mağrurlar

1.cilt

lawrence sanders

115

115

the first deadly sin
mağrurlar
roman
lawrence sanders
türkçesi: ömer butur

e yayınları genel dizi: 115

ANKARA CADDESİ 13
TELEFON: 26 81 42
NARLIBAHÇE SOKAK 19/3
TELEFON: 27 87 20
İSTANBUL

LAWRENCE SANDERS

Lawrence Sanders, yazı hayatına gazeteci olarak atıldı. Daha çok da ünlü dergilere yazdığı yazılarla tanındı. Yıllar önce yayınlanan **«The Anderson Tapes-Anderson Bandları»** adlı romanıyla Birleşik Amerika'da büyük bir ün kazandı. Bundan sonra da, kendini bütünlük yazarlığa verdi. **Lawrence Sanders**'in, daha sonra, **«The Pleasures of Helen-Helen'in Zevkleri»** ve **«Love Songs-Aşk Şarkıları»** adlı iki eseri daha yayınlandı.
Ama 1973-74 yayın yılının büyük ilgi uyandıran kitaplarından **«The First Deadly Sin**-MAĞRURLAR», yazarın başeseri sayılıyor. Yayınlandığı gün büyük ilgiyle karşılanan, şu sıralarda, cep kitabı olarak bir milyon basılan **«Mağrurlar», Sanders'i** bütün dünyaya tanıtan eseri oldu.
Uzun yıllardan beri New York'ta yaşayan **Lawrence Sanders,** yeni romanında çok güzel canlandırdığı bu şehri ve insanlarını yakından tanımaktadır.

MAĞRURLAR

115

MAĞRURLAR the first deadly sin ● lawrence sanders'in romanı ● yayın hakları: lawrence sanders 1973 / kesim ajans / e yayınları 1974 ● kapak: hans belmer / k. kaldı ● dizgi-baskı: toker matbaası, dizgi düzeni: 10/12 batone no. A-313 linotype ● kapak filmi: ebru grafik ● kapak baskısı: arofis basımevi ● cilt: baba ciltevi ● *e yayınları ankara caddesi 13* telefon *26 81 42 narlıbahçe sokak 19 kat 3-4* telefon *27 87 20* istek ve yazışmalar için kısa adres e *yayınları posta kutusu 12 istanbul* ● birinci baskı: haziran 1974 ●

türkçesi: ömer butur

LAWRENCE SANDERS

MAĞRURLAR

ROMAN

E YAYINLARI

GENEL DİZİ

BİRİNCİ BÖLÜM

1

ÇIT çıkmıyordu. Adam Şeytan İğnesi adı verilen sivri kayanın tepesinde sırtüstü uzandı. Yok olduğunu, havada uçtuğunu hissetti. Tepesinde, ince, mavi bir torba gerilmişti boylu boyunca. Bunun arasından dağınık bulutları, limon sarısı güneş görebiliyordu.

Tırmanmanın yorgunluğunu giderirken, küt küt atan yüreğinden, ağır ağır sakinleşen soluğundan başka bir şey işitmedi. Neredeyse evrende tek başına olduğuna inanacaktı.

En sonunda doğrulup çevresine bakındı. Kayasının eteğinde yeşilliğin dalgaları uzanıyordu; kırmızı sonbahar yapraklarıyla köpüklenen, koyu yeşil bir okyanustu sanki. Adam ana yolu, Chilton'un katranlı damlarını, güneye doğru uzanan denize açılan ve çelik bir kurdeleye benzeyen nehri görebiliyordu.

Havada sonbaharın ısırganlığı vardı; içe işleyen, bıçak gibi ciğere saplanan ve çıplak teni sızlatan bir yel dolaşıyordu. Bu sert havayı içki gibi yudumladı; yapamayacağı hiç bir şey yoktu adamın.

Kayalığın sınırındaki yarığın üzerine doğru kıpırdandı, kemerine takılı naylon halatı çekmeye başladı. Halatın ucunda sırt çantası asılıydı. Çantanın içinde sandviçleri, dolu kahve termosu, ilkyardım çantası, tırmanma botları için uzun kabaralar, vidalı halkalar, fazladan bir süveter; bir de çantanın dışına tokayla tutturulmuş buz baltası vardı.

Sandviçleri, taşlı toprakta yetiştiği söylenen buğday unundan, kendi eliyle hazırlamıştı. Birinin içinde dilim dilim kesilmiş soğan, diğerinde de turp ve domates vardı.

Adam yumuşak granit kayanın üzerine oturup, ağır ağır sandviçlerini yedi. Kahve hâlâ sıcaktı, sandviç ekmeği de taze ve çıtır çıtır kabukluydu. Nereden çıktığı belli olmayan bir kara karga göründü, iki notalı ötüşüyle selamladı adamı. Sonra gelip kayanın üzerine kondu, hiç korkmadan bakmağa başladı. Adam güldü, biraz ekmek kabuğu attı. Kuş, kabuğu gagasıyla kaptı, sonra hemen bıraktı ve bir ok gibi süzülüp gitti göğün mavisine.

Yemeğini bitirince, sandviçlerinden artanı sarıp sarmaladı, termosuyla birlikte yine çantasına koydu. Çantayı yastık gibi başının altına alıp, sırtüstü uzandı. Bel kemiğini büküp, dizlerini toparlayarak yan döndü. Yarım saat sonra uyanmaya karar verdi. Gözünü kapar kapamaz uykuya daldı ve düşünde, avuç içi gibi tüysüz bir kadın gördü.

Yarım saat sonra uyanıp bir sigara yaktı. Gün batmaya başlamıştı; karanlık çökmeden aşağı inmeli, parktan çıkmalıydı. Gene de bir sigara tellendirecek, sessizliği dinleyecek, telvesi tane tane dibine çökmüş kahveden bir yudum daha içecek kadar zamanı vardı.

Karısından yeni boşanmıştı. Kimseyi ilgilendir-

mezdi bu; bir yabancının başına gelmiş bir işti. Ama Gilda'yla ayrıldıklarından beri, onun başına gelenler karşısında müthiş şaşkına dönmüştü. Henüz bütün parçaları toplayamamıştı; resim tamamlandığı zaman neye benzeyeceği konusunda da hiç bir şey düşünemiyordu.

El örgüsü bekçi takkesini çekip çıkardı, traşlı kellesini soluk güneşe açtı. Düzleştirmek için parmaklarıyla bastırdı; sert kafatası kemiklerinin üzerinde yumuşak cildi kaydı.

Boşanma ilamını daha yeni almışlardı (Mexico'da); ama aşağı yukarı iki yıldır karısından ayrı yaşıyordu. Ayrı yaşamaya karar vermelerinden kısa bir süre sonra, adam kafasını kazıtmış ve iki peruk satın almıştı. Birini (Sarmaşık Birliği») iş yerinde ve resmî toplantılarda takıyordu. Öteki, («Via Veneto») dalgalı, kıvırcık ve lüle lüleydi. Bunu da partilerde ya da evinde bir eğlence düzenlediği zamanlar kafasına geçiriyordu. Her iki perukası da kendi saçının renginde, yani koyu kahve rengiydi.

Yirmi dört yaşından beri saçlarının döküldüğü, seyrelmeye başladığı bir gerçekti. Gilda'dan ayrıldığı, yani 33 yaşında olduğu sırada, alnı tayyare meydanı gibi açılmıştı bile. Tepesinde de papazların kazıttığı gibi yuvarlak bir çıplaklık görünüyordu. Yine de kel sayılamayacak kadar saçlıydı. Kalan teller parlak ve gürdü.

Her neyse, perukaları satın aldığında, berber hiç gereği olmadığını söylediği halde, bir güzel kazıtmıştı kellesini; yapma saçlarının, doğal saçlarıyla pek güzel karışabileceğini ileri sürmüştü («Üstelik hiç bir zaman başınızdan çıkmaz, efendim.»)

Dağa tırmanırken, yüzerken, ya da keyfince evin-

de yalnız otururken, çıplak başla olmayı tercih ediyordu. Kellesini parmaklarıyla okşamayı —nerdeyse bir tik olmuştu bu— alışkanlık haline getirmişti. Böylece hassas kafatasını ve onun altında tehlikeli maddeyi yoklamış oluyordu.

Takkesini yeniden başına geçirip, kulaklarına kadar çekti. At kılından eldivenlerini, sert tarafı dışa gelecek biçimde giydikten sonra, iniş için hazırlandı. Sırt çantasını aşağıdaki çatallı kaya parçasının üzerine sarkıttı. Halatın ucu hâlâ kemerine asılıydı. Kemeri de profesyonel cam silicilerinin kullandığı geniş yelken bezinden yapılmış bir çeşit kuşaktı.

Şeytan İğnesi'nin düz doruğundan hem yukarıya çıkış hem aşağıya iniş için kullanılan yarı, dimdikti. Granit içinde oyulmuş, dibi bir buçuk metre genişliğinde, duvar gibi bir yar. Yukarı çıktıkça darlaşıyor, doruğunda da, ancak bir tek dağcının geçebileceği ölçüde daralıyordu.

Dağcı, omuzlarını ve sırtını yarın dimdik duvarlarından birine dayadı. Botlarının tabanlarını karşı duvara yaslayıp, dizlerini büktü. Ardından düşmemek için yeteri kadar basarak, kıçının, kalçalarının ve baldırlarının gücüyle ağır ağır yarın üzerinde yürüdü.

Ufak adımlar atıyor, ayağının birini sağlam bir yere dayadığından emin olmadan, ötekini kaldırmıyor, «omuzları biraz kalkık» olarak iniyordu; sağ, sol, sağ, sol. Yarın iki duvarı arasında sıkışıp kalmak için bükülü bacaklarındaki gerilimi hiç eksiltmedi.

Yar yirmi beş metre yüksekliğindeki kayanın yukarısına doğru gittikçe darlaşırken, dağcının bacakları, dizleri neredeyse çenesine değecek kadar büküldü; yukarıya doğru tırmanışı adeta santim santim ilerlemeye dönüştü. Yukarıya varınca artık ayakları yerine-

dizleriyle basması gerekecekti. En sonunda amacına erişip, kendisinden önce Şeytan İğnesi'ni fetheden birinin, düşünceli bir hareketle kayalar içinde açtığı iki deliğe, iki kocaman vidalı halka yerleştirdi. Bunların yardımıyla tırmanan biri kendisini yukarıya doğru çekebilir, dar yardan süzülür geçer, kenara ulaşır ve düz doruğa erişirdi. Doruk, bir kaya düzlüğüydü.

İniş daha zor olmakla birlikte, tecrübeli bir dağcı için tehlikeli sayılmazdı. Vidalı halkalara asılarak vücudunu yardan aşağıya salıverdi. Dizlerini granit duvarlardan birine yapıştırarak işe başladı, sırtını da karşı tarafa yasladı. Halkaları birer birer bırakarak yavaşça aşağıya doğru «yürüdü», yar yeteri kadar genişleyince, lastik ökçeli botlarını karşıdaki duvara uzatıp dayadı.

Eylül ayında, günün bu saatinde inişe başlayınca, Şeytan İğnesi'nin doruğu soluk bir güneş ışığıyla aydınlanıyordu. Fakat adamın daldığı yar gölgeliydi ve ağır bir kokusu vardı.

Dizlerini gerdi, derin bir soluk aldı, vidalı halkaları bıraktı. Aşağıdaki asık suratlı boşluğun üzerinde asılı kaldı. Bir an sallandı, kusursuz aydınlığın içinde, sonra dizlerindeki gerilimin bir kısmından kurtulmak için ellerini dümdüz karşı kayaya uzattı. Aşağıya ve dışa doğru ağır ağır kımıldanmaya başladı.

Yar, ayaklarını karşı kayaya dayayabileceği yere kadar genişlemeye devam etti. Şimdi çok daha hızlı hareket ediyor, sallanıyor, didiniyor, kıvrılıyor, bütün gövdesi soldan sağa dönen bir tempo içinde, bir ayağından diğerine, bir omuzundan öbür omuzuna yer değiştiriyordu; en sonunda pat diye taşların üzerine, karanlığa indi.

Soluğu yerine gelinceye kadar, beş dakika din-

lendi. Naylon halatını dolayıp kangal yaptı, sırt çantasını astı. İki kaya parçasının arasından hızlı hızlı yürüdü, çayırı geçti tozlu yolu aşıp orman korucusunun kulübesine sokuldu.

Korucu, ziyaretçinin tek başına tırmanması için verdiği öğüdü dinlememesine kızdığı açıkca belli olan yaşlı bir adamdı. Defteri tahta tezgahın üzerine öfkeyle sürdü. Dağcı da çıkış bölümünü imzalayıp, saati yanına yazdı.

Adamın adı Daniel Blank'tı.

2

BOŞANIRKEN VARDIKLARI anlaşma uyarınca, otomobilleri Gilda Blank'a kalmıştı: Dört kapılı dev bir Buick. Daniel de yaya kalınca bir Chevrolet Corvette çekmişti altına. Yarış arabası tipinde, güçlü bir otomobil. Böyle spor bir otomobile sahip olduğundan beri, iki defa aşırı hız yüzünden tutuklanmıştı. Her ikisinde de para cezasına çarptırılmıştı. Trafik kurallarını bir daha çiğnerse, ehliyetini iptal ederlerdi.

Ceketini, süveterini ve keten spor gömleğini çıkarmak için otomobilin yanında durunca, arabanın zarif ve kadınca hatlarını seyretti, hayran hayran. Çıplak başını, yüzünü, boynunu, omuzlarını kollarını, sırtını havluyla kuruladı. Akşam serinliği insanı alkollü bir içki gibi kırbaçlıyordu. Kendisini birden çok sağlıklı hissetti. Çetin bir tırmanış, yüce bir gün, sade bir yemek: Hepsi yeni bir başlangıcın neşe ve ferahlığını getirmişti. Yeniden başlıyordu her şeye.

Daniel Blank uzun boylu bir adamdı, boyu bir seksenin üstündeydi ve artık zayıf da sayılırdı. Lisede ve kolejde yüzme yarışlarına girmiş, atletizm yapmış (220 yarda engelli), tenis oynamıştı: Ekip çalışması istemeyen kişisel sporlar. Bütün bu fizik çabalar, vücudundaki kaslara sıkı bir kalıp görüntüsü kazandırmıştı. Omuzları, göğüs kasları ve kalçaları da iyi gelişmişti. Elleri ayakları dar; el ve ayak parmaklarının tırnakları uzundu. Tırnaklarını daima törpüleyip cilalardı.

Boşandıktan sonra, çıplak vücudunu banyosunun kapısına asılı boy aynasında dikkatle inceleyerek, bir «fizik bilanço» çıkartmıştı. Vücudunun bozulmaya başladığını derhal görmüştü: Çenesinin altı sarkmış omuzları çökmüş, göbek salmıştı; karnı yumuşaktı; sağlıksız bir renk almıştı üstelik.

Bunun üzerine derhal sıkı bir perhize ve kültür fiziğe girişti. Her zamanki düzenli davranışıyla, beslenme ve kültür fizik üzerine yığınla kitap satın aldı. Hepsini büyük bir dikkatle okuyup, notlar çıkardı, beğendiği gibi bir program hazırladı ve fizik görünüşünde hızla bir düzelme göreceğini hissetti.

Daniel Blank yobaz değildi; içkiyi de, sigarayı da bırakacağım diye yemin falan etmedi. Ama içki miktarını yarıya indirdi, kurutulmuş marul yapraklarından yapılan nikotinsiz sigaraya başladı. Nişastalı, karbon hidratlı, sütlü besin maddelerinden, yumurtadan, yağlı-kanlı etlerden kaçınmayı denedi. Taze meyve, sebze, ızgara balık ve bol limonlu salatalar yedi. Üç aya kalmadan, yedi buçuk kilo verdi. Kaburga ve kalça kemikleri hemen seçilmeye başladı.

Bu arada hergün kültür fizik programını da uy-

gulamaya başladı. Sabah kalkar kalkmaz 30 dakika, akşam yatmadan önce 30 dakika.

Daniel Blank'ın seçtiği kültür fizik hareketleri, Fin jimnastiğini açıklayan bir kitaba dayanıyordu. Bütün hareketler beyaz mayolu genç ve sarışın kadınların poz verdiği fotoğraflarda, gösterilmişti. Fakat Blank bunu önemsemedi; önemli olan yalnız egzersizlerdi; hareketler, çevikliği yumuşaklığı ve inceliği arttırmayı vadediyordu.

Kültür fizik çalışmaları etkili oldu. Beli şimdi, neredeyse 80 santimdi. Kalçaları geniş (hem de kıçı basık olduğu halde), gençlik yıllarında yüzme ve atletizm yaptığı için göğsü de gelişmiş olduğundan, nerdeyse «kum saati» örneği, kadınca bir vücut yapmıştı. Bütün kasları, gençliğindeki sertliğine kavuşmuştu. Cildi taze, kanlı-canlıydı. Sanki yaşlanmıyordu.

Fakat perhizin ve egzersizlerin pek çok yan etkileri de oldu. Memelerinin tepeleri devamlı olarak kabarmış, atlet de giymediğinden, ince kumaştan gömleklerinin, merserize puloverlerinin altında belli olmaya başlamıştı. Blank bunu hiç de çirkin bulmadı. Bazan doğrudan doğruya cildinin üzerine giydiği balıkçı kazakları gibi kalın yünlüler de, pek öyle kötü sayılmayacak bir sürtünme meydana getiriyordu.

Beklenmedik bir gelişme de, cinsiyet organlarında görüldü. Taşakları gevşemiş gibi oldu, öncekinden daha sarkık hale geldi. Erkeklik organı ise, belki biraz daha uzamadı (o yaşta bunun imkânsız olduğunu biliyordu), ama renk değiştirdi, esnekliği başkalaştı. Şimdi sanki biraz daha kırmızıydı ve devamlı uyanış halindeydi. Bu da hoşa gitmeyecek bir şey sayılmazdı. Belki de seçtiği dar pantalonların kumaşına sürtündüğü için böyle oluyordu.

Bir de, evliliği boyunca paçasını kurtaramadığı ishalden kesinlikle kurtuldu. Bunu da uyguladığı perhize, ya da egzersizlere, veya ikisine birden bağladı. Sebep ne olursa olsun, artık barsakları düzenli çalışıyor, ağrımıyor ve kendisini tatmin ediyordu. Dışkısı katıydı.

Otomobilini Manhattan'a sürdü. Sırtına temiz bir kadife gömlek geçirmişti. Radyo insana uyku veren bir arı vızıltısından farklı değildi. Thruway'e çıkan çift yönlü karanlık bir yolu izledi.

Kilometre saatinin ibresi yavaş yavaş oynadı: 50, 60, 70, 80. Otomobil, ön lâmbalarının ışığını yakalamak istercesine gürleyerek ileri atıldı. Ağaçlar arkada kaldı; yol kenarları ve hayalet evler arada karanlıkların içinden dışarı fırlıyor, parıldıyor, sonra tekrar karanlığa gömülüyordu.

Blank hızdan hoşlanıyordu; ama güçlü olmanın verdiği duygusal tatminden değil de, tek başına kopup gitmek duygusu yüzünden hoşlanıyordu.

Cumartesi gecesiydi; Thruway yolu, şehre akın eden arabalar yüzünden kalabalıktı. Şimdi kabaca bir düşmanlıkla gaza basıyor, kavşakları dinlemeden geçiyor, sağdakinin, soldakinin yolunu kesiyordu. Direksiyonun üzerine eğilmiş, ileri atılmak için en ufak bir boşluğu gözetliyor, zaman zaman ansızın ve acı bir şekilde frene basarak, daha akıllı-uslu araba kullananları sıyırarak geçiyordu.

Köprüye vardı; Manhattan'ın pat diye başlayan sınırı, keskin virajları, ucuz ışıklarına. Trafik lâmbaları, kamyonlar ve otobüsler hızını kesince, güneye doğru daha yavaş sürmek zorunda kaldı. 96. sokakta, batıya saptı. Şehir iyice yaklaştı kendisine.

Çarpık bir şehirdi bu, sendeleyen bir yapılar top-

luluğu. Bir kötürümün yüreğinin temposuyla güm güm atıyor, duygusuz bir neşe içinde ölümü kutluyordu. Kâbuslu sokaklarında çirkef akıyordu. İs kokuyordu havası. Okullarda körpecik çocuklar damarlarına eroin basıyorlardı.

Kendisinden elmalı turta isteyen adama, turta kalmadığı için yok diyen bir büfe sahibini vurup öldürmüşlerdi. Güpe gündüz bir Fransız turistini soymuşlar, sonra kurşunlamış, felçli bırakmışlardı. Sabahın saat on buçuğunda bir metro istasyonunda gebe bir kadına üç kişi sırayla tecavüz etmişti. Bombalar patlamıştı. Suratlara kezzap atılmıştı. Patlamalar, sefarethaneleri, bankaları, kliseleri yıkmıştı. Öldüresiye dövmüşlerdi küçücük çocukları. Vitrinler şangırşungur aşağı indirilmiş, deriler bıçakla yarılmış, çiçekler köklerinden sökülmüş, mermer anıtların üzerine yakası açılmadık sözler yazılmıştı. Hayvanat bahçesini basmışlar, savunmasız, küçük hayvanların kafalarını kesmişlerdi.

Blank'ın zehirlenmiş şehri, çılgın bir ölüm dansına kaptırmıştı kendisini. Anlamsız bir dünyanın tepesinde hâlâ soluk bir güneş parlıyordu. Geceleri herkes yaşayabilmek umuduyla kendisini demir parmaklıkların ardına, demir kafesine kapatıyordu. Blank benliğiyle kafa kafaya verdi, kalan aklını derleyip topladı, kalabalık sokaklarda sık sık geriye dönüp bakarak, iyice yağlanmış bıçağıyla ilk saldırıya karşı koymaya hazır, devam etti yoluna.

Daniel Blank'ın oturduğu apartman, cam ve çelikten yapılmış sipsivri bir yapıydı. 83. sokağın doğu yakasında, geniş bir bloku kaplıyordu ve tam 34 kattı. Bir U biçiminde inşa edilmişti; girişin önünde, üstü kara damla kaplı bir oto park kıvrılıyordu. Otomo-

billerinden çıkan kiracıların yağmurdan ıslanmamaları için paslanmaz çelikten bir küçük giriş kapısı da unutulmamıştı. Girişteki basamakların üstü, yeşil merdiven halısıyla kaplıydı.

İçerde, cam kapıların karşısına bir masa konmuştu. Kapıcılar 24 saat aralıksız görev yapıyorlardı. Apartmanın altındaki garajı, servis kapılarını, kapalı devre çalışan asansör sayesinde kat hollerini ve asansörleri denetleyebilme olanakları vardı. Kapıcıların ardında krom ve siyah plâstikten koltuk ve divanlar yerleştirilmiş, geniş bir giriş salonu uzanıyordu. Duvarlarda soyut tablolar asılıydı; orta yerde de ağır, tunç bir heykel. Adı «Doğum» du heykelin, ama pek bir şey anlatmıyordu insana.

Daniel Blank döne döne ilerleyen yoldan, ağaçlıklı bölüme geçti. Burası, kiracıların ayrı bir para ödeyerek yararlanabildikleri garaja çıkıyordu. Üstelik garajda arabaları yıkanıyor, bakılıyor, istendiği zaman da giriş kapısının önüne getiriliyordu.

Corvette'ini nöbetçi kapıcıya teslim etti. Otomobilin içinden sırt çantasını, dağ elbiselerini aldı. Asansörle ana giriş holüne çıktı. Kiracıların mektuplarının dağıtıldığı, paketlerinin kabul edildiği, haberlerin not alındığı masaya yürüdü.

Saat on olmak üzereydi; posta masasının başında kimse yoktu. Kapıcılardan biri hemen tezgâhın ardına geçti. Blank'ın posta kutusunda mektup yoktu. yalnız ikiye katlanmış küçük bir pusula görünüyordu. Şunlar yazılıydı içinde: «Pazar günü (yarın) saat 11.30 da şenlik var. Kaçırma. Erken gel. Binlerce gariplik. Sevgiler ve öpücükler. Flo ve Sam.» Pusulayı okudu, sonra gömleğinin cebine indirdi.

Daniel'e başını kaldırıp bakmayan, ağzını açıp tek

söz etmeyen kapıcı, yeniden masasının ardına döndü. Adamın adı Charles Lipsky'ydi ve bir yıl kadar önce cereyan eden bir olaya Blank'la beraber karışmıştı.

Daniel o gün kapı aralığında kendisini işe götürecek taksiyi bekliyordu. Dokuzuncu caddeyle 46. sokak arasında otomobilini park edecek hemen hiç bir yer bulamadığından, işe pek ender otomobiliyle giderdi. Kapıcı Lipsky bir taksi çevirmek için sokağa çıkmıştı. En sonunda birini çevirip, iç yola sokmuştu. Arabanın kapısını Blank'a açtı ve her zamanki 25 sentlik bahşişini almak için de, elini uzattı.

Daniel tam bahşişi uçlanacağı sırada, apartmandaki kiracılardan olduğunu tahmin ettiği biri, bir Alman çoban köpeğini uzun, deri kayışından çekerek yaklaştı.

«Kalleş hayvan!» diye bağırıyordu adam. «Kalleş!» Fakat köpek direniyordu. Derken yola doğru geriledi, burnunu bacaklarının arasına kıstırıp içeri girmeyi reddetti.

«Seni gidi kalleş hayvan seni!» diye gürledi yine adam. Sonra da koltuğunun altındaki katlı gazeteyle iki defa köpeğin başına vurdu. Köpek geriye doğru kaçtı. Bu sefer adam, kaburgalarına bir tekme salladı.

Daniel Blank'la Charles Lipsky bunu açıkça görmüşlerdi. Blank derhal ileri atıldı. Bir hayvana kötü davranılmasına asla dayanamazdı; hele bir atın kırbaçlanabileceğini **düşünemezdi** bile.

«Yeter! Dur!» diye öfkeyle haykırdı.

Kiracı gazaba gelerek döndü: «Siz burnunuzu herkesin işine sokmasanıza be!»

Sonra hızını alamayıp, katlı gazeteyle Blank'ın başına da vurdu. Blank öfkeyle adamı şöyle bir itti. Herif sendeledi, köpeğin kayışına dolandı ayakları,

giriş yerindeki basamaklardan aşağı yuvarlanıp, yola düştü. Düşerken de sol bacağını kırdı. Polis çağrıldı ve kiracı, Daniel Blank'tan tecavüz iddiasıyla davacı olmakta diretti.

Bu arada Blank'la Lipsky yeminli ifade vermek üzere 251'inci Bölge Karakoluna celbedildiler. Daniel, kiracının köpeğine fena davrandığını, buna itiraz edince, adamın katlı gazetesiyle başına vurduğunu söyledi. Böyle bir tecavüze uğrayıncaya kadar, adamı itmeye falan da kalkışmamıştı. Charles Lipsky de bu ifadeyi doğrular biçimde tanıklık etti.

Sonra adam davasından vaz geçti, dava da düştü.. Köpekli kiracı apartmandan çıktı. Blank katlandığı zahmetten ötürü Lipsky'ye beş dolar verdi, sonra da bu meseleyi unuttu, gitti.

Fakat bu olaydan altı ay kadar sonra, çok daha ciddi bir başkası cereyan etti.

Bir cumartesi gecesi, yalnızlıktan canı sıkılan Daniel Blank, başına «Via Veneto» perukasını geçirip, gece yarısına doğru Manhattan'a çıktı. Siyah yünlüden İsviçre malı bir spor ceketle, polyester dokulu, dantelli, sımsıkı bedenine yapışan bir Fransız gömleği giymişti. Bu tür gömleklere «Chemise de gigolo» (*) diyorlardı. Önü de, beline kadar açıktı. Boynundan aşağıya doğru, gümüş zincirin ucunda sallanan bir Malta haçı asılıydı.

Başka bir şey değil, sadece aklına estiği için, Üçüncü caddede önceden gördüğü, fakat hiç girmediği bir tavernanın önünde durdu. Tavernanın adı, «Papağan»dı. Amerikan barda iki çift vardı; iki adam da tek başlarına oturuyordu. Küçük masalarda kimse-

(*) Jigolo gömleği.

ler yoktu. Yalnız başına duran garson, bir din broşürü okuyordu.

Blank bir konyak söyleyip, bir de marul sigarası yaktı. Başını kaldırıp baktı ve hiç beklemediği bir anda, barın ardındaki aynada, tek başlarına oturan iki adamdan biriyle göz göze geldi. Blank hemen bakışlarını kaçırdı. Herif kendisinden üç tabure ötede oturuyordu. 45 yaşlarında, kısa boylu, yavşak, patlıcan burunlu, şarapçılar gibi kırmızı suratlıydı.

Meyhaneci radyoyu ikinci programa getirmişti. Smetana'nın «Moldavya»sını çalıyorlardı. Patron bir at yarışları gazetesi okuyor, beğendiği atları işaretliyordu. Çiftler başbaşa vermiş, aralarında fısıldaşıyorlardı.

«Güzel saçlarınız var.»

Daniel Blank başını içkisinden kaldırıp baktı. «Ne?»

Domuza benzeyen herif, hemen yanındaki tabureye geçivermişti.

«Saçınız. Çok güzel de. Peruka mı?»

Blank'ın ilk aklına esen, içkisini bir yudumda içmek, parasını ödeyip, çekip gitmek olmuştu. Ama ne diye gidecekti? «Papağan»ın loş yalnızlığı, insana huzur veriyordu, İnsanlar bir arada oldukları halde, yine de biribirlerinden uzaktılar burada: Bütün sır buydu.

Bir konyak daha söyledi. Biraz daha kendisine sokulan herife omuzunu çevirdi. Barın patronu içkisini doldurdu, tekrar atlarına döndü.

«Eee?» diye sordu adam.

Blank yüzüne bakmak için döndü. «Ne e'si?»

«Ne haber?»

«Neden, ne haber?»

O ana kadar sohbet ediyorlarmış gibi konuşmuş-

lardı hep. Pek yüksek sesle değil, ama ilgilenen birinin işitebileceği kadar bir sesle. Oysa kimsenin ilgilendiği yoktu.

Herif birden öne doğru eğildi. İradesiz suratını bir parça daha yaklaştırdı; çipil gözler, titreyen dudaklar: Ümitle ve iyice kesilmiş gibi.

«Bitiyorum sana,» diye kuşkulu bir gülümsemeyle fısıldadı.

Blank yumruğunu herifin suratında patlattığı gibi, oturduğu tabureden aşağıya, yere yuvarladı. Herif doğrulup kalkınca, Blank bir yumruk daha sallayıp, bu sefer çenesini kırdı. Herif yine devrildi yere. Blank adamın karnını yumruklarıyla neredeyse deşecekti ki, meyhaneci birden uyandı, tezgâhın ardından koşup geldi ve kollarını tutup yanından uzaklaştırdı.

Yine polis çağırdılar. Blank bu sefer avukatına da haber salmayı uygun gördü. Russell Tamblyn 251' inci Bölge Karakolu'na geldi ve şafak sökmeden biraz önce, mesele kapatıldı.

Öğrenildiğine göre bir sürü sabıkası da olan yaralı adam —bunlar arasında bir çocuğa tecavüze kalkışmak ve üniformalı bir polis memuruna bir metro istasyonunun tuvaletinde çirkin teklifte bulunmak da vardı— şikâyetçi olmayı reddetti. Sarhoşluktan ne olup bittiğini bile hatırlamadığını, «talihsiz kaza» dolayısıyla bütün sorumluluğu kabul ettiğini bildirdi.

Daniel Blank'ın ifadesini alan polis memuru, köpeğini döven kiracı olayındaki memurdu.

«Ne o? Yine mi siz?» diye merakla sordu dedektif. Avukatı imzalı feragatnameyi Daniel Blank'a uzatarak, «Mesele halloldu,» dedi. «Herif şikâyetçi değil. Serbestçe gidebilirsiniz.»

«Russ, sana suç bende değil demiştim.»

«Oh, elbette. Fakat herifin çenesi kırılmış, belki bir iç kanama da geçiriyor. Dan, artık kendini denetlemeyi öğrenmelisin ama.»

Fakat mesele bu kadarla kalmadı. Gazetelerde hiç bir şey yayınlanmadığı halde, Charles Lipsky her şeyi öğrenmişti. Çünkü «Papağan» barının sahibi, Lipsky'nin kayın biraderiydi.

Bir hafta sonra kapıcı, Blank'ın dairesinin kapısını çalıyordu. Kapıdaki delikte görüldükten sonra da içeri alındı. Lipsky hemen dertlerini uzun uzun ve abartarak sıralamaya başladı: Karısının fıtık ameliyatı olması gerekiyordu; kızının çürük dişlerinin doldurulması şarttı; kendisi de tefecilere fena halde borçlanmıştı ve herifler borcunu hemen ödemezse, kafasını, gözünü yaracaklarını söylüyorlardı. Sözün kısası, acele beş yüz dolara ihtiyacı vardı.

Blank bu tirat karşısında şaşkına döndü. Kendisinin bütün bu dertlerle ne alıp vereceği olduğunu sordu. Lipsky bunun üzerine «Papağan»da olup bitenlerden haberi olduğunu fısıldadı. Elbette, bu işte bay Blank'ın hiç bir suçu yoktu, ama ya öteki kiracılar..? Ya mesele duyulursa?.. Ya herkes ileri-geri konuşmaya başlarsa?...

Böyle diyerek Blank'a baktı ve bir de göz kırptı.

Bu bilgiç, bu pişkin göz kırpma yok mu, ayağını eline verdiği herifin, «Bitiyorum sana,» sözünden de beter bir şeydi. Daniel Blank birden ısırışı insanı tahrik eden ve kanını tutuşturan bir hayvan tarafından sokulduğunu sandı. Dayanılmaz bir şiddet arzusu kapladı yüreğini.

Lipsky, bakışlarında müthiş bir şeyler okumuş olmalı ki, birden ters yüz etti, koşarak dışarı çıkıp, küt diye ardından kapıyı çekti. O günden sonra pek az

konuştular bir daha. Gerektiği zaman Blank emretti, kapıcı boyun eğdi ve gözlerini de asla yerden kaldıramadı. Noel'de, Daniel her zamanki gibi, herkese bahşişini dağıttı: Her kapıcıya on dolar. Charles Lipsky'den de malum «teşekkür» kartını aldı.

Blank düğmeye bastı; otomatik asansörün kapısı sessizce kayarak açıldı. İçeri girip K harfine bastı (Kapıyı kapat). Sonra sırayla 21 (oturduğu kat) ve M (Müzik) düğmelerine dokundu. Her zamanki melodiyi dinleyerek yukarı kadar çıktı.

Blank, U biçimindeki apartmanın kollarından birinin ön ve son bölümünde oturuyordu. Salonun pencereleri kuzeye, yatak odasının pencereleri doğuya, mutfak ve banyo pencereleri batıya ya da doğruca aşağıdaki avluya bakan, olağanüstü genişlikte, dört odalı bir daireydi burası. Asansörden dairesinin kapısına kadar, halı kaplı koridoru arşınlayarak geçti. Koridor loş bir ışıkla aydınlatılmıştı, kapıların çoğu kapalıydı, havalandırması vardı ve çıt çıkmıyordu.

Kapıyı anahtarıyla açtı, içeri girip holdeki ışığı yaktı. İleri yürüyüp, etrafı şöyle bir süzdü. Kapıyı çekti, çifte sürgüleri sürgüledi, zincirini de taktı. Bir de yerden çıkıp, kapıdaki yuvasına giren, ağır ve kalın çelikten, soygunculara karşı çok etkili olduğu söylenen, polis sürgüsü adlı sürgüyü yokladı.

Hafif yollu acıkan Blank, giysileriyle araçlarını holdeki iskemleye koydu, doğru mutfağa yürüdü. Mavimtrak flüoresan lambayı yaktı. Buz dolabının içindekileri şöyle bir yokladı, bir yarım kavun seçti. Tam ortasından iki dilime ayırdı. Köşelerini hiç bozmadı. Dilimin birini mumlu kâğıda sardı. Tekrar buz dolabının içine yerleştirdi. Öteki yarısının çekirdeklerini ve yumuşak tarafını sıyırdı, attı. İçine Familia marka is-

viçre malı organik bir tahıl özü doldurdu. Hepsinin üzerine de bütün bir limonu sıktı. Ağır ağır, dura dura, mutfak musluğunun üzerindeki aynada görüntüsünü seyrederek yedi bunu.

Bitirince, kavun kabuğunu çöp tenekesine attı, ellerini yıkadı. Odadan odaya geçerken, önce gireceği odanın ışığını açtı, çıktığı odanın (ışığını) kapattı. Yatak odasına varıp soyunurken gömleğinin cebine koyduğu pusulayı buldu: «... Binlerce gariplik..» Uyandığı zaman görebilmek için komodinin üzerine koydu pusulayı.

Havayı buharla dolduran, aynaları buğulandıran ve duvar çinilerinin üzerinden buram buram sular akıtan çok sıcak bir duş yapmadan önce, banyonun kapısını sıkı sıkı çekip kapattı. Cildini yumuşatan Kakao yağlı bir sabunla iyice sabunlandı. Soğuk suyla çalkalanıp duşu kapattıktan sonra da, «kuru ciltlere doğal yağlanmasını» sağlayan özel bir ilâçlı havluyla ıslak vücudunu kuruladı. Sihirli havlu üst deri tabakasını da «yumuşatıyor, ferahlatıyor ve nemlendiriyordu.»

Haftada iki defa gelen hizmetçisi, bugün öğleden sonra da gelmişti. Yatağına temiz çarşaflar yayılmış, yastık yüzleri değiştirilmişti. Yatak örtüsü ve saten örtüsü, toplanıp ayak ucuna çekilmişti. Saat gecenin henüz on biriydi daha, ama şimdiden üzerine tatlı bir rehavet çökmüştü, uyumak istiyordu.

Su damlacıklarının ve mini mini yağ zerreciklerinin her şeyi meydanda vücudundan aşağı süzülmesine aldırmadan, dairesini dolandı, perdeleri çekti, pencerelerin tokmaklarını, kapıların kilitlerini yokladı. Hafif bir uyku hapı almak için banyoya döndü. Uyku hapına ihtiyaç duymayacağından emindi, ama yatakta düşünmek istemiyordu.

Uzun oturma odası, yatak odasından sızan loş ışıkla aydınlanmıştı. Salonun sonu, kuzeye bakıyordu ve camlardaki geniş pencere camları, açılması imkânsız perdelerle örtülmüştü. Yatak odasının arkasına düşen doğu yönündeki duvar, aşağı yukarı yedi buçuk metre uzunluğunda ve üç metre yüksekliğindeydi.

Daniel Blank mat beyaza boyalı bu duvarı, aynalarla bezemişti. Yerden bir buçuk metreye yakın yükseklikte bir bölümü, bir divan, koltuklar, alçak masalar, lambalar, bir kitaplık, tekerlekli bir müzik dolabı yerleştirmek için ayırmıştı. Fakat bunun da üzerindeki bir buçuk metrelik yer, tavana kadar aynayla kaplıydı.

Bu duvarı bir tek ayna, ya da dizi dizi aynalar değil, ayrı parçalar halinde elliden fazla ayna kaplıyordu; küçüğü, genişi, düzü, köşelisi, doğru göstereni, aşırı büyük göstereni, yuvarlağı, kare biçiminde olanı, ovali, dörtgeni. Duvar gümüş yansımalarla titriyordu.

Her ayna ayrı çerçevelenmiş ve ayrı olarak asılmıştı duvara: Çerçevenin tahtası, madenîsi, boyalısı, boyasızı, düzü ve süslüsü, moderni, rokoko tarzında olanı, yontma tahtadanı, düz plâstiği. Bazıları da antika taklidiydi; biri 9X12 cm. genişliğinde cilâlı madendendi: İkinci Dünya Savaşı'nda Deniz Piyadelerine verilen aynalardan.

İnsanın sinirlerini oynatan duvar üzerindeki bu aynalar, belirli bir plân uyarınca asılmamıştı; ne zaman satın alındılarsa, o zaman konmuşlardı yerlerine. Böylece duvar, tamamen raslantı sonucu, gelişi güzel biçimde dolmuş, çerçeveler ve aynaların yansımaları, simetrik olmayan bir kompozisyon yaratmıştı. Sendeleyen ve çırpınan şehir, bu duvarın içindeydi.

Yağlanıp kokular sürünen çıplak Daniel Blank,

ayaklarını şapırdatarak yatak odasına döndü ve aynalı duvarına baktı. Duvar kesik kesik, parça parçaydı. Yürüdükçe, görüntüsü bir aynadan diğerine sıçrıyordu. Şurada bir burun. Kulak. Diz. Göğüs. Ayak. Dirsek. Hepsi ayrı ayrı hopluyor, uzuyor, yeni bir biçimde doğmak üzere, bir an için kayboluyordu gözden.

Büyüklenmiş gibi olduğu yerde duruyordu. Hareket etmese bile, kırılıyor, bölünüyordu yine. Olanca benliği gümüşî aynalar tarafından kâh şuraya, kâh buraya doğru uzatılıp bölünüyordu. Birden benliğini hissetti, kıpırdanan yirmi el, kıvranan, açılıp kapanan yüzlerce parmak göründü: Hem mucize, hem de bir sihirdi bu.

Yatak odasına girdi, havalandırmayı düzenledi, süzülüp yatağına yattı.

Gece lambasının loş aydınlığında, çerçeveli ayrıntılar içinde kendisini yansıtan on binlerce gözü seyrederek uykuya daldı. Çeliğin içinde bir bel. Oyma meşe içinde bir omuz. Plastiğin ortasında bir boyun. Bakırın arkasında bir diz. Kurtların kemirdiği bir ceviz ağacının göbeğinde bir erkeklik uzvu.

Sanat.

3

MANHATTAN'DA SÜTYENİNİ İLK çıkarıp atan kadınlardan biri o olmuştu. Manhattan'da kravatını kemer diye kullanan ilk erkeklerden biri de kocası. İşçilerin yemek torbalarını el çantası diye kullanan ilk kadınlardan biri, yine oydu. Kocası da, loferlerini ilk de-

fa çorapsız giyen erkeklerden biriydi. Hattâ birincisi! Onları baştan çıkartan, sele kapılmalarına yol açan, yenilik merakıydı hep.

Blankların imzaladığı uzun ve ayrıntılı boşanma sözleşmesinde, Florence ve Samuel Mortonlardan hiç bahis yoktu. Gilda, koca Buick'i, Waterford kristallerini, Picasso baskılarını almıştı. Daniel de kiralık dairelerine, U.S. Steel şirketinin yüz adet hisse senedine, içki karıştıracağına sahip çıkmıştı. Fakat kimse Mortonlardan söz etmedi. Herkes onları, lafı edilmese bile, Daniel'in «en iyi dosları» diye bilirdi. Dolayısıyla Mortonlar da Blank'a kalmalıydı. Kaldı da.

Karı-koca, «zıt kutuplar birbirlerini çeker» deyimini yalanlıyordu sanki. Karı- koca olarak, aynı madenî paranın yazı ve tura tarafı gibiydiler. Samuel nerde bu işi bırakacak, Florence ne zaman başlayacaktı? Kimse kestiremezdi bunu. İki odaklı bir görüntüydüler sanki. Hayır. İkisi de sırayla odağa giren ikiz bir görüntüydü.

Vücut yapıları bakımından o kadar birbirlerine benziyorlardı ki, yabancılar kardeş-ağabey olduklarını sanıyordu. Kısa boylu, zayıf, ince kemikli, tepelerinde miğfer gibi duran kara, yağlı saçlı, ürkek tavşan tavırlıydı ikisi de. Peşlerinden kovalanan yaratıklar gibi hızlı, keskin hareketleri vardı.

Adam evliydi ve sentetik dokular üzerine iş tutmuştu. Kadın da evliydi ve bir fabrikada desinatördü. «Venedik Taciri» adlı oyunun bir temsilini protesto eden göstericilerin ön safında tanışmışlar ve aynı ruh doktoruna gittiklerini öğrenivermişlerdi. Bir yıl sonra ikisi de eşlerinden ayrılmış, evlenmişler ve nüfus patlaması yüzünden çocuk yapmamaya karar vermişlerdi. İkisi de memnuniyetle, neşeyle, içtenlikle gerekli işlemlere teslim olmuşlardı.

Evlilikleri, birbirlerine yapışan iki mıknatıstan farksızdı. Birbirine benzer sevgileri, korkuları, umutları, önyargıları, tutkuları, zevkleri, huyları, nefretleri, umutsuzlukları vardı. İkiyle çarpılan bir tek kişi gibiydiler. Aile boyu bir yatakta, sarmaş-dolaş uyurlardı.

Hayat tarzlarını, iç çamaşırı değiştirir gibi, sık değiştirirlerdi. Herkesin hep önündeydiler. Daha moda olmadan pop art, op art ürünlerini almışlar, sonra sanat eleştiricilerinden daha çabuk gerçekçiliğe dönmüşlerdi. Sallanarak sek vermut içmeye dönmeden önce, marihuanayı, sentetik esrarı, barbitürik asitin uyuşturucu tuzlarını, otomobille delice sürat yapmayı ve bir kerecik de eroinin, insanı köklerinden sarsan tadını denemişlerdi. Yeni açılan lokantaları ilk deneyenler, Miki Fare saatlerini ilk alıp takanlar, yeni tenorları ilk keşfedenler, yeni filmleri, tiyatro oyunlarını, bale gösterilerini ilk görenler, güneş gözlüklerini ilk defa tepelerine kaldırıp takanlar yine onlardı. Bütün New York'u baştan aşağıya keşfe çıkmış, şu sözleri ilk defa hep onlar yaymıştı: «Çin mahallesindeki o inanılmayacak kadar nefis yemekler yapan küçük lokanta... West Side'ın en iyi göbek dansözü... Kanal sokağındaki o çılgın eskici dükkânı..»

Dünyaya Yahudi olarak gelmişler, Teslis'e karşı olanların tarikatından, Metodist kilise taraftarlığından Protestan episkopal kilisesinden geçip (bu arada eğlence olsun diye Marksizm'e şöyle bir dalmışlardı), yollarını Katoliklikte bulmuşlardı. Bir kerecik iyilik yoluna döndükten ve günah çıkarttıktan sonra, bu sefer de Harlem'de herkesin el çırpıp bağırdığı Evanjelik kiliseyi bulmuşlardı. Ama hiç biri devam etmedi. Sadece her şey yeniden başladı. Yoga'ya, Zen dini-

ne, Hare Krişna'ya daldılar. Müneccimliğe merak saldılar, yıldızları araştırdılar ve sakallı bir guru'yu yemeğe davet ettiler.

Vietnam savaşına karşı eyleme balıklama dalıp, dövizler taşıyarak Washington'a gittiler, yürüdüler ve savaşa karşı sloganları haykırdılar. Bir keresinde bir yapı işçisi Sam'ın kafasını yardı. Bir seferinde de Wall Street'te bir görevli, Flo'nun suratına tükürdü. Sonra 21 kişinin bir odada yatıp uyuduğu New Hampshire'da bir kolonide üç hafta geçirdiler.

«Laklak etmekten başka bir bok yapmıyorlar,» dedi Sam.

«Ne derinlikleri, ne de anlamları var,» dedi Flo.

«Kötü bir sahne,» dedi ikisi birden.

Onları yöneten, «ilginçlik» peşinde koşmaya, demeç vermeye susamışlığa, «anlamlı bir diyalog» aramaya, «kozmik şimşek» buluşlarına, «evrensel temas»ın üzerini örten örtüyü kaldırmaya, kısacası evreni yeniden yoğurmalarına dürtükleyen şey, hep günahkârlıktı.

En büyük meziyetleri, çok bayağı bir şey olduğu için ikisinin de inkâr ettiği en önemli meziyetleri de, şuydu: İkisinin de şahane bir para kazanma ustalığı vardı. Florence'ın psişedelik sanat dekorları, peynir ekmek gibi satılıyordu. Samuel, Yedinci caddede «gençler mağazaları»nın müthiş ciro yapacağını ilk görenlerden biriydi. İkisi de kendi fabrikalarını üretime geçirdiler. Para oluk gibi aktı.

Şimdi ikisi de otuzuncu yaşlarının ortasındaydılar ve her yeni şeyi ilk defa uygulamakta da birinciydiler. 1960'ların sosyal keşmekeşine sülük gibi yapışmışlardı: Hippiler, çiçek çocukları, kaba kumaştan blucinler, saçaklı deri ceketler, öncü eteklikler, er-

kekler için gerdanlıklar, Kızılderili boncukları, büyük annemizin çağından kalma gözlükler, gençlerin takıp takıştırdığı ve büyüklerinin de hiç gecikmeden onları taklit ettiği bütün maskaralıklar karşısında beslenen delice bir tutku.

Mortonlar keskin zekâlarından iyice yararlanmışlardı, ama bu onlara pek kolay bir yetenek gibi geliyordu. İçtenlik dolu ve dokunaklı bir cenk diye başlattıkları işin, kendilerini giderek daha zengin ettiğini biliyorlardı da, bilmemezlikten geliyorlardı. Bu yüzden en ön safta gösterilere katılıyorlar, gösteri yürüyüşünden polisle çatışmaya kadar varan işlere kalkışıyorlardı. Günahlarının kefaretini böyle ödemek istiyorlardı.

Ödedikleri kefareti biraz daha ileri götürmek için fabrikayı sattılar (hem de çok büyük bir kârla) ve Madison caddesinde bir butik açtılar. Bu girişimlerinin felâketle sonuçlanacağına inanıyorlardı ve bundan dolayı çok mutluydular. Tek katlı bir mağaza şeklindeki butiğin adı da, «Erotica»ydı. Brooklyn'da, Thor'a tapan küçük bir İskandinav tarikatının dinsel törenine katıldıkları sırada akıllarına ermişti bu fikir.

«İşsizlikten patlayacağım,» diye mırıldandı adam

«Ben de,» diye mırıldandı kadın.

«Bir mağaza açsak,» diye teklif etti adam. «Sırf oyalamak için.»

«Dükkân olsa?» diye teklif etti kadın.

«Eğlenceli olurdu.»

«Bir butik,» dedi adam.

«Zarif ve pahalı bir butik,» dedi kadın. «Para basan bir işi kaybedeceğiz.»

«Farklı bir şey olsun bu seferki,» diyerek daldı adam. «Öyle bulicinmiş, kâğıt elbiseymiş, mini etekmiş, vücuda sıkı sıkı yapışan süveterlermiş, asker ce-

ketleriymiş, gazete satıcısı kasketiymiş falan değil. Gerçekten farklı bir şey olsun. Ne istiyor bu insanlar»

«Aşk mı?» diye sordu kadın.

«Evet, tamam,» diye başını salladı adam. «Tam üstüne bastın.»

Erotica adlı butiklerinde, ne kadar uzaktan yakından ilgisi olursa olsun, aşk ve seksle ilgili eşya satılıyordu yalnız. 14 çeşitli renkte (siyah da dahil) saten çarşaf, «daha fazla rahat etmek ve sevişmede kolaylık» diye reklam ettikleri «kıç altı yastıkları» satıyorlardı. Aşk şiirleri üzerine kitaplar ve kartpostallar, mektuplar bulunduruyorlardı; parfümler ve tütsüler; aşk havası yaratan plâklar; kokulu kremler ve losyonlar; erkek cinsiyet organı şeklinde şamdanlar; aşk kitapları, resimleri, levha ve posterleri; üniseks iç çamaşırları; erkekler için dantel pijamalar, kadınlar için deri gecelikler; hem erkeklerin, hem kadınların yararlanabileceği suni cinsiyet organları. Kendilerini dağıtan bazı müşterileri sepetlemek için bir de silâhlı özel bekçi tutmaları gerekmişti.

Erotica derhal büyük sükse yaptı. Florence ve Samuel Morton, daha da zenginleştiler. Üzüntülerinden, bu sefer kendilerini ağdaya ve iğne batırarak tedaviye adadılar. Para kazanmak, onların en acılı yetenekleriydi. Tek tesellileri de, içlerinde hiç bir kötülük olmaması.

Daniel Blank'ın pazar sabahı uyanır uyanmaz yatağının baş ucunda gördüğü ilk şey, o pusula oldu. Yani Flo ile Sam'ın, taama davetleri. Sıcak Suriye ekmeği, buzlu balık şişi, füme sazan, altı tür ringa balığı gibi şeyler ikram edeceklerini memnuniyetle hatırladı. Hattâ şampanya.

Çıplak vücuduyla ön kapıya kadar gidip zincir-

leri ve sürgüleri çekti, açtı, New York Times gazetesini aldı. Bir tören havası içinde aynı ciddiyetle yeniden kapıyı zincirledi, sürmeledi, gazeteyi mutfağa götürdü, yatak odasına dönüp kapının ardındaki aynanın karşısında her günkü yarım saatlik jimnastik faslına başladı.

Yalnız yaşamaya başladığından beri tadını çıkarttığı sakin pazar sabahlarının normal programıydı bu. Koca bir gün ve vadettikleri, altın parıltılarıyla önünde uzanıyordu. Vücudunu gerişi, oturup kalkışı, belini büküşü içini ısıtıyor ve yepyeni bir dünyaya götürüyordu onu: Her şey olabilirdi artık.

Acele bir duş yaptı, havluyla kuruladığı cildinin yumuşayıp pembeleşmesini zevkle seyretti. İlâç dolabının karşısına geçip traş olurken, acaba bıyık bıraksam mı, diye düşündü yine. Ve bir kere daha bırakmamaya karar verdi. Bıyığın kendisini daha yaşlı göstereceğini hissediyordu. Oysa bir Fu-Mançu bıyığı, dazlak kafasıyla pekâlâ ilginç olabilirdi. Ne heyecan verici bir şey, değil mi?

Dar ve zarif bir yüzü vardı, küçük kulakları iyice kafatasına yapışıktı. Çenesi biraz saldırgan, dudakları belirli ve kırmızıydı. Burnu uzun, bir parça sivrice, burun delikleri basıkçaydı. En güzel yeri, gözleriydi: İri, geniş, kahverengi göz bebekleriyle gözleri. Kaşları kalın, keskin hatlıydı.

Garip, ama önden bakınca, profilinden daha yaşlı gösteriyordu. Önden bakılınca, düşünceliymiş gibi bir hali vardı. Burnunun köşelerinden ağzının kenarlarına doğru uzanan çizgiler görünüyordu. Yüzünün iki kenarı da tıpatıp aynıydı; bu, dinsel bir maske takmış havası veriyordu ona. Pek ender gözlerini kırpıştırır, arada sırada gülümserdi.

Fakat profilden bakınca, daha uyanık görünüyordu. Yüzüne bir canlılık geliyordu. Bu açıdan gençlik çizgileri çıkıyordu ortaya: Soylu bir kaş, berrak gözler, düz bir burun, oyma gibi, biraz somurtkan dudaklar, kuvvetli bir çene. Yanak ve çene kemiklerinin gücü rahatlıkla farkediliyordu.

Traşını bitirdi, traş sonrası kullanılan «Faun» losyonunu süründü, çenesini biraz pudraladı, koltuk altlarına terlemeye karşı kokulu bir sprey püskürttü. Yatak odasına dönüp, nasıl giyineceğini düşünmeye başladı.

Mortonlar «... binlerce garip likleri»yle hiç kuşkusuz edindikleri bir sürü garip dost ve tanıdıklarını da davet edeceklerdi: Ressamlar ve dekoratörler; aktörler ve rejisörler: Bir de davetin tadı tuzu olarak, birkaç keş, orospu ve kundakçı. Hepsi de bir pazar sabahında resmî ve gösterişli şeyler giyeceklerdi.

Blank onlardan farklı olmak için —sürüden ayrılmak, kalabalığın üstünde olmak— tutuculuğu ağır basan «Sarmaşık Birliği» adlı perukasını başına geçirdi. Gucci marka mokasenlerini, kayık yakalı, kaşmirden beyaz süveterini, kırmızıya çalan kahverengi süet ceketini giydi. Mendil cebine sarı nokta desenli bir mendil yerleştirdi.

Mutfağa geçip, küçük kahve cezvesini ateşe sürdü. Masanın başına oturup, Times'ın pazar ilavesinin magazin sayfalarını karıştırırken, iki fincan acı kahve içti. İlavede gördükleri, erkek modasının kadın modasına oranla daha yaratıcı, renkli ve heyecan verici olduğunu kanıtlıyordu.

Saat tam on bir buçukta dairesinin ön kapısını kilitledi; asansöre binip Mortonların 34'üncü kattaki çatı dairesine çıktı.

Asansörde tek başınaydı; Mortonların kapısında, kapının açılmasını bekleyen kimse yoktu ve içeriye kulak kabartınca, hiç de bir eğlence gürültüsü işitmedi. Biraz şaşırdı ve zile bastı. Kapıyı Mortanların gündelikçi kadını Blanche'ın, ya da bugün için tuttukları garsonun açmasını bekledi.

Fakat kapıyı Samuel Morton'un kendisi açtı, hemen kapıyı ardından çekip, koridora çıktı, ama kapatmadı kanadı.

Güçlü - kuvvetli, kısacık boylu, siyah süet gömlek ve üzeri kabaralı blucin giymiş bir adamdı Sam. Yürürken durmadan gözlerini kırpıştırıyordu. Neşeyle parıldayan gözleri de, iki kabaradan farklı değildi. Elini Daniel Blank'ın omuzuna koydu.

«Dan,» diye yakardı, «sakın kızma!»

Blank tiyatrovari bir edayla homurdandı. «Sam, yine mi? Hani söz vermiştin bir daha olmayacak diye? Yine ne dolaplar çevirdiniz Flo ile? Siz profesyonel çöpçatan mısınız kuzum? Ben size kendime kadın bulurum dememiş miydim?»

«Bak Dan, bu o kadar müthiş bir şey mi? Biz senin mutlu olmanı istiyoruz! Yani kötü bir şey mi bu? Sadece mutluluğun, o kadar! Peki, peki, istersen diş bile bize. Fakat biz bir arada o kadar mutluyuz ki, herkesin de bizim gibi mutlu olmasını istiyoruz.»

«Söz vermiştiniz ama,» diye suçladı Blank, «Sam sen her işe burnunu sokuyorsun. O mücevher ressamı felaketinden sonra, **söz vermiştin** ama. Bu seferki kim?»

Morton bir adım daha sokulup, kulağına fısıldadı..

«İnanmayacaksın. Çok orijinal bir şey! Tanrı şahidim olsun ki..» Böyle derken sağ elini yukarı kaldır-

di.. «..Müthiş **orijinal!** Geçen hafta bizim mağazaya geldi. Topuklarına kadar inen samur bir manto giymişti! Hava sıcaktı, ama o topuklarına kadar inen bir kürk giymişti. Hem de samur kürk! Mink değil, Dan, samur! Üstelik görülmemiş, alışılmamış derecede güzeldi. Bir Marilyn Monroe değil, ama o havada bir şey. İnsanı korkutuyor! Evet. Belki güzel denemez. Ama güzellikten başka bir şeyi var. Daha iyi bir şey. Neyse, sırtında o uzun samur kürkle içeri girdi. Manto en azından bir elli bin ederdi, en azından! Yanında o çocukla, oğlanla. On bir, on iki yaşlarında. Çocuk da güzel mi güzel! Şimdiye kadar gördüğüm oğlanların en güzeli; hem bilirsin, bu konuda yanılmam. Fakat kadın evli değil. Oğlan, kardeşi. Neyse, başladık biz konuşmaya. Flo kürküne hayran kaldı. Öğrendik ki kürkü Rusya'da satın almış; düşünebiliyor musun, Rusya'da? East End caddesinde bir villada kalıyormuş. Tahmin edebiliyor musun bunu da? East End caddesi! Bir villa! Kadın, yükünü iyice tutmuş olmalı. Laf lafı açar ya, en sonunda kendisini bizde taama davet ettik. Ne var bunda korkacak yani?»

«Kadına bir dostunuzu da davet edeceğinizi —erkek ve karısından boşanmış bir dostunuzu—, adamcağızın iyi bir kadın arayarak, sessiz ve yalnız bir hayat yaşadığını da söylediniz mi bari?»

«Hayır, yemin ederim ki söylemedim.»

«Sam, inanmıyorum sana.»

«Dan, sana yalan söyler miyim ben?»

«Elbette söylersin. Binlerce garipliklerin gibi.»

«Şey.. Belki Flo birkaç komşu uğrayabilir demiştir.»

Daniel güldü. Sam koluna yapışıp, iyice sokuldu.

«Sadece bir bak, şöyle bir süz. Şimdiye kadar böyle bir kadınla tanışmamışsındır. Yemin ederim, Dan, çok orijinal bir şey. Sen sadece bu kadınla tanışacaksın! Hiç bir şey olmasa bile— elbette Flo ve ben tersini umuyoruz— hiç bir şey olmasa bile, inan bana, senin için müthiş bir deneme olacak bu. Yepyeni bir insan türü! Göreceksin. Adı Celia Monfort. Benim adım Sam, onun adı da Celia. Bu bile bir sürü şey ifade ediyor, ha?»

Mortonların apartmanı bir salhaneden, eskici dükkânından, fare yuvasından, bir hayır derneğinin satış mağazasından, çingene çadırından farksızdı: Modern Isveç koltukları, Victoria tarzı bir aşk kanepesi, bir Sheraton tabure, tahta bir Hint vazosu, Çin vazoları, krom lambalar, İran halıları, bir berber direği, pleksiglas bir masa, yaldızlı pirinçten küllükler, Tiffany tarzı kadehler, çerçeveli ve çerçevesiz, bir düzine ekole ait, duvarlara dayanmış ya da asılmış tablolar.

Ve her tarafa gelişigüzel serpilmiş duran kitaplar, dergiler, baskılar, fotoğraflar, gazeteler, posterler, kumaş parçaları, tüten buhurdanlıklar, çikolata kutuları, taze çiçekler, moda krokileri, kopuk sigaralar, tunç bir gemi pervanesi, bir de mavi yatak odası lâzımlığı: Hepsi iç içe, Arap saçı gibi karışmış halde, apartmanın bütün eşyaları dev bir salata karıştıracağı çatalla karman-çorman edilmiş gibiydi. Çatalla alınıp tavana vurulmuş, diledikleri gibi yere yayılmalarına göz yumulmuş, üst üste, eğri vaziyette, yan yana dökülmüş gibiydi eşyalar. Öylesine bir darmadağınıklık vardı ki, gelen davetlileri şaşırtıyor, fakat herkes tarafından müthiş rahatlık ve dinlendirici bir düzen diye kabul ediliyordu.

Sam Morton, kaçmasından korkuyormuş gibi kolundan yakaladığı Daniel'i oturma odasına aldı. Blank mutfağın önünden geçerken, içerde çalışan Blanche'a el salladı.

Salonda Flo Morton gülümsedi ve bir öpücük kondurdu Dan'ın yanağına. Blank döndü ve içeri girdiklerinde konuşmakta olan kadına baktı: Girdiklerini gördüğü halde, konuşmasını kesmemişti.

«Kötü bir mantık ve ondan da beter anlamlı sözcükler,» diyordu renksiz ve hiç titremeyen bir sesle, kadın. «Siyah güzel mi dediniz. Bu, 'Aşağısı yukarısıdır', demekten hiç farklı değil. Bu sözle zencilerin var olduklarını ve gururlarını ilân etmek istediklerini biliyorum. Fakat kendilerine öyle bir savaş narası seçmişler ki, kendileri de dahil, hiç kimse inanmaz buna. Çünkü, anlarsınız ya, sözcüklerin, ifade ettikleri anlamdan daha başka bir güçleri vardır. Sözcüklerin anlamları iskelete benzer, heceleme kadar temel bir var oluş nedenleri vardır. Ama sözcüklerin bir de duygusal ağırlıkları vardır. En basit, en masum sözcükler bile —iş tanımlamasına gelince— duygusal açıdan mutlak bir dehşet havası estirebilirler. Yazıldığı, ya da basıldığı zaman çok açık ve gösterişsiz gibi görünen bir kelime, bizi cinayete, ya da zevkten dört köşe olmaya kadar götürebilir. «Siyah güzeldir» mi diyorsunuz? İnsan denen yaratığa, beyazlara, zencilere, sarı ırktan olanlara, Kızılderililere göre, **siyah** asla güzel olamaz, şeytandır ve hep öyle görünecektir. Çünkü siyah, karanlık demektir ve korkular, karabasanlar hep karanlıklarda doğar. Yüreği kara. Ailenin kara bahtlı ferdi. Kara sanat: Büyücülerin sanatı yani. Kara kitle. Bunlar ırkçılara özgü hakaretler değildir. Hepsi de insan oğlunun ilkel karanlık korkusundan çıkmıştır. Siyah,

ışıksız yer, ya da zaman demektir. Tehlikelerin ve ölümün cirit attığı an, yer. Çocuklar doğal olarak karanlıktan korkarlar. Bu onlarda düşünerek vardıkları bir duygu değildir; ana karnından çıkıp, bu korkuyla dünyaya gelirler. Hattâ bazı yetişkinler bile geceleri baş uçlarında bir ışık yakarak uyurlar. «Uyu bakayım, yoksa öcü gelip seni alır, götürür.» Öyle sanıyorum ki zenci çocuklarına bile böyle söylerler. Öcü; karanlıklardan, tehlikeli karanlıklardan çıkan siyah bir canavar. Siyah, bilinmeyendir. Siyah, tehlikedir. Siyah şeytandır. Siyah, ölümdür. Fakat siz «siyah güzeldir» diyorsunuz ha? Asla. Kimseyi buna inandıramazlar. Hepimiz hayvanız... Tanıştırıldığımızı sanmıyorum.»

Kadın bakışlarını dosdoğru Daniel Blank'a bakmak için kaldırdı. Blank hayretler içindeydi. Kadının anlattıklarına öyle bir dalmış, düşüncelerini izlerken öylesine kendisinden geçmişti ki, neye benzediğini, nasıl bir şey olduğunu bile görememişti. Florence Morton acele tanıştırma faslını yaparken, odayı arşınlayıp Celia Montfort'un uzattığı eli sıkmaya giderken, yakından inceledi kadını.

Kırmızı kadife kaplı, üzerinde sigara yanıkları bulunan, sırf plâstik köpüğünden kocaman koltuğun yumuşaklığı içine gömülmüş, tortop olup oturmuştu. Garip ama pazar sabahı olduğu halde, sırtında siyah satenden zarif bir gece elbisesi vardı. Yakası düz çapraz biçimindeydi; çıplak omuzlarının üzerinden, «spagetti bandları»yla tutturulmuştu. Boynuna ince bir elmas gerdanlık takmıştı. Blank'a uzattığı elinin bileğinde de, gerdanlığa uyan bir elmas saat. Blank, kadının belki de sabaha kadar süren bir partiden geldiğini, üstünü değiştirmeye vakit bulamadan buraya damladığını geçirdi aklından. Ayağında ipek gece ayakkabılarını görünce böyle düşündü.

Kadının saçları o kadar karaydı ki, mora çalıyordu; ortadan ikiye ayrılmıştı; hiç bir kıvırcığı ve dalgası olmayan telleri, omuzlarına dökülüyordu. İnce yüzüne bir büyücü görüntüsü veriyordu bu saçlar. Uzun zayıf elleri, sivri uçlu parmakları, incecik ve uzun tırnakları, bu görüntüyü daha da kuvvetlendiriyordu.

Çıplak kolları, omuzları, yakası açık elbisesinin altında belli olan küçük göğüslerinin tepeleri. Hepsi ama hepsi kızıl kadifenin üzerinde pırıl pırıldı. Kadının teninin garip ve berrak bir **çıplaklığı** vardı. Özellikle kolları insanda ihtiras uyandırıyordu: Yumuşak, kılsız, ahtapotun dokunaçları gibi kemiksiz: Borulardan sıkıştırılıp da geçmiş kollar.

Koltuğun içinde tortop olup oturduğundan, kaç kilo olduğunu ya da yüzünün neye benzediğini tahmin etmek zordu. Blank uzun boylu bir kadın olduğu yargısına vardı; hiç olmazsa bir altmış, bir altmış beş. İnce bir beli, düz kalçaları, sıkı baldırları olmalıydı: Fakat şu anda bunların hiç bir önemi yoktu Blank için: Çünkü kadının yüzü kendisini büyülemiş, gözleri, gözlerinin içine takılmıştı.

Külrengiydi gözleri; yoksa açık mavi mi? İnce kaşları, yay gibiydi; yoksa düz mü? Burnu; neye benziyordu burnu? Bir eski tabuttan, ya da rölyeften çıkma bir burun mu? Ve şu aralık dudaklar: Dolgun ve kuru muydu, yoksa ince ve ıslak mı? İpek ayakkabısının topuğu gibi sivri çenesi, çok mu büyüleyiciydi, yoksa biraz erkeksi mi? Sam Morton'un dediği gibi, güzel değildi kadın. Fakat bir şeyler vardı. Güzellikten daha iyi bir şey mi? İncelemek gerekiyordu bunu.

Blank şu anda, güneşli bir pazar günü, öğle vakti, üzerinde hâlâ cumartesi gecesinin yorgun süsleriyle, genç kadının yüzünün ve vücudunun bezginlikle

kirlenmiş olduğu izlenimine vardı. Duruşunda bir bitkinlik vardı; cildi solmuş, gözlerinin altında soluk, mor gölgeler belirmişti. Sanki sefahat kokuyordu. Renksiz sesi, seferber ettiği duyguların ve ihtirasların ötesinde bir cezaya çarptırılmış duygulardan taşar gibiydi.

Florence ve Samuel kadının «siyah güzeldir» görüşü hakkındaki yorumlarını çürütmek için derhal şiddetli bir saldırıya giriştiler. Daniel, kadının bu saldırıya karşı ne tepki göstereceğini gözledi. Her şeyden önce, doğuştan soğukkanlı olduğunu gördü: Ne sallandı, ne solucan gibi kıvrandı, ne bileziğiyle oynamaya ve saçlarını karıştırmaya kalkıştı, kulaklarını tutmadı. Sessiz ve sakin, öylece oturuyordu ve Daniel birden kadının kendisine yöneltilen eleştirileri dinlemediğini kavradı. Içerdekilerin hepsinden sıyrılmış, uzaklaşmıştı.

Uzaklaşmıştı, ama hayal kurmuyor, diye tahmin etti Blank. Havada dalgalanmıyordu; kendi içine kapanmış, kendi düşüncelerinin, açlıklarının, umutlarının derinliklerine sığınmıştı. Tıpkı su gibi, çözümlenmesi imkânsız bu gözler, onları süzüyordu, ama Blank garipliğini hissediyordu. Birden kadının yerinde olmayı, hiç olmazsa bir kerecik ziyaretine gidip, oturduğu yerin neye benzediğini görmek istedi.

Flo, sorduğu bir soruya karşılık almak için sustu. Fakat hiç bir karşılık alamadı. Celia Monfort karşısındaki kadına lütfen baktı; hem de buz gibi bir bakışla. Yüzünde hiç bir anlam okunmuyordu. Bir anda esen gergin havayı, Blanche'ın üç katlı, kocaman ve sıcak-soğuk türlü yemeklerle dolu arabayı iterek içeri girivermesi kurtardı. Bir sürahi domatesli votka, buzluktan yeni çıkmış bir şişe sarap da unutulmamıştı.

Yemekler, Blank'ın sandığı gibi olağanüstü değildi, ama yine de çılbırın üzerine şarap dökülmüş, domuz salamı, Burgonya salçasıyla süslenmiş, mantar omleti konyakla takviye edilmişti. Cevizli gözleme, rom kokan akça ağaç özü pekmezi içinde yüzüyordu.

«Ye!» diye buyurdu Flo.

«Keyfine bak!» diye emretti Sam.

Daniel bir tek çılbır aldı, bir dilim salam yedi, bir bardak da şarap içti. Sonra bir salkım soğutulmuş üzümü sapından tutup, arkasına yaslandı, oturdu. Mortonların gevezeliklerini dinlemeye, sessiz ve derinden bir sürü yiyecek atıştıran Celia Monfort'un lokmalarını çiğneyişini seyre daldı.

Daha sonra küçük kadehler içinde sıcak Portekiz konyağı içtiler. Daniel'le Mortonlar, son zamanların tutulan akımı dekoratif sanatlar üzerine ipsiz-sapsız bir konuşmaya daldılar. Bu arada Celia'ya da fikrini sordular, ama o başını salladı. «Bu konuda hiç bir şey bilmem.» Sonra konyak kadehi iki elinin arasında, bakışları dalgın, sessiz-sedasız oturdu. Kısa süreli sohbetler için kabiliyeti yoktu. Ama kendisine havaların kötü gittiğinden söz edin, kalkar, basınç düşmesi hakkında uzun bir nutuk çekebilirdi. Böyle bir izlenim uyandırmıştı Daniel'de. Garip kadın. Sam'ın dediği gibi, «insanı korkutuyor». Allah Allah, ne diye söylemişti bunu sanki? İnsanı şaşırtan susuşları, soğuk tavırları için söylediyse, o başka: Bu da, bencillik ve görgüsüzlükten başka bir şey olamazdı herhalde.

Kadın birden doğrulup ayağa kalktı ve Blank ilk defa vücudunu rahatça görebildi. Tahmin ettiği gibi uzun boyluydu, fakat kuşkulandığından da zayıf ve kuruydu. Hoş yürüyor, bir yılan zerafetiyle kıvrılarak ilerliyordu. Ender hareketleri de çabuk ve kontrolluydu.

Flo ve Sam'ı soğuk bir edayla selamlayıp, artık gitmesi gerektiğini söyledi. Konukseverlikleri için kibarca teşekkür etti. Flo, mantosunu getirdi: Bir matadorun ceketi kadar göz kamaştırıcı, ağır ipek işlemeli bir pelerindi bu. Blank kadının cumartesi gecesinden beri East End caddesindeki villasına uğramadığından emindi. Şimdi geçen gece hiç uyuyamadığı da anlaşılıyordu.

Kapıya yürüdü. Flo ve Sam kendisinden bir şey bekler gibi Blank'a baktılar.

«Sizi evinize kadar götürebilir miyim?» diye sordu Daniel.

Kadın düşünceli bir tavırla adama baktı.

«Evet,» dedi en sonunda. «Götürebilirsiniz.»

Martonlar kaçamak bir zafer bakışıyla birbirlerini süzdüler. Asansörün kapısı gürültüyle kapanıncaya kadar holde, kabaralarla bezenmiş deri giysilerinin içinde, budalaca sırıtararak beklediler.

Asansörde, kadın birden beklenmedik bir anda sordu:

«Siz de bu blokta oturuyorsunuz, değil mi?»

«Evet. Yirmi birinci katta.»

«Haydi, sizin oraya gidelim.»

On dakika sonra kadın, adamın yatak odasında, ipek işlemeli pelerinini yere atmış, giysileri sırtında, yatağının örtüsünü bile açmadan, uzanmış uykuya dalmıştı. Blank pelerini yerden alıp, götürdü astı. Ayakkabılarını çıkartıp, yanyana ve düzenli bir şekilde yatağın kenarına koydu. Kapıyı ardından yavaşça çekip içeriye, salona, New York Times gazetesinin pazar ilavesini okumaya gitti. Yatağında uyuya kalan garip kadını düşünmemeye çabalayarak.

Saat dört buçukta gazeteyi bitirince, gidip bir da-

ha baktı kadına. Yüzü yastığa dönük, gür kara saçları dağılmış vaziyette uyuyordu. Daniel birden heycanlandı. Kadın omuzlarının üzerine dönüp kenara kıvrılmış, başını çıplak kollarının arasına alıp uzanmıştı. Daniel çamaşır dolabından hafif bir yün örtü alıp, yavaşça kadının üzerini örttü. Mutfağa gidip kabukları soyulmuş bir elma yedi, köpüren bir tablet içti.

Bir saat sonra loş salonda oturmuş, kadının hatlarını hatırlamaya çalışıyor ve kendine olan aşırı güveni karşısında niçin bu kadar kuşkulandığını anlamaya çalışıyordu. Cadıya, esrarengiz bir büyücüye benzediği, saçlarını böyle dümdüz taradığı ve birden farkettiği gibi, hiç makyaj yapmadığı için mi: Ne pudra, ne ruj, ne göz boyası vardı yüzünde. Suratı yalındı.

Birden içerde kadının kalktığını işitti. Banyonun kapısı kapandı; sifon çekildi Blank lambaları yaktı. Kadın salona girince, Blank ayakkabılarını giydiğini ve saçlarını tarakla hafifçe kabarttığını farketti.

«Siz hiç makyaj yapmaz mısınız?» diye sordu kadına.

Uzun bir süre durup adamı süzdü kadın.

«Arada-sırada memelerimin uçlarına ruj sürerim.» dedi.

Blank zoraki bir tavırla gülümsedi. «Biraz tuhaf bir zevk değil mi?»

Kadın, adamın sözünün ardındaki kötü niyeti hemen kavradı. «Zekisin,» dedi renksiz bir sesle. «Bir votka içebilir miyim? Tamam. Lütfen buzu bol olsun. Eğer varsa, yanına da bir dilim limon.»

Daniel ikisi için de aynı biçimde hazırlandığı içkilerle döndüğünde, kadın divanın üzerinde tortop olmuş oturmuş, yüzü bir havalı lambayla aydınlanmıştı. Uyuduktan sonra, kadının üzerindeki gergin ha-

vanın kaybolduğunu hemen gördü. Şimdi çok daha rahatlamış gibiydi. Ama önceden görmediği bir şey gözüne çarpınca, Daniel sarsıldı: Sol kolunun üst kısmında, yumruk büyüklüğündeki çürük; mor ve kabarmış bir çürük.

İçkisini adamın elinden aldı. Parmakları soğuk, plastik gibi kansızdı.

«Dairenizi sevdim,» dedi.

Boşanmak için vardıkları anlaşma uyarınca, Gilda Blank antika eşyanın çoğunu, fazla mobilyayı, kadife örtüleri ve perdeleri, kısa tüylü halıları hep almıştı. Daniel buna ayrıca sevinmişti. Çünkü dairesi artık kendisini boğmaya başlamıştı. Tahta oymaların ve ağır kumaşların arasında ezildiğini hissediyordu: Yumuşak şeyler onu sarıp sarmalamış, iyice sıkmıştı.

Bunun üzerine nerdeyse boş kalan dairesini yeniden ve katı bir modern anlayışla döşemiş, eşyalarının çoğunu Knoll'dan seçmişti. Kromaj ve cam, siyah deri ve plastik, paslanmaz çelik ve beyaz emaye vardı en çok. Daire şimdi geniş, havalı, oyma gibi işlenmiş ve pırıl pırıldı. Elinden geldiği kadar az eşyayla döşediği salonun işe yarayan orantılarını, kendi başlarının çaresini bulmaya bırakmıştı. Aynalı duvar belki bazı kişileri çileden çıkartabilirdi, ama bunun dışında çevre temiz, keskin ve bir müze galerisi kadar oyalayıcıydı.

«Böylesine döşenmiş bir oda, sizin bir köke ihtiyacınız olmadığını gösterir,» dedi kadın Blank'a, «geçmişi bilmezlikten gelerek, yok etmişsiniz onu. Bazı insanların tarihe, kendilerine devamlı geçmiş kuşakları hatırlatan bir çevre içinde yaşamaya ihtiyaçları vardır. Kendilerini bir zamanlar var olan, bugün de devam eden ve ilerde de akacak sellerin bir parçası gibi hissedecek huzur ve anlama kavuşurlar. Bence bu utanç ve-

rici, zayıflara özgü bir duygu. İnsanın hür olabilmesi için, güçlü olması, geçmişi unutup, geleceği inkar etmesi gerekir. İşte bu oda, bu işi beceriyor. Siz burada benliğinizle, benliğinizin içinde var olabilirsiniz. Koltuk değneklerine ihtiyacınız yok. Burası, duygulardan arınmış. Siz de duygusuz musunuz?»

«Yo, bilmem,» dedi Blank, «sanmıyorum. Belki heyecansız olabilirim. Sizin daireniz de modern mi döşeli? Burası kadar sade mi?»

«Ben bir dairede değil, villada oturuyorum. Aileme ait bir villada.»

«Ya, demek aileniz hâlâ hayatta, öyle mi?»

«Evet,» dedi kadın, «hâlâ hayattalar.»

«Bildiğim kadarıyla siz erkek kardeşinizle berabermişsiniz.»

«Adı Anthony'dir. Tony. Benden yirmi yaş küçüktür. Annem onu bir hayli geç dünyaya getirdi. Çok ayakbağı oldu kadına. Bu yüzden annemle babam, Tony'nin benimle kalmasını tercih ediyorlar.»

«Peki, anneniz babanız nerde yaşıyor?»

«Onlar mı? Sağda solda,» diye belirsiz bir cevap verdi kadın. «Bu odanın yalnız bir şeyini sevmedim.»

«Nedir o?»

Kadın bir düzine kıvrık kollu siyah demirden bir şamdanı işaret etti. Her kolun üzerine bir beyaz mum oturtulmuştu.

«Yanmamış mumları hiç sevmem,» dedi renksiz bir sesle. «Gözüme plastik çiçekler veya tuğla desenli duvar kâğıtları kadar aşağılık görünüyorlar.»

«Bunun çaresi kolay bulunur,» dedi Blank, yerinden kalktı, ağır ağır yaktı mumları.

«Evet,» dedi kadın, «böylesi çok daha iyi.»

«Bir tane daha yuvarlamaya hazır mısınız?»

«Siz votkayla buzluğu buraya getirsenize. Böylece durmadan içeri gidip gelmekten kurtulursunuz.»

«Evet,» dedi Blank, «öyle yapayım ya.»

Tekrar odaya döndüğü zaman, kadın mumlardan üçünü söndürmüştü. Döndü, bardağına votka ve buz doldurdu.

«Çeşitli aralıklarla söndürürüz mumları. Böylece ayrı uzunluklarda kalırlar. İyi ki böyle akmayan cinsinden almışsınız. Şamdan severim, ama yanmış mum artıklarından hiç hoşlanmam.»

«Geçmişteki zevklerin acı anıları mı dersiniz?»

«Onun gibi bir şey. Ama ayrıca boş Chianti şişelerinin tepesine oturtulmuş mumlarıyla ucuz ve kötü İtalyan lokantaları, sarmısağı fazla kaçmış salçalar da gelir aklıma. Sahtekarlıktan nefret ederim. Yabancı elmastan ve içi şişirilmiş sütyenlerden de.»

«Karım...» diye söze başladı Blank. «Sabık karım,» diye düzeltip devam etti, «içi doldurulmuş sütyen takardı. İşin garibi, buna ihtiyacı da yoktu. Allah vergisi, iri göğüslüydü zaten. Öyledir hâlâ.»

«Bana karınızdan bahsedin.»

«Gilda'dan mı? Hoş kadındı. İkimiz de İndianalıyız. Üniversitede tanıştık. Körü körüne. Ben ondan bir yıl ilerdeyim. Fırsat buldukça beraber çıkardık. Ciddi hiç bir şey yoktu aramızda. Sonra ben New York'a geldim. Bir yıl sonra da o geldi. Yeniden görüşmeye başladık. Ama bu sefer ciddileşti iş.»

«Neye benzerdi? Fizik yapısı bakımından diyorum.»

«İriyarı bir kadındı. Şişmanlamaya yatkındı. İyi yemek yerdi. Annesi şişkoydu zaten. Gilda sarışındır. Hani, yaman kadın denecek tiplerden. İyi bir sporcuydu da. Yüzme, tenis, golf, ski... hepsini yapardı bunla-

rın. Hayır işlerinde, sosyal örgütlerde çok çalışırdı. Briç dersleri almıştı. Çin yemekleri pişirmeyi bilirdi. Müziği değerlendirmesini de. Bunun gibi şeyler işte.»

«Çocuk?»

«Hayır.»

«Ne kadar zaman evli kaldınız?»

«Ahh...» Blank kadının yüzüne baktı. «Hay Allah, hatırlayamadım. Elbette. Yedi yıl. Hattâ sekize yakın. Evet, evet, aşağı yukarı sekiz yıl.»

«Çocuk istemediniz mi?»

«Ben istemedim, hayır.»

«Ya o?»

«İstedi.»

«Bunun için mi boşandınız-»

«Yo, hayır. Hayır, bunun boşanmamızla hiç bir alıpvereceği yok. Boşandık, çünkü... sahi yahu, niçin boşandık biz? Galiba, uyuşmazlık. İkimiz de ayrı yolların yolcusuyduk. O kendi yoluna gitti, ben kendi yoluma.»

«Neydi onun yolu?»

«Çok kişisel sorular soruyorsunuz.»

«Evet. Ama isterseniz cevap vermeyebilirsiniz.»

«Peki, vereyim, Gilda sağlıklı, güçlü-kuvvetli dışardan hoşlanan bir kadındır. İnsanları, çocukları, partileri, piknikleri; tiyatroya, kiliseye gitmeyi sever. Tiyatroya ya da bir sinemaya gittiğimiz zaman, seyircilerin de gösteriye katılıp şarkı söylemeleri istense, Gilda da hemen atılır, başlar söylemeye. Böyle bir kadındır işte o.»

«Doldurulmuş sütyenli bir koro şarkıcısı.»

«Plâstik çiçek,» diye ekledi Blank. «Yok, pek plâstik değil. Fakat rahatça ipekten yapılmış bir dü-

zine gül satın almıştı bir gün. Bir türlü kendisine yanıldığını, bunların taklit olduklarını kabul ettiremedim.»

Blank üç mum daha söndürmek için yerinden kalktı. Dönüp, Eames koltuğuna oturdu. Kadın da birden gelip tam onun önündeki yastığa çöktü. Ellerini hafifçe dizine dayadı.

«Sonra ne geçti aranızda?» diye fısıldadı.

«Tahmin ettiniz mi yoksa?» diye hiç şaşırmadan sordu Blank. «Garip bir hikâye. Ben bile hâlâ anlayamadım.»

«Mortonlara anlattınız mı bunu?»

«Yok canım, hiç kimseye anlatmadım.»

«Ama bana anlatacak mısınız?»

«Evet, size anlatmak istiyorum. Ve bana açıklamanızı istiyorum. Neyse, Gilda normal, sağlıklı ve sevişmekten hoşlanan bir kadındır. Ben de. Cinsel ilişkilerimiz çok iyiydi. Gerçekten öyleydi. Hiç olmazsa başlangıçta. Ama siz de bilirsiniz, insan zamanla yaşlanmaya başlar ve bu işi pek önemsemez artık. Yani Gilda yönünden. Fakat hakkını yemek istemem. Yatakta pekâlâ iyiydi ve heyecanlıydı. Belki hayali zengin değildi. Bazan bana bakıp gülerdi. Ama normal, sağlıklı kadındır.»

«Durmadan sağlıklı, sağlıklı, sağlıklı diyorsunuz.»

«Gerçekten öyleydi ama. İriyarı, sağlıklı bir kadın. Sağlam bacaklar. İri göğüsler. Cildi kor gibiydi. Rubens görse, bayılırdı herhalde. Neyse.. Üç yıl kadar önce Bernegat körfezinde yaz mevsimi için bir yer tuttuk. Nerededir burası, bilirsiniz, değil mi?»

«Hayır.»

«Jersey kıyısında. Head körfezinin güneyinde bir yer. Çok güzeldi. Nefis bir plâj, harika bir kumsal. Üstelik kalabalık da değil. Bir gün öğleden sonra ye-

meğe komşular geldi. Hepimiz tulum gibi içtik. Neşemiz yerindeydi. Hepimiz mayoylaydık; başımız dumanlıydı. En sonunda kalktık, okyanusa daldık yüzmek için, ayıldık biraz. Dönüp tekrar yemeye ve içmeye devam ettik. Nefis bir gün geçirdik yani. Herkes evine dönünce biz Gilda'yla yalnız kaldık. Belki biraz kaçırmıştık, güneş başımıza vurmuştu, çok da gülmüş, söylemiş, yemek yemiştik. Yazlık evimize döndük ve sevişmeye karar verdik. Bunun için de mayolarımızı aşağı sıyırdık, soyunduk. Yalnız güneş gözlüklerimizi bıraktık yüzümüzde.»

«Oh!»

«Niçin böyle yaptık, bilmiyorum, ama yaptık işte. Kimbilir, belki de gariplik olsun diye. Kısacası o kalın, kara camlı gözlükler yüzümüzdeyken seviştik. Yani gözlerimizin içine bakmadan.»

«Hoşunuza gitti mi?»

«Sevişmek mi? Sevişmek benim için bir açıklama, bir kapının aralanması demektir. Yanılmıyorsam Gilda da hoşlandı bundan, ama sonra unuttu, gitti. Ama ben asla unutamadım. Bu benim hayatımda, seks yönünden en heyecan verici deneme oldu. Çok ilkel ve insanı korkutan bir yönü vardı. Anlatması o kadar zor ki. Fakat çok sarstı beni. Bir kere daha denemek istedim.»

«Ama karınız istemedi, değil mi?»

«Doğru. Hattâ New York'a döndükten ve kış bastırdıktan sonra da, yatakta güneş gözlüğü takmamızı teklif ettim, ama o yanaşmadı. Benim, delinin biri olduğumu sanıyorsunuz, değil mi?»

«Hikâye burada bitiyor mu?»

«Hayır. Dahası var. Bir dakika durun da, birkaç mum daha söndüreyim.»

«Ben söndürürüm.»

Kadın kalkıp üç mum daha söndürdü. Şimdi sadece üçü yanıyordu. Onlar da demir kollara iyice yaklaşmıştı. Dönüp bağdaş kurarak oturdu yastığa.

«Devam edin bakalım.»

«Efendim, Brentano'nun yeri civarında dolanıyordum bir gün —Barnegat körfezindeki yazdan sonra gelen kış mevsimiydi.— Brentano'nun yerini bilirsiniz, bir sürü müzelik eşya satar: Antika mücevherat ve yarı değerli taşlar, mercan ve yerli el işleri. Buna benzer şeyler. İşte bunların arasında bir de Afrika maskeleri koleksiyonu vardı. Çok ilkel şeylerdi. Güçlü ve bir bakıma insanı korkutan şeyler. Afrika sanatının ruh üzerindeki ilkel etkisini bilirsiniz. Çok derin, çok esrarlı bir teline dokunur insanın. İşte bu maskelerden takıp, öyle sevişmek istedim Gilda'yla. Bunun mantık dışı bir istek olduğunu biliyorum. O zaman da anlamıştım, ama dayanamadım. Bunun üzerine iki maske satın aldım— pek de ucuz şeyler değillerdi yani—. Gilda maskeleri pek sevmedi, hoşlanmadı da diyemem yani. Hole, şu karşı tarafa asmama izin verdi. Birkaç hafta sonra, bir gün yine küp gibi içtik.»

«Kadını sarhoş ettiniz.»

«Galiba. Ama yine yanaşmadı. Maskelerden birini yatakta takmaya bir türlü razı olmadı. Delinin biri olduğumu söyledi bana. Ertesi günü de maskeleri kaldırıp attı. Ya yaktı, ya da bir başkasına verdi. Ya da buna benzer bir şey yaptı. Ben eve döndüğümde, maskelerin yerinde yeller esiyordu.»

«Bunun üzerine mi boşandınız?»

«Yo, güneş gözlükleri veya Afrika maskeleri için boşandım diyemem. Başka nedenler de vardı. Birkaç zamandır ayrı yönlere yönelmiştik. Ama maske hikâ-

yesinin bu işe büyük katkısı olduğu da bir gerçek. Garip bir olay, değil mi?»

Kadın son kalan üç mumu da söndürmek için yerinden kalktı. Kumlardan biraz duman çıktı; kadın parmaklarını yaladı, sonra mumların fitillerine bastı. Dönüp ikisine de birer parça votka daha koydu, derken başını bir yana büküp, yeniden şamdana baktı.

«Böyle çok daha güzel oldu.»

«Evet,» dedi Blank. «Daha güzel oldu.»

«Bir sigaranız var mı?»

«Ben kurutulmuş marul yaprağından sigara içiyorum. Nikotinsiz. Ama normal sigaram da var. Hangisini istersiniz?»

«Zehirli türünü.»

Blank, kadının sigarasını yaktı; o da, aynalı duvar boyunca, elleriyle dirseklerini tutarak, bir aşağı - bir yukarı dolaşmaya başladı. Başını öne eğmişti; uzun saçları yüzünü saklıyordu.

«Hayır,» dedi, «Hiç de garip değil. Bunun mantıksız bir şey olduğuna inanmıyorum. Sizin deli olduğunuza da inanmıyorum. Güneş gözlükleriyle maskelerden bahsediyorum. Görüyorsunuz ya, seks denen şeyin kendi başına, kendi kendine bir gücü, esrarlı bir yönü, bir korkusu vardı bir zamanlar; ama artık yok. Bugün, 'Bir martini daha mı yuvarlayalım, yoksa yatıp sevişelim mi?' düzeyindeyiz. Sevişme eyleminin bile bir ikinci tatlı tabağından daha başka bir anlamı kalmadı. Bu anlamı kurtarmak pahasına, insanlar zevki artırmak istiyorlar. Her çeşit aleti bu iş için seferber ediyorlar, ama bütün becerdikleri, seks işine biraz daha makineleşme katmaktan öteye geçmiyor. Yanlış bir çözüm bu. Seks, yalnız bir fizik zevk değildir; hattâ aslında fizik zevk bile değildir. Seks, dinsel bir törendir. Seks denen şeye bir anlam kazandırmak

için tek çıkar yol, ona bir törenin bütün süsünü - püsünü kazandırabilmektir. Mortonların mağazasını keşfettiğim zaman, bu yüzden çok memnun oldum. Umarım farkında olmadan, onlar da bugün seks konusunda ruhsal doyumun, fizik zevke ermekten çok daha önemli sayıldığını sezinlemişlerdi. Seks artık bir dram sanatı olmuştur, ya da olmalıdır. Bir zamanlar, çeşitli kültürlerin içinde seks vardı. Mortonlar da, oyun için makyaj, kostüm, sahne temin etmek üzere kolları sıvamışlardır. Bu henüz bir başlangıçtır, ama iyi bir başlangıç. Gelelim size... Sanıyorum ki siz de 'sağlıklı, normal' karınızla yatıp sevişmekten sıkılmamış olsanız bile, en azından tatmin olmamaya başlamıştınız. 'Hepsi bu kadar mı?' diye sordunuz kendi kendinize. 'Yani başka bir şey yok mu?' Elbette daha başka şeyler de var. Hem de çok, çok daha başka şeyler var. Ve güneş gözlükleriyle sevişirken 'bir açıklama... bir kapının aralanması'ndan söz ederken, haklıydınız. Afrika maskelerinin 'ilkel' ve 'ürkütücü' olduğunu söylerken de. Siz aslında seks dünyasının bilinmeyen ve küçümsenen yönünü keşfettiniz: Ruhsal uygulamadır bu. Bunun farkına vardıktan sonra da, haklı olarak ruhsal doyumun; bedensel zevkleri yaya bırakacağını düşünüyorsunuz. Kaldı ki insan vücudundaki deliklerin ve yapışkan salgısı olan zarların sayısı sınırlıdır. Bir başka deyimle, siz artık sekse dinsel bir tören, bir ayin gözüyle bakmaya başlıyorsunuz. Maskeler, bu yönde atılmış ilk adımlardı. Yazık ki karınız işe bu açıdan bakamamış.»

«Evet,» dedi Blank. «Yazık.»

«Ben artık gitmeliyim,» dedi birden kadın ve pelerinini almak için yatak odasına yürüdü.

«Sizi eve kadar bırakayım,» dedi iştahla Blank.

«Hayır. Gereği yok. Bir taksiye atlar giderim.»

«Hiç olmazsa izin verin de size bir taksi bulayım.»

«Lütfen bunu da yapmayın.»

«Sizi yine görmek istiyorum. Telefon edebilir miyim?»

«Evet.»

Blank daha aklını başına toplayıncaya kadar kadın kapıyı açıp dışarı çıkmıştı bile. Söndürülen mumların ve dumanın kokusu doldurmuştu odayı.

Blank lambaları kapattı; kadının söylediklerini düşünerek uzun bir süre karanlıkta oturdu. İçinden bir şey, bu söylenenlere cevap veriyordu. Düşüncelerinde ve davranışlarında şimdiye kadar parçalar ve bölümler halinde sezinlediği şeyi bir araya getirip, şimdi bir bütün halinde canlandırmaya başlamıştı; şu ana kadar kendisini pek şaşırtan şeyi. Bütünleştirdiği görüntünün son hali, üzerinde sanki bir şok yarattı, ama ne korktu, ne de canını sıktı.

Önceki yaz mevsiminin sonuna doğru bir gün, yatak odasındaki aynanın karşısında yeni zayıflayan, güneşte tunçlaşmış çıplak vücudunu hayran hayran seyre dalmıştı. Odada gece lambasından başka ışık yoktu. Teni, lambanın loş aydınlığıyla, pembe pembe parıldıyordu.

Kol saatinin altın kemerinin, teninin üzerinde ne kadar heyecan verici, ne kadar garip bir biçimde durduğuna dikkat etti. Bir şeyler vardı orada... Bir hafta sonra ağır, altın halkalardan yapılmış bir kadın kemeri satın almıştı. Bütün bedenlere uyabilecek bir zincir seçmekte ısrar etmiş, sonra da anlayamadığı nedenlerle bunu hediyelik paket kağıdına sardırmıştı.

Şimdi de, Celia Montfort'la tanıştıktan sadece birkaç saat sonra, kadının yatağında yatıp uyumasın-

dan, söylediklerini dinlemesinden ve kendisine anlattıklarının ardından, yine yatak odasında, aynanın karşısında çırılçıplak duruyordu ve odayı sadece gece lambasının soluk ışığı aydınlatıyordu. Bileğinde, saatinin altın kemeri, zayıf belinde de altın zincirli kadın kemeri asılıydı.

Büyülenmiş gibi aynadaki görüntüsüne baktı. Zincire vurulmuş haliyle, tenine dokundu.

4

JAVİS - BİRCHAM YAYIN ŞİRKETİ'NİN bulunduğu bina şirketin kendi malıydı ve Dokuzuncu caddenin batısındaki 46'ncı sokakta, tepedeki on beş katı kaplıyordu. Bina 1930'larda yapılmıştı ve çağının tarzına uygun olarak bir piramit kitlesi biçimindeydi. Düzeni ve dekorasyonu Rockefeller Center'e uydurulmuştu.

Javis - Bircham ticaret dergileri, okul kitapları ve teknik gazeteler yayınlıyordu. Daniel Blank altı yıl önce şirkete girdiği zaman, şirket kimya endüstrisi, petrol ve petrol ürünleri, mühendislik, idarecilik, otomotiv sanayii, makine ve uçak yapımıyla ilgili 129 çeşit yayın yapmaktaydı. Son yıllarda otomasyon, elektronik beyin teknolojisi, sanayinin sebep olduğu çevre kirlenmesi, oşonoğrafi, uzay araştırmalarıyla ilgili yeni dergilerle, aylık bir tüketici araştırma ve geliştirme dergisi de bunlara katılmıştı. Ayrıca bir teknik kitap kulübü kurulmuş, şirket aylık ve on beş günlük dergilerinde yayınlanan yazılara, bu kulüp aracılığıyla cevap göndermeye başlamıştı. Javis — Bircham, Fortune dergisinin son listelerinden birinde, Amerika'nın

en büyük 500 kuruluşu arasında 216'ncı gösterilmişti. 1951'de halka açık bir şirket haline gelmiş, hisse senetlerinin 1962'de üçe bir vermesinden sonra satışa çıkış fiatında 20 misli artış görülmüştü.

Daniel Blank, Dağıtım Servisine müdür yardımcısı olarak alınmıştı. Bundan önce bazı tüketici dergilerinde Abone Kayıt Müdürü ve Dağıtım Müdürü olarak çalışmıştı. Javis-Bircham'a girmeden önce çalıştığı üç dergi de, çoktan kapanmıştı. Olacakları önceden gören Blank, yakayı kurtarmış, on yıl önce düşünü bile göremediği yüksek bir ücretle, çok iyi bir işe atlamıştı.

Javis- Bircham'ın dağıtım işini gördükten sonra, ilk tepkisi çok samimi olmuştu. Karısına, «Anasını bellemişler işin,» demişti.

Blank'ın şefi, Dağıtım Müdürü olan ve sekreterlerle yazışma servisinde çalışan çocukların bile «Bob» diye çağırdıkları, güçlü kuvvetli, başlı başına bir dahi olan Robert White'tı. Blank, adamın ölçüsü, bu diye düşünmüştü.

White yirmi beş yıldır Javis-Bircham'ın yanında çalışıyordu ve çevresine elliye yakın kadınlı-erkekli adam toplanmıştı. Blank'a göre bunların hepsi, lavanta ve viski kokan «koca karılar» dı. İşleri güçleri doğum günleri, ölümler, evlenmeler ve emekliliğe ayrılanlar için şirketteki koleksiyonları karıştırmaktı durmadan.

Dağıtım Dairesi'nin başlıca görevi, Üretim Dairesi'ne «tiraj» hakkında tahminler sağlamaktı: Yani Javis-Bircham'a en büyük kârı sağlamak için her derginin kaç adet basılması gerektiğini saptamak. Dergiler haftalık, on beş günlük, aylık, dört aylık, altı aylık veya yıllık olabilirdi. Ya yöneticiler seviyesinde okuyucu

bulurlardı, ya da abone usulüyle satılırdı. Hattâ geniş okuyucu kitlelerine ulaştırılmak üzere müvezzilere dağıtılanları bile vardı. Dergilerin büyük çoğunluğu ilanlardan kazanç sağlıyordu. Bazılarının ise hiç ilanı yoktu, ama öylesine özel konulara değiniyorlardı ki, içindeki yazıların değeri sayesinde satıyorlardı.

Her derginin tirajını en büyük kârı sağlayacak şekilde tahmin etmek, müthiş karmaşık bir işti aslında. Her derginin geçmişteki ve şimdiki satışları, şimdiki ve gelecekte tahmin edilen ilan gelirleri, genel giderlerin payı, bu günkü baskı giderleri — kağıt fiyatları, istenen baskı tarzları, dört renkli kilişeler, vb. —, posta ve dağıtım giderleri, yazıişleri bütçesi (personel de içinde), reklam ve dış ilişkiler kampanyaları, vb., vb. dikkate alınmalıydı.

Daniel Blank'ın şirkete girdiği sırada insana inanılmayacak gibi görünen bu «tiraj tahminleri», «kafadan ve işi Allah'a bırakarak» yapılıyor gibiydi. Mutlu Bob White'ın «koca karılar» ekibi, kendisine gerekli bilgiyi veriyorlar, bu arada sohbet edip bol bol gülmeyi ihmal etmiyorlardı. Bir tahmin istendiği zaman da, White, masasının başına geçip oturuyor, elinde eski bir cetvel tahtası, homurdanmaya başlıyor ve bir saate kalmadan tahminini bir rapor halinde Üretim Dairesi'ne gönderiyordu.

Daniel Blank derhal elektronik beyinlere muhtaç olduklarını gördü ve bunun için yeterli değişik durumlar olduğunu anladı. Elektronik beyinler konusunda tecrübesi pek azdı; bundan önceki işlerinde basit hesap makineleriyle uğraşmıştı daha çok.

Bunun üzerine altı ay süreyle «Elektronik Beyinin Zaferi» kurslarına devam etti. Javis-Bircham'ın yanında çalışmaya başladıktan iki yıl sonra, Bob White'a

dikkatle hazırlanmış, inandırıcı ve 30 sayfalık bir rapor sundu. Raporda elektronik beyinlerle çalışacak bir dağıtım örgütünün sağlayacağı avantajlar belirtiliyordu.

White, bir haftasonu, okumak için raporu evine götürdü. Pazartesi sabahı da getirip Blank'a geri verdi. Sayfalar, dökülen kahvenin telvesiyle kahverengi lekelere bürünmüştü, bir sayfa da üzerine dökülen içki yüzünden iyice buruşmuştu.

White, Daniel'i öğle yemeğine davet edip, gülümseyerek tasarladığı planının niçin uygulanamayacağını açıkladı. Olamazdı böyle bir şey.

«Bu iş üzerinde çok çalıştığınız ve çok düşündüğünüz belli,» dedi White, «fakat söz konusu kişileri unutuyorsunuz. Yani halkı. Hay Allah, Dan, ben bu dergilerin yazıişleri müdürleri ve ilan müdürleriyle hemen her gün yemek yerim. Hepsi dostumdur. Hepsinin, yayınları hakkında tasarıları vardır: Bir sürü reklama ve tiraj patlamasına sebep olacak bir yazı, geliri geçen yılın bu ayına oranla fırlatacak bir yeni tarz reklamcı satış müdürü. Ben bu kişisel görüşleri hep dikkate almak zorundayım. İnsan etkeni gözden uzak tutulamaz. Bu etkeni bir elektronik beyine sokamazsınız.»

Daniel Blank anlayışlı bir tavırla başını salladı. Yemekten döndükten bir saat sonra, raporunun temiz bir kopyasını çoktan Genel Müdür Yardımcısının masası üzerine koymuştu.

Bir ay sonra da Dağıtım Dairesi'nde çalışanlar, güleç Bob White'ın emekli olduğunu öğrendiler. Daniel Blank Dağıtım **Müdürü** olarak atandı. Bu ünvanı kendisi seçmişti ve bağımsız hareket etmek yetkisini koparmıştı.

Bir yıl sonra, bölümdeki bütün «koca karılar» se-

petlenmiş; Blank çevresinde soluk benizli, genç teknisyenler toplamıştı. AMROK II elektronik beyinleri de, Javis-Bircham binasının otuzuncu katının yarısını kaplıyordu artık. Blank'ın tahmin ettiği gibi, elektronik beyinler yalnız bütün dağıtım sorunlarını değil —abone işlemleri, tiraj tahminleri— ücret çeklerinin düzenlenmesi, personel fişlerinin doldurulması, yardımların kayıt işlemlerini de akıllı-uslu bir şekilde yerine getiriyordu. Bu sayede Javis Bircham 500'den fazla memuru işten çıkartabilmiş ve Blank'ın raporunda belirttiği gibi, çok pahalı olan AMROK II elektronik beyinlerinin yıllık giderleri, önemli bir vergi indirimi de sağlamıştı.

Daniel Blank artık yılda 55.000 dolar kazanıyordu ve sınırsız bir harcama yetkisi vardı. Okkalı bir ikramiye ile temettü de cabası. Blank 36 yaşındaydı.

Müdür olduktan bir ay kadar sonra, Bob White'tan bir kartpostal almıştı. «Elektronik beyini neyle besliyorsunuz? Hahl Hahl» gibi bir şeyler karalamıştı.

Blank bile bu işe şaşmıştı. Elektronik beyinleri besleyenler, elbette Javis-Bircham'ın yayınladığı bütün dergilerin eski satış ve reklam gelirleriyle, gelir ve gider toplamlarıydı. Kabul etmek gerekir ki White, bu rakamların kaydedildiği yıllarda cetveliyle oynarken hepsini gerektiği gibi defterlere geçirmişti ve bir bakıma elektronik beyine geçişi onun programladığı söylenebilirdi. Yine de gönderdiği kartpostal bir şey ifade etmiyordu pek ve Daniel Blank eski şefinin neden bu zahmete katlandığını kendi kendine sorup durdu.

Üniformalı asansörcünün, «İyi günler, bay Blank,» dediğini işitmek ve müdürler asansörünün huzur verici yalnızlığı içinde otuzuncu kata çıkmak, hoş bir şeydi. Odası, dört bir duvarı halıyla kaplı bir köşe odasıydı.

Özel bir tuvaleti, kocaman bir masası vardı. Kalın bir çelik zemin üzerinde, ağır ceviz kaplama, tahta bir masa. Bunlar önemli şeylerdi.

Sekreter olarak iri kemikli, 28 yaşında bir dul kadın seçmişti bilerek. Bayan Cleek çalışmaya muhtaçtı ve kendisine minnettar kalacaktı hep. Blank'ın umduğu gibi bütün silikliğine rağmen işini biliyordu. Yalnız çirkin bir iki alışkanlığı vardı: Yarı aralık bütün kapıları çekip kapatmak, bütün küllükleri ve kağıtları, masanın kenarına, düzgün bir şekilde dizmek, her şeyi birbirine paralel ya da dik açı biçiminde yerleştirmek. Çarpık asılmış bir tablo, kadını çileden çıkartabilirdi. Bütün bunlar kadının ufak tikleriydi.

Blank odasına girince, bayan Cleek çoktan mantosunu ve şapkasını küçük dolaba asmıştı. Dumanı tüten acı kahvesi masanın üzerindeki plastik tepsinin içinde kendisini bekliyordu. Yirminci kattaki büfeci göndermişti kahveyi.

Eline aldığı steno defterine bakarak, titrek bir sesle, «Günaydın, bay Blank,» dedi. «Muhasebe servisiyle saat on buçukta bir toplantınız var. Acme ile imzalanacak sözleşmeyle ilgili olarak Plaza'da saat iki buçukta öğle yemeği yiyeceksiniz. Telefon edip teyidetmek istedim randevunuzu, fakat henüz kimse gelmemiş. Tekrar arayacağım.»

«Teşekkür ederim,» dedi Blank. «Elbisenizi beğendim. Yeni mi?»

«Hayır efendim,» dedi sekreteri.

«Ben toplantı saatine kadar elektronik beyin odasında bulunacağım. Ararsanız, haberiniz olsun.»

«Olur, bay Blank.»

Aslında can sıkıcı olan, yapılacak hiç bir işi olmamasıydı. Belki bunu bayan Cleek de biliyordu. Bü-

yük bir şirketin son derece önemli bir servisinde —belki de en önemli servisinde— en sorumlu mevkide olduğu bir gerçekti. Buna rağmen mesai saatlerini doldurmakta güçlük çekiyordu.

Fakat çalışıyormuş izlenimini uyandırabilirdi. Buna benzer durumlarda pek çok müdür aynı şeyi yapıyordu. Kolayca atlattığı öğle yemeği davetlerini kabul edebilirdi. Kaşlarını çatıp başını sallayarak okuyacağı kağıtları eline alıp koridorları arşınlayabilirdi. Javis-Bircham'ın işine uygun olmayan veya fazla karışık gelen elektronik beyin sistemleri ve verileri üzerine teknik yazıları laf olsun diye istetebilirdi. Bunun yol açtığı fasarya yazışmaları inceleyebilirdi. Dergi satıcılarının ve matbaaların çalışmalarını denetlemek için gereksiz iş seyahatlerine çıkabilirdi. Bir düzine kongreye ve iş toplantısına katılabilir, nutuklar çekebilir, kızların vücutlarını satın alabilirdi.

Fakat bunların hiç biri, ona göre iş değildi. O, çalışmak istiyordu; daha uzun bir süre hareketsizliğe dayanamazdı. Bu nedenle Dağıtım Servisini genişletmek, dolayısıyla gücünü ve yetkisini daha da artırmak için dolaplar düşünmek üzere «dev yapı»ya döndü.

Kişisel yaşantısında da, boşanmasını izleyen kısa kış uykusu devresinden sonra, yeni bir eylem isteği duymaya başlamıştı (bu dönemde açıklayamadığı bir nedenle ılımlı bir uyuşukluk içinde kalmıştı). Bu «bir şeyler yapmak» isteği, Celia Montfort'la tanıştığından beri içini yiyordu. Telefonu açıp bir dış hat aradı. Sonra Celia'nın numarasını çevirdi. Yine aynı ses.

Mortonlarda tanıştıkları ve yatağında uyuduğu pazar gününden beri onu ne bir daha görebilmiş, ne de sesini işitebilmişti. Manhattan telefon rehberinde telefon numarasını aramıştı. İşte: Monfort, C. Adres de,

East End'deydi. Fakat her telefonu açışında, peltekçe konuşan bir erkek sesi cevap vermişti kendisine: «Burası Monfortların malikanesi, buyrun.»

Blank, bu adamın bir uşak, ya da bekçi olduğunu düşünmüştü. Çocukça konuşmasına rağmen, ses on iki yaşında bir çocuğun sesi olamayacak kadar karttı. Bayan Monfort'un evde olmadığını söylediği her seferinde, şehre indiğini ve ne zaman döneceğini de bilmediğini eklemişti.

Fakat bu sefer verdiği cevap farklıydı. Yine, «Bayan Monfort'un malikanesi,» demiş, ardından tamamlayıcı bilgi vermişti: Bayan Monfort gelmiş ve havaalanından telefon etmişti. Eğer bay Blank daha ileri saatlerde tekrar ararsa, bayan Monfort hiç kuşkusuz evde olacaklardı.

Blank'ın umutları iyice istim üzerindeydi ve öyle kapattı telefonu. Çok defa **niçin** böyle davrandığını bilemediği halde, içgüdüsüne güveni vardı. Bu garip, insanı allak bullak eden kadından kendisine bir yarar çıkacağına inanmıştı: Anlamlı bir şeyler. Eğer eyleme geçecek gücü ve cesareti bulabilirse...

Daniel Blank elektronik beyin odasının holüne girip, sekreter kızı başıyla selamladı. İçerdeki kapılardan birinin sağındaki beyaz emaye bölmeye yürüdü, şeffaf bir plastik torba içinde kapalı duran sterilize kolluklarla başlığı giyindi.

Sonra beyaz başlığı ve kolluklarıyla, açılır kapanır camlı kapıların ilkine doğru yürüdü. İki metre ilerde ikinci camlı kapı vardı. İkisi arasındaki yere, burası kapalı olmadığı halde, «hava kilidi» deniyordu. İçerisi mikropları öldürme yeteneği olduğu söylenen soğuk, mavi ışıklı flüoresanla aydınlatılmıştı. Bir an durup, elektronik beyin odasındaki düzenli çalışmayı seyretti.

AMROK II, günde 24 saat çalışıyordu ve üç posta tarafından yönetiliyordu. Her postada yirmi yardımcı vardı. Blank sabah postasında çalışanların hepsinin istendiği gibi kolluklarını ve beyaz başlıklarını taktığını görünce, memnun oldu. Dört erkek paslanmaz çelik ten masaların başında oturuyordu. Delikanlılar ve kadınlardan meydana gelen ötekiler, beyaz kağıttan giysileri içinde, cinsiyetsiz kişiler gibi, öbür elektronik beyinlerin ve hesap makinelerinin başına geçmişlerdi. İçlerinden birinin alçak sesle konuştuğu belliydi. Testere gibi dişlilerin arasından çıkan delikli bantları toplayıp, bir sepetin içine aktarıyordu. Blank, bunun işsizlik sigortası primlerini kaydeden ünite olduğunu biliyordu.

Blank ikinci açılır kapanır camlı kapının kanadını da itince, bu makinenin mırıltısıyla, bir başkasının, teyp bandlarının dur-kalk gürültüsünden başka çıt çıkmadı içerde. Gereksiz gürültü yasağı sıkı sıkıya uygulanıyordu. Bu aydınlık, ferah salon yalnız sessiz değil, tozdan da arınmış haldeydi; rütubet ve ısı derecesi sıkı bir şekilde denetlenip, gerektiği şekilde ayarlanıyordu. Alışılmamış bir manyetik yayılma halinde, otomatik bir alarm aygıtı derhal çalışmaya başlıyordu. Yangın ihtimali düşünülemezdi bile. Yalnız sigara yasağıyla yetinmemişler, içerde çalışanlardan birinin üzerinde sigara, kibrit veya çakmak bulunması, derhal işten uzaklaştırılma sebebi olarak kabul edilmişti. Duvarlar, boyasız paslanmaz çelikten, lambalar da flüoresandı. Elektronik beyin odası, süssüz bir çatı altı, bir harekat odası, Javis-Bircham binasının desteğiyle lastik temeller üzerinde dalgalanan bir yerdi.

Ve bütün bu numaraların yüzde 90'ı saçmalıktı, hilecilikti. Burası ne bir atom araştırma merkeziydi, ne

de öldüren bir virüsün arandığı bir laboratuvar. AMROK II'nin çalışmaları hiç de böyle saçma tedbirler alınmasını gerekli kılmıyordu: Sterilize başlıklar ve gömlekler, «hava kilitleri», normal konuşmaların dışındaki konuşmaların yasaklanması gibi.

Daniel Blank bütün bunları kasıtlı olarak zorunlu kılmıştı. AMROK II daha kurulup çalışmaya başlamadan, elektronik beynin, Javis Bircham'ın adamları, hattâ Blank'ın üstleri için bile müthiş bir esrar olacağını sezinlemişti. Blank, elektronik beyin odasının bir sır olarak kalması niyetindeydi. Böylece hem firma içindeki önemini sağlam kazığa bağlamış olacak, hem de yıllık bütçe çalışmaları sırasında servisinin giderek artan giderlerini kopartmak için kendisine kolaylık sağlayacaktı.

Biank dosdoğru paslanmaz çelik masanın başında oturan ve fısıldaşarak konuşan dört gencin yanına vardı. Bunlar, sabah postasının kurmayları, birinci sınıf teknisyenleriydi. Blank onlara, bu odanın içinde bile «Çok Gizli» diye bilinen, bir problem vermişti çözmeleri için.

Blank, sıkıntıdan kurtulmak, Dağıtım servisinin önemini artırmak ve kendi kişisel gücünü genişletmek için her derginin sayfalarından ne kadarının reklama, ne kadarının da yazılara ayrılacağına kendisinin karar vermesi gerektiğini kararlaştırmıştı. Yıllarca önce bu işin hesabı, kabaca, sekiz ya da on altı sayfanın matematiksel katları üzerinde baskı yapabilen matbaalar tarafından yapılmaktaydı; 8, 16, 32, 48 gibi.

Ama baskı tekniklerindeki gelişmeler, şimdi istenilen sayfa kalınlığında dergi çıkarılmasına fırsat tanıyordu; 15, 47, 76, 103, 241: Türlü kağıt karışımlarıyla, istenilen her şey yapılabiliyordu. Dergilerin yazıiş-

leri müdürleri aralıksız daha çok sayıda konulu sayfa için didişiyor, reklam sayfası az dergilerin (bazan doğru, bazan yanlış olarak) okuyucuyu daha çok çektiğini iddia ediyorlardı.

Fakat bunun da bir sınırı olduğu açıkça belliydi: Kağıt, para demekti; baskı süresi de büyük paralara mal oluyordu. Yazıişleri müdürleri, dergilerinin kalınlığı hakkında Üretim Servisiyle devamlı didişme halindeydiler. Daniel Blank bu kavgaya katılıp, her iki taraf yerine AMROK II'nin, konulara ayrılan sayfalarla ilana ayrılan sayfalar arasındaki en kârlı oranın hangisi olacağını kararlaştırmasını teklif etmeyi, kaçırılmaz bir fırsat olarak gördü.

Bunu yaparken, güçlü ve sert bir muhalefetle karşılaşabileceğini biliyordu. Yazıişleri müdürleri yaratıcılık sorumluluklarına tecavüz edildiğini ileri sürecek-lerdi. Üretim servisindekiler de, kudretlerinin kısıldığını sanacaklardı. Blank uygulanabilir bir program salık verebilirse, otuz birinci katın lambrili salonlarında dalga geçen açıkgözleri alt edebileceğinden emindi. Böylece kendisi —ve elbette AMROKII— her derginin konulara ayrılan sayfalarının miktarını tesbit edebileceklerdi. Artık bundan sonra AMROK II'nin ne gibi konuların yazıişleri tarafından işlenmesi gerektiğini de emretmesine pek kısa bir zaman kalacak gibi geliyordu Blank'a. Bu da olabilirdi pekâlâ.

Fakat bütün bunlar geleceğe ait işlerdi. Şimdilik X - I Hazır Kuvvet Ekibi, Javis-Bircham'ın her dergisinin her sayısında, konulara ayrılan sayfalarla reklama ayrılan sayfa oranlarının ne olması gerektiği konusunda elektronik beyin önemli kararlara varmadan, neler yapılması gerekiyorsa, onları programlamakla uğraşıyordu. Blank adamların fısıldaşarak konuşmalarını ya-

kından dinledi, bakışlarını konuşanlara dikti ayrı ayrı ve bu arada Celila'nın gerçekten, söylediği gibi memelerinin tepelerini arada sırada boyayıp boyamadığını düşündü.

Telefonla aramadan önce, saat üçe kadar bilinçli bir sabırla direndi. Peltek konuşan uşak bir dakika beklemesini söyledi, sonra tekrar telefona dönüp, «Bayan Monfort kendisini yarım saat sonra bir daha aramanızı rica ediyorlar.» Bu işe pek şaşan Blank telefonu kapattı, tam yarım saat odasında bir aşağı, bir yukarı yürüdü, küçük buz dolabından çıkardığı soğuk bir armudu yedi ve tekrar açtı telefonu. Bu sefer Celia'yı verdiler.

«Merhaba,» dedi Blank, «Nasılsınız?» (Acaba ona Celia diye mi, yoksa bayan Monfort diye mi seslenmeliydi?)

«İyiyim. Ya siz?»

«Bomba gibiyim. Sizi arayabileceğimi söylemiştiniz de.»

«Evet.»

«Şehirde değil miydiniz?»

«Yurt dışındaydım. Samarra'daydım.»

«Yok canım?» dedi kendisini akıllı sanacağını düşünerek Blank. «Randevunuz mu vardı?»

«İşte, onun gibi bir şey.»

«Hangi ülkede bu Samarra?»

«Irak'ta. Yalnız bir gün kaldım. Annemi-babamı görmeye gittim. Şimdilik Marakeş'teler.»

«Nasıllar büyüklerin?» diye kibarca sordu Blank.

«Yine aynılar,» dedi o renksiz sesiyle kadın. «Otuz yıldır hiç değişmediler ki. O günden bu yana...» Sesi birden kayboldu.

«Hangi günden bu yana?» diye sordu Blank.

«İkinci Dünya Savaşı'ndan. Planları alt üst olmuştu.»

Bilmece gibi konuşuyordu kadın. Blank meraklı olmak istemedi.

«Marakeş, Samarra'ya yakın sayılmaz, değil mi?»

«Yok canım. Marakeş, Fas'tadır.»

«Coğrafyadan pek anlamam da. Ben 23'üncü sokağın ötesine geçtim mi, kaybolurum.»

Blank, kadının gülebileceğini düşündü, ama gülmedi Celia.

«Yarın gece,» dedi ümitsizce Blank, «yarın gece Mortonlar bir kokteyl parti veriyorlar. Biz de davetliyiz. Partiden önce sizi yemeğe götürmek isterdim. Ona doğru başlıyor.»

«Evet,» dedi hemen kadın. «Saat sekizde burada olun. Önce bir şey içer, sonra yemeğe gideriz. Sonra da Mortonların partisine.»

Blank, «Teşekkür ederim,» «Güzel,» «Ben de bunu bekliyordum,» «Yarın görüşürüz öyleyse,» gibilerden bir şey diyecek oldu, fakat Celila telefonu kapatmıştı bile. Blank, elindeki sessiz telefona bakakaldı.

Ertesi gün, yani cuma günü, gece için hazırlanmak üzere işten erken çıktı Blank. Çiçek gönderip göndermemek konusunda bir süre kendi kendisiyle tartıştı. En sonunda göndermemeye karar verdi. İçinde kadının çiçekleri sevdiğine, fakat üzerinde taşımadığına dair bir duygu vardı. İzleyebileceği en iyi yolun, kadının çevresinde ağır ağır, ürkütmeden dolanmak olduğunu, zevklerini ve önyargılarını öğreninceye kadar buna devam etmek gerektiğini duydu.

Dikkat ve özenle hazırlandı, sabah traş olduğu halde, yeniden traş oldu. Duygularını ayağa kaldıran bir

kadın kokusu, **je Reviens (*)** sürdü. Fransız iç çamaşırlarıyla —beyaz, naylon bikini külot— beyaz-mavi kareli, geometrik desenli ipek bir gömlek giydi. Kravatı, soluk kahverengi ve genişti. Elbisesi de lacivert yünlüden. Kol saati, kol düğmeleri ve sağ şehadet parmağına taktığı kalın altın yüzük dışında, sağ bileğine de altın zincirden bir künye bileziği takıştırdı. «Via Veneto» perukasını seçti.

Kadının evine yürüyerek gitmek üzere erkenden çıktı. Hem uzak değildi, hem de akşam çok güzeldi.

Bol pardesüsü, hafif ve siyah bir İngiliz gabardinindendi. Reglan kolları, önünde tek düğmesi ve derin cepleri vardı. Ceplerinin İngiliz modasına uygun biçimde, fazladan bir ağzı daha vardı. Böylece bu pardesüyü giyen kişinin pantalon veya ceket cebine ulaşmak için önünün düğmesini çözmesine gerek yoktu. Bilet, cüzdan, anahtarlar, bozuk para ve ıvır zıvır şeyleri bu gizli ceplerin içine yerleştirebilirdi.

Daniel Blank şimdi de kükürt yüklü gecede Celia Monfort'un evine doğru yürürken, elini iç cebine atıp, kendi tenine dokundu. Yoldan geçenlere göre, zarif bir centilmendi, ellerini cebine sokmuş da yürüyordu. Ama pardesüsünün altında...

Gilda'dan ayrıldıktan kısa bir süre sonra, aynı pardesüyü giyip Times Square'da bir cumartesi gecesi dolaşmaya çıkmıştı. Elini cep boşluğundan aşağı daldırmış, pantalonunun fermuarını açmış, geçenlerin yüzlerine bakarak kalabalık arasında ilerlerken, bol pardesünün altından yine kendisini tutmuştu.

Celia Monfort beş katlı, taşları kül rengi bir villada yaşıyordu. Kapının zili, Blank'ın bir yerlerde oku-

(*) «Dönüyorum» adlı bir parfüm.

duğu, fakat hiç görmediği türdendi. Tokmak gibi, önce kaldırılıp geri çekilen, sonra bırakılan pirinç bir topuz. Topuz çekilince zil çalıyor, yuvasına dönünce de susuyordu. Daniel Blank cilasını ve üzerini süslediği tik ağacından kapıyı hayranlıkla seyretti.

... Ve sert tik ağacından kapıyı, insanı şaşırtacak kadar uzun boylu, soluk benizli, zayıf, çizgili pantalonlu, siyah, parlak alpakadan ceket giymiş bir adam açtı. Yakasına bir de pembe gül iliştirmişti. Daniel hemen bir parfümün bilincine vardı: Kendi kullandığı parfümün değil de, çok ağır ve meyvaya çalan bir kokunun.

«Adım Daniel Blank,» dedi. «Sanıyorum bayan Monfort beni bekliyorlar.»

«Haklısınız efendim,» dedi kapıyı ardına kadar açan adam. «Bendeniz Valenter. Buyrun içeriye lütfen.»

Giriş pek göz kamaştırıcıydı: Yerler mermer döşeli, yukarı doğru kıvrılan gösterişli merdivenli bir hol. Zarif bir kaide üzerindeki billur vazonun içinde kiraz rengi kuzgunkılıçlar görünüyordu. Blank iyi tahmin etmişti: Kadın, uzun gövdeli çiçeklerden hoşlanıyordu.

«Lütfen çalışma odasında bekler misiniz? Bayan Monfort biraz sonra aşağı inecek.»

Blank'ın pardesüsüyle şapkasını alıp bir yere götürdü. Uzun boylu, sıska adam, onu duvarları meşe ağacıyla kaplı, deri ciltli kitaplarla dolu bir odaya buyur etti.

«Bir içki ister misiniz efendim?»

Tuğla kaplı şöminenin içinde çıtır çıtır bir ateş yanıyordu. Yorgan gibi düğümlü kanepenin meşin derisi üzerinde ateşin yansımaları. Şöminenin mermeri üzerinde de, hiç beklenmedik ve çok ayrıntılı, çok gü-

zel bir Yankee balina avı gemisi modeli. Pirinç başlıklı, kara demirden ocak ayakları ve kürek-maşa.

«Lütfen. Şöyle barut gibi bir votka martini.»

Ağır kumaştan perdeler. Halılar... ne cins acaba? Pek Uzakdoğu işi değil. Yunan halısı mı? Yoksa Türk mü? Taze çiçeklerle dolu vazolar. Hepsi de çirkin, insanı şaşırtan figürlerle bezenmiş kızıl derili işi bir görünüm. İçki yasağı çağından kalma gümüş bir kokteyl karıştıracağı. Oda sanki 1927'de, ya da 1931'deki haliyle donup kalmıştı.

«Zeytin mi, yoksa bir dilim limon mu efendim?»

Havada bir tütsü kokusu. Yüksek tavanlar ve loş kirişler arasında, çukur yanaklı, boyalı melek tasvirleri. Meşe ağacından kapılar, kenarları kabartma süslü pencereler. Kürek çeken, tunçtan çıplak bir su perisi heykelciği. Merdivenin iki yanında basamakları tutan kalın kiriş de bükülmüş teldendi.

«Buyrun, limon.»

Kağıt kaplı duvarın üzerinde bir **art nouveau** (*) aynası. Çenesini eline almış; önüne, tepeleri iri sarkık memelerine bakan, orta yaşlı, esmer bir kadının yağlı boya küçük bir tablosu. Tozlu açalya çiçeği yaprakları için bir teneke kutu. Taşları dağınık ve devrik duran, satranç masasına benzeyen kakmalı bir küçük masa. Ve yüksek, geniş kenarlı, siyah meşinden bir koltukta oturan, Daniel Balnk'ın o güne kadar gördüğü oğlanların en güzeli.

«Merhaba,» diye seslendi çocuk.

«Merhaba,» diye dosdoğru gülümsedi Blank.

(*) Hayatın bütün cephelerini içeren yeni bir üsluba yönelik, 19. Yüzyıl sonlarıyla 20. Yüzyıl başlarında görülen sanat akımı.

«Adım Daniel Blank. Sen de herhalde Anthony'sin.»

«Tony.»

«Tony.»

«Size Dan diye hitap edebilir miyim?»

«Elbette.»

«Dan, bana on dolar ödünç verebilir misiniz?»

Şaşıran Blank, çocuğa daha bir dikkatlice baktı. Oğlan dizlerini yukarı toplamış, kollarıyla sarılmış, başını yana bükmüştü.

Öylesine dönya dışı bir güzelliği vardı ki, insanı korkutuyordu. Pırıl pırıl, hilesiz, masmavi gözler, oyma gibi dudaklar, bir gençlik tazeliği ve arzu dolu bir heyecan, heykel gibi kulaklar, insanı çeken bir gülümseme, ve kalemle çizilmiş kadar ince boynunu çerçeveleyecek derecede uzun dalgalı saçlarının altın sarısı bukleleri. Bir de başında sallanan melekler gibi pembe bir hâle.

«Bir yabancıdan on dolar istemek ne kadar çirkin bir şey, değil mi?» dedi çocuk, «fakat doğrusunu söylemek gerekirse...»

Blank hemen dikkat kesildi. Artık yalnız bakmıyor, dinliyordu da. Biri kendisine, «Doğrusunu söylemek gerekirse,» ya da «Size yalan söyleyecek değilim ya!» dediği zaman, bunu söyleyenin yalancının teki, dolandırıcı ya da ikisi birden olduğunu bilecek kadar tecrübesi vardı.

«Anlıyorsunuz ya,» dedi cüretli bir gülümsemeyle Tony, «Şu harika, yeşim taşından iğneyi gördüm de. Celia'nın bu iğneye hayran olacağını biliyorum.»

«Elbette,» dedi Blank. Cüzdanından on dolarlık bir banknot çekti. Çocuk hiç de atılmadı paranın üzerine. Daniel parayı çocuğa verebilmek için bütün odayı arşınlayıp yanına gitmek zorunda kaldı.

«Çok teşekkürler,» dedi uyuşuk bir edayla oğlan. «Harçlığımı her ayın birinde alırım. O zaman veririm borcumu.»

Ve hemen ardından, verebileceği tek şeyi olduğunu gösteren, Blank'ın çok iyi anladığı biçimde ödedi borcunu: Öylesine tazelik ve güzellik dolu bir gülümsemeyle ödedi ki hem de, Blank duyduğu özlemle sersemledi, düşecek gibi oldu. Valenter tepsi içinde değil de, elinde martiniyle odaya girince, o anın heyecanı bozulmadan kurtarılmış oldu. Blank kadehi alırken, parmakları Valenter'in eline dokundu. Akşam kontroldan çıkmış, her şey hızla olup bitmeye başlamıştı.

Kadın birkaç dakika sonra, sırtında ilk tanıştıkları gün giydiği siyah saten elbisesinin tıpatıp aynı biçimde bir gece kılığıyla çıka geldi. Ama bu seferki pırıl pırıl ve koyu yeşil renkteydi. Boynuna kalın bir gümüş zincir asmıştı. Ucunda da canavar-tanrı simgesi sallanıyordu. Meksika işi, diye tahmin etti Blank.

Kadın kapıdan girip sakin adımlarla yanına yaklaşırken, «Samarra'ya bir şairle buluşmaya gittim,» dedi. «Bir zamanlar ben de şiir yazdım. Söylemiş miydim bunu size? Hayır. Ama artık hiç yazmıyorum. Samarra'daki kör şair, gerçekten bir dâhi. Şiir, bence bir romanın özü demektir. Romancı bütün söylemek istediklerini aktarabilmek için, yazdığının anlamını üçte bir ile ikide bir oranında arttırmalıdır. Anlıyor musunuz? Ama şair, çok özlü olduğundan, nakletmek istediğini iki, üç katına çıkarmak zorundadır. Okuyucunun bundan demek istediği asıl şeyi çıkartabileceğini ummak için.»

Valenter'le oğlan kendisini ciddiyetle süzerlerken, kadın birden eğildi ve Blank'ı dudaklarından öptü.

«Nasılsınız?» diye sordu.

Valenter kadına bir kadeh kırmızı şarap getirdi. Blank'ın yanına, meşin kaplı divanın üzerine oturmuştu. Valenter ateşi karıştırdı. küçük bir odun daha attı, sonra gidip, Anthony'nin ürkek bir gölge gibi büzülüp oturduğu koltuğun arkasına geçti, ayakta durdu.

«Umarım Mortonların partisi eğlenceli geçer,» diye bir zemin yokladı Blank. «Bir sürü insan gelecek. Kalabalık ve gürültü. Fakat uzun süre kalmak zorunda değiliz.»

«Hiç afyon çektiniz mi?» diye sordu birden kadın.

Blank ürkek bir tavırla genç oğlana baktı.

«Bir kere denedim,» dedi sonra, alçak sesle. «Ama bana bir şey demedi doğrusu, Ben alkolü tercih ederim.»

«Çok içer misiniz?»

«Hayır.»

Oğlan beyaz flanelden bol bir pantalon, beyaz deri loferler; ince, kollarını çırılçıplak meydana çıkartan beyaz örgüden bir gömlek giyiyordu. Bağdaş kuruyor, tekrar çözüyor bacaklarını, somurtuyor, hepsinde de ağır hareket ediyordu. Celia Monfort oğlana bakmak için başını çevirdi. Acaba aralarında bir işaret geçmiş miydi?

«Tony,» dedi kadın.

Valenter darhal elini şefkatle oğlanın omuzuna koydu.

«Ders saatiniz geldi, bay Monfort,» dedi.

«Aman, Allah cezasını versin!» dedi Tony.

Yan yana yürüyerek odadan çıktılar. Çocuk tam kapıda durdu, geri döndü, Blank'tan yana doğru ağırbaşlı bir selam çaktı.

«Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, efendim,» dedi resmî bir tavırla.

Sonra hemen dışarı çıktı. Valenter yavaşça kapıyı arkalarından çekti.

«Yakışıklı oğlan,» dedi Daniel. «Hangi okula gidiyor acaba?»

Kadın cevap vermedi. Daniel bakmak için kadına döndü. Bakışları şarap kadehinin içine dalmış, uzun parmaklarının arasındaki sapını ağır ağır çeviriyordu. Düz, kara saçları yüzünün üzerine dökülmüştü: Düşünceli, birtakım niyetler beslediği açıkça belli olan uzun yüzüne.

Kadın şarap kadehini yanına bıraktı, birden ayağa kalktı. Odada teklifsizce yürüdü, Daniel de onu gözden kaçırmamak için başını çevirmek zorunda kaldı. Saten elbisesinin içinde çırıl çıplak olduğundan emindi. Kumaş tenine dokunuyor ve hışırdıyordu. Vücuduna sarılıp kucaklıyor ve bir şeyler fısıldıyordu.

Dolanırken, tükenmek nedir bilmeyen usta işi konuşmalarından birine daha başladı. Daniel önceden planlanmış bir rol seyrettiğinin farkındaydı. Ama bir oyun değildi bu; resmî ve karanlık bir baleydi. Hepsinin de üzerinde, onun hesaplı davrandığını sezdi Blank Artniyetli ve planlı.

«Annem babam öyle kasvetli yaratıklardır ki,» diyordu kadın. «Tarihte yaşarlar. Ama zaten yaşamak diye bir şey yok, yalan mı? Her şey gömülmek demek. Annemin ipek şifonları, babamın da bol paçalı golf pantalonları. Pekâlâ Giysiler Enstitüsü'nde canlı manken olabilirlerdi. Ben itibar peşindeyim, oysa bütün elde edebildiğim... Nedir istediğim benim? Galiba alayiş, azamet, farfara. Evet. Kaç defa düşündüm bunu. Ama hayatta büyük olmak mümkün mü hiç? Bizim büyük-

lük diye bellediğimiz her şey, yenilgi ve ölümle bağlantılıdır gerçekte. Yunan tragedyası. Napoléon'un Moskova dönüşü. Lincoln. İnsanüstü bir itibar. İsterseniz soyluluk deyin siz. Ama çevresinde hep ölüm var. Yaşamak, ne kadar soylu olurlarsa olsunlar, asla beceremezler yaşamayı, becerirler mi? Ama ölüm hepsinin çevresindedir. John Kennedy yaşasaydı ne olurdu? Hiç kimse hayatını bir sanat eseri gibi yazmazdı, ama şimdi yazdılar. Başlangıcı, ortası ve sonu. Büyüklük. Ve bunu ancak ölüm gerçekleştirdi. Hazır mısınız? Gidebilir miyiz?»

«Fransız mutfağını sevdiğinizi umarım,» diye mırıldandı Blank. «Bir Fransız lokantasında yer ayırttım da.»

«Hiç önemi yok,» dedi kadın.

Dansları yemekte de devam etti. Kadın bir sedirde oturmak istedi; yan yana oturdular. Yiyip içerken pek az konuştular. Bir aralık kadın incecik bir dana parçasını alıp Blank'ın ağzına uzattı. Fakat serbest kalan eli ya kolunun üzerindeydi, ya da dizlerinin arasında. Veya uzun, kara saçlarını geriye doğru sıvazlıyor, koyu yeşil saten elbisesi, memelerinin tepeleri üzerinde iyice geriliyordu. Bir aralık da, kahvelerini ve konyaklarını içerlerken, dizlerini büküp bağdaş kurdu. Elbisesinin etekleri iyice yukarı sıyrıldı; bacaklarının teni yumuşacıktı, pırılpırıldı. Blank'ın aklına nefis deniz tarakları ve Doverin dil balıkları geldi.

«Opera sever misiniz?» diye her zamanki patavatsız haliyle sordu birden kadın.

«Hayır,» dedi açıksözlülükle Blank. «Pek sevmem. Çünkü o kadar şey ki... yapmacık.»

«Evet,» diye onayladı, «öyledir. Yapmacık. Ama hünerli bir oyundur: incecik telden bir askı, üzerine de sesleri asarlar.»

Blank budala değildi. Sedirde otururlarken, kadının ustalıklı hareketlerini çok iyi farketmişti —dokunmalar, üzerine eğilmeler, birden ve beklenmedik biçimde saçlarını yanağına değdirivermesi— bunlar, insanı yöneten dolaylı davranışlardı, Celila'nın bale gösterisinin bölümleriydi. İyi de prova etmişti oyununu. Blank kendi rolünün ne olduğundan pek emin değildi, ama iyi oynamak istiyordu rolünü.

«Sesler,» diyerek devam etti kadın, «bana zorla zaptedilen kuvvet duygusunu veren güçlü sesler. Bazı şarkıcılarla beraberken, delinip dışarıya akıtılmayan bir sanat ve kudretin var olduğu izlenimi uyanıyor bende. İçimde öyle bir duygu uyandı ki, şarkıcılar gerçekten kendilerinden geçseler, rahatça kulak zarlarını patlatabilir, kalın vitrin camlarını bile parça parça edebilirlerdi. Kimbilir, belki de içlerinde en iyi olanı, her türlü bağdan sıyrılıp kurtulabileni, dünyanın bile altını üstüne getirebilirdi. Dünyayı ufacık parçalar haline böl, bölüştür, sonra da bütün hepsini ıslık çalarak uzaya salıver.»

Blank, kadının kendi kendine konuşması karşısında küçülmüş, şarap ve konyaktan sonra ciddileşmişti.

«Bu Allahın cezası şeyleri bana ne diye anlatıyorsun?» diye sordu.

Kadın biraz daha sokuldu, saten kumaşın altında kayan memesini sıkı sıkı koluna yapıştırdı.

«Aynı duyguyu sizden de aldım,» diye fısıldadı kulağına. «Sizin de düyayı parça parça edebilecek bir kuvvetiniz ve kararlılığınız olduğunu hissediyorum.»

Blank kadına baktı, niyetlerini ve kendi geleceğini okumaya başladı. İçinden, «Ama neden ben?» diye sormak geçti, fakat bunun hiç de önemli olmadığını gördü şaşkınlıkla.

Mortonların partisi, sıkıcı gecelerini iyice mayalandırdı. Florence ve Sam, sırtlarında eş kırmızı spor giysileri, kendilerini eşikte ve dudaklarında başarılı çöpçatan gülümsemeleriyle karşıladılar.

«Buyrun, buyrun!» diye bağırdı Flo.

«Harika bir parti!» diye bağırdı Sam.

«Daha şimdiden iki döğüş çıktı,» diye güldü. Flo.

«Bir de hüngür hüngür ağlayan sarhoş,» diye güldü Sam.

Partinin belirli bir taşkınlık düzeyi vardı. Blank, kargaşalık içinde Celia'yı kaybetti ve birkaç saat üzerine abanan, sallanan bir düzine kadar erkek ve kadınla tanışıp, onları dinledi, sonra uzaklaştı. Bir liman semtinde, ayaktakımı arasında, bir aşağı bir yukarı gidip geldiğini, burnunu her çirkefe soktuğunu, her boyaya girip çıktığını hatırlatan dehşetli bir hayal gördü.

Birden ardında bitiverdi Celia, ellerini ceketinin ardından içine soktu, tırnaklarını arkasına, gömleğinin üzerinden batırdı.

«Gece yarısı ne olacak, biliyor musun?» diye fısıldadı kulağına.

«Ne olacak?»

«Herkes yüzünü çıkartacak, tıpkı maske gibi. Yüzlerinin altından ne çıkacak, biliyor musun?»

«Ne çıkacak?»

«Yüzleri. Yine yüzleri. Hep yüzleri çıkacak.»

Kaçıp uzaklaştı yine. Blank kadını yanında tutamayacak kadar afallamıştı. Emin olmak için bir aynanın karşısında çıplak durmak istedi.

Sonunda, en sonunda, kadın yine çıktı ortaya ve çekip uzaklaştırdı Blank'ı. Ev sahibinin ve sahibesinin ellerini sıktılar, soluk soluğa sessiz koridora çıktılar. Asansörde kadın, Blank'ın kollarına bıraktı kendisini ve

sol kulağının memesini ısırdı. Blank, «Ah!» diye inledi ve uzaklarda, kim bilir nerede bir pikap, «My Old Kentucky Home» adlı şarkıyı çalıyordu. Blank şehvetten başı dönmüş, neredeyse kusacaktı; hayatının ürkütücü ve saçma olduğunun bilincine varmıştı.

Kapıyı kendilerine Valenter açtı, birden yanaklarının tatlı pembeliği soluverdi. Yüzünde, oğularak temizlenmiş bir demir kabın parlaklığı vardı. Dudakları ezilmiş, berelenmiş gibiydi. Tuğla örülü şöminenin karşısında acı kahvelerini sundu onlara. Meşin kaplı kanepeye oturup, mavi közleri seyre daldılar.

«Başka emirleriniz var mı acaba, bayan Monfort?»

Kadın başını salladı; adam dışarı süzüldü. Daniel Blank bakamıyordu adama. Ya kendisine bir göz kırpsaydı?

Celia odadan çıktı, iki bodur kadeh ve yarısı dolu bir likör şişesiyle döndü.

«Nedir o?» diye sordu Blank.

«Bir çeşit konyak,» dedi kadın. «Galiba Burgonya konyağı. Posadan çekiliyormuş. Çok sert.»

Kadın kadehlerden birini doldurdu, Blank'a uzatmadan önce uzun, kırmızı diliyle kadehin kenarını çepeçevre yaladı; bunu yaparken de bakışlarını bir an olsun ayırmadı adamın gözlerinden. Blank kadehi aldı, değerbilir bir edayla tadına baktı.

«Evet,» dedi, «Çok sert.»

«Bu geceki insanlar,» dedi kadın, «ne kadar yersiz, önemsiz yaratıklar. Çoğu zeki, uyanık, yetenekli kişiler. Fakat uygun bir yönleri yok. Yani, teslim olmak için demek istiyorum; önemli ve insanı temelinden sarsacak bir şeye. Bilmekten çok, arzuluyorlar bunu. Kendilerini vermeyi. Ama neye? Ekolojiye (*) mi, gün-

(*) Canlı varlıklarla çevreleri arasındaki karşılıklı ilişkiyi araştıran biyoloji kolu.

düz bakım merkezlerine mi, yoksa ırk eşitliğine mi? Daha çok, bir şeyler gerektiğini sezinliyorlar, ve Tanrı ölmüştür artık. Böylece... buyrun bir şamataya, histeriye. Eğer bulabilselerdi...

Sesi birden kısıldı. Blank başını kaldırdı.

«Neyi?» diye sordu.

«Aman canım,» dedi kadın, dalgın bakışlarla. «Bilirsiniz işte.»

Kanepeden doğrulup kalktı. Blank da peşinden kalkınca, kadın beklenmedik bir anda birden yanına sokuldu, uzandı, sağ gözünün kapağını tutup yavaşça aşağıya çekti. Dikkatle adamın göz yuvarlağına baktı.

«Nedir o?» diye şaşıran Blank sordu.

«Siz önemsiz biri değilsiniz,» dedi kadın, elinden tutup, yukarı doğru yürüdü. «Hiç değilsiniz.»

İçki ve hayretten şapşallaşan Blank, uslu uslu gitti peşinden. Alımlı mermer merdivenlerden, üçüncü kata çıktılar. Zevksiz ama gösterişli bir kapıdan geçip, iki kat daha tırmandılar. İnce tahta basamakları tırmanırken, adamın dudaklarına örümcek ağları dokundu.

«Neresi burası böyle?» diye sordu Blank.

«Ben burada yaşarım,» diye cevap verdi kadın, birden döndü, erkekten daha yüksekte olduğu için uzanıp başını tuttu, öne doğru çekti ve yüzünü göbeğiyle kalçalarının arasına, serin saten kumaşın üzerine bastırdı.

İnsan aklını aşan edepsiz bir hareketti bu. Blank tozlu basamaklarda dizlerinin titremeye başladığını hissetti.

«Biraz, dinlen,» dedi kadın.

«Ben dağcıyım,» dedi Blank. Birden böyle fısıldaşarak konuşmaları kendisine o kadar anlamsız geldi ki, çıplak duvarlarda yankılanan kesik bir kahkaha attı.

«Ne?» dedi yine, ama aslında biliyordu.

Duvarları boyasız kalın kerestelerle kaplı, sanki içeri kapatılmış çılgın bir hayvan kaçmak için sağa-sola saldırmış gibi üzerinde beyaz çentikler görünen küçük bir odaydı burası. İçerde tek kişilik, ince madeni somyalı ve yaylı bir portatif yatak vardı. Bunun üzerine ince bir şilte atılmıştı. Pis ve yer yer sigarayla yanmış bir şilte. Örtü yoktu.

Belki on defa boyanmış bir mutfak iskemlesi duruyordu bir köşede. O kadar çok boyanmış olmalıydı ki, aşınmış yerlerinde bir düzine renk göze batıyordu. Pis bir kordonun ucunda da sarı ve loş bir ışık veren çıplak bir ampul asılıydı.

Deseni çoktan kaybolmuş bir muşamba serilmişti yere. Aşınan yerlerin altından kahverengi tahta görünüyordu. Oda kapısının ardındaki çerçevesiz ayna çoktan solmuş ve yer yer çatlamıştı. Portatif karyolanın yanı başında, yerde duran demir küllüğün içi, durmuş ve unutulmuş sigara izmaritleriyle doluydu. Oda toz, küf ve eski aşklar kokuyordu.

«Çok güzel,» dedi hayran hayran çevresini süzen Daniel Blank. «Bir oyun sahnesi burası. Her an bir duvar kenara çekilebilir ve kibarca alkışlayan seyirciler görünebilir. Benim rolüm ne bu sahnede?»

«Perukanızı çıkartın,» dedi kadın.

Blank karyolanın yanında durup perukasını çıkardı, saçlar iki elinin arasında, kadına küçük bir ölü bir hayvan sunuyormuş gibi, sersemce bekledi.

Kadın yanına sokulup iki eliyle birden traşlı dazlak başını okşamaya başladı.

«Sevdiniz mi bu odayı?» diye sordu.

«Doğrusu... pek benim aklımdaki aşk yuvası değil,»

«Oh, ondan da öteye bir yerdir burası. Çok daha öteye. Uzanın bakalım.»

Blank çekinerek, biraz da tiksinerek lekeli şiltenin üzerine oturdu. Kadın yavaşça itip yatmaya zorladı onu. Blank yukardaki çıplak ampula baktı ve çevresinde bir bulut varmış gibi geldi kendisine. Çarpan, gerilen, bütün odayı dolduruncaya kadar genişleyen, milyonlarca pırıl pırıl parçacıktan meydana gelmiş bir akkor sanki.

Derken, hattâ Blank işin başladığını bile anlamadan, kadın adama bir şeyler yapmaya başladı. Bu zeki, sıkıntılı, ölçülü kadının böyle şeyler yapabileceğine inanamıyordu Blank. Birden bir korku yıkıntısı uyandı içinde boğuk bir sesle itiraz etmeye kalkıştı. Fakat kadının sesi yumuşak, sakinleştiriciydi. Bir süre sonra Blank uzanıp öylece kaldı, şimdi gözlerini de yummuştu. Kadını dilediğini yapmakta serbest bıraktı.

«Bağır istersen,» dedi kadın. «Kimse işitmez sesini.»

Fakat Blank zevkten ölmek üzere olduğu halde, bağırmak için çenelerini kastı.

Gözlerini açtı ve kadının dalyan gibi uzun, balık filetosunu andıran beyaz vücuduyla, çırılçıplak yanına uzanıp yattığını gördü. Usta parmaklarıyla soymaya başladı erkeği... düğmelerini açıyor... fermuarını aşağıya indiriyor... üzerindekileri çok yumuşak hareketlerle çıkartıyordu. O kadar hafif hareketlerle ki, Blank kıpırdanmaya bile gerek görmüyordu...

Şimdi de kadın onu kullanmaya başlamıştı, düpedüz **kullanıyordu** ve Blank, kaderinin ne olacağını anlamaya başladı. Kadının kuvvetli elleri çekip çekiştirirken, kuru dili, ateş gibi yanan cildinin üzerinde hırpalarcasına dolaşıyordu. Birden o zamana kadar hissetmediği cinsel bir baygınlık duydu.

«Biraz sonra,» diye söz verdi. «Biraz sonra.»

Bir aralık Blank öyle şiddetli bir acı ve zevkle doldu ki, kendisini öldürdüğünü sandı kadının. Bir aralık kahkahasını işitti: Kaba, fıkırdak bir gülüş. Bir aralık yumuşacık ve kara saçlarıyla üzerini sardı, boynuna doladı, küçük bir düğüm atıp sıktı.

Ve sürüp gitti bu böyle. Blank'ın içindeki arzu giderek eriyor, üstünden büyük bir yük kalkar gibi oluyordu, ne isteseler verirdi bitsin diye bu iş. Giderek tırmanıyordu yukarılara: Görev, tehlike, mutluluk. Ve en sonunda: Doruk.

Biraz sonra Blank, kadının vücudunu araştırmaya başlamıştı ve ilk defa olarak koltuk altlarının traş edilmediğini gördü. Sol koltuk altındaki kılların nemli kokusu arasında, garip biçimli bir küçük dövme gördü.

Daha da sonra birbirlerinin terli kollarında sarmaş dolaş yatarlarken, lambanın da söndüğü bir anda, Blank yarı uyandı ve birden odada birinin varlığını sezinledi. Koridora açılan kapı aralıktı. Yarı baygın göz kapaklarının arasından, birinin portatif karyolanın ayak ucunda sessiz sedasız durduğunu gördü. Durmuş, yapışık vücutlarını seyrediyordu.

Loş ışık altında Daniel Blank çıplak, ya da beyazlar giyinmiş bir şekil gördüğü izlenimine kapıldı. Başını kaldırıp, ıslık gibi bir ses çıkardı. Hayalet kayboluverdi. Kapı gürültüsüzce kapandı. Bu sıkıcı odada şimdi kadınla yalnız kalmıştı.

5

BİR GECE, DANİEL BLANK SATEN örtülerin altında çırılçıplak uzanmış yatarken, bu dünyanın, bir başka dünyanın düşü olup olmadığını sordu kendi kendine. Pekâlâ akla yakın bir şeydi bu: Üstün zekalı ve duygulu yaratıkların oturduğu bir başka gezegenin insanları, belki de oyun olsun diye ortak bir düşü paylaşabilirlerdi. Belki de dünya, onların garip hayaller, kalabalıklar, şeytanla dolu düşleriydi: Gündüzleri yaşarken reddettikleri, fakat uykularında dinlenmek için sarıldıkları bütün mantıksızlıklar. Şenlik olsun diye.

Öyleyse hepimiz dumanız ve sürüklenip gidiyoruz. Her düş gibi mantıksız ve gerçeğe yakın bir yaşantı boyunca yuvarlanan bir başka dünyanın insanlarının gece yarısı düşlerinin yaratıklarıyız. Biz, yalnız bir yabancının uykusunda var olabiliyoruz ve ölümümüz o yabancının uykudan kalkması demek oluyor. Ve yabancı, uykusunun armağanı olan çılgın, çapraşık tuzak karşısında gülümsüyor.

Blank, Celia Montfort'la tanıştığından beri, var oluşunun bir düş niteliğine dönüştüğünü; geniş, parlak şimşek çakışlarıyla zaman zaman aydınlanan bir düşün dumanlı havasına büründüğünü sanıyordu. Yaşantısı baştan aşağı değişkenlik halini almıştı ve kendi kâbuslu düşlerine dalmadan önce, gerektiği şekilde programlaştırılacak AMROK II'nin bir mikro saniye içinde çok büyük bir sonuç gibi bir şeyi verip vermiyeceğini düşündü.

Şamdanın aydınlığında iyice öne doğru eğilen Celia Montfort, kararlı bir sesle; «Hayır, hayır,» dedi.

«Şeytan yalnız iyiliğin var olmayışı demek değildir. Yalnız bir ihmal sayılmaz; bir görevdir, bir eylemdir. Ülkesinin fakir kaynaklarını ağır sanayinin emrine verdiği için, halkı açlığa mahkum etti diye bu adama şeytan diyemezsiniz. Bu ancak siyasal ve ekonomik bir karardı. Belki haklıdır, belki değildir. Bu işler beni ilgilendirmez. Fakat ona şeytan demekle, bence yanılıyorsunuz. Şeytan, gerçekten bir dindir. Bence o adam iyi niyetli sersemin biridir. Ama şeytan, asla. Şeytanlık, zekâ ve bilinçli bir niyet gerektirir. Siz de aynı fikirde değil misiniz, Daniel?»

Kadın birden adamdan yana döndü. Daniel'in eli titredi ve birkaç damla kırmızı şarap döküldü. Ütüsüz keten sofra örtüsünün üzerine düştü damlalar; kan gibi yayılıverdi.

«Şey...» dedi yavaşça Blank.

Kadın yemekli bir toplantı düzenlemişti: Blank, Mortonlar ve Anthony Montfort, serin bir mağaraya benzeyen yemek salonunun ortasında, kendilerinin bir katı daha çok insanı ağırlayabilecek şamdanla aydınlatılmış koca bir masanın başında toplanmışlardı. Hafif ve pek sürprizli olmayan yemekler, Valenter'le, kara bıyıkları pek belli, şişman, orta yaşlı bir kadın tarafından dağıtılmıştı.

Tabaklar toplanıyordu ve tortulu bir Beaujolais şarabını bitirmek üzereydiler; sohbet dönüp dolaşıp Washington'u ziyaret eden yeni Afrika devletlerinden birinin beyaz şerit ceketli, omuzları apoletli diktatörüne gelmişti.

«Hayır, Samuel,» diyerek başını salladı Celia, «bir şeytan değildir o. Bu sözcüğü olur olmaz kullanıyorsunuz. Sadece bir acemi çaylak. Belki de açgözlü. Veya düşmanlarından intikam almak için can atan biri. Ama

açgözlülük ve intikamcılık, kirli şeylerdir. Gerçek şeytanın ise bir soyluluğu vardır. Tıpkı bütün inançlarda olduğu gibi. İnanç, kayıtsız şartsız teslim olmayı gerektirir, mantıktan vaz geçmeyi şart koşar.»

«Kimdi öyleyse şeytan?» diye sordu Florence Morton.

«Hitler mi?» diye sordu Samuel Morton.

Celia Montfort ağır ağır masanın çevresini süzdü. «Anlayamıyorsunuz,» dedi yavaşça. «Ben bir tutku uğruna şeytanlık edenlerden söz etmiyorum. Ben şeytanlık olsun diye şeytan olanlardan söz ediyorum. Hitler değil —hayır. Ben şeytanın azizlerinden söz ediyorum— bir hayal görüp, onun peşinden giden kadın ve erkeklerden. Tıpkı iyinin hayalini görüp, onun peşinden giden Hıristiyan azizleri gibi. Modern azizler olduğuna da inancım yok: İster iyilik, ister şeytanlık uğruna olsun. Fakat bu olanak vardır. Hepimizin ruhunda.»

«Anlıyorum,» dedi boğuk bir sesle Anthony Montfort ve herkes birden hayretle dönüp ona baktı.

«Eğlence olsun diye şeytanlık etmek,» dedi oğlan.

«Evet, Tony,» dedi gülümseyerek ona bakan ablası. «Eğlenceli olduğu için. Haydi, kahvemizi çalışma odasında içelim. Orada ateş de yanıyor.»

Üst kattaki odada çıplak ampul havada yanıyordu: Tozlu bir mehtap. Gelgitin en çok alçaldığı zamanki korkuyla sürüklenen şeyler vardı havada. Daniel Blank bir seferinde kısık bir gülme işitti ve gülen Tony mi diye düşündü. Niçin gülmüştü acaba?

Çırılçıplak uzandılar ve Celia'nın aldığı koyu renk güneş gözlüklerinin ardından birbirlerini süzdüler. Blank

bakıyordu, ama acaba o da bakıyor muydu? Doğrusu bir şey söyleyemezdi bu konuda. Ama kör gözler, kendi kör gözlerine dikildi; yuvarlak, kara camların karşısında beyaz bir ten. İnsanı ürperten o mutluluğu yine duydu içinde. Bütün sır bundaydı.

Kadının ağzı yavaş yavaş açıldı. Uzun dili dışarı sarktı, kuru dudaklarının arasında gevşek gevşek sallandı. Gözleri kapalı mıydı acaba? Duvara mı bakıyordu? Biraz daha sokuldu kadına ve kara camların ardında çok uzak bir bakış gördü. Kadının iki elinden biri kalçalarının arasına solucan gibi girmiş, bastırıp duruyordu. Ağzının bir köşesinde bir tükürük kabarcığı belirdi. Sık sık soluduğunu işitti Blank.

Kadını çekip bağrına bastı. Celia kaçıp bir şeyler mırıldanmaya başladı. Söylediklerinin bir bölümünü anlamıştı, ama çoğu bilmece gibiydi. «Nedir o?» diye bağırmak istiyor, fakat umduğundan da az bir şey öğreneceğinden korktuğu için bağıramıyordu. Bu nedenle suskundu, mırıldanmasını dinliyordu. Birden parmaklarının, zinde cildine saplandığını hissetti.

Kadının gözlerinin üzerindeki kara göz kapakları birer çukur halini aldı. Teninden, kemiğinden, karyoladan, döşemeden, evden, dünyadan aşıp çok daha uzaklara erişilmesi imkansız karanlıklara uzanan cehennemî bir çukur. Kadın çıplak elleriyle onu kendisine doğru çekerken, Blank bu boş dehlizlerde uçtu, uçtu.

Kadının mırıldanması bitmek bilmiyordu. Durmadan bir şeyler geveliyor, geveliyor, ama istediği şeyi bir türlü söyleyemiyordu. Blank böyle bir sözcük olup olmadığını düşündü. Çünkü ancak o zaman var olduğuna inanabilirdi. Eğer adı yoksa, üzerine bir etiket yapıştırılamayacaksa, o zaman bu anlayışının da ötesinde, koştuğu karanlıklar kadar sonsuz, yalnız onun aç elleriyle sürüklendiği salt bir gerçek demekti.

«Onun hakkında her şeyi öğrendik,» diye güldü Florence Morton.

«Şey... Pek her şeyi değil, ama bazı şeyleri,» diye güldü Samuel Morton.

Sırtlarında eş mavi süet blucinler ve saçaklı ceketleriyle, gece geç vakit Daniel'in kapısında bitmişlerdi.Doğrusu karı koca olduklarına inanmaya bin şahit isterdi. Cinsiyetleri belirsiz ikizlere benziyorlardı, ufak-tefek vücutları, kuş tüyünü andıran briyantinli saçlarıyla.

Blank ikisini de bir şey içmeye davet etti. Mortonlar kanepede yan yana oturup, elele tutuştular.

«Nasıl buldunuz?» diye merakla sordu Blank.

«Biz her şeyi biliriz,» dedi Florence.

«Her tarafta casuslarımız vardır,» dedi Sam.

Daniel Blank gülümsedi. Yalan sayılmazdı söyledikleri.

«Çok parası var,» dedi Flo. «Dedesinden kalmış. Petrol ve çelik. Bir sürü ganimet. Fakat babası aile sahibi olmuş. Yakışıklılıktan başka bir miras kalmamış adama. Söylenene bakılırsa, Amerika'da kuşağının en yakışıklı erkeğiymiş. Princeton'da kendisine 'Güzel Montfort' derlermiş. Fakat üniversiteyi bir türlü bitirememiş. Birini odasına attığı için kovmuşlar okuldan. Kimi düşürmüştü ağına, Samovel?»

«Ya bir dekanın karısını, ya da bulaşıkçı kızlardan birini işte. Neyse, bunlar 1920'lerin sonunda oluyor. Derken adam bütün petrol ve çeliğe konmuş. Roosevelt'in seçim kampanyasına büyük katkılarda bulunmuş, bu yüzden Londra, Paris veya Roma'dan birine elçi bile olabilirmiş. Fakat FDR (*) sanıldığından

(*) Franklin Delano Roosevelt'in kısaltılmışı

akıllı çıkmış. Montfort'u 'gezgin temsilci' diye atayıp, Washington'dan uzaklaştırmış. İyi bir iş. Montfortlar bayılmışlar. Bir hayli içip, düzüşmüşler. Avrupa'da ağızlara sakız olmuşlar. Celia, Lausanne'da dünyaya gelmiş. Fakat ondan sonra işler ters gitmeye başlamış. Annesi babası Nazilerle pek sıkı fıkı olmuşlar, babası ülkesine Hitler'in ne kadar kibar, şahane bir centilmen olduğu hakkında raporlar yollamaya başlamış. Elbette Roosevelt de onu işinden atmış. Öğrenebildiğimiz kadarıyla, bundan sonra yüksek sosyeteye özgü, serserice bir yaşantıya düşmüşler.»

«Celia hakkında öğrendikleriniz?» diye sordu Daniel. «Tony gerçekten kardeşi mi?»

İkisi birden hayretle Blank'ın yüzüne baktılar.

«Hiç düşündün mü?» diye sordu Flo.

«Tahmin ettin mi sen de?» diye sordu Sam.

«Doğrusu bunu keskinlikle meydana çıkaramadık,» diye itiraf etti Flo. «Aslında kimse bilmiyor.»

«Herkes tahmin ediyor,» diye fikir yürüttü Sam. «Ama bu sadece bir dedikodu. Kimse bir şey bilmiyor.»

«Fakat Tony oğlu da olabilir,» diye onayladı Flo.

«Yaşları uyuyor,» diye onayladı Sam. «Ama kendisi hiç evlenmedi. Bu konuda kimsenin bir şey bildiği yok.»

«Dedikodular dolaşıyor.»

«Garip bir kadın.»

«Ya Valenter kim?»

«Kadınla onun ilişkisi ne?»

«Ya Tony'yle?»

«Peki, dışarı gittiği zaman, nerelere gidiyor acaba?»

«Sonra döndüğü zaman da, her tarafı ezik-çürük içinde? Ne yapıyor ki?»

«Annesi babası niçin onun Avrupa'ya gitmesini istemiyorlar?»

«Onunla beraber yaşıyan kim?»

«Kimdir bu kadın?»

«Umurumda bile değil,» diye fısıldadı Daniel Blank. «Seviyorum onu.»

Azizler günü yortusunun arife akşamı Blank gece geç saatlere kadar dairesinde çalıştı. Çocuğu gönderip salata ve acı bir kahve aldırmıştı. Yemeğini yerken, ertesi gün Üretim Servisine sunacağı taslağın son biçimine bir kere daha göz attı: Javis-Bircham'ın bütün dergilerinde konulara ayrılan sayfalarla reklam sayfaları arasındaki orantının ne olması gerektiği hakkında kararı AMROK II'ye bırakmak.

Taslak kendisine ölçülü, mantıklı ve inandırıcı geliyordu. Fakat gerekli heyecandan yoksun olduğunu kabul etti. Bir sigorta poliçesi ne kadar hareketliyse, o kadar hareketliydi. Bir şirket tüzüğü ne kadar esinlendiriciyse, o kadar esinlendiriciydi. Taslağı kaldırıp masanın üzerine attı ve seyre daldı.

Kusurun kendisinde olduğunu biliyordu; bu işe karşı beslediği ilgiyi yitirmişti. Yo, taslak pekâlâ geçerliydi, bir anlam taşıyordu, fakat kendisine eskisi gibi önemli görünmüyordu.

Bu kayıtsızlığın nedenini de çok iyi biliyordu: Celia Montfort. Kadınla, onunla olan ilişkileriyle, Javis-Bircham'ın yanındaki işi kıyaslanacak olursa, işi Kızma Birader veya Monopol oynayan yetişkin bir çocuğun marifeti kadar hafif kalıyordu. Önerileri yeniden gözden geçirdi, kuralları izledi, ama hiç bir şey değişmedi.

Kadının kendisini nereye kadar götürebileceğini hesaplayarak derin düşüncelere daldı. En sonunda kalkıp trençkotunu ve şapkasını aldı. Tasarı dosyasıyla yemek artıklarını ve plastik fincan içindeki kahve telvesini masanın üzerinde bıraktı. Müdürler asansörüne doğru yürürken, elektronik beyin odasının camından içeri baktı. Gece ekibi beyaz önlükleri içinde, krep ayakkabılarının üzerinde yüzer gibi yürüyerek, kısır bir rüyaya dalmıştı.

Yağmur bardaktan boşanırcasına ve sert bir yelle beraber başladı. Görünürde hiç taksi de yoktu. Blank, trençkotunun yakalarını kaldırdı, şapkasının kenarlarını aşağıya indirdi. Sekizinci caddeye doğru yürüdü. Taksi bulamazsa, 42'nci sokaktan Birinci caddeye giden bir otobüse binecek, sonra yukarı çıkan bir otobüse aktarma edecekti.

Neonlar pırıl pırıldı. Seks mağazalarında masaj aletleri ve vücut boyaları satılıyordu. Bir plak mağazasından, mevsimin yeniliği, «Adeste Fidelis»i havlayarak söyleyen bir köpeğin havlamaları taşıyordu. Yüzü ergenlikli bir orospu, ayağında insanı tahrik eden uzun çizmeler, Blank yanından geçerken, «Biraz eğlence ister misin cicim?» diye mırıldandı. Bu numaraları iyi bildiği için, hiç aldırmadı bile. Onunla bir alıp vereceği yoktu bu işin.

42'nci sokaktaki metro girişine yaklaşırken, allı-sarılı, yeşilli-mavili elbiseler giyinmiş, pardesülerinin önleri açık, uzun saçları rüzgarda uçuşan bir sürü genç kız, güle-oynaya sökün etti. Blank böyle güzel kızların, bu kadar bayağı sokakta ne aradıklarını düşünerek, arkalarından baka kaldı.

Sonra birden gördü. Hepsi kadın giysileri giymiş oğlanlar ve genç adamlar, bir yortu eğlencesine gidi-

yorlardı. Satenler ve danteller içinde. Gece ayakkabıları ve sallanan perukalarıyla. Acı kırmızı boyalı dudakları ve gölgeli gözleriyle. Naylon çoraplar çektikleri, kılları kazınmış bacaklarıyla. Şişirilmiş göğüsleriyle. El sallayarak ve genizden gelen kahkahalar atarak.

Birden yumuşacık parmaklar koluna yapıştı. Alaycı bir ses işitti: «Dan!»

El sallamak için arkasına dönen, sarı saçları yağmurun altında alev gibi uçuşan Anthony Montfort'un ta kendisiydi bu. Birkaç adım ardından da, uzun boylu, sıska Valenter, siyah bir yağmurluğa sarınmış, peşinden geliyordu.

Daniel Blank durup bu çılgın sürüsünün caddeden salınarak geçişini seyretti. Çığlıklar, cırtlak haykırışlar işitti. En sonunda hepsi gözden kayboldu. Blank hâlâ arkalarından bakıyordu.

Bir günlüğüne, iki günlüğüne, bazan bir haftalığına Celila bir yere çekip gidiyordu. Ya da, bir yere gitmese bile, Blank'la görüşmek, konuşmak istemiyordu. O zaman Valenter'in, «Bayan Montfort'un malikanesi,» diyen sesini işitiyor, hanımın evde olmadığı haberini alıyordu.

Blank bir süre sonra bir türlü açıklayamadığı bu kayboluşların, tepedeki odadaki seks törenlerinin sonrasına rasladığını farketti. Ertesi gün aşkın ve tattığı zevklerin anısıyla sarhoş gibi tekrar telefona sarılan Blank, kadının çekip gittiğini veya kendisiyle konuşmak istemediğini öğreniyordu.

Blank, kadının kendisiyle kedinin fareyle oynar gibi oynadığını; anlamlı bale gösterisini sürdürdüğünü

düşündü. Yanına sokulmuş, dokunmuş, sonra çekilmişti. Blank peşinden gitmiş, kadın gülmüş, Blank dokunmuş, kadın okşamış, Blank uzanmış, kadın parmaklarıyla bir şeyler işaret ederek geri itmişti. Dans, Blank'ı tutuşturmuştu.

Bir seferinde, dört gün süren bir ayrılıktan sonra, Blank kadını bitkin, kurumuş bir halde buldu. Kollarında ve bacaklarında sarı ezikler, çürükler, gözlerinin altında kırmızı halkalar vardı. Nerede olduğunu, ne yaptığını söylemiyordu. Hiç direnmeden uzanıp yattı ve ırzına geçmesi için inatla ısrar etti Blank'a.

Kadın bir gariplikler tuzağıydı. Bir gece askılı bir çocuk tulumu giydi, Blank'ın dizlerine oturdu, sonra da «Cici baba» diye seslendi. Bir başka seferinde — acaba nereden tahmin etmişti **bunu?**— Blank'a bir altın zincir aldı ve zinciri ince beline takması için çok ısrar etti. Belinden gem vurdu. Blank, kadının sevişmek için can attığını sanıp dönünce, yatakta bulamadı.

Blank ne olduğunu çok iyi anlıyor ve aldırmıyordu bile. Yalnız kadın ne anlam taşıdığını biliyordu. Blank'ın nece olduğunu anlıyamadığı bir dille ona bir şiir okudu, sonra gözlerini yaladı. Bir gece, Blank kadını öpmek istedi —yanağa kondurulan masum bir buse, bir merhaba öpücüğü— fakat kadın yumruğunu sıkıp çenesine indirdi. Biraz sonra dizlerinin üzerine çökmüş, Blank'ı acemice içine almaya çalışıyordu.

Monologları ise hiç bitmek bilmiyordu. Bazan saatlerce hiç konuşmuyor, sonra birden günahtan ve aşktan; şeytandan ve tanrılardan; seksin neden seksî olan şeylerden ağır basması gerektiğinden dem vuruyordu. Yoksa kendisini eğitiyor muydu? Blank böyle düşündü ve eğitilmeye başladı.

Kadın hemen hemen bir haftalığına bir yere git-

mişti yine. Dönüşünde, Blank onu yemeğe götürdü, ama hiç de huzurlu bir gece olmadı bu. Celia pek sessiz ve içine kapanıktı. Sadece bir kerecik dosdoğru yüzüne bakabildi. Sonra bakışlarını önüne eğip, sağ elinin orta parmağıyla beyaz sofra örtüsüne dokundu, buruşturdu, okşadı.

Sonra Blank'ı alıp eve götürdü, o da uysal uysal üst kata kadar peşinden çıktı. Yukarı odaya varıp, sarı ışığın altında çırılçıplak durunca, kadın Blank'a Afrika maskelerini gösterdi.

Sonra da kendisine ne yapmasını istediğini söyledi.

6

DANİEL BLANK, ŞEYTAN İĞNESİ'NİN tepesine doğru yavaş yavaş ilerledi. Kayaların soğukluğunu omuzlarında, eldivenli avuç içlerinde ve kalın botlarının altında hissedebiliyordu. Yarığın içi karanlıktı; ıslak bir soğuk vardı ve ölüm kokuyordu.

Düz doruğa doğru dikkatle ilerlemeye çalıştı. Bir gün önce hafif kar atıştırmıştı ve buz bulacağını sanıyordu yukarlarda. İşte ince parçalar halinde karşısındaydı buzlar. Sırt çantasını yukarı çektikten sonra, buz baltasıyla buzları kırmaya başladı. Yan tarafa kısa tahta parçalarıyla yer hazırladı. Böylece kaymayan tabanlarının üzerinde durup çevresini seyredebilirdi.

Gökyüzü iyice alçalmıştı, batı ufkunda kar yüklü bulutlar birikmişti. Pis, kara bulutlar güneşi örttü; rüzgar, bıçak gibi kesiyordu. İlkbahara kadar bunun son

dağa tırmanışı olduğunu biliyordu. Şükran Günü'nde park kapanıyordu; parkta kayak yapılacak yer yoktu ve kışın kayalıklar çok tehlikeliydi.

Kayalardan birinin üzerine oturdu, soğanlı sandviçini yedi. Dönerken içini ürperten bir fincan kahve içti. Yanına bir küçük şişe de konyak almıştı. Küçük küçük yudumlarla onu da midesine indirdi. Damarlarına yeni bir kan verilmiş gibi içi ısındı ve Celia'yı düşündü.

O da yeni kan gibi işlemişti içine; yüreğinde, karnında, belinde varlığını hissettiği bir erime. Celia benliğini eritmişti, hem de yalnız bedenini değil. Aklına gelen her düşüncede onun sıcaklığını, rüyalarında onun varlığını hissediyordu. Kadına karşı beslediği sevgi, Blank'ı uyanık yapmış, başkaları için var olan, fakat kendisinin asla aldırmadığı bir sözcüğe karşı duyarlı hale getirmişti.

Ailenin tek çocuğu olmuştu; dezenfektan kokularıyla annesinin cin kokusu dolu kocaman bir evde yetiştirilmişti. Babası, teyzelerinden birinden kalan miras sayesinde, zengin sayılırdı. Bir bankada çalışıyordu. Annesi içer ve süslü cam koleksiyonu yapardı. Indiana'daydı bütün bunlar.

Sessiz bir evleri vardı; Daniel son yıllarda burasını hatırlamayı denediği zaman, bütün evin çinilerle kaplandığı gibi saçma bir anıya bağlanmıştı: Duvarlar, tavanlar, yerler, hep beyaz çiniyle kaplanmıştı, ya da mineyle veya çelikle. Tıpkı hiç bir yere varmayacakmış gibi uzanıp giden pırıl pırıl bir tünel ağzı gibi. Kimbilir, belki de sadece bir düştü bu hatırladığı.

Blank öteden beri hep yalnız yaşamıştı; annesiyle babası onu hiç bir zaman dudaklarından öpmemişler, hep yanaklarını uzatmışlardı. Beyaz kiremitler. İlk

gençlik çağının en mutlu anısı, zenci hizmetçilerinin kendisine doğum gününde verdiği armağandı; taş koleksiyonu için bir teşhir kutusu. Kocası bunu eski bir portakal sandığından yapmıştı. Üzerini kalın tahtayla kaplamış, içini ince, siyah kumaşla örtmüştü. Çok güzel, tam istediği gibi bir şeydi. Aynı yıl annesi kendisine mendiller ve iç çamaşırları armağan etmişti, babası da hisse senedi.

Kolejde de yalnız bir çocuktu. İkinci yılında bekaretini, kolej şehrinin genelevinde yitirmişti. Okulun son iki yılını ise; Bostonlu bir Yahudi kızıyla yatarak, rahatça geçirmişti. Kız çirkindi, ama çılgın gibi bakan gözleri, bir de bitmek bilmeyecekmiş gibi uzun bir vücudu vardı. Kızın bütün isteği, yatağa atılıp becerilmekti. Bu da Blank'ın işine geliyordu.

Bir gün açık mavi bir kuartz taşı bulmuş, bunu taş çanağında cilalamış, bileycide düzeltmişti. Değerli bir taş değildi, ama hoşuna gitmişti Blank'ın. Diploma aldıkları gün bunu kendisine armağan ettiği zaman, Yahudi kızı gülmüştü. «Seni gidi düzüşme meraklısı seni!» demişti.

Annesi babası mezuniyet armağanı olarak oğullarına Avrupa'da bir yaz tatili hazırlamışlardı. On iki ülkeyi dolaşıp, İsviçre'de dağa tırmanacak, güney Fransa'da arkeolojik araştırmalar yapabilecek kadar uzun bir tur. Boston'dan son bir sefer için gelen Yahudi kızıyla New York'ta bir otel odasında yatarlarken ve Avrupa'ya gitmek üzere uçağının kalkış saatini beklerken, bir avukat kendisini telefonla arayıp, annesiyle babasının diploma töreninden dönerlerken otomobille ana yoldan dışarı fırladıklarını, arabadan çıkamayıp, diri diri yanarak öldüklerini haber vermişti.

Daniel Blank bir dakikadan da kısa bir süre dü-

şündü. Sonra avukata evi satmasını, miras işini halletmesini ve annesinin babasının cenazelerini kaldırmasını söyledi. Daniel Avrupa gezisinden sonra memlekete dönecekti. Bostonlu kız hepsini işitti bunların Daniel konuşmasını bitirip telefonu kapatıncaya kadar yataktan kalkmış, giyinmiş ve çantasını kaptığı gibi odadan çıkmıştı bile. Kızı bir daha görmedi. Fakat o yaz nefis vakit geçirdi.

Ağustos ayı sonunda memleketine döndüğü zaman, şehirde kimse kendisiyle konuşmak istemedi. Avukatından başka. O da mümkün olduğu kadar az konuşmayı tercih etti. Daniel Blank'ın umurunda bile değildi. New York'a gitti, mirasından kalanla bankada bir hesap açtırdı, tekrar Bloomington'a uçtu ve en sonunda Indiana Üniversitesi'nin jeoloji ve arkeoloji bölümüne kabul edildi. Öğreniminin ikinci yılında da, sonradan evlendiği Gilda'yla tanıştı.

Öğrenimini tamamlamasına iki ay kala, bütün bunların saçmalık olduğuna karar verdi; ömrünün geri kalan günlerini de pislik kazıyarak geçirmek istemiyordu. Koleksiyonundaki en değerli taşı (güzel bir yeşim taşı) Gilda'ya verdi, diğerlerini Üniversite'ye bağışladı, sonra uçağa atlayıp New York'a uçtu. Altı ay kadar Manhattan'da orta halli bir bekar erkek rolü oynadı. Nakit paranın büyük bir kısmı suyunu çekmişti, ama hisse senetleri ve tahvillerden hiç birini satmamıştı. Ulusal çapta bir gazetenin dağıtım servisinde orta karar bir de iş buldu. Birden, bu işten iyi anladığını farkedip sevindi. Ve bilincinin, gönlüne yazdığı bir tutkusu olduğunu farketti. Gilda New York'a gelince, evlendiler.

Blank budala biri değildi; baskı altında tutulan çocukluk ve gençlik çağlarının duygularının kendisini kahrettiğini biliyordu. Ve o dezenfektan ve cin kokan ev... o yanaktan öpüşler... o işlemeli camlar. Başka

insanları sevmişler ve göz yaşı dökmüşlerdi; Blank taş koleksiyonu yaptı ve annesinin babasının cenazesine gitmedi.

Celia Montfort'un kendisine ne yaptığını düşününce, bunun öteden beri özünde var olan, fakat hiç bir zaman açığa vuramadığı şeyi soyup ortaya çıkarmak olduğuna karar verdi. Şimdi oldukça derin duygular besleyebiliyor ve ona karşı tepki gösterebiliyordu. Onu sevebilirdi. Onun için fedakarlık da yapabilirdi. Soğuk bir kasım günü, öğleden sonra içilen ve insanın içini ısıtan bir konyak kadar hoş bir tutkuydu Celia. Damarlarında dolaşan ateş, iyice güç kazanmış bir uyanıklıktı, gemi azıya almış bir umut, korkulu bir heybetle karışmış bir gereksinmeydi. Ölmüş bir tarihin anıları olan taş koleksiyonunu dağıtmasına sebep olan aynı iç güdüyle, şimdi bunun peşinden gidiyordu.

Hâlâ Celia'ya beslediği sevgiyi, yukarıdaki odada çıplak ya da maskeli halini, kalabalık içinde yürürlerken cebinin aralığından elini aşağı kaydırıp, aletini eline alıp oynamayı ne kadar çabuk öğrendiğini düşünerek aşağıya inmeye başladı.

İniş sırasında ayağının birini biraz fazla hızlı attı. Ökçesi öbür botunun topuğuna çarptı ve yarın karşı duvarı arasında sıkıştı. İki bacağı birden boşlukta sallandı. Uzun, insanın midesini bulandıracak kadar uzun bir süre, sadece kolları ve elleriyle yarın karşı tarafına tutunarak omuzlarından öylece asılı kaldı. Önce derin bir soluk almaya zorladı kendisini. Solurken, gözlerini, altındaki soğuk karanlığa yumdu. Aşağıdaki kayalıkların üzerine hızla düşmeyi düşünmemeliydi.

Ağır ağır, gülümseyerek, dizinin birini yukarı çekti, tabanını dikkatle karşı yara dayadı. Dirsekleri gerilmekten titriyordu. Öteki ayağını da aynı yere çekip

bastı. Şimdi artık ağırlığı omuzlarından, kollarından, bileklerinden ve ellerinden atabilirdi.

İçinde bulunduğu kara çukurda başını kaldırıp, tepesindeki bulutlu ve karanlık gök yüzünün bir parçasına baktı ve kıvançla güldü. Artık güvenle inebilirdi. Her şeyi yapabilirdi. Sıradan davranışlara direnecek güce ermişti.

İKİNCİ BÖLÜM

1

NEW YORK POLİS ÖRGÜTÜNDEN 251'NCİ Bölge şefi başkomiser Edward X. Delaney, sırtında sivil giysileri, doktorun muayenehanesinin kapısını itti, (tahta gibi katı) dar kenarlı şapkasını çıkardı ve hemşireye adını söyledi.

Sonra gidip koltuklardan birine iyice yerleşti, bakışlarıyla ağır ağır odayı kolaçan etti, ardından tam dizlerinin üzerine koyduğu şapkasına dikti gözlerini. Bu onun «gözlem oyunu»ydu: Aslında bu «oyuna» görevi gereği başlamış, ama otuz yıla yakın bir zamandan sonra, zevk aldığı bir oyun haline getirmişti. Devriye gezdiği günlerden beri. Herhangi bir nedenle kendisinden, bekleme odasındaki hastaları tanımlaması istenecek olursa...

«Solda: Erkek, zenci, koyu kahverengi gözlü, 35 yaşlarında, yaklaşık olarak bir metre 68 boyunda, yetmiş kilo ağırlığında. Kısa kesilmiş kıvırcık, kara saçlı; ayrığı yok. Ekose spor ceket, açık sarı çoraplar, ince derili mokasen giymiş. Boyun bağı ilmikli, ama düğümü sıkı değil. Sağ elinde kalın bir yüzük. Boynunda

küçük bir yara izi. Sol elinin baş ve işaret parmakları arasında tuttuğu filitreli bir sigara içiyor.

«Ortada: Kadın, beyaz, 60 - 65 yaşlarında; kısa boylu, şişmanca, anne kılıklı. Sağ elinde önleyemediği bir titreme var. Kirli siyah bir manto giymiş; lastik çoraplar, sol dizi delik; tek çiçekli eski moda bir şapkası var. Koyu kızıl saçı peruka olabilir. Yaklaşık olarak bir metre 60 boyunda, altmış kilo ağırlığında. Çenesinin üzerindeki urla oynayıp duruyor.

«Sağda: Erkek, beyaz, 50 yaşlarında, yaklaşık bir metre 84 boyunda, aşırı derecede zayıf, incecik. Gevşek boynu ve bol elbiseleri yakın zamanda çok kilo kaybettiğini gösteriyor. Soluk ve sarı benizli. Telaşlı. Sağ gözü, cam göz olabilir. Nikotinden sararmış parmak uçları sigara tiryakisi olduğunu gösteriyor. Alt dudağı devamlı ısırılmaktan ezilmiş. Sık sık göz kırpıyor.»

Bakışlarını kaldırdı, bir kere daha bekleyen hastaları inceledi. Çok yaklaşmıştı. Zencinin yüzüğü sol elindeydi. Yaşlı kadının saçı (ya da perukası) kızıldan çok kahverengiye çalıyordu. Sıska adam da, tahmin ettiği kadar uzun boylu sayılmazdı. Fakat başkomiser Delaney, bu yabancıları, ifade sırasında ya da mahkemede doğruya çok yakın biçimde tanımlayıp anlatabilirdi.

Fizik özellikleri tahmin etmekte, yargılarının bazı kimseler kadar doğruya çok yaklaşmadığını biliyordu. Örneğin 251'inci Bölge'de görevli ikinci sınıf bir dedektif vardı ki, bir adama birkaç saniye baktıktan sonra boyunu birkaç santimetre, kilosunu da birkaç kilo yanılarak söyleyebiliyordu. Bu da özel bir yetenekti.

Ama başkomiser Delaney'in bir de gözü vardı. Örneğin zencinin kravatının düğümünün sıkı olmadığını, kocakarının urunu, zayıf adamın durmadan göz-

lerini kırpıştırdığını ancak o farkedebilirdi. Bunlar ufak tefek şeylerdi. Ama anlamlıydı.

Bir adamı bir kere gördü mü, alışkanlıklarını, zevklerini, nasıl giyindiğini, nasıl davrandığını, yüzünü nasıl buruşturduğunu, yürüyüşünü, konuşuşunu, sigarasını nasıl yaktığını, kaldırıma nasıl tükürdüğünü hatırlardı. Hepsinden önemlisi, başkomiser Delaney —polis— bir adamın yalnızken ne yaptığı ve ne düşündüğüyle çok ilgilenirdi. Kendi kendisini tatmin mi ediyor, burnunu mu karıştırıyor, Gilbert ve Sullivan'ın plaklarını mı dinliyor, açık saçık fotoğrafları mı karıştırıyor, satranç problemleri üzerinde mi düşünüyor? Yoksa Nietzsche'yi mi okuyor?

Bir kere şöyle bir olay olmuştu —Delaney çok iyi hatırlıyordu bunu; olay sırasında Chelsea bölgesinde dedektif olarak görevli bulunuyordu—: 18 ay içinde üç genç kızın ırzına geçilmiş ve üçü de öldürülmüştü. Cinayetlerin hepsi de apartmanların damında işlenmişti. Polis, adamı yakaladığını sanıyordu. Her gün neler yaptığını saptamaya başlamışlardı. En sonunda tutup sorguya çektiler ve hiç bir şey elde edemediler. Bunun üzerine çok sıkı ve yakından bir göz altına aldılar adamı. Dedektif Delaney şüpheliyi bir apartman dairesinden, dürbünle gözetliyordu. Delaney, kiliseye gittiğini kimselerin bilmediği bu adamın, kendisini yalnız ve kimse tarafından görünmediğini sandığı sırada, her gece diz çöküp Hazreti İsa'nın, şu çok çirkin, bakış açısına göre gözlerinin açılıp kapanıyormuş ya da göz kırpıyormuş gibi göründüğü basılı resimleri önünde dua ettiğini izledi.

Bunun üzerine şüpheli şahsı yine postaladılar, ama bu sefer Delaney'in ısrarı üzerine, kendisiyle konuşması için bir de rahip getirdiler. Bir saate kalma-

dan adam her şeyi itiraf etmişti. İşte... Bu kendisini yalnız ve görülmüyor sanan bir tek kişinin yaptığıydı.

Başkomiser Delaney'in etrafını gözetlemesi, ıspasmoz gibi bir bakışın, kontrol edemediği bir tikin sonucuydu. Şüpheli kişinin nasıl ıslık çaldığını, nasıl yemekler yediğini, evinin nasıl dekore edildiğini bilmek isterdi. Evli miydi, bekar mıydı, üç defa mı evlenmişti? Köpeğini ya da karısını döver miydi? Bütün bunlar insana bir şeyler anlatabilirdi. Elbette, bir de kendisini yalnız sandığı zamanlar yaptığı şey önemliydi.

Başkomiser Delaney'in adamlarına dediği gibi, «büyük işler» —bir adamın mesleği, dini, siyasal görüşleri ve kokteyl partilerde konuşması gibi şeyler— karşısındaki düşman bir dünyaya karşı yarattığı cepheden başka bir şey değildi. Hayatî önemi olan şeylerse, gizliydi. Bir polisin görevi, gerektiği zaman, gizli davranışları ve belirli eylemleri gözetlemekti.

«Doktor sizi bekliyor efendim,» dedi hemşire gülümseyerek.

Delaney başını salladı, şapkasını kaptı, doktorun odasına girdi. Kendisinden önce gelip bekleyen hastaların düşman bakışlarına aldırmadı bile.

Dr. Louis Bernardi, masasının ardında ayağa kalktı, tombul ve yüzüklü elini uzattı.

«Memnun oldum, sayın komiserim,» dedi.

«Ben de sizi tekrar gördüğüm için memnunum, doktor,» dedi Delaney de. «Çok sağlıklı görünüyorsunuz.»

Bernardi kül rengi flanel kumaştan, kabarık ceketini eliyle sıvazladı, Barbara Delaney'in kocasına söylediğine göre, doktorun kendisine eski Roma paraları olduğunu itiraf ettiği kirli, paslı düğmelerini göbeğiyle şöyle bir gerdi.

«Kabahat karımın güzel yemeklerinde,» dedi Bernardi gülümseyerek. «Ne gelir elimden? Heh, hehl Oturun, oturun. Bayan Delaney giyiniyor. Biraz sonra hazır olur. Fakat bizim bir parça sohbet edecek zamanımız olacak.»

Sohbet mi? Delaney erkeklerin ancak konuşabileceklerini ya da tartışabileceklerini bilirdi. «Sohbet», Bernardi'ye özgü bir şeydi. Başkomiser, hasta oldu mu bir polis doktoruna giderdi; Bernardi, karısının doktoruydu, otuz yıldan beri. İki hamileliği sırasında, bir karaciğer krizinde karısına o bakmış, iki ay kadar önce de bir rahim hastalığını tedavi etmişti.

Bernardi çok biçimli traş olmuş, tostoparlak bir adamdı. Lapacıydı biraz, yağ tulumu sayılmasa bile, yine de fıçı gibiydi. Siyah, ipek elbisesi, pırıl pırıldı. Ayakkabıları donuk bir parlaklık saçıyordu. Koku sürmemişti, ama halinden memnun bir koku saçıyordu sanki.

Bütün bunların tam zıddı gözleri vardı adamın: Sert, parlak bakışlı gözler. Mini mini kuvars taşları gibi. Bakışlarını hiç kaçırmıyordu. Donuk bakışlarıyla karşısındaki bir hemşireyi hüngür hüngür ağlatabilirdi.

Delaney, adamı sevmezdi. Bernardi'nin mesleğinde usta olduğundan bir an bile şüphe etmemişti. Fakat biçimli şişmanlığına, gizli-kapaklı gülümsemesine, briyantinli saçlarını sıkı sıkı yapıştırdığı kellesine hiç güvenemiyordu. Özellikle doktorun bıyıklarına bozuluyordu: Üst dudağında, sanki kara kalemle çizilmiş gibi duran, incecik, özenilerek kesilmiş bıyığına.

Başkomiser, Bernardi'yi eğlendirdiğini biliyordu pekâlâ. Fakat bu hiç canını sıkmıyordu. Daha başka insanları da eğlendirdiğinin farkındaydı: Müdüriyetteki üslerini, komutasındaki üniformalı polisleri de. Ga-

zetecileri. Soruşturmacıları. Sosyolog ve adli tabipleri. Bütün bu insanları eğlendiriyordu başkomiser. Karısıyla çocuklarını da. Gayet iyi biliyordu bunu. Yalnız Dr. Bernardi fırsat buldu mu, kendisiyle eğlendiğini saklamak için hiç bir çaba göstermezdi. İşte bunu bağışlayamıyordu bir türlü.

«Umarım ki bana verilecek iyi haberleriniz vardır, doktor.»

Doktor tatlı bir hareketle ellerini iki yana açtı: Topal bir deveyi satarken suçüstü yakalanan bir deve tellalı gibiydi.

«Ne yazık ki iyi haberlerim yok. Eşiniz antibiyotiklere cevap vermiyor, komiserim. Kendisine de söylediğim gibi, üzerimde uyandırdığı ilk izlenim, ikinci derece bir enfeksiyon atlattığı oldu. Dayanıklı ve uzun sürecek türden. Ateş de bunu gösteriyordu.»

«Ne tür bir enfeksiyon peki?»

Yine aynı hareket; Genişçe ve yukarı doğru, avuçları dikine çevrili.

«Bunu bilemiyorum işte. Testler hiç bir sonuç vermedi. Röntgende bir şey çıkmadı. Tespit edebildiğim kadarıyla bir ur da yok. Fakat yine de inatçı bir ateş var. Siz ne dersiniz buna?»

«Hiç hoşuma gitmiyor benim bu,» dedi taş gibi bir sesle Delaney.

«Benim de,» diye başını salladı Doktor. «Bir kere her şeyden önce karınız hasta. Bu öncelikle önemli. İkincisi, benim için bir yenilgi bu. Bu enfeksiyonun türü ne? Bilemiyorum. Çok sıkıcı bir şey bu.»

«Sıkıcıymış,» diye öfkeyle düşündü Delaney. Söylenecek laf mıydı bu da yani? Herif doğru dürüst İngilizce konuşmasını beceremiyordu anlaşılan. İtalyan mıydı, Yunanlı mı, Suriyeli mi, Arap mı? Hangi bokun soyuydu?

«Sonuç olarak,» dedi masasının üzerindeki açık dosyaya bakan Dr. Bernardi, «önce ateşi ele alalım. Karınızın 'ateş ve ani ürpermelerden' şikayet ederek bana ilk gelişinin üzerinden hemen hemen altı hafta geçti. Buraya bir nokta koyalım. Bu ilk ziyareti sırasında ateşi, normalin biraz üzerindeydi. Görülmemiş bir hal değildi bu. Üşütmeye karşı verilen haplar, grip, bir virüs... artık ne derseniz deyin. Hiç bir etkisi olmadı. İkinci bir ziyaret. Ateş yüksek. Pek yüksek değil, ama yine de hatırı sayılacak kadar. Bunun üzerine gelsin antibiyotikler. Bu gün üçüncü gelişi ve ateşi yine yüksek. Ani titremeler devam ediyor. Canımı sıkıyor bu benim.»

«Evet, onu da üzüyor, beni de üzüyor,» dedi ters bir tavırla Delaney.

«Elbette,» diye mırıldandı Bernardi. «Şimdi de saçlarının döküldüğünü, tarağından tomarla saç topladığını farketmiş. Hiç kuşkusuz inatçı ateşin etkisinden. Ciddi bir şey değil, ama... Kalçalarındaki, kollarındaki bileklerinin üzerindeki kırmızılıklara dikkat ettiniz mi?»

«Evet.»

«Yine enfeksiyonun sebep olduğu ateşin sonucu. Bir merhem yazdım kendisine. Tedavi etmez pek, ama kaşıntıyı alır.»

«O kadar da sağlıklı görünüyor ki.»

«Siz ateşi görüyorsunuz, komiserim. O sağlıklı pembeliğe aldanmayın sakın. Gözlerinin o parlaklığına ve al al yanaklarına da aldanmayın. Hıhl Hepsi enfeksiyondan.»

«Ne enfeksiyonu be?» diye öfkeyle bağırdı Delaney. «Ne bok şeydir bu? Ne belâdır? Kanser mi yani?»

Bernardi gözlerini kırpıştırdı.

«Bu durumda, kanser olmadığını tahmin edebilirim. Siz hiç Proteus enfeksiyonu diye bir şey işittiniz mi, komiserim?»

«Hayır. Hiç işitmedim. Nedir o?»

«Şimdilik söz etmeyeceğim size bundan. Bu hastalık üzerine bazı şeyler okumam gerekiyor. Yani biz doktorların her şeyi bildiğimizi mi sanıyorsunuz? Bugün tifüsü, çiçeği, çocuk felcini tanıyıp teşhis edemeyen genç doktorlar bile var (hiç görmedikleri için). Ama bu iş başka.»

«Doktor,» dedi bu uzayan konuşmadan sıkılan Delaney, «biz asıl meseleye gelelim. Şimdi ne yapıyoruz? Hangi yolu seçebiliriz?»

Dr. Bernardi sallanır koltuğunun arkasına yaslandı, iki elinin yüzük parmaklarını bir araya getirdi, sonra kalın dudaklarının üzerine bastırdı. Uzun bir süre durup Delaney'i süzdü.

«Biliyor musunuz, komiserim,» dedi sanki kötü bir niyet besler gibi, «size hayranım. Karınızın hasta olduğu açık seçik belli, ama siz kalkmış, hâlâ 'Şimdi ne yapıyoruz? Hangi yolu seçeceğiz?' diye soruyorsunuz. Hayran olanacak bir davranış.»

«Doktor...»

«Pekâlâ.» Bernardi birden sertçe öne doğru eğildi, dosyayı öfkeyle masaya vurdu. «Üç yol var seçebileceğiniz. Bir: Ateşi düşürmek ve bu esrarlı enfeksiyonu alt etmek için daha kuvvetli dozlarda antibiyotikler deneyebilir veya henüz denemediğim ilaçlara baş vurabilirim. Bunu hastane dışında yapmanızı tavsiye etmem; yan tesirleri korkutucu olabilir. İki: Karınız beş günle bir hafta arası hastaneye yatabilir ve orada, kendisini daha ciddi bir şekilde denetleyebilirim. Başka doktorlara danışabilirim. Uzmanlara. Nö-

rologlara. Kadın hastalıkları uzmanlarına. Hattâ cilt hastalıkları uzmanlarına bile. Fakat pahalıya mal olur bu.»

Sustu, cevap bekler gibi komisere baktı.

«Pekâlâ, doktor,» dedi sabırla Delaney. «Üçüncü yol nedir?»

Bernardi şefkatle süzdü adamı.

«Belki siz bir başka doktora götürmek istersiniz karınızı,» dedi yumuşak bir sesle. «Ben beceremediğime göre.»

Karısının bu yağ tulumuna olan güvenini bildiği için, Delaney başını salladı.

«Testleri yaptıralım. Hastanede. Siz ayarlar mısınız bunu?»

«Elbette.»

«Özel bir oda.»

«Odanın gereği yok, komiserim. Yalnız birtakım testler yapacağız.»

«Karım tek başına bir odada yatmayı tercih eder. Çok alçakgönüllü bir kadındır. Utangaçtır.»

«Biliyorum, komiserim,» diye mırıldandı doktor, «biliyorum. Bunu ona siz mi söylersiniz, yoksa ben mi söyleyeyim?»

«Ben anlatırım.»

«Evet,» dedi Dr. Bernardi. «Böylesinin daha iyi olacağına eminim.»

Başkomiser karısını beklemek üzere yine salona döndü, gülümsemeyi denedi.

Neşeli, şenlikli, oynak, kadın gibi bir havaydı. Güneş insanı bağrına basıyor, rüzgâr öpüyordu sanki. Beşinci caddede kuzeye doğru yürürlerken, çarpan bayrakların sesini işittiler, eylül başına özgü, parlak gökyüzünü gördüler. Şehrinin bütün havalarını bilen baş-

komiser Delaney, giderek hızlanan rüzgarı çok iyi farkediyordu. Yaz bitmiş, tatil günleri sona ermişti; Manhattan şimdi Noel ve yılbaşı hazırlığına girişiyordu.

Karısının eli, kolundaydı. Yan gözle kaçamak bir bakışla süzünce, öyle güzel göründü ki gözüne. İncelen ve gümüş rengine dönüşen sarı saçlarını alnının üzerinden çekip arkaya toplamış, küçük bir topuz yapmıştı. Bir zamanlar son derece belirli olan yüz hatları, daha bir yumuşamıştı. Dudakları şeffaftı, çene ve boyun hattı başlı başına bir olaydı. Ah, gerçekten yaman bir şeydi karısı! Daha doğrusu bir zamanlar yaman bir şeydi. Ve al al yanakları (şu Allahın belası ateş yüzünden al olan yanakları) cildine filiz gibi bir genç kız havası veriyordu.

Karısı, en az kendisi kadar uzun boyluydu. Dimdik ve uyanık adımlarla yürüyordu. Elini hafifçe kocasının koluna dayamıştı. Erkekler kendisini uzun uzun süzüyorlardı; Delaney gurur duyuyordu bundan. Her şeye gülerek, nasıl da uzun adımlar atıyordu! Başını sağa sola çeviriyor; her şeyi, sanki ilk defa görüyormuş gibi seyrediyordu. Yoksa son defa mı? Buz gibi bir parmak dokundu yüreğine.

Kadın, kocasının bakışını yakaladı; ağırbaşlı bir edayla göz kırptı. Delaney gülümseyemezdi, ama karısının kolunu kuvvetlice vücuduna bastırdı. Önemli olan, diye düşündü —en önemli olan— karısının kendisinden... daha fazla yaşamasıydı. Çünkü eğer böyle olmazsa... eğer olmazsa böyle... Delaney, birden başka şeyler getirdi aklına.

Karısı kendisinden hemen hemen beş yaş daha büyüktü, fakat evliliklerinin sıcaklığı, neşesi, sevgisi hep o olmuştu. Delaney, sanki dünyaya yaşlı gelmişti. Umutla, güzelliğe karşı beslediği gizli bir sevgiyle, bi-

raz da melankoli düşkünlüğüyle. Fakat karısı yuvalarına bir bezelye çorbası tanımı, pembe kurdeleli ince gecelikler ve kahkahalar getirmişti. Delaney yeteri kadar berbat bir adamdı. Karısı da olmazsa, bir soytarı olup çıkardı.

Beşinci caddede kuzeye doğru, batı yakasından yürüdüler. 56'ncı sokağın köşesine vardıklarında, trafik ışığı neredeyse değişmek üzereydi. Rahatça karşıya geçebilirlerdi, ama Delaney karısını durdurdu.

«Bekle bir dakika,» dedi. «Sunu enselemek istiyorum.»

Keskin bakışları, Beşinci caddede güneye doğru yaklaşan İllinois plakalı bir araba, bir station-wagon görmüştü. Araba 56'ncı sokaktan batıya sapmak istedi. Burası tek yönlü trafiğe açık olduğu için, yanlış sapmış oluyordu. Bir düzine kadar yaya, «Hey, ters yol, ters yol!» diye seslendi ardından. Araba acı fren gıcırtılarıyla durdu, üzerine yaklaşan trafikle burun buruna geldi. Şaşkına dönen sürücü, heyecanla direksiyona yapıştı. Yanında oturan ve muhtemelen karısı olan kadın, dehşetle koluna yapıştı. Arka koltukta oturan iki küçük oğlan çocuğu heyecanla yerlerinden zıp zıp zıplıyor, bir pencereden ötekine koşuyorlardı.

Yolun kesiştiği yerde, kuzeybatı tarafında, sırtı bir vitrine dayalı üniformalı genç bir polis duruyordu. Salına salına yürüyerek duran arabanın yanına yaklaştı, gülümsedi.

«Şehir Merkezi Müfrezesi'nden,» diye karısının kulağına mırıldandı Delaney. «Hep böyle büyük balıkları enselerler.»

Polis memuru şoför mahallinin çevresinde dolandı, pencereye eğildi ve kısa bir konuşma geçti aralarında. Yanlış yola giren arabanın ön tarafında oturan

karı koca, üstlerinden büyük bir yük kalkmış gibi güldüler. Polis memuru baş ve işaret parmaklarıyla arka tarafta oturan çocuklara bir işaret çaktı, sonra dilini çıkardı. Çocuklar hallerinden memnun, bastılar kahkahayı.

«Ceza kesmeyecek mi yani?» diye kızgınlıkla sordu Delaney. «Yani bırakacak mı yakalarını?»

Polis memuru yeniden Beşinci caddeye dönüp, trafiği durdurdu, İllinois plakalı arabaya geri gelmesi için işaret etti. Doğru yola soktuktan sonra, kazasız belâsız şehre gitmesi için yol verdi.

«Ben gidip...» diye başladı baş komiser Delaney.

«Edward,» dedi karısı. «Lütfen.»

Delaney kararsız kaldı. Araba döndü, arka camından el sallayan çocuklara polis de el sallayarak karşılık verdi.

Delaney kararlı bir tavırla karısına baktı. «Gidip memurun adını ve yaka numarasını alacağım,» dedi. «Yolun tek yönlü trafiğe açık olduğunu gösteren işaretler gayet belirli görünüyor. Memur pekâlâ...»

«Edward,» diye sabırla tekrarladı karısı. «Karı kocanın izinde oldukları açıkça belli. Bagajdaki bavulları görmedin mi? Her halde bizim tek yön sistemimizi bilmiyorlardı. Ne diye berbat edeceksin tatillerini? Hem iki de küçük yavruları var. Bence memur çok iyi idare etti işi. Kimbilir, belki de New York'ta başlarına gelen en güzel şey budur ve bu yüzden belki bir daha yine geleceklerdir. Edward?»

Delaney karısına baktı. («Karınızın hasta olduğu apaçık belli... ateşi... tarağında tomar tomar saçlar... üç çıkar yol var... öyle bir enfeksiyon ki...») Karısını kolundan yakaladı, dikkatle karşıya geçirdi. Hiç konuşmadan bir sonraki bloğa doğru yürüdüler.

«Her neyse,» diye homurdandı Delaney, «memurun favorileri de ne kadar uzundu. Benim bölgemde böyle favori göremezsin ama.»

«Neden acaba?» diye saf saf sordu karısı, birlikte güldüler. Delaney başını tutup omzuna dayamak için biraz yana eğildi.

Delaney'in La Plaza'da bir yemek yemek, vitrinleri dolaşıp alış veriş etmek, Üçüncü caddedeki antikacıları ziyaret etmek, kısacası karısının izin günlerinde beraber yapmaktan hoşlandığı şeyleri tekrarlamak için birtakım planları vardı. Ona gerçeği söylemeden önce mutlu kılması önemli bir şeydi. Fakat karısı Park'ta bir dolaşma, sonra da Hayvanat Bahçesi'nde bir yemek yemeyi teklif edince, derhal peki dedi. Böylesi çok daha iyi olacaktı: Baş başa kalabilecekleri bir kanepe bulabilirdi nasıl olsa.

59'uncu sokaktan geçip Park'a girince, Delaney düşünceli düşünceli çevresini süzdü. General Motors'un binasından önce ne vardı burada?

«Savoy-Plaza,» dedi karısı.

«Senden de bir şey saklanmıyor ki,» dedi Delaney.

Kocası söz konusuyken, hep böyleydi karısı.

Şehir bir gece içinde çehre değiştiriyordu. Apartmanlar park yeri oluyor, park yerleri kazılıyor, kazı yerleri, insanın başını döndüren kocaman iş hanları haline dönüşüyordu. Komşuluklar yitip gidiyor, yeni lokantalar açılıyor, üç katlı yapılar otuz katlı dev binalara dönüşüyor, ince gövdeli ağaçlarla bezenmiş yeni sokaklar bitiyor, insana ölümsüzmüş gibi gelen eski bir İrlanda meyhanesinin yerini, ufacık bir park alıveriyordu.

Burası onun şehriydi, burada doğmuş, burada yetişmişti. Yuvasıydı onun New York. Çürümüşlüğü-

nü ondan daha iyi kim bilebilirdi acaba? Fakat Delaney umutsuzluğa düşmeyi reddetti. Şehri buna da dayanacak ve daha da güzelleşecekti.

Böylesine güvenli oluşu, biraz da geçmişteki günahlarını bilmesinden ileri geliyordu: Hepsi masal olmuştu şimdi. Taverna savaşlarında Beş Nokta çetesinin düşmanlarının kulaklarını ve burunlarını kestiği, çiftçi çocuklarının batakhanelerde Çinliler gibi afyon çektiği, Tenderloin'de çocuk kerhanelerinin mantar gibi yerden bittiği, Çinli kiralık katillerin ellerindeki kocaman tabancalarla (ve gözleri kapalı olarak) Bloody Triangle'da insanların beyinlerini dağıttığı günleri de bilirdi Delaney.

Artık bütün bunlar geçmişte kalmış, romanlara geçmeye başlamıştı. Çünkü eski usul cinayetler, savaşlar, şeytanlıklar kitaplara konu olur, kan ve acılar temizlenir, unutulurdu. Şimdi sevgili şehri yeni sancılar içindeydi. Eğer iyi niyetli insanlar geleceği inkar etmezlerse, bunların da gelip geçeceğine inanıyordu Delaney.

Delaney'in şehri, hayatın bir çeşit aynasıydı: Güzellikleri, amansızlığı, elemleri, neşesi, dehşeti ve heyecanıyla. Bu itiş kakış arasında, kaba kuvvet ve şiddet gösterileri içinde, Delaney bitmek bilmeyen hayat kavgasının savaşını veriyordu ve dünyada hiç bir yerle değişmezdi şehrini. İsterse bir insanı ufalar, yok eder, isterse en yüksek yapının damına çıkartırdı, güzelim güneşin altında parıldasın diye.

60'ıncı sokaktan Park'a girdiler, 'Hayvanat Bahçesi'ne kadar uzanan ve karşılıklı yerleştirilmiş park kanepelerinin arasından yürüdüler. Tibet öküzünün kafesinin önünde durdular, o koca ve yerinde oturan, başı önünde, ziyaretçileri anlamsız gözlerle seyreden hayvana baktılar.

«Tıpkı sen,» dedi Barbara Delaney, kocasına.

Delaney güldü, karısını dirseğinden tutup çevirdi, zarif bir Sika ceylanının durduğu kafese döndürdü. Ceylan dimdik ayakta, mağrur burnu yukarda, zarif boynu üzerinde pırıl pırıl gözlerle bakıyordu.

«Tıpkı sen,» dedi Edward Delaney karısına.

Hafif bir öğle yemeği yediler. Delaney boş kahve fincanını parmaklarının arasında çevirmeye başladı. Yerine koydu, aldı, kalın parmaklarıyla döndürdü.

«Peki, peki,» dedi alaycı bir tavırla en sonunda karısı, «haydi, git de et telefonunu.»

Delaney minnetle baktı karısına. «Bir dakikadan fazla sürmez.»

«Biliyorum. Sadece Bölge'nin yerinde olup olmadığını öğreneceksin.»

Kalın bir ses, «Burası iki yüz elli birinci bölge. Ben komiser Curdy. Buyrun efendim?» dedi.

«Ben başkomiser Edward X. Delaney,» dedi katı sesiyle. «Beni lütfen komiser Dorfman'a bağlar mısınız?»

«Elbette komiserim. Galiba yukarda kendisi. Bir dakika: Hemen bulurum, şimdi.»

Dorfman hemen telefona çıktı. «Selam, komiserim. İzin gününüz iyi geçiyor mu bari? Hava da çok güzel.»

«Evet, Ne var, ne yok?»

«Anormal bir durum yok, efendim. Her zamanki şeyler. Elçiliğin önünde yine küçük bir gösteri yapıldı, ama dağıttık. Tutuklanan yok. Yaralı yok.»

«Zarar ziyan?»

«Bir tek pencere camı kırıldı, efendim.»

«Pekâlâ. Donaldson'a söyleyin, her zamanki özür mektuplarından birini yazsın, ben yarın imzalarım.»

«O işi yaptık, komiserim. Mektup masanızın üzerinde.»

«Ya. İyi... güzel. Başka bir şey yok mu?»

«Hayır efendim, Her şey kontrol altında.»

«Fevkalâde. Beni yine santrala bağlar mısın, olur mu?»

«Olur efendim. Hemen arıyorum.»

Üniformalı komiser aldı hattı.

«Buyrun komiserim?»

«Komiser Curdy, siz misiniz?»

«Evet, benim efendim.»

«Curdy, demin telefonu açtığınız zaman, 'Burası iki yüz elli birinci bölge,' diye cevap verdiniz. Bu yıl temmuz ayının on dördünde yayınladığım altı üç bir sayılı emirde nöbetçi telefon memurlarının nasıl cevap vermeleri gerektiğini belirtmiştim. Emirde telefona cevap verilirken, 'İki beş birinci bölge,' denmesini hatırlatmıştım. Böylesi 'iki yüz elli birinci bölge' demekten hem çok daha kısa, hem de belirlidir. Bu emri okumuş muydunuz?»

«Evet, efendim. Evet, komiserim. Yalnız unuttum efendim. O kadar alışmışım ki eski usule...»

«Curdy, eski usul diye bir şey olmaz. Yapılacak işlerin bir doğrusu vardır, bir de yanlış yolu. Benim bölgemde de bu işin doğrusu, 'iki beş bir' demektir. Anlaşıldı mı?»

«Evet, efendim.»

Delaney telefonu kapatıp tekrar karısının yanına döndü. New York polis örgütünde ona bir de ad takmışlardı: «Demir Leblebi» Delaney. Bunu kendisi de biliyor ve hiç aldırmıyordu. Daha beter lakaplar da vardı çünkü.

«Her şey yolunda ya?» diye sordu karısı.

Delaney başıyla cevap verdi.

«Kim bakıyor bu gün senin yerine?»

«Dorfman.»

«Ya? Nasılmış babası?»

İri iri açılan gözleriyle karısına baktı. Sonra başını öne eğip, homurdandı. «Hay Allah be Barbara. Sana söylemeyi unuttum. Dorfman'ın babası geçen hafta öldü. Cuma günü.»

«Aşkolsun Edward.» Kinayeli bir bakışla kocasını süzdü. «Niçin bana söylemedin kuzum?»

«Şey, aslında söyleyecektim de... aklımdan çıktı.»

«Aklından mı çıktı? Böyle bir şey nasıl aklından çıkabiliyor ayol? Neyse, eve döner dönmez ben de bir baş sağlığı mektubu yazayım bari.»

«Evet, yaz ya. Biz çiçek yollamak için para topladık. Ben de yirmi dolar verdim.»

«Zavallı Dorfman.»

«Öyle.»

«Sen pek sevmezsin onu, değil mi?»

«Ne münasebet, severim elbette. İnsan olarak, kişi olarak severim. Fakat gerçekten iyi bir polis değildir.»

«Öyle mi? Bense işini iyi yaptığını söylediğini hatırlıyorum.

«İşini yapıyor. İyi yöneticidir, masabaşı işinde üstüne yoktur. Bölgedeki en iyi hukukçulardan sayılır. Ama iyi polis değildir. Aklı başında bir suret gibidir. Her çeşit dilekçenin içinden çıkar da, içgüdüsü zayıftır.»

«Peki, siz söyleyin bakalım, çok bilmiş polis hazretleri,» dedi karısı, «büyük polislerin içgüdüleri neymiş ki?»

Delaney bu konuları konuşabilecek birini bulduğu için çok memnundu.

«Bak,» dedi, «sen istersen gül, ama vardır bu. Ben niçin polis oldum? Babam polis değildi. Ailemde hiç polis yoktu. Pekâlâ hukuk fakültesine gidebilirdim; notlarım yeteri kadar iyiydi. Fakat ben ille de polis ol mak istedim. Hatırladığım kadarıyla gerçek bu. Sana nedenini de söyleyebilirim: Çünkü yıkanacak çamaşırlar Çinliden geri gelince —sen de çok iyi bilirsin ya sevgilim, aradan otuz yıl geçince— ben isterim ki...»

«Hain, otuz bir yıl.»

«Pekâlâ, otuz bir yıl olsun. Fakat ilk yıl günahlar içinde yaşamıştık.»

«Sen bir hainsin,» diyerek güldü karısı.

«Öyle ama, yine de hayatımın en güzel yılıydı.»

Karısı elini elinin üzerine koydu. «Peki, o zamandan beri her şey bozuldu mu yani?»

«Sen daha iyisini bilirsin. Peki, peki, bırak da şimdi gerçek bir polisin içgüdülerini anlatayım.»

«Bir de Çinlinin çamaşırhanesini mi?»

«Evet. Neyse, sen de bilirsin ya, ben işte de, dolapta da, kendi temiz çamaşırlarımı kendim yerleştirmek isterim. Çoraplar katlanır ve burunları öne gelecek şekilde yerleştirilir. Mendiller açık tarafları, sağa gelmek üzere istif edilir. Gömlekler bir ters, bir yüz konur: Birinin yakası ilerde, birinin geride, böylece yığında bir kabarıklık görülmez, anlıyorsun ya. İç çamaşırları, pijamalar ve diğerleri için de buna benzer bir sistem uygularım. Elbette temiz gelen çamaşırlar da, istifin hep en altına girer, böylece sırayla kullanırım giyeceklerimi. İşte 'düzen' sözcüğü bu demektir. Ben böyleyimdir. Sen de biliyorsun bunu. Ben her şeyin düzenli olmasını isterim.» ,

«Bu yüzden mi polis oldun peki? Bütün dünyayı sımsıkı ve tertipli kılmak için mi?»

«Evet.»

Karısı başını yavaşça arkaya atıp, güldü. Nasıl hoşlanıyordu onu gülerken görünce. Ne olurdu kendisi de böyle gülebilseydi? Nasıl yürekten ve içtenlikle basıyordu kahkahayı: Gözleri kasılıp kapanıyor, ağzı bir karış açılıyor, omuzları sarsılıyor, ne dişice, ne de erkekçe, cinsiyetsiz ve bütün içten kahkahalar gibi ilkel bir gülme halini alıyordu.

«Edward, Edward,» diye biraz telaşla atıldı, göz yaşlarını kurulamak için çantasından kenarları dantelli küçük bir mendil çıkardı. «Kendini temize çıkarmak için ne kadar harika bir yeteneğin var. Sanırım bunun için bu kadar çok seviyorum seni.»

«Pekâlâ, öyle olsun,» dedl küskün bir tavırla Delaney. «Peki, sen söyle bakalım, niçin polis oldum ben?»

Karısı yine eliyle kocasının elini örttü. Birden ciddileşip, gözlerinin içine baktı.

«Sen bilmiyor musun sanki?» diye nazik bir edayla sordu. **«Gerçekten** bilmiyor musun? Güzelliği sevdiğin için. Yo, yasaların, düzenin ve adaletin de senin için önemli şeyler olduğunu biliyorum. Ama senin aslında istediğin şey, her şeyi doğru, yanlışı hiç olmayan, güzelim bir dünya. Seni gidi hayalprest seni!»

Delaney bu sözler üzerinde uzun bir süre düşündü. Sonra kalktılar, elele tutuşup, parkta yürümeye başladılar. Geçmiş günlerde birçok genç kuşağın pek sevdiği kapalı bir alana vardılar. Bazı günler, rüzgarın doğru dürüst estiği zamanlar, müzik sesi çok uzaklardan bile işitilirdi; sanki hava bile dans edip oynardı.

Kusursuz yontulmuş ve boyanmış atlar, çocukları

müthiş heyecanlandıran, annelerini-babalarını da büyüleyen neşeli bir kasırga meydana getiriyordu. Dönme dolabın yakınında, Barbara ve Edward Delaney, dinlenmek için kanepelerden birine omuz omuza oturdular. Müziği işitebiliyor, yaz mevsiminin yeşil yapraklarını hâlâ dökmemiş ağaçlar arasındaki dönme dolapları görebiliyorlardı.

Bir süre hiç konuşmadan oturdular. En sonunda Barbara, kocasına hiç bakmadan, «Şimdi söyleyebilir misin artık?» diye sordu.

Delaney zavallı zavallı başını salladı. Becerebildiği kadar çabuk, Dr. Bernardi'nin kendisine anlattıklarını kesin bir rapor halinde karısına aktardı. Yalnız doktorun «Proteus enfeksiyonu» ihtimalinden söz etmedi.

«Başka çıkar yolum yok,» dedi sonunda ve daha kuvvetlice sıktı karısının elini. «Anlıyorsun, değil mi? Bu işi temize havale etmeliyiz. Bernardi başkalarına da danışırsa, içim rahat edecek. Umarım sen de öyle istersin. Hastanede sadece beş gün, bilemedin bir hafta kalacaksın. Ondan sonra ne yapılması gerektiğine karar verecekler. Ben Bernardi'ye her şeyi hazırlamasını, oda ayırmasını söyledim. Özel bir oda. Barbara? Böylesi iyi mi?»

Acaba beni işitti mi diye düşündü Delaney. Ya da duyduklarını anlamış mıydı acaba? Karısının bakışları uzaklara dalmıştı, solgun dudaklarında bir gülümseme göremiyordu artık.

«Barbara?» diye üsteledi yine.

«Savaş yıllarında,» dedi Barbara, «Sen Fransa'dayken, hava güzel olduğu zamanlar ben çocukları alır, buraya getirirdim. Eddie yürümeye başlamıştı, ama Elizabeth arabadaydı daha. Eve dönerken bazen Eddie

de yorulurdu. Onu da alır, arabada Liza'nın yanına oturturdum. Nasıl kızardı buna.»

«Biliyorum, Bana yazmıştın mektubunda.»

«Sahi mi? Bazan da şimdi oturduğumuz bu sıraya otururduk. Bıraksam, Eddie bütün gün dönme dolaplardan inmeyecekti.»

«Hep bir kırata binerdi.»

«Hatırlıyor musun?» diyerek gülümsedi Barbara «Evet, hep bir kırata biner ve önümüzden geçerken de, dikilerek el sallardı bize. O kadar gururlanırdı ki.»

«Evet.»

«Çocuklarımız iyi çocuklar, değil mi, Edward?»

«Evet.

«Mutlu çocuklar!»

«Neyse, Eddie'nin evlenmesini isterdim ama dırdır etmek gereksiz.»

«Haklısın. Keçinin biridir. Babası gibi.»

«Ben inatçı mıyım?»

«Bazan. Bazı konularda. Aklına bir şeyi koyduğun zaman. Tıpkı testler için hastaneye yatmamda ısrar edişin gibi.»

«Gideceksin ama, değil mi?»

Barbara göz kamaştırıcı bir edayla gülümsedi, sonra beklenmedik bir anda eğilip, kocasını dudaklarından öptü. Yumuşak, taze, insanı ürperten bir buseydi bu. İstekliliğiyle titretti Delaney'i.

Ve o gece Barbara hâlâ aynı istekle tutuşuyordu, vücudu şehvet ve ateşle kavruluyordu. Kocasının kolları arasına çırılçıplak geldi ve sanki iliğini tüketmek, soluk soluğa bırakmak, her şeyini alıp, ona hiç bir şey bırakmamak istedi.

Delaney, karısının dehşetini gemlemeyi denedi —hiç eski haline benzemiyordu; Barbara genellikle ağır ve sıkılgan bir kadındı— fakat ateşliliği karşısında

yenildi. Hattâ tatlı heyecanın doruğuna erdiği bir anda, «Ted,» diye seslendi Delaney'e. Ortak yaşantılarının başından beri yapmadığı bir şeydi bu.

Delaney sözlerinin dinlenmediğini, okşayışlarının hissedilmediğini üzülerek farkettiği halde, karısını tatmin edebilmek için elinden geleni yaptı; yapabileceğinin en iyisini. Fırtına dindiği zaman, Delaney'in dermanı iyice kesilmişti. Oynak yerlerini gevşetip, uykuya daldı.

Delaney birkaç saat geçince uyandı ve karısının yatakta olmadığını gördü. Birden aklı başına geldi, modası geçmiş, eski püskü desenli geceliğini sırtına geçirdi. Yalınayak aşağı kata indi, bütün boş odalarda karısını aramaya başladı.

Bölge karakolunun bitişiğindeki konaktan bozma evlerinin hâlâ «oturma odası» dedikleri odasında buldu en sonunda. Beyaz pamuklu geceliğinin içinde pencerenin yanındaki koltuğa yerleşmiş, taş kesilmiş, oturuyordu. Dizlerini yukarı çekip toplamış, kollarıyla sarılmıştı. Holün ışığında, karısının başının öne eğik olduğunu görebiliyordu. Saçları önüne düşmüş, yüzünü saklıyor, omuzlarına ve dizlerine dökülüyordu.

«Barbara,» diye seslendi kocası.

Başı hemen dikleşti. Saçları geriye sarktı. Delaney'i, yüreğini parça parça eden bir gülümsemeyle karşıladı.

«Ölüyorum ben,» dedi sadece.

2

BARBARA DELANEY'İN HASTANEDE testler için kalı-

şı Dr. Bernardi'nin tahmin ettiği beş günden de fazla sürdü. Bir cumartesi pazar ve beş gün uzadı önce. Sonra bir cumartesi pazar ve bir beş gün daha geçti aradan. En sonunda on beş günü tamamladı. Başkomiser Edward X. Delaney ne zaman soracak olsa, doktor yalnızca, «Daha başka kontroller yapmamız gerekiyor,» karşılığını veriyordu.

Her gün —bazan günde iki defa— karısını özel odasında ziyaret eden Delaney, bu ziyaretlerden hep korkarak çıkıyor ve işlerin pek de yolunda gitmediğini anlıyordu. Ateş devam ediyordu. Bir gün yükseliyor, ertesi gün bir parça düşüyordu. Fakat gidiş, hep yükseliş yönündeydi. Bir seferinde ateşi kırkı bile aştı. Kadıncağız cayır cayır yanıyordu.

Karısının vücudunu zangır zangır titreten, dişlerini takırdatan, bacaklarını sarsan ani nöbetlere kocası da tanık oldu. Hemşireler battaniye ve buyotlarla koştular. Beş dakika sonra kadın yine ateşler içindeydi; battaniyeler bir kenara atıldı; yanakları pembeleşmiş, zor soluyordu.

Bu on beş gün içinde bir takım yeni belirtiler ortaya çıktı: Baş ağrıları, idrar zorluğu yüzünden sonda kullanma zorunluluğu, belde şiddetli ağrılar, kadıncağızı iyice halsiz düşüren ani mide bulantıları. Bir seferinde, kocasının tuttuğu tasa kusmak zorunda kaldı. Pek utangaç bir tavırla baktı yüzüne; gözleri sulanan Delaney, başını çevirip pencereden dışarı baktı.

Delaney en sonunda o sabah, karısının karşı çıkmasına rağmen, Bernardi'yi sepetlemeye ve bir başkasını bulmaya karar verdi. Sabah erkenden kendisini Bölge karakolundan aradılar ve Bernardi'nin, karısının hastanedeki odasında beklediğini haber verdiler. Komiser Dorfman, şefinin kuşkulu bakışlarını farketti bir bakışta.

«Lütfen komiserim,» dedi, «bu kadar üzülmemeye çalışın. Düzelecek herhalde eşiniz.»

Marty Dorfman çok uzun boylu (1 m. 80), mavi gözlü, kızıl saçlı, yassı kafalı bir Yahudiydi. 42 numara ayakkabı giyer, eline göre eldiven bulamazdı. Ağzından dirhemle laf çıkardı hep. Yemin ettiğini de hiç duyan olmamıştı.

Hiç bir şey uymazdı adamcağıza: En büyük beden üniforması, omuzlarının üzerinden kayar, pantalonları Hollandalı çocukların şalvarı gibi bacaklarında salınırdı. Bazan çorapları bile ayağına küçük gelirdi. Ceketinin yüksek yakasındaki kopçayı bile kaybetmişti. Papuçları hep boyasızdı. İşe, kulaklarının ardında kurumuş traş sabunu köpüğüyle arzı endam ederdi.

Henüz devriye polisiyken, eli bıçaklı bir soyguncuyu öldürmek zorunda kalmıştı. O günden beri tabancasını hep boş taşırdı. Bunu kimse bilmez sanırdı, ama aslında herkes biliyordu. Başkomiser Delaney'in dediği gibi, Dorfman'ın masabaşı işi kusursuzdu ve bölgede, aklı hukuk işlerine en çok yatan polisti. Savruk adamdı, ama 251'inci Bölge karakolunda kişisel derdi olan herkes, ona baş vururdu. Görev başında ölen bir polisin cenazesini hiç kaçırmaz, iki eli kanda olsa giderdi. Törende temiz bir üniforma giyer ve ağlardı.

«Teşekkür ederim, komiser,» dedi dimdik duran Delaney. «Ben fırsat bulur bulmaz sizi ararım. Siz çıkmadan döneceğimi umuyorum. Gelemezsem, beni beklemeyin. Anlaşıldı mı?»

«Evet, komiserim.»

Delaney kararını verdi: Dr. Bernardi can çekişen bir adamın elini avuçlarının arasına alır ve rahatça, «Haydi bakalım, haydi!» diyebilirdi. Şimdi de babası-

nın malı Rembrandt tablolarını seyrediyormuş gibi, röntgen filmlerini almış, gururla inceliyordu.

«Şu gölgelere bakın!» diye bağırdı. «Gördünüz mü gölgeleri?»

Barbara Delaney'in yatağının kenarına bir iskemle çekip oturmuştu. Başkomiser yatağın öbür tarafında duygularını hiç belli etmeyen bir ifadeyle duruyordu. Ellerini, titrediğini göstermemek için ardında kavuşturmuştu.

«Nedir onlar?» diye demir gibi sesiyle sordu:

«Nedir o?» diye mırıldandı karısı da.

«Böbrek taşları!» diye mutlu bir tavırla bağırdı Bernardi. Sonra yatağında başını hafifçe sallayarak uykulu gözlerle kendisini süzen kadına, «Evet, hanımefendiciğim,» dedi, «bu ihtimal hep vardı: İnatçı bir ateş ve ürperme nöbetleri. Ardından da başağrıları, mide bulantısı, idrar zorluğu, belinizin aşağı kısmında ağrılar. En sonunda bu sabah, on gün süren çok yorucu, yorucu olduğu kadar da aydınlatıcı testlerden sonra, bir toplantı yaptık —durumunuzla ilgili bütün doktorlar bu toplantıya katıldılar— vardığımız sonuç şu ki, siz bir böbrek taşından çekiyorsunuz ne çekiyorsanız.»

Doktor o kadar muzaffer bir edayla konuşuyordu ki, Delaney ağzını açacak cesareti bulamadı kendisinde. Karısı yastıktaki başını ona doğru çevirdi, araştıran bakışlarla süzdü. Kocası başını sallayınca, tekrar Bernardi'ye dönüp, alçak sesle sordu:

«Nasıl böbrek taşı oldu bende peki?»

Doktor iskemlesinin arkasına yaslandı, her zamanki gibi iki işaret parmağını birleştirip, kalın dudaklarının üzerine bastırdı.

«Kim bilir?» diye tatlı bir sesle sordu. «Perhiz,

yorgunluklar, belki de bünyenin marifeti, ırsiyet. Bilmediğimiz o kadar çok şey var ki. Eğer her şeyi bilseydik, hayat kim bilir ne kadar sıkıcı olurdu, değil mi ama? Heh, heh!»

Delaney şakanın yeri olmadığını belirtircesine homurdandı, ama Bernardi aldırmadı bile.

«Her olayda, teşhisimiz budur. Böbrek taşları. Safra kesesinde veya böbreklerde sık sık raslanır bu taşlara. Sert, organik olmayan bir taş. Bazıları bir toplu iğne başından daha büyük değildir. Bazılarıysa çok büyük olur. Canlı dokular arasında yaşayan yabancı cisimlerdir bu taşlar. Vücut, yaşayan doku bu yabancı cismin istilasına hiç dayanamaz. İşte ateş, ürpermeler, ağrılar, hep bunun sonucudur. Elbette, bir de idrar zorluğu. A, evet, bu hepsinden önce gelir.»

Delaney, herifin kendinden memnun haline bir kere daha fena halde öfkelenmişti. Bernardi için her şey, Times gazetesindeki bir bilmeceden daha farklı değildi.

«Ne ölçüde ciddi bir rahatsızlık bu?» diye alçak sesle sordu Barbara.

Bernardi'nin çipil gözlerinde birden bir cam belirmiş gibi oldu. Adeta bulanık, yarı şeffaf bir perde indi. O bu perdenin ötesindekileri görebiliyordu, ama başka hiç kimse perdenin ardında kalan gözlerini farkedemiyordu.

«Şimdi kan tahliline ve hassas filmlere ihtiyacımız var. Bu arada hastanede olduğunuz için, görünen belirtiler bize fazla bilgi de sağlamış oldu. Artık neyle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz.»

«Ne ölçüde ciddi bir rahatsızlık bu?» diye yeniden sordu Barbara, ama bu sefer daha kararlıydı.

«Öyle sanıyoruz ki,» diye hiç işitmemiş gibi de-

vam etti Bernardi, «öyle sanıyoruz ki hanımefendiciğim, sizin durumunuz bir cerrahi müdaheleyi gerektirecek. Evet. evet, kesinlikle söyleyebilirim bunu. Üzgünüm ama. Bıçak şart.»

«Bir dakika.» Delaney elini ileri uzattı. «Bir dakika durun lütfen. Ameliyattan söz açmadan önce... Ben, böbreklerinde taş olan birini tanıyorum. Adama bir ilaç verdiler, her neyse, içti ve taşları düşürdü. Kurtuldu. Karım da aynı ilaçtan alamaz mı?»

«İmkansız,» dedi kısaca Bernardi. «Taşlar küçük olsaydı, böyle bir tedavi usulü uygulanabilirdi. Röntgen filmlerinde geniş bir alanda iltihap görülüyor. Ameliyat şart.»

«Kim karar verdi buna?» diye sordu Delaney.

«Biz verdik.»

«Biz mi?» diye sordu Delaney. «Kimmiş bu 'biz' dediğiniz zevat?»

Bernardi soğuk bir tavırla Delaney'i süzdü. Geriye yaslandı, pantalonunu yukarı çekti, sonra ayak ayak üstüne attı. «Ben ve konsültasyona çağırdığım uzman doktorlar,» dedi. «Bu konuda onların da görüşlerini aldım, komiserim —yazılı ve imzalı görüşlerini— ayrıca sizin için de bir kopyasını hazırlattım.»

Başkomiser Edward X. Delaney, bir erkeğin ya da kadının ne zaman yalan söylediğini rahatça anlayabilecek kadar çok sayıda insanı sorguya çekmişti. İnsanlar, çeşitli şekillerde kendilerini ele verirdi. Budala veya tecrübesiz olanlar, yaptıkları bir hareketle: Bakışlarını başka yere kaçırmak, sinirli bir hareket, göz kırpmak, belki de ani bir ter boşanması veya birden derin bir soluk almak gibi. Zeki ve tecrübeli olanlar ise, yalancılıklarını türlü biçimlerde ortaya koyarlardı: Fazla özentili bir rahatlık, ya da karşısındakinin gözü-

nün içine fazla dürüst bakmak, veya ciddi, kasıtlı bir tavırla kaşlarını çatmak. Bazan da öne doğru eğilir ve saf saf gülümserlerdi.

Ama bu adam yalan söylemiyordu; başkomiser buna inanmıştı. Bernardi'nin bütün gerçeği söylemediğinden de emindi. Bir şeyi, canını sıkacak bazı şeyleri saklıyor, söylemiyor, es geçiyordu.

«Pekâlâ,» dedi dişlerini gıcırdatarak Delaney, «beyler yazılı olarak görüşlerini açıklamışlar. Umarım hepsi aynı fikirdedir, değil mi?»

Bernardi'nin bakışlarında şeytanca bir parlaklık okundu. Hafifçe Barbara'nın koluna vurmak için öne doğru eğildi. «Haydi bakalım, haydi,» dedi. Barbara mavi çarşafların üzerinde kuş tüyü gibi yatıyordu.

«Ameliyat, pek ciddi bir müdahele sayılmaz,» diyerek devam etti sözüne. «Sık sık, ülkedeki hemen bütün hastanelerde yapılır. Fakat her ameliyatın bir rizikosu vardır. Hattâ bir çıbanı patlatmanın bile. Bunu anladığınıza eminim. Hiç bir ameliyat, hafife alınmamalıdır.»

«Bizim de hafife falan aldığımız yok zaten,» dedi öfkeyle Delaney. Bu adamın, bu «yabancı» nın doğru dürüst konuşmasını bilmediğini düşünüyordu bir yandan da.

Bu konuşma sırasında Barbara Delaney'in başı, kocasıyla doktor arasında gidip geliyor, aşağı yukarı kalkıp iniyordu.

«Pekâlâ,» diye kendini gemlemeye çalışarak devam etti Delaney. «Siz ameliyatı salık veriyorsunuz. Böbrekteki taşları alıyorsunuz ve karım da sağlığını kazanıyor. Öyle mi? Bize söylemek istediğiniz daha başka bir şey yok mu acaba?»

«Edward,» dedi Barbara. «Lütfen!»

«Ben her şeyi bilmek istiyorum,» dedi Delaney inatla. «Senin de bilmeni istiyorum.»

Bernardi başını salladı. İkisi arasında arabuluculuk yapacakmış gibi bir hali vardı, sonra birden daha iyisi geldi aklına.

«Bizim görüşümüz bu,» diye onayladı. «Size kapı gibi sağlam diye yüzde bir bile garanti veremem. Hiç bir operatör yapamaz bunu. Bunun, bayan Delaney için büyük bir sınav olacağını biliyorum. Bu tür bir ameliyatı atlatıp toparlanabilmek için hastanede bir hafta ile on gün arasında kalmak gerekir. Hastaneden çıktıktan sonra da, haftalarca evde yatmak şarttır. Meselenin çok basit olduğu izlenimini vermek niyetinde değilim. Durum ciddidir ve ben de meseleyi ciddi olarak ele alıyorum, sizin de aynı ciddiyet içinde olduğunuzdan eminim. Fakat sevgili hanımefendiciğim, siz aslında sağlıklı bir kadınsınız. Geçmişinize bakıp, normal bir şekilde toparlanmanızı, iyileşmenizi önleyecek bir engel göremiyorum.»

«Yani ameliyattan başka çıkar yol yok mu?» diye tekrar üsteledi Delaney.

«Hayır. Başka çıkar yol yok.»

Barbara Delaney'in bağrından hafif bir çığlık, sanki bir bebek feryadı koptu. Solgun elini kocasını tutmak için uzattı; o da iri avuçlarının arasına alıp sıktı bu eli.

«Fakat bir garantimiz de yok, öyle mi?» diye sordu Delaney; birden hep aynı şeyleri gevelediğinin, sesinin çok umutsuz olduğunun bilincine vardı.

Bernardi'nin bakışlarını örten yarı saydam film tabakası, sanki biraz daha donuklaştı. Şimdi kör bir köpeğin cam gözleri gibi bakıyordu.

«Hiç bir garanti yok,» dedi kısaca. «Hiç bir garanti.»

Yavaş yavaş yağan yağmur gibi, bir sessizlik kapladı açık renk boyalı odayı. Üçü de, gözlerini kırpıştırarak, ayrı ayrı ve sırayla birbirlerini süzdüler. Hastanenin olağan gürültülerini işitebiliyorlardı: Durmadan homurdanan hoparlörler, tekerlekli arabaların gıcırtısı, fısıltı halinde konuşmalar, uzaklarda bir radyoda çalan dans müziği. Oysa bu odada üç kişi birbirlerinin gözlerinin içine bakıyor; suskunluklarına gömülmüş, yapayalnız hissediyorlar kendilerini.

«Teşekkür ederim, doktor,» dedi kabaca Delaney «Bu meseleyi tartışacağız.»

Bernardi başını salladı, yavaşça kalktı yerinden. «Bu belgeleri size bırakacağım,» diyerek komodinin üzerine bir dosya koydu. «Hepsini dikkatle okumanızı salık veririm. Lütfen karar vermekte yirmi dört saatten fazla gecikmeyin. Bu fırsatı kaçırmamalı ve plan hazırlamalıyız.»

Öylesine şişman bir adam için, uçuyor denecek kadar hafif adımlarla, seke seke çıktı odadan.

Edward X. Delaney Katolik olarak dünyaya gelmişti ve Katolik olarak eğitilmişti. Sevgi ve çalışmak gibi vaftiz ve günah çıkartmalar da, yaşantısının bir bölümüydü. Kilisede evlenmiş ve çocukları papaz okullarına gitmişti. Tek Tanrı'ya inanırdı. 1945'e kadar...

1945 yılında bir gün, öğleden sonra, vakit akşama yaklaşırken, güneşin kara bulutların ardına sığındığı saatlerde, yüzbaşı Delaney askerî polislerden kurulu bölüğünü Kuzey Almanya'daki toplama kamplarından birine sokmuştu. Kampın dikenli tellerle çevrili kapısı ardına kadar açılmıştı. İçerde hiç bir faaliyet belirtisi görülmüyordu. Silahlı adamlarını yanına almıştı. Kendisi de tabancasını çekmiş, boyasız, tahta barakalara yanaşıp, kapılarını ardına kadar itip açmışlardı.

Birtakım şeyler bakmıştı kendisine.

Bağrından inilteye benzeyen bir ses kopmuştu yüzbaşının. Dudaklarının arasından çıkan bu inilti, beraberinde kiliseyi de, inancını da, duaları da, güvenini de, törenleri, süslü papaz giysilerini, alışkanlıkları da, sırları da alıp götürmüştü. Bir daha da hiç düşünmedi böyle şeyleri, aklına bile getirmedi. O bir polisti ve kendine özgü görüşleri vardı.

Şimdi önünde olup bitecekleri sezinleyerek, gönüllü bir sürgünün ana vatanı için duyduğu özlemi, kiliseye karşı duyuverdi birden. Ne var ki muhtaç olduğu zaman eski inançlarına dönmek, gururunun asla dayanamayacağı bir alçaklıktı. Bunu birlikte çözebilirlerdi, ikisi bir arada. Karısının gücüyle kendi gücünü birleştirerek. Aşklarının kendilerine özgü simyası, bir araya geldiklerinde daha yüceliyordu.

Delaney karısının yatağının kenarına oturdu, gülümsedi, koca elleriyle saçlarını sıvazladı. Bir hemşirenin yardımıyla saçları fırçalanmış, mavi yünden bir kurdeleyle kalın bir at kuyruğu biçiminde arkasında toplanmıştı.

«Onu sevmediğini biliyorum,» dedi Barbara.

«Önemi yok,» diyerek koca kafasını salladı kocası. «Önemli olan, senin ona güvenmendir. Güveniyorsun, değil mi?»

«Evet.»

«İyi. Fakat ben Ferguson'la bir konuşmak istiyorum yine de.»

«Şimdi vermeyecek misin kararını?»

«Hayır. Bırak şu dosyanı alayım da, anlamaya çalışayım içindekileri. Sonra Ferguson'a da gösterip, fikrini alacağım. Mümkünse, bu gece. Sonra yarın gelir, tartışırız bu sorunu. Tamam mı?»

«Evet,» dedi Barbara. «Mary perdeleri yıkadı mı?» Pazartesiden cumaya kadar her gün saat 8'le 16 arası evlerinde çalışan hizmetçiden sözediyordu.

«Evet, yıkadı. Oturma odasının koltuklarını da avluya çıkartıp sildi, süpürdü. Hava iyi olursa yarın da holdekileri temizleyecek. İlle de seni yoklamaya gelmek istiyor, ama ben durumunun uygun olmadığını söyledim. Bütün arkadaşlarına aynı şeyi söyledim. Gerçekten böyle mi istiyorsun, emin misin?»

«Evet. Kimsenin beni bu halde görmesini istemiyorum. Belki ilerde kendimi daha iyi hissederim. Sabah kahvaltısında ne yedin?»

«Dur düşüneyim bir...» dedi yediğini hatırlamaya çalışan Delaney. «Küçük bir bardak portakal suyu içtim. Şekersiz bir tabak yulaf çorbası. Kuru bir sandviç ve kahve.»

«Âlâ!» diye onayladı karısı. «Perhizine devam ediyorsun demek. Öğle yemeğinde?»

«Ha, iş çok birikmişti, sandviç aldırdık dışardan. Ben bir biftek yedim, domates suyu içtim.

«Aman, o kadarla doymazsın ki Edward,» dedi, «Söz ver bu akşam..» Birden susuverdi. Gözleri yaşla doldu; göz yaşları yanaklarından aşağıya süzüldü. «Ah, Tanrım, beni niçin seçtin?» diye bağırdı.

Kocasını kucaklamak için doğruldu. Delaney ıslak yanaklarını yüzüne gömerek karısını bağrına bastı. İri parmaklarıyla sırtına dokunarak, «Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum,» diye başladı tekrarlamaya. Aralıksız. Durmadan. Hiç yetmeyecekmiş gibi.

Delaney, hastalık dosyasını koltuğuna sıkıştırıp Bölge Karakolu'nun yolunu tuttu. Masasının başına oturur oturmaz, Dr. Sanford Ferguson'u aradı, ama bu-

lamadı. Adli Tıp Dairesi'ni, morgu, Ferguson'un özel muayenehanesini denedi, hiç kimse nerede olduğunu bilmiyordu. Delaney her tarafa haber bıraktı kendisini araması için.

Sonra dosyayı bir kenara bırakıp, çalışmaya koyuldu. Dorfman'la bölgeye bağlı iki dedektif, ayrı ayrı olaylarla ilgili olarak kendisini görmek istiyorlardı. Mahalli iş adamlarından bir heyet daha çok sayıda devriye çıkartılmasını istemeye gelmişti. Geçenlerde yapılan bir yürüyüşü dağıtırken polisin gösterdiği «şiddet» i protestoya gelen bir grup zenci militan vardı sırada. Bölgede bulunan Mısır elçiliği önünde hemen her gün gösteri yapan göstericilere karşı polisin davranışını tartışmaya gelen bir Yahudi komitesinin liderleri de bekliyordu. Uyuşturucu madde kullananlarla mücadele konusunda «dehşetli bir buluşu» olduğunu söylemeye gelmişti hatırlı bir yaşlı kadın (kokainin içine enfiye katmalı diyordu). Zengin ve yaşlı bir adam da çocuklara edep yerlerini gösterdiği için (ikinci defa) tutuklanmıştı.

Başkomiser Delaney başını ciddi ciddi sallayarak bunların hepsini dinledi. Gerektiği zaman da o kadar alçak bir sesle konuştu ki, karşısındakiler söylediğini işitebilmek için ona doğru eğilmek zorunda kaldılar. Öfkeyi yatıştırmak, insanları, mantığa olmasa bile, hiç değilse mümkün olan ve pratik bir yola davet etmek için en iyi çarenin, ölçülü bir tonla konuşmak olduğunu tecrübesi sayesinde öğrenmişti.

Çalışma odası boşaldığında, saat sekizi bulmuştu. Yerinden kalkıp, geniş omuzlarını arkaya doğru çekerek gerindi. Bu tür çalışmanın kilometrelerce yol tepmekten ve bir birliği yönetmekten daha yıpratıcı olduğunu anlamıştı. Asıl yıpratan, sürekli ve ölçülü yar-

gılarda bulunmak, inandırma yoluyla razı etmek, yumuşatmak, emretmek, gerektiğinde bir süre için teslim olmak ve savaşı bir başka güne ertelemekti.

Masasının üzerini temizledi, yarına kalan ve bir gün içinde kabarıveren evraka üzülerek bir göz attı. Karakoldan çıkmadan önce, nezarethaneye, devriye odalarına, sorgu odalarına, dedektiflerin yatakhanelerine bir göz attı. 251'inci Bölge Karakol binası, aşağı yukarı 90 yıllık bir yapıydı. Zor ayakta duran, dökülen bir yapı; şehirdeki bütün eski karakol binaları gibi antika kokuyordu. Şehir yöneticilerinden ayrı ayrı üc kişi, yeni bir karakol binası vaadinde bulunmuştu. Başkomiser Delaney yine de idare ediyordu durumu. Karakolun bitişiğindeki evine gitmek üzere kapıdan çıkmadan önce, nöbetçi komiser odasına son bir defa daha göz attı.

Karakol binasından da eski olan evi, önce bir tüccarın villası olarak yapılmıştı. Aradan geçen yıllar süresince eskimiş, Delaney babasından miras kalan arsayı satıp (28 bin dolar) burasını satın aldığı zaman, tam anlamıyla köhne bir yapı haline dönmüştü. Farelerin ve kızartma balık kokularının istila ettiği, oda oda kiraya verilen apartımanların arasına sıkışıp kalmış bir yıkıntı. Ama Delaney binanın mimari tarzının iyiliğinden dem vurarak kendisini tatmin etmiş, Barbara da sahici mermerden şömineleri, ceviz lambrileri (üzerleri boyanmıştı, ama pekâlâ restore edilebilirdi), çocuk odalarını, küçük taşlarla döşenmiş giriş yerini ve kocaman denecek kadar büyük arka bahçesini derhal farketmişti. Böylece bir gün yanıbaşındaki bölge karakolunun başkomiseri olacağını akıllarının ucundan bile geçirmedikleri halde, satın almışlardı evi.

Mary holün ışığını açık bırakmıştı. Payandanın

üzerindeki güzelim aynaya seloteyple yapıştırılmış bir de not vardı. Buz dolabında soğuk söğüşle patates salatası olduğunu bildiriyordu. Eğer isterse bezelye çorbasını da ısıtıp içebilirdi. Tatlı olarak da elmalı turta hazırlanmıştı. Bunların hepsi iştah açıcı şeylerdi, ama Delaney şişmanlamak istemiyordu. Çorbayı içmemeye karar verdi.

Önce hastaneyi aradı telefonla. Barbara'nın sesi uykuluydu; ve hiç de aklı başında konuşmadı; Delaney acaba uyuşturucu bir ilaç mı verdiler diye düşündü Kısa konuştular ve karısına veda ederken, kadıncağızın bir oh çektiğini duydu.

Mutfağa geçip, üniformasının ceketini, tabanca kemerini çıkardı, iskemlenin ardına astı. Önce sek bir viski hazırladı kendisine. Günün ilk içkisiydi bu. İçkisini ağır ağır yudumladı, bir de sigara tellendirdi (günün üçüncü sigarası) ve Dr. Ferguson'un haber bıraktığı halde kendisini niçin aramadığını düşünmeye daldı. Birden Ferguson'un bu gün izin günü olabileceği aklına geldi. Eğer öyleyse, golf oynamaya gitmiş demekti.

İçkisini alıp çalışma odasına geçti, adresleri yazdığı not defterini bulmak için masasının üzerini dikkatle araştırdı. Ferguson'un evinin telefonunu bulup, numarayı çevirdi. Zil çalar çalmaz, nerdeyse hemen hemen kaygısız bir ses cevap verdi:

«Doktor Ferguson, buyrun.»

«Ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«Merhaba komiser bey, demek sizsiniz ha!» diye güldü ses. «Nedir yine derdiniz? Yoksa on beşinde bir fahişeden bel soğukluğu mu kaptınız?»

«Hayır, karım Barbara için telefon ediyorum.»

Adamın sesinin tonu derhal değişti.

«Ya? Nedir mesele Edward?»

«Doktor, bu gece sizi görmem mümkün mü acaba?»

«İkiniz birden mi, yoksa yalnız sen mi?»

«Yalnız ben. O hastanede.»

«Vah vah, çok üzüldüm buna. Tam dışarı çıkacağım sırada yakaladın beni. Acele bir kesip-biçme işine çağırmışlardı da.» (Doktorlar otopsi işlemine böyle diyorlardı.) «Geceyarısından önce dönemem eve. Geç mi senin için?»

«Hayır. Ben geceyarısı size gelirim. Olur mu?»

«Elbette. Nedir mesele?»

«Karşılıklı konuşsak bence daha iyi olacak. Üstelik bir sürü rapor var. Belgeler. Röntgen filmleri.»

«Anlıyorum. Olur, Edward. Saat on ikide damla sen.»

«Teşekkür ederim, doktor.»

Delaney soğuk kuzu söğüşüyle patates salatasını yemek üzere mutfağa geçti. Her şeyin saman gibi bir tadı vardı. Ağır, siyah, kalın çerçeveli gözlüklerini taktı, ağır ağır yemeğini yedi, Barbara'nın dosyasındaki her raporu sırayla okudu, hattâ ışığa tutup, kendisi için hiç bir şey ifade etmedikleri halde, filmleri inceledi. Kendisi için her şey demek olan kadın, karanlıklar içindeydi şimdi.

Yemeğiyle okumayı aynı anda bitirdi. Bütün doktorlar anlaşmışa benziyorlardı. Elmalı turtayla kahveden vaz geçmeyi kararlaştırdı. Bir bardak viski daha doldurup, sırtında ince gömleği, boş evde dolaşmaya başladı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana, karısıyla ilk defa ayrı çatılar altında yatıyorlardı. Karaya vurmuş balığa dönmüştü ve her köşede varlı-

ğını hissediyor, onu istiyordu: Görüntüsünü, sesini, kokusunu, gülüşünü, ayaklarında şıpırdayan terliklerini, dokunuşunu... **onu.**

Anılarla çalkanan odalarda çocukları da vardı. Bağrışıp çağrışmalar, kavgalar ve itişip kalkışmalar. Önemli sorunlar. Boşanmaya hazır göz yaşları. Yaşantıları, bu eski duvarlar arasında bir bütün olmuştu. Tatil günü yemekleri. Zaferler, yenilgiler. Aile dokusu. Oysa şimdi her şey, bir röntgen filminin gölgeleri arasında kararmıştı.

Yukardaki boş yatak odalarına ve çatı katına doğru ağır ağır merdivenleri tırmandı. Aslında ev ikisi için çok büyüktü: Kimsenin kuşkusu olamazdı. Ama yine de... Liza'nın boy atışlarını kara kalemle çizdikleri odanın pervazı vardı. Eddie'nin takla ata ata düştüğü ve çenesi yarıldığı halde, gık bile demediği basamaklar vardı. Köpeklerinden birinin üşütüp, ağzından burnundan kanlar boşanarak öldüğü ve Barbara'yı histeri nöbetlerine saldığı köşe vardı.

Hiç de fazla bir şey değil, diye ölçtü Delaney. Ne büyük bir faciaydı hayatları, ne de aşağılık bir güldürü. Ne yücelere tırmanmışlar, ne de yerin dibine batmışlardı. Ama yıllar boyunca durulmuş bir yaşantıları olmuştu. Facia olabilecek her şeyi, zaman biçimine sokmuştu. Zaman, renkleri soldurmuştu; haykıran sesler kısılmıştı. Fakat arta kalan altın sarısı tek renk, yumuşak matlık, onun için çok anlamlıydı. Hayatının loş koridorlarında başıboş dolaştı, derin düşüncelere dalıp, çılgınca isteklerde bulundu.

Bekar olan Dr. Sanford Ferguson, zincir işi örgülü yeleklerle giydiği ütüsüz tvid elbiselerinin içinde

olduğundan da kocaman görünen, iriyarı bir adamdı. Geniş omuzları ve geniş bir göğsü vardı. Şişman değildi, ama başkalarının beli kadar kalın bacakları vardı. Kolları da etli ve güçlüydü.

Ustalığından hiç kimse kuşkulanmazdı. Eğlencelerde davetlileri gülmekten işetecek kadar hoş fıkralar anlatırdı. Pek çok lehçeyi kusursuz bilir ve içki konusunda çok iyi bir arkadaş olabilirdi. Mesleki toplantılarda, ziyafet sonrası yapılan konuşmalarda pek aranan bir konuşmacıydı. Çok hevesli, fakat kötü bir golf oyuncusuydu. Tatlı bariton sesiyle şarkılar söylerdi. «Soufflè» (*) pişirebilirdi. Ve hiç kimse bilmediği halde (hattâ evde kalmış ablası da bilmezdi), bir de metresi vardı: Orta yaşlı, çok sevdiği bir melez kadın. Ondan üç oğlu bile olmuştu.

Delaney, Ferguson'un tecrübeli ve huysuz bir adli tabib olduğunu da bilirdi. Dehşet saçan ölümler karşısında kılı kıpırdamaz, gördükleriyle eli ayağına dolaşmazdı. «Doğal» ölüm olaylarında eğilir, arsenik kokusu almak için cesedi koklardı. «Kazaen» ölümlerde de ölüme sebep olan yarayı merakla incelemek için, kılı kırk yararcasına keser, biçerdi.

«Buyrun içkinizi,» diyerek Delaney'e bir kadeh viski uzattı. «Şimdi şöyle geçip oturun ve sakın ağzınızı açmayın da, ben şu raporları okuyup bitireyim.»

Vakit gece yarısını geçmişti. Ferguson'un Murray Hill'deki apartımanının salonunda oturuyorlardı. Doktorun evde kalmış ablası, Delaney'i buyur etmiş, sonra ortadan kaybolmuştu. Herhalde yatmış olmalıydı. Doktor, konuğu için bir viski hazırlamış, kendisine de bir su bardağına, koyu bir konyak çekmişti.

(*) Yumurta akını çalkalayarak yapılan puf.

Delaney, kafa konulacak yeri bir bezle örtülü koltuğa sessizce çöktü. Dr. Ferguson da alçak antika masanın ardındaki yüksek iskemleye oturdu. İri vücuduyla masayı ve iskemleyi çökertecekmiş gibi bir hali vardı. Yün kravatını gevşetmiş, gömleğinin yakasını açmıştı: Kıvır kıvır kılları dışarı taşıyordu.

Delaney'in uzattığı dosyadaki raporları karıştırırken, «Bu gece mükemmel bir kesip biçme yaptık,» dedi. «Bir kamyon şoförü işinden evine dönüyor. Greenwich Village'de. İfadesine göre, karısını mutfakta, yerde buluyor. Başı, fırının içinde. Mutfağın için gaz dolmuş. Hemen pencereyi açıyor. Kadın ölmüş. Ben bunu pekâlâ onaylayabilirdim. Kamyon şöförü, karısının çok sinirli olduğunu söylüyor. Sık sık intihar edeceğinden dem vurduğunu anlatıyor. Kim bilir, belki de... Neyse, göreceğiz, göreceğiz elbette.»

«Kim yürütüyor soruşturmayı?» diye sordu Delaney.

«Sam Rosoff. Ağır Suç Masası'ndan. Tanır mısın?»

«Evet. Eskilerdendir. İyi adamdır.»

«Gerçekten iyi, Edward. Mutfak masasının üzerinde, küllüğün içindeki puro izmaritini o buldu. İzmarit soğuktu, ama ucu hâlâ ıslaktı, tükürük vardı. Sen olsaydın ne yapardın?»

«Ölen kadının saçlarının arasında, bir darbe izi olup olmadığına bakmanı isterdim, sonra da kamyon şoförünün sevgilisini araştırırdım.»

Dr. Ferguson güldü. «Sen bir harikasın, Edward. Rosoff da aynen bunu istedi. Darbe izini buldum. Şimdi şu sıralarda o da sevgilisinin peşinde. Dedektifliği arıyor musun?»

«Evet.»

«Sen de en iyilerinden biriydin,» dedi Ferguson, «yöneticiliği kabul edinceye kadar. Şimdi çeneni kapat da, bırak şunları okuyayım dostum.»

Sessizlik.

«Oh, oh,» dedi Ferguson, «eski dostum Bernardi demek.»

«Tanır mısınız onu?» diye hayretle sordu Delaney.

«Tanırım ya,»

«Ne düşünüyorsunuz hakkında?»

«Doktor olarak mı? Harikadır. İnsan olarak mı? Diken gibi heriftir. Bu kadar laf yeter artık.»

Yine sessizlik.

«Diğerlerini de tanıyor musunuz?» diye en sonunda sordu Delaney. «Getirdiği uzmanları demek istedim.»

«Beşinden, ikisini tanıyorum: Nörologla röntgen uzmanını. Şehrin en iyi uzmanları sayılırlar. Sana bir hayli tuzluya mal olmuştur herhalde bu. Diğer üçü de, bunlar kadar yetenekli çocuklarsa, karının emin ellerde olduğuna inanabilirsin. Onu da soruştururum ben. Şimdi sus bakalım.»

Sessizlik.

«Ha, âlâ,» diye başını okuduğu rapordan kaldırmadan omuzlarını silkti Ferguson. «Böbrek taşı. O kadar kötü bir şey değil.»

«Hiç rasladınız mı siz?»

«Sık sık. Elbette, daha çok erkeklerde. Kimlerde görülür böbrek taşı, bilir misiniz? Taksi şoförlerinde. Bütün gün kıçlarının üzerinde hop hop zıpladıkları için.»

«Peki, ya karım?»

«Bak, Edward, ya yaptığı perhizden, ya da yor-

gunluktan olmuş olabilir. Bilmediğimiz daha o kadar çok şey var ki...»

«Karım hep ölçülü yemek yer, pek ender içki içer, üstelik şimdiye kadar gördüğüm, tanıdığım kadınların en aklı başında olanıdır.»

«Öyle mi? Hele bir dur, şunları okuyup bitireyim de.»

Bütün raporları dikkatle okudu, zaman zaman önceden okuduklarından birini yeniden alıp, elindekiyle karşılaştırdı. Röntgen filmlerine bakmadı bile. En sonunda masanın ardından kalktı, kendisine bir konyak daha doldurdu, komiserin viskisini tazeledi.

«Evet?» diye sordu Delaney.

«Edward,» dedi kaşlarını çatarak Ferguson, «beni bu işin içine sokma. Başkasını da sokma. Bernardi mağrur, inatçı, bencil kalasın biridir. Ama demin de dediğim gibi, iyi bilir işini. Karının durumunda da, gerçekten ne gerekiyorsa onu yapmış. Ameliyat hariç, her şeyi denemiş, tamam mı?»

«Şey, antibiyotikleri de denedi. Sonuç alınamadı.»

«Elbette, böbrek taşına etkili olmaz antibiyotikler. Fakat karın hastaneye yatırılıp daha yakından kontrol edilinceye ve idrar zorlukları çekmeye başlayıncaya kadar, bundan haberleri olmadı. Daha yeni buldular, değil mi?»

«Evet. Son dört beş gün içinde.»

«Demek ki, öyleyse...»

«Siz de ameliyat mı tavsiye edersiniz?» diye ölü gibi bir sesle sordu Delaney.

Ferguson hızla döndü. «Benim bir şey tavsiye ettiğim yok,» dedi kesinlikle. «Benim baktığım bir şey değil bu. Ama başka çıkar yolun yok.»

«O da öyle diyor.»

«Haklıymış. Sineye çekeceksin, dostum.»

«Nedir kurtulma şansı?»

«Sen kendi kendine dert edinmek istiyorsun galiba, ha? Aslında ameliyat sayesinde, iyileşme şansı daha çok.»

«Ameliyat olmazsa?»

«Çıkar aklından onu.»

«Dürüstlük değil bu ama,» diye öfkeyle bağırdı Delaney.

Ferguson garip bir tavırla süzdü komiseri. «Anasını bellediğiminin, hangi iş dürüstlük ki» diye sordu.

Uzun bir süre, biribirlerini süzdüler. Sonra Ferguson yeniden masasının başına geçti, filmleri karıştırdı, içlerinden birini seçip, sallanan masa lambasının ışığına tuttu. «Böbrek,» diye mırıldandı. «Evet, evet.»

«Nedir o doktor?»

«O söylemiş size, ben de söylüyorum: Genellikle taş diye bilinen, böbrek taşları.»

«Onu demek istemedim. Sizi düşündüren başka bir şey daha var.»

Ferguson, tekrar yüzüne baktı. «Seni gidi orospu çocuğu seni,» dedi kısık bir sesle. «Sen asla dedektifler bölümünden ayrılmamalıydın. Senin gibisini görmedim hiç: Nasıl da **işbilirsin** yani.»

«Nedir o sizi düşündüren?» diye tekrarladı Delaney.

«Hiç. Hiç birşey açıklayamam. Belki bir sezi. Sizde de böyle olur bazan, değil mi?»

«Her zaman olur bende.»

«Pek biribirleriyle bağdaşamayan birtakım ufak tefek şeyler. Belki mantıklı bir açıklama bulunabilir. Yeni ortaya çıkan belirtiler. Eskiden beri süre gelen

titreme nöbetleri ve ateş. Ama baş ağrıları, mide bulantısı, beldeki ağrılar hep yeni, şimdi bir de idrar zorluğu eklendi bunlara. Bütün bunlar böbrek taşı ihtimalini destekliyor, ama hastalık belirtilerinin **sırası** yanlış. Böbrek rahatsızlıklarında ağrılar ve idrar zorluğu başlangıçta görülür. Bazan o kadar şiddetli olur ki, adamın içinden başını duvarlara çarpmak gelir. Burada böyle bir rapor yok. Yine de filmler gösteriyor ki... Karınızın sinirlerinin gergin olduğunu söyleyebilir misiniz?»

«Yok öyle bir şey.»

«Her türlü belirti önemli olabilir, örneğin çok iş yapmaya kalkışmak, zamanla neredeyse yarışmak, durmadan sağa sola koşmak, tırnaklarını yemek ve kahveyi soğuk getiren garsonu avaz avaz bağırarak paylamak gibi. Barbara böyle bir kadın mı?»

«Hayır. Bunun tam tersidir o. Sakindir.»

«Bilemezsin ki. Hiç bilemeyiz bunu. Ama...» Başını salladı. «Edward, hiç proteus enfeksiyonu diye bir şey işittin mi?»

«Bernardi bunun da sözünü etti bana.»

Ferguson birden göğsüne bir darbe indirilmiş gibi, bir adım geriledi. «Bundan **söz etti mi** size?» diye sordu. «Ne zaman etti?»

«Barbara'nın bazı tahliller için hastaneye yatması gerektiğini söylediği zaman, yani üç hafta kadar önce. Hastalığın sadece adını andı ve bu konuda bazı kitaplar karıştırması gerektiğini ekledi. Ama ondan sonra, bugüne kadar bu konuyu açmadı bir daha. Acaba sorayım mı kendisine?»

«Aman Allah!» dedi buruk bir sesle Ferguson. «Hayır sormamalısın. Eğer kendisi gerekli görseydi, söylerdi.»

«Siz hiç bu hastalığı tedavi ettiniz mi?»

«Proteus mu? Evet, ettim. Yirmi yıl içinde üç vaka. Bay Proteus, şeytandan farksız bir şeydir.»

«Ne oldu hastalar?»

«Üçü mü? İkisi antibiyotiklere cevap verdiler ve tedaviden kırk sekiz saat sonra, kendilerini gebertircesine sigaraya ve içkiye başladılar.»

«Ya üçüncüsü?»

Ferguson geldi, Delaney'i sağ kolundan kavradı ve nerdeyse zorla ayağa kaldırdı. Başkomiser doktorun ne kadar güçlü olduğunu bir an unutmuştu.

«Karınızın böbreğindeki taşları aldırmalısınız,» dedi kabaca doktor. «Ya yaşayacak, ya ölecektir. Hepimiz için bu böyle zaten. Bundan kurtuluş yok, asianım.»

Delaney derin bir soluk aldı.

«Pekâlâ, doktor,» dedi. «Bana ayırdığınız vakit ve sabır için teşekkür ederim. Rahatsız ettiğim için de, bağışlayın beni.»

«Rahatsızlık mı?» dedi homurdanarak Ferguson. «Budala!»

Delaney'i kapıya kadar geçirdi. «Bu arada Barbara'yı görmem gerekir bir kere,» dedi. «Bir aile dostu olarak.»

«Evet,» dedi şaşkın şaşkın Delaney. «Lütfen yapın bunu. Pek ziyaretçi istemiyor, ama sizi görmekle sevineceğinden eminim.»

Holde Ferguson arkadaşını omuzlarından tutup ışığa çevirdi.

«Geceleri iyi uyuyabiliyor musun, Edward?» diye sordu.

«Pek rahat uyuyamıyorum.»

«Sakın uyku hapı falan alma. Sıcak bir şey iç.

Konyak en iyisidir. Ya da bir bardak Porto şarabı. Daha olmazsa tam yatacağın sırada sıcak bir ıhlamur.»

«Evet. Peki, teşekkür ederim, öyle yaparım.»

El sıkıştılar.

«Ha, bir dakika,» dedi Ferguson. «Dosyayı unutuyordunuz, Getireyim ben.»

Fakat döndüğünde, Delaney gitmişti.

Eve uğrayıp üniforma ceketinin altına kalın bir yün kazak giydi Delaney. Sonra yanı başındaki bölge karakoluna uğradı. Karakolun tam önüne sivil plakalı bir otomobil park etmişti. Şoför yerinin önünde, üzerinde BASIN yazılı koca bir kart duruyordu.

Delaney içeri daldı. Sivil biri, nöbetçi memurla konuşmaya dalmıştı. Delaney içeri dalınca, ikisi birden susup döndüler.

«Dışardaki otomobil sizin mi?» diye sordu adama Delaney. «Karakolun önündeki?»

«Evet, benim, buraya...»

«Gazeteci misiniz?»

«Evet, şey için...»

«Hemen çekin arabayı oradan. Yalnız resmî arabalara ayrılan bir yere park etmişsiniz otomobilinizi. Üstelik açıkça yazılıdır orada.»

«Ben demiştim ki...»

«Memur bey,» dedi Delaney, «o araba iki dakika içinde oradan kalkmazsa, derhal bu beye ceza yazın. Beş dakika sonra hâlâ yerindeyse, trafikten bir kamyon çağırtıp, attırın buradan. Anlaşıldı mı?»

«Evet, komiserim.»

«Bana bakın, bir dakika...» diye başladı adam.

Delaney adamın önünden geçip, odasına girdi. Dolabının en üst gözünden siyah, renkli bir elektrik feneri aldı, ceketinin cebine bir lastik muşta indirdi, tabanca kemerine de çelik bir cop astı.

Tekrar serin gecenin kucağına döndüğünde, basın otomobili yolun karşı tarafına çekilmişti. Fakat gazeteci yine karakolun önündeki kaldırımda durmuş, bekliyordu.

«Nedir sizin adınız?» diye öfkeyle sordu adam.

«Baş komiser Edward X. Delaney. Sicil numaramı da ister misiniz?»

«Ha... Delaney. İşittim bu adı.»

«Öyle mi?»

«Size 'Demir Leblebi' derler, değil mi?»

«Evet.»

Gazeteci başını kaldırıp baktı, sonra birden güldü ve elini uzattı.

«Benim adım da Handry, komiserim. Thomas Handry. Araba için özür dilerim. Siz yerden göğe kadar haklıydınız, ben de yerden göğe kadar suçluydum.»

Delaney elini sıktı.

«Bu fenerle nereye böyle, komiserim?»

«Şöyle etrafı bir kolaçan edeceğim.»

«Benim gelmeme de izin verir misiniz?»

Delaney omuzlarını silkti. «Canınız istiyorsa, gelin.»

Birinci caddeye doğru yürüdüler, sonra kuzeye saptılar. Sokak boyunca mağazalar, dev dükkanlar, bankalar sıralanmıştı. Çoğunun kapıları ve pencereleri kilitli, sürgülüydü. Hepsinin içinde bir lamba yanıyordu.

«Gördünüz mü?» diye işaret etti Delaney. «Bölgemdeki bütün müessese sahiplerine birer yazı gönderip, geceleri hiç olmazsa yüz mumluk bir tek ampul yakmalarnı istedim dükkanlarının önünde. İşin peşini de ben kovaladım. Buna yüzde doksan sekiz virgül iki

oranında uyuldu. Basit bir tedbir, ama bu sayede bölgemde kapı pencere kırıp dükkana girmek ve soygun olayları, yüzde on dört virgül yedi oranında azaldı.»

Delaney kepenksiz bir ayakkabı tamircisinin dükkanı önünde durdu. Kapıyı yokladı. İyice kilitlenmişti.

«Biraz garip değil mi?» diye iyice meraklanan Handry sordu. «Devriye dolaşan bir başkomiser? Bu işi yapacak devriye polisleriniz yok mu sizin?»

«Elbette var. Ben 251'inci Bölge şefliğine ilk atandığım zaman, disiplin iyice laçkalaşmıştı burada. Bunun üzerine özellikle geceleri, birbirini hiç tutmayan saatlerde, yaya olarak denetim dolaşmalarına başladım. Adamlarım benim ne zaman, nereden çıkacağımı hiç bilmezler. Bu yüzden de hep diken üzerindedirler.»

«Her gece yapar mısınız bunu?»

«Evet, elbette. Elbette bütün bölgeyi dolaşmama imkan yok, ama her gece beş altı blok dolaşırım. Aslında artık bu dolaşmalara çıkmamın hiç gereği yok, anlıyorsunuz ya, adamlarım dalga geçmemeye alıştılar zaten. Fakat bende bir alışkanlık halini aldı. Galiba hoşlanıyorum bu işten. Hattâ böyle bir tur atmadan gözüme uyku girmiyor diyebilirim. Karım, gece yatağına girmeden önce, evin bütün pencereleri ve kapıları iyice kapatılmış mı, kilitlenmiş mi diye her tarafı dolaşan ev sahibine benzetir beni.»

İki kişilik bir devriye kedi sinsiliğiyle karşıdan sökün ediverdi birden. Devriye polisi ikisini de inceledi, başkomiseri tanıyıp selam verdi. O da selamını aldı.

Birkaç blok daha geçip, bu sefer ağaçlıklı bir ara yola saptılar. Komiserin yaktığı fenerin ışığı, çöp tenekelerini ve yığınlarını aydınlatıyordu. Handry, komiserin hemen yanı başında yürüyordu.

Yine birkaç bloku daha geride bıraktılar, bu sefer de doğuya, York caddesine döndüler.

«Karakolda ne arıyordun, Handry?» diye birden sordu Delaney.

«Bir şey var mı diye dolanıyordum,» dedi gazeteci. «Bir yazı hazırlıyorum da. Daha doğrusu bir yazı dizisi.»

«Ne hakkında?»

«Bir insan niçin polis olmak ister ve olduktan sonra da, ne yapar?»

«Yine mi?» diye başını salladı Delaney. «En az yirmi defa işlenmiştir bu konu.»

«Biliyorum. Ama bu sefer de benim tarafımdan işlenecek. Birinci bölümde ihtiyaçlar, çevre, araştırmalar ve buna benzer şeyler yer alacak. İkincisinde Polis Akademisi ve hazırlık eğitimini inceleyeceğim. Şimdi de polis olarak atandıktan sonra, bir adamın ne olduğunu ve hangi yönlere sapabileceğini bulmaya çalışıyorum. Siz önce dedektif bürosunda görevliydiniz, değil mi?»

«Doğru.»

«Cinayet masasında, değil mi?»

«Bir süre.»

«Sizden, soruşturmasını yaptığınız bazı olaylardan hâlâ söz ediyorlar.»

«Öyle mi?»

«Niçin devriyecilikte karar kıldınız, komiserim?»

«Biraz da idareci tecrübem artsın diye,» dedi kısaca Delaney.

Bu sefer Handry başını salladı. Zayıf, uyanık bir gençti ve bir gazeteciden çok, sigorta acentesine falan benziyordu. Elbisesi dikkatle ütülenmiş, papuçları boyalı, dar kenarlı şapkası tam başına göreydi. Ceket giymişti. Nerdeyse seke seke yürüyordu.

Yüzünde, saklayamadığı bir gerilim okunuyordu, güç denetleyebildiği bir tutku. Dudakları ince, alnı geniş, bakışları bilinçli bir anlamsızlık içindeydi. Delaney tırnaklarını yediğini ve işaret parmağının ikinci kıvrımıyla üst dudağını ezmek alışkanlığını fark etmişti.

«Bıyığınızı ne zaman kestiniz?» diye sordu.

«Siz dedektif bürosunda kalmalıydınız,» dedi Handry. «Dudağımı ezmekten vaz geçemediğimi biliyorum. Baksanıza komiserim, polisler niçin benimle konuşmuyorlar? Yo, konuşmasına konuşuyorlar, ama açılamıyorlar bir türlü. İçlerine sızamıyorum. Eğer yazar olacaksam, bunu öğrenmek zorundayım. İnsanların içine sızmayı. Benden mi çekiniyorlar, yoksa haklarında reklam yapılmasından mı korkuyorlar? Ya da Allahın cezası başka bir neden mi var?»

«Sebep siz değilsiniz kişi olarak. Bütün mesele, sizin polis olmamanız. Siz polisin bir parçası değilsiniz. Arada bir uçurum var.»

«Fakat anlamaya çalışıyorum, gerçekten de anlıyorum. Bu yazı dizisi polisten yana olacak, iyice polisten yana hem de. Öyle olmasını istiyorum. Allahın belâsı bir iş yapmak niyetinde değilim.»

«Memnun oldum. Zaten başımız o kadar belâda ki.»

«Peki, öyleyse siz söyleyin bana: Bir insan niçin polis olur? Şehirde bu işi yapmak için hangi Allahın cezası şeytan dürtükler sizi? Maaş Allahlıktır, çalışma saatleri Allahın belâsı saatlerdir, herkes sizi yiyici diye bilir, suratları çilli çocuklar sizinle 'aynasız' diye alay eder, üzerinize çürük domates atarlar. Öyleyse nedir sizi çeken şey?»

Lüks bir apartmanın özel otomobil parkının önünden geçiyorlardı. Delaney bazı sesler işitti.

«Siz burada durun,» diye fısıldadı Handry'a.

Fenerini söndürüp, sessizce park yerine doğru ilerledi. Sağ elini ceketinin eteğinden içeri kaydırmış, parmakları silahının kabzasına yapışmıştı.

Bir dakika sonra gülümseyerek geri döndü.

«Kediymiş,» dedi. «Çöp tenekelerini karıştırıyormuş.»

«Eli bıçaklı bir esrarkeş olabilirdi,» dedi Handry.

«Evet,» diye doğruladı Delaney, «olabilirdi.»

«Peki, **niçin** öyleyse?» diye öfkeyle sordu Handry.

York caddesinde, güneye doğru ağır ağır yürüyorlardı. Karakola dönmek üzere. Bu saatte trafik çok seyrekti ve ancak birkaç yaya, sinirli adımlarla yürüyerek yanlarından gelip geçiyordu.

«Bir hafta önce karımla aynı şeyi konuşuyorduk,» diye mırıldandı Delaney ve Park'ta geçirdikleri o güneşli öğleden sonra saatlerini hatırladı. «Ben, çok düzenli bir adam olduğum için polislikte karar kıldığımı söyledim. Karım güldü: Aslında sanatçı olduğum için benim polis olduğumu ileri sürdü. Her şeyin gerçek olduğu, yanlışa yer bırakmayan bir güzellikler dünyası arzuladığımdan, güzelliği sevdiğimden polisliği seçtiğimi söyledi. Bu konuşmamızdan beri —biraz da o günden beri olup bitenlerden dolayı— hep karımın dediği ve benim ileri sürdüğüm görüş üzerinde kafa patlatıyorum. En sonunda birbirimizden çok ayrı düşünmediğimize karar verdim; tıpkı paranın iki yüzü gibiydi görüşümüz. Anlıyorsunuz ya, ben hayatın bir mantığı olduğundan, olması gerektiğinden polis oldum. Ve bu mantık, her iyi mantık gibi, hem düzenli, hem de güzeldir. Demek ki ben haklıydım, karım da haklıydı. Bu mantığın devam etmesini istiyorum. Doğal bir doğum, doğal bir yaşantı ve do-

ğal bir ölüme dayanan sade bir mantıktır bu. İçimizden birinin ölümlülüğü ve hepimizin ölümsüzlüğü demektir. Bir sürekli gidiştir. Bu mantık, kişinin, ailenin, ulusun ve en sonunda her taraftaki insanların yaşantısı demektir. Bütün yaşayan ve yaşamayan şeylerin. Ve işte bu mantığın ritmini bozan her şey —bilirsiniz, her iyi mantığın, bir de güzel ritmi vardır— evet, bu ritmi aksatan her şey, kötülüktür, şeytanlıktır. Vahşet, cinayet ve savaş da buna dahildir. Başka insanların ruhundaki vahşete karşı elimden bir şey gelmez; bunların çoğu törelere aykırıdır, ama kanuna karşı değildir. Elbette kendi ruhumdaki vahşete karşı benliğimi koruyabilirim. Savaş konusunda da elimden pek bir şey gelmez. Ama suç'a karşı bir **şeyler** yapabilirim. Çok şey yapamayacağımı biliyorum, ama her halde **bir şeyler** gelir elimden. Çünkü suç, **her çeşit** suç, mantıksızlık demektir. Hayatın mantığına aykırıdır, dolayısıyla kötülüktür. İşte bu nedenle **ben** polis oldum. Öyle sanıyorum.»

«Aman Allahım!» diye bağırdı Handry. «Muazzam bir şey bu! Bunu mutlaka kullanmalıyım. Ama söz veriyorum, adınızı kullanmayacağım.»

«Lütfen kullanmayın,» dedi pişman olmuş bir edayla Delaney. «Yoksa kimsenin yüzüne bakamam sonra.»

Handry, karakol binasının önünde komiserden ayrıldı. Delaney ağır ağır odasına çıkıp, devriye donatımını bıraktı. Sonra masasının ardındaki sallanır koltuğa oturdu. Acaba bir daha gözüme uyku girebilecek mi diye düşündü.

Biriyle biraz fazla konuştuğunda her zaman olduğu gibi, yine kendisinden utanmıştı. Hem de ne kadar saçma şeylerden söz etmişti. «Mantık... Ritm... Ölümsüzlük... Kötülük.» Elbette, sırf gururunu gıcıklamak,

genç bir gazeteciye, ne kadar «derin düşünceler»e sahip olduğunu göstermek için böyle parlak sözler etmişti. Ama bütün bu palavraların fasulya fiyatlarıyla ne alıp vereceği vardı ki.

Hepsi cici birer şiirdi bu sözlerin, ama gerçek şu ki, şu anda hayatında kimseye bir kötülüğü dokunmamış bir kadın, hastanedeki yatağında başına geleceklerin korkusu ve gerilimi içinde, yorgan döşek yatıyordu. Göremeyeceğiniz birtakım hayvancıklar, kadıncağızın içinde cirit atıyordu. Kısa bir süre dünyası kusmalar, irin ve kanla kararacaktı. Bunu asla unutma dostum. Ve bir de göz yaşları.

«Benim başıma geleceğine, onun başına gelsin» diye bir fikir çaktı birden beyninde ve kendisinden öyle bir tiksindi, sevdiği kadın hakkında böyle düşünmesini öylesini bayağı buldu ki, müthiş bir öfkeye kapıldı, dehşetli bir yumruk indirdi masanın üzerine. Ah, hayat hiç de neşe demek değildi; insanın çalıştığı bir işe benziyordu ve her zaman başarılı olma olanağı da bulunamıyordu.

Asık suratı, çökmüş omuzlarıyla oturup, şimdi yapmak zorunda kaldığı şeyleri, hangi sıraya göre yapacağını düşünmeye daldı. Dalgınlaştı, öfkelendi, kaşları çatıldı, zaman zaman dudaklarını gerip, iri ve sarı dişlerini ortaya çıkardı. Bu haliyle ulumaya hazırlanan vahşi bir hayvana benziyordu.

3

METROPOLİTAN SANAT MÜZESİ'NDE, Romalı başlarının durduğu bir galeri vardır. Taştan suratlar ka-

lemle yontulmuş, aşınmış bir halde durur. Ama yine de kaliteleri bellidir. Oyulmuş gözlere, kırık burunlara, ezik kulaklara, yarılmış dudaklara bakınca, insan yine de çoktan ölmüş bu insanların kudretini duyar. Size ihanet eden köleyi öldürün, ya da düşleriniz tükenmişse, kendi bağrınıza kısa bir hançeri saplayıverin. Edward Delaney'in işte böyle bir yüzü vardı: Çöküş halinde bir yücelik.

Karısının hastanedeki odasına oturmuş, sert güneş ışığı profilini çiziyordu. Barbara Delaney ilaç kokulu loşluğu süzdü ve ilk defa olarak kocasının yüz hatlarının şiddetle, emretme sorumluluğunun verdiği sertlikle gerildiğini gördü. Kendisine mor menekşeler ve dehşetengiz bir de şiir yazarak kur yapan o genç, sinirli devriye polisini hatırladı ister istemez.

Geçen yıllar ve görevinin sorumluluğu onu yok edememiş, fakat içine gömmüş, özleştirmişti. Her yıl biraz daha az konuşuyor, daha seyrek gülüyor, yalnız kendisine ait bir demir kafesin içine kapanıyordu; karısının bile bu kafese girmesine izin yoktu.

Hâlâ yakışıklı, diye düşündü karısı. Kendisine iyi bakıyor, kilosuna dikkat ediyor, ne çok sigara tellendiriyor, ne de çok içki içiyordu. Ama şimdi karanlık bir metanet çökmüş gibiydi üzerine. Sık sık dalıp, arpacı kumrusu gibi düşünüyordu. «Nedir bu halin?» diye sormalıydı aslında. İşte o zaman kocasının gözleri ruhunun derinliklerine bakmaktan vaz geçip, karısının üzerine çevrilir ve şöyle derdi: «Hiç.» Yoksa kendisini bütün dünyanın Nemesis'i (*), adalet dağıtıcısı mı sanıyordu?

(*) Nemesis: Her türlü aşırılığa karşı olan, intikam ve adalet dağıtıcı Yunan Tanrıçası

İçi geçmiş de kocamış gibi bir hali yoktu. Şimdi yüzüne bakınca, keskin güneşin altındaki oturuşunu görünce, ona bugüne kadar ne diye hiç «baba» diye seslenmediğini düşündü. Delaney'in kendisinden genç olduğu, inanılacak şey değildi. Birden kara alın yazısını önceden sezinlemiş gibi, Delaney'in onsuz var olup olamayacağını düşündü. Olabileceğine karar verdi. Elbette üzülecek, acı çekecekti. Miskinleşebilir, çok sarsılabilirdi. Ama yaşardı. Çünkü eksiksiz biriydi kocası.

Her zamanki düzenli haliyle, karşılıklı tartışacakları konuları not halinde yazmıştı. İç cebinden deri kaplı küçük not defterini çıkardı, sayfalarını karıştırdı, sonra kalın çerçeveli gözlüklerini aldı.

«Dün gece çocukları aradım,» dedi karısına hiç bakmadan.

«Biliyorum, sevgilim. Keşke yapmasaydın. Liza bu sabah telefon etti. Gelmek istiyordu, ama kendisine kesinlikle gelmemesini söyledim. Neredeyse sekiz aylık olacak bebeği. Şu sırada yola çıkması hiç iyi değil. Kızı mı, yoksa oğlu mu olsun istersin?»

«Oğlan.»

«Canavar. Neyse, her şey olup bitince, senin telefonla haber vereceğini söyledim ona. Onun gelmesine hiç gerek yoktu.»

«Pekâlâ,» diye başını salladı Delaney. «Eddie zaten on beş gün sonra gelmeyi tasarlamış, ona böylesinin daha iyi olacağını, planını hiç değiştirmemesini söyledim. Niyeti orada politikaya girmek. Savcılık için adaylığını koymasını istiyorlarmış. Galiba onların eyaletinde bu mevkideki adama 'halk savcısı' diyorlarmış. Sen ne dersin?»

«Eddie'nin niyeti ne?»

«Henüz pek emin değil. Zaten bu konuyu bizimle tartışmak için gelmek istiyor.»

«Senin aklından geçen ne, Edward?»

«Ben biraz daha bilgi almak istiyorum. Seçim kampanyası için parayı kim verecek? Ne gibi bir minnet altında kalacak? Başının belâya girmesini istemem doğrusu.»

«Eddie yapmaz öyle şey.»

«Bilerek yapmaz elbette. Ama tecrübesizlikten yapabilir. Unutma, hâlâ bir delikanlı sayılır, Barbara. Politika, kendisi için yeni bir şey. Çok dikkatli olmak zorunda. Onu destekleyen heriflerin mutlaka kendilerine özgü tutkuları vardır. Neyse... Bu meseleyi geldiği zaman konuşuruz artık. Bizimle konuşmadan bir karar vermemek konusunda söz verdi. Gelelim şeye...» Notlarını inceledi. «... Spencer hakkındaki duyguların nedir?»

Dr. Bernardi'nin tanıştırdığı operatörden söz ediyordu. Çabuk, samimiyetten yoksun, ama saçmalamayan bir adamdı. Delaney'i, dolambaçsız soruları, ani kararları, Bernardi'nin çenesi düşüklüğü karşısında söze karışmalarıyla etkilemişti. Ameliyat ertesi gün öğleden sonra yapılacaktı. Delaney operatörün ardından hole çıkıp:

«Bir terslik bekliyor musunuz, doktor?» diye sormuştu.

Operatör Spencer, soğuk soğuk yüzüne baktı.

«Hayır,» dedi sonra.

«Bana kalırsa çok iyi bir doktor.» dedi dalgın bir edayla Barbara. «Ya sen ne düşünüyorsun, sevgilim?»

«Ben ona güveniyorum,» dedi telaşla Delaney. «Tam bir profesyonel. Ne menem adam olduğunu araştırmasını Ferguson'dan rica ettim. Spencer'in zengin ve çok usta bir operatör olduğunu söyledi.»

«Güzel,» diyerek zorla gülümsedi Barbara. «Doğrusu ben de **fakir** bir operatörün bıçağı altına yatmak istemezdim.»

Barbara'nın yoruluyormuş gibi bir hali vardı ve yanaklarında hastalıklı bir pembelik belirmişti. Delaney bir an için not defterini kenara bırakıp, soğuk su dolu kaba tülbenti batırdı, sıktı, alıp karısının alnına yavaşça yerleştirdi. Şimdiden besinlerini damardan vermeye başlamışlar ve mümkün olduğu kadar az kımıldamasını salık vermişlerdi.

«Teşekkür ederim, sevgilim,» dedi Delaney'in zor işittiği duyulur duyulmaz sesle. Delaney telaşla yine not defterini kaptı.

«Gelelim yarına,» dedi, «ben yarın ne getireceğim? Mavi fitilli elbiseni mi istemiştin?»

«Evet,» diye fısıldadı Barbara. «Bir de tüylü, topuksuz terliklerimi. Pembeleri. Dolabımın sağ köşesindedir onlar. Ayaklarım o kadar fena şişiyor ki, şıpıtık terliklerimi giyemiyorum.»

«Pekâlâ,» diyen Delaney, telaşla bir şeyler karaladı. «Başka istediğin bir şey var mı? Elbise, makyaj malzemesi, kitap, meyve... ne istersen?»

«Hayır.»

«Bir televizyon kiralamamı ister misin?»

Barbara karşılık vermedi. Delaney başını kaldırınca, karısının uyuduğunu gördü. Gözlüklerini çıkardı, not defterini iç cebine yerleştirdi. Ayaklarının burunlarına basarak odadan çıkmaya hazırlandı.

«N'olur,» diye titrek bir sesle ardından seslendi Barbara, «hemen gitme. Birkaç dakika daha otur benimle.»

«Sen istediğin kadar otururum,» dedi Delaney. Yatağın yanına bir iskemle çekti; çöktü ve ellerini avuç-

larının arasına aldı. Belki beş dakika, böyle hiç konuşmadan durdular.

«Edward,» diye gözleri kapalı halde, soludu Barbara.

«Evet, buradayım.»

«Edward.»

«Evet,» diye tekrarladı Delaney, «buradayım.»

«Bana bir söz vermeni istiyorum.»

«Ne istersen,» diye homurdandı kocası.

«Eğer bana bir şey olursa...»

«Barbara.»

«Eğer olursa...»

«Sevgilim.»

«Senin yeniden evlenmeni istiyorum. Eğer bir kadınla tanışırsan... Biri... İsterim evlenmeni. Söz mü?»

Delaney soluk alamıyordu. Göğsünü bir kıskaç kavramıştı sanki. Başını önüne eğdi, garip bir hırıltı çıktı ağzından, daha kuvvetlice sıktı karısının parmaklarını.

«Söz mü?» diye tekrarladı Barbara.

«Evet.»

Barbara gülümsedi, başını salladı, uyudu.

4

BAŞ KOMİSER DELANEY ELÇİLİK önündeki yeni bir gösteri nedeniyle işinden ayrılamamıştı. Marşlar söyleyerek yürüyen göstericiler yan sokaklara kaçışarak dağıldığında saat öğleyi bir hayli geçmişti ve hâlâ Barbara'nın ameliyatının başlamasına vakit vardı. Karakolun arabalarından biri Delaney'i hemen hastaneye at-

mak üzere hazır bekliyordu. Bunun kurallara aykırı olacağını biliyordu, ama şartları açık seçik belirten bir rapor yazıp verecekti. Dilerlerse, kendisini cezalandırabilirlerdi.

Sırtında parkası ve üniforması, kan ter içinde karısının odasına koştu. Vardığında, Barbara'yı tekerlekli sedyeyle dışarı çıkartıyorlardı; sadece soiuk yanaklarından öpüp yüzüne gülümseyebildi. Sedyesi bir arabaya benziyordu ve üstünü battaniyelerle sarmışlar, koluna bir serum takmışlardı bile. Serum tüpü ise tekerlekli arabanın kenarına bağlanmıştı.

Barbara'dan, ameliyathanelerin bulunduğu ikinci katta ayrıldı. Aynı katta, ayrıca, bir ameliyattan çıkanlar koğuşu, doktor ve operatör odaları, küçük bir dispanser, bir de acı yeşil boyalı, portakal sarısı plastikten divanlar ve koltuklarla döşenmiş geniş bir bekleme salonu vardı. Bu merhametsiz odaya 40 yaşlarında, alımlı, gösterişli bir hemşire göz kulak oluyordu. Saçları saçak saçak kepinin ardından aşağıya dökülen bir sarışın.

Delaney adını verdi, hemşire de masasının üzerindeki insanı korkutacak kadar uzun bir listede araştırmaya başladı.

«Bayan Barbara Delaney mi?»

«Evet.»

«Komiserim, ameliyatın başlamasına yarım saat var. Daha sonra bayan Delaney ameliyat sonrası koğuşuna alınacak. Kendisini ancak odasına çıkarıldıktan sonra görebileceksiniz. O da doktor izin verirse.»

«Pekâlâ. Beklerim ben. Ameliyat sona erdikten sonra operatörle de konuşmak istiyorum.»

«Şey...» dedi kuşkuyla hemşire, listesini bir daha inceledi. «Bunu başaracağınızdan da pek emin de-

ğilim doğrusu. Dr. Spencer'in karınızdan sonra iki ameliyatı daha var. Komiserim, karnınız açsa veya canınız bir kahve istiyorsa, niçin aşağıdaki kafeteryaya inmiyorsunuz? Nasıl olsa aramızda bağlantı var. Gerekirse, ben size oradan da anons yapabilirim.»

«İyi bir fikir bu,» dedi sarışını onaylayan Delaney. ««Teşekkür ederim. Öyle yapacağım. Dr. Bernardi acaba hastanede mi, biliyor musunuz?»

«Bilmiyorum efendim, ama bulmaya çalışırım.»

«Teşekkür ederim,» dedi yine Delaney.

Hastanenin kafeteryasındaki yiyecekler, Delaney'in tahmin ettiği gibi tam bir felaketti. Bu süngerleşmiş dokuyu ve üniforma rengini elde etmek için, acaba kaç saat kaynattılar diye kendi kendine düşündü. Tel tel fasulyalar, patates püresi gibi garip bir renkte parlıyordu. Üstelik yiyeceklerin tadı da, görünüşleri kadar berbattı. Hattâ bol bol tuz ve karabiber ekse bile, önündeki et parçasının ıslatılmış tahtadan farklı bir lezzeti olmayacaktı yine. Birden karısının baharlı, mis kokulu İtalyan usulü yahnisi aklına geldi ve öfkeyle homurdandı.

En sonunda birkaç lokma aldığı tabağı önünden itti, bir fincan sade kahveyle çikolatalı bir puding yedi. Pudingi, ikinci bir kahveyle birlikte tellendirdiği sigara izledi. Çok sıcak olan kafeteryada buram buram terlediği halde, yine de dik yakalı üniformasının kravatını gevşetmeyi bir an olsun düşünmedi. Kalabalık yerde göze hoş görünmezdi bu. Delaney'in bir sürü çıplak adamla dolu bir yerde bile, polis olduğu rahatça belli olurdu. Çünkü polislerin boyunlarında mutlaka daire şeklinde mor bir leke vardır: O dik yakalı üniformayı bir ömür boyu hiç açmadan giydikleri için.

Tekrar ikinci kattaki bekleme salonuna döndü.

Hemşire, Dr. Bernardi'yi bulduğunu haber verdi kendisine. Giyinmiş, bayan Delaney'in böbrek ameliyatını izliyordu. Komiser holdeki umumi telefon kulübesine gitti. Karakolu aradı. Komiser muavini Rizzo nöbetçiydi ve olağanüstü hiç bir şey olmadığını söyledi. Delaney gerektiği zaman aramaları için bekleme salonunun dahili numarasını verdi.

Tekrar salona dönüp, oturdu, çevresini seyretmeye başladı. Yaşlı bir İtalyan çifti, köşedeki divanlardan birine oturmuştu. Elele tutuşmuşlardı ve çok ürkmüş gibi bir halleri vardı. Genç bir adam karşı duvara yaslanmış, ayakta bekliyordu. Yüzü son derece anlamsızdı. Tellendirdiği sigara neredeyse parmaklarını yakacaktı. Plastik koltuklardan birinde, mink mantolu, yüzü aşırı boyalı, güzel bacaklarını ve sarkık boynunu sergileyen orta yaşlı bir kadın oturuyordu. Yılan derisi çantasının içindekilerin envanterini yapıyormuş gibi bir hali vardı.

Delaney, sol taraftaki üstü dergilerle dolu bir masanın yanı başına çökmüştü. Altı aylık, «Tıpta Yenilikler» adlı dergiyi aldı, sayfalarını şöyle bir karıştırdı, bir şey anlayamayacağını sezinleyip, tekrar yerine koydu. Sessiz ve taş gibi dikilip, beklemeye başladı. Beklemek, dedektiflere özgü bir sanattı. Bir seferinde, park etmiş bir otomobilin içinde, tam 14 saat kazık gibi oturup, sadece boş bir süt kutusuyla oyalanarak beklemişti. İnsan beklemesini öğrenir. Belki hiç hoşlanmazsınız, ama hiç olmazsa nasıl yapılacağını öğrenirsiniz bu işin.

Birtakım ufak tefek şeyler oldu. İri yarı, şuh hemşire nöbetini bitirdi, yerine onun yarısı kadar bir başkası geldi: Sert, esmer, inanılmayacak kadar genç, gözleri pırıl pırıl, hareketli, hızlı konuşan Porto Ricolu

bir kız. Salondakilerin hepsinin adlarını aldı, neyi beklediklerini öğrendi. Masaların üzerindeki dergileri derleyip topladı, küllükleri boşalttı. Sonra hiç beklenmedik bir anda koca bir kutudan salona koku püskürttüp pencereyi açtı. Salon serinledi; Delaney neredeyse gidip kızı öpecekti.

Dalgın bakışlı genç adamı çağırdılar, delikanlı tavanı seyrederek, salına salına dışarı yürüdü. Mink kürklü kadın birden ayağa kalktı, sıkı sıkı sarındı kürküne, hemşireye hiç bir şey söylemeden kapıyı itip geçti. Yaşlı İtalyan karı koca hâlâ sabırla köşelerinde oturuyor, sessiz sedasız ağlıyorlardı.

Yeni gelenler arasında bastonuna dayanan ak saçlı, efendiden biri de vardı. Adını hemşireye verdi, gidip koltuklardan birine çöktü ve hemen uykuya daldı. Sonra ayaklarında soluk blucinleri, püsküllü ceketleri, başlarında boncuklu bandlarıyla hippi kılıklı bir çift geldi. Bağdaş kurup yere oturdular; Delaney'in uzaktan anlayamadığı kocaman kağıtlarla bir oyun oynamaya başladılar.

En sonunda Delaney duvardaki saate dönüp baktı. Vaktin iyice geç olduğunu görünce, birden afalladı. Hemen masaya koşup, hemşireye karısını sordu. Hemşire bir numara çevirdi, birini istedi, bir iki soru sordu ve kapattı telefonu.

«Karınız ameliyat sonrası koğuşuna alınmış.»

«Tesekkür ederim. Bana lütfen Dr. Spencer'i bulabilir misiniz? Kendisiyle konuşacağım.»

«Önceden söyleseydiniz ya. Şimdi yine telefon etmem gerekecek.»

Kızın kendisini azarlamasına hiç ses etmedi. «Özür dilerim,» dedi.

Hemşire numarayı çevirdi, konuştu, kapattı.

«Dr. Spencer ameliyatta, konuşamayacaksınız maalesef.»

«Peki, ya Dr. Bernardi?» diye sordu çekinerek Delaney. Kızın öfkeli bakışına aldırmadı bile.

Hemşire yine bir numara çevirdi, karşısındakiyle kısaca bir şeyler konuştu, sonra kapattı telefonu.

«Dr. Bernardi hastaneden ayrılmış.»

«Ne? Ne dediniz?»

«Dr. Bernardi hastaneden ayrılmış.»

«Ama, nasıl olur, o...»

Tam bu sırada bekleme salonunun kapısı gürültüyle açıldı. Kanat bir tabanca patlaması sesiyle gitti, karşı duvara çarptı. Delaney o anı sonradan hatırlayınca, sanki gecenin patlayıp içeri dolduğunu düşündüğünü aklına getirdi.

Kapıda mink kürklü kadın duruyordu ve buruşuk, boyalı yüzü pancar gibiydi.

«Öldürüyorlar adamı!» diye bastı feryadı. «Öldürüyorlar adamı!»

Ufak tefek hemşire masasının ardından kalkıp öne geçti. Çılgına dönen kadının yanına vardı. Kadın kürklü kolunun birini havaya kaldırdı, sonra taş gibi bıraktı yine.

Salonda bulunanlar başlarını kaldırıp baktılar. Hayretle. Şaşkın şaşkın. Korkuyla. Delaney belli etmeden ayak parmakları üzerine dikildi.

«Öldürüyorlar adamı!» diye bağırdı yine kadın.

Hemşire birden doğruldu, toparlandı, kapıya koştu.

Delaney çok yavaş adımlarla histeri nöbeti geçiren kadına doğru yürüdü.

«Ya, evet,» dedi bilerek anlamsızlaştırıp yavaşlattığı sesiyle. «Öldürüyorlar adamı. Ya, evet,» diye salladı başını.

Kadın ona döndü. «Öldürüyorlar adamı,» diye tekrarladı, ama bu sefer bağırmadan, yalnız gevşek çenesinden sarkan deriyi titreterek.

«Ya, öyle,» diye devam etti onaylamaya Delaney, «ya, evet.»

Yabancılara dokunmaktan nefret ettiği halde, Delaney mantığını yitiren, ya da çıldıran insanlara dokunmanın çok önemli olduğunu tecrübelerine dayanarak biliyordu.

«Ya, evet,» diye devam etti tekrarlamaya; bir yandan da başıyla onaylıyor, ama hiç gülümsemiyordu. «Evet, anlıyorum, demek öyle.»

Elini bilerek, yavaşça kadının kürklü kolunun üzerine koydu.

Kadın koluna dokunan ele baktı, fakat itmedi.

«Evet, evet,» diye başını salladı Delaney, «anlatın bakalım hele. Bu konuda her şeyi öğrenmek istiyorum. Ya, evet. En başından başlayıp da anlatın. Hepsini işitip dinlemek istiyorum.»

Şimdi kolunu kadının omuzlarına uzatıp dayamıştı; kadın göğsüne doğru sokuluyordu. Bu sırada beyaz önlüklü bir hademeyle bir nöbetçi doktor içeri daldılar. Peşlerinden de öfkeli hemşire sökün etti. Kadını omuzlarına attığı koluyla koltuklardan birine doğru götüren Delaney, serbest olan eliyle onlara uzak durmalarını işaret etti. Nöbetçi doktor olduğu yerde kalıp, ötekileri de durduracak kadar akıllılık gösterdi. Yaşlı İtalyan çifti ağızları bir karış açık, hippiler de hiç konuşmadan olayı seyrediyorlardı. Ak saçlı, yaşlı centilmen ise uyanmamıştı bile.

«Öldürüyorlar adamı!» diye bir daha feryat etti kadın.

«Ya, öyle,» diye onaylayan Delaney, daha sıkı

tuttu kadını. «Anlatın bakalım bana. Her şeyi işitip öğrenmek istiyorum.»

Kadını plastik koltuklardan birine oturttu, kolu hâlâ omuzlarının üzerindeydi. Nöbetçi doktorla yardımcıları sinirli bir hava içinde durumu gözlüyor, fakat yaklaşmıyorlardı.

«Anlatın bana,» diye mırıldandı Delaney. «Her şeyi anlatın. En başından başlayarak. Bilmek istiyorum.»

«Hişt,» dedi birden kadın, sonra mendil aramak için elini yılan derisi çantasının içine daldırdı. Salonda bulunan herkesin bakışlarını üzerinde toplayan bir dehşetle burnunu silip temizledi. «Yakışıklı adamsınız siz, biliyor musunuz bunu? Bu mezbahadaki orospu çocuklarına benzemiyorsunuz hiç.»

«Anlatın,» diye fısıldadı Delaney, «her şeyi anlatın bana.»

«Pekâlâ,» dedi burnunu elinin tersiyle silen kadın. «Her şey altı ay kadar önce başladı. Irving işten erken geldi bir gün ve başladı şikayete...»

Delaney birtakım ayak sesleri işitince, başını kaldırıp baktı. Salon üniformalı polislerle dolmuş gibiydi. Aman Allahım, diye ümitsizce düşündü, yoksa bu sersem hemşire, şu zavallı, bitkin, korkak, histerik kadın için gidip polis mi çağırdı bir de.

Ama olamazdı böyle bir şey. Kendi bölgesinin hemen kuzeyindeki 188'inci Bölge Karakolundan baş komiseri Richard Boznanski de karşısındaydı. Bir dedektif komiserle halkla ilişkiler şubesinden birini daha tanıdı. Memurlardan biri kolunu Boznanski'nin beline dolamış, ona yarı destek oluyordu.

Delaney, kadının yanından uzaklaştı.

«N'olur gitmeyin,» diye yakardı kadın. «Yalvarırım gitmeyin.»

«Sadece bir dakika,» diye fısıldadı Delaney, «hemen döneceğim. Söz veriyorum. Şimdi.»

Hoparlörde bir ses bağırıyordu: «Dr. Spencer, lütfen 201'e başvurun. Dr. Ingram, lütfen 201'e başvurun. Dr. Gomez, lütfen 201'e başvurun. Dr. Spencer, Dr. Ingram ve Dr. Gomez, lütfen 201'e acele başvurun.»

Delaney doğru Boznanski'nin üzerine yürüdü. Adamın bakışları hiç hoşuna gitmemişti. Yüzü balmumu gibi sararmış, alnını ecel terleri basmıştı. Gözleri kontrolsuz bir biçimde oynar gibiydi ve çenesi titriyordu: Dudakları her saniye bribirine yapışıyor, sonra tekrar ayrılıyordu.

«Dick,» diye atıldı Delaney, «ne oldu? Ne var?»

Boznanski şaşkın şaşkın baktı yüzüne. «Edward?» dedi, «sen ne arıyorsun burada? Edward? Nasıl bu kadar çabuk haberin oldu?»

Delaney birden koluna sarılan bir el hissedip döndü ve Devriye Birliği personel şefi müfettiş yardımcısı Ivar Thorsen'le burun buruna geldi. Adam, Delaney'i bir köşeye çekti. Açık mavi gözlerini bir an bile Delaney'den ayırmadan, alçak sesle konuşmaya başladı.

«Bir pusu kurulmuştu, Edward. Bir hırsızlık hakkında telefon ettiler. İki kişilik bir otomobil duruma bakmaya gönderildi. Jameson zenciydi, Richmond da beyaz. Meğer ihbar, sahteymiş. 110'uncu sokakta bir apartman inşaatında. Memurlar otomobillerine dönerlerken, çalılıkların ardından ateş açılmış. Jameson'un kafatası parçalandı. Richmond da göğsünden ve karnından yaralandı.»

«Kurtulma ümidi var mı?» diye taş gibi bir yüzle sordu Delaney.

«Şey... Sanmıyorum. Gördüm kendisini. Hiç sanmıyorum kurtulacağını. Fakat yine de doktorların peşinde koşuyorlar. Bak bana Edward, eğer Richmond ölürse, Boznanski'nin bu yıl kaybettiği dördüncü adam olacak. Çok sarsıldı adam.»

«Gördüm.»

«Yanında kalır mısınız biraz? Koridor gazetecilerle dolu, TV kameralarını da getiriyorlar. Belediye başkanıyla polis müdürünün de eli kulağındadır. Yapılacak bir sürü işim olacak, anlıyorsunuz ya.»

«Evet.»

«Sadece yanında bulunun, yeter anlıyorsunuz ya.»

«Elbette.»

Thorsen cam gibi bakışlarını kısarak adamı süzdü.

«Siz ne arıyorsunuz burada, Edward?»

«Karım bu akşam ameliyat oldu da. Böbrek taşı ameliyatı. Nasıl olduğunu öğrenmek için bekliyordum.»

«Hay Allah!» diye bir iç çekti Thorsen. «Özür dilerim, Edward. Bilmiyordum. Şimdi nasıl?»

«Ben de onu öğrenmeye çalışıyorum.»

«O zaman unut Boznanski'yi. Komiser kalsın yanında.»

«Hayır,» dedi Delaney. «Ziyanı yok. Ben nasılsa buradayım.»

«Öldürüyorlar adamı!» diye koluna yapışan kadın bastı yine feryadı. «Bana önce bunun basit bir ameliyat olduğunu söylemişlerdi, ama şimdi ortaya birtakım komplikasyonlar çıktığından dem vuruyorlar. Öldürüyorlar adamı.»

«Ya, evet,» diyerek kadını tutup yine divana götürdü Delaney. «Hele bir anlatın bana bütün olup bitenleri. Hepsini dinlemek istiyorum.»

Bir sigara yakıp kadına uzattı, sonra salona yürüdü. Elini cebine atınca, sadece bir tek çeyreklik kaldığını gördü. Tam birinden bozuk para istemeye hazırlanıyordu ki, birden bunun ne kadar budalaca birşey olduğunu anladı. Dr. Bernardi'nin muayenehanesine telefon etti. Cevap verme servisi çıktı karşısına. Mesajını doktora ilettiklerini söylediler.

Tekrar bekleme salonuna döndü. İyice sarsılan hemşire, masasının ardında oturuyordu. Delaney, doktor Spencer'in hâlâ ameliyathanede olup olmadığını sordu. Hemşire sorayım dedi, ayrıca ameliyat sonrası koğuşundan karısı hakkında bilgi aldı. Delaney teşekkür etti hemşireye. Hemşire de yumuşayıp insancıllaştı, o da teşekkür etti.

Koltuklardan birine oturttukları, başını geriye atıp soluk almaya çalışan Boznanski'nin yanına döndü Delaney. Adamın hali hiç de iyi görünmüyordu. Ne yapacağını şaşıran komiser, adamın yanında sırık gibi dikilmiş, duruyordu.

«Komiserim,» dedi, «acaba hiç içki var mı?...»

Delaney koltukta oturan adama baktı, «Bulurum ben,» dedi.

«Altı ay önce bir gün işten eve döndü,» dedi mink kürklü kadın, yanı başında, «ve göğsündeki ağrıdan şikayet etti. Eskiden beri çok sigara içerdi, ben de sandım ki...»

«Ya, evet,» dedi kadını kolundan tutan Delaney, «ne dediler sonra?»

«Aslında pek emin değilerdi, bunun üzerine bir deneme yapmayı kararlaştırdılar.»

«Ya, evet,» diyerek başını salladı Delaney, «şimdi bana bir dakika müsade edin, hemen döneceğim.»

Doğru hemşireye gidip viskisi olup olmadığını

veya bir yerden bulup bulamayacağını sordu. Hemşire hastane tüzüğünün hastalara ya da ziyaretçilere içki verilmesini yasakladığını söyledi. Delaney başını sallayıp, kızdan Dr. Bernardi'nin ev numarasını bulmasını istedi. Arayacağını söyledi hemşire. Delaney bir dolar bozup bozamayacağını sordu. Bozuğu yoktu hemşirenin ama istediği bozukluğu verdi ve başkomiserin uzattığı doları almayı reddetti. Delaney minnetle bakıp gülümsedi.

Ferguson'u aradı, yoktu evde. Delaney ikiz kız kardeşiyle konuştuğunu anladı. Durumu açıklayıp, Ferguson'un döndüğü zaman, Dr. Bernardi'yi aramasını ve bayan Delaney'in durumunu sormasını rica etti. Ferguson daha sonra kendisini hastanenin bekleme salonunda telefonla arayıp bulabilirdi.

Başkomiser ikinci kat koridorunun sonuna kadar uzandı. Asansörlerin açılır kapanır kapıları iki devriye tarafından korunuyordu. Komisere yol vermek için yana çekildi memurlar.

Daha dışarıya adımını atar atmaz, çevresini derhal bağırıp çağırmaya başlayan gazeteciler sarıverdi. Delaney gazeteciler susuncaya kadar elini kaldırıp bekledi.

«Bu konuda herhangi bir açıklama, ancak polis müdür muavini Thorsen veya başkaları tarafından yapılacaktır. Ben konuşmayacağım.»

«Richmond hâlâ sağ mı?»

«Benim bildiğim kadarıyla öyle. Bir doktor ekibi hayatını kurtarmaya çalışıyor. Eğer izin verirseniz şimdi...»

Kalabalığı geriye itti. Muhabirler TV kameralarını asansörün yakınına yerleştiriyorlardı. Delaney bu sırada duvara yaslanan Thomas Handry'yi gördü. Gece

devriyesine Delaney'le beraber çıkan gazeteciydi bu. Handry'yi tutup bir kenara çekti. Adamın gözleri iri iri açılmış, yanıyor gibiydi.

«Ben demiştim, demiştim ben size,» dedi Delaney'e.

«Viskiniz var mı?» diye sordu başkomiser.

Handry işittiğine inanmamış gibi, hayretle baktı.

«Çıkarın şapkanızı,» diye emretti Delaney.

Handry şapkasını çıkardı.

«Viskiniz var mı?» diye tekrarladı Delaney.

«Hayır, yok komiserim.»

«Bir yudumluk istiyorum. Arkadaşlarınıza sorar mısınız? Bakın bakalım yanlarında cep şişesiyle viski taşıyan var mı. Belki TV'cilerden birinin yanında bulunuyordur. Parası neyse veririm.»

«Sorarım, komiserim.»

«Teşekkür ederim. Kapıdaki adamlardan birine söyle bana haber salsın. Ben bekleme salonundayım.»

«Eğer kimsede bulamazsam, gider alırım ben.»

«Teşekkür ederim.»

«Richmond öldü mü?»

«Bilmem.»

Delaney yine bekleme salonuna döndü.

«Dr. Spencer hâlâ ameliyathanedeymiş,» dedi hemşire.

«Teşekkür ederim, Dr. Ferguson aradı mı?»

«Hayır. Ama ben ameliyathane sonrası koğuşunu arayıp sordum. Karınız rahat bir şekilde uyuyormuş.»

«Teşekkür ederim.»

«Yoklamak için.» diye dirseğine mink kürklü kadın atıldı. «Sadece şöyle bir yoklayacaklarını söylediler. Şimdi de hiç bir şey söylemiyorlar artık.»

«Nedir adı?» diye sordu Delaney. «Belki ben olup bitenleri öğrenebilirim.»

«Modell,» dedi kadın. «Irving Modell. Benim adım da Rhoda Modell. Dört çocuğumuz ve altı torunumuz var.»

«Bir şeyler öğrenmeğe çalışacağım,» diye başını salladı Delaney.

Tekrar hemşirenin yanına döndü. Hemşire, kadınla arasında geçen konuşmayı işitmişti.

«Kurtuluş ümidi yok,» diye fısıldadı. «Belki birkaç saatlik ömrü kalmış. Sabaha çıkmaz. İçini açıp bakmışlar, kapatmışlar sonra.»

Delaney başını sallayıp, saate baktı. Yoksa zamanın akışı mı hızlanmıştı? Vakit gece yarısını geçiyordu.

«İsterdim ki...» diye başladı söze, fakat birden yanında bir devriye memuru bitti.

«Baş komiser Delaney mi?»

«Evet.»

«Kapıda bir gazeteci var. Handry adında biri. Diyor ki...»

«Evet, evet.»

Delaney adamla birlikte çıktı. Kapı, Handry'nin kahverengi kağıda sarılı paketi uzatabileceği genişlikte aralandı.

«Teşekkür ederim,» dedi Delaney ve hemen cüzdanına davrandı. Fakat Handry öfkeyle başını sallayıp, uzaklaştı.

Paketin içine baktı Delaney. Nerdeyse ağzına kadar dolu bir şişe Burbon'du. Holdeki içme suyu musluğunun başından bir sürü kağıt bardak aldı. Yine bekleme salonuna döndü. Boznanski hâlâ aynı koltukta, başı arkaya düşmüş, kıvranıp duruyordu. Delaney bardaklardan birini Burbon'la doldurdu.

«Dick,» diye seslendi.

Boznanski gözlerini açtı.

«Bir yudum,» dedi Delaney. «Haydi Dick, sadece bir yudum çek.»

Bardağı polisin dudaklarına uzattı. Boznanski önce tadına baktı. Öksürdü, acılı bir tavırla öne doğru eğildi, sonra yine arkaya yaslandı. Delaney içkiyi yudum yudum, yavaşça içirdi. Başkomiserin yüzü yeniden renklenmeye başlamıştı. Koltuğunda silkinip doğruldu. Delaney bir bardak da yanındaki komisere doldurup uzattı. Bir dikişte içti o da.

«Oh,» dedi sonra.

«Bir tane de ben alabilir miyim, efendim?» diye sordu bir ses. En sonunda uyanıp, buruşuk ciltli titrek elini uzatan yaşlı beydi bu. Ardından iki hippi. Ve yaşlı İtalyan çift. Hepsi tadına bakmak istiyorlardı: Kutsal şarap içer gibi.

«Bu işi atlatamayacak galiba, değil mi?» diye birden sordu Delaney'e bakan mink kürklü kadın. «Bana yalan söylemeyeceğinizi biliyorum.»

«Size yalan söylemeyeceğim,» dedi şişenin dibinde kalan birkaç damlayı da kendisine boşaltan Delaney. «Bu işi atlatamayacak.»

«Ah Allahım!» diye inledi soluk renkli dilini kağıt bardağın içine daldıran kadın. «Ne kadar acı bir evlilik oldu şu bizimki. Ama hepsi öyle değil midir zaten?»

Dışarda, koridorda birtakım gürültüler oldu. Müfettiş yardımcısı Thorsen her zamanki ölçülü tavırlarıyla içeri girdi. Doğru koltuğunda oturan başkomiser Boznanski'nin yanına gelip, yüzüne baktı. Sonra Delaney'e döndü.

«Teşekkür ederim. Edward.»

«Richmond'dan ne haber?»

«Richmond mu? Yazık, o da öldü. Her şeyi dene-

diler, ama ümit yoktu. Herkes de biliyordu bunu. Beş operatör tam dört saat çabaladı.»

Delaney başını kaldırıp saate baktı. İmkansız, sabahın ikisi olamazdı. İmkan yoktu buna. Ne olmuştu bu zamana böyle?

«Belediye başkanıyla polis müdürü şimdi dışardalar,» dedi renksiz bir sesle Thorsen, «silah kontrol kanununa ve yeni bir ahlak havası yaratmanın gerektiğine dair demeç veriyorlar.»

«Evet,» dedi Delaney. Hemşirenin masasına dirseklerini dayadı. «Dr. Spencer'i nerede bulabilirim?» diye sert bir sesle sordu.

Hemşire yorgun bakışlarla başkomiseri süzdü «Dinlenme salonuna bakın bir kere. Çıkınca sağa sapın. Açılır kapanır kapılardan geçin. Üzerinde 'Girilmez' yazılı dar bir kapı göreceksiniz solda. Operatörlerin dinlenme salonu orasıdır.»

«Teşekkür ederim,» dedi başkomiser Delaney.

Hemşirenin söylediği şekilde yürüdü. Vurmadan ittiği dar kapı açılınca, küçük bir oda, bir divan ve iki koltuk, bir TV, bir masa ve dört tane de açılır kapanır iskemle gördü. İçerde ameliyat giysileri, başlıkları ve göğüslerine indirdikleri yüz maskeleriyle beş adam duruyordu. Üçü açık yeşil, ikisi beyaz önlükler giymişti.

Adamın biri ayakta dikilmiş, pencereden dışarısını seyrediyordu. Bir diğeri TV'nin düğmelerini karıştırıp, net bir görüntü yakalamaya çalışıyordu. Bir başkası küçük bir çakıyla tırnaklarının içini temizlemeye uğraşıyordu. Dördüncüsü masanın başına oturmuş, oyun kağıtlarıyla bir ev yapmaya uğraşıyordu. Biri de bir köşede bacaklarını büküp düzelterek bir çeşit egzersiz yapıyordu.

«Dr. Spencer?» diye sert bir sesle sordu Delaney.

Penceredeki adam ağır ağır döndü, Delaney'in sırtındaki üniformaya baktı, yine pencereye döndü.

«Öldü,» dedi soğuk bir sesle. «Söyledim ya onlara.»

«Öldüğünü biliyorum,» dedi başkomiser. «Adım Delaney. Bu akşam erken saatlerde karımı ameliyat ettiniz. Böbreklerinde taş vardı. Karımın durumunu öğrenmek istiyorum.»

Spencer, adama bakmak için bir daha döndü. Diğerleri uğraşılarından başlarını kaldırmamışlardı bile.

«Delaney,» diye tekrarladı Spencer. «Böbrek taşı. Evet. Böbreğini almak zorunda kaldım.»

«Ne?»

«Karınızın böbreklerinden birini almak zorunda kaldım.»

«Niçin?»

«Çünkü böbrek iyice mikroba bulaşmıştı, hastaydı, hapı yutmuştu.»

«Neydi böbreğe bulaşan mikrop?»

«Böbreği laboratuvarda. Yarın öğreniriz.»

Oyun kağıtlarıyla ev yapan adam başını kaldırdı. «İnsan tek böbrekle de yaşayabilir,» dedi sırnaşık bir sesle Delaney'e.

«Bana bakın,» dedi patlayan Delaney, «dinleyin beni, bir terslik olmayacak demiştiniz hani?»

«Öyle mi demiştim?» diye sordu Spencer. «Yani daha ne istiyorsunuz benden? Tanrı değilim ki ben.»

«Peki, Tanrı değilseniz,» diye öfkeyle gürledi Delaney, «nesiniz, hangi Allahın belâsısınız?»

Tam bu sırada kapı vuruldu. Yerde bacaklarını

büküp doğrultan adam, «Girin, girin, kim olursanız olun girin,» diye homurdandı.

Zenci bir hastabakıcı araladığı kapıdan başlıklı başını uzattı ve arsız arsız süzdü içerisini.

«İçinizde başkomiser Delaney adında biri var mı?» diye sırnaşık bir edayla sordu.

«Delaney benim.»

«Sizi telefonla arıyorlar, komiserim. Bekleme salonunda. Çok, çok, ama çok önemli olduğunu söylediler.»

Delaney son bir kere daha çevresini süzdü. Spencer yine pençereden dışarısını seyre dalmıştı; ötekiler de bir şeylerle uğraşıyormuş gibi görünme çabasındaydılar. Öfkeyle koridora atıldı, hırsla açılır kapanır kapıları itti, fırtına gibi daldı bekleme salonuna. Ufak tefek hemşire yüzüne bakmadan telefonu kendisine uzattı.

«Buyrun, ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«Komiserim, ben Dorfman.»

«Evet, komiserim. Ne oldu, ne var?»

«Sizi bu saatte rahatsız ettiğim için özür dilerim komiserim.»

«Ne oldu, ne var?»

«Bir cinayet işlendi, komiserim.»

ÜÇÜNCÜ KISIM

1

SOKAĞI TAHTA PARMAKLIKLARLA kapatmışlardı: Parmaklıkların kenarında, çiğ sarı tahta üzerine kara harflerle «New York Polis Müdürlüğü» yazılıydı. Barikatların ardında yağ lambaları yanıyor, tüten fitilleriyle kara karpuzlar görünüyordu. XIX'uncu yüz yılın anarşist bombalarına benziyordu bunlar.

Nöbetçi devriye memuru selamını verdi ve Delaney'in geçmesi için parmaklığı bir kenarından itti. Başkomiser sokağın ortasına doğru, nehre yürüdü. Buraları iyi bilirdi; üç yıl önce bir grup memurla Teknik Devriye Gücü'nden bir birliğe kumanda edip, bir eşkiya çetesinin devamlı soygunlarına uğrayan bir blok apartmanın temizlenmesine önayak olmuştu. Yapı, semtin hemen orta yerindeydi. Pek az ışık yanıyordu; apartmanlardan birinde kiracılar pencereden sarkmış, sokağı seyrediyorlardı.

Delaney karşısındaki sessiz sahneyi seyretmek için durdu. Olup bitenleri anlayınca, bir haç çıkardı, başını öne eğdi; kasketi elindeydi.

Bir düzine kadar araç kabaca bir yarım daire çizecek biçimde sıralanmıştı: Devriye otomobilleri, cankurtaran, ışıldak kamyonu, laboratuvar kamyoneti, plakasız üç büyük otomobil, siyah bir salon arabası. Otuz kişi hiç kıpırdamadan, başları açık, öne eğik, duruyorlardı.

Şehrin bu semti sarımtırak, gölgesiz bir ışık veren yeni sokak lambalarıyla donatılmıştı. Bu ışık ince bir sıvı gibi kapı aralarını, ağaçlıklı yolları, köşeleri bile aydınlatıyordu. Gölgelik yoktu, ama aydınlık da yoktu. Sıcaklıktan yoksun, insanı ürperten bir ışıktı bu.

Sırnaşık pus içinde sabah vakti çöken bir sis, ağır ağır yayılıyor, arabaların camlarında ve üstlerinde, kara asfaltta damla damla oluyordu. Sessiz sedasız çevrelerini seyredenlerin saçlarını ve yüzlerini ıslatıyordu. Kaldırımın kenarında yığılmış kalmış cismin üstünü bir kefen gibi örtüyordu. Diz çöken papaz duasını bitirip doğruldu, ayağa kalktı. Bekleşenler şapkalarını giydiler. Birtakım mırıltılar işitildi.

Delaney taş basması resimlerine benzeyen bu gece görüntüsünü seyretti, sonra ağır ağır ilerledi. Işıldak kamyonundan çıkan acı, beyaz ışığın içine girdi. Adamlar kim bu diye bakmak için başlarını çevirdiler; komiser Dorfman şaşkın yüzüyle koşarak geldi.

«Öldürülen, Lombard'mış, komiserim,» diye mırıldandı. «Frank Lombard, Brooklyn Belediye Meclisi Üyesi. Bileceksiniz hani şu durmadan sokaklardaki cinayetler'den söz eden, gazetelere durmadan polisin kötü çalıştığı hakkında yazılar yazan adam.»

Delaney başını salladı. Çevresinde toplanan adamlara baktı: Devriye polisleri, bölge karakoluna ve Kuzey Kesimi Cinayet Masası'na bağlı dedektifler, laboratuvar uzmanları, Dedektif Birliği'nden bir müfet-

tiş. Bir de belediye başkanının özel yardımcılarından biriyle gelen müdür yardımcısı.

Şimdi, cesedin üstüne bir başkası daha eğilmişti. Başkomiser Delaney Dr. Sanford Ferguson'un iriyarı vücudunu hemen tanıdı. Işıldağın kuvvetli ışığına rağmen, adli tabip ölen adamın kafatasını kalem kadar küçük el lambasıyla inceliyordu. Fotoğrafcılar cesedin yanına bir cetvel koyup, flaşla birkaç fotoğraf daha çekinceye kadar, bir süre kenara çekildi. Sonra yeniden ıslak kaldırım kenarına eğildi. Delaney yürüyüp doktorun yanına vardı ve orada dikildi. Ferguson başını kaldırıp baktı.

«Merhaba, Edward,» diyerek gülümsedi. «Ben de neredesin diye düşünüyordum. Şuna bir baksana.»

Delaney diz çöküp eğilmeden önce, bir süre cinayet kurbanını yukardan seyretti. Ne olup bittiğini anlamak hiç de zor değildi. Adama arkasından saldırmışlardı. Kafatasının arkası parça parça olmuştu; kalın siyah saçlar kana bulanmış, keçeleşmişti. O hızla fırlayıp öne doğru düşmüştü. Düşerken, sol uyluk kemiği de parçalanmıştı; bacak, bir bakıma görülmemiş ölçüde dağılmış denemezdi. Yalnız öylesine büyük bir kuvvetle vurulup düşmüş olmalıydı ki, kemiğin sivri ucu, pantalonun kumaşını yırtıp dışarı çıkmıştı.

Düşerken yüzünü de kaldırımın kenarına çarpmış olmalıydı, çünkü ezilen burnundan kan boşanmış, belki ağzı bu nedenle ezilmiş, yüzündeki bereler de bundan ileri gelmişti.

Henüz pıhtılaşmayan kan gölü, küçük bir çamur birikintisinin içine akıyor, kaldırımdaki cılız çınarın dibinde toprakla karışıyordu.

Delaney cesedin yanı başında duran deri cüzdana dokunmamaya dikkat ederek yanına diz çöktü. Işıldağın şavk'ı altında yan gözle süzdü.

«Cüzdandaki parmak izi alındı mı?» diye göremediği adamlara seslenip sordu.

«Hayır efendim,» diye cevap verdi biri. «Henüz alınmadı.»

Delaney bu sefer cüzdanı süzdü.

«Timsah derisi,» dedi. «Pek bir şey çıkartamıyacaklar her halde.» Üniformasının ceketinin cebinden bir tükenmez kalem çıkarıp, yalnız bir kenarına dokunarak yavaşça cüzdanı açmayı denedi. Dr. Ferguson da küçük fenerinin ucunu öteki kenarına bastırdı. İkisi birden cüzdandaki yeşil banknotları gördüler.

Delaney cüzdanı bıraktı, bırakır bırakmaz kapandı cüzdan. Yeniden cesede döndü. Ferguson fenerini kafatasına tuttu. Sivil giyimli üç kişi yaklaşıp cesedin yanında diz çöktüler. Beşi birden kafaları değecek kadar sokuldular ölüye.

«Sopa mı?» diye dedektiflerden biri sordu. «Yoksa çubuk mu.»

«Sanmam» diye başını kaldırmadan cevap verdi Ferguson. «Ezilme ya da basılma söz konusu değil. Görüyorsunuz ya, kan ve saçlardan keçeleşme var. Fakat içine girmiş bir şey. Delik açar gibi. Aşağı yukarı iki buçuk santimetre çapında bir delik. Yuvarlak gibi duruyor. Parmağım girebilir içine.»

«Çekiç mi?» diye sordu Delaney.

Ferguson topuklarının üzerine oturdu. «Çekiç mi dediniz? Olabilir. Kafatasının ne kadar içine girdiğine bağlı.»

«Cinayet ne zaman işlenmiş acaba dersiniz, doktor?» diye sordu bir başka dedektif.

«Üç saatlik bir iş gibi görünüyor. Yok, iki saat. Gece yarısına doğru. Tahmin tabii.»

«Kim bulmuş cesedi?»

«Önce bir taksi şoförü görmüş, fakat sarhoş sanarak aldırmamış. Sonra biraz ileride sizin bölgenin devriyelerinden birine raslamış komiserim, onları alıp geri gelmiş.»

«Kimmiş onlar?»

«McCabe'la Mowery.»

«Cesedi veya cüzdanı yerinden oynatmışlar mı?»

«McCabe cesede dokunmadıklarını söylüyor. Cüzdan ortada duruyormuş açık olarak ve plastikten muhafazaları içinde kimlik kartıyla kredi kartları görünüyormuş. Lombard olduğunu böyle anlamışlar zaten.»

«Kim kapatmış cüzdanı?»

«Mowery'nin marifeti.»

«Niçin?»

«O sırada yağmur çiselemeye başlamış, şiddetlenmesinden ve cüzdanın içindeki plastik bölmeler üzerinde bulunan izleri yok etmesinden korktuğunu söylüyor. Cüzdanın kalın bir deriden yapıldığını anlamış, içindeki plastik katlarda parmak izi olması ihtimalini daha kuvvetli görmüş. Bunun üzerine kalemle kapatmışlar cüzdanı. Dokunmadığını söylüyor cüzdana. McCabe de aynı ifadeyi verdi. McCabe cüzdanın ilk buldukları yerden en çok bir, bir buçuk santimetre oynattıklarını söylüyor.»

«Taksi şöförü York caddesinde onları ne zaman görüp, birinin yerde yattığını haber vermiş acaba?»

«Bir saat kadar önce. Belki elli dakika.»

«Doktor,» diye sordu Delanay, «artık çevirebilir miyiz cesedi?»

«Fotoğraf çekmeniz bitti mi?» diye karanlıkta gürledi biri.

«Önden çekeceğiz bir de,» diye karşılık geldi.

«Şu bacağa dikkat edin,» dedi Ferguson. «Biz kendisini çevirirken, biriniz de bacağını tutsun.»

Beş çift el cesedi hafifçe tutup sırtüstü çevirdiler. Cinayet kurbanının uzaktan ve yakından fotoğraflarını çekmek için iki fotoğrafcı yaklaştığı zaman, diz çöken beş adam aynı anda geri çekildi. İş bitince, çember yine kapandı.

«Ön taraftan gördüğüm kadarıyla bir yara yok,» dedi küçük feneriyle cesedin üzerinde zigzaglar çizen Dr. Ferguson. «Bacağın kırılması ve yüzdeki yaralar, düşmekten. Yüz cildinin ezilmesi de bunu gösteriyor. Şehre götürdüğüz zaman daha fazlasını öğreniriz. Kafatasına giren şey, hesabını görmüş.»

«Yani yere düşmeden mi ölmüş dersiniz?»

«Delik yeteri kadar derinse, olabilir. Adam iriyarı biri... biriymiş yani. Belki bir doksan vardı. Ağaç gibi devrilmiş.» Ölünün kollarını, omuzlarını, bacaklarını yokladı. «Sağlam yapılı. Pek şişman da değil. Kas yapısı iyi. Pekâlâ mücadele edebilirdi. Fırsat bulabilseydi kuşkusuz.»

Hiç ses çıkarmadan cesedi seyrediyorlardı. Pek yakışıklı bir adam sayılmazdı, ama haşin, çirkin sayılmayacak yüz hatları vardı: Sağlam bir çene, kalın dudaklar, okkalı bir burun (şimdi ezilmiş haldeydi), kalın, kara kaşlar ve uzun bıyıklar. Kırılmayan dişleri iri, beyaz, köşeliydi, küçük mezar taşları gibi. Boş gözlerle yağışlı gök yüzüne bakıyordu.

Delaney birden öne eğilip yüzünü ölünün yüzüne iyice bastırdı. Dr. Ferguson, komiseri omuzundan yakalayıp geri çekti.

«Ne yapıyorsun Allah aşkına, Edward?» diye bağırdı. «Yoksa zavallı garibanı öpüyor musun?»

«Kokladım,» dedi Delaney. «Bıyığını kokladım. Sarmısak, şarap, buna benzer bir şeyler kokuyor.»

Ferguson da dikkatle eğildi ve cesedin kalın bıyıklarını kokladı.

«Anason,» dedi. «Şarap, sarmısak ve anason.»

«Öyleyse İtalyan usulü bir yemek yemiş,» dedi dedektiflerden biri. «Belki garsonlardan birini falan tokatlamıştır, adam da onu buraya kadar izleyip, hesabını görmüştür.»

Kimse gülmedi.

«Adam İtalyan,» dedi biri. «Adı Lombard değil, Lombardo'dur. Siyasete atıldıktan sonra, 'o' harfini attı. Brooklyn'daki seçim bölgesinde genellikle Yahudiler oturur.»

Başlarını yukarı kaldırıp baktılar. 251'inci Bölgeden komiser Rizzo'ydu konuşan.

«Nereden biliyorsunuz bunu, komiser?»

«Karımın yeğenidir de... yeğeniydi yani. Nikahımızda da bulunmuştu. Annesi civarda bir yerde oturur. Karıma haber verdim. Annesinin adresini bulmak için akrabalarını arıyor. Karımın dediğine bakılırsa, Lombard sık sık Brooklyn'dan buraya, annesiyle beraber yemek yemeğe gelirmiş. Kadın iyi yemek pişirirmiş de.»

Beş adam doğrulup kalktılar; kirlenen dizlerini elleriyle silkelediler. Dr. Ferguson cankurtarana doğru bir işaret yaptı, iki adam ceset taşıdıkları sedyeyle ileri çıktılar. Laboratuvar kamyonetinden inen biri de, elinde bir plastik torba ve el değmeden cüzdanı almak için bir maşayla ilerledi.

«Edward,» dedi Ferguson, «sormayı unuttum yahu, karınız nasıl?»

«Bu akşam ameliyat ettiler. Daha doğrusu dün akşam.»

«Ve...?»

«Böbreklerinden birini almak zorunda kalmışlar.»

Ferguson bir an hiç bir şey söylemedi, sonra... «Mikrop mu bulaşmış?» diye sordu.

«Spencer bana öyle dedi. Bernardi de ameliyatı izledi, fakat kendisiyle konuşamadım.»

«Domuz herif. Ben bir telefon bulur bulmaz, onu yakalayıp, olup bitenleri öğrenirim. Seni nerede bulabilirim?»

«Herhalde bölge karakolunda. Nöbet cetvellerini yeniden gözden geçirip, kapı kapı soruşturma yapmak için kaç üniformalı adam seferber edebileceğimizi hesaplamamız gerek. Dedektiflerimizi başka yerlere gönderiyorlar.»

«Duydum Edward, ben bir şey öğrenirsem, seni ararım. Telefon etmezsem, anla ki ne Spencer'i, ne de Bernardi'yi bulabildim.»

Delaney başını salladı. Dr. Ferguson cankurtaranın arkasına atladı; siren çalarak uzaklaştılar. Tam komiser Dorfman yanına yaklaşırken, polis müdürünün yardımcısı karanlıklar içinden çıkıp Delaney'i dirseğinden tuttu. Başkomiser vücuduna dokunulmasından hiç hoşlanmazdı; yavaşça kolunu çekip kurtardı.

«Delaney?»

«Evet efendim.»

«Adım Broughton. B-r-o-u-g-h-t-o-n. Galiba sizinle hiç tanışmamıştık.»

Tanışmışlardı, ama Delaney hiç sözünü etmedi. İki memur el sıkıştılar. İriyarı, biçimsiz vücutlu Broughton siyah arabaya doğru çekti Delaney'i. Kapıyı açtı, Delaney'i içeri buyur etti, kendisi de yanına atladı.

«Sen atla, bir kahve iç bakalım, Jack,» diye seslendi şoförüne.

Böylece yalnız kaldılar. Broughton bir puro ikram etti, fakat Delaney başını salladı. Müdür yardımcısı öf-

keyle kendisininkini yaktı, puronun ucu ışıldadı, arabanın içini sert bir tütün kokusu sardı.

«Allahın belâsı bir iş bu,» dedi öfkeyle. «Ne diye Havana purosu içemiyoruz biz sanki? Bu boktan tütünleri içerek komünizmi mi alt edeceğiz yani? Ne biçim delilik bu be?»

Arkasına yaslanıp, birinin, kaldırılmadan önce, tebeşirle, cesedin yattığı kaldırım kenarında çizdiği yeri seyre daldı pencereden.

«Bu işin peşine düşen çok olacak, komiser,» dedi boğuk bir sesle Broughton. «**Çok** düşen olacak. Müdür Kansas City'deki bir konuşmasını iptal etti —Allahın belası, Kansas City'deki— uçağa atladı, geri dönüyor. Herhalde belediye başkanının yardımcısını da görmüşsünüzdür. Muhterem efendimiz şimdiden başımıza ekşimeye başladı bile. Anasını belediğimin valisinin de bu boka burnunu sokmayacağını sanmayın sakın. Lombard'ı tanırsınız, şu postu Azrail'e teslim edeni, değil mi?»

«Gazetelerdeki demeçlerini okumuş, televizyonda da görmüştüm.»

«Ya, reklamını iyi yapardı. Öyleyse başımıza gelecekleri tahmin edersiniz artık. 'Sokaklarda cinayet.. ne kanun kaldı, ne düzen... haydutlar, soyguncular caddelerde kol geziyor...' Anlarsınız ya. Eşşoğlu, belediye başkanlığına oynuyordu. Şimdi postu verdi ya, eğer bir suçlu bulup içeri tıkmazsak, bu herifin haklı olduğunu gösterir. Bunun da ne kadar ciddi bir mesele olduğunun farkındasınız, değil mi komiserim?»

«Bence her cinayet ciddidir.»

«Eh... Ya... elbette. Ama bir de siyaset bulaşırsa işe. Çaktınız mı?»

«Evet efendim.»

«Pekâlâ. Bu bir. Gelelim öteki işe... Bu cinayet, bundan daha boktan bir zamanda işienemezdi. Bölge karakollarındaki dedektifler hakkında müdürün yazısını almış mıydınız?»

«Dört altı yedi B sayılı, sekiz ekim tarihli, Dedektif Birliği'nin yeniden örgütlenmesiyle ilgili yazı mı? Evet efendim, aldım.»

Broughton kıs kıs güldü. «Sizin hakkınızda söylenenleri işittim, Delaney, evet, o yazıdan söz ediyorum.» Birden çirkin, gurultulu bir sesle geğirdi. Özür bile dilemedi, ama giysilerinin içinde şöyle bir kımıldandı. «Evet, öyle işte. Bölge karakollarındaki bütün dedektifleri geri çekiyoruz. Siz de listede ikincisiniz. Bundan da haberiniz var mı?»

«Evet.»

«Pazartesi başlıyor uygulama. Bütün dedektifler özel birlikler halinde yeniden örgütlenecek: Cinayet, soygun, hırsızlık, kamyon fareleri, otel fareleri, daha başkaları. Bir suçun ilk soruşturmasını üniformalı memurlar yapacak. Siz polislerinize neyle uğraşacakları hakkında zorlu bir talimat vereceksiniz. Bunların hepsi yakında alacağınız bir kitapta bütün ayrıntılarıyla tek tek anlatılıyor. Soruşturmayı yapan memurlar bir rapor dolduracaklar. Eğer iş önemli bir soygunsa, anlıyorsunuz ya, yani 1500 dolar para veya bunun karşılığı mal söz konusuysa, dedektif birliği işe el koyacak. Sıradan bir suçsa, yani adi bir hırsızlık veya soygundan ibaretse, devriye memuru elinden geleni yapacak, ya da çözülemedi diye verecek raporunu. İki deneme karakolunda bu yolu tecrübe ettik, öyle sanıyoruz ki çok iyi işleyecek. Siz ne dersiniz?»

«Benim hiç hoşuma gitmedi,» dedi hemen Delaney. «Dedektifleri bölgelerden uzaklaştırıyor, bir yere

topluyor. Bazan dedektifler, görevli oldukları yerleri çok iyi tanıdıkları, konu komşuyu iyi bildikleri için, inanılmaz işler becerirler: Mahallede kim kayıptır, hangi bıçkın palazlanmaya başlamıştır, kim muştaya sarılır. Üstelik hepsinin semtlerinde muhbirleri vardır. Oysa şimdi anladığım kadarıyla bir özel dedektif birliği, hiç olmazsa dört, beş bölgeye birden bakmak zorunda kalacak. Üniformalı memurların soruşturma görevlerine alıştırılması benim de hoşuma gidiyor. Bundan hoşlanacaklardır herhalde. Böylece dedektif gibi çalışma fırsatı elde edeceklerdir. Sanırım polis olmayı akıllarına koydukları zaman da, hep böyle görevler alacaklarını düşünmüşlerdi. Yani hastanelerde ihtiyarlarla konuşmak, veya karı koca kavgalarında aracı olmak yerine Ama soruşturmayla uğraşırlarken, o ilk raporu düzenlerlerken, elimin altında bulunmayacaklar, dolayısıyla ben de devriye görevleri için daha az adam bulabileceğim. Bu hoşuma gitmiyor işte.»

Broughton parmaklarından birini burun deliğine soktu, bir şey çıkarttı burnundan, baş ve işaret parmaklarının arasında yuvarladı bunu ve arabanın penceresini açıp, dışarıya fırlattı.

«Ne yapalım, siz de böyle çalışmaya alışırsınız.» dedi soğuk bir sesle. «Hiç olmazsa bir yıl sonuç alıncaya, bulduğumuz çözüm yolunun ne meyve verdiğini görünceye kadar, böyle olacak bu. Fakat şimdi bu orospu çocuğu Lombard, değişikliğin tam ortasında postu kaptırınca, her şeyi bombok etti. Oysa Kuzey Bölgesi Cinayet Masamız hâlâ varlığını sürdürüyor, sizin bölgenizde de Cinayet Masanız var ve dedektifleriniz de görevlerine devam ediyor. Hay Allah, şimdi bütün bu çocuklar birbirlerinin izini takip edecek —aynı yerlerde araştırma yapacaklar—, kimin olacak peki sorum-

luluk? Anasını bellediğimin işleri, tam Arap saçına dönecek. Döndü zaten. Buna bir çare bulmak olanağı var mı dersiniz?»

Delaney hayretle kaldırdı başını. Son soru öyle birden, öylesine beklenmedik bir zamanda gelmişti ki, bu özel konuşmanın nedenini kendi kendine sorduğu halde, soruya ne cevap vereceğini bilemedi.

«Bana düşünmek için yirmi dört saatlik bir mühlet verir misiniz? Belki bir şeyler bulabilirim.»

«Açmaz,» dedi sabırsızca Broughton. «Hemen şimdi havaalanına gidip Müdürü karşılayacağım. Bu Allahın belâsı işin içinden nasıl sıyrılacağımızı gösteren bir şeyler anlatmam şart. Müdür, hemen eyleme geçilmesini isteyecektir. Belediye Başkanı ve bütün Belediye Meclisi üyeleri başının etini yiyecekler. Eğer bir şeyler yaratmazsa, işi bitik demektir. Onun işi biterse, benimki de biter. Çaktınız mı?»

«Evet.»

«Örgütün çorap söküğü gibi dağılacağını kabul ettiniz mi şimdi?»

«Evet.»

«Ulan, amma da geveze adammışsınız ha, yalan mı? Dirhemle çıkıyor söz ağzınızdan.» Broughton sesli bir osuruk attı, sonra arabanın kanepesinde kıçını sağa sola kıvırdı. «Sizin ne yaman bir polis olduğunuzu işittim, komiserim. Tamam, işte sizin için bir fırsat; bana hemen şimdi bir şeyler uydurun.»

Delaney adamı tiksinerek süzdü, çiğ enerjisini kabul ettiği halde, zorbalığına bozuldu, kişisel alışkanlıklarından iğrendi, kişiliğindeki yabaniliği sezinledi.

«Geçici olarak yatay örgütü deneyin,» dedi soğuk bir sesle. «Polis örgütü, tıpkı ordu ve iş kurumlarının pek çoğu gibi, dikey bir biçimde örgütlenmiştir. Sorum-

luluk ve otorite, en yukardaki adamda toplanmıştır. Emirler, kumanda zincirini izleyerek gelir. Her masanın, bölgenin, birliğin veya buna benzer bir şeyin, belirli ve kesin bir görevi vardır. Fakat bazan bu tür bir örgütün çözemeyeceği birtakım sorunlar çıkar ortaya. Bu, genellikle bir daha görülmesi olanağı olmayan sınırlı bir sorundur. Lombard'ın öldürülmesi de, dedektiflerin yeniden örgütleneceği bir sırada patlak verdi. Tamam, siz de sürekli örgütlenme gerektirmeyen bir sorunla karşılaştıkları zaman, ordunun ve iş kuruluşlarının çoğunun yaptığı şeyi yapın. Geçici bir birliği, bu cinayetin soruşturmasıyla görevlendirin. İsterseniz buna 'Lombard Harekatı' da diyebilirsiniz. Başına bir de komutan getirin. İhtiyaç duyacağı her türlü personel ve donatımı sağlayabilmesi için kendisine her türlü sorumluluk ve yetki tanıyın. Dedektifler, devriyeler, uzmanlar... bu görevi yapmasına yardımcı olabilecek herkes. Adamlar geçici olarak asıl yerlerinden alınabilir. Lombard'ın katili eğer bulunursa, tabii ne zaman bulunursa, bu geçici birlik dağıtılır. Adamlar her zamanki görevlerinin başına dönerler.»

Broughton'un çipil gözlerinde bir ışık yanıp söndü. Neşeyle güldü, avuçlarını birleştirip dizlerinin arasına sıkıştırdı.

«Boşuna söylememişler; sen gerçekten yaman bir orospu çocuğuymuşsun, Delaney. Hoşuma gitti bu. Müdürün de hoşuna gideceğinden eminim. Özel görevli bir ekip: 'Lombard Harekatı'. Herkese bizim de bazı dümenler çevirdiğimizi gösterir, değil mi? Belediye Başkanıyla gazeteleri de tatmin eder. Bu Lombard belası ne kadar zamanda çözülebilir dersin?»

Delaney hayretle adamın yüzüne baktı.

«Nereden bileyim ben? Kim bilebilir ki zaten?

Belki de şu anda biri teslim olmuş, cinayeti itiraf ediyordur bile. Belki de sır hiç bir zaman çözülemeyecektir.»

«Aman Allahım, söyleme öyle şeyler.»

«Siz cinayetler konusunda aydınlığa kavuşan olaylarla ilgili istatistikleri okudunuz mu hiç? Eğer bir cinayet ilk kırk sekiz saat içinde aydınlatılamazsa, çözüm genellikle kıyamete kalır; vakit geçtikçe de halledilmesi daha da güçleşir. Bir iki ay sonra da, cinayetin aydınlatılması ihtimali, hemen hemen sıfırdır.»

Broughton suratını asıp başını salladı, arabadan indi, sönen purosunu kaldırım kenarındaki su kanalına fırlatıp attı. Delaney de indi ardından ve üniformalı şoför koşarak yaklaşırken, adamın yanında durdu. Broughton şoförün yanındaki yere geçip tekrar oturdu. Araba hızla yerinden uzaklaşırken, Delaney ciddi bir de selam çaktı ardından, ama karşılığını alamadı.

Delaney bir an caddeyi süzerek, olduğu yerde kaldı. Kendi bölgesinden ilk üniformalı polisler, ikişer, üçer kişilik gruplar halinde sökün etmeye başlamışlardı. Kaldırımın kenarına tebeşirle çizilen çizginin başında toplanıyorlardı. Başkomiser, komiserlerden birinin verdiği emirleri dinlemek için o yana yürüdü.

«Herkesin feneri var mı?» diye sordu. «Tamam, buradan ayrılıp dağılacağız. Yavaş hareket edeceğiz. Anlaşıldı mı? Yavaş hareket. Hangi çöp sepetine raslarsak...» Toplanan adamlar arasından bir homurtu yükseldi. «Dün öğleden sonra bu sokaktan bir çöp arabası geçti, demek ki çöp tenekeleri boş olabilir. Fakat dolu olsalar bile, dökün içindekileri, boşaltın. Bütün çöp tenekeleri aranmış olmalı. Çöpleri aradıktan sonra, yine tenekelere doldurun. Bugün yine bir çöp arabası çağırtırız bu sokağa ve çöpler kamyona boşaltılırken, bir ke-

re daha gözden geçiririz. Ayrıca fenerlerinizle her alanı ve ağaçlıklı yolu, her lağım deliğini, su birikintisini araştırın. Bu bir ön araştırmadır. Yarın lağımcıları ve çöpçüleri getirtip, kanalizasyon kapaklarını açtıracağız, bütün ıskaraları kaldırtacağız, çamurları temizleteceğiz. Şimdi aradığımız, silaha benzeyen her şey olabilir. Bir tabanca ya da bıçak olabilir bu. Ama özellikle bir sopa, bir demir boru, demir çubuk, çekiç, hattâ üzerinde kan ve saçlar bulunan bir taş parçası. Üzerinde kan olan her şey. Şapka, kumaş parçası, bir eldiven, belki bir bez parçası da arayacaklarımız içinde. Eğer emin olamazsanız, beni arayın. Fakat hiç bir şeyi atlamayın. Önce bu bloktan başlayacağız. Sonra York'a, öbür bloka geçeceğiz. Tekrar geri dönüp, bir blok da kuzeyde arayacağız. Anlaşıldı mı? Haydi bakalım, iş başına.»

Sabah sisi arasında parlamaya devam eden kara kanın çevresindeki adamların el fenerlerinin dört bir yana dağılışını seyretti Delaney. Bu işin yapılması gerektiğini biliyor, fakat yapacakları işe hiç de gıpta etmiyordu. Bir şey bulmaları olanağı vardı elbette. İhtimal. Fakat kanalizasyonları tıkayan çöpler, sarhoş kusmukları, kedi leşi, hattâ bir düşük bebeğin kanlı parçalarını bile bulabilirlerdi, biliyordu bunu da.

Sabaha kadar aynı işi yapacak daha çok sayıda adam olacaktı, sonra daha çok, ve daha da çok. Araştırma giderek genişleyecek, bütün bölgesini kapsayacak, en sonunda Manhattan'ın büyük bir kesimini tutacaktı.

Adamlar araştırmalarına başlarken, o da dikkatle gözlüyordu çevresini. Derken birden bezginliğinin geçtiğini, belki de çok yorgun olduğundan, uyuştuğunu farketti. Ellerini arkasına kavuşturup, aşağıya, nehrin kenarına doğru yürüdü. Buraya varınca dönüp, York

caddesine baktı ve cinayetin nasıl işlenmiş olabileceğini düşünmeye daldı.

Lombard'ın cesedini kaldırım kenarında, nehirle York caddesi arasındaki yolun hemen hemen tam ortasında bulmuşlardı. Adam gerçekten annesiyle birlikte yemek yemişse, kadının, nehirle cinayet kurbanının cesedinin bulunduğu nokta arasında bir yerde oturması mantığa uygundu. Lombard, yüzü York'a dönük düşmüştü yere. Gece yarısı bir otobüs durağına, metro istasyonuna doğru mu yürüyordu, yoksa belki de Brooklyn'a dönmek için, bir köşeye park ettiği arabasının yanına mı gidiyordu?

Ağır ağır yürümeye devam eden Delaney, cesedin bulunduğu noktayla nehir arasındaki binaları denetledi. Hepsi de kahverengi taşlı, büyük apartmanlardı. Apartmanların cephesi düzdü; pekâlâ bir giriş holünde de olabilirdi şu anda, belki de sırtını geçenlere çevirmiş, zillere bakıyordu katil, ama aslında saklanabileceği bir yer yoktu. Delaney pek ihtimal vermedi buna. Bir kiracı tarafından görülmek tehlikesi çoktu.

Fakat evden bozma apartmanların girişleri, kaldırımdan üç, dört basamak aşağıdaydı hep. Hâlâ yeşil renklerini koruyan yüksek dallar ve sarmaşıklar, diz çöküp saklanacak bir katil için çok iyi bir pusu yeri olabilirdi. Ama Delaney inanmazdı böyle şeye. Tecrübeli ve lastik ökçeli ayakkabılar giyen bir katil bile, saklandığı yerden çıkıp, üç-dört adım hız almak ve kurbanına arkadan saldırmak için atılırken, çıt çıkarmadan edemezdi. O zaman da Lombard döner, kendisine saldıranı görür, belki korunmak için bir kolunu kaldırır ve kaçmak için bir hareket yapardı. Oysa çok ani ve beklemediği bir saldırıya uğradığı apaçık ortadaydı.

Delaney pek ağır ilerleyerek, sokak boyundaki bi-

naların cephelerini seyretti. Katilin, Lombard'ın York caddesine geçmesini apartmanlardan birinin girişinde beklemiş olması, sonra kaldırıma çıkıp peşini izlemesi ihtimalini kabul etti. Ama yine de Lombard adamın sesini işitebilir, varlığını sezinleyebilirdi pekâlâ. Ve Lombard gibi sokak saldırılarının ne demek olduğunu çok iyi bilen biri, gece yarısı bu semtte böyle bir saldırıya kolayca nasıl yem olabilirdi? Belediye meclisi üyesi, fırsat bulabilse, York caddesindeki yoğun trafiğe sığınabilir, ya da kapağı, kapıcısı olan büyük blok apartmanlardan birinin girişine atabilirdi.

Elbette bütün bu tahminler, Lombard'ın seçilmiş bir hedef olduğu, katilin kendisini izlediği ya da en azından belirli bir saatte, belirli bir sokaktan geçeceğini bildiği hesabına dayanıyordu. Ama şu anda Delaney'i en çok ilgilendiren nokta, saldırının aniliği ve tam başarıya ulaşmış olmasıydı. Nehir kıyısına kadar geldiği yerden, geri döndü, dolandı ve bu sefer York'a doğru yine ağır ağır yürümeye devam etti.

«Kuzum, Demir Leblebi neyin peşinde?» diye sordu üniformalı bir devriye memuru. Kaldırımda tebeşirle çizilmiş yerin başında, meraklıları uzak tutmak için dikilmişti buraya.

Komiser yoldan ağır ağır yürüyerek gelen başkomisere baktı.

«Ne olacak, delil peşinde,» diye aptalca açıkladı. «Damgalı bir Fransız posta pulunu, ya da bir parmağı eksik bir eldivenin sol tekini, veya bir tek kuş tüyünü bulacağından emin. Böylece cinayeti aydınlatacak ve müdür muavini olacak. Başka neyin peşinde olduğunu sanıyorsun be?»

Memur bilmiyordu doğrusu neyin peşinde olduğunu, komiser de bilmiyordu ya.

Delaney, bir ihtimal daha var diye düşünüyordu: Katil belki de Lombard'la birlikte yürüyordu ve ikisi arkadaştılar. Ama katilin silahını çekip, kurbanının arkasına geçmesine, Lombard dönmeden, tam arkadan kafasını patlatmasına imkan var mıydı hiç? Kurbanı kuşkulanmaz, kaçmaya kalkışmaz mıydı ya da darbeden sakınmayı denemez miydi sanki?

En şaşırtıcı yan, yine de saldırının ansızın oluşu, Lombard gibi iriyarı ve güçlü kuvvetli bir adamın, hiç direniş göstermemesi, katilin arkasına kadar sokulmasına ses çıkarmamasıydı.

Delaney bir an için durdu ve düşündü; biraz ileri gitmişti galiba. Kimbilir, belki de katil, kurbanına arkadan sokulmamıştı. Belki de York caddesinden doğruca Lombard'ın üzerine doğru gelmişti. Eğer iyi giyimli, gece yarısından önce kapağı evine atmaya hevesli bir semt sakini gibi görünmüşse, Lombard adamı, uzaktan şöyle bir süzmüş, sonra da güven verici biri olarak görüp, geçmesi için hafifçe yana dönmüş olabilirdi.

Elbette silahını saklamış olmalıydı. Eğer bu bir çekiç, ya da demir boruysa, saklamanın türlü yolları bulunabilirdi. Bir gazetenin içine sarabilir, koluna attığı pardesüsünün altına gizleyebilir, hattâ uydurma bir paketin altına sokabilirdi. Lombard'ın yanından geçer geçmez de, kurbanının bütün dikkati artık önüne dönük olacağı için, silahını çıkarıp, döner, Lombard'ın haberi bile olmazdı. O an can verip, öne doğru fırlar ve yere serilirdi. Katil de silahını yine saklar, ya York caddesine döner, ya da bu semtte oturuyorsa, apartmanına doğru devam ederdi yoluna. Ya da bir arkadaşının apartmanına giderdi. Hattâ uygun bir yere park ettiği otomobiline koşardı.

Delaney bu ihtimali bir kere daha baştan aldı. Ne kadar çok incelerse, o kadar kuvvetli görünmeye başlamıştı şimdi: Doğruluğunu hissediyordu. Lombard'a yaklaşan katilin, kurbanının tanımadığı biri olduğunu ortaya koyuyordu. Ama iyi giyimli, «dürüst» görünüşlü ve eve dönme telaşında biri gibi göründüyse, Lombard ya da bir başkasının, ondan kurtulmak için koşup kaçmasına gerek yoktu. Katilin, işlediği cinayetten sonra kendi apartmanına ya da bir arkadaşının evine gittiği varsayımını hemen zihninden uzaklaştırdı. Adam civardaki evlerde oturanların sorguya çekileceğini hesaplamış olmalıydı. Hayır, katil ya York'a dönüp kaçmış, ya da bir yere park ettiği otomobiliyle uzaklaşmış olmalıydı.

East River kara yolunu kesen parmaklığın önünden geri döndü Delaney, sokağı arşınladı, cesedin bulunduğu kaldırımdan aşağı indi, cinayet kurbanının ölümünden önce yürüdüğü yöne ilerledi.

Şimdi ben, biraz sonra öldürülecek olan Frank Lombard'ım. Annemle birlikte yemek yedim, gece yarısı annemin evinden ayrıldım ve Brooklyn'daki evime gitmek için telaş ediyorum. Hızlı hızlı gidiyorum ve durmadan çevremi süzüyorum. Hattâ evden bozma apartmanların giriş yerlerindeki sarmaşıkların arasına bile göz atıyorum. Sokak saldırılarının ne demek olduğunu çok iyi biliyorum, kafama muştasını ya da sopasını indirmek için pusuda bekleyen birinin bir köşeye saklanmadığından emin olmak istiyorum.

İleri bakınca, York caddesinden yaklaşan birini görüyorum. Gölge yapmayan yeni sokak lambalarının ışığında, onun, iyi giyimli, pardesüsünü koluna atmış biri olduğunu farkediyorum. O da bir an önce evine ulaşmak için telaşla yürüyor. Bunun ne demek olduğu-

nu anlıyorum. Yaklaşınca, bakışlarımız birleşiyor. İkimiz birden baş sallayıp, gülümsüyoruz. Bu gülümseme, «Her şey yolunda,» anlamını taşıyor. «İkimiz de iyi giyimliyiz. Güven verici bir halimiz var. Soyguncu değiliz.» Adamın geçebilmesi için ben bir parça yana çekiliyorum. Bir an sonra, ölüyorum.

Delaney, kaldırımda tebeşirle çizilmiş yerin üzerinde durdu. İyice inanmaya başlamıştı buna. Lombard'ın, kendisini savunmak amacıyla neden hiç bir şey yapmadığını, niçin davranmadığını çok iyi açıklıyordu. Başkomiser ağır ağır York caddesine yürüdü. Döndü, tekrar nehre doğru ilerlemeye başladı.

Şimdi ben katilim. Pardesümü kolumda taşıyorum. Pardesümün altında, sakladığım çekicin sapına yapışmışım. Hızlı, emin adımlarla yürüyorum. Karşımda, portakal sarısı ışığın altında, öldüreceğim adamı görüyorum. Birden üzerine doğru yürümeye başlıyorum. İyice yaklaşınca, başımı sallıyorum, gülümsüyorum, yanından geçmek için davranıyorum. Adam şimdi dosdoğru ileri bakıyor. Yanından geçip, çekici çıkartıyorum, birden dönüp, iyice yukarı kaldırdığım kolumu, var gücümle indiriyorum, vuruyorum. Adam öne doğru fırlayarak düşüyor. Çekici tekrar pardesümün altına saklayıp, yine hızlı hızlı York caddesine yürüyor ve kaçıyorum.

Başkomiser Delaney, yeniden tebeşirle çizilmiş çizginin başına gelip durdu. Evet, her şey böyle olup bitmiş olabilirdi. Eğer katil kararlı, sakin ve talihliyse... elbette, talihi yaver gitmeden olamazdı bu. Her zaman talih. Kimse o anda pencereden dışarıya bakmayacak. O saatte sokakta başka hiç kimse bulunmayacak. Tam çekiçle vuracağı anda, farlarıyla kendisini aydınlatacak bir araba geçmeyecek York caddesinden.

Fakat katilin talihli olduğunu kabul etsek bile... ah, Allah kahretsin! Ya cüzdan? O lanet olası cüzdanı tamamen unutmuştu!

Cüzdan katlanır cinsten, erkeklerin genellikle pantalonlarının arka cebinde taşıdıkları cinsten bir şeydi. Delaney, kalçanın yuvarlaklığına uygun olarak hafifçe eğrildiğine dikkat etmişti zaten. Kendisi de aynı cins cüzdan taşırdı ve aylarca kullandıktan sonra, böyle büküldüğünü biliyordu.

Lombard, önden tahta kancalarla tutturulan, truakar bir «araba pardesüsü» giymişti. Pardesüsünün ve ceketinin eteği, pantalonunun arka cebini ortaya çıkarmak için yukarı doğru çekilmişti. Peki, katil, cüzdanın içi parayla dolu olduğu halde, ne diye çıkarmak için bu kadar uğraştıktan sonra, cesedin yanında açık bırakmıştı? Her an, her saniye gecikirken, büyük bir tehlike içindeydi. Buna rağmen eğilip cüzdanı aramaya zaman ayırabilmişti. Bulduktan sonra da, cesedin yanında açık bırakmıştı.

Niçin almamıştı parayı, ya da olduğu gibi cüzdanı? Pencerelerde veya sokakta biri beliriverecek diye korkmuş olamazdı. Kurbanının, önden karşısına çıkacak kadar cesareti ve sinirleri yerinde olan biri, tehlike olsa bile, buna kolay papuç bırakmazdı. İnsan bir cüzdanla da, cüzdansız da, dilediği kadar çabuk koşup uzaklaşabilirdi de. Hayır, onun aradığı para değildi. Ne istiyordu peki? Kurbanının kimliğini mi merak etmişti, yoksa cüzdanda henüz onların bilmedikleri bir başka şey mi arıyordu?

Delaney, York caddesine döndü, kıvrıldı, tekrar geri döndü ve caddeyi bir daha arşınladı.

Şimdi ben katilim, kolumda pardesümü taşıyorum. Pardesünün altında...

Delaney, polis örgütündeki herkes kadar, bu, ayrı bir özelliği olan cinayeti çözme şansının ne derece olduğunu çok iyi biliyordu. 1971'de New York City'de cinayet kurbanlarının sayısının, aynı süre içinde Vietnam'da savaşlarda ölen Amerikan askerlerinin sayısından daha yüksek olduğunu da biliyordu. New York'ta hemen her gün beş kişi, tabancayla vurularak, bıçaklanarak, boğazlanarak, sopayla kafası yarılarak, ateşe atılarak ya da damdan aşağı itilerek öldürülüyordu. Bu dehşetengiz kan seli içinde bir kişi fazla olmuş, ne çıkardı sanki?

Ama bu genel bir tutum haline gelir, sineye çekilen bir durum olarak kabul edilirse, üstelik toplumun olağan davranışı sayılırsa —«Bir kişi fazla olmuş» ne çıkar?—, Frank Lombard'ın öldürülmesi de önemsiz bir cinayet sayılabilirdi. Veba etrafı kasıp kavururken, bir tek kişinin ölümüne kim aldırır ki?

Başkomiser Edward X. Delaney gazeteciye niçin polis olduğunu anlatırken, düşündüğünü söylemişti: Evrende ölümsüz bir uyum olduğuna, aynı uyuma bütün canlı ve cansız varlıklarda raslandığına inandığını söylemişti. Cinayet, kanlardan çıkan uyumsuz bir ses demekti. Böyle düşünüyordu Delaney.

Ama olup bitenleri anlamak için yaptığı ilk ön çalışma sırasında, katil ve kurbanı rolünü oynar, cinayetin muhtemel çözümünü ararken, aslında daha derinlere dayanan bir nedeni olduğunu, bunu düşünmekten çok sezdiğini üzülerek farketti. Bundan hiç kimseye söz etmemişti, hattâ şüphelendiğini sezinlediği halde, Barbara'ya bile.

Belki de aldığı Katolik terbiyesi, onu bütün dünyayı hatasız görmeye zorluyordu. Tanrı'nın dünyadakı vekili olmak istiyordu. Bunun utanç verici bir istek ol-

duğunu biliyordu. Günahını kabul ediyordu. Kibirdi günahı.

2

NEYDİ BU? Biçimini ya da anlamını bir türlü çözemiyordu. İncecik kolları dışarıya yerleştirilmiş, beyaz çarşaf ve mavi battaniye altında kıvrılacak gibi bir şey. Kapalı değil de, yarı aralık şiş göz kapakları, dışarı fırlamış elmacık kemikleri, bir ölünün sırıtışını hatırlatan, aşağı sarkmış soluk dudaklar, üzerine çekilen battaniyenin dümdüz durmasına yol açacak kadar incelmiş bir vücut. Ve tüpler, sargılar, çelik, plastik —bunlar da yeni organları— kavanozlar ve süzme kapları. Delaney. çılgın gibi, bir hayat belirtisi görmek için baktı, süzdü, süzdü, en sonunda bir oğlan çocuğunun göğsü kadar düz göğsünün hafif hafif kalkıp indiğini farkedebildi. Aklına Frank Lombard'ın cesedi geldi ve düşünmeye daldı. Nerdeydi aralarındaki ilişki? O zaman ikisini de bir sisin ardında gördüğünü hatırladı. Bakışları buğulu ve yaşlıydı.

«Ağır uyuşturucu ilaçların etkisi altında daha,» diye fısıldadı hemşire, «ama oldukça çabuk düzeliyor. Dr. Bernardi sizi Operatör Odası'nda bekliyor.»

Delaney öpebileceği bir yer aradı, tüplerden, şırıngalardan, sargılardan, bandlardan arınmış bir çıplak cilt parçası. Bütün istediği bir işaret, yalnızca bir işaret verebilmekti. Saçlarını öpmek için eğildi, ama dudaklarının önüne teller çıktı.

«Ben söylemiştim,» dedi tırnaklarını süzen Bernar-

di. Sonra suçlarcasına Delaney'e baktı, inkâr et der gibi meydan okurcasına süzdü. «Proteus enfeksiyonundan söz ettiğimi hatırlayacaksınız, değil mi?»

Başkomiser vurdumduymaz bir edayla oturup, uyuşturucu madde almış gibi, uykulu haliyle sallandı. Operatörler odasındaki oyun masasında, karşılıklı oturuyorlardı. Masanın üzerine kâğıtlar yayılmıştı. Çoğu kapalıydı. Yalnız bir kupa damıyla sinek dokuzlusu açıktı.

«Proteus enfeksiyonu,» diye boğuk bir sesle tekrarladı Delaney. «Nereden biliyorsunuz?»

«Laboratuvarın dediği bu.»

«Yani laboratuvar, karıma böbrek taşı teşhisini koyan siz ve meslektaşlarınızdan daha mı bilgili »

Doktorun parıltılı gözlerinde yine saydam olmayan bir film belirdi sanki. Vücudu dikildi ve Delaney' in o güne kadar görmediği bir hareket yaptı: Sağ elinin işaret parmağını sağ kulağının üzerine bastırdı, baş parmağını havada salladı, tıpkı bir kurşunla beynini uçurmak isteyen bir adam gibi.

«Komiserim.» dedi kaypak sesiyle, «size temin ederim ki...»

«Peki, peki,» diyerek özür dilemeyi de tersledi Delaney. «Boşuna vakit kaybetmeyelim. Nedir bu Proteus enfeksiyonu?»

Bernardi, bilgiçliğini göstermek amacıyla, yakaladığı her fırsatta olduğu gibi, hemen canlanıverdi yine. Şimdi de her zamanki gibi işaret parmaklarını birleştirmiş, kalın dudaklarının üzerine bastırıyordu.

«Proteus,» dedi mutlu bir edayla, «dilediği zaman görünüşünü değiştirebilen bir Yunan deniz tanrısıydı. Bu sizi ilgilendirebilir, komiserim. Dilediği zaman kullandığı milyonlarca biçim ve başka kılık. Bir polisin işlerini Arap saçına döndürebilir, değil mi?»

Delaney ters ters homurdandı. Bernardi aldırmadı.

«İşte bunun için bu özel hastalığa da bu ad verildi. Enfeksiyon, aslında bir hastalık değildir, ama bizim bu kadar derinine inmemize gerek yok. Proteus enfeksiyonunun sadece sık sık biçim, görünüş, şekil ve öteki hastalıklara, enfeksiyonlara benzeyen bir düzine kadar belirtiye büründüğünü söylemek yeter. Teşhisi çok zordur.»

«Ender midir?» diye sordu Delaney.

«Proteus mu?» dedi kaşları yukarı kalkan doktor. «Buna hayır cevabını verebilirim. Fakat pek yaygın da değildir. Literatürü zengin sayılmaz. Bu sabah ben de bunu araştırıyordum ve bu nedenle telefonlarınıza cevap veremedim. Proteus üzerine ne buldumsa, onları okumaya daldım.»

«Nedir sebep olan?» diye sesindeki kini saklamaya, karşısındaki makarnacı kadar serinkanlı görünmeye çalışan Delaney sordu.

«Söyledim ya. Proteus basili. Hepimizde yaşar bu basil. Genellikle barsaklarda. Bilirsiniz, içimizde cirit atan, iyisi-kötüsüyle her çeşidi vardır bu hayvancıkların bünyemizde. Bazan, karın nahiyesindeki bir ameliyattan sonra, Proteus enfeksiyonu tırmanmaya başlar. Engelleri geçer. Bazan idrar organlarına ya da başka belirli bir organa musallat olur. Pek ender olarak kan yollarına karışır. Bilinen belirtileri, yüksek ateş, titreme nöbetleri, baş ağrıları, bazan de mide bulantısıdır. Fakat bu belirtilerin en az bir düzine başka hastalığın da belirtileri olduğunu biliyorsunuz, eminim. Proteus kanda da, kesinlikle saptanması çok zor olan birtakım değişiklikler oluşturur. Bu enfeksiyona karşı özellikle antibiyotik tedavisi tavsiye edilir.»

«Bunu denemiştiniz.»

Doğru. Fakat sizi temin ederim ki komiserim, bütün çareleri denemiş sayılmam. Şu «harika» denen ilâçlar var ya, bunların aslında hiç de harika bir yanları yoktur. İçlerinden biri, belirli bir basile karşı etkili olabilir. Ama aynı zamanda çok daha etkili olabilecek bir başkasının üremesine yol açabilir. Antibiyotikler öyle gelişigüzel kullanılmaz. Karınızın durumunda da, Proteus enfeksiyonuna, rahminin alınmasının yol açtığına inanıyorum. Ama bütün belirtiler böbrek taşı olduğunu gösteriyordu. Tahlil ve röntgen filmleri de teşhisi destekliyordu. Dr. Spencer işe müdahale ettikten sonra, böbreklerden birinin alınması gerektiğini anladık. **Gerektiğini** diyorum. Anlıyor musunuz?»

Delaney cevap vermedi.

«Böbrekte, hâlâ ameliyatla alınması olanağı bulunmayan enfeksiyon kesecikleri bulunduğunu gördük. Küçük ve dağınık haldeydiler. Şimdi her şeye yeniden başlayacağız. Enfeksiyonun ana kaynağının alındığı umudundayız ve kalan kesecikleri antibiyotiklerle temizleyebiliriz.»

«Umut mu, doktor?»

«Evet, umut, komiserim.»

İki adam karşılıklı birbirlerini süzdüler.

«Karım ölüyor, değil mi, doktor?»

«Bunu söyleyemem.»

«Hayır, söyleyemezsiniz!»

Birden doğrulup ayağa kalktı, rüzgâr gibi çıktı odadan.

Şimdi ben katilim, Proteus basili. Karımın böbrekleri içindeyim. Ben...

Öğleden sonra güneşli bir saatte karakola döndü.

Karısının yanında olması gerektiğini düşündü. Karısının yanında olmayı ya da yanına gitmeyi değil, olması gerektiğini. İşine devam ettiği, New York polisinde görevli komiser Edward X. Delaney olarak kaldığı sürece, ona yardımı dokunamazdı. Emektar daktilosunu alıp, Devriye şubesi müdür muavini Ivar Thorsen'e, hemen emekliye ayrılma işleminin yapılmasını isteyen bir mektup yazdı. Bir de «Emeklilik Talepnamesi» doldurup, Thorsen'e yazdığı ve karısının hastalığı nedeniyle emekliliğini istediğini açıklayan özel mektuba iliştirdi. Eski dostundan, emeklilik işlemlerini hızlandırması için yardımcı olmasını da rica etti. Zarfı pulladı, mühürledi, köşedeki posta kutusuna kadar gidip, attı. Sonra evine dönüp, soyunmadan uzandı yatağına.

Belki üç dakika, belki de sekiz saat uyudu. Baş ucundaki telefonun ziliyle uyanıverdi birden.

«Buyrun, ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«Edward, ben Ferguson. Bernardi'yle konuştun mu?»

«Evet.»

«Çok üzüldüm, Edward.»

«Teşekkür ederim.»

«Antibiyotikler yararlı olabilir. Enfeksiyonun ana kaynağı alındı.»

«Biliyorum.»

«Edward, seni uykudan kaldırdım.»

«Ziyanı yok.»

«Belki öğrenmek istersin diye düşündüm de.»

«Neyi?»

«Lombard cinayeti. Kullanılan çekiç değil.»

«Neymiş peki?»

«Bilmiyorum. Kafatasında açılan delik, yedi buçuk, on santimetre derinliğinde. Sivri uçlu bir koni gi-

bi. En dışardaki delik, cinayet aracının girdiği yerin çapı, üç santimetreye yakın. Sonra kafatasının içine doğru, ucu sivrileşerek giriyor. Bir kazma falan gibi. Raporumun bir kopyasını ister misin?»

«Hayır. Ben emekli oldum.»

«Ne?»

«Artık beni ilgilendirmiyor bu cinayet. Emeklilik talepnamemi doldurdum bile.»

«Hay Allah. Yapamazsın bunu, Edward. Senin hayatın bu.»

«Biliyorum.»

Delaney telefonu kapattı. Bir daha uyuyamadı.

3

ÜÇ GÜN SONRA, başkomiser Delaney'in beklediği telefon geldi. Müdür muavini Thorsen'in yardımcısı, o gün öğleden sonra saat dörtte Thorsen'le buluşup buluşamayacağını soruyordu. Delaney metroyla, sırtında üniforması, şehre indi.

Adını verince, Thorsen'in güzel sekreteri, «Buyrun, hemen girin komiserim,» dedi. «Sizi bekliyorlar»

«Bekleyenler»in kimler olduğunu merak eden Delaney, kapıya bir defa vurdu, sonra Thorsen'in odasının ağır meşe kanadını itip, açtı. Deri koltuklarda oturan iki kişi ayağa kalktılar, müdür muavini gülümseyerek ilerledi.

Ivar Thorsen, örgütte Delaney'in «arkası»ydı. Eyalet yönetiminde görevli birini, insan olarak seven, mesleğiyle ilgilenen, yükselişini sağlayan yüksek mev-

ki sahiplerine, polis argosunda böyle derlerdi. Eğer «arka» yükselirse, er geç koruyucu kanatlar altına aldığı görevli de yükselirdi.

50 yaşını aşkın bir adam olan müdür muavini Ivar Thorsen, astları tarafından «Amiral» diye çağrılırdı. Bunun nedenini anlamak da çok kolaydı. Tıknaz yapılıydı, ama ince ve zayıf bir vücudu vardı. Sırf kas ve kemikten bir vücut. Seke seke yürürdü. Pürüzsüz, duru bir cilde, klasik kuzeyli yüz çizgilerine sahipti, ama sertti. Soluk mavi gözleri insanın ciğerini delecek gibiydi. Ak saçları tarak yüzü görmemiş de, sol tarafından pembe kellesi görülecek biçimde sıkı sıkı ve sertçe fırçalanmış gibiydi.

Delaney'in elini sıktı, sonra odadaki öteki adama döndü.

«Edward, sanırım müfettiş Johnson'u tanıyorsun.»

«Elbette. Memnun oldum sizi gördüğüme, efendim.»

«Ben de,» diye şırıtarak cevap verdi kara Buda. Pençe gibi iri elini uzattı. «Nasılsınız bakalım?»

«Halimizden şikayet edemeyiz ki... Yok, ederim de, dinleyen çıkmaz.»

«Biliyorum, biliyorum,» diye geveledi iriyarı adam, koca göbeği indi, kalktı. «Çok isterdim sizlerle daha sık beraber olmayı, ama beni o Allahın belâsı elektronik beyinlere bağladılar, bu nedenle dilediğim gibi sık inemiyorum şehre.»

«Tutuklanan ve suçlu bulunanların oranlarıyla ilgili araştırmanızı okudum.»

«Sahi mi?» diye büyük bir kıvançla bağırdı Johnson. «Herhalde şehirde bunu okuyan tek polis sizsiniz.»

«Ağır ol. Ben,» diye itiraz etti Thorsen. «Ben de okudum.»

«Hadi canım sen de,» dedi alaycı bir sesle kara adam. «Belki okumaya başlamışsındır, sonra da son paragrafını okuyup, bitirmişsindir.»

«Yemin ederim ki her kelimesini okudum.»

«Okumadığına bire beş bahse girerim... bak, sonra birkaç soru sorup ispatlarım ha..»

«Kabul.»

«Suç sayılan kötü hareketler,» diye atıldı hemen Delaney, «ikinizi de tutuklayabilirim şimdi. Kumar yasağına aykırı hareketten.»

«O kadar uzun boylu değil,» diyerek koca başını salladı Johnson. «Mahkemeler, iki kişi arasında özel bahse girmenin kumarla mücadele kanunu kapsamına giremeyeceğine karar verdiler. Bakınız, Harbiner'in 'City of New York' kitabı.»

«Bakınız, 'Plessy-Novick yorumlaması'» diye cevap verdi Delaney, «mahkeme, iki kişi arasındaki özel bahsin adlî bir karar gerektirmeyeceğine, bahse girmek zaten kanun dışı bir eylem olduğu için karar vermiştir.»

«Bırak Allah aşkına,» diye homurdandı Thorsen. «Seni buraya kanunlardan dem vurasın diye çağırtmadım. Otur bakalım hele.» Ötekilere deri koltukları gösterdi, kendisi de cam kaplı masasının ardındaki maroken döner koltuğuna geçti. Dahili telefonunun düğmesine bastı. «Alice, olağanüstü durum dışında, kim ararsa atlat, sakın bağlama.»

Müfettiş Johnson, Delaney'den yana dönüp, merakla yüzüne baktı.

«Raporum hakkında ne düşünüyorsun, Edward»

«Rakamlar şok etkisi yarattı efendim. Sonra..»

«Bak Edward, bana Ben diye seslenirsen, bunun küstahlık veya itaatsızlık sayılacağını sanmam »

«Peki, Ben. Ne demiştik... Rakamlar üzerimde şok etkisi yarattı, çözümlemeniz çok parlaktı, ama vardığınız sonuçlara katılmıyorum.»

«Hangileri?»

«Farzedin ki çeşitli cürümlerden tutuklananların yalnızca yüzde beşi suçlu bulunup mahkûm ediliyor. Siz buna dayanarak bizim —yani ön safta olanların— daha az insan tutuklayıp, daha sağlam delillere dayananları içeri atmamız gerektiğini savunuyorsunuz. Yani mahkemelerin yüzde yüz mahkûm edebileceği kimseleri tutuklamamızı salık veriyorsunuz. Ama mahkemede ispatlanamayacağını bildiğimiz halde, kötüleri kütle halinde tutuklamanın, önleyici bir etkisi olduğunu kabul etmiyor musunuz? Sanık, suçlu bulunmayabilir, ama kefalet bulunup hapishaneden salıverilmesini sağlayıncaya kadar içerde kalması —o da kefaleti bulabilirse— ve mahkeme için avukatına ödeyeceği ücret, acaba onu, bir daha suç işlerken, biraz olsun düşünmeye sevketmez mi dersiniz?»

«Olabilir de, olmayabilir de,» diye gürledi Johnson. Raporumu yazarken, önleyici açıdan da bakmak gerektiğini biliyordum. Aslında ben de aynı görüşteyim. Ama kalkıp daha geniş çapta tutuklamalara girişilmesini salık verseydim, —mahkemede ister suçlu bulunsun, ister bulunmasın— fahişelerle, pezevenklerle, homoseksüellerle, kumarbazlarla daha köklü biçimde mücadele için şiddet öğütleseydim... ne olurdu, biliyor musun? Örgütteki radikal görüşlülerden biri bunu basına sızdırır, medeni hakları savunan örgütler de ensemizde boza pişirmeye başlarlardı hemen. Bir anda yine 'faşist domuzlar' olur, çıkardık.»

«Yani halkla ilişkiler uğruna inançlarınızı hasıraltı ettiğinizi mi söylemek istiyorsunuz?»

«Evet, öyle,» dedi tatlı bir sesle.

«Halkla ilişkiler böylesine önemli mi yani?»

«Önemli olmalı. Polis örgütünün iyiliği için. Sizin dünyanız, sadece bölgenizdi. Benim dünyam ise, müdürün yeridir, hattâ biraz daha genişletirsek, belediye başkanının.»

Delaney iriyarı kara adamı uzun uzun süzdü. Müfettiş Benjamin Johnson, polis müdürünün kurmayında, istatistik ve üretim çözümlemeleriyle görevliydi. Rutgers Amerikan futbolu takımının başarılı oyuncularındandı bir zamanlar. Şişmanlamaya başlamıştı artık, ama kötü olmamıştı bu kendisi için; hâlâ formunu koruyabiliyordu. Üstelik şişmanlığı, ciddiyetine başka tür bir katkıda bulunuyordu. Gülümsemesi çekici, sanki çocukçaydı. Delaney'in bildiği kadarıyla amansız, karmaşık, inandırıcı zekâsını gizlemek için biçilmiş kaftandı. Bir zenci, Johnson'un mevkiine ve şöhretine yalnızca içten kahkahaları ve inci gibi dişleriyle erişemezdi elbette.

«Lütfen,» diyerek elini yukarı kaldırdı Thorsen. «İkiniz bir gece buluşun da, birlikte biftek yiyip ya da zengin bir sofrada karşılıklı oturup, didişin.»

«Benimki bonfile olsun,» dedi Johnson.

«Ben zengin bir sofra isterim,» diyerek gülümsedi Delaney.

«Peki, istediğiniz gibi olsun,» dedi hiç saçmalıktan hoşlanmayan Thorsen. «Her şeyden önce, söyle bakalım Edward, Barbara nasıl?»

Delaney birden gerçeklere dönüverdi. 'Polisçe konuşma'lardan çok zevk alıyordu, suç ve ceza üzerine oturup sabahlara kadar çene çalabilirdi. Ama yalnız başka polislerle. Siviller ise bir şey **bilmezdi.** Daha doğrusu papazlarla tartışan dinsizlere benzerdi si-

viller. Sanki başka şeylerden konuşur gibi olurlardı, ya da başka dillerde. Dinsiz, aklı ileri sürerdi, rahip de inancı. Yani ikisi de hem haklıydı, hem de haksız

«Barbara pek iyi değil,» dedi sakin bir sesle. «Ameliyattan, beklendiği gibi çıkmadı, daha doğrusu benim umduğum şekilde. Şimdi antibiyotikleri denemeye başladılar. İlkinin ona hiç bir etkisi olmadı. Şimdi bir başkasını deniyorlar. Böyle, hep devam edecekler denemeye.»

«Karınızın hastalığını işitince, çok üzüldüm,» dedi sakin bir sesle Johnson. «Nedir aslında rahatsızlığı?»

«Proteus enfeksiyonu diyorlar. Karımda, enfeksiyon, idrar yollarında gösterdi kendisini. Ama doktorlar, karımın, aslında ne ölçüde hasta olduğunu ve kurtulma şansı üzerine doğru dürüst bir şey söyleyemiyorlar.»

«Anlıyorum,» dedi ilgilenen bir tavırla Johnson. «Doktorların en nefret ettiğim tarafı, gidip kendilerine karnım ağrıyor dediğiniz ve bütün belirtileri anlattığınız zaman, 'Orası önemli değil,' diye cevap vermeleridir. O zaman dayanamam, 'Ulan herif, biliyorum, ağrıyı çeken benim; sen ne diye aldıracakmışsın?' diye patlarım.»

Delaney, Johnson'un kendisini neşelendirmek istediğini bildiği için, gülümsedi.

«Önceden adını hiç duymadığım hastalıkları işitmekten hiç hoşlanmam,» dedi Thorsen. «Şu insan vücudunda o kadar çok aksayan yan var ki, nasıl sağ kalıp yaşıyoruz, şaşıyorum bazan.» Birden çam devirdiğini anladı, diğerlerinin yüzündeki hüzünlü bakışı gördü ve hemen ekledi: «Doğru söylüyorum, değil mi? Yalan mı? Neyse, Edward, emeklilik talebin bu-

rada. Her şeyden önce, izin verirsen bu talebin üzerinde hiç bir işlem yapmadığımı itiraf edeyim. Her şeyi düzenine uygun yapmışsın. Dilediğin zaman emekli olmak da hakkın. Fakat daha önce seninle bir kere konuşmak istedik. Ben, bundan sonra sen devam eder misin?»

«Hayır,» dedi koca başını sallayan Johnson. «Top daha sende.»

«Edward, bu iş senin bölgende işlenen Lombard cinayetiyle ilgili. Adamın şöhretini ve kendinin nasıl reklamını yaptığını, örgütümüzün acele bir çözüm yolu bulup, katili hemen yakalamasının ne ölçüde önemli olduğunu takdir ettiğini biliyorum. Üstelik bu iş, Dedektifler Şubesi'nin yeniden örgütlenmesi çabalarının tam ortasında patlak verdi. Müdür muavini Broughton'un başkanlığında, Lombard Harekâtı adlı özel bir görev birliği kurulduğu yolundaki yazıyı aldın mı?»

Delaney cevap vermeden önce biraz durdu, nereye kadar açılması gerektiğini düşündü. Ama Broughton çirkefin tekiydi. Hem üstelik emekli olacağına göre, ne zararı dokunabilirdi ki kendisine?

«Evet, biliyorum,» diyerek başını salladı. «Aslında bu sabah, cinayetten sonra, Lombard Harekâtı'nı kendisine ben teklif ettim. Arabasında özel bir görüşme yaptık da.»

Thorsen, Johnson'a bakmak için başını hafifçe yana çevirdi. İki adam bir an için birbirlerini süzdüler. Ardından müfettiş, kocaman elini deri koltuğunun kenarına küt diye indirdi.

«Ben demiştim sana,» diye öfkeyle gürledi. «Ben o budala, ırkçı orospu çocuğunun bu fikri tek başına bulacak beyni yoktur demiştim. Demek sen teklif ettin bunu ona ha, Edward?»

«Evet.»

«Neyse aziz kardeşin Broughton'un bunun için sana teşekkür edeceğini hiç umma. Hayvan herif, 'Rabbena, hep bana' diyen itin tekidir. Hele bu günlerde pek yükseklerde dolaşıyor.»

«Seni bunun için bugün buraya çağırdık,» dedi tatlı bir sesle Thorsen. «Broughton pek yükseklerde dolaşmaya başladı, kendisini mutlaka tutup, alaşağı etmeliyiz.»

Delaney bir birine, bir ötekine baktı ve şimdiye kadar hep kaçınmaya çalıştığı bir batağa saplanmak üzere olduğunu anladı: Polis örgütünün üst kademelerinde gelişen klikler ve kulis çalışmaları... Aslında iki kişiden çok üyesi olan her toplulukta, hükümette, askerler arasında, şirketlerde raslanan hizipçilik..

«Peki, 'biz'le kim kastediliyor?» diye ihtiyatla sordu.

«Müfettiş Johnson ve ben, tabii. Bir de bizden daha yüksek mevkilerde bulunan on, on iki kişi daha. Elbette bunlar belli nedenlerle, adlarının, bu seferlik açıklanmasını istemiyorlar.»

«Ne ölçüde yüksek mevkileri?»

«Müdürden de yüksek.»

«Niyetiniz ne, ne yapmak?»

«Her şeyden önce, Broughton'u sevmiyoruz. Herifin yüz karası, yüz karası da ne kelime, Allahın belâsı bir felaket olduğuna inanıyoruz. Durmadan güç kazanıyor, bir mekanizma kuruyor. İşte bu Lombard Harekâtı da, onun yükselme yolunda attığı adımlardan biri. Tabii, eğer cinayeti aydınlatabilirse.»

«Broughton'un bu davranışının nedeni?» diye sordu Delaney. «İhtiras mı? Ne istiyor? Müdür olmak mı? Yoksa belediye başkanı mı?»

«Başkan,» dedi Johnson.

Delaney gülmeye hazır, ondan yana döndü. Eğer Johnson'un gülümsediğini görseydi, gülecekti de. Ama Johnson gülümsemiyordu.

«Ben şaka etmiyor, Edward. İmkânsız bir şey değil bu. Broughton aslında genç bir adam. Senin inanamayacağın kadar bencil, üstelik kudrete karşı aç. Theodore Roosevelt de müdürlükten Beyaz Saray'a kadar yükselmişti. Broughton niçin beceremesin aynı şeyi? Fakat bu herifçioğlu Başkan da olsa, vali de, belediye başkanı da, hattâ müdür bile olsa, biz ayağını kaydırmak istiyoruz.»

«Piç faşist,» diye homurdandı Johnson.

«Yani...?» dedi Delaney.

«Bir planımız var. Dinler misiniz?»

«Dinlerim..»

Ağzımızı sıkı tutmak gerektiği ve bunların tamamen bir sır olduğu gibi gevezelikler etmeyeceğim boşuna. Seni, bunları hatırlatmayacak kadar iyi tanıyorum. Edward, bugün emekli olsan bile, yine de bütün saatlerini karının yanında geçiremezsin. Hiç tahmin edemeyeceğimiz bir süre hastanede yatmak zorunda karın, değil mi?»

«Evet.»

«Bugün emekliye ayrılsan, yine de bol bol boş vaktin olacak. Ben seni iyi tanırım; örgütte otuz yıl çalıştıktan sonra, senin ciğerine işlemiştir meslek. Tamam... Şimdi, Lombard cinayetinin üzerinden üç-hayır, hemen hemen dört gün geçti. Lombard harekâtı başlayalı hemen hemen üç gün oluyor. Üç günden beri Broughton şehrin dört bir köşesinden adam ve donatım topluyor. Dev gibi bir örgüt kurdu, hâlâ da genişletiyor. Herifçioğlunun nasıl iktidar hırsı içinde olduğunu söylemiştim. Broughton ve Lombard Harekâtının, daha

bir tek şey bile bulamadıklarını da söyleyebilirim bu arada. Ne bir yol, ne bir delil, ne bir iz, ne de bu işin nasıl yapıldığı, niçin yapıldığı ya da kimin tarafından yapıldığı hakkında bir ip ucu. İnan bana Edward, Lombard'ı kaldırımda iki seksen uzanmış yatarken gördüğün andan beri, bir arpa boyu ileri gidemediler.»

«Ama bu, cinayeti yarın, bu gece, hattâ şu anda, konuştuğumuz şu sırada çözmeyecekleri anlamına gelmez ki.»

«Doğru. Ve Broughton bu işin altından kalkarsa, hepimizi çarmıha gerer alimallah! Yani Johnson'u, beni ve dostlarımızı. Broughton budala olabilir, ama tilki gibi de kurnazdır. Düşmanlarının kimler olduğunu çok iyi biliyor. Tekrar ediyorum, sırf kendisinin yararlandığı Lombard Harekâtını bulduğun için, seni bile sepetleyebilir bu herif. Çünkü minnet duyacak adam değildir o. Bir fırsatını yakalar.. parça parça eder.»

«Kılıma bile dokunamaz. Ben emekli oluyorum.»

«Edward,» dedi müfettiş Johnson, içten ve çarpıntılı bir sesle, «farzet ki emekli olmuyorsun. Farzet ki süresiz izin isteminde bulundun. Biz bunu ayarlayabiliriz.»

«Ne diye böyle yapacakmışım yani?»

«Bu sayede iki-beş-bir'in sorumluluğundan kurtulmuş olursun. Senin yerine bir vekil komiser getiririz Vekil komiser. Yani yerine başkası geçmez. Karının hiç kimsenin tahmin edemeyeceği kadar çabuk iyileşmesi de mümkün, değil mi? O zaman yine faal göreve dönmek istemez misin? Olabilir böyle bir şey, yalan mı?»

«Evet, olabilir.»

«Tamam öyleyse,» dedi söyleyecek söz arayan, konuşmak için yolunu arayan Johnson. «Şimdi, de ki sen süresiz izin aldın. Böylece sorumluluklarından sıyrılmış olacaksın. Şimdi bizim senden istediğimiz..» hemen ardından kendisinden istedikleri şeyi, bir solukta söyleyiverdi: «Bizim senden bütün istediğimiz Lombard'ın katilini bulmandır.»

«Ne?»

«Ne dediğimi duydun. Broughton ve Lombard Harekâtı örgütü beceremeden, senden Lombard cinayetini aydınlatmanı istiyoruz.»

Delaney hayretle önce birini, sonra ötekini süzdü.

«Çıldırdınız mı siz?» diye en sonunda sordu. «Faal görevde bile olmayan, polis örgütü dışında bir şey.. sanki bir özel dedektif gibi çalışan tek başına bir polisin, arkalarında, Emniyet'in bütün uzmanları ve kaynaklarıyla çalışan beş yüz, belki de bin dedektif ve üniformalı memurdan önce, Lombard'ın katilini yakalamasını mı istiyorsunuz? İmkânsız!»

«Edward,» dedi sabırla Thorsen. «Biz bir ihtimal olduğunu düşünüyoruz. Doğru, belki ufak bir ihtimal, ama denemeye değer bir kere. Evet, sivil giyinmiş olarak çalışmak zorunda kalacaksın. Evet, yalnız kendi başına buyruk hareket edeceksin; Emniyet'ten ne polis, ne de donatım isteyebilirsin. Ama biz bir bağlantı sağlayacağız ve bu bağlantı yoluyla, ihtiyaç duyacağın her şeyi sağlamaya gayret edeceğiz: Basılmış kimlik, ipucu çözümlemesi, laboratuvar çalışmaları, sicil araştırması. Ne istersen, sağlayacağız sana. Bu işi Broughton'un ruhu bile duymayacak şekilde tertipleyeceğiz. Eğer çakarsa, hepimiz okkanın altına gideriz zaten.»

«Bakın,» dedi umutsuzca Delaney, «Broughton'u devirmek için uğraşan yalnız ikiniz misiniz, yoksa gerçekten, müdürlükten yukarı mevkilerde, bir düzineye yakın insan daha var mı?»

«Başkaları da var,» dedi ciddi bir edayla Thorsen. Johnson da aynı ciddiyetle başını salladı.

«Olmaz, yürümez bu iş,» dedi en sonunda kesinlikle Delaney. Ayağa kalkıp, ellerini ardında kavuşturdu, bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. «Böyle bir cinayet soruşturması için kaç kişiye ihtiyaç var, biliyor musunuz siz? Kanalizasyonları arayacak, çöp tenekelerini bir bir eşeleyecek adamlar. Kapı kapı dolaşıp zile basacak ve sorular soracak görevliler. Lombard'ın özel hayatını, iş hayatını, siyasal hayatını eşeleyecek adamlar. Doğum gününe kadar geçmişini eşeleyip bir düşmanını tesbit etmeye çalışacak adamlar. Allah aşkına söyleyin, ben ya da başka biri, tek başına bu kadar işin altından nasıl kalkar?»

«Edward,» dedi yumuşak bir sesle Johnson, «sen bütün bunları yapmak zorunda kalmayacaksın ki. Lombard Harekâtına katılan görevliler, bütün bu dediklerini yapıyorlar. Yemin ediyorum sana, hazırlayacakları bütün raporların birer kopyasını sana ulaştıracağız. Bir devriye memuru, bir dedektif, ya da bir uzman. Lombard'la ilgili bir şeyi kâğıda geçirdi mi, yirmi dört saati aşmadan kopyası eline geçmiş olacak.»

«Söz veriyoruz,» diye baş salladı Thorsen de. «Yalnız bunu nasıl becereceğimizi sormaya kalkışma.»

«Sormam, sormam,» dedi telaşla Delaney. «Ama şu anda Lombard Harekâtına katılanların yaptıklarından farklı ne yapmamı istiyorsunuz benden?»

«Edward» diye üsteledi Thorsen «Kendini küçültme bu kadar. Hiç unutmam bir gün sizin evde ye-

mek yiyorduk. Sen becerdiğin bir şeyi anlatmış, sonra da aslan payını o zamanki amirine yakıştırmıştın —sen henüz komiserdin daha— bunun üzerine Barbara kızmış, sana, kendini biraz daha iyi göstermen gerektiğini söylemişti. Haklıydı kadın. Edward, senin soruşturma çalışmaları için bir yeteneğin, itici bir gücün, dehan var... Hangi Allahın belası adı yakıştırırsan yakıştır artık. Bunu sen de biliyorsun, ama kabul etmiyorsun. Ben de biliyorum ve her fırsatta da haykırıyorum. Seni bu işe, bu yoldan sokmak benim fikrimdi. Evet dersen, harika olur. Hemen çalışmaya başlayabiliriz. Hayır der ve ille de emekliliğinde diretirsen, yine başımızın üzerinde yerin var. Sana diş de bilemeyiz.»

Delaney pencerelerden birine kadar gidip, aşağıdaki kalabalık sokağı seyre daldı. Trafik sıkışıklığı arasında, korna çalıp duran otomobillerin önünde, insanlar telaşla koşuşuyordu. Parlak bir hareket, kabaran bir dalga ve güven vardır sokakta. Korna seslerini, bir cankurtaranın sirenini, uzaklarda denize açılan bir geminin düdüğünü işitti. Kennedy hava alanına doğru inen bir uçağın gürültüsü çarptı kulağına.

«Işık tutacak hiç bir delil yok mu?» diye arkasına dönmeden sordu.

«Hiç bir şey,» dedi Thorsen. «Hiç. Hattâ bir anlam çıkartmaya yarayacak bir varsayım bile.. Her şey kapkara. Koyu bir karanlık. Broughton sinirlilik belirtileri göstermeye başladı bile.»

Delaney yüzünde solgun bir gülümsemeyle döndü. Müfettiş Johnson'a bakarak konuştu:

«Ben ona, cinayet konusunda, çözüm ihtimalleriyle ilgili rakamları verdim. Kırk sekiz saat sonra işi nasıl serdiklerini bilirsiniz, değil mi?»

«Evet,» diyerek başını salladı Johnson. «Şimdi aradan dört gün geçti ve Broughton için her geçen dakika, çözüm ihtimali biraz daha azalıyor.»

«Benim için de,» dedi nerdeyse acınarak Delaney. «Elbette, bu işi yüklenirsem,» diye telaşla ekledi.

Ellerini bu sefer ceplerine sokup, yine pencereye döndü. Mesleğinde karşılaştığı bütün önemli soruları tartıştığı gibi, bunu da Barbara'yla tartışabilmeyi çok isterdi. Sebepleri, tercihleri, ihtimalleri, güvenliğini tartmak için; kesin, pratik, saldırgan **dişice** bir zekaya muhtaçtı. Kendisini karısının yerine koymayı onun düşünebileceği gibi düşünmeyi, onun karar verebileceği gibi karar vermeyi denedi.

«Sivil giysiler içinde olacağım,» dedi, arkası onlara dönük olarak. «Peki, madenî kimliğimi kullanabilir miyim?»

«Evet,» dedi hemen Johnson. «Ama mümkün olduğu kadar az.»

Delaney kendisine açılmalarından önce, bunu ne kadar düşündüklerini, nasıl planladıklarını, kusurlarını nasıl tarttıklarını anlamaya başlamıştı.

«Ne kadar sık rapor vermem gerekecek?»

«Mümkün olduğu kadar sık. Günde bir defa, ya da bir şey bildirmen, istemen gerektiği zaman.»

«Kime rapor vereceğim?»

«Bana,» diye atıldı Thorsen. «Sana dinlenmeyen bir numara veririm.»

«Ev telefonunuzun dinlendiğini, konuşmalarınızın banda alındığını söylemeye kalkışmayın sakın.»

«Sana dinlenmeyen bir numara veririm,» diye tekrar etti Thorsen.

Delaney kararını verdi ve Barbara'nın söylemesini isteyeceğini sandığı sözleri söylemeye başladı:

«Emekliye ayrılmadığım halde, süresiz izinli sayılırsam, yine de bölgesel görevler verebilirler bana. Broughton bunun farkına varırsa, mim koyar. Herifi gördüm, tanıdım. Ne mal olduğunu biliyorum. İkinizin de imzalayıp, bu soruşturmayı yürütmem için yazılı bir emir verirseniz, dilediğinizi yaparım.»

Dönüp yüzlerine baktı. Onlar da Delaney'e baktılar. Sonra birbirlerini süzdüler.

«Edward..» diye başladı söze Thorsen, sonra sustu.

«Evet?»

«Sonumuz olur bu.»

«Biliyorum. Ama yazılı emir olmadan da, benim sonum olur. Yalnız benim. Eğer Broughton ne halt karıştırıldığını anlarsa.»

«İnanmıyor musun yani...» diye söze başladı Thorsen.

«Hele durun bakalım bir dakika,» diye koca avucunu ileri uzatan Johnson atıldı. «Şimdi burada oturup boşuna sinirlendirmeyelim birbirimizi, dostluktan ve güvenden dem vurup, sonra pişman olacağımız laflar etmeyelim. Bir dakika durun da, düşüneyim. Aslında Edward çok doğru bir noktaya dokundu, Ivar. Bunu önceden hesaplamamıştık biz. Şimdi durun hele bakalım, biraz düşüneyim, bütün ilgili tarafları tatmin edecek bir çözüm yolu bulabilirim belki.»

Öteki ikisi meraklı bir bekleyiş içinde onu seyrederlerken, Johnson'un bakışları biraz uzağa takıldı. En sonunda homurdanarak yerinden doğrulup ayağa kalktı. Kıvırcık, ve ak düşmüş saçlarını parmak uçlarıyla karıştırarak, Thorsen'e bir işaret çaktı. İkisi birlikte bir köşeye çekilip, aralarında fısıldaşarak konuşmaya daldılar. Daha çok konuşan ve sık sık bir-

takım hareketler yapan, Johnson'du. Delaney ise, yeniden koltuğuna geçip oturdu ve birden karısının yanında olmayı diledi.

En sonunda fısıldaşmalar kesildi. İki adam tekrar gelip koltuğunun karşısında dikildiler.

«Edward,» diye homurdandı Johnson, «eğer sana, Frank Lombard'ın ölümü hakkında gayri resmî ya da yarı resmî bir soruşturma yapmak üzere yetki veren ve polis müdürünce imzalanmış, üstelik şahsen sana hitaben yazılmış bir mektup verirsek, bu seni tatmin eder mi?»

Delaney başını kaldırıp, hayretle baktı.

«Polis müdürü tarafından mı Yahu, ne diye imzalasın böyle bir mektubu? Lombard harekâtının başına Broughton'u getiren zaten o.»

Müfettiş Johnson ağır ağır başını salladı. «Edward, bizim tonton müdürümüz, birtakım yetenekleri olan biridir. Sanırım bir orta siklet kadar. Üstelik iyi niyetli ve nazik adamdır. Kısacası iyi adamdır. Ama ilk defa New York'ta görev alıyor. Şimdiye kadar hiç kurtlar arasında yaşamak zorunda kalmamış. Bizim gibi yetişmiş değil. İşini yeni yeni öğreniyor, ama asıl sorun şu: Adama işini öğrenmesi için fırsat bırakacaklar mı? İyi bir yöneticinin, önündeki işleri çözümlemek kadar, başına açılacak belalara karşı da çokca zaman ayırması gerektiğini henüz öğrendi. Onda dokuz ihtimalle, böyle güçlü ve etkili yardımcıları, bir adamı ön plana iter. Umarım polis müdürü de Broughton'un durmadan osurup geğirirken, ne dolaplar çevirmeye başladığını yavaş yavaş anlamaya başlamıştır. Bilirsiniz, Broughton'un Belediye Başkanının kadrosunda da oturaklı bir yeri vardır: Sonra bir başka etken daha var. Bundan işletmecilik kitaplarında hiç söz edilmez, ama

polis örgütünde bal gibi vardır. Federal devlet ve yereysel hükümetlerde de vardır. İş hayatında da, askerlikte de vardır. Bana öyle geliyor ki bizim müdür, Broughton'un fizik yapısından çekiniyor. Size bu konuda bir delil veremem. Ama öyle hissediyorum. Joe Mc Carthy'nin gücünün asıl kaynağı da buydu. O zavallı moruk ve zayıf senatörlerin çoğu da, Joe'dan bu yüzden çekinirlerdi. Neyse, biz de birini bulduk, diyelim bir dost bulduk yani —tam bir Machiavelli—, müdürün yanına gidip kulağına 'Bakın efendim, bu Broughton yaman adamdır, belki bana göre biraz çiğ bir heriftir, ama işini bilir, kimbilir, belki de Lombard Harekatını gerektiği gibi yönetecek ve katili bulacaktır,' diyecek biri. Ama bakın müdür bey, bu oyunda elimizde bir as tutsak daha iyi olmaz mı? Yani demek istiyorum ki, Broughton bu işte tepe taklak giderse, sizin de aynı işte hemen uygulayacağınız bir başka geçerli planınız olması gerekir. Olacak şey değil ya, şimdilik süresiz izinde olan bir başkomiser var elimizin altında. Üstelik de, bu şehrin görüp göreceği en iyi dedektiftir bu başkomiser. Yani sayın müdürüm, kendisine nazik bir mektup yazıp, bu süresiz izindeki en kral başkomiserden, Frank Lombard'ın katilinin kim olduğunu bulmasını isteyebilirsiniz pekâlâ. Elbette, Broughton'un bundan hiç haberi olmayacak, sayın müdürüm.»

Delaney güldü. «Yani buna razı olur mu sanıyorsunuz? Gerçekten bana bir yetki mektubu vereceğini düşünebiliyor musunuz?»

«Biz mektubu alırsak, sen kabul edecek misin?»

«Evet.»

4

ERTESİ AKŞAM DELANEY, hastaneye gitmek üzere evinden çıkacağı sırada, postadan bir zarf tutuşturdular eline. Zarfın içinde, polis müdürünün kendisine, başkomiser Edward X. Delaney'e, Frank Lombard'ın öldürülmesiyle ilgili olarak «ayrı bir soruşturma» yapması için yetki verdiğini bildiren bir mektup çıktı. Altında da müdürün bizzat kendi imzası vardı. Aynı zarftan, başkomiser Delaney'e, «kişisel nedenlerden ötürü» süresiz izin verildiğini bildiren ve Devriye şubesi şefinin imzaladığı bir başka mektup daha çıktı. Delaney, Thorsen, Johnson ve arkadaşlarınca çevrilen dolabın ne korkunç bir şey olduğunu değerlendirmeye başlamıştı.

Evinden Ivar Thorsen'i arayacağı ve üstelik iki defa numarasını çevirdiği sırada, birden kapattı, sessiz sedasız telefonu seyretmeye daldı. Müdür muavininin, verdiği numaranın «dinlenmediğini» söylediğini hatırlamıştı. Yağmurluğunu sırtına geçirdi, iki blok ötedeki telefon kulübesine kadar gidip, oradan tekrar aradı. Sadece küçük adını ve umumi telefonun numarasını verdi. Sonra kapatıp sabırla beklemeye başladı. Üç dakika geçmeden, Thorsen kendisini aradı.

«Mektubu aldım,» dedi Delaney, «Hızlı çalışıyorsunuz.»

«Evet. Nereden arıyorsun?»

«Evimden iki blok ötedeki bir umumi telefondan»

«Güzel, hep böyle devam et. Ama telefon kulübeni sık sık değiştir.»

«Olur. Yerime birini buldunuz mu?»

«Henüz bulamadım. Teklif edeceğin biri var mı?»

«Bir komiserim var. Dorfman. Tanır mısınız?»

«Hayır. **Komiser** mi dedin? Onu getireceğimizi pek sanmıyorum. Sizinki patron semtidir, Edward. Ya bir başkomiser, ya da müfettiş yardımcısı olmalı. Bir bölge karakoluna komuta eden, bir başka komiser daha olduğunu sanmıyorum hiç.»

«Aklınızda olsun yine de, tamam mı? Dorfman'ın dosyasını da bir kere inceleyin. Dört taltif. İyi yöneticidir de. Hukuk bilgisi de kusursuzdur.»

«Yani bu işin altından kalkar mı diyorsun?»

«Eline bir fırsat geçmeden bilemeyiz ki, değil mi? Sonra bir şey daha var.»

«Nedir o?»

«Bana çok güvenir. Hattâ beni sever de. Kusursuz bir bağlantı noktası olabilir. Hakkında soruşturma yapılacak adam, sabıka kontrolu, parmak izi, araştırma, laboratuvar tahlili, bunun gibi işler için. Her zamanki bölge karakolu kağıtlarıyla bu işleri yerine getirebilir. Kimse de farkına varmaz.»

«Ne kadar açılacaksınız ona?»

«Yettiği kadar az.»

Bir an süren sessizlik oldu.

«Ayrıca bir nokta daha var,» diye hemen ekledi Delaney. «Broughton'a, Lombard Harekâtının ve cinayetin benim bölgemde işlendiği fikrini ben verdim. Benim bozulduğumu ve kendisini kıskandığımı düşünmesi çok doğal. Dolayısıyla benim her türlü girişimimden kuşkulanacaktır. Sizin ve Johnson'un bana anlattıklarınızın dışında kafasını nasıl çalıştırdığını da doğrusu çok merak ediyorum.»

«Doğru söylüyorsun.»

«Neyse, şimdi süresiz izinle görevden ayrıldığımı işitip rahatlayacaktır. Hele Dorfman'ın yerime vekil olarak atandığını işitirse, daha da gönlü rahat

edecektir. Alt tarafı bir komiser değil mi Dorfman? Üstelik dedektiflik tecrübesi de yok, tamam mı? Broughton benim eski bölgemi, hır çıkması beklenen bir yer olarak belleyecek, bu sayede ben de Dorfman'ı, yakalanmak ihtimali pek az olduğu için, rahatça bağlantı kurmada kullanabileceğim.»

«Akıllıca bir fikir,» dedi Thorsen. «Hem de iyi bir fikir. Yalnız izin ver de, bunu, öbürleriyle de tartışayım bir kere. Belki de onu getiririz senin yerine. Ben seni bulurum. Başka bir şey var mı?»

«Evet. Broughton'un Devriye Şubesinden geldiğini biliyorum. Acaba Lombard harekâtını kime resmen emanet etti?»

«Bölüm şefi Pauley'e.»

«Bay canına. Yaman adamdır.»

«Sen ondan da yamansın.»

«Hiç unutmayın bunu tekrarlamayı. Ne kadar poh-pohlansam, yetmez yine de.»

«Ne zaman başlıyorsun?»

«Hemen, şimdi.»

«Güzel. Kopyalar yarın elinde. Anlaşıldı mı?»

«Evet.»

«Beni habersiz bırakma.»

İkisi de Allaha ısmarladık bile demeden kapattılar telefonu.

Delaney, hastaneye gitmek üzere bir taksiye atladı, arka kanepenin bir köşesine çekilip, baş parmağını ağzına aldı, başladı tırnağını kemirmeye. Yine o eski, çok iyi tanıdığı heyecanı hissetmeye başlamıştı. Unut şu polisçilik hakkındaki mantığını ve duygularını be adam. Ama gösterdiği tepki apaçıktı: Av başlamıştı, üstelik avcı kendisiydi.

Karısının odasına gülümseyerek girdi, onun için

satın aldığı ufacık şeyi ceketinin cebinden çıkardı: Hastanede giydiği geceliğinin üzerine rahatlıkla takabileceği ucuz, pırıl, pırıl ,elmas taklidi, penguen bir broş. Karısı kollarını kendisine doğru uzattı; Delaney de öpmek üzere eğildi.

«Geleceğini umuyordum zaten.»

«Geleceğim demiştim ya. Daha iyisin, değil mi?»

Neşeyle gülümseyip başını salladı karısı.

«Al bakalım.» Delaney pengueni uzattı. «Tiffany'den aldım. Yüzbin dolar kadar bir şey.»

«Çok güzel,» diyerek güldü karısı. «Hep böyle bir broşum olsun isterdim.»

Delaney, iğneyi geceliğinin yakasına takması için karısına yardım etti. Sonra pardesüsünü çıkardı, koltuklardan birini yatağın kenarına çekip oturdu, karısının bir elini avuçlarının arasına aldı.

«Sahiden iyi misin?»

«Sahiden iyiyim. Artık ziyaretçi kabul etsem iyi olacak galiba. Hiç olmazsa yakın dostları.»

«Güzel,» dedi aşırı iyimserlik göstermemeye çalışarak Delaney. «Eddie, gelecek hafta burada olacak. Liza'ya ne dersin?»

«Hayır Edward. Onun durumundakiler için yararlı olmaz. Daha zamanı değil.»

«Peki, peki. Arkadaşlarını çağırabilir miyim?»

«Ben çağırırım. Görmek istediklerimin çoğu, zaten beni her gün arıyorlar. Kendilerine, artık görüşmek istediğimi söylerim. Anlıyorsun ya, her gün bir ya da ikisi. Hepsini birden istemem.»

Delaney karısını onaylarcasına başını salladı ve gülümsemesini seyre daldı. Görünüşü karşısında birden sarsıldı. O kadar zayıftı ki. Tüpler ve kavanozlar kaybolmuştu. Yüzünde yine her zamanki ateş pem-

beliği vardı, ama Delaney'in asıl yüreğini parça parça eden, zayıflığıydı. Üstelik karısı, öteden beri yerinde duramayan, güçlü, uyanık bir kadındı... Oysa şimdi uzanmış, halsiz yatıyor sanki solumakta güçlü çekiyordu. Avuçlarının arasında tuttuğu eli, kaçıp battaniyenin üzerine indi.

«Edward, yemeklerini yiyor musun?»

«Hem de nasıl.»

«Perhiz?»

«Yemin ederim ki devam ediyorum.»

«Ya uykuların?»

Karısının elini, avucu yere doğru, ellerinin arasına aldı, sonra birkaç defa aşağı yukarı salladı.

«Fena sayılmaz. Dinle beni Barbara, sana söylemem gereken bir şey var. İstiyorum ki...»

«Yoksa bir şey mi oldu? Çocuklar iyiler ya?»

«Çocuklar çok iyi canım. Onlarla ilgili değil söyleyeceğim şey. Yalnız seninle bir saat kadar konuşmak istiyorum. Belki daha da fazla. Seni yormak da istemiyorum, yorulur musun?»

«Elbette yorulmam, canım. Bütün gün uyudum zaten. Pek heyecanlı görünüyorsun? Ne oldu, ne var?»

«Şey... Dört gün önce —yani senin ameliyat olduğun günün sabahı— benim bölgemde bir cinayet işlendi.»

Delaney elinden geldiği kadar kesin ve eksiksiz bir şekilde Frank Lombard'ın cesedinin nasıl bulunduğunu karısına anlattı. Sonra adamın polis örgütünü eleştiren biri olduğunu, dolayısıyla katilinin bulunmasının büyük bir önem taşıdığını açıklamaya çalıştı. Ardından dedektif şubesi'nin yeniden nasıl örgütlenmekte olduğunu, bu koşullar altında işinin çok güç

olacağını belirtti. Sonra müdür muavini Broughton'la aralarındaki özel konuşmadan dem vurdu.

«Pek dehşetengiz bir adama benziyor bu,» diye sözünü yarıda kesti karısı.

«Evet... Her neyse, ben ertesi gün emeklilik için talepnamemi doldurdum.»

Karısı heyecanla yatağında doğruldu, sonra gözleri birden yaşla dolarak, tekrar yastığının üzerine düştü.

«Edward, sahi mi?»

«Evet. Seninle mümkün olduğu kadar çok beraber olmak istedim. O anda alınacak en doğru kararın bu olduğuna inandım. Ama işler beklediğim gibi yürümedi. Böyle oldu işte..»

Delaney, müdür muavini Thorsen ve müfettiş Johnson'la görüşmesini de anlattı. Broughton'u küçük düşürmek amacıyla, Delaney'in Lombard cinayetiyle ilgili olarak, bağımsız sürdüreceği soruşturmayla ilgili planlarını açıkladı. Konuştukça, Barbara'nın canlandığını görebiliyordu. Hattâ doğrulup bir dirseğinin üzerine dayandı, öne doğru eğildi. Bakışları parlıyordu. Ailenin politikacısı oydu ve Emniyet'teki dedikoduları, iç çekişmeleri dinlemeye öteden beri bayılırdı.

Delaney, Lombard cinayetinin soruşturmasını üzerine almadan, yüksek rütbeli bir yetkiliden nasıl bir mektup istediğini de anlattı.

«Ne dersin Barbara, akıllılık ettim mi?»

«Çok iyi etmişsin,» diye hemen cevap verdi karısı. «Seninle iftihar ediyorum. Bilirsin, orman kanunu, 'önce kendini kurtar,' der.»

Delaney, bu sefer polis müdürünün yetki mektubunu ve kendisini süresiz izinli sayan belgeyi nasıl aldığını anlattı. Thorsen'le son görüşmesini açıkladı.

«Dorfman'ı tavsiye etmene sevindim,» dedi mutlu bir edayla Barbara. «Beğeniyorum onu. Kendisine bir fırsat tanımaya değer biri.»

«Evet. Bütün sorun, bir komiserin de gerektiğinde bölge şefliği yapabileceğini göstermek. Ve elbette Broughton'a haber vermeden onu birden terfi ettiremezler. Neyse... Neler olacak, göreceğiz. Bu arada yarın, Lombard Harekâtıyla ilgili bütün belgeleri alacağım.»

«Edward, yapılacak pek bir işin olacağını sanmıyorum ben.»

«Yok, uzun sürmez. Thorsen'in dediğine bakılırsa, Lombard Harekâtı bir kör noktaya gelip dayanmış. Hiç bir şüpheli adamın eşkali yok, nasıl, neden öldürdüğü konusunda da bir şey bilinmiyor.»

«Niçin adamın diyorsun? Katil, kadın da olamaz mı?

«Olabilir, ama ihtimaller tersini gösteriyor. Kadınlar tabancayla, bıçakla, zehirle cinayet işlerler. Pek ender olarak da sopayla. O zaman da kurbanlarının uyuması gerekir.»

«Öyleyse gerçekten işi en başından alacaksın, değil mi?»

«Yok... Bildiğim iki şey var. Aslında pek güvenmiyorum bunlara, üstelik müfettiş Pauley'in de aynı şeyleri düşündüğünü sanıyorum. Lombard, iriyarı bir adamdı. Bir metre doksana yakındı sanırım. Bak şimdi...» Delaney ayağa kalkıp, bulunduğu hastane odasını süzdü. Bir dergi bulup, bunu sıkı sıkı yuvarladı, bir ucundan tuttu. «Şimdi ben, elinde bir çekiç, madenî bir boru, ya da uzun bir kazma tutan katilim. Kurbanımın kafatasına vuruyorum.» Büktüğü dergiyi kafasının hizasına kadar kaldırdı, sonra sertçe indirdi

aşağı. «Gördün mü? Bir daha yapayım. Sağ kolumun durumuna dikkat et.» Yine kaldırdı dergiyi ve sözde kahredici bir darbe indiriyormuş gibi, bir daha indirdi. «Ne gördün?»

«Kolun ileri uzanmadı. Sağ kolun bükülmüştü. Derginin ucu da başından on santim kadar yukardaydı.»

«Doğru. Normal olarak bir insan böyle vurur. Çekiçle bir çivi çakarken, kolunu başından yukarılara kadar kaldırmaz; indireceği darbenin daha etkili olması için dirseğini de büker. Kolunu, ancak yeteri kadar kuvveti sağlayacağını bildiği yüksekliğe kaldırır. Bu, tecrübe temeline dayanan, bilinçsiz bir ustalıktır. İnsan bir muşamba çakarken, çekici ancak üç-beş santim yukarı kaldırır. İri bir çivi çıkarken de çekiç en çok başa, ya da biraz yukarısına kadar kaldırılır.»

«Lombard bir çekişle mi öldürüldü?»

«Ferguson hayır diyor. Fakat beyninin 7.5-10 santimetre kadar içine işlediğine göre, buna benzer bir şey olmalı. Ferguson'un raporunu henüz görmedim.»

«Katil solak olabilir mi?»

«Olabilir. Ama ihtimaller bunu da çürütüyor. Elbette yaranın cinsi ve durumu, tersini ispatlamazsa. O zaman, darbenin indirildiği anda, cinayet kurbanının durumu buna yol açmış olabilir.»

«O kadar çok ihtimal var ki.»

«Var ya. Barbara, yoruldun mu?»

«Yok canım, hayır. Hem artık duramazsın ki. Edward, bana şimdi gösterdiğin şeyin anlamını doğrusu pek anlayamadım. Bir insan dirseği bükük olarak nasıl bir darbe indirebilir?»

«Bu Lombard denen adam bir metre doksan bo-

yundaydı da, ondan. Eğer katil, silahını kendi başından en çok yirmi santimetre kadar yükseğe kaldırdıysa —bu da herhangi bir araçla birinin başına vurmaya hazırlanan bir adamın, kolunu kaldırabileceği en yüksek noktadır— ve Lombard'ın kafatasındaki delik aşağıdaysa (ama kafatasının, bel kemiğiyle birleştiği nokta kadar alçakta değil, yine de kafatasının yuvarlaklığından uzakta), o zaman katilin en az Lombard kadar uzun boylu, hattâ belki birkaç santimetre daha uzun olduğu sonucuna varacağım. Evet, sadece bir tahmin bu. Yalnız, sandığım kadarıyla fizik delillere dayanan bir tahmin. Fakat **bir şeyler** tahmin ederek işe başlamam gerekmez mi?»

«Elimde iki şey var demiştin, Edward. Nedir öteki?»

«Şey... Bunu da, cinayetin işlendiği gecenin sabahı keşfettim. Cinayetin işlendiği yerdeyken. Sanırım, sırf kendi merakımı tatmine çalışırken oldu. Cinayetin işlenişinde, en çok zihnimi kurcalayan şey, Lombard gibi iriyarı ve güçlü, sokaklarda işlenen cürümleri çok iyi bilen, üstelik gece yarısı ıssız bir sokaktan geçen adamın, kendisini savunmak için görünür hiç bir şey yapmadan, nasıl olup da, katilin arkasına sokulmasına ve kafatasını dağıtmasına göz yumduğu oldu. Dinle bak, ne tahmin ediyorum bu konuda...»

Karısı için rol yapmaya başlamıştı Delaney. Hastane odasında kısa adımlarla yürüyerek, önce pardesüsünün altında Lombard oldu. Sanki kapı aralıklarını ve köşeleri gözlüyormuş gibi sık sık başını sağa-sola çeviriyordu. «Derken York caddesinden bana doğru gelen birini farkediyorum. Bana **doğru** gelen biri.» Bir yandan rolünü oynarken, bir yandan da düşündükle-

rini anlatan Delaney-Lombard, şimdi yaklaşan adamı seyrediyordu. Yürüyüşünü yavaşlattı. Bir tehlikeyle karşılaşırsa, kendisini korumak ya da sığınabileceği bir yere kaçmak üzere hazırlandı. Fakat yaklaşan yabancının görünüşü karşısında birden güveni arttı, gülümsedi bile. Karşısındaki güleryüzlü yabancının geçmesi için kenara çekildi, sonra birden...

«Şimdi de ben katilim,» diye hayretten gözleri faltaşı gibi açılan Barbara'ya anlatmaya devam etti Delaney. Pardesüsünü çıkarıp, bu sefer koluna aldı. Pardesüsünün altında, sarıp sarmaladığı dergiyi gizliyordu. Sol eli, derginin bir ucunu sıkı sıkı kavramıştı. Hastane odasında kısa adımlarla yürürken, sağ kolu serbestçe ileri geri sallanıyordu. «Öldürmek istediğim adamı karşıdan görüyorum. Gülümseyip, bir an önce evine gitmek isteyen civardaki apartmanlarda oturan kiracılardan biriymişim gibi, ona hızla yaklaşıyorum.»

Delaney-katil, Lombard'ın yanından geçerken başını çevirdi. Sonra sağ eli pardesüsünün altına kaydı. Aynı anda Delaney-katil hızla döndü ve ayaklarının üzerine dikildi. Bütün bu hareket birkaç saniye sürmüştü, o kadar.

«Sonra hemen yan çiziyorum...»

«Yakala onu!» diye bağırdı Barbara.. «Edward, yakala onu! Yakala onu!»

Delaney birden hayretle doğruldu. Karısının sesindeki kin ve zehir karşısında kendisi bile şaşırdı. Onu kollarının arasına almak üzere hemen yatağa koştu. Ama Barbara kolay kolay sakinleşecek gibi değildi.

«Yakala onu » diye tutkulu bir halle tekrarladı yine. «Sen yapabilirsin bunu, Edward. Bunu yapabilecek tek kişi sensin. Yakala Onu! Söz veriyorsun, de-

ğil mi? Doğru bir şey değil bu yaptığı. Hayat öylesine değerli bir şey ki. Yakala, n'olur yakala onu.»

Delaney karısını sakinleştirdikten sonra bile, yine de bir hemşire çağırmak, sakinleştirici bir ilâç verdirtmek zorunda kaldı. Barbara şimdi uykuya dalmıştı. Delaney hastaneden ayrılırken, kulaklarında hâlâ karısının, «Yakala onu! Yakala onu!» çığlıkları vardı ve yemin etti katili yakalayacağına.

5

LOMBARD HAREKATI RAPORLARININ kopyaları, aşağı yukarı resmî yazışmaya uygun, 500 daktilo sayfasından meydana geliyordu. Fotokopiler, band konuşmalarının çözümleri, imzalı ifadeler vb. de bunun içindeydi. Ayrıca bir zarfın içinde de 30 fotokopi vardı: Lombard'ın cesedi, hayattaki hali, karısı, annesi, iki erkek kardeşi, politika ve iş arkadaşları, yakın dostları. Cinayet kurbanıyla karısının çocukları olmamıştı.

Çalışma odasındaki masasının üzerine serdiği malzemenin çokluğu karşısında iyice etkilenen Delaney, Lombard Harekatı'nın nasıl acele ve hızlı geliştiğini görünce, bütün belgeleri, üzerinde Maddi Deliller, Özel Hayatı, Ailesi, işi (Lombard, Brooklyn'da bir avukatlık firmasının faal ortaklarındandı), Siyaset ve çeşitli yazılı dosyalara bölüştürdü.

Belgelerin şöyle kabaca yerleştirilmesi bile, iki saatini almıştı. Bunu bitirince, kendisine bir cin kokteyli hazırladı, bacaklarını masaya dayayıp, okumaya başladı. Sabaha karşı saat ikide dosyalardaki bü-

tün raporları okumuş, bütün fotoğrafları incelemişti. Broughton'un yürüttüğü soruşturmanın çapı karşısında, çifte heyecan duymuştu, ama insan bu etkiden kurtulduktan sonra, Ivar Thorsen'e hak veriyordu: Bunca belgenin içinde dişe dokunacak hiç bir şey yoktu —ne bir delil, ne şüphe uyandıracak bir durum, ne esrarlı bir yön— Frank Lombard'ı kimin öldürdüğü konusunda hiç bir şey...

Derken ikinci defa okumaya başladı belgeleri, ama bu sefer daha ağır ve sarı bir resmî bloknota bir takım notlar alarak. Ayrıca bazı belgeleri üçüncü defa okuyup, incelemek üzere bir kenara ayırıyordu. Son dosyanın kapağını kapattığı zaman, günün ilk ışıkları çalışma odasının perdelerini aydınlatmıştı. Ayağa kalktı, gerindi, esnedi, ellerini kalçasına dayayıp, bel kemiğini çatırdatıncaya kadar öne doğru eğildi.

Mutfağa geçip, içine bir dilim limon attığı, koca bir bardak domates suyu içti. Üç fincanlık, acı ve koyu, bir maşrapa kahve pişirdi. Kuru ve bayatlamış bir dilim kekle, hepsini çalışma odasına taşıdı.

Notlarını karıştırıp, kahvesini yudumlarken, Dr. Sanford Ferguson'un raporunu bir kere daha okudu. Ferguson'un her zamanki titiz otopsi raporlarından biriydi işte: Sekiz sayfa tutan belgeye, ölüme sebep olan yarayla, kafatası içine giriş derinliği ve biçimini gösteren iki kroki de dahildi. Yaranın biçimi, ikiz kenar üçgenlere benziyordu. Yaranın dış bölümü, pek yuvarlak sayılmazdı, bir çeyrekten biraz daha genişti.

Doktor raporunun asıl önemli bölümüyse, şunları belirtiyordu:

«Darbe derin bir yara açmış, sağ artkafa kemiğini kırıp, beyin zarını parçaladıktan sonra, sağ artkafa boşluğuna girmiştir. Beyinciğin parçalanması kana-

maya sebep olmuş, ardındaki kemik çukurunun ve dördüncü beyin karıncığının ezilmesi, beynin had şekilde sıkışmasına ve daha sonra da ölüme yol açmıştır.»

Delaney, otopsi raporuna birçok ek notlar kattı. Öyle soruları vardı ki, Ferguson bunlara, ancak karşılıklı bir görüşme sırasında cevap verebilirdi. Lombard cinayetiyle neden ilgilendiğini doktora nasıl açıklayacağı da, ancak yüzyüze geldikleri zaman çözümleyebileceği bir sorundu.

Aldığı diğer notlar, dul bayan Clara Lombard'la ilgiliydl. Kadın beş defa, üç ayrı dedektif tarafından sorguya çekilmişti. Delaney, Pauley'in profesyonel tutumunu onaylarcasına başını salladı. Her zamanki sorgulama yöntemiydi bu: İlk üç sorgu için, üç ayrı dedektif göndereceksin. Ardından bu üç dedektif şefleriyle bir araya gelecekler ve konuyu tartışacaklar, sonra da kadınla en yakın ilişkiyi kuran dedektifi, kadına en «cici» görüneni seçip, son iki sorgu için yalnız onu göndereceksin.

Delaney, daktiloyla yazılmış raporlardan Lombard'ın dul eşinin bir portresini çıkartmaya başladı. (İlk üçü, banta alınan seslerden hazırlanmıştı.) Bayan Clara Lombard kafasız, kuş beyinli bir kadına benziyordu. Kocasının korkunç ölümü karşısında meydana gelen trajedinin, kendisini yıktığı görünümünü pek vermemeye çalışıyordu. Arada sırada çocukça kahkahalar atıyor, zevksiz şakalar yapıyor, sigortadan alacağı para üzerine beklenmedik sorular soruyor, miras hakkında bilgi istiyor, New York belediyesine karşı dava açacağı gibi mantıksız sözler ediyor, sadece aşırı duygusallıkla yorumlanabilecek beyanlarda bulunuyordu.

Delaney bunların hiç biriyle ilgili değildi; dikkatlice yapılan bir soruşturma, Clara'nın sosyal hayattan çok zevk alan bir kadın olduğunu ortaya koyduğu halde —kocasıyla ya da kocası olmadan pek çok partiye gidermiş— aşığı yoktu ve hiç kimse, hattâ kadın arkadaşları bile, kocasına sadık olmadığı konusunda en küçük bir kuşku belirtmemişti..

Kadının ifadesinin Delaney'i en çok ilgilendiren yönü, Frank Lombard'ın cüzdanıyla ilgili bölümleriydi. Şu Allahın cezası cüzdan, başkomiseri fena kızdırıyordu... Cesedin yanı başındaki duruşu... Pantalonun arka cebinden özellikle çekip çıkarılmış olması... açılıp bırakılması... içi de hâlâ para doluydu...

Bayan Lombard, Delaney'i çok şaşırtan bir tutumla, daha ilk sorguda, cüzdanın içindekiler hakkında ayrıntılı bilgi vermişti. Bu belge de, Maddi Deliller dosyasına eklenmişti. Clara'ya, bildiği kadarıyla cüzdanda bir eksik olup olmadığı sorulmuştu. Kadın hayır diye cevap vermiş, kocasının bütün kimlik ve kredi kartlarının yerli yerinde olduğunu, parasına da —iki yüz dolardan— fazla dokunulmadığını sandığını, genellikle hep bu kadar parayla dışarı çıktığını belirtmişti. Hattâ cüzdanın «gizli gözü»ndeki iki anahtar —biri evinin, diğeri iş yerinin— bile yerli yerindeydi.

Delaney kadının bu ifadesini kabul edemiyordu: Kocasının cüzdanında neler olduğunu kaç kadın doğru olarak söyleyebilirdi ki? Kaç koca, karılarının çantasında neler bulunduğunu dosdoğru hatırlayabilirdi? Hattâ aslında, kaç erkek cüzdanında tam tamına kaç para olduğunu bilebilirdi? Delaney, bir deneme yapmak için bir an düşünüp, pantalonunun arka cebindeki cüzdanında ellialtı doları bulunduğunu tahmin etti. Sonra elini cebine atıp, parasını saydı. Kırkiki

doları kalmıştı; ister istemez parasının nereye gittiğini düşündü.

Lombard Harekâtının raporları arasında ilgisini çeken tek belge, adamın acılı annesiyle yapılan görüşme oldu. Delaney metni bir kere daha okudu. Önceden de tahmin ettiği gibi, bayan Sophia Lombard, East River'le oğlunun cesedinin bulunduğu nokta arasında, eski evlerden bozma bir binada oturuyordu.

Bayan Lombard da sorguya çekilmişti: Hem de ustaca. Delaney bunu kendi kendisine itiraf etti; şef Pauley becermişti bu işi: Oğlunun, annesini hangi nedenlere ziyarete geldiği üzerinde durmuştu. Her hafta mı geliyordu ziyaretine? Her hafta, hep aynı gece mi geliyordu? Her gece, aynı saate mi raslıyordu ziyareti? Önceden telefonla haber veriyor muydu geleceğini? Brooklyn'dan nasıl geliyordu annesine kadar?

Sorulara verilen cevaplar umut kırıcı ve insanı şaşırtacak şeylerdi. Frank Lombard'ın annesinde yemek için belirli bir günü yoktu. Fırsat buldukça geliyordu. İki ziyareti arasında, bazan iki hafta, bazan bir ay bile geçtiği oluyordu. Bayan Sophia Lombard, ama oğlum iyi çocuktur, diye inandırmaya çalışmıştı kendisini sorguya çekmeye geleni; her gün telefonla arardı annesini. Yemeğe geleceği günler, öğleden önce telefon eder, böylece bayan Lombard'ın onun sevdiği şeyleri Birinci caddedeki pazardan almasını sağlardı.

Lombard, Brooklyn'dan otomobille gelmezdi hiç. çünkü annesinin apartmanının yanında arabayı park edecek bir yer bulmak zordu. Ya metroyla, ya otobüsle, ya da metro durağından bindiği bir taksiyle gelirdi. Geceleri yolda yürümekten pek hoşlanmazdı. Bro-

oklyn'deki evine dönmek için de, hep gece yarısından önce ayrılırdı annesinden.

Acaba bayan Clara Lombard, kocasının, annesini ziyaretlerine hiç katılmış mıydı?

«Hayır,» dedi kısaca bayan Sophia Lombard. Delaney bu cevabı okuyunca, gülümsedi. **Aile** içinde bir uyuşmazlık olduğunu anladı.

Raporları yerlerine yerleştirdi, bütün Lombard Harekâtı dosyasını çalışma odasının bir köşesindeki küçük kasanın içine koydu. Tecrübeli bir «kasa faresi»nin bu kasayı bir dakikada rahatça açabileceğini çok iyi biliyordu. İki tecrübesiz hırsız da, kasayı sonra açmak üzere, sırtladıkları gibi pekâlâ alıp gidebilirdi.

Gözleri batıyor, kemikleri sızlıyordu. Neredeyse yedi olacaktı saat. Soğuk kahveyi bir dikişte boşalttı, üst kata çıkıp soyundu ve yatağına gömüldü. Zihnini kurcalayan bir şey vardı, Lombard Harekâtıyla ilgili belgelerde okuduğu bir şey. Ama sık sık olurdu böyle: Hissettiği, fakat bulup çıkartamadığı bir ipucu, bir çıkar yol. Aldırmıyordu buna; hiç düşünmemeyi denedi. Nasıl olsa sonra yine aklına geleceğini, tıpkı bir adı ya da bir melodiyi hatırlar gibi, kafasında doğuvereceğini, tecrübelerine dayanarak biliyordu. Saati sekiz buçuğa kurdu, gözlerini yumdu ve hemen uyudu.

Bölge karakol binasına saat dokuzu birkaç dakika geçe geldi. Müracaat masasında bir kadın komiser muavini oturuyordu. New York'ta bu rütbede böyle bir göreve getirilen ikinci kadın polisti. Delaney komiser muavininin yanına gidip bir takım sorular sordu. Kadın uzun boylu, güçlü-kuvvetli bir yapıya sahipti. Delaney nedenini bilemiyordu, ama içinden **gök gürültüsü** gibi bir vücudu var diye geçirdi. Aslında ka-

dının karşısında sıkılıyordu, ama kadının yararlı olduğunu inkar edemezdi. Vukuat defteri düzenliydi; yapılması gereken hiç bir şey ihmal edilmemişti: Sıkıcı, çok can sıkıcı bir sarhoşlar, kayıplar, kocaların dan dayan yiyen karılar, çalınan çekler kötü muameleye uğramış çocuklar, hırsızlıklar, yankesiciler, orospular, sokakta ölen ihtiyar Adembabalar, homoseksüeller, cam kırıp içeri girenler, teşhirciler listesi... Halk. Ama dolunay zamanıydı ve Delaney bunun ne anlamı olduğunu biliyordu.

Gıcırdayan tahta merdivenleri tırmanıp odasının önüne geldi, sahanlıkta **251**'inci Bölge emrine verilen dedektiflerin şefine, Jeri Fernandez'e rasladı.

«Günaydın, komiserim,» dedi suratsız bir tavırla Fernandez.

«Günaydın,» dedi Delaney de. Sempatik bir bakışla adamı süzdü. «Işler biraz çetin, ha?»

«Of, sormayın!» diye boşandı Fernandez. «Adamlarımın yarısı zaten gitti. Kalanlar da bir haftaya kadar dağılacaklar. Tamam, bu zaten bir dert. Fakat bir de o yazıp çizme derdi yok mu? Elimizdeki bütün davalar, bu bölgeye bakan birliğe havale edilecek. Allahım, ne bela.»

«Senin bahtına ne düştü?»

«Ben, şehir merkezinde bir Kasa, Mahfel ve Kamyon Birliği yönetiyorum,» dedi suratını buruşturarak Fernandez. «Garment Center de içinde, tam dört bölgeyi kapsıyor. Siz nasıl buluyorsunuz bu işi? Ben sözde muavinim, ama bütün Manhattan'ın çirkefi üzerimize kalacak. Ayrıca bize çok lazım olan muhbirleri yeniden bulmak için aradan en az bir yıl geçmesi gerekecek. Hangi parlak zekâlının aklına geldi bu iş yahu?»

Delaney, Fernandez'in neler hissettiğini çok iyi biliyordu. Adam görevinin bilincine varmış, yetenekli, ama hayal gücü zayıf bir dedektifti. 251'inci Bölge'de iyi çalışmış, adamlarını iyi yetiştirmişti, sert olması gerektiği zaman sert, yumuşak olması gerektiği zaman da yumuşak olmuştu. Şimdiyse adamlarını hallaç pamuğu gibi dağıtıyor, özel bölümlere gönderiyorlardı. Fernandez'in kendisi de, bir baş dedektifin yanında şimdi ikinci adam olacaktı. Kızmakta haklıydı.

«Broughton'un Lombard Harekâtı için seni kaçırmayacağını düşünmem gerekirdi,» dedi Delaney.

«Beni değil,» dedi sinsi bir gülümsemeyle Fernandez. «Ben yeterince akça-pakça değilim.»

Baş sallayıp ayrıldılar. Bir adamın önyargılarının ve sicilinin Emniyet örgütünde ne kadar hızlı yayıldığını düşünerek odasına girdi Delaney. Broughton için bir bela diye düşündü; Fernandez'in aslında büyük yararı dokunabilirdi. Hayal gücü kuvvetli olmayabilirdi, ama sıradan ve taban tepmek gerektiren işlerin altından kalkmakta üzerine yoktu. Önemli olan, İnsanları nasıl kullanacağını, özelliklerinden nasıl yararlanacağını ve verebilecekleri en iyi işi almayı bilmekti.

Masasına oturur oturmaz, hemen hastaneyi aradı. Kat hemşiresi karısının, yeni röntgen filmleri çektirmek üzere laboratuvarda olduğunu, durumunun «beklendiği gibi iyi olduğunu» söyledi. Delaney, bu cümleden hiç hoşlanmadığını belli etmemeye çalışarak hemşireye teşekkür etti ve yine arayacağını bildirdi.

Ardından Dr. Sanford Ferguson'u aradı, beklenmedik bir çabuklukla karşısında buluverdi doktoru.

«Edward, siz misiniz?»

«Evet, bugün buluşabilir miyiz acaba?»

«Barbara nasıl?»

«Beklendiği gibi iyi.»

«Bu sözlerin, kulağıma hiç yabancı gelmedi. Beni Barbara konusunda mı görmek istemiştin?»

«Hayır. Lombard cinayetiyle ilgiliydi.»

«Ya Emekli olmadığına sevindim. Demek süresiz izinlisin şimdi.»

«Haberler ne kadar da çabuk yayılıyor.»

«On dakika önce teleks verdi. Edward, nedir bu Lombard meselesi? Benim bildiğim, bu işin soruşturmasını Broughton yürütüyor.»

«Orası öyle. Ama ben seni görüp, seninle konuşmak istiyorum canım. Ayarlayamaz mısın bunu?»

«Şey...» Ferguson çekingen davranıyordu ve Delaney hiç kızmadı adama. «Bak, bu gün 34'üncü sokağa gitmeliyim. Kız kardeşimin doğum günü. Bir şeyler almak istiyordum da ona. Macy'den bir şeyler. Aklına bir şey geliyor mu?»

«Aklına bir şey gelmeyince, armağanlar listesine bakarsın.»

«Yaramaz. Kardeşimi bilirim ben. O kendine yarayacak bir şey ister.»

«O zaman ipek bir eşarp. Ben Barbara'ya hep eşarp alırım. İnan bana, bir paraşüt yapacak kadar çok ipek eşarpı olmuştur.»

«Bak, bu iyi bir fikir. Öyleyse birlikte bir yemek yiyelim mi?»

«Harika.»

«Ben Macy'nin yanında nefis bir ızgaracı biliyorum. Koyun pirzolası sever misin?»

«Nefret ederim.»

«Aptal. O yağlı, av eti kokan lezzet... hangi ette var?»

«Ben böbrek ızgara yesem olmaz mı?»

«Elbette olur.»

«Tamam, öyleyse senin ızgaracında yiyoruz.»

«İyi. Sen yarımda düş oraya. Ben de alış verişimi bitirir bitirmez, senden önce damlarım. Şef garsona benim masamı sor. İyi tanır beni. Masam bar bölümündedir, büyük salonda değil. Tamam mı?»

«Elbette. Teşekkür ederim.»

«Ne teşekkürü? Daha senin için bir şey yapmadım ki.»

«Ama yapacaksın.»

«Der misin? Öyleyse yemek paraları senden.»

«Oldu,» dedi başkomiser Edward X. Delaney.

Ferguson, ızgaracının adresini verdi ve kapattılar telefonu.

«İstiridye!» diye mutlu bir sesle bağırdı Ferguson «Kesinlikle istiridye tavsiye ederim. Turplar tazecik, daha yeni toplanmış. Öyleyse ben koyun pirzolası yiyeceğim.»

«Hayhay efendim,» dedi garson.

«Ben de istiridye isterim,» diye başını salladı Delaney. «Ardından da böbrek ızgarası. Yanında ne tavsiye edeceksiniz?»

«Patates kızartmasıyla, salata efendim.»

«Lütfen patates getirmeyin. Yalnız salata. Zeytinyağı ve sirkeli olsun.»

«Ben hepsinden isterim,» diye bağırdı Ferguson, martinisinin de yarısını dikti.

«Ne aldın kız kardeşine?» diye sordu Delaney.

«İpek eşarp. Başka ne alabilirdim ki? Anlat bakalım Edward, ne demek bütün bunlar? Süresiz izindeymişsin.»

«Sahiden istiyor musun öğrenmek?»

Dr. Sanford Ferguson birden ciddileşti, sustu. Uzun bir süre Delaney'i süzdü. «Hayır,» dedi en sonunda. «Sahiden istemiyorum öğrenmek. Yalnız.. benim adım karışacak mı buna?»

«Yemin ederim sana, hayır.»

«Bu kadarı yeter bana.»

İstiridyeleri geldi ve mis gibi kokuyu içlerine çekerek seyrettiler. Turp salçası ve sıcak mezelerle işe giriştiler. Lokmalarını yutup, birbirlerini süzdüler, memnun memnun mırıldandılar.

«Peki,» dedi Ferguson, «ne istiyorsun bakalım?»

«Lombard hakkında hazırladığın rapor için...»

«Sen raporumu nerede gördün?»

Delaney ısrarla arkadaşına baktı. «Öğrenmek istemiyorum demiştin.»

«Doğru; istemiyorum. Peki, ne varmış raporda?»

«Birkaç soru sormak istiyorum: Delaney cebinden küçük bir liste çıkardı, önündeki peçetenin üzerine koydu, kalın camlı gözlüklerini taktı, listeyi süzdü, sonra Ferguson'a doğru eğildi.

«Doktor» dedi, «resmî raporlarınızın eksiksiz olduğu belli. İnkâr etmiyorum bunu. Fakat tıp diliyle yazılmış. Elbette, aslında öyle yazılması gerekir,» diye de telaşla ekledi.

«Ee?»

«Tıbbi deyimlerinizin aslında ne demek istediğini açıklamanız için birkaç sorum var.»

«Edward, sen traş ediyorsun beni.»

«Şey... Yani asıl anlamı nedir bilmek istiyorum.»

«Bak, bu daha iyi,» diyerek gülümsedi Ferguson. «Üç yıllık bir tıp öğrencisi kadar, bir raporu okuyup anlayabilirsin aslında.»

«Evet. Doktor, ayrıca resmi raporunuza, objektif bir açıdan gördüklerinizi eklediğinizi de biliyorum ve aynı ölüm sonrası araştırmasını yapan her yetenekli operatör de, gözlemlerinizi ispatlayabilir. Bir otopside —her türlü soruşturmada— birtakım izlenimler, duygular, sezgiler —artık ne ad verirseniz verin— olduğunu da biliyorum. Elbette bunlar resmî rapora konmaz, çünkü maddî delilleri yoktur. İşte benim senden istediğim bu izlenimler, duygular ve sezgiler.»

Ferguson salçaya batırdığı bir istiridyeyi ağzına attı, yuttu, bakışları baygınlaştı.

«Ne piç herifsin sen, Edward.» dedi sevimli bir edayla. «Gerçekten piçin tekisin. Fırsat bulsan, herkesi kullanırsın sen, değil mi?»

«Evet,» diye onayladı Delaney. «Herkesi kullanabilirim, her zaman.»

«Öyleyse baştan başlayalım,» dedi istiridyesinin sosunu telaşla sıyıran Ferguson. «Baştaki yaralardan. Tecrüben var mı bu konuda?»

«Hayır, pek yok.»

«Edward, insan kafatası ve insan beyni, senin anlayamayacağın kadar sağlam şeylerdir. Hiç kafasına sıkılan bir kurşunla derhal ölen bir adamdan söz eden bir polisiye roman okudun mu, ya da böyle bir film seyrettin mi? İmkânsız bir şeydir bu. Ben kafalarına beş kurşun yedikleri halde yaşayan insanlara da rastladım. Evet, aslında bitkisel hayat yaşıyorlardı, ama yaşıyorlardı. Üç yıl kadar önce intihar olabilecek bir olayla karşılaştım; Adam küçük çaplı bir tabancayla kafasına ateş etmişti. Galiba 22'likle. Kurşun kafa tasından sekmiş ve gidip tavana saplanmıştı. Laf değil bu. Şakağına bir kurşun sıkıp intihar etmek mi? Geçti artık o. Kurşun kafasını delip geçse, öbür taraftan çık-

sa, yine de ölmeyebilirsin. Saatlerce, haftalarca, hattâ yıllarca. Nasıl senin istiridyelerin, Edward?»

«Harika. Ya seninkiler?»

«Nefis. Bilerek ve kafasına ateş ederek intihar etmenin bir tek yolu var artık. O da yeteri kadar büyük çapta bir tabanca kullanmaktır, diyelim ki en azından 38'lik bir tabanca —elbette, bir tüfek de aynı işi görebilir— namluyu iyice ağzına sokup, başının arka tarafına çevireceksin, dudaklarını kapatıp, dişlerinle sıkı sıkı basacaksın üzerine, sonra çekeceksin tetiği. İşte o zaman beynini karşı duvardan toplarlar. Şu küçük istridyelerden istemez misin, Edward?»

«İsterim, teşekkürler.»

«Şimdi gelelim Lombard cinayetine. Cinayet aleti arkadan girmiş, kafanın biraz aşağı tarafından. Bel kemiğinin kafa tasıyla birleştiği yerin, hemen hemen ortasından. İnsanın derhal ölümüne yol açacak öteki tek noktadan.»

«Yani katilin tıp bilgisi mi var demek istiyorsun?»

«Oh, yok canım,» diyen Ferguson, boş istiridye tabaklarını almasını işaret etti. «Evet bu noktaya bilerek vurmak için, bir operatörün ustalığı ister. Ama cinayet kurbanını bir ameliyat masasına yatırmak şartıyla. Silahını şiddetle sallayan hiç bir katil, tam bu noktaya isabet ettirmeyi bekleyemez. Talih bu. Katilin talihi, Lombard'ın değil elbette.»

«Ölüm ani mi olmuş?» diye sordu Delaney.

«Ani denebilir. Ani değilse bile, birkaç saniye içinde. Darbe birkaç santimetre sağa yada sola kaysaydı, adam saatlerce, hattâ haftalarca yaşıyabilirdi.»

«O kadar isabetli ha?»

«İnsan kafatasının, pek çok kimsenin aklının alamayacağı kadar sağlam olduğunu söylemiştim sana.

Bugün aramızda, beyinlerinde birer şarapnel parçasıyla yürüyen, dolaşan kaç eski asker var, biliyor musun? Hepsi de normal hayatlarını sürüyorlar, bazan şiddetli baş ağrıları çekiyorlar, ama kendilerini ameliyat etmemize imkan yok. Normal hayatlarını yaşayacaklar veya çok sigara içmekten, ya da çok peynir yemekten ölecekler.»

Koyun pirzolası, ızgara böbrek ve salatalar da geldi. Ferguson, içi soğanla dolu patates kızartması tabağını da önüne çekti. Bin yaşındaymış gibi duran şef garsona danıştıktan sonra, bir de Burgonya sarabı ısmarladılar.

«Biz gelelim yine Lombard'a,» dedi böbreğini kesen Delaney, «yara, gerçekten yuvarlak mıydı?»

«Oh, ne yaman şeysin sen,» dedi kinsiz bir sesle Ferguson. «Ne işini bilen herifsin sen. Raporum, yaranın yuvarlak gibi **göründüğünü** belirtiyordu. Ama bana kalırsa, üçgen de olabilirdi. Hattâ dört köşe. Bak, Edward, beyne bir şey sokmak öyle kolay iş değildir. Sen çamura kazma saplamak gibi bir şey olduğunu sanıyorsun bunun, çamurun içine, kusursuz tertemiz bir iz bırakacakmış gibi gömüldüğünü mü düşünüyorsun yoksa? Hiç ilgisi yok. Yara yeri dolar. Beyin parçacıklarıyla. Sonra kan dolar. Parçalanan kemikler. Saçlar. Bir sürü pislik. Sonra da istiyorsun ki ben... nasıl böbrek?»

«Nefis,» dedi Delaney. «Ben buraya önceden de gelmiştim, ama unutmuşum.»

«Pirzolalar da pek nefis,» diyen Ferguson, elmalı sosa şöyle bir daldı. «Bayılıyorum doğrusu şuna. Ama biz gelelim Lombard'ın yarasına... İçimde yaranın ille de yuvarlak olmadığı duygusu uyandığı gibi, ay-

rıca kafaya gömülen cismin aşağı doğru kıvrıldığı izlenimi de uyandı.»

«Kıvrıldığı mı?»

«Evet. Ucu eğri bir huni gibi. Silahın ucu, sapından daha aşağıda sanki. Bir kıvrıklık. Yeni yeni yumuşamaya başlamış sert bir uç gibi. Anlatabildim mi?»

«Evet. Ama yaranın biçimiyle silahın kafaya gömülüşünün biçimi hakkında niçin böylesine kararsızsın? Yazdıklarını biliyorum, ama aklından geçenler ne?»

«Bana kalırsa, **sanıyorum** ki, Lombard öne doğru öylesine büyük bir şiddetle düştü ki, katilin elindeki silahı da beraberinde çekip götürdü. Bunun üzerine katil, öne doğru eğilip, silahını ya da aracını Lombard'ın kafatasından çıkarmak için sağa sola çevirdi. Eğer kazma, üçgen biçiminde ya da dört köşeyse, böyle sağa-sola çevirmekle yuvarlak bir biçim alabilir yara ağzı.»

«Bu da cinayet aletinin, katil için değerli olduğunu gösterir,» dedi Delaney. «Geri almak için zaman ayırdığına göre. Ya kullandığı bir eşyası olduğu için, değerliydi, ya da katilin izinin bulunmasına yardım edeceği için. Çekiç, demir bir sopa ya da bir kaya parçası kullanan katiller, genellikle eldiven takarlar ve silahı da alıp gitmezler.»

«Çok güzel,» dedi şarabından birkaç yudum alan Dr. Ferguson. «Seni, düşünürken dinlemeye de bayılıyorum.»

«Cinayet aletinin bir çekiç olmamasına sevindim,» dedi Delaney. «Zaten hiç inanmamıştım buna.»

«Neden?»

«Şimdiye kadar üç çekiç cinayetine baktım. Bun-

ların ikisinde çekiç kırılmıştı. Üçüncüsünde de, başı fırlamıştı sapından.»

«İnsan kafatasının ne kadar sağlam olduğunu gördün mü şimdi? Boşuna konuşturuyorsun sen beni.»

«Oyunun kuralı böyle. Başka bir şey var mı?»

«Başka ne olsun ki? Hiç bir şey yok. Her şey kalın bir sis perdesinin ardında. Delil diye, yalnız yuvarlak biçimli bir yara izi var, ama bu üçgen de olabilir. Kurbanı derhal öldüren bir noktaya isabet etmiş bir darbe. Yani katilin tıp bilgisi olduğunu mu düşünüyorum? Hayır. Sadece bir şans eseri bu.»

«Tatlı, meyve?» diye sordu Delaney.

«Teşekkür ederim, ben yalnız bir kahve içerim.»

«Lütfen bize iki kahve,» dedi Delaney. «Kullanılan silahın ne olduğu hakkında bir fikrin, bir görüşün, bir teklifin var mı? Yani raporunda belirtmediğin bir şey?»

«Hiç bir şey yok.»

«Yaranın içinde tahmin etmediğin bir şey buldun mu? Bulup da, raporunda belirtmediğin bir şey?»

Ferguson bir an sert bir bakışla arkadaşını süzdü, sonra gevşedi ve gülerek, «Biliyor musun, sen teslim olmak nedir bilmiyorsun,» dedi. «Evet, yağ vardı.»

«Yağ mı? Ne yağı?»

«Tahlile gönderecek kadar çok değildi. Ama saça sürülen yağ olduğu şüphe götürmez. Adamın saçları bol briyantinliydi, dolayısıyla yaranın içindeki yağın da saçlardan geldiğini sanıyorum.»

«Başka bir şey?»

«Evet. Hesabı sen ödeyeceğine göre, bir de konyak.»

Ferguson işine dönmek için bir taksiye atladıktan sonra, Delaney de yavaş yavaş Altıncı caddeye doğru yürüdü. Çiçek pazarından birkaç blok uzakta olduğunu farkedince, tembel tembel oraya ilerledi. Hiç acelesi yoktu. Her soruşturmanın kendisine göre bir hızı olduğunu, tecrübesine dayanarak biliyordu. Kimisi acele bir çözüm yolu ister, birkaç saat içinde derlenip toplanırdı. Kimisi de yavaş yavaş ilerler, zaman isterdi. Lombard cinayeti, bu türdendi. Telaş içinde olan Broughton'un, hiç bir sonuca varamayacağını bilerek avuttu kendisini. Ama acaba o, Delaney, daha iyisini mi beceriyordu ondan? Dr. Ferguson'un söylediği gibi, her şey kalın bir sis perdesinin ardındaydı.

Aradığını, girdiği üçüncü çiçekçi dükkanında buldu: Mevsimsiz menekşeler. Barbara'ya bu çiçeklerle kur yapmıştı. O günlerde menekşeler, sokaklarda, ihtiyar kadınlar tarafından, sepetler içinde satılırdı. Kestane satan ihtiyarların yanında duran kadınlar tarafından. Barbara için hep bir demet menekşe alır, sonra gidip, «Taze kavrulmuş menekşelerim var, istemez misiniz hanımefendi?» diye sorardı. Barbara da, her seferinde gülecek kadar kibardı. Bu defa, dükkanda kalan son iki demeti alıp, hastaneye gitmek üzere bir taksiye atladı.

Ama ayak parmaklarının ucuna basarak odasına girdiği zaman, Barbara yatağına uzanmış, huzur içinde uyuyordu. Delaney uyandırmaya kıyamadı karısını. Menekşe demetini açtı, odada bunları içine yerleştirebileceği bir şey aradı, ama bulamadı. En sonunda dik arkalıklı bir iskemleye gitti, üniformasının ceketini kenarlarından sarkıtarak oturdu. Menekşeleri kocaman avucunun içine alıp, uyuyan karısını seyrederek, sessizce beklemeye başladı. Bir kere başını kaldırıp toz-

lu pencerelere baktı. Keskin bir kasım güneşi, camların ardında soluk ve yumuşak görünüyordu.

Üzgün tavırlı, iriyarı adam, belki de evlilik Fransa'da, kendi halinde bir kasaba kilisesinde gördüğüm renkli camlara benziyor, diye düşündü. Dışardan bakınca, pencereler yüz yılların pisliği ve burukluğuyla sanki saydamlığını kaybetmişti. Ama içeri girdiniz mi, tozların arasından süzülüp geçen güneş ışığını gördünüz mü, renkler gözlerinize ve yüreğinize olanca canlılıkları, durulukları, gençlikleri ve hayatiyetleriyle sıcak sıcak işliyordu.

Barbara'yla evliliği de, dışardan birine renksiz ve tozlanmış gibi görünebilir, diye düşündü. Ama içerden görüldü mü, bir aile babası olarak, pırıl pırıl ve avutucuydu, dokunaklıydı, ayrıca da kutsal ve esrarlı bir şeydi. Karısının uyuyuşunu seyretti ve birden olanca gücünün ona geçmesini **diledi**, sırf yine ayağa kalksın ve gülsün diye karısı. Birden düşüncelerini daha fazla gemleyemeyeceğini anlayınca, yerinden kalktı, odayı arşınladı, menekşeleri yatağın baş ucundaki masanın üzerine bırakıp, yanına da şöyle bir not koydu: «Taze kavrulmuş menekşe ister misiniz, hanımefendi?»

Karakola döndüğünde, Dorfman, teleksten koparttığı bir kağıtla kendisini bekliyordu.

«Komiserim,» dedi şaşkın bir sesle. Delaney, bir an adamın, ağlamasından korktu, «Bu acaba...»

«Evet, doğru komiserim. Şu andan itibaren ben süresiz izinliyim. Gel içeri de, bu konuyu konuşalım seninle.»

Dorfman şefinin peşinden odaya girdi ve Delaney'in masasının yanındaki eski-püskü koltuğa oturdu.

«Komiserim, karınızın bu kadar ağır hasta olduğunu bilmiyordum doğrusu.»

«Eh, sandığıma göre iyileşmesi bir hayli uzun sürecek, ben de mümkün olduğu kadar çok yanında olmak istedim.»

«Benim yapabileceğim bir şey var mı acaba?»

«Hayır, teşekkür ederim. Yo, belki bir şey yapabilirsin. Arayabilirsin onu. Sanıyorum senin aramana sevinecektir. Fırsat bulduğun zaman.»

«Hemen arayacağım kendisini,» diye bağırdı Dorf man.

«Birkaç saat bekle ama. Ben hastaneden geliyorum, uyuyordu daha.»

«Nöbetim sona ermeden hemen önce ararım öyleyse. Eğer beni görmek isterse, atlar giderim hemen. Ne götürebilirim acaba... çiçek, şeker?»

«Çok teşekkürler, bir şey istemez canım. İstediği her şeyi var.»

«Yoksa bir pasta mı götürsem?» dedi Dorfman. «Şöyle güzel bir pasta. Hemşirelerle paylaşabilir. Hemşireler pek severler pastayı.»

«Güzel,» diyerek gülümsedi Delaney. «Sanırım senin elinden bir pasta almak, sevindirecektir onu.»

«Komiserim, diye inledi nerdeyse Dorfman, ata benzeyen uzun suratı yine asıldı. «Yani bu demek ki yerinize bir vekil gelecek, değil mi?»

«Evet.»

«Kimin geleceği hakkında bir fikriniz var mı, efen dim?»

Delaney böylesine dürüst ve içten bir adamı oyuncak gibi kullandığı için utanarak, bir süre vicdanıyla savaştı, ama Dorfman'ın güven ve sevgisini kazanmak pek zor bir işti.

«Bu yere sizi salık verdim, komiserim,» dedi sakin bir sesle.

Dorfman'ın soluk mavi gözleri hayretle, faltaşı gibi açıldı.

«Beni mi?» diye soluk soluğa sordu. Ardından, «Beni mi?» diye gerçek bir kıvançla tekrarladı.

«Durun bir dakika,» diyerek elini uzattı Delaney. «Sizi salık verdim, ama vekilliğe getirilip getirilmeyeceğinizi bilemem. Siciliniz iyi olmadığı, ya da bu işin altından kalkamayacağınız için değil de, rütbenizin yeterli olmamasından. Bu bölgeye aslında bir başkomiser ya da müfettiş muavini atamak gerekir. Anlıyor musunuz?»

«Elbette komiserim. Ama yine de beni salık verdiğiniz için minnettarım size.»

«Neyse, dediğim gibi, sizi atayıp atamayacaklarını bilemem. Bu nedenle, sizin yerinizde olsam, şimdilik hiç kimseye söz etmem bundan. Özellikle eşinize. Çünkü atlatılacak olursanız, sadece siz hayal kırıklığına uğramış olursunuz. Hiç kimse de önce sizi akıllarına getirdiklerini, sonra da şu ya da bu nedenle sizi seçmediklerini düşünmez.»

«Kimseye söz etmem, efendim.»

Delaney, Lombard cinayetinin soruşturmasıyla ilgili olarak, bağlantı için kendisiyle belki de zaman zaman görüşmesi gerekeceğini üstü kapalı anlatayım mı acaba diye aklından geçirdi. Tersine karar verdi. Şimdi zamanı değildi, üstelik adamcağızın aklına, üzerinde kafa yoracağı yeteri kadar şey sokmuştu.

«Her ne olursa olsun,» dedi Delaney, «bu görev size verilse de, verilmese de, kapı komşunuz olduğumu hep hatırlayın ve size yardım edebileceğim her konuda, telefon etmekten, ya da kapımı çalmaktan hiç çekinmeyin. Sakın aklınıza beni uğraştırdığınız ya da canımı sıktığınız gibi bir şey gelmesin. Olmaz öyle şey.

Aslında bölgede olup bitenlerden haberdar olmak isterim. Burası benim bölgemdir ve talihim yaver giderse, bir gün yine buraya komuta etmek isterim.»

«Ben de aynı şeyi yürekten dilerim, komiserim,» dedi içtenlikle Dorfman. «Doğru söylüyorum.» Ayağa kalkıp elini uzattı. «Size iyi şanslar dilerim, efendim. Bayan Delaney'in de kısa zamanda iyileşmesi en büyük dileğimdir.»

«Teşekkür ederim, komiserim.»

Dorfman dışarı çıktıktan sonra, Delaney sallanır iskemlesinde bir ileri bir geri giderek düşünmeye daldı. Komiser muavini kadar nazik ve duygulu bir insan. acaba New York Polis Örgütü'nün en hareketli bölgelerinden birini yönetebilecek miydi acaba? Çünkü burada şef olmak, bir parça sertlik ve Broughton'unki gibi bir duygusuzluk gerektirirdi. Ama sertliğin, zamanla kazanılabileceğini düşündü Delaney. Hattâ benimseyeceği bir özellik olabilirdi bu. Delaney böyle bir özellikle doğmamış olmayı isterdi aslında. Kendisi nasıl zamanla amansız olmayı öğrendiyse, Dorfman da öğrenebilirdi herhalde. Delaney bunu becermiş, hiç hoşlanmamıştı. Belki de Broughton'la arasındaki başlıca ayrılık buydu: Sevmiyordu sert olmayı.

Sallanır iskemlesinin yüksekliğini indirdi, masasının en alt gözüne ulaşıp, uzun bir kartoteks çıkardı. Açıp, içindekini araştırmaya başladı. Kartlar konulara göre sıralanmıştı.

Devriye Edward X. Delaney, üçüncü sınıf dedektifliğe yükseldikten hemen sonra —hatırlayamayacağı kadar uzun yıllar önce— New York Polis örgütünün büyük kaynaklarına rağmen, bazı sorunların çözümleme yoluna, ya da çözümlenmesine ancak sivil uzmanların yardımıyla varılabileceğini anlamıştı.

Örneğin eski meslektaşlarıyla işbirliği yapmaktan çok kıvanç duyan emekli bir dedektif, belki de dünyanın en büyük çamaşır markası koleksiyonunu yapmış ve bunu saklamıştı. Madison Avenude'de hâlâ bir mağaza işleten 84 yaşında, evde kalmış bir kız vardı. Kendisine hiç görülmemiş, alışılmamış bir düğme gösterin, hemen hangi malzemeden yapıldığını, kaç yıllık olduğunu ve kaynağını söylerdi size. Columbia Üniversitesi profesörlerinden birinin özelliği de, çekirge ve cırlak böcekleriydi. Bir de bütün «kazılar»ını şehir sınırları içinde yapmış bir amatör arkeolog vardı. Kayaları ve toprağı inceleyip, asıl yerlerinden bir kaç blok uzaklıkta, yerli yerine yerleştirebilirdi. Bronx'ta elini eteğini her şeyden çekmiş olarak yaşayan biri de, eski yazılar konusunda büyük bir otorite sayılır, Delaney ne kadar çabuk İngilizce okuyabilirse, o da aynı hızla hiyeroglif yazısını okuyabilirdi.

Bütün bu uzmanlar polis soruşturmalarına yardımcı olmak isterlerdi; istemek ne kelime, can atarlardı. Hayırlı bir dava uğruna, uzman oldukları konulardaki bilgiçliklerini ortaya dökmek, onları gündelik yaşantılarının sıkıcılığından kurtarırdı. Bütün sorun, bunların ağızlarını kapatmaktı; nedense hepsi de merakları, en büyük tutkularıymış gibi, çenesi düşük olurdu. Ama en sonunda da istenen bilgiyi sağlarlardı.

Delaney bunların hepsini fişlemiş, biriktirmişti. Aşağı-yukarı yirmi yıldan beri de dikkatle saklamaktaydı. Aradığını buluncaya kadar fişleri birer birer karıştırdı. Kartın üzerinde şöyle yazıyordu: «Silahlar, eski ve alışılmamış türden». Adamın adı, Christopher Langley'di. Metropolitan Sanat Müzesi Silah Koleksiyonu yönetmen yardımcısıydı. (Ondan sonraki fişte de «Silahlar, modern» yazılıydı ve bunun uzmanı da emekli bir deniz albayıydı.)

Delaney, müzeyi aradı (telefon numarası fişin üzerindeydi), Silah Koleksiyonu bölümünü istedi, sonra da Christopher Langley'le görüşmeyi dilediğini bildirdi.

«Özür dilerim, efendim,» dedi genç bir kadın sesi. «Bay Langley artık bizimle çalışmıyor. Üç yıl önce emekli oldu.»

«Ya, çok üzüldüm doğrusu. Acaba New York'ta olup olmadığını biliyor musunuz?»

«Evet efendim, öyle olduğunu sanıyorum.»

«Öyleyse telefonunu rehberde bulabilirim, değil mi?»

Bir an süren bir sessizlik oldu.

«Şey... Sanmıyorum, efendim. Bay Langley'in galiba numarası rehberde kayıtlı değil.»

«Öyleyse siz bana numarasını verebilir misiniz? Ben şahsi dostuyum.»

«Özür dilerim, efendim. Buna yetkim yok.»

Delaney'in aklından, «Ben, New York Polis Örgütünden başkomiser Edward X. Delaney'im. Kendisini resmî bir iş için arıyorum,» demek geçti. Resmî polis soruşturması için numarayı telefon idaresinden de alabilirdi. Ama birden daha iyisi geldi aklına. Becerdiği işi ne kadar az bilen olursa, o kadar iyiydi.

«Adım Edward Delaney,» dedi. «Acaba bay Langley'e telefon edip, aradığımı söylemek zahmetine katlanır mısınız? Eğer benimle konuşmayı arzu ediyorsa, şu numaraya telefon edebilir kendisi.» Ardından 251' inci Bölge Karakolunun telefon numarasını verdi.

«Evet efendim,» dedi kız, «bunu yapabilirim.»

«Teşekkür ederim.»

Delaney telefonu kapattı, acaba ömrünün kaç saatini telefon başında bekleyerek, ya da bir konuşmayı

tamamlamak için geçirdiğini düşündü. Langley'in evde olacağını umarak, sabırla bekledi. Evdeydi adam: Beş dakika geçmeden Delaney'in masasının üzerindeki telefon çaldı.

«Delaney!» diye çocuksu sesiyle bağırdı Christopher Langley (yaşı 70'e yaklaşıyordu). «Vay canına be! Ben **Komiser Muavini** Delaney'i aradım, santraldaki kız, **Başkomiser Delaney** mi dedi. Tebrikler. Ne zaman oldu bu iş?»

«Oh, birkaç yıl oluyor. Nasılsınız, efendim,»

«Sağlığım yerinde, iyiyim, ama sıkıntıdan patlıyorum.»

«Emekli olduğunuzu işittim.»

«Anlıyorsunuz ya, mecburdum buna. Gençlere de bir şans tanımalı, değil mi? İlk yıl saçma-sapan şeylerle oyalandım. Nefis yemekler yapan usta bir aşçı olup çıktım. Ama kardeşim; bir insan kaç tane **Canetonál orange**'ı (*) pişirebilir? İşte şimdi de sıkıntıdan çatlıyorum, çatlıyorum, resmen çatlıyorum. Bu nedenle de beni aradığınızı işitince, çok sevindim.»

«Efendim, yardımınıza ihtiyacım var, acaba bana birkaç saatinizi ayırabilecek misiniz diye düşündüm.»

«Dilediğin kadar yavrum, dilediğin kadar. Büyük bir iş mi?»

Delaney, Langley'in dedektifliğe olan merakını bildiğinden, güldü.

«Evet efendim. Çok büyük bir iş. En büyüğü. Cinayetlerin en iğrenci.»

«Vay canına!» dedi soluk soluğa Langley. «Harika bir şey. Komiserim, bu akşam bana yemeğe gelir misiniz? Yemekten sonra hem konyaklarımızı içer, hem konuşuruz, size nasıl yardımcı olabileceğimi bana anlatırsınız.»

(*) Portakallı ördek palazı kızartması.

«Yo, size bu kadar zahmet...»

«Ne zahmeti canım!» diye bağırdı Langley. «Sizi tekrar görebilmek benim için büyük bir kıvanç olacak, üstelik ne kadar usta bir aşçı olduğumu da gösterebileceğim.»

«Öyleyse...» dedi akşam Barbara'yı ziyarete gideceğini düşünen Delaney, «biraz geç gelebileceğim. Dokuz sizin için çok mu geç?»

«Ne münasebet, ne münasebet! Ben zaten geç saatlerde yemek yemeyi tercih ediyorum. Şimdi telefonu kapar kapamaz, hemen pazara çıkacağım.» Ardından Delaney'e evinin adresini verdi.

«Oldu,» dedi başkomiser, «akşam saat dokuzda görüşmek üzere, efendim.»

«Vay canına, harika bir şey olacak bu,» dedi Langley. «Tereyağ ve sarmısak soslu kurbağa budu yiyeceğiz. Sonra bir parça domuz yağı ve soğan kavurmasıyla **petite pois** (*) **gratin de pommes de terre aux anchois.** (**) Tatlı olarak da, belki bir **crème plombiéres pralinée** (***) yaparım. Nasıl, hoşunuza gitti mi?»

«Harika,» dedi Delaney kısık bir sesle. «Sadece harika.»

Telefonu kapattı. Hay Allah, bizim perhiz de hapı yuttu, diye düşündü. Soslu kurbağa buduyla ızgara böbrek karışınca, perhiz mi kalırdı?

Genç bir kadın, Madison ve Beşinci caddeler arasında, bir çocuk arabası iterek Central Park'a doğru yürüyordu. Birden, yirmi santim kadar uzunluğunda

(*) Bezelye.
(**) Güveçte ançuezli patates.
(***) Bademli, çikolatalı meyve dondurması.

tahta bir çubuk, kadının göğsünden dışarı fırlamış gibi oldu. Kadın dizlerinin üzerine çöktü, öne doğru devrildi ve ancak yoldan geçenlerden birinin fırlayıp tutmasıyla, çocuk arabasının Beşinci caddedeki yoğun trafiğin arasına fırlaması önlenmiş oldu.

O sıralar Doğu Bölgesi Cinayet Masası'nda (o zamanki adı böyleydi) dedektif muavini olarak çalışan Delaney, kadın öldükten biraz sonra olay yerine geldi. Modern bir vampir gibi kadının bağrına saplanmış duran tahta mızrağı seyreden devriye polislerinin ve cankurtaran personelinin meydana getirdiği halkaya o da karıştı.

Bir saat geçmeden, saplanan şeyin, arbalet denilen eski bir yayla fırlatılmış bir ok olduğu öğrenildi. Delaney, arbaletler, nasıl çalıştıkları, büyüklükleri ve oklarının hızı hakkında biraz daha bir şeyler öğrenmek amacıyla Metropolitan Sanat Müzesi'nin Eski Silahlar Bölümü'ne gitti. İşte Christopher Langley'le burada tanıştı.

Bölümün yönetmen yardımcısı tarafından verilen bilgilere dayanarak, olayın esrarını çözdü, ama ancak kendini tatmin etmiş oldu, çünkü sanık hakkında dava açılmadı. Cadde boyunca dizilmiş evlerden birinin penceresinden, bu eski yayla oku atan çocuk, zengin bir ailenin piçiydi. Çocuğu ülkeden kaçırıp, İsviçre'de bir okula yerleştirdiler. Birleşik Amerika'ya da bir daha dönmedi. Savcı, sanığın yurda iade edilmesi için hiç bir girişimde bulunmadı, çünkü Delaney'in hazırladığı maddi delillerin yeterli olmadığı kanısına varmıştı. Dava dosyası hâlâ açık bulunuyordu.

Fakat Delaney, Christopher Langley'in heyecanlı işbirliğini hiç bir zaman unutmadı ve adı «uzmanlar kartoteksi»ne geçti. Delaney, cin gibi akıllı bu ufak

tefek adamın bir hatırasını özellikle hiç unutmadı. Langley kendisine, yanlarında, ne beklediğini bildiği için olacak, durmadan sırıtan bir bekçiyle beraber müzenin galerilerinden birini gezdirmişti.

Yönetmen yardımcısı ansızın duvardan iki tarafı keskin, kendi boyu kadar uzun, XIV. yüzyıldan kalma bir Alman kılıcını çekip aldı, hemen savaş durumuna geçti. Kılıcın demiri, çelik parıltıları saçarak tepesinin üzerinde yuvarlaklar çizdi. Karşısındakini ikiye böldü, yardı, savunmasını önledi, püskürttü.

«İşte eskiden böyle yaparlardı,» dedi, sonra büyük bir sakinlikle ve kılıcı Delaney'e uzattı.

Dedektif kılıcı aldı ve nerdeyse hemen yere bırakıverdi. Çünkü en azından yüz elli kilo olduğunu tahmin etmişti kılıcın. Oysa ufak tefek Christopher, bu ağır kılıcı bir tüy gibi tutup kullanmıştı.

Langley, doğu kesiminde, 89'uncu sokaktaki kahverengi taşlı, evden bozma apartmanının beşinci katındaki dairesinin kapısını açtığında, Delaney'in kendisini hatırladığı eski halindeydi yine. Başka zaman olsaydı, ona züppe, çıt kırıldım derlerdi. Şimdiyse iyi bakımlı, uyanık, çok iyi giyimli 70'lik bir bekar erkekti. Cildi, evde kalmış bir kızın cildi kadar tazeydi. Gri flanel kumaştan kemerli ceketinin yakasına sarı bir papatya iliştirmişti.

«Komiserim,» dedi büyük bir kıvançla ve iki elini de avuçlarının arasına alarak. «Aman Allahım, ne hoş!»

Eski yönetmen, küçük, ama çok rahat bir apartman dairesinde emekliye çekilmişti. Bütün üst katı o işgal ediyordu: Oturma salonu, yatak odası, banyo ve dikkati çekecek kadar büyük bir mutfak. Salonun üstü camla kaplıydı ve gökyüzü görünüyordu. Delaney, camın demir parmaklıkla korunduğunu görünce, memnun oldu.

Langley şapkasını ve pardesüsünü alıp astı.

«Bu gece üniformayla dolaşmıyor musunuz, komiserim?»

«Hayır. Zaten laf aramızda, halen faal görevde değilim. Süresiz izinliyim.»

«Ya?» dedi merakla Langley. «Çok mu sürecek bu?»

«Bilmem ki.»

«Neyse... Buyrun oturun. Şuraya, rahat koltuktur Şimdi ne isterseniz, söyleyin bakalım? Kokteyl mi? Cin mi?»

«Yo, aslında..»

«İlk defa denediğim bir İtalyan aperetifim var. Müthiş sek. Bir dilim limonla birlikte, nefis gidiyor.»

«Güzele benziyor. Siz de içecek misiniz?»

«Elbette. Siz bana bir dakika müsaade edin.»

Langley mutfağa koştu, komiser de çevresini süzdü. Salonun duvarları baştan aşağıya kalın ciltlerle kaplıydı. Çoğu da antika silahlarla ilgili kitaplardı bunlar. Büyük bir bölümü, sanat kitapları boyunda, aralarında renkli ekler bulunan, kocaman şeylerdi.

Modern silahlardan ikisi meydandaydı: XVII'nci yüzyıldan kalma bir İtalyan arkebüzüyle, bir Afrika savaş topuzu. Arkebüzün üstü nefis gümüş oyma kakmalıydı. Topuzun ucu da taş kakmalı. Delaney yerinden kalkıp, topuzu yakından incelemeye gitti. Langley elinde içkilerle geri döndüğünde, topuz elindeydi.

«Mongo kabilesinden,» dedi hemen. «Kongo'dan. Asla savaşta kullanılmamış bir tören baltası. Dengesi kötü, ama oymasına bayıldım.»

«Çok güzel bir şey.»

«Değil mi? Yemek on dakikaya kadar hazır. Bu arada biz de rahatımıza bakalım. Bir sigara ister misiniz?»

«Hayır, teşekkür ederim.»

«Güzel. Sigara içmek, tad alma zevkini öldürüyor. Fransız mutfağının üstünlüğünün sırrı nedir, bilir misiniz?»

«Nedir?»

«Temiz bir dil ve tereyağ. Zeytinyağı değil, tereyağ. Bulabileceğin en zengin, en duru tereyağ.»

Delaney'in yüreği bayılır gibi oldu. Langley onun bu korkulu bakışını yakaladı ve güldü.

«Siz üzülmeyin, komiserim. Bir yemeğin tadına varmak için bol kepçe yenmesi gerektiğine hiç inanmamışımdır ben. Küçük porsiyonlar, ama çeşni çok... en iyisi bu.»

Langley gerçekten de söylediği kadar usta bir aşçıydı; porsiyonları da azdı. Ama Delaney şimdiye kadar yediği en güzel yemeklerden biri olduğunu kabul etti ve bunu ev sahibine de söyledi. Langley'in kıvancından ağzı kulaklarına vardı.

«Biraz daha tatlı almaz mısınız Biliyorsunuz, daha var.»

«Artık yiyemem. Ama mümkünse, bir fincan kahvenizi içerim.»

«Elbette.»

Yemeği, masif meşeden bir masanın üzerinde yemişlerdi. Üzerine siyah bir çul örtü örtülmüştü. Langley'in çalışma masası gibi, bunun da iki katlı olduğundan emindi Delaney. Şimdi ikisi de bacaklarını uzatıp, sigaralarını tellendirecek, kahvelerini içecek ve Langley'in sunduğu sert Portekiz konyağını yudumlayacak kadar iskemlelerini geri itmişlerdi.

«Gelelim şu meseleye..» diye henüz söze başlamıştı ki Delaney, birden kapının zili kelle götürenlere özgü bir telaşla çalmaya başladı. Komiser, Langley'in

yüzünün birden bembeyaz olduğunu görünce, çok şaşırdı.

«Aman Allahım,» diye fısıldadı yaşlı adam. «Yine o kadın. Dul bayan Zimmerman! Benim altımdaki katta oturuyor.»

Hemen ayağa fırladı, odayı arşınladı, gözetleme deliğinden dışarısını süzdükten sonra, sürmeyi çekip, kapıyı açtı.

«Ohh,» dedi Langley. «İyi geceler, bayan Zimmerman.»

Delaney oturduğu yerden kadını iyice görebildi. Altmış yaşlarında, Langley'den on beş santim daha uzun, hiç değilse 25 kilo daha ağır bir kadındı. Tombul yanaklarını çevreleyen bakır rengi gür saçlarını, sağa sola yelpazeler gibi sallıyordu. Çıplak kolları, insana ister istemez kasap vitrinlerini hatırlatıyordu. Öylesine sıkıştırmıştı ki vücudunu, bir tek tahta parçasından yontulmuş gibi bir görüntüsü vardı. Yürürken, bacakları sanki yalnız dizlerinden hareket ediyordu.

«Ah, umarım ki sizi rahatsız etmiyorum,» diye fıkırdadı, sersem sersem Langley'in omuzunun ardından komisere bakarak. «Konuğunuz olduğunu biliyordum. Pazara çıktığınızı ve alış veriş edip döndüğünüzü gördüm. Kapınızın çalındığını, konuğunuzun gelişini de işittim. Eminim, yine o harika ve göz kamaştırıcı mutfak şölenlerinden biri. Ben de bugün taze erik peltesi yapmıştım. Belki konuğunuz da, siz de yemek üzerine birer parça istersiniz diye düşündüm. Buyrun.»

Üstü peçeteyle örtülü bir tabak uzattı Langley'e. Langley, parmaklarının ucuyla tuttu tabağı.

«Çok naziksiniz, bayan Zimmerman. Buyurmaz mısınız acaba...»

«Yo, sohbetinize engel olmak istemem, asla.»

Kadın ümitle durup bekledi, ama Langley bir daha tekrarlamadı ricasını.

«Ben kaçıyorum,» dedi dul bayan Zimmerman, Delaney'i somurtarak süzüp.

«Pelte için çok çok teşekkürler.»

«Memnuniyetle. Afiyet olsun.»

Langley'i bir küçük kız çocuğu gülümsemesiyle selamladı. Adam kapıyı ardından dikkatle kapattı, kilitleyip sürgüledi, adım sesleri basamaklarda uzaklaşıncaya kadar, kulağını kapıya dayayıp dinledi. Tekrar masanın başına dönüp, Delaney'in kulağına fısıldadı...

«Korkunç bir kadın. Bana durmadan yiyecekler getiriyor. Kendisine bundan vaz geçmesini söyledim, ama yapamıyor getirmeden. Ben kendime yemek yapacak yetenekteyim. Elli yıldır bu işi yapıyorum. Üstelik getirdiği yemekleri bir görseniz! Pelte, ciğer tava, ciğer sarma, ve ringa balığı salamurası. Aman Allahım! Üstelik çöpe de atamıyorum, çünkü çöp tenekesinde görebilir, o zaman da çok ayıp olur. Hakaret sayar kendisine. Bu nedenle hepsini sarıp sarmalıyorum, küçük bir paket yapıp, iki-üç blok uzaklıktaki bir çöp sepetine gidiyor, oraya atıyorum. Sormayın, ne büyük dert.»

«Galiba kadın sizin peşinizde,» dedi gayet ciddi bir edayla Delaney.

«Aman Allah,» dedi kızaran Langley. «Bilseniz kocası... yani müteffa kocası, ne kadar sakin, efendi adamdı. Emekli bir kürkçü. Şimdi bana bir dakika izin verin, şunu mutfağa bırakayım, sonra konuşmaya başlarız.»

«Frank Lombard'ın öldürülmesiyle ilgili haberleri okudunuz mu gazetelerde?» diye Langley geri dönünce sordu Delaney.

«Aman Allahım, elbette okudum. Ne buldumsa. Çok büyüleyici bir olay. Bilirsiniz, nerede bir cinayet ya da tecavüz okursam, hemen silahın tarifine bakarım. Malum ya, yıllarca hayatım bu oldu benim. Hâlâ da ilgimi yitirmedim. Ama Lombard cinayetiyle ilgili haberlerin hemen hepsinde, silah konusunda çok üstünkörü ifadeler kullanılmıştı. Yoksa daha bilinmiyor mu silah?»

«Hayır. Bilinmiyor. Zaten ben de bu nedenle buradayım. Sizden yardımınızı istemeye geldim.»

«Bildiğiniz gibi, size her türlü yardımı yapmak, beni sadece memnun eder, yavrum.»

Delaney trafik polisi gibi elini ileri uzattı.

«Bir dakika, efendim. Size karşı dürüst olmak isterim. Önceden de söylediğim gibi, ben süresiz izinliyim. Frank Lombard'ın ölümü hakkında yapılan resmi soruşturmayla bir ilgim yok.»

Christopher Langley gözlerini kısarak bir an Delaney'i süzdü, sonra sırtını arkaya yaslayıp, narin parmaklarıyla masanın üzerinde tempo tuttu.

«Öyleyse Lombard cinayetiyle ilginiz, ilişkiniz ne?»

«Bu cinayetle ilgili olarak bir... bir özel soruşturma yürütüyorum da.»

«Anlıyorum. Biraz daha açıklayabilir misiniz?»

«Açıklamamayı tercih ederim.»

«Acaba bu-ah-bu özel soruşturmanın nedenini sorabilir miyim?»

«Temel nedeni, Frank Lombard'ın katilini, mümkün olduğu kadar çabuk yakalayabilmek.»

Langley bir kere daha dostunu uzun uzun süzdü, parmaklarıyla masaya vurmaktan vaz geçip, avucunu küt diye masaya çarptı.

«Peki,» dedi birden. «Vurucu bir silah mıydı bu, yoksa kesici bir silah mı? Yani şöyle: Sizce silah bir bıçak mıydı, hançer miydi, kama mıydı, şiş miydi —yani bu tür bir silah mıydı— yoksa kılıç, uzun saplı balta, cenk baltası, topuz, uzun saplı muşta gibi bir şey miydi?»

«Kesici silah olma yüzdesinin daha yüksek olduğunu söyleyebilirim.»

«Yüzdesi mi dediniz?» diyerek güldü Langley. «Doğrusu sizi ve yüzdelerinizi unutmuştum. Sizin işiniz bu, değil mi?»

«Evet, benim için iştir bu. Bazan da yalnız birlikte çalıştığınız şeyler yüzdelerinizdir. Ama sizin vurucu silahlar hakkında söylediğiniz —bir bıçak ya da hançer— herhalde insanın kafatasını yaramaz, değil mi?»

«Yarabilir. Yarmıştır da. Eğer keskin tarafıyla sapı yeterince ağırsa. İkinci Dünya Savaşı'nda deniz piyadelerinin savaş süngüleri bir insanın kafatasını rahatça darmadağın edebilirdi. Ama kesici silahların çoğu kafatası üzerinde kayar, yalnız dış yaralar açabilir. Üstelik Lombard'a arkadan saldırıldı, arkadan vuruldu başına, değil mi?»

«Doğru.»

«Öyleyse bu bile, vurucu bir silah kullanıldığını gösterebilir. Kesici bir silahla ve arkadan saldıran bir mütecaviz, genellikle darbesini omuzların arasına, kaburgalara, bel kemiğine indirir, ya da böbreklerde dener şansını.»

Delaney, bu cin gibi adamın böylesi noktaları parmağının ucunda nasıl ustaca evirip çevirdiğine hayran olarak başını salladı. Yaşına, ufak-tefek yapısına ve zarif görünüşüne rağmen, nasıl heyecanlanıyordu.

«Peki,» diye devam etti Langley, «kesici bir silah olduğunu kabul edelim. Acaba bir elle mi, yoksa iki elle mi kullandı silahı katil?»

«Tek eliyle sanıyorum. Bana öyle geliyor ki katil, Lombard'a önden yaklaştı. Sonra yanından geçer geçmez döndü, vurdu ve devirdi adamı. Yaklaşırken, silahı, ya kolundaki pardesünün altında, ya da koltuğuna soktuğu bir gazeteye sarılıydı.»

«Evet, öyleyse bu, baltalı kargı ihtimalini ortadan kaldırıyor! Siz, ufak bir balta boyunda bir şeyden söz ediyorsunuz, değil mi?»

«Aşağı yukarı.»

«Komiserim, cinayet aletinin antika bir silah olduğuna inanıyor musunuz?»

«Çok şüphe ediyorum bundan. Bir kere daha yüzdeler, bu ihtimalin karşısında. Meslek hayatımda antika silahlarla işlenen yalnız iki cinayetle karşılaştım. Bunlardan biri, sizin de karıştığınız ok-yay olayıydı. Diğeri de, antika bir düello tabancasıyla işlenmişti.»

«Yani modern bir silah mı araştıracağız?»

«Evet.»

«Ya da modern bir araç. Modern araçların pek çoğunun antika silahlardan esinlenerek hazırlandığını bilin. Elbette, bunun tersi de doğru. Kore ve Vietnam'daki savaşlar sırasında, Amerikan askerlerinin pek çoğunun, siper açmada kullandıkları kazma-küreklerini, yani bir ucu balta, öteki ucu çapa şeklindeki kazmalarını hem savunma hem de saldırı silahı olarak kullandıkları görülmüştür. Şimdi yaraya bakalım. Darbe ezici mi, kesici mi, yoksa delici miydi?»

«Delici. Yedi buçuk-on santim derinliğinde kafatasına girmiş bir silah.»

«Vay canına, çok ilginç bu. Peki, deliğin biçimi nasıldı?»

«Bu konuda biraz belirsiz konuşacağım,» diye uyardı Delaney. «Adlî doktorun otopsi raporunda, dış yaranın yuvarlak, çapının da iki buçuk santim kadar olduğu belirtilmekte. Delik, içeriye doğru hızla sivrilmekte, asıl yara yuvarlak ve önce de dediğim gibi, yedi buçuk-on santim derinliğinde.»

«Yuvarlak mı?» diye bağırdı Langley ve komiser, küçük adamın yüzünün ifadesi karşısında pek şaşırdı.

«Evet, yuvarlak,» diye tekrarladı Delaney. «Niçin bir şey mi var?»

«Adlî doktor emin mi bundan? Yani yaranın yuvarlaklığından demek istiyorum.»

«Hayır, değil. Ama yara öyle bir haldeydi ki, daha kesin ölçü almak ve tahlillere kalkışmak olanağı yoktu. Doktorun bir sezgisi var —ama sadece bir sezgi bu— kafatasına giren demirin üçgen biçiminde ya da dört köşe olduğunu sanıyor. Yine onun tahminine göre, silah yaranın içinde kalmış, kurban düşerken silahı da beraberinde yere sürüklemiş ve katilin elinden kurtulmuş, o da geri alabilmek için silahını ileri-geri oynatmış. İşte böyle sağa-sola oynatması var ya, eğer saplanan demir üçgen biçiminde, ya da dört köşeyse, oynatınca...»

«Hah, ha!» diye bağıran Langley, dizlerini elleriyle dövdü. «Mutlaka böyle olmuştur. Demek adlî doktor demirin üçgen biçiminde, ya da dört köşe olabileceğini söylüyor, öyle mi?»

«Evet, olabileceğine inanıyor.»

«Öyleydi,» dedi kesin bir edayla Langley. «Yüzde yüz öyleydi. İnanın bana, komiserim. Tarif ettiğiniz biçimde bir yara açabilecek **yuvarlak,** demir başlıklı kaç

silah vardır, biliyor musunuz? Bunları bir elimin parmakları bile yeter saymaya. Kuzey batı kıyısındaki bazı Kızılderili kabilelerinin savaş topuzları arasında da yuvarlak demirlilere raslayabilirsiniz. Tlingit savaş topuzlarında birinin de ucu gittikçe incelir ve bir yeşim taşıyla biter. Ama tamamen yuvarlak değildir. Thompson Kızılderilileri, tahta başlıklı ve ucu sivriltilmiş bir topuz kullanırlardı. Bir huniden farksızdı bu. Tsimshian kızılderilileri de boynuz ve kelik kullanırlardı. Bu da yuvarlak ve ucuna doğru sivriltilmiş biçimdeydi. Eskimo kabileleriyse balina dişi, deniz aygırı dişleri ya da kemikten kesici bölümleri olan topuzlar kullanıyorlardı. Söylediklerimin anlamını kavrıyor musunuz, komiserim?»

«Ne yazık ki hayır.»

«Sivri uçları koni biçiminde olan silahlarda kullanılan malzeme, hep doğal biçimde sivri olan doğal malzemelerden yapılıyor: Balina dişleri, boynuzlar gibi, ya da tahta gibi, kolayca yontulup sivriltebilecek yumuşak malzemeden. Şimdi gelelim demirle çeliğe. İlk madensel silahlar, silahçılar ya da demirci ustaları tarafından yapılırdı. Bunlar bir örsün üzerinde tuttukları kızgın madeni, çekiçle döve döve çalışırlardı. Düz, üçgen, ya da dört köşe bir silah ucu yapmak, sipsivri ve tam bir koni biçiminde ucu olan bir silah dövmekten hem çok daha kolay, hem de daha çabuk bir işti. Metropolitan müzesinde, yuvarlak uçlu bir tek baltalı kargı, çentikli bir hançer gördüğümü hatırlamıyorum. Ne de bir savaş çekici ya da baltası. Rotterdam müzesinde yuvarlak uçlu bir topuz görmüş olduğumu sanıyorum, ama dikkatimi çekip de bakmamıştım. Ne olursa olsun, ilk silahlar hep düz kenarlıydı, genellikle üçgen biçiminde, ya da dört köşe uçluydu. Hattâ

altıgen uçlu. Kusursuz biçimde orantılı, yuvarlak uçlu bir silah yapmak çok zordu. Hattâ demir öldükten, modası geçtikten sonra, çeliğin sözü geçmeye başlayınca da, aynı şey süre geldi. Ucunun yuvarlatılması gereken yuvarlak uçlu silahlar yerine düz kenarlı, kesici ya da vurucu silahlar yapmak, çok daha ucuz ve kolaydı, üstelik çabuk yapılabiliyordu. Sanırım doktorunuzun 'tahminler'i doğru. Sizin ünlü 'yüzdeleriniz'e göre.»

«İlginç,» diye başını salladı Delaney, «ben de zaten bunun için size geldim. Yalnız size bir şey söylemem daha gerekiyor. Ben ne anlatmak istediğini pek anlayamadım, ama siz belki bir şeyler çıkartabilirsiniz. Doktorun içinde bir duygu var. Buna göre, kafatasının içine giren yarık, dışardaki yarıktan daha aşağıda. Anlatabildim mi? Yani dümdüz, gittikçe incelen bir yara değil, ama aşağıya doğru hafifçe kıvrılan bir yarık. Belki küçük bir resim çizersem, daha iyi anlatabilirim.»

«Vay canına,» diye homurdandı Langley, «hiç gereği yok. Ne demek istediğinizi çok iyi anladım.» Ayağa fırladı, kitaplığa koştu, parmaklarını ciltlerden bazılarının üzerinde dolaştırdı, durup kocaman bir kitabı dışarı çekti, tekrar masaya dönüp üzerine koydu. Resimler listesini açıp parmağıyla yukardan aşağıya doğru indi, aradığını buldu ve sayfaları telaşla çevirdi. «İşte,» dedi. «Şuna bir göz atsanıza, komiserim.»

Delaney baktı. Tek saplı bir topuzdu bu. Baş tarafının bir kenarında balta gibi bir ağız, öteki kenarında da demir bir uç vardı. Demir uç, başın iki buçuk santimetre kadar ortasına geliyor, sonuna doğru giderek inceliyordu. En sivri noktasında da kıvrılıyordu.

«Nedir bu?» diye sordu Delaney.

«İroquos, Kızılderililerinin savaş baltası. Sapı dişbudak ağacından. Şunlar da, sapına yapıştırılmış tüyler. Baş tarafı demirden, herhalde demir kızdırıldıktan sonra ya keskiyle kesilmiş, ya da kalemle döğülmüş, ardından bilenmiş. Bunları beyaz tüccarlar taşır ve hayvan postuna karşılık satarlarmış.»

«Yani, sizce...»

«Yok canım, hayır. Ama düz ucun nasıl aşağı doğru kıvrıldığını gördünüz mü? Aynı kıvrılışı, size, yeryüzündeki her ulusun, kabilenin ve ırkın hemen her savaş topuzunda, baltasında ya da kargısında gösterebilirim. Çok etkili, çok yaman bir şeydir. Bunu adamın birinin kafasına yerleştirdiniz mi, kafatası üzerinde kayma ihtimali olan yatay bir darbe değil de, aşağı doğru bükülen, parçalayan, içine giren ve öldüren bir darbe indirmek istiyorsunuzdur.»

«Evet,» dedi Delaney, «galiba açıkladınız.»

İkisi de bir süre sessizce durup, İroquosların savaş baltasının renkli resmini seyrettiler. Acaba bu silah kaç adamın canına kıymıştır, diye düşündü Delaney, ardından kitabın sayfalarını yavaş yavaş çevirmeye başladı. İnsan oğlunun öldürücü araçlar, ateşli silahlar, kılıç ve şişler, süngü ve sopalar, yaylar, Centurion tankları, alev makineleri, toplar, mızrak ve hidrojen bombası yapmak için sanatını ve dehasını nasıl kullandığını görerek, birden üzüntüye kapıldı. Bunun sınırı olmayacağını düşündü.

Ama bu tür öldürücü araçları düşünüp imal etmenin, bunca ilginin, dehanın, canlılığın ardındaki asıl ihtiyaç, ya da heves neydi acaba? Elinde su tabancasıyla bir çocuk ya da elinde gerçek tabancasıyla bir adam: İkisi de uzak atalarının karanlık bir yönünü canlandırıyordu. Öyleyse öldürmek, daha köklerinden

başlayarak, tıpkı sevgi ya da fedakarlık gibi, insan ruhunun en geçerli ifade biçimlerinden biri miydi?

Birden içi daralan Delaney ayağa kalkıp, ev sahibine bakarak gülümsemeyi denedi.

«Bay Langley,» dedi neşeyle. «Geçirdiğimiz hoş gece, nefis yemekleriniz ve işbirliğiniz için çok teşekkür ederim. Üzerinde düşüneceğim birçok ipucu verdiniz bana.»

Christopher Langley de en az konuğu kadar sıkılmışa benziyordu. Kayıtsızca baktı.

«Size hiç bir yardımım dokunmadı, komiserim,» dedi, «bunu siz de pekâlâ biliyorsunuz. Frank Lombard'ı öldüren silahın ne olduğu hakkında üç saat önce ne biliyorsanız, yine ondan daha fazlasını bilmiyorsunuz şimdi de.»

«Yardımınız dokundu, efendim,» diyerek ısrar etti Delaney. «Adli doktorun izlenimlerini desteklemiş oldunuz. Neyin peşinden gitmem gerektiği hakkında bana açık bir fikir verdiniz. Böyle bir olayda, en küçük bir şeyin bile yararı vardır.»

«Komiserim...»

«Evet, bay Langley?»

«Bu sizin 'özel' soruşturmanızda, tek önemli şey yalnız silah değil. Biliyorum bunu. Birtakım insanları sorguya çekecek, bazı arşivleri karıştıracak, bu gibi şeylerle de uğraşacaksınız. Yalan mı?»

«Evet.»

«Vay canına, demek silahın nasıl bir şey olduğunu saptamak için bile çok zamana ihtiyacınız olacak. Tamam mı?»

«Evet.»

«Komiserim, bırakın bunu ben yapayım. N'olur: Bırakın bir **deneyeyim.»**

«Bay Langley. Benim için.»

«Faal görevde olmadığınızı biliyorum. Bunun özel bir soruşturma olduğunu biliyorum. Söylediniz. Ama yine de... deniyorsunuz bir kere. Bırakın ben de yardım edeyim. N'olur. Bakın bana. Yetmiş yaşındayım. Emekli olmuşum. Size doğrusunu söyleyeyim mi, komiserim, cafcaflı yemekler pişirmekten de usanç geldi içime artık. Bütün ömrüm... Hay Allahım, ben ne yapacağım bundan sonra yani? Oturup ölümü mü bekliyeceğim? Komiserim, n'olur. bırakın ben de bir şeyler **yapayım,** önemli bir şey. Lombard denen adamı öldürdüler. Haklı bir şey değil bu. Hayat o kadar değerli bir şey ki.»

«Karım da öyle diyor,» dedi dalgın dalgın Delaney.

«O da biliyor öyleyse,» diye onayladı Langley, şimdi bakışlarında pırıltılar okunuyordu. «Bırakın ben de bir şeyler yapayım, **önemli** bir şeyler. Silahları iyi tanıyorum. Siz de biliyorsunuz bunu. Size yardımım dokunabilir. Doğru söylüyorum. Bırakın deneyeyim bir kere.»

«Ama elimin altında para yok,» diye başladı söze Delaney. «Benim için imkansız...»

«Aldırmayın,» dedi ihtiyarcık elini sallayarak. «Hiç pahalıya mal olmaz bu. Taksi paralarını, kitapların, ya da gereken başka şeylerin parasını ben veririm. Ama n'olur, bırakın çalışayım. Önemli bir işte çalışayım. Anlıyorsunuz, değil mi komiserim? Paçavra gibi bir kenara atılmak istemiyorum.»

Komiser, eski yönetmen acaba kendi aklından geçen karanlık düşünceleri okuyor mu, diye düşünerek ihtiyarı süzdü. Langley hiç de aptal bir insan değildi. Böyle zeki bir adam, bütün bir ömrünü, öldürmek için

yapılan araçlara hasrettiğini nasıl haklı gösterebilirdi? Kimbilir, belki de doğru söylüyordu adamcağız. Sadece emekli olduğu ve sıkıldığı için, yeniden çalışmak istiyordu. Ama ille de «önemli» bir iş üzerinde durması, «önemli» şeylerden söz etmesi, «önemli» bir çalışma istemesi, Delaney'i, ömrünün sonuna yaklaşan ihtiyarın, bir çeşit kefaret ödemek peşinde olup olmadığı, gölgeler ve bataklıklarla yüklü bir meslekten sonra, aydınlık ve olumlu bir eylem peşinden koşup koşmadığı konusunda düşündürdü.

«Evet,» dedi öksürerek komiser Delaney. «Sizi çok iyi anlıyorum. Pekâlâ. Gayet iyi. Bunu çok iyi anlıyorum efendim. Silahla ilgili yeni bir şeyler öğrenirsem, bunu size de duyuracağımdan emin olabilirsiniz. Bu arada siz de neler yapabileceğinizi bir düşünün.»

«Oh!» diye yine pırıltılar saçarak bağırdı Langley. «Hemen başlıyacağım işe. Bu gece, kitapların içinde bakmak istediğim bir şeyler var. Yarın da müzelere gideceğim. Belki orada bir şey gelir aklıma. Hırdavatçıları da dolaşacağım. Araçlara bir göz atmak için. Komiserim, artık ben de dedektif sayılırım, değil mi?»

«Evet,» diyerek gülümsedi Delaney. «Siz de bir dedektifsiniz.»

Kapıya yürüdü, Langley portmantodan pardesüsüyle şapkasını kapmak için davrandı. Rehberde bulunmıyan telefon numarasını komisere verdi. Delaney numarayı dikkatle küçük not defterine yazdı. Langley kapının kanadını açtı, sonra iyice komisere yaklaşıp, «komiserim,» diye fısıldadı, «sizden son bir ricam daha var... Merdivenlerden aşağı inerken dul bayan Zimmerman'ın kapısının önünden geçtiğiniz sırada, lütfen ayaklarınızın ucuna basarak geçin. Benim evde yalnız kaldığımı anlamasını istemiyorum.»

6

MÜTEVEFFA FRANK LOMBARD'IN EVİ, Brooklyn'ın Flatbush semtinde, insanı şaşırtacak kadar kır görünümündeki bir sokaktaydı. Ağaçlar, çim alanlar, havlayan köpekler, bağrışan çocuklar hiç eksik değildi. Ev bile kırmızı tuğladan, iki katlı, çirkinliği, hâlâ yeşil ve saçaklarından aşağıya sarkan sarmaşıklar altında gizlenmiş bir yerdi.

Asfalt dökülmüş bir ara yol, iki arabalık garaja kadar uzanıyordu. Ara yolda peşpeşe dört otomobil duruyordu, bir sürü otomobil de evin önündeydi. Çifter çifter park edilmişti. Delaney bütün bunları yolun karşısından gözledi. Yan yana parketmiş otomobillerden birinin, üç yıllık, dört kapılı bir Plymouth olduğu da gözünden kaçmadı. Biraz boyaları dökülmüş, biraz tozlu, plakasız ve anlatılması imkansız polis otomobillerinden biri. Ön tarafında iki sivil oturuyordu.

Delaney, dul bayan Clara Lombard'ın korunması için bir muhafız gönderilmesi fikrini onayladı. Evin içinde özel bir muhafız olması ihtimali de var, diye düşündü; polis şefi Pauley bunu unutmuş olamazdı. Şimdi asıl mesele, Delaney dul kadınla görüşmek üzere eve girecek olursa, polislerden birinin, kendisini tanıyarak, Broughton'a başkomiser Delaney'in ziyarete geldiğini haber verip vermeyeceğiydi.

Delaney, Lombardların evini gözetlemeye devam ederek, köşede bir süre bunu düşündü. Ellerini sivil elbisesinin ceketinin ceplerine daldırmış, öyle dururken, iki çiftin gülerek evden çıktıklarını ve park eden bir başka otomobilden iki kadınla bir erkeğin indiklerini gördü. Onlar da gülüyorlardı.

Delaney hemen bir masal uydurdu. Eğer muhafız-

lar kendisini tanırlarsa, Broughton'a ziyaretini bildirirlerse, o da, cinayet kendi bölgesinde işlendiği için, Lombard'ın karısına başsağlığı dilemeyi görev bildiğini söyleyecekti. Broughton buna pek inanmazdı; şüphelenir ve Lombard'ın dul eşini sorguya çekebilirdi. Ama bunun da kolayı vardı; Delaney baş sağlığı dilemeyi görev bilmişti bir kere ve dileyecekti.

Eve uzanan tuğla kaplı yolda ilerlerken, içerden gelen rock melodileri, gülüşmeler ve kadeh şangırtıları işitti. Eğlence vardı evde, hem de hızlı bir eğlence.

Kapıyı kendisine kırmızı suratlı, fazla yakışıklı bir adam açtı. Bir değil, iki pembe taşlı yüzüğü olan biri.

Cin kadehini, parıltılar saçarak sallayıp, içindekinin yarısını, ısmarlama olduğu belli, gök mavisi ipek elbisesinin üzerine dökerek, «Buyrun, buyrun,» diye geveledi. «Nasıl olsa bir kişiye daha yer bulunur.»

«Teşekkür ederim,» dedi Delaney, «ben davetli değilim. Yalnız bayan Lombard'la bir şey görüşecektim de.»

«Hey, Clara!» diye geriye dönüp seslendi adam: «Şahane vücudunu gel de burada göster bakalım. Aşığın seni bekliyor.»

Adam bir kere daha yan gözle Delaney'i süzüp, dans eden, içen, gülüp söyleyen, bağrışan kalabalığın arasına döndü. Başkomiser sabırla bekledi. Biraz sonra da Clara el sallayarak ilerledi.

Delaney'e, «acısından, saçları altın sarısına dönüşmüş dul»dan söz eden Oscar Wilde'ın yorumunu hatırlatan afet gibi bir sarışın. Üstü madenî pullar, elmas taklidi taşlar, şeritler, mavi taşlı bir broş, yıldız biçiminde, kocaman, ucuz tenekeden bir plaketle be-

zenmiş, omuzdan tek askılı kokteyl elbisesi, sanki kendiliğinden üzerinde duruyordu ve bu kadın elbisenin dısına taşıyormuş gibiydi. Baygın bakışlarla Delaney'i süzdü.

«Eee?»

«Bayan Clara Lombard'la mı müşerref oluyorum acaba?»

«Ha!»

«Bendeniz Delaney. Başkomiser Edward X. Delaney. Bu bölgenin eski...»

«Hay Alah,» diye derin bir iç çekti kadın. «Yine bir aynasız. Bitmedi mi aynasızlardan çektiğim »

«Efendim, niyetim başsağlığı dilemekti de...»

«Beşinci,» dedi kadın. «Belki de altıncı oluyor bu. Hesabı ben de şaşırdım artık Yine ne oldu ki? İçerde bir araba misafir olduğunu görmüyor musunuz canım? Artık beni rahat bırakamaz mısınız?»

«Efendim, sadece ne kadar üzüldüğümü ve...»

«Anladık, anladık, teşekkür etmekten bıktım usandım,» dedi edepsizce bir edayla kadın. «Hepiniz toz olun artık. Bu bir veda partisi. New York'u ekiyorum, artık hepiniz kıçınıza kına yakın.»

«New York'tan ayrılıyor musunuz?» diye Broughton'un buna nasıl göz yumduğunu merak ederek hayretle sordu Delaney.

«Evet, aslanım. Evi, otomobilleri, eşyaları... her şeyi sattım. Cumartesi günü günlük-güneşlik, şenlikli Miami'de olacağım ve yepyeni bir hayata başlayacağım. Pırıl pırıl yeni bir hayata. Siz de gidip kıçınıza kına yakın.»

Kadın döndü ve yine eğlencesine koştu. Delaney şapkasını giydi, ağır ağır köşeye doğru yürüdü. Trafiği gözleyip, ışığın değişmesini bekledi. Otomobiller

hızla gelip geçiyordu. Lombard Harekatıyla ilgili raporları okuduğundan beri aklını kurcalayan üzücü şeyler, yine kafasına akın etti. Biliyordu zaten böyle olacağını. Akıbet dedikleri şey işte.

Cinayet kurbanının annesi bayan Sophia Lombard'la görüşüldüğünde, kadın oğlunun, Brooklyn'den otomobille bir yere gitmediğini, çünkü apartımanın yakınında arabasını park edecek yer bulamadığını söylemişti; yani Lombard metroya binmişti.

Delaney gerisin geri döndü ve bu sefer dışardaki muhafızlar başlarını kaldırıp kendisine baktılar. Lombardların kapısını bir daha çaldı. Bu sefer kapıyı, pudralı yüzünde, geniş bir hoş geldiniz gülümsemesiyle dul bayanın kendisi açtı. Ama Delaney'i tanır tanımaz gülümsemesi dudaklarında dondu.

«Aman Allahım, yine mi siz?»

«Evet. Otomobilinizi satacağınızı söylemiştiniz, değil mi?»

«Otomobili değil, otomobilleri. İki arabamız vardı. Üstelik hiç pazarlığa da kalkışmayın; ikisi de satıldı.»

«Kocanız, müteveffa kocanız otomobil kullanır mıydı?»

«Elbette kullanırdı. Ne demek istiyorsunuz yani?»

«Acaba araba ehliyetini neresinde taşırdı, bayan Lombard?»

«Allahım, bayılacağım şimdi!» diye çığlığı bastı kadın ve pembe yüzükleri olan adam ardında bitiverdi.

«N'oluyor, ne var şekerim?» diye sordu. «Canını mı sıkıyor biri?»

«Canımı sıkan falan yok, Manny. Yine polis soruşturması. Cüzdanında taşırdı,» diye dönüp Delaney'e cevap verdi. «Ehliyetini para cüzdanında taşırdı. Tamam mı?»

«Teşekkür ederim,» dedi alçak gönüllülükle Delaney. «Canınızı sıktığım için özür dilerim. «Yalnız kocanızı bulduğumuz zaman, ehliyeti cüzdanında değildi de.» Kadının ilk ifadesinde, cüzdanından hiç bir şeyin eksik olmadığını söylediğini hatırlatmaktan kaçındı. «Herhalde evde bir yerdedir.»

«Ya, ya,» dedi sabırsızlanarak kadın.

«Eşyalarınızı toplarken, bize haber verir misiniz? Trafik şubesinde iptal ettirmek gerekiyor da.»

«Elbette, elbette. Bakarım, bakarım ben.»

Delaney, aramayacağını biliyordu kadının. Ama fark etmezdi. Nasıl olsa hiç bir zaman bulamıyacaktı.

«Soracağınız başka bir şey var mı?» dedi kadın.

«Hayır, yok. Bu nazik işbirliğiniz için çok teşekkürler, bayan Lombard.»

«Gidip de kıçınıza kına yakın sizl» diye bağırarak kapıyı yüzüne kapattı kadın.

Delaney doğru evine dönüp, Frank Lombard'ın cesedinin üzerinde bulunan kişisel eşyasının envanterini bir daha inceledi. Sonra bayan Sophia Lombard'ın, oğlunun ziyaret alışkanlıkları konusundaki ifadesini yeniden okudu. Ardından uzun bir süre karanlıkta oturup, kendi kendine düşündü. Bir aralık kalkıp, kendisine bir cin hazırladı, sonra bardağı çalkalayarak tekrar oturdu. Yavaş yavaş içkisini yudumlarken, devam etti düşünmeye.

En sonunda kalkıp pardesüsünü, şapkasını giydi, başka bir telefon kulübesi bulmaya çıktı. Müdür muavini Ivar Thorsen'i yakalayıncaya kadar, bir on beş dakika geçmesi gerekti. Bu sırada suratlarını buruşturan üç kişi, telefon edemeden kulübenin önünden uzaklaştılar.

«Edward?» diye sordu Thorsen.

«Evet. Bir şey buldum. Broughton'un keşfettiğini hiç sanmadığım bir şey.»

Thorsen'in heyecanla soluduğunu işitti.

«Nedir o?»

«Lombard'ın araba ehliyeti varmış. İki de otomobili. Bu arada karısı arabaları sattı. Şehri terkediyor.»

«Öyle mi?»

«Kocasının, ehliyetini cüzdanında taşıdığını söyledi. Çok şey ifade eder bu. Yüzdeler de destekliyor beni. Cüzdan bulunduğunda, ehliyet içinde değildi. Listeye baktım.»

Bir an süren bir sessizlik oldu.

«Kimse bir otomobil ehliyeti için adam öldürmez,» dedi en sonunda Thorsen. «Elli papel uçlandın mı, aslı gibi sahtesini alırsın.»

«Biliyorum.»

«Kimliğini tespit için mi dersin?» diye yokladı Thorsen. «Kiralık bir katil. Gerçekten Lombard'ı hakladığını efendisine ispatlamak için aldı ehliyetini.»

«Ne gereği var? Nasılsa haber ertesi gün bütün gazetelerde çıktı. Patronu ister istemez öğrenecekti işin yapıldığını.»

«Vay canına, doğru be. Peki, sen ne düşünüyorsun? Niçin aldı ehliyetini?»

«Kimlik tespiti için belki de.»

«Ama sen biraz önce...»

«Kiralık katil değil bu. İki düşünce var aklımda. Biri, katil ehliyeti, hatıra, ganimet diye aldı.»

«Saçma bir şey bu, Edward.»

«Olabilir. İkincisi de, ehliyeti, üçüncü bir kişiye, öldürenin kendisi olduğunu ispatlamak için almış olması. **Lombard'ı** değil, birini, **herhangi birini öldürdüğünü** ispatlamak için. Haber gazetelerde çıktığına gö-

re, katil, kurbanının ehliyetini gösterebilirse, **öldürenin** kendisi olduğunu ispatlamış sayılır.»

Bu sefer daha uzun süren bir sessizlik oldu.

«Vay canına be, Edward,» dedi en sonunda Thorsen. «Müthiş bir şey bu.»

«Evet, müthiş bir şey.» (Ve birden aklına soruşturmasını yaptığı bir seks cinayeti geldi. Cinayet kurbanının göz kapakları, kendi firketeleriyle birbirine iliştirilmişti.)

Thorsen yeniden konuştu. «Edward, yani işimiz bir çılgınla mı demek istiyorsun?»

«Evet, öyle sanıyorum. Whitman, Speck, Unruh, Boston Canavarı, Panzram, Manson. Bunlar gibi biri.»

«Aman Allahım.»

«Eğer haklıysam, yakında anlaşılır zaten.»

«Nereden, nasıl bileceğiz?»

«Aynı işi bir daha yapacaktır.»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1

ADAM, KADININ BEYAZ MANŞETLİ, siyah krepten bol bir elbise giydiğini düşündü. Sonra manşet sandığının, her iki bileğindeki sargılar olduğunu gördü. Ama kadına söyleyecekleriyle öyle bir yanıyordu ki içi, sargıların nedenini sormadı bile. Sadece, Frank Lombard'ın otomobil ehliyetini, kadının gözlerine doğru uzattı. Kadın ehliyete bakmak gereğini duymadı hiç, onun yerine adamı kolundan tutup, ağır ağır, basamak basamak merdivenleri tırmandırdı, yukarı odaya çıkarttı. Adam orada iktidarsızlaşıyordu.

«Pekâlâ,» diye yatıştırıcı bir sesle fısıldadı kadın. «Anlıyorum. İnan bana, anlıyorum ve seni bu yüzden seviyorum. Seksin bir dinsel âyin, bir tören olması gerektiğini söylemiştim sana. Ama tamamlanma yönü eksik bir tören. Daha doğrusu bir tamamlamanın kutsanmasıdır o. Anlıyor musun? Dinsel tören, doruğu kutsar, ama onu içine almaz. Her şey yolunda, sevgilim. Sakın başarısızlığa uğradığını düşünme. Bu çok daha iyi. Sen ve ben, tam olana, hiç eksiksize tapıyoruz; aralıksız kutsanan bir sevişmedir sürdürdüğümüz. Aslında tapınmak bu demek değil mi?»

Ama adam kadını dinlemiyordu bile, içinde öylesine bir konuşmak isteği vardı ki, bu nedenle bembeyaz kesilmişti. Başucundaki o amansız ışığı hırsla açtı ve kadına otomobil ehliyetini, gazetelerin manşetlerini gösterdi. Gücünü ispatlamak için.

«Senin için,» dedi. «Bunu senin için yaptım.» Aslında bunun yalan olduğunu bildiklerinden, ikisi birden güldüler.

«Her şeyi anlat bana,» dedi kadın. «En küçük ayrıntıyı bile. Olup biten her şeyi bilmek istiyorum.»

Adamın ölü bir kuştan farksız yumuşak torbası, kadının elinde sıkıştı.

Adam, gururla her şeyi nasıl dikkatlice tasarladığını, uzun uzun ve hiç acele etmeden nasıl her şeyi düşündüğünü kadına anlattı. Üzerine eğildiği ilk şey, silahı seçmek olmuştu.

«Acaba, kullandıktan sonra atmam gereken bir silaha mı ihtiyacım vardı?» diye tumturaklı bir edayla sordu. «Tersi bir karara vardım, çünkü silah, izimi ortaya çıkarabilirdi. Bunun üzerine, ayrılırken, yanımda geri götürebileceğim bir silah seçtim.»

«Yine kullanabilmek için,» diye mırıldandı kadın.

«Evet. Belki de. Neyse... Sana dağcı olduğumu söylemiştim. Pek usta sayılmam; sadece bir amatörüm. Ama bir buz baltam var. Elbette, aslında bir araç, ama ayrıca pek de hınzır bir silah. Su verilmiş çelikten. Uç kısmının bir tarafı, dağların doruğunda kullanılabilmesi için, çekiç şeklinde bir tarafı da, kazmak için yuvarlak çelikten. Bundan, belki yüzlerce vardır. Ayrıca deri kaplı bir sapı, bir de kabzasından aşağıya sarkan ham deriden sırımı. Hem insanı öldürecek kadar ağır, hem de saklayıp taşıyacak kadar küçük ve hafif bir araç. Elimi, apış arama daldırabilmek için kullandığım o açık cepli pardesümü biliyorsun, değil mi?»

«Bilmez miyim hiç?» diyerek gülümsedi kadın.

«Evet,» diye gülümseyerek cevap verdi adam da. «İşte bu pardesümü, önü açık ve bolca savurarak giyebileceğimi hesapladım. Sol elim yırtmaçtan geçecekti ve buz baltasının ham deriden sırımını tutup parmaklarımla taşıyabilecektim. Üstelik kusursuz bir biçimde gözlerden saklayarak. Sıra kullanmaya gelince, düğmeleri çözük pardesünün içine sağ elimle dalıp, baltayı kabzasından kavrayabilecektim.»

«Parlak bir buluş,» dedi kadın.

«Başlı başına bir problem,» diye omuzlarını silkti adam. «Denedim uyguladım. Kusursuz işledi. Sakin olabilirsem ve serinkanlılığımı kaybetmezsem, baltayı saniyede sağ elime alabilirdim. **Saniyede!** Bir, ya da iki. Daha fazla değil. Daha sonra balta, yeniden pardesümün altında kayboluverirdi. Cep boşluğundan, sol elimle tutarak.»

«Gözlerini gördün mü ?» diye sordu kadın.

«Gözlerini mi?» dedi dalgın bir tavırla adam. «Hayır. Bunu kendimce söylemeliyim sana.»

Kadın dudaklarını adamın sol memesine yapıştırmak için öne doğru eğildi; adamın gözleri zevkle yumuldu.

«O kadar ileri gitmek istemedim,» dedi adam «Ne kadar ileri gidersem, yanımda sakladığım baltayla, tehlike o kadar büyük olacaktı benim için. Bu iş, evimin yakınlarında bir yerde olmalıydı. Çok yakınında. Niçin olmasın? Bir yabancının öldürülmesi. Nedeni olmayan bir cinayet. Yanı başımdaki kapının önünde, ya da kilometrelerce uzakta bir yerde olsa, ne fark ederdi ki? Kim bağlayabilirdi beni?»

«Evet,» dedi soluk soluğa kadın, «oh, evet.»

Adam, ıssız blokları arayarak sokak lambalarını,

tespit ederek, otobüs duraklarını ve metro istasyonlarını, kapıcılı apartman girişlerini, kapalı mağazaların ve garajların önlerini aklına nerdeyse kazıyarak, üç gece sokakları nasıl arşınladığını anlattı.

«Bir türlü planlayamıyordum. En sonunda işi talihe bırakmaya karar verdim. Sırf talihe. **Sırf.** Hoş bir kelime bu, Celia. Ama yemin ederim, öyleydi. Yani demek istiyorum ki, bunun cinsellikle bir alıp vereceği yoktu. Yani erkeklik aletim dikilmiş olarak arşınladım yolları. İşi becerdiğim zaman da boşalmadım. Olmadı böyle bir şey. İnanıyor musun bana?»

«Evet.»

«Gerçekten çok saftım. Yemin ederim. Dinsel bir şeydi bu. Ben, Tanrı'nın isteğini temsil ediyordum. Bunun delice bir şey olduğunu biliyorum. Ama tıpkı öyle hissettim işte. Çılgınlık belki. Tatlı bir çılgınlık. Ben, yer yüzüne inmiş bir Tanrı'ydım. Gölgeli sokaklarda insanlara baktığım zaman... **Bir tek** o muydu? O muydu **bir tek?** Allahım, **kudret** işte!»

«Oh, evet sevgilim, oh, evet.»

Bu aşağılık odada ne kadar müşfikti kadına karşı... ne kadar müşfik. Sonra birden karısına iki kez ihanet ettiği anların hatırası... Her iki serüvenden de pek hoşnut kalmıştı; kadınların ikisi de, yatakta karısından üstündüler. Ama onu bu yüzden daha az sevmeye başlamış değildi. Tersine, hiç hesapta yokken, ihaneti, karısına karşı sevgisini artırmış, ona daha iyi davranmaya başlamıştı. Tenine dokunmuş, öpmüş söylediklerini dinlemişti.

Şimdi de şu kadına cinayeti anlatırken, aynı canayakınlığı duydu: Seks yönünden uyanmadı da, yeni bir metresi olduğu için, artan bir tatlılık duydu içinde. Celia'nın yanağına dokundu, parmak uçlarını öptü, mı-

rıldandı, rahat etmesini gözledi, bütün davranışlarında nazik ve mükemmel bir aşık gibi hareket etti. Birini daha da çok sevdiğinden, onu da çok sevdi.

«Bunu beceren bir başkası değildi,» diye temin etti kadını. «Katilin, bir başkasını suçladığı hikâyeleri okumuşluğun vardır herhalde. Bir başka **ben,** benden içerde. Ağır basan, insanın aklını çelen ve elini yöneten bir başkası. Asla olmadı böyle bir şey. Celia, yalnız kendim, bizzat ben olduğum gibi bir hisse de kapılmadım hiç. Biliyor musun? Bir **birlik** duygusuydu bu, **benim, ben** oluşum duygusuydu. Anlayabiliyor musun?»

«Oh, evet. Peki, ya sonra?»

«Adama çarptım. Gülümsedi. Başımızı salladık. Uzaklaştık birbirbirimizden. Ben baltayı sağ elime aktardım. Tıpkı önceden prova ettiğim gibi. Ve vurdum başına. Bir ses çıktı. Bunu anlatamam. Bir ses. Öne doğru öyle bir fırlayışla düştü ki, balta elimden kurtuldu. Böyle bir şeyin olabileceğini düşünmemiştim. Fakat hiç paniğe kapılmadım. Hay Allah, nasıl da serinkanlıydım. Buz gibi. Eğildim ve baltayı kurtarmak için sağa-sola kıvırdım. Nasıl da sertti. Baltayı çıkarabilmek için, ayağımı ensesine dayamam ve iki elimle sapına asılmam gerekti. Yaptım da. Bunu da yaptım. Sonra cüzdanını buldum ve otomobil ehliyetini aldım. Sana ispatlamak için.»

«Bunu yapmana gerek yoktu.»

«Yapmadım mı?»

«Evet, yaptın.»

İkisi birden güldüler, sonra birbirlerine tutunup, kirli yatağın üzerine yuvarlandılar.

Adam bir kere daha denedi kadının vücuduna girmeyi, yine beceremedi, ama aldırmadı bile, çünkü na-

sıl olsa onu yaya bırakmıştı bir kere. Ama bunu, söylemesinin hiç gereği yoktu, çünkü nasıl olsa biliyordu. Kadın, erkeğin aletini ağzına aldı, ama yalamak ya da ısırmak için değil, sadece ağzına almış olmak için: Sıcak bir birleşme olsun diye aralarında. Adam bunun bile zor farkına vardı; bu bile heyecanlandırmadı onu. O bir tanrıydı; kadınsa, ona tapıyordu.

«Bir başka şey daha var,» dedi dalgın dalgın adam. «En sonunda, o gece yola bakınca ve adamın portakal sarısı ışıktan çıkıp bana doğru yürüdüğünü görünce, düşündüm ki, evet, şimdi de öyle sanıyorum, o anda onu çok sevdiğimi düşündüm, **sevdiğimi**.»

«Sevdiğini mi? Neden?»

«Bilmem. Ama sevdim. Ve saygı duydum ona karşı. Oh, evet. Ve öyle bir minnet duygusu sardı ki içimi. Çünkü veriyordu. Hem de çok. Bana. Ondan sonra öldürdüm onu.»

2

«GÜNAYDIN, CHARLES,» diye seslendi Daniel. Kapıcı, adamın dost sesi ve tatlı gülümsemesi karşısında afallayarak olduğu yerde topaç gibi döndü. «Güneşli bir güne benziyor bugün.»

«Ya. Evet efendim,» dedi şaşkın şaşkın Lipsky. «Güneşli bir gün. Gazete de öyle yazıyor. Taksi ister misiniz, bay Blank?»

«Lütfen.»

Kapıcı yola çıktı, ıslıkla bir taksi çağırdı, apartmanın girişine kadar getirdi. Sonra inip, kapıyı açtı.

«İyi günler dilerim, bay Blank.»

«Ben de sana, Charles,» diyerek her zamanki gibi bir çeyreklik tosladı adama Daniel. Sonra şoföre Javis-Bircham sarayının adresini verdi.

«Lütfen parktan geçip gidelim. Biliyorum, yol daha çok uzar, ama vaktim var.»

«Olur, elbette.»

«Güneşli, güzel bir hava olacak galiba bugün.»

«Radyo da öyle dedi,» diye onayladı şoför. «Bugün pek neşeli görünüyorsunuz beyim.»

«Evet,» diyerek gülümsedi Blank. «Öyleyim.»

«Günaydın, Harry,» diye seslendi asansörcüye de. «Ne güzel, güneşli bir gün, değil mi?»

«Öyle, bay Blank. Allah vere de bozmasa hava.»

«Günaydın, bayan Cleek,» dedi sekreterine, şapkasını ve pardesüsünü asarken Daniel. «Bugün hava çok güzel olacak galiba.»

«Evet efendim. Allah vere de bozmasa.»

«Bozmaz, bozmaz.» Bir an kadına daha yakından baktı. «Bayan Cleek, yüzünüz biraz solgun görünüyor bugün. Hasta falan değilsiniz ya?»

Kadın, gösterilen ilgi karşısında zevkten kızardı. «Yo, hayır bay Blank, çok iyiyim.»

«Oğlunuzdan ne haber?»

«Daha dün bir mektup aldım kendisinden. Çok iyiymiş. Biliyorsunuz, askerî akademide oğlum.»

Blank'ın haberi bile yoktu, ama başını salladı. «Neyse, biraz yorgun görünüyorsunuz ama. Niçin cuma günleri izin yapmayı düşünmüyorsunuz? Önümüzde uzun bir kış mevsimi var. Hepimiz biraz dinlenmeye muhtacız.»

«Yani... Çok teşekkür ederim, bay Blank. Çok naziksiniz.»

«Bana sadece önceden haber vermeniz ve yerinize bakacak birini bulmanız yeter. Elbiseniz de çok şık.»

«Çok teşekkür ederim, bay Blank,» diye şaşkın şaşkın tekrarladı kadın. «Kahveniz masanızda, hazır. Yukardan da bir rapor geldi. Onu da kahvenizin yanına koydum.»

«Ne hakkında?»

«Okumadım efendim. Mühürlü ve gizliydi.»

«Teşekkür ederim, bayan Cleek. Mektup yazdırmak istersem, ben sizi ararım.»

«Tekrar teşekkür ederim, bay Blank. İzin günleri için demek istedim.»

Daniel gülümsedi ve bir işaret yaptı eliyle. Çıplak masasının başına geçip oturdu ve genel müdürlükten gelen, üzerine GİZLİ damgası basılmış kalın zarfa baktı. Zarfı açmadı, plastik kahve fincanını alıp, batıya bakan düz pencere camlarının önüne gitti.

Olağanüstü denecek kadar berrak bir gündü, büyülü bir el değmiş gibi kalkmıştı sis. Hudson'daki çatanaları, denize açılan bir vapuru, Jersey sahilindeki trafiği ve çok daha uzaklardaki mavi tepeleri görebiliyordu. Her şey pırıl pırıl ve canlıydı, yepyeni bir dünya. Uzaklardaki bir geleceği seyrediyor gibiydi sanki.

Kahvesini içip, plastik fincanın içine baktı. Beyaz, ama yer yer lekelenmiş, nerdeyse köy peynirine dönmüştü fincan. Elinin kavrayışından kurtulmuştu, kabarıktı ve üstelik sabun kokuyordu. İç telefonun düğmesine bastı.

«Buyrun efendim?» diye sordu bayan Cleek.

«Bana bir iyilik yapar mısınız?»

«Elbette efendim.»

«Öğle tatilinizde —her zamanki saatinizde çıkın yine, ama dönmekte acele etmeyin— bir taksiye atla-

yıp, Tiffany ya da Jensen'e kadar —ya da buna benzer bir yere— uzanıp, bana bir fincanla bir tabak alır mısınız? Yalnız iyi bir Çin porseleninden, ince ve beyaz olsun. Açıkta olanlardan, bir tek alabilirsiniz. Eğer desenli varsa, şöyle çekici bir şey seçin, sizin de hoşunuza giden bir şey. Paradan çekinmeyin.»

«Bir kahve fincanıyla bir de tabak mı efendim?»

«Evet, sonra bir de bakın bakalım, şu küçük Fransız kaşıklarından var mı? Bazan bunların mavi, çiçek desenlileri oluyor. Bulursanız, iyi olur.»

«Bir kahve fincanıyla tabağı ve bir de küçük kaşık. Hepsi bu kadar mı, efendim?»

«Evet... hayır. Aynısından bir de kendinize alın. iki tane alın yani.»

«Ama bay Blank, imkanı yok...»

«iki tane alın,» dedi kesin bir sesle Daniel. «Ayrıca bayan Cleek, bundan sonra kahve dağıtıldığında, kahveyi yeni fincanıma koydurun ve öyle verin bana, tamam mı?»

«Olur, bay Blank.»

«Masraflarınızı, gidip-gelme taksi parasını da dönüşte bana bildirin. Şahsen ben ödeyeceğim. Küçük kasadan değil.»

«Olur, bay Blank.»

Düğmeye basıp iç telefonu kapattı ve genel müdürün mektubunu aldı. Doğrusu pek merak duymuyordu zarfı bir an önce açmak için. Dışından şöyle bir yokladı, sonunda ucunu yırtarak açtı ve iki yapraklık sirküleri çıkardı. Telaşsız davranışını haklı çıkartacak şekilde, tam beklediği şeyler yazılıydı sürkülerde. Javis-Bircham'ın bütün dergilerinde, konularla reklamlar arasındaki oranın saptanmasını, AMROK II elektronik beyinlerine emanet etmekle ilgili teklifi, en geniş ölçüde

onaylanmıştı. Bu yöntem, ilişikteki sayfada adları yazılı on dergide deneme olarak uygulanacaktı. Deneme devresi altı ay sürecek ve altı ayın sonunda üretim servisinden bir yetkili, sonuçların tarafsız bir değerlendirmesini yapmak üzere davet edilecekti.

Blank sirküleri bir kenara attı, gerindi, esnedi. Daha fazla kayıtsızlık gösteremeyeceğini anladı. Derken sirküleri yeniden eline aldı ve odasından dışarı çıktı.

Bayan Cleek'in masasının önünden geçerken, «Ben elektronik beyinler odasındayım,» dedi. Kadın ağzı kulaklarına vararak, umutla gülümsedi.

Budalaca Sterilize edilmiş beyaz başlıklar ve beyaz önlükler giyen, paslanmaz çelik masanın başındaki Nöbetçi X-1 ekibine doğru yürüdü. Genel müdürlüğün sirkülerinin ikinci sayfasını uzattı. Bunun bir deneme amacı güttüğünü onlara söylememeyi, şimdilik daha uygun buldu. Belirli bir süresi olduğunu da açıklamadı.

«Hemen paçaları sıvamalıyız,» dedi sözünün heyecanla karşılanacağını umarak. «İşte bunlar öncelikle ele alacağımız dergiler. Proglamlamaya başlamadan bir öncelik listesi hazırlamak istiyorum. Bu konuda bir fikri olan var mı?»

Sol tarafında bir tartışma başladı ve bütün masaya yayıldı. Soluk, cinsellikten yoksun suratlarını seyrederek hepsini dinledi, ama söylenenlerin bir tek kelimesini bile işitmedi.

«Fevkalade,» dedi arada-sırada. Ya da, «Çok güzel,» diye onayladı. Ya da, «buna sonra bir daha bakayım,» diye attı. O da olmazsa, «Hımm... Pek hayır diyemiyeceğim, ama...» diye geveledi. Zaten ne fark ederdi ki: Ne onların söyledikleri, ne de kendi söylediği. Hiç birinin anlamı yoktu.

Sanıyorum asıl anlam, karımla ben ayrıldığımızda başladı. Daha doğrusu karımın, yatakta güneş gözlüklerini takmayı reddettiği an. Yok canım, belki de daha önce başlamıştır, ama ben farkına varmamışımdır. Ama güneş gözlükleriyle maskelerin farkına varmıştım. Daha sonra'da, peruklar, jimnastik hareketleri, elbiseler, apartman... Aynalar. Belde zincirle çırıl çıplak aynaların karşısında duruşlar. Bütün bunların farkındaydım. Yani demek istiyorum ki, bilincine varmıştım.

Bana bir şeyler oluyordu —bir şeyler **oluyordu**— yani yolumu bulmaya başlamıştım, duyuyordum bunu, **duyuyordum**: Bak, bu iyi bir sözcük. Şöyle dokunma duygusundan bambaşka bir şey, bir duyguyu duymak... gerçeğe yepyeni bir açıdan bakmak için yolumu bulduğumu **duymak**. Ondan da önce, yani güneş gözlüklerinden de önce, her şeyi erkeksi bir bir açıdan görüp mantığın terazisine vuruyordum, çizgi gibi, dimdik, tıpkı AMROK II gibi. Ama şimdi... ve şimdi kadınca, gerçeği yatay bir görüşle keşfedip buluyorum.

Bunun da istediği şey, buz gibi soğuk bir düzeni reddetmektir —mantıklı, akıllıca bir düzeni— öyle, öyle. Onun yerine, kim bilir nerelerde olan, çok daha derin, karanlıklarda çakıp sünen, çok daha geniş bir düzen, çünkü... şimdiye kadar tanıdığım düzenlerin hepsi dar ve sınırlıydı, sımsıkı ve disiplinliydi. Ama sökmezdi ki.

Oysa bu kadınca, yatay anlayış, genişlikle ilgili, gözle görünür mantıksızlığı açıklıyor ve evrenin çılgınlığına benziyor —neyse, bu anlayış, bilimleri ve mantığı reddetmiyor, ama daha da fazlasını veriyor insana— insanların ve hayatın duygusal bir bilincini veriyor.

Ama bu yalnızca duygusal bir şey mi? Yoksa ruh-

sal mı? Her neyse, en azından kıyameti sineye çekmek gerektiğini duyuruyor ya. İnsanların ve AMROK II' nin sımsıkı, disiplinli mantığından ötede bir kıyamet. Üstelik çok daha derin, çok daha temelli, bu kıyametin orta yerinde çok daha anlam taşıyan ve mantık isteyen bir düzen arıyor. Yepyeni bir hayat tarzını ifade ediyor: Yalanların ardındaki doğru ve efsanelerin gerçek yüzü. Yepyeni bir yol arıyor kavramak için...

Yok, doğru değil bu. Kavrayış, ayrı, bağımsız bir süreklilik ve gözlem gücüdür. Ama benim bugün katıldığım şu yeni dünya, ortaklık ve bölüşmek ister her şeyde. Eğer en son gerçeği öğreneceğimi ümit ediyorsam, çırılçıplak soyunup balıklama atlamalıyım. Eğer cesaret edersem...

Cesaret... Celia'ya, kurbanımı seçtiğim zaman duyduğum kudreti anlatırken ve kurbanım seçildiği an ona karşı beslediğim sevgiyi söylerken, doğruyu söylüyordum ben. Ama korkudan hiç söz etmedim; hem öylesine şiddetli bir korku ki, bütün elimden gelen, işememek oldu. Ama bu da, bu oyunun bir parçası değil mi sanki? Yani heyecanın, **duygunun** demek istiyorum. Heyecandan ruhsal bir coşkunluğa geçmek için, tıpkı Celia'nın durmadan söylediği gibi, dinsel tören ve bayramla şeytanın güzelliği arasındaki kadar küçük bir uzaklık yok mu sanki? **Onun** en son gerçeği de bu. Ama benimki de bu mu? Onu da göreceğiz. Onu da göreceğiz.

Kendimi açmalıyım, her şeye. Ben tuğla kaplı, camlı bir evde ve taş koleksiyonları arasında büyüdüm. Ama şimdi çok daha sıcak ve yufka yürekli olmalıyım, ne derlerse kabul etmeliyim. Evrende her şeye karşı açık olmalıyım, iyiye de, kötüye de, darlığa da, bolluğa da. Ama her geçene boyun eğmemeliyim. Çünkü o zaman ben de bir kurban olurum. Hayatın göbeğine

dalmalıyım, sıcaklığının beni yakıp kavurmasını sağlamalıyım. İtilip kakılmalıyım ben.

Gerçeği denemek için, ille de anlayış şart değil; bu, yollardan yalnız biri. Ve en son cevap, sezinlenemeyecek kadar dehşetli bir şey olabilir. Ama korkunun üstesinden gelebilirsem, ve gebertebilirsem, ve öğrenebilirsem, yeni dünyamın kıyametinden bir anlam çıkartabileceğim, pek az kimsenin, önceden aydınlığına erişebildiği bir mantık verebileceğim ona, ve işte o zaman her şeyi bilebileceğim.

Tanrı var mı?

3

PİRİNÇ TOPUZU İTTİ, kan rengi, uzun saplı gül demetini tutup, kadının kalın tahta kapısının önüne dikildi. Kendisini sevgilisinin karşısında, elinde çiçeği, belirsiz umutlar içinde bekleyen budala ve yararsız bir aşık gibi hissederek, yavan bir gülümsemeyle sırıttı.

«İyi akşamlar, Valenter.»

«İyi akşamlar, beyefendi. Buyurmaz mısınız?»

Girdi içeriye, kapı ardından kapandı. Uzun boylu, soluk benizli uşak. Daniel'in maskaralık olduğunu çok iyi bildiği havalarda, sahte bir hüzünle konuşuyordu. At suratı sarktı, çipil gözleri akar gibi oldu, sesinin tonu bir cenaze törenindeki gibiydi.

«Bay Blank, özür dilerim, ama bayan Monfort'un evde olmadığını söylemek zorundayım.»

«Evde değil mi? Nereye gitti peki?»

«Hiç beklenmedik bir anda çağrıldı. Sizden özür dilememi istedi benden.»

«Hay Allah kahretsin.»

«Evet efendim.»

«Ne zaman döner acaba? Bugün döner mi?»

«Bilemem, efendim. Ama birkaç gün geçmeden dönebileceğini pek sanmıyorum.»

«Allah kahretsin,» diye tekrarladı Blank. Elindeki çiçekleri Valenter'in kucağına fırlattı. «Şunları bir vazoya yerleştirirsiniz, değil mi? Belki hanım dönünceye kadar dayanırlar.»

«Elbette efendim. Ama bay Tony kütüphanedeler. Belki onu görmek istersiniz ama efendim, değil mi?»

«Ne? Ha, peki.»

Cumartesi günü, öğle vaktiydi. Daniel şöyle zevkli bir öğle yemeği yemeyi, sonra belki alış-verişe çıkmayı, Mortonların Erotica adlı mağazalarına kadar uzanmayı hayal etmişti. Cumartesi günleri öğleden sonra Erotica hep kalabalık olur ve herkesi oyalardı. Sonra belki bir sinemaya giderler, bir yerde yemek yerler, derken... Her neyse, her şey olabilirdi. Daniel, işler programlanmadığı zaman, çok daha yolunda gider diye düşündü.

Oğlan kuş tüyü bir yastığın üzerine tembel tembel uzanmıştı; ne güzeldi, yarabbi.

«Dan!» diye bağırdı elini ileri uzatarak.

Fakat Blank bu baygın avuç içine dokunmak için hiç uzanmadı bile. Sallanır iskemleye oturup, sözde alaycı bir edayla oğlanı seyre daldı. Güller kendisine tam yirmi dolara patlamıştı.

«Celia,» dedi parmak uçlarını süzerek Tony, «Sizden özür dilememi söyledi bana.»

«Valenter özür diledi bile.»

«Valenter mi? Aman, boş verin ona. Bir şey içer misiniz?»

Ve birden Valenter odada bitiverdi. Belinden aşağı, yere kadar eğilerek.

«Hayır, teşekkür ederim.» dedi Blank. «Ben bu kadar erken başlamam.»

«Haydi canım,» dedi Tony. «Limonlu, şöyle nefis bir votka-martini. Tamam mı?»

Daniel bir an oğlanı süzdü. «Tamam,» diyerek gülümsedi.

«Oğlunuz ne yiyecek?» diye sordu garson. İkisi birden bastılar kahkahayı.

«Oğlum mu?» dedi Blank. Dönüp Tony'ye baktı. «Ne yiyecek bakalım oğlum?»

Bir Fransız lokantasındaydılar. Ne iyiydi lokanta, ne de çok kötü. Zaten aldırdıkları da yoktu ya.

Tony istiridye ve kurbağa budu ısmarladı, bir de peynirli salata. Blank da küçük bir biftekle, sirkeli-zeytinyağlı bir hindiba salatası söyledi. Birbirlerine bakıp gülümsediler. Tony elini uzatıp, Daniel'in elini okşadı. «Teşekkür ederim,» dedi alçak gönüllülükle.

Daniel iki kadeh sek Burgonya şarabı içti. Tony de, «Shirley Temple» dedikleri bir şey. Oğlanın dizi, dizine değiyordu. Daniel hiç itiraz etmedi. Bu oyun nereye kadar gidecekse, peşinden yürümeye kararlıydı.

«Kahve ister misin?» diye sordu. Kıkırdadılar.

«Okul nasıl gidiyor?» diye sordu ve Tony bir hareket yaptı, müthiş bezgin bir hareket.

Sonra çıkıp, Madison caddesinden yukarıya doğru yürüdüler. Elleri arada-sırada birbirine değiyordu. Bir erkek butiğinin önünde durup yine bakıştılar ve gülümsediler.

«Aman,» dedi Tony.

Daniel Blank, oğlana baktı. Çocuk güneşin altında tutuşmuş gibiydi. Işıltılar saçıyordu. Aydınlık bir yaratıktı.

«Gel girip bakalım,» dedi Blank. İçeri girdiler.

«Ahh, çok teşekkürler,» dedi biraz sonra Tony, gözlerini çok ışıktan kamaşmış gibi kırpıştırarak. «Benim için su gibi para harcıyorsunuz.»

«Sahi mi söylüyorsun?»

«Sen zengin misin, Dan?»

«Hayır, zengin değilim. Ama bir sıkıntım da yok.»

«Pembe süveter bana yakışır mı dersin?»

«A, elbette. Tam senin rengin.»

«Aslında o balık ağı gibi olan kısa kıyafeti almak isterdim, ama en küçük bedenin bile bana bol geleceğini biliyorum. Celia benim bütün iç çamaşırlarımı hep kadın çamaşırı butiğinden alır.»

«Sahi mi?»

Gidip, bir parkın, yeşil çimler ortasındaki kanepesinde uzun bir süre oturdular. Tony, Dan'ın sol kulağının memesini çimdikledi; yaşlı esmer bir adamın ciddi ciddi uçurtma uçurtmasını seyrettiler.

«Beni seviyor musun?» diye sordu Tony.

Daniel Blank, kendisine korkacak vakit bırakmamalıydı, hemen eğildi ve oğlanın yumuşak dudaklarını öptü.

«Elbette seviyorum.»

Tony tutup elini aldı ve parmağıyla avucunun içinde yuvarlaklar çizmeye başladı.

«Sen çok değiştin Dan.»

«Öyle mi?»

«Evet. Celia'yı ilk tanıdığın zamanlar öylesine katı, öylesine kapanıktın ki. Şimdi yavaş yavaş açıldığını hissediyorum. Daha çok gülümsüyorsun. Bazan kah-

kaha attığın da oluyor. Önceden yapmazdın böyle hiç. Üç ay önce beni öpmezdin bile, yalan mı?»

«Hayır öpmezdim. Tony, dönsek iyi olacak galiba. Sanırım Valenter...»

«Valenter mi?» dedi pek küçümseyen bir edayla Tony. «Haydi canım sen de. Yani Valenter sırf...» Birden sustu.

Ama Valenter'in yerinde yeller esiyordu. Tony içeri girebilmeleri için kendi anahtarıyla açtı kapıyı. Daniel'in çiçekleri salondaki masanın üzerinde, bir Çin vazosuna yerleştirilmiş, duruyordu. Daniel, güllerin baygın kokusundan başka bir koku daha duydu: Celia'nın parfümü, hafif, bulut gibi, biraz Şark havası taşıyan bir koku. Aynı kokuyu öğle üzeri geldiğinde duymamış olması garibine gitti.

Tony'nin, onu elinden tutup, mırıldanarak kararlı adımlarla çıkarttığı yukarıdaki odada da Celia'nın kokusu vardı.

Daniel yalnız anlamaya değil, denemeye de, çırıl çıplak soyunup hayatın sıcacık kucağına dalmaya yemin etmişti. Frank Lombard'ın öldürülmesi, kendisini yaralayan bir tufan olmuştu. Tıpkı sımsıkı, sert toprağı yaran, mavi gökyüzünün karşısında bağrına kadar açan bir deprem gibi.

Şimdi bu güzel, gül tenli oğlanın karşısında, yalnız ve çıplak dururken, aradığı duygular çok daha çabuk ve kolaylıkla geliyor, kendi duyguları karşısında hissettiği korku, yerini merak ve açlığa bırakıyordu. Varlığının yeni köşelerini arıyor, büyük tatlılık ve şefkat, fedakarlık ihtiyacı ve sevmek arzusuyla kıvranıyordu. Şimdiye kadar hayatında eksik kalan her şeyi bulmaya, yerli yerine koymaya, ruhunu sıcacık ve mis kokulu şeylerle, hayatı aydınlatan bütün heyecan ve

duygularla, yaşamanın sırrını ve anlamını gösterecek kavramlarla doldurmaya kararlıydı.

Oğlanın vücudu sıcak bir dokudan farksızdı: Kadife gibi göz kapakları, ipek gibi kaba etleri, parlak bir sateni andıran baldırlarının içi. Daniel Blank ağır ağır, bilinçli bir düşüncelikle ağzını ve dilini bu dokuların üzerine yapıştırdı, kıpır kıpır oynayan tatlı gençliğinin nefis kokusunu içine çekti. Gençliği sömürmek, bundan zevk almak ve zevk vermek, şimdi kendisine, cinayet kadar önemli görünüyordu. Bir başka bilinç eylemi, kendisini duygusal bir hayata doğru yayacaktı.

Oğlan, okşamalarının altında inildeyerek kıpırdandı ve tutuşan bu et, Daniel'i iyice kızıştırdı, olanca erkekliği dirildi. Tony'ye daldığında, arkasından içeri girince, oğlan acı ve zevkle bağırdı. Blank sisler arasında, uzaklarda bir yerde, gülen bir kadının çıngırağı andıran sesini duyduğunu sandı, kirli şiltenin üzerinde yine Celia'nın kokusunu duydu.

Biraz sonra oğlanı kollarının arasına alıp göz yaşlarını öperken —bu göz yaşlarının yepyeni bir şarap tadı vardı— kendisini, ustalıkla işletmeleri ihtimali olduğunu, böyle olabileceğini düşündü, ama neden işletebileceklerini bilemiyordu. Oysa hiç önemi yoktu bunun. Çünkü sebep ne olursa olsun, bencil bir nedene dayanacaktı.

Birden anladı: Celia'nın kaypak sözleri, dinsel tören üzerine dersleri, töreni ve şeytanı yüceltme sevgisi, bunların hepsi de bencilliğin leş kokusunu taşıyordu Bunun başka türlü bir açıklaması olamazdı. Celia, benliğini, herkesten ayırmak peşindeydi. Herkesten ayrı ve yüksek bir yere. Niyeti dünyayı fethetmekti ve belki de geleneksel planına Daniel'i katmıştı.

Ama ister katsın, ister katmasın. Celia onu bo-

yunduruğuna almıştı ve Blank'ın kendisinden ötede hareket ettiğini görecekti. Bencil nedenleri ne olursa olsun, Daniel'in zevklerini de tamamlıyordu ya: Hayatı fethetmek değil de, hayatla bir olmak, sıkı sıkı sarılmak yaşamaya, hissetmek, sevmek ve en sonunda o güzelim sırrına ermek. Hem öyle AMROK II'nin bileceği gibi değil de, yüreğinde, ciğerinde, taşaklarında ermek, gizli bir ortak olmak, evrenle bir olmak.

4

BUZ BALTASINI FRANK LOMBARD'IN kafa tasından çekip çıkardıktan sonra, sakin adımlarla, sağına soluna bakmadan, hiç bir şey düşünmeden, doğru evine yürüdü. Nöbetçi kapıcıya dostça bir selam verip, dairesine çıktı. Ancak içeri girip, zincirleri ve sürmeleri kapattıktan sonra, duvara dayandı, pardesüsü hâlâ sırtında, gözlerini yumdu, derin bir soluk aldı.

Ama daha yapılacak işleri vardı. Baltayı o an için yanına bıraktı. Sonra çırılçıplak soyundu. Pardesüsünde, elbisesinde herhangi bir leke var mı diye dikkatle inceledi. Hiç bir şey göremedi. Pardesüsüyle elbiselerini temizleyiciye göndermek üzere bir torbaya yerleştirdi, gömleğini, çoraplarını, iç çamaşırlarını da çamaşır sepetine attı.

Banyoya geçip, baltanın ucu küvetin üzerine gelecek şekilde, suyun altına tuttu. Üç defa sifonu çekti. Bütün katı maddeler —pıhtılaşmış kanla, ucundaki sivri dişin arasına sıkışmış birtakım kül rengi cisimler— iyice yıkanıp temizlendi.

Yine çıplak olarak mutfağa geçip, ocağın üzerine koca bir tas su koydu. Genellikle makarna ve yahni pişirmek için kullandığı tastı bu. Su kaynayıncaya kadar sabırla bekledi. Becerdiği iş hakkında hâlâ bir şey düşünmüyordu. Önce işini bitirmek, sonra oturup dinlenmek ve tepkilerinin tadına varmak istiyordu.

Su fokurdamaya başlayınca, buz baltasının başını ve gövdesini, deri kabzasına kadar suyun içine daldırdı. Su verilmiş çelik tertemiz oldu. Üç defa aynı şeyi tekrarladı, silkeledi, tasın altındaki ateşi kapattı. Baltanın ucunu soğutmak için bu sefer soğuk su musluğunun altına tuttu.

Dokunabilecek kadar soğuyunca, baltayı dikkatle inceledi. Hatta küçük bir sebze bıçağı alıp, yavaşça deri kaplı mavi kabzasının ucunu kaldırdı. Bunun altında kalabilecek bir lekeye de raslamadı. Balta, çelik ve kösele kokuyordu. Pırıl pırıldı.

Mutfak dolabından dikiş makinesinin küçük yağdanlığını aldı, yağı, çıplak elleriyle baltanın çelik bölümlerine yaydı. Bol bol yağ sürdü, iyice ovaladı, fazlasını da mutfak bezlerinden biriyle sildi. Bezi önce çöp tenekesine atmaya hazırlandı, sonra vaz geçip, tuvalete götürdü, oraya tıktı ve tekrar sifonu çekti. Buz baltasının üzerinde çok ince bir yağ tabakası kalmıştı. Hole götürüp sırt çantasıyla çivili papuçlarının yanına astı.

Sonra gidip çok sıcak suyun altına girdi, fırçayla, elleri ve parmak uçlarıyla, kazına kazına yıkandı. Kurulanıp, kolonya ve pudra süründü, pamukludan kısa bir kimono giydi. Kimononun koyu mavi zemininin üzerinde iri iri açık mavi sardunya çiçeği desenleri vardı. Kendisine bir küçük kadeh konyak doldurdu, salona geçti, aynalı duvarın karşısındaki koltuğa oturdu ve güldü.

Artık olup bitenleri hatırlayabilirdi ve gerçekten pek sevimli bir rüyaydı bu. Kendisini portakal sarısı ışıkla aydınlatılmış yolda, kurbanına doğru yürürken gördü. Pardesüsünün önü çapkınca açık, sol eli, delik cebinin içinde, sağ elini serbestçe sallayarak gülümsüyordu. Sağ elinin parmaklarını çırpıyor muydu acaba? Olabilir, belki de.

Gülümseme. Baş sallama. Hızla dönüp darbeyi indirince oluk gibi boşanan sıcak kan. Ses. Çıkan sesi hatırladı. Sonra kurbanının inanılmayacak bir atılışla ileri fırlayışı, buz baltasını elinden koparıp götürmesi, öne devrilişi. Sonra hızla baltayı çekip kurtarması, çabucak üstünü araması, cüzdan, sakin sakin eve yürümesi.

Ve şimdi de... ne hissediyordu şimdi? Her şeyden önce, sınırsız bir gurur hissettiğine karar verdi. Asıl olan buydu. Şaka-maka son derece güç ve tehlikeli bir işti becerdiği ve üstesinden gelmişti bu işin. Çetin, tehlikeli bir kayaya tırmanmaya da benzemiyordu bu iş. Dağcılık, ustalık, adale gücü ve elbette sadece bir niyet isteyen teknik bir işti.

Ama kendisini asıl şaşırtan, çok şaşırtan şey, **teklifsizlik** olmuştu. Celia'ya kurbanına karşı beslediği sevgiden söz ederken, aslında üstü kapalı geçmişti bu konuyu. Çünkü Celia'nın anlama olanağı var mıydı ki? Bir balta darbesiyle, bir başka insan oğlunu parça parça eden bir darbeyle, sevgilerini kinlerini, korkularını, umutlarını, **ruhunu** bal gibi **yağmaladığını** kim anlayabilirdi ki?

Yo, müthiş bir şeydi yaptığı! Birine bu kadar sokulabilmek. Sokulmak ne kelime, bir başkasının **içine** girmek. Kaynaşmak. İki kişinin bir oluşu. Bir seferinde karısına yarı şaka, yarı ciddi, gülerek, aralarına bir

başka kadın daha almalarının ve üçünün birden çırıl çıplak yatmalarının ne kadar büyük bir şenlik olacağını söylemişti. Aklından, öteki kadının zayıf ve esmer, dilini tutacak kadar aklı başında olacağını kurmuştu. Ama karısı anlayamamış, neyi teklif ettiğini çıkartamamıştı. Anlasaydı bile, bunu kocasının kötü ve doymak bilmeyen arzularına bağlayacaktı: Bir yatakta iki kadınla yatan çıplak bir erkek.

Oysa seksin hiç bir alıp vereceği yoktu bununla. Bütün mesele de buydu! Başka bir kadını, hem kendisi, hem de karısı sevebileceği için istiyordu. Böylece yeni, sınırsız derecede tatlı bir teklifsizlik doğacaktı aralarında. Eğer karısıyla birlikte bir başka kadını da aralarına alıp yatsalardı, sırayla sert meme uçlarını emselerdi, sırayla okşasalardı kadını ve dudaklarını öpselerdi —onun ve karısının dudaklarını— belki de yabancı bir kadının teni üzerinde buluşmak, evet, belki o zaman... belki o zaman öylesine keskin, öylesine sevgi dolu bir teklifsizlik doğardı ki aralarında, bunu gözleri sulanmadan hayal edemiyordu bile.

Ama şimdi. Şimdi! Becerdiği işi hatırlayınca, son derece yüce bir teklifsizlik duygusu sardı ruhunu, bir başkasının içine girmekten, onunla kaynaşmaktan doğan bir teklifsizlik. Bu, aşktan öylesine ilerde bir şeydi ki, onunla kıyaslanamazdı bile. Frank Lombard'ı öldürdüğü anda, Frank Lombard olmuştu. Kurbanı da, Daniel Blank. Birbirlerine bağlı ve baygın, tıpkı buluşan iki astronot gibi, evrenin sonsuz koridorlarında yüzdüler. Yavaşça düşerek. Dönerek. Yükselerek. Bütün bir ölümsüzlük boyunca. Asla bozulmadan. Hiç bir zaman durmadan. Ama tutkuya yakalanmışcasına. Ölümsüzlüğe dek.

5

DANİEL BLANK, NE ZAMAN Florence ve Samuel'i bir arada görse, bir zamanlar seyrettiği, su samurlarıyla ilgili bir filmi hatırlardı. İki köpek yavrusu sanki! Burunlarını birbirlerine sürter, dokunur, oynaşıp sıçrarlardı. Ve Mortonların kara, briyantinli, sımsıkı kafalarına yapışan saçları da tıpkı pöstekiye benziyordu. Daniel onları şefkat dolu bir neşeyle seyretmeden edemezdi.

Şimdi de apartmanında, divana oturmuş olan Daniel'in, dört defa doldurup boşalttığı Skoç viskiyi paylaşmak için ısrar ediyorlardı. Siyah deriden sımsıkı elbiselerini giymişlerdi. Tımarlanmış gibi pırıl pırıldılar. Parlak gözleri ve fıldır fıldır hatlarıyla alabildiği ne canlı ve ilginçtiler.

Özel yaşantılarıyla ilgili gizli-kapaklı ayrıntıları açıklamaya teşne oldularından —teşne ne kelime, can attıklarından— herkesin de aynı şeyi istediğini sanıyorlar, Celia Montfort'la ilişkisinin ne durumda olduğunu öğrenmek istiyorlardı. Acaba yatmışlar mıydı? Doyurucu bir cinsel ilişki kurabilmişler miydi? Kadın hakkında, kendilerine söyleyebileceği yeni bir şeyler öğrenmiş miydi acaba? Evde Anthony'nin rolü neydi aslında? Ya Valenter'in?

Daniel, yuvarlak sözlerle yetinip, esrarlı esrarlı gülümsemeyi denedi. Bir süre sonra, Daniel'in ağzının sıkılığı karşısında canları sıkılıp, karı-koca birbirlerine döndüler ve sanki kendi evlerinde üstelik yalnızlarmış gibi, adamcağızı çekiştirmeye başladılar. Daniel buna önce de tanık olmuştu (konuşkan olmayan bütün dostları gibi); hattâ zaman zaman bunu eğlendirici bir şey gibi kabul etmişti. Ama bu sefer rahatsız hisset-

ti kendisini, giderek belki de korkuyorum diye düşündü. Hiç yanılamaz mıydı bunlar?

Sam doğrudan doğruya Flo'ya seslenerek, «Genellikle Dan gibi bir adama, belirli bir kadınla cinsel ilişkisinin doyurucu olup olmadığı sorulursa, 'Canım, ben nereden bileyim? Kadınla yatmadım ki,' diye cevap verir,» dedi, «Bu durumda iki ihtimal vardır: a) Ya gerçeği söylüyordur ve kadınla yatmamıştır; b) Ya da kadınla yatmıştır da, kadının şerefini korumak için böyle söylemektedir.»

«Doğru,» diye ciddiyetle onayladı Flo. «Bir üçüncü ihtimal daha var: c) Aralarındaki ilişki, ya Daniel, ya da kadın başarısız kaldığı için, çok kötü sonuç vermiştir. Bir ihtimal daha var: d) Cinsel ilişkileri öylesine başarılı ve parlak olmuştur ki, Daniel bundan sözetmek bile istemiyor. O harika hatırayı yalnız kendisine saklamak niyetinde.»

«Hey, kendinize gelin be,» diye güldü Dan. «Ben...»

«Ha, doğru,» diyerek sözünü yarıda kesti Sam. «Ama Dan gibi bir adam 'Belirli bir kadınla cinsel ilişkin nasıl oldu?' sorusuna, 'Her şey yolunda,' diye cevap verirse, biz ne anlayabiliriz bundan? Kadınla yattılar, ama deneme şöyle-böyle geçti, değil mi?»

«Bana kalırsa, Dan öyle olduğuna inanmamızı istiyor,» dedi düşünceli bir tavırla Flo. «Öyle sanıyorum ki bizden sakladığı bir şey var, Samuel.»

«Aynı fikirdeyim,» diye onayladı karısını Sam. «Ne olabilir bu dersin? Yoksa daha teşebbüs bile etmedi mi?»

«Evet,» dedi Flo. «Bu işin psikolojik nitelemesi bu olabilir. Dan, yıllarca, kendisinden gerek fizik gerekse akılca aşağı bir kadınla evli olarak kaldı; tamam

«Tamam. Ve bu süre içinde cinsel hayatları bir alışkanlık, sıradan bir iş halini aldı. Karısından birden boşanınca, yeni bir kadın bulmak için çevresine bakınıyor. Ama kendinden pek emin değil. Nasıl davranacağını unutmuş.»

«Çok doğru,» diyerek onayladı Flo. «Dan kendisinden emin değil. Reddedilmekten çekiniyor. Eh, bizim çocuk da en sonunda sapık bir saldırgan değil ya. Eğer terslenirse, boşanmada suçlu olanın kendisi sayılacağını hissediyor. Bencilliği, bunu kabul etmesine razı değil. İşte bu nedenle Dan, bu yeni kadına yanaşırken, çok dikkatli davranıyor. Hep tetikte. Sen hiç tetikte bir aşığın başarılı olduğunu işittin mi?»

«Asla,» dedi kesinlikle Sam. «Başarılı bir cinsel ilişki, her zaman için erkeğin saldırgan, hattâ aşırı saldırgan, kadının da teslimiyet içinde olmasıyla mümkündür.»

«Üstelik kadının teslimiyet içinde olması da, erkeğin saldırgan oluşu kadar geçerli bir öğedir. Hatırlarsın, beraber okuduğumuz o...»

Ama konuşmanın tam bu noktasında, artık bu oyundan usanç getiren Daniel Blank kendisine taze bir votka doldurmak için mutfağa gitti. Salona döndüğünde, onları hâlâ aynı konuyu tartışırlarken buldu. Ama bu sefer daha da yüksek sesle konuşuyorlardı. Ancak kapının zili birden acı acı çalınca, şaşkınlıkla susuverdiler. Artık beklenmedik kapı zillerini ya da vuruşlarını, yüreği hoplayarak ya da karnı guruldayarak karşılayan Daniel Blank, hemen toparlandı, sonra da tembelce bir soğukkanlılıkla kendi kendisini avuttu.

«Kim olabilir acaba?» dedi belirli birine seslenmeden.

Yerinden kalkıp hole yürüdü. Gözetleme deliğin-

den bakınca, bir kadın saçı gördü. Uzun, sarı saçlar. Bir de kabarık kumaşlı bir pelerin. Aman Allahım, Gilda, diye geçirdi aklından. Ne arıyor acaba burada?

Ama zinciri çekip, kapıyı açınca, gördü ki Gilda değil karşısındaki. Daha doğrusu hem Gilda, hem değil. Gerçeği anlayabilmek için şaşkın şaşkın baktı. Kadın da aynı inatla onu süzdü. Sonunda Daniel'in ağzı, şaşkınlıktan bir karış açılıverince, kadın bir kahkaha attı ve ancak o zaman, Daniel, gelenin Celia Montfort olduğunu anladı.

Ama nasıl bir Celia! Omuzlarına kadar dökülen, sarı perukasının uçları yukarı doğru kıvrılmıştı. Koyu bir makyaj yapmış, ayrıca kıpkırmızı bir dudak boyası sürmüştü. Dantel bluzla giydiği, dar bir tvid tayyör. İri incili bir gerdanlık. Koyu kırmızı tırnak cilası ve çok belirli, içi doldurulmuş bir sütyen.

Celia, eski karısını hiç görmemişti, fotoğrafına bile bakmamıştı, ama buna rağmen aradaki benzerlik, insana küçük dilini yutturacak kadar kusursuzdu. O İriyarı gövde karşısındaydı işte, o sağlıklı vücut, canlı renkler, yaman kaslar, dirsek ve omuzlarından aşağısındaki o çalkantı.

«Aman Allahım,» dedi hayranlıkla Daniel, «sen şahane bir şeysin.»

«Ona benzemiş miyim?»

«İnanamayacağın kadar çok. Ama neden?»

«Oh... Şenlik olsun diye, Tony'nin dediği gibi. Hoşuna gider diye düşündüm.»

«Gitti, hem de çok gitti. Allahım, ne kadar benziyorsun ona. Sen aslında artist olmalıymışsın.»

«Artistim ben,» dedi kadın. «Her zaman. Beni içeri buyur etmeyecek misin?»

«Ah, elbette. Bak, Mortonlar içerdeler. Seni Gil-

da diye tanıtacağım onlara da. Nasıl tepki gösterecek-lerini görmek istiyorum.»

Kadının önünden salona doğru yürüdü.

«Gilda gelmiş,» dedi şen bir sesle ve kenara çe-kildi.

Celia kapının aralığına kadar yanaşıp, orada dur-du, ağzı kulaklarında gülümseyip, Mortonları süzdü.

«Gilda!» diye bağırarak ayağa fırladı Sam. «Bu senin yaptığına...» Birden sustu.

«Gilda!» diye bağırdı Florence, elini salladı. «Na-sıl memnun oldum bilsen.» Birden o da sustu.

Celia'yla Daniel bastılar kahkahayı ve birkaç sa-niye geçmeden, Mortonlar da gülmeye başladı.

Flo, Celia'yı kucaklamak için yürüdü, omuzların-daki pelerini aldı, sonra da tvid ceketine uzandı.

«Vatkalı pelerin,» dedi erkeklere dönüp. «Ve sün-ger memeler. Aman Allahım, şekerim sen de her şeyi düşünmüşsün.»

«Ne dersiniz, benzemiş miyim ona?»

«Benzemek mi?» dedi Sam. «Burnundan düşmüş gibisin. Makyajın bile.»

«Kusursuz,» diye onayladı Flo. «Tırnaklarının bo-yasına kadar. Nasıl başardın bunu?»

«Tahmin ettim,» dedi Celia.

«Çok doğru tahmin etmişsin,» dedi Daniel. «Şim-di lütfen ceketini de çıkartıp rahatına bakar mısın?»

«Yo, olmaz, böyle hoşuma gidiyor.»

«Peki, öyle olsun. Votka mı?»

«Lütfen.»

Daniel, herkese yeniden içki hazırlamak üzere mutfağa gitti. Döndüğünde, Celia bütün ışıkları sön-dürmüş, bir tek, ayaklı lambayı açık bırakmıştı. Loşluk-ta daha çok benziyordu eski karısına. Kahredici bir

benzerlikti bu. Hattâ sırtını dimdik tutarak iskemlede oturuşu, apış araları dizlerini daha fazla birleştirmeye yetmiyormuş gibi, bir parça aralık bırakışı bile... Daniel birden bir şeyler hissetti içinde.

«Nereden esti bu kılık değişikliği?» diye sordu Flo.

«Sebep ne buna?» dedi Sam.

Celia Montfort sarı perukasını salladı, esrarlı edasıyla gülümsedi.

«Hiç birinizin aklından şimdiye kadar böyle bir şey yapmak geçmedi mi?» diye hepsine birden sordu. «Herkes ister bunu yapmayı. Benliğinden kurtulmayı. İşini bırakmak, karını, ya da kocanı, aileni terketmek, evini, neyin var, neyin yoksa hepsini bırakmak, sıkıysa çırılçıplak soyunmak, bir başka sokağa, şehre, ülkeye, dünyaya gitmek, bir başka insan olmak. Yeni bir ad, yeni bir kişilik, yeni ihtiyaçlar ve zevkler, yeni düşler. Alabildiğine farklı, alabildiğine yeni biri olmak. Bu belki daha iyi, belki daha kötü olur, onu bilemem, ama çok **farklı** olacağı gerçek. Üstelik yeni kalıbınızın altında bir talihiniz var demektir, yepyeni bir talih. Tıpkı yeniden dünyaya gelmek gibi. Sen de aynı fikirde değil misin, Daniel?»

«Oh, evet,» diye içtenlikle onayladı Daniel. «Ben de aynı fikirdeyim.»

«Ben değilim,» dedi Sam. «Ben kendim olmayı yeğlerim.»

«Ben de kendi halimden memnunum,» dedi Flo. «Üstelik gerçekten hiç bir zaman değişemezsiniz ki.»

«Öyle mi?» dedi tembel tembel Celia. «Ne direniş.»

Kişisel değişikliği, **temelden** değişmeyi, olur mu, olmaz mı diye uzun uzun tartıştılar. Blank, Mortonla-

rın alaycı itirazlarını dinledi ve birden iğrenç bir tehlikenin varlığını hissetti: Yüzlerine bakıp, son derece sakin, serin kanlı, dudaklarında şeytanca bir gülümsemeyle, «Ama ben değiştim, Frank Lombard'ı öldürdüm,» diyerek onları yalanlamak için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Bu çılgın isteğe karşı direndi, ama bir süre tehlikeyle oynayarak keyiflendi. Sonra sözünü etmediği halde, «Ben sizin bilmediğiniz bir şey biliyorum,» havası takınarak, çocukça bir duyguyla yetindi; anlayamadığı nedenlerden dolayı, bu duygu birden orada bulunanların hepsini ölçüsüz bir şekilde ona yaklaştırdı.

Bu arada konuşulacak ne varsa, hepsini konuşmuşlardı. Daniel kahveleri ikram etti. Hemen hiç ses çıkarmadan içtiler. Görülmeyen bir işaret verilmiş gibi, Flo'yla Sam kalktılar, geçirdikleri zevkli gece için Daniel'e teşekkür ettiler, Celia Montfort'u başarılı kılık değişikliği için kutladılar ve gittiler. Blank arkalarından kapıyı kilitledi, sürmeledi.

Salona döndüğünde, Celia ayakta duruyordu. Kucaklaşıp öpüştüler. Daniel, dudaklarındaki kalın ruj tabakasını emdi. Süngerli sütyenlerini hissetti göğsünde.

«Çıkarayım mı?» diye sordu. Celia.

«Yok canım. Hoşuma gidiyor böyle.»

Küllükleri boşalttılar, kadehleri mutfak musluğunun başına taşıdılar.»

«Kalabilir misin bu gece?» diye sordu. Daniel.

«Elbette.»

«Güzel.»

Celia banyoya girdi. Daniel evin içini dolaştı, pencereleri yokladı, ışıkları söndürdü, holün kapısına demir kolu koydu. Salona dönerken, duvardaki ayna-

larda hayalete benzeyen yankısını, parça parça olmuş gibi gördü.

Yatak odasına geçince, Celia'yı yatağın kenarında sessiz sessiz oturmuş yeri seyrederken buldu.

«Ne istiyorsun?» diye sordu birden başını kaldırıp.

«N'olur, şu peruka başında kalsın,» dedi hemen Daniel. «Sütyen de, danteller de. Her neyse işte. Elbiseyle bluzu çıkartmak istersin herhalde.»

«Ya külotumu? Çoraplarımı?»

«Evet, evet.»

«İncileri?»

«Hayır, onlar kalsın. Gecelik ister misin? İpek bir geceliğim var.»

«Pekâlâ.»

«İçerisi çok mu sıcak?»

«Biraz.»

«Kapatırım kaloriferi, uykun var mı?»

«Uykum yok da, yorgunum. Morton'lar çok yoruyorlar beni. Durmadan kıpırdanıyorlar, hiç durmuyorlar.»

«Biliyorum... Bu sabah duş yaptım. Şimdi yapayım mı yine?»

«Hayır. Bırak da tutayım seni.»

«Çıplak mı?»

«Evet.»

Biraz sonra, tek bir ince çarşafın altında, Celia, Blank'ı avucunun içine aldı, Daniel de ipek geceliğin altında sütyeni ve dantelleri okşadı.

«Anacığım,» dedi Daniel.

«Biliyorum,» diye mırıldandı Celia. «Biliyorum.»

Kadının kolları arasına süzüldü, sessizce hıçkırmaya başladı.

«Anacığım,» dedi soluk soluğa Daniel. «Anacığım, uğraşıyorum.»

«Biliyorum,» diye tekrarladı Celia. «Biliyorum.»

Celia'yı becermek, becermeye kalkışmak düşüncesi bile, hakaret gibi geliyordu kendisine, ama uyku tutmuyordu gözünü.

«Anacığım,» dedi yine Daniel.

«Dön arkanı,» diye emretti Celia, o da döndü.

«Hah,» dedi Celia. «Aç şuranı.»

«Oh. Oh.»

«Canını acıtıyor muyum?»

«Ah, evet! Evet.»

«Şimdi ben Gilda mıyım?»

«Evet. Ama o bunu yapmazdı.»

«Daha istiyor musun?»

«Ağır ağır. N'olur.»

«Ne benim adım?»

«Celia.»

«Ne?»

«Gilda.»

«Ne?»

«Anacığım.»

«Bu daha iyi. Daha iyi değil mi?»

En sonunda uyudu Daniel. Biraz sonra uyandığını sandı.

«Ne oldu?» dedi. «Ne var?»

«Kâbus görüyordun. Bağırdın. Ne oldu?»

«Düş.» dedi Daniel, kadının kucağına sokularak. «Kötü bir düş gördüm.»

«Ne gördün düşünde?»

«Çok karışık şeyler.»

Biraz daha sokuldu Celia'ya, ellerini pamuklu sütyene, süngerlerine değdirdi.

«İster misin, yine yapayım mı?» diye sordu Celia.

«Ya, evet,» dedi minnetle Daniel. «Lütfen.»

Sabah gözlerini açınca, Celia yanı başında uzanmış yatıyordu. Çırılçıplak uyuyordu. Gece, kim bilir ne zaman perukasını, geceliğini, nesi var nesi yoksa çıkartmıştı üzerinden. Fakat inciler hâlâ üzerindeydi. İncilere dokundu. Sonra yavaş yavaş çarşafın altına süzüldü, üstü tamamen örtülü, çömeldi, kadının sıcak tatlılığını içine çekti. Yumuşakça uzattı vücudunu. Sonra kadının kaynağından eğilip içti, içti, doymak bilmemecesine içti, kadının uyandığını farkedinceye kadar yudumladı. Yine devam etti Daniel. Sonunda Celia kıpırdandı, başını ensesinden bastırmak için o da çarşafın altına kaydı. Daniel inledi, nerdeyse bayılacaktı, üzerine basan ateşle kavrulduğunu sandı. Durmak bilmiyordu.

Biraz sonra Celia da Daniel'in ağzını emiyordu.

Daha da sonra, giyinip, mutfakta kahvaltının başına oturduklarında, Celia, «Yine yapacak mısın?» diye sordu, ama bu, bir sorudan çok, bir cevaba benziyordu.

Kadının ne demek istediğini anlayarak, hiç konuşmadan başını salladı Daniel. Ve kendisi için nasıl büyük bir tehlikenin söz konusu olduğunu anlamaya başladı.

«Önden mi?» diye sordu Celia. «Yapacaksın, değil mi? Hem gözlerinin içine bakacaksın, sonra da bana anlatacaksın.»

«Zor biraz,» dedi Daniel.

«Yapabilirsin ama,» dedi kadın. «Biliyorum yapabileceğini.»

«Şey...» Kızardı. «Önceden planlamak ister. Elbette, bir de talih.»

«Kendi talihini kendin yaratıyorsun sen.»

«Öyle mi? Neyse, düşüneceğim. Çok ilginç bir sorun bu.»

«Hatırım için bir şey daha yapar mısın?»

«Elbette. Nedir o?»

«Hemen sonra bana gel.»

Daniel bir an düşündü.

«Belki hemen sonra gelemem. Ama çabuk gelirim. O gece. Olur mu?»

«Ama evde bulunmayabilirim.»

Daniel birden kuşkulandı. «Hangi gece yapacağımı bilmek mi istiyorsun? Bunu ben bile bilmiyorum Bilmek de istemem.»

«Hayır, hangi gece ya da nerede yapacağını bilmek istemiyorum. Yalnız haftasını bileyim. O zaman her gece evde oturur, seni beklerim. Haftasını söyler misin bana?»

«Evet. Bunu söyliyebilirim. Hazır olunca.»

«Sevgilim,» dedi Celia, «Gözlerini sakın unutma.»

6

BERNARD GİLBERT, HAYATI CİDDİYE alırdı, yaslı olmakta da hakkı vardı. Pek küçük yaşında yetim kalınca, amcadan teyzeye, yeğenden yeğene, her birinde altı ay kalarak ve yediği yemeğin, yattığı yerin, giydiklerinin, hep kendisine iyilik edenlerin çabalarıyla sağlandığı kafasına kakıla kakıla dolaşmış, böyle büyümüştü.

Sekiz yaşında, köşe başlarında ayakkabı boyu-

yordu, sonra paket taşıyıcılığına başladı, tezgahtarlık yaptı, küçük kumaş parçaları satmaya girişti, üçüncü sınıf bir giyim-kuşam mağazasında katipliğe başladı. Bütün bu işleri becerirken, okula gitmeyi, ders çalışmayı ve kitap okumayı da hiç ihmal etmedi. Ama her şeyi neşesiz bir hava içinde yapardı. Bazan, yeteri kadar para biriktirince, kalkar, bir kadına giderdi. Ama bunu da neşesizce yapardı. Başka ne yapabilirdi ki?

Liseden sonra, orduda, iki sefil yıl geçirdi, şehir kolejine devama başladı, durmadan çalışıyor, geceleri ancak dört-beş saat uyuyabiliyor, didiniyor, okuyor, borç alıyor, borç ödüyor, **nedenini** doğrusu pek bilmiyordu. Ancak inkar edemediği bir iç güdüye boyun eğiyordu. Ve birden yepyeni siyah elbiseli, rakamlardan çok iyi anlayan, durmadan çalışan bir muhasebeci olup çıkıvermişti. Hayat mıydı bu?

İçinde bir burukluk vardı. Çok çalışmak yıldırmıyordu onu, gerektiğinde alçalıyor, omuz silkip geçiyordu. Erkek tarafı ağır basıyordu. Belki kabadayı kılıklı, gür saçlı bir fatih değildi, ama ezilmemiş, üste çıkıp yaşamayı başarmıştı. Cesurluğun özel bir türü; umut, fakirin ekmeği derler ya.

Uzak kuzenlerinden biri, bir gün kendisini yemeğe davet ettiği zaman, otuz iki yaşındaydı. Monica da oradaydı. «Monica, seni Bernard Gilbert'le tanıştırmak isterdim. Kendisi muhasebecidir.»

Böylece evlenmişler ve hayatını yaşamaya başlamıştı Bernard. Mutlu muydu. İnanmazsınız ki! Tanrı, «Bernie. 32 yıldır seni denedim, artık yeter. Bir parça soluk almak senin de hakkın. Keyfine bak oğul, keyfine,» demişti.

Şimdi her şeyden önce, Monica vardı. Belki güzel bir kadın değildi, ama alımlı ve sağlıklıydı. Bir baş-

ka ağır işçi. Yatakta bol bol gülerlerdi. Sonra iki de çocukları oldu, Mary ve Sylvia. Güzel kızlar! Şükür Tanrı'ya, sağlıklıydılar da. Daireleri pek büyük değildi, ama yuvalarıydı. **Yuva!** Karısı ve çocuklarıyla paylaştığı yuvası. Hepsi de güleç insanlardı.

Kötü anılar unutuldu. Her şey silinip gitti: İnsafsızlıklar, evde dikilen giysiler, hakaret ve kendini küçük görmeler. Bernard neşelenmesini öğrenmeye başlamıştı, yeni başlamıştı. Bu bir lütuftu ona ve hakkını vermeye çalışıyordu. Bernard Gilbert: Hep traş olmaya muhtaç, çökmüş avurtlarıyla hüzünlü bir insanoğlu. Bitkin omuzlar, şaşkın şaşkın bakan gözler, dökülmeye başlayan saçlar, kuru kemikli bir çehre: Hayatını bir daha yaşamak olanağını elde etse, kemancı olmak isteyen bir insan oğlu. Neyse...

Değerini takdir ettikleri büyük bir muhasebe şirketinde, iyi bir işi vardı. Son birkaç yıl içinde geceleri de çalışmaya başlamıştı. Doktorlar, dişçiler, mimarlar, artistler, yazarlar gibi serbest meslek sahiplerinin vergi iadesi işlemlerini idare ediyordu. Patronlarının bunu bildiklerinden kuşkusu yoktu; ama ses çıkartmıyorlardı. Çünkü ek işlerini dinlenme saatlerinde yapıyor, kendi ticaret işlerine karıştırmıyor, çatışmıyordu.

Bernard'ın özel işi giderek gelişti. Aslında günde sekiz saat çalışıp, sonra eve gelmek ve bir de evde iki ile dört saat arası çalışmak, çetin şeydi. Ama bunu Monica'yla konuşmuştu. Zaten **her şeyi** Monica'yla konuşurdu, sonunda bu işe böyle devam ederse, belki beş-on yıl sonra kendi başına bir iş kurabileceğini hesaplamışlardı. Olmayacak bir şey değildi bu yani. Böylece Monica muhasebecilik kurslarına gitti, evde çalıştı, sonra da evin yemeği, temizliği ve Mary'yle Silvia'nın bakımından başka, bir de geceleri kocasına muhasebe

işlerinde yardıma başladı. İkisi de ağır işçiydiler, ama bunu hiç düşünmüyorlardı bile. Hattâ biri gelip de kendilerine çok çalıştıklarını söylese, şaşıracaklardı. Başka ne yapacaklardı yani?

Böylece doğu yakasında, 84'üncü sokakta üç katlı bir apartmana yerleştiler. Monica çok güzel boyadı evi. İki yatak odaları, bir de geniş mutfakları vardı. Monica burada, kocasının bile hayret ettiği güzel peynirli börekler pişirirdi. Bir de İsaac Stern'in bütün plaklarıyla, pikapları vardı. Ayrıca kocasının üzerinde oturup çalıştığı oyun masaları. Evleri pek lüks değildi, Bernard bunu kabul ediyordu, ama utanılacak bir ev de değildi. Zaman zaman konu-komşu gelir, hep birlikte güler, söylerlerdi. Hattâ bazan çocuklarla pahalı lokantalara gittikleri bile olurdu. İçerde çok ciddi dururlar, içlerinden kıkır kıkır gülerlerdi.

Ama hayatlarının en mutlu anı, Monica'yla işlerini bitirip, divana kuruldukları ve çocuklar da uyuduktan sonra, birlikte kısık kısık Vivaldi'yi dinledikleri andı. Bernard böyle tatlı anlar için, eşek gibi çalıştığı hayatını bir daha yaşamaya bile razıydı. Hele bir de Monica, dudaklarını çökük avurtlu yanaklarına dokundurdu mu... Oh!

Birinci cadde otobüsünden indiğinde, Bernard buna benzer anları düşünüyordu. Daha gece yarısı bile olmamıştı. Neyse, belki biraz daha geçti. Aşağıya, şehre inmiş, bir özel kliniğin muhasebe defterlerini incelemişti. Yeni bir hesaptı bu. Hem büyük, hem de iyi bir işti. Fakat doktorlarla görüşmesi, sandığından da uzun sürmüştü. Onlara sabırla, vergi kanunlarının kendilerinden neler yapmalarını istediğini, onların da neleri yapamayacaklarını anlatmıştı. Doktorları etkilediğini hissetmişti. Meseleyi aralarında tartışacakları-

nı ve bir haftaya kadar cevap vereceklerini söylemişlerdi. Hoşuna gitmişti bu, ama meseleyi Monica'yla tartışırken, fazla iyimser görünmemeyi kararlaştırdı. Olur ya...

Kendi bloklarının olduğu yöne saptı. Buraya yeni sokak lambalarından asmamışlardı henüz. Soluk ışığın altında, bir adamın kendisine doğru yaklaştığını gördü. Elbette hemen kuşkulandı... Bu saatte, bu şehirde kuşkulanmamak olur muydu? Ama biraz daha yaklaşıp, daha iyi görünce, adamın da yaşıtı olduğunu, iyi giyimli, pardesüsünün önü açık yürüdüğünü gördü. Dolaşmaya çıkmış gibi bir hali vardı. Sol eli cebinde, sağ eli serbest ve salınıyordu.

Biraz daha sokuldular birbirlerine. Bernard Gilbert, adamın kendisini süzdüğünü gördü. Ama gülümsüyordu. Gilbert de gülümsedi. Anlaşılan adam civarda bir yerde oturuyor ve dost görünmek istiyordu. Gilbert, «İyi geceler» demesi gerektiğine karar verdi.

İki adım kalmıştı aralarında ve Bernard'ın ağzından «İyi» sözcüğünün çıktığı an, adamın sağ eli, pardesüsünün açık önünden içeri daldı, kabzalı, sivri uçlu, sokağın soluk ışığında bile parıldayan bir şey çekip çıkardı.

Bernard Gilbert, asla «geceler» demek fırsatını bulamadı. Yalnız toparlanıp kendisini geriye attığını hatırlayabildi. Ama o garip şey havaya kalkmış, hızla iniyordu. Kendisini koluyla korumayı denedi, ama öylesine sertti ki inen darbe. Adamın yakışıklı ve müşfik yüzünü gördü, kin okunmuyordu bu yüzde, ne de çılgın bir ifade. Yalnız bir çeşit ateşli bir gayret gördü. Bir şey Bernard Gilbert'in alnının yukarısına iniverdi, olduğu yere çökertti onu. Düştüğünü de hissetti. Sokak taşlarının sertliğini sırtında duydu. Daha yeni ka-

vuştuğu neşesine, ne olduğunu düşündü bir an için. Ve Tanrı'nın, «Tamam Bernie, yeter artık, her şey tadında kalmalı,» diye seslendiğini işitti.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1

HAFTADA ÜÇ DEFA, başkomiser Delaney'in evine uğrayan bir özel ulak, Lombard Harekâtının en son raporlarını getiriyordu. Delaney, raporların gittikçe azaldığına ve kısaldığına dikkat etti. Polis şefi Pauley, dedektiflerini, önceden soruşturmaya gönderdiği yerlere bir daha yollamaya başlamıştı: Lombard'ın özel ve siyasal hayatı; cinayet örgütleriyle bir ilişkisi olup olmadığı; 251'inci Bölgede, komşu bölgelerde ve bütün Manhattan'da, yani bütün New York'ta buna benzer saldırı ya da cinayetlerin olup olmadığı; ardından FBI ve öteki büyük şehirlerin polis örgütlerine, aynı koşullar altında cinayet işlenip işlenmediğinin sorulması.

Delaney, polis şefi Pauley'in meslekî yeteneklerine hayrandı. Şef, şehrin dört bir köşesinden derlenen 500'e yakın dedektifi bu iş için seferber etmişti. Delaney, bu adamların pek çoğunu şahsen, ya da şöhretleri sayesinde tanıyordu. Aralarında tecavüz uzmanları, silah teknisyenleri, politika batağıyla ilgili olanlar, başarıları sorgu tekniklerine dayanan dedektifler de vardı.

Vardıkları sonuç sıfırdı: Ne yeni bir görüş, ne tutunacak bir dal, ne belirli bir sebep saptayabilmişlerdi. Polis şefi Pauley, polis müdür muavini Broughton'a gizli kaydıyla gönderdiği bir yazıda, Delaney'in de aklından geçen bir ihtimali ortaya atıyordu: Cinayetin, Lombard'ın, polis örgütünün etkisizliği konusunda kamuoyu önünde giriştiği saldırılara bozulan bir polis tarafından işlenmiş olması. Pauley buna inanmıyordu.

Başkomiser Delaney de inanmıyordu. Bir polis, olsa olsa tabancasıyla adam öldürürdü. Ama meslekteki polislerin çoğu, Lombard'ın eleştirilerine omuz silkip geçen pek çok belediye başkanı, müdür, her sınıftan politikacı görmüşler, bunu bir reklam aracı diye kabul edip, işlerine bakmak yolunu yeğlemişlerdi.

Delaney, cinayet üzerinde kafa yorup, Lombard Harekatı ile ilgili raporları okudukça, bunun sebepsiz bir cinayet olduğu hakkındaki inancı daha da kuvvetleniyordu. Elbette, katile göre sebepsiz değildi, ama her aklı başında insana göre böyle sayılırdı. Lombard, bir raslantının kurbanı olmuştu.

Delaney saatlerini doldurmayı denedi. Karısını hastanede günde iki defa, sabah erkenden ve öğleleri ziyaret etti. Kendisi de birtakım kişisel soruşturmalara girişti. Lombard'ın avukatlık işindeki ortağını, annesini, siyaset alanındaki arkadaşlarından bir-ikisini dolaştı. Bu ziyaretlerinde, Broughton'un neyin peşinde olduğunu çakmaması için üniformasını giyiyor, plakasını da takıyordu. Ama bütün çabaları, boşuna zaman kaybetmek oldu. Değerli hiç bir şey öğrenemedi.

Bir akşam, anlamlı hiç bir ilerleme kaydedememenin verdiği ümitsizlikle bir tomar sarı resmî kağıt aldı, başına «Şüpheli» diye yazdı. Sonra sayfanın orta yerine doğru bir çizgi çekti. Soldaki sütuna 'Maddî',

sağdakine de 'Ruhî' diye birer başlık çekti. Katil hakkında bildiği ya da şüphe ettiği her şeyi buraya kaydetmeyi kararlaştırdı.

'Maddî' başlığının altına şunları dizdi:

'Muhtemelen erkek, beyaz.'

'Uzun boylu, muhtemelen bir seksenin üstünde.'

'Kuvvetli ve genç. 35'in altında mı acaba?'

'Orta halli ya da yakışıklı görünüşlü. Muhtemelen iyi giyimli.'

'Kaslarına hakim, hızlı. Acaba sporcu mu?'

'Ruhî' başlığının altına da şunları sıraladı:

'Soğukkanlı, kararlı.'

'Bilinmeyen bir nedenin etkisinde.'

'Psikopat mı? Dengesiz bir tip mi?'

Sayfanın altına 'Ek Notlar' başlığını atıp, şunları ekledi:

'Olayla ilgili üçüncü bir kişi var mı? Cinayetin işlendiğini ispatlamak için otomobil ehliyetinin alınması bunu mu gösteriyor?'

'Şüpheli, 251'inci Bölgede mi oturuyor?'

Ardından listesini bir daha okudu. Ümit kıracak kadar az şey vardı elinde. Fakat bildiğini —aslında tahmin ettiğini, çünkü **bildiği** pek bir şey yoktu— kağıda dökmek bile, içini rahatlatmıştı. Her şey kalın bir sis ve duman perdesinin ardındaydı. Ama bu perdenin ardında biri olduğunu biliyordu. Zar-zor görülebilen biri...

Yazdığını bir daha, bir daha, sonra bir daha okudu. Durmadan gelip, «Bilinmeyen bir nedenin etkisinde» notuna takılıyordu.

Şimdiye kadar edindiği kişisel tecrübeleri ve araştırmaları sırasında, hiç bir katil hakkında, bu katil bir sapık da olsa, böyle bir yargıya varmamıştı, varan olduğunu da hiç bir yerde okumamıştı. Elbette cinayetin nedeni mantıksız, anlamsız bir şey olabilirdi. Ama her olayda, özellikle birden çok cinayet işleyenlerde, katilin kendine özgü bir «neden»i olurdu. Maddî kazanç kadar gözle görünen, açık-seçik bir şey olurdu bu neden; kürdanları birbirine yapıştırarak yapılmış ucuz ve pespaye bir Eiffel kulesi kadar inanılmayacak bir felsefe yapısına dayanabilirdi.

Ama katil ne kadar çılgın olursa olsun, yine de kendince birtakım nedenleri olurdu: Toplumun kayıtsızlıkları, Tanrı'nın fısıltıları, insan oğlunun içindeki şeytan, bencillik ateşi, kadınların küçük gören, alaycı bakışları, siyasal inanç gerekleri, yalnızlığın dehşeti... ne olursa olsun, bir neden. **Kendine göre bir sebebi olurdu.** Delaney'in gerek kişisel tecrübelerinde, gerekse okudukları arasında, hiç bir sebebe dayanmayan bir katile raslamamıştı. Birinin bir sigara yakması, ya da burnunu karıştırması kadar doğal bir hareket yüzünden adam öldüren bir örnek hatırlamıyordu hiç.

Şu yeryüzünde bütünlük iyi insan yoktu ve Delaney bütünlük kötü, şeytan ruhlu bir insan olabileceğine de inanmıyordu; daha doğrusu öyle umuyordu! Bu aslında bir töre sorunuydu; hiç bir insanın, hiç bir konuda kusursuz olamayacağı inancından geliyordu. Dolayısıyla Frank Lombard'ın katili de, adamın kafatasını yarmak için bir sebep bulmuş olmalıydı kendisine. Ne kadar görünmese ve başkasına garip gelse de, kendince bir anlam taşımalıydı bu cinayet.

Edward Delaney, çalışma odasının loş ışığında

oturmuş, pek belirsiz «Bir Katilin Portresi»ni tekrar tekrar okurken, birden bu adamın var olduğunu, şu anda belki de kendisinden pek de uzakta olmadığını düşündü. Adamın ne düşündüğünü, neler hayal ettiğini, neler umduğunu ve neler tasarladığını aklından geçirdi.

Sabah olunca, kahvaltısını kendisi hazırladı. Çünkü gündelikçi kadın Mary'nin, Barbara'nın istediği temiz gecelikleri ve adres defterini götürmek üzere doğru hastaneye gitmesini kararlaştırmışlardı. Delaney, koca bir bardak domates suyu içti, buğday ekmeğinden yapılmış, iki dilim tereyağsız tost ekmeği yedi, üzerine de iki fincan acı kahve çekti. Atıştırırken, sabah gazetelerine de bir göz attı. Lombard olayı on dördüncü sayfaya kadar düşmüştü. Haberde, yeni bir şey olmadığı anlatılıyordu.

Kasım gününün serinliğini hatırlayıp, havada kar kokusu aldığı için, kışlık pardesüsünü geçirdi sırtına, saat onda evden çıktı, İkinci caddeyi arşınladı, bir şekerci dükkanındaki telefonun başına geçti. Müdür muavini Thorsen'in numarasını aradı, telefon kulübesinin numarasını verdi, kapatıp sabırla beklemeye başladı. Beş dakika bile geçmeden, Thorsen karşısındaydı.

«Haber verilecek hiç bir şey yok,» dedi yavaş bir sesle Delaney. «Hiç bir şey.»

Thorsen sesinden bir şeyler sezinlemiş olacak ki, sakinleştirmeyi denedi.

«Aldırma, telaş etme Edward. Broughton da hiç bir şey bulamadı.»

«Biliyorum.»

«Ama sana iyi haberlerim var.»

«Neymiş o?»

«Senin Dorfman'ın iki-beş-bir bölgesine baş komiser vekili olarak atanmasını sağladık.»

«Bu iyi işte. Çok teşekkürler.»

«Ama sadece altı ay için. Altı ay sonra, ya sen yine işinin başına dönersin, ya da yerine bir başkomiser, ya da müfettiş muavini atanır.»

«Anlıyorum. Bu da iyi. Lombard'ın ehliyeti konusunda işimize yarayacak demektir bu.»

«Nedir dert?»

«Süresiz izinliyim ben, ama hâlâ örgütün listesindeyim. Otomobil ehliyetinin kaybolduğunu haber vermem gerekir.»

«Aman Edward, o kadar titizsin ki.»

«Öyle, ama mecburum bildirmeye.»

«Bu, Broughton'un da durumu öğreneceği anlamına gelir.»

«Olabilir. Ama bir cinayet daha işlenirse, ki ben işleneceğini sanıyorum, polis şefi Pauley'in adamları cinayet kurbanının ehliyetinin —ya da buna benzer bir şeyin— yerinde olmadığını saptarlarsa, Lombard'ın Florida'daki dul karısını yeniden sorguya çekebilirler. Kadın da onlara kendisini bu konuda sorguya çektiğimi, ama ehliyeti bulamadığını söyleyebilir. O zaman da benim işim bitik demektir. Broughton delilleri saklamak suçuyla canıma okur.»

«Nasıl becereceksin peki bu işi?»

«Kayıtları karıştırmam gerekir aslında, ama hatırladığım kadarıyla, kaybolan ya da çalınan otomobil ehliyetleriyle ilgili raporlar bölge başkomiserliğinden Trafik Şubesi Müdürlüğüne gönderilir, onlar da New York Eyaleti Motorlu Araçlar Şubesini haberdar ederler. Ben Dorfman'ın kulağını büker, böyle bir rapor hazırlamasını söylerim. Oysa Broughton, Trafik Şubesinden

olayı öğrenebilir. Frank Lombard'ın ehliyetinin kayıp olduğunu farkeden biri çıkarsa, kıyameti kopartır.»

«Sen merak etme. Trafikte bir adamımız var.»

«Ben de bunu bekliyordum.»

«Sen Dorfman'a söyle, malum raporu hazırlasın, ama Trafiğe göndermeden önce beni arasın. Ben ona Trafik'te raporu kime göndereceğini söylerim. Durum Eyalet'e bildirilir, fakat hiç kimse Broughton'u uyarmaz. Nasıl, bu senin için iyi mi?»

«Evet.»

«Bu işi çok ihtiyatlı yürütüyorsun sen, Edward?»

«Ya siz?»

«Evet, galiba hepimiz. Edward, söylesene bana..»

«Neyi?»

«Hiç bir ilerleme kaydedebildin mi? Hattâ sözünü etmek istemediğin bir şey olsa bile, var mı bir şeyler?»

«Evet,» diye attı Delaney, «ilerleme kaydediyorum.»

Başı önünde, elleri pardesüsünün cebinde, ıslak ve soğuk havada yuvarlanır gibi eve kadar yürüdü. Thorsen'e yalan söylemek, canını sıkmıştı. İnsanları idare etmek gerektiğinde, hep böyle canı sıkılırdı. Etmesine ederdi de, hoşlanmazdı bundan.

Thorsen'in moralini yüksek tutmak şart mıydı sanki?... Çünkü... Çünkü Lombard cinayeti aslında Broughton kuvvetleriyle Thorsen-Johnson kuvvetleri arasındaki bir iç savaştan çok daha önemliydi. İçinden, kendi kendine itiraf ediyordu: Onların teklifini özellikle Broughton'dan nefret ettiği, onu alaşağı etmek istediği için değil de, daha çok... çünkü...

Yüksek sesle homurdandı, çünkü bir kere daha sabrının taştığını, için için kendisini yemeye başladı-

ğını biliyordu. Yoksa aydınlara özgü bir meydan okuma mıydı bu? Atalarından miras kalan bir av sürme ihtiyacının sonucu muydu? Tanrı'nın yeryüzündeki vekili olduğu inancı mı? Ne diye yapıyordu sanki bunu? Thomas Handry'ya parlak bir şekilde anlattığı uyumlu ve düzenli bir evren uğruna mı? Allah cezasını versin be! Kendi ruhunun çapraşık dehlizlerindeki sırrı çözmek için kafa yoracağı, zaman harcayacağı, yaratıcı gücünü har vurup harman savuracağı yerde, bir darbede Frank Lombard'ın kafatasını parça parça eden adamı bulmaya çalışsa, çok daha iyi edeceğini biliyordu.

Kapısının önüne varınca, komiser muavini Dorfman'ın zilini çaldığını gördü. Yaklaşırken, komiser muavini geri döndü, Delaney'i gördü, sırıttı, hemen birkaç basamak merdiveni atlayıp, koştu. Delaney'in elini kapıp, heyecanla sıktı.

«İşi aldım, komiserim,» diye bağırdı. «Altı aylığına başkomiser vekili oldum. Çok teşekkür ederim.»

«İyi, iyi,» dedi gülümseyip Dorfman'ın sırtını sıvazlayan Delaney. «Haydi, gel bakalım içeriye de, hem birer kahve içelim, hem de bu işten söz edelim.»

Mutfakta oturdular ve Delaney, Dorfman'ın şimdiden mevkiinin bağışladığı ayrıcalıklardan yararlanmaya başladığını neşeyle farketti: Üniformasının düğmelerini çözdü, uzun, ince bacaklarını ileriye uzatarak, rahatça kuruldu, oturdu. Başkomiserlik makamında, herhalde hiç de böyle oturmayacaktı, ama Delaney şimdiki halini anlıyor, hattâ onaylıyordu.

Dorfman'ın getirdiği teleks yazısını okudu ve başını kaldırıp yine gülümsedi.

«Sana önceden de söylediğimi, şimdi yine tekrarlayayım: Ben buradayım ve sana elimden geldiği kadar yardımcı olmak, beni sadece mutlu eder. Benden bir

şey istemek konusunda çekinme. Daha öğrenmen gereken çok şey var.»

«Biliyorum bunu komiserim, bana yapacağınız her türlü yardım için şimdiden teşekkür ederim. Zaten bugüne kadar beni fazlasıyla kolladınız.»

Delaney adamı yakından şöyle bir süzdü. Yine insanları kullanmaya başlayacaktı işte. Zorlanarak başladı söze.

«İyi de etmişim,» dedi. «Ama buna karşılık sizin de bana yapacağınız bir iyilik var.»

«Ne isterseniz yaparım, komiserim.»

«Şimdi, senden hemen iki şey birden isteyeceğim. Sanırım, gelecekte daha da çok şey isteyeceğim. Ama yemin ederim ki sicilinizi, ya da meslek haysiyetinizi lekeleyecek isteklerde bulunmayacağım. Sözümü yeterli görmüyorsanız —inanın bana, böyle düşünürseniz de hiç kırılmam size— ısrar etmem. Tamam mı?»

Dorfman oturduğu iskemlede hemen dikleşti, yüzünün ifadesi önce şaşkınlaştı, sonra ciddileşti. Uzun bir süre bakışlarını Delaney'den hiç ayırmadan, göz göze kaldılar.

«Komiserim, uzun bir zamandır birlikte çalışıyoruz.»

«Evet, öyle.»

«Benden, yapmamam gereken bir şey istemeyeceğinize inanıyorum.»

«Teşekkür ederim.»

«Nedir istediğiniz?»

«Önce Trafik Şubesi'ne kayıp bir otomobil ehliyetiyle ilgili bir rapor dolduracaksınız. Raporda, bu konuyu size benim aktardığımı özellikle belirtmenizi istiyorum. Raporu göndermeden önce, polis müdür muavinlerinden müfettiş Thorsen'i arayacaksınız. Ra-

poru Trafik Şubesi'nde kime göndereceğinizi size söyleyecek, adını da verecek. Thorsen raporun, New York Eyalet Şubesi'ne usulüne uygun olarak gönderileceğine dair bana garanti verdi.»

Dorfman iyice afallamıştı.

«Bu önemli bir şey değil ki, komiserim. Sadece bir formalite. Ehliyet sizin mi?»

«Hayır, Frank Lombard'ın.»

Dorfman bir daha uzun uzun komiseri süzdü, son ra yavaş yavaş üniformasının ceketinin düğmelerini iliklemeye başladı.

«Lombard'ın mı dediniz?»

«Evet. Eğer bana bu konuda sorular sormaya niyetiniz varsa, bunlara cevap vermeye çalışırım. Yalnız bu konuda ne kadar az şey bilirseniz, sizin için o kadar iyi olur dersem, sakın hakarete uğramış saymayın kendinizi.»

Uzun boylu, kızıl saçlı adam ayağa kalktı, elleri pantalonunun cebinde, mutfakta bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı. Duvarları seyrediyor, Delaney'e bakmamaya çalışıyordu.

«Ben de bir şeyler işitiyordum,» dedi. «Söylenti elbette.»

«İşittiğini tahmin ederim,» diyerek başını salladı Delaney. Çünkü örgütünde, kodamanlar arasındaki çekişmelerden haberi olan küçük rütbeli birinin bulunabileceğini çok iyi biliyordu. «Herhalde sen de burnunu buna sokmak istemezsin, değil mi?»

Dorfman durdu ve kırmızı elleriyle mutfak iskemlesinin üzerine sıkı sıkı sarıldı, oynak yerleri dışarı uğradı. Şimdi dosdoğru Delaney'in gözlerinin içine bakıyordu.

«Hayır komiserim, hiç karışmak istemiyorum bu işe.»

«Senden şimdiye kadar istediklerim, hep formaliteye uygun, değil mi? Senden sadece kayıp bir ehliyeti rapor etmeni istiyorum. O kadar.»

«Tamam. Thorsen'i arayacağım, Trafik Şubesi'ndeki adamın adını alacağım ve bir rapor düzenleyeceğim. Numarasını biliyor musunuz?»

«Hayır.»

«İstediğiniz ikinci şey nedir, komiserim?»

Sesinde garip bir hava, üzüntülü bir ton vardı. Başkomiser, Dorfman'ın, istediği her şeyi, kendisinin istediği biçimde yapacağını biliyordu. Ama nasıl olmuşsa olmuş, aralarındaki ilişki birden değişivermişti. Dorfman, başının belaya girmeyeceğini bildiği sürece, borcunu ödeyecekti. Ama borcunu ödediğini hissettiği an, artık aralarında, ustası ve çırağı, başkomiser ve komiser muavini ilişkisi kalmayacaktı. Artık bir daha dost olamayacaklardı. Meslektaş olarak kalacaklar, ama hep tetikte; güleryüzlü ama uyanık olacaklardı.

Delaney, dostça bir ilişkiyi berbat ettiğini hissedebiliyordu. Ama şöyle, ama böyle, aralarındaki güven ve inancı yıkmıştı. Dorfman'ın gözünde, bundan böyle, bir lütuf isteyen bir başkasından daha farklı değildi. Ama başka çaresi de yoktu, geriye dönemezdi.

«Gelelim istediğim ikinci lütfa,» derken, Delaney, 'lütuf' sözcüğünün üzerine alaycı bir tarzda bastı, «o da, komiserim...» —bunu söylerken, bu sefer de 'komiserim' sözcüğünün üzerine bile bile bastı— «iki-beş-bir bölgesinde Lombard cinayetindeki yaralarla sonuçlanan ve o cinayetin koşullarını hatırlatan yeni bir olay cereyan ederse, bunu bana hemen bildirmenizdir.»

«Hepsi bu kadarcık mı? derken, bu sefer Dorfman'ın sesinde alaycı bir ifade vardı.

«Evet,»

«Hay hay, komiserim,» diyerek başını salladı Dorfman. Yakasının düğmesini ilikledi, ceketini sıkı sıkı çekip düzeltti. Alış veriş artık sona ermişti. Bundan böyle Dorfman, 251'inci Bölgenin şefiydi.

Başka hiç bir söz etmeden kapıyı açtı. Sonra eli, hâlâ kapının tokmağında, durdu, dönüp yine Delaney'e baktı ve birden yumuşar gibi oldu.

«Komiserim,» dedi, «belki bilmek istersiniz, bu tür bir saldırı olursa, derhal polis şefi Pauley'e haber vermek üzere emir aldım.»

«Elbette,» diyerek başını salladı Delaney. «Başka bir şey yapamaz ki o da. Hattâ öncelikle ona haber ver.»

«Sonra da size mi?»

«Sonra da bana. Lütfen.»

Dorfman başını salladı, Gitmişti.

Delaney hiç kıpırdanmadan olduğu yerde kaldı. Sonra sağ elini yukarı kaldırdı. Eli birazcık titriyordu. İşler tahmin ettiği kadar iyi, ya da korktuğu kadar kötü gitmemişti. Ama nasıl olsa bu iş yapılmalıydı, diye kendi kendisini avuttu. Hattâ her şey, olayların akışı içinde bile olup bitebilirdi. Dorfman, anadan doğma, büyüklere tapan biriydi. Birine sarılırdı hep. İş başa kalırsa, ya sulara kapılıp sürüklenir, ya batar, ya da yüzerdi. Delaney, bu akıl yürütmeye dayanamayıp güldü. İçinde tiksindiği, Allahın belası bir Hamlet gizliydi.

Neredeyse hastanenin ziyaret saati gelip çatmıştı. Küçük not defterini karıştırdı ve Mary'nin istediği şeylere bir göz attı. Şapkasını başına geçirmiş, pardesüsünü henüz giymiş, tam kapının tokmağına uzanıyordu ki, telefon çaldı. Holdeki paraleli açıp, «Buyrun. Ben Edward X. Delaney,» dedi.

«Komiserim, ben Christopher Langley.»

«Bay Langley. Sesinizi işittiğime sevindim. Nasılsınız?»

«Teşekkür ederim, iyiyim. Ya siz?»

«Çok iyi. Ben de size telefon edecektim, ama iki ayağınızı bir papuca sokmak istemedim. Bu nedenle **hiç bir şey** söylememeyi tercih ettim. Anlıyorsunuz, değil mi?»

Bir an süren bir sessizlik oldu, ardından Langley, «Anladığımı sanıyorum,» dedi. «Vay canına! Müthiş bir şey bu. Ama görüşeli henüz bir hafta oldu. Acaba bugün öğle yemeğini birlikte yiyebilir miyiz, komiserim? Fikrinizi almak istediğim bir konu var da.»

«Ya?» dedi Delaney. «Korkarım öğle yemeğine gelemeyeceğim. Karım hastanede, ben de şimdi kendisini ziyarete gitmek üzere evden çıkıyordum.»

«Bakın, buna üzüldüm komiserim. Umarım ciddi bir şey değildir.»

«Şey... Doğrusu bilmiyoruz daha. Uzun bir süre gerekiyor bunu öğrenmek için. Bakın bay Langley, benimle konuşmak istediğiniz şey... önemli mi?»

«Olabilir, komiserim,» dedi ince ve titrek sesiyle Langley. Heyecanlanmışa benziyordu birden. «Belki bir son değil, ama bir başlangıç. Bu nedenle...»

«Evet, evet,» diyerek sözünü yarıda kesti Delaney. «Bay Langley, acaba benimle hastanede buluşmanız olanağı var mı? Sizi görmek istiyorum. Ama yazık ki sizinle birlikte öğle yemeği yiyemiyeceğim, yine de hiç olmazsa, sorununuzu karşılıklı görüşüp tartışırız.»

«Mükemmel!» diye bağırdı Christopher Langley ve Delaney, adamın bu üstü kapalı konuşmadan pek memnun kaldığını anladı. «Sizinle hastanede buluşmak beni pek memnun edecek. Bana yardımınız dokunacağını sanıyorum. Bu arada, eşinizi görmek fırsatını da elde ederim.»

Delaney, hastanenin adresini ve oda numarasını

verip telefonu kapattı. Bir süre eli telefonun üzerinde öylece durdu, silah teşhisi işini bu yaşlı beyzadeye emanet ettiği için doğru hareket ettiğini düşündü. Langley'in yardımını istemesinin nedenlerini sıraladı kafasında: Adamın uzmanlığı; amatör bile olsa, kendisine bağlı çalışacak birine ihtiyaç duyması; Langley'in «önemli bir iş» için yakarışı; Delaney'in duyduğu...

Kendi uyuşukluğuna kızıp, ters ters homurdandı. Lombard cinayeti konusunda, **davranmak,** harekete geçmek istiyordu. Kendi kendisini sorguya çekerek vicdansızca zaman kaybettiğini sandı, nedenlerini göz önüne getirip, suçlu olabileceğini... niçin boş araştırmalarla vakit geçirebileceğini düşündü. Gerekli olan, bir şeyler **yapmaktı.**

Barbara pencerenin önünde, tekerlekli bir sandalyede oturuyordu ve Delaney içeri girince, şaşkın şaşkın bakarak döndü. Ama Delaney, bu pembemsi sağlıklı görünüşün —garip garip parıldayan gözler ve al al yanaklar— aslında neyi maskelediğini bilmenin korkusuna alışmıştı. Odayı sessiz adımlarla arşınladı, karısının yanına varıp yanağından öptü, sonra da yetiştirilebilecek elmaların en büyüğünü, en kırmızısını uzattı.

«Öğretmenime bir elma,» dedi.

«Peki, ne öğreteceğim ben sana?» diye güldü Barbara, ve kocasının dudaklarına dokundu.

«Şimdi söylerdim, ama heyecanlandırmak istemem seni.»

Yine güldü Barbara, elmayı, ince parmaklarının arasında evirip çevirdi, tarttı, «Çok güzel,» dedi.

«Ama herhalde limon gibi de ekşidir. Büyükleri böyle olur.»

«Belki de yemem bu elmayı,» dedi kısık bir sesle

Barbara. «Belki yatağımın başucunda saklayıp, seyredérim hep.»

Birden ilgilendi Delaney. «Şey... Evet,» diyebildi en sonunda. «Neden olmasın yani? Baksana, nasılsın **sen**? Durmadan bu soruyu sorduğum için canını sıktığımı biliyorum ama anlarsın ya, **mecburum** sormaya.»

«Elbette.» Barbara uzanıp, elini kocasının elinin üzerine koydu. «Bu sabah yeni iğnelere başladılar. İki gün önceden biliyorlardı.» Şimdi **Barbara, kocasını** teselli ediyordu.

Delaney acı acı başını salladı. «Her şey yolunda ya?» diye kuşkuyla sordu. «Yani yemekler, hemşire falan demek istiyorum.»

«Her şey yolunda.»

«Birinci caddedeki kitabevine uğrayıp Temples'i istedim. Haftaya gelecekmiş. O zaman getiririm.»

«Hiç önemi yok.»

«Bal gibi **önemli,**» dedi Delaney gururla. «Temples gelecek.»

«Peki, öyle olsun Edward,» dedi elini okşayarak Barbara. «Temples önemli ve kitabı alacağım.»

Bunu söyledi, sonra daldı, gitti. Aynı şey geçenlerde de birçok defa olmuş, Delaney'i pek korkutmuştu. Vücudu kasılır gibi oluyor, bakışları yönünü şaşırıyordu. Sustuğu halde, dudakları kıpırdanmaya devam ediyor, birbirlerine yaklaşıp ayrılıyor, öpüyor, üst üste öpüyor, tıpkı bir bebek gibi emiyordu, hem de aynı sesi çıkartarak.

«Dinle bak,» dedi telaşla Delaney, «Eddie geçen hafta geldi ya, bana biraz zayıf göründü. Sana da öyle gelmedi mi?»

«Honey Bunch,» dedi Barbara.

«Ne?» diye hiç bir şey anlamadan sordu Delaney ve birden hıçkıra hıçkıra ağlamak istedi.

«Benim Honey Bunch kitaplarım,» diye sabırla ve başka taraflara bakarak cevap verdi Barbara. «Ne oldu onlara?»

«Ha,» dedi Delaney, «Honey Bunch kitapların. Unuttun mu? Liza, bize hamile olduğunu haber verdiğinde, bütün çocuk kitaplarını toplayıp, ona göndermiştik.»

«Belki iade eder,» diye boş bakışlarını kocasından yana çevirip mırıldandı Barbara.

«Ben sana birkaçını bulurum.»

«Yenisini istemem. Eskilerini isterim.»

«Biliyorum, biliyorum,» dedi umutsuzca Delaney. «Kırmızı kapaklı, resimli olanları istiyorsun sen. Ben sana bulurum onları, Barbara. Barbara? Barbara?»

Kadının gözlerindeki bakışlar yeniden anlam kazandı. Barbara, bulunduğu yere döndü, geldi yine. Delaney çok iyi gördü bunu. Şimdi yine kendisine bakıyordu.

«Edward?»

«Evet,» dedi Delaney, «buradayım.»

Barbara gülümsedi, elini kavradı. «Edward,» diye tekrarladı.

«Dinle bak Barbara, biri buraya benimle buluşmaya gelecek. Christopher Langley. Metropolitan'ın eski yöneticilerinden. Sana ondan söz etmiştim.»

«Ha, evet,» diye onayladı Barbara. «Söz etmiştin ya. Lombard olayında kullanılan silahı saptamaya çalışıyor.»

«Tam üstüne bastın,» diye kıvançla bağırdı Delaney, sonra yanağını öpmek için öne doğru eğildi.

«Nereden gerekti bu bakalım?» diye güldü Barbara.

«Sen, sen olduğun için.»

«Edward, Eddie geçen hafta geldiği zaman, dikkat ettin mi, biraz zayıf bulmadın mı Eddie'yi?»

«Evet,» diye başını salladı Delaney. «Biraz bana da zayıf göründü.»

Tutup iskemlesini biraz daha yakına çekti, ellerini avuçlarının arasına aldı, havadan-sudan konuşmaya başladılar: Çalışma odasındaki örtüler, hastane giderlerini karşılamak için Delaney'in birikmiş sigorta primlerini çekip çekmeyecekleri sabah kahvaltısında ne yediği, röntgen servisindeki kaba adam, Barbara'nın ateşini alırken sebepsiz yere ağlamaya başlayan hemşire... Delaney de ona Dorfman'ın yeni görevinden söz etti. Barbara her sabah aynı saatte penceresine gelen güvercini anlattı. Alçak sesle ve hep aynı tonda konuşuyorlar, birbirlerinin söylediklerini zor işitiyor, ama el ele tutuşmuş, nefis bir düet söylüyorlardı.

Odanın kapısı çekingen, ama inatla vuruluncaya kadar devam etti bu. Delaney dönüp, «Girin,» diye seslendi.

Ve Christopher Langley, cin gibi haliyle, nerdeyse ışıltılar saçarak odaya daldı. Ardından da, tıpkı küçük bir muhribi izleyen zırhlı gibi, dul bayan Zimmerman da, yine ışıltılar saçarak sökün etti. Her iki ziyaretçinin de ellerinde paketler vardı: Garip biçimli, kahverengi kağıda sarılmış paketler.

Delaney ayağa fırladı. Langley'in ufacık elini sıktı, dul bayanı başıyla selamladı. İkisini de karısıyla tanıştırdı. Barbara'nın gözleri birden parlayıverdi. İnsanları, özellikle ne olduklarını bilen ve rahat yaşamaktan anlayan insanları severdi.

Konuştular, güldüler, şaşırdılar. Edward'ın, Langley'le özel bir konuşma yapmak isteyeceğini bilen Barbara, yatağına götürülmesi için ısrar etti. Dul bayan

Zimmerman, koca poposunu yatağın yanındaki bir koltuğa yerleştirdi ve kahverengi kağıda sarılı paketini açtı. Gefilte balığı! Hem de evde hazırlanmışı. Dul bayan gefilte balığının besleyici ve hastalıkları iyi eden özelliklerini anlatırken, iki erkek durmuş, gülümseyerek onu onaylıyorlardı.

Çok geçmeden iyi kalpli dul iyice yatağın üzerine eğilmiş, Barbara'nın ellerini etli avuçlarının arasına almış, iki kadın fısıltı halinde ve çok samimi bir sohbete dalmışlardı bile. Erkekler bunu görünce, hemen odanın bir köşesine sığındılar ve koltuklarını birbirine yanaştırıp, onlar da fısıltı halinde konuşmaya başladılar.

«Komiserim,» dedi küçük adam, «her şeyden önce şunu söyleyeyim size, Frank Lombard'ın öldürülmesinde kullanılan silahı tespit edemedim. Kitaplarımı karıştırdım, pek çok müze dolaştım, sürüyle silah gördüm —antika silahlar— hepsi de kafa tasını yaracak silahlar. Ama sizinle aynı fikirdeyim: Cinayette modern bir silah ya da araç kullanıldı. Bunu **taktım** bir kere kafama. Derken geçen hafta, bizim sokaktan aşağı yürüyordum, Con Edison'un işçileri kaldırımı kazmakla uğraşıyorlardı. Her halde yeni bir hat döşemek için. İşleri-güçleri bu zaten. Her neyse, siper gibi bir çukur kazmışlardı. Çukurun içinde, iriyarı bir adam vardı, bir zenci. Bu havaya rağmen, yarı beline kadar da çıplaktı. Nefis bir gövde. Kahramanlara özgü... Ama beni asıl ilgilendiren, adamın kullandığı araç oldu. Bir kazmaydı bu, komiserim. Alelade bir kazma. Bir oduncu baltasının sapı kadar uzun, tahta bir sapı vardı. Bir de her iki tarafında da sivri uçları olan çelik bir başı. Elbette bu, Lombard cinayetinde kullanılamayacak kadar büyük bir şeydi. Birden katilin, silahını saklayarak do-

laştığını söylediğinizi hatırladım. Ama bir insanın koca bir kazmayı saklaması çok zor olur.»

«Evet,» diye onayladı Delaney, «zor olabilir. Yine de kazma, ilginç bir fikir.»

«Asıl kalıbı!» diye biraz daha öne eğilerek seslendi Langley. «Dikkatimi çeken asıl biçimi oldu. Keskin bir uçla biten köşeli bir uç. Bu da bir şey değil, üstelik bu kazmanın iki ucunun da aşağı doğru eğik olduğuna dikkat ettim. Tıpkı, doktorunuzun, yarayı tarif ettiği biçimde. Bunun üzerine, toprak kazmakta ve yapılarda kullanılan bu tür bir kazmanın, daha küçük bir modelinin herhangi bir yerde kullanılıp kullanılmadığını düşünmeye başladım... yani sapı, bir baltanınkinden daha uzun olmayan, bir çeşit kazma.»

Delaney'in suratı bir an asıldı. «Böyle bir araç gördüğümü hiç hatırlamıyorum,» dedi.

«Ben de olduğunu sanmıyorum,» diye onayladı Langley. «En azından altı hırdavatçı dükkanı dolaştım, hiç birinde anlattığım biçimde bir alet yoktu. Ama yedincisinde, bunu, hem de vitrinde teşhir ediyorlardı.»

Elindeki kahverengi kağıda sarılı paketi açtı ve bir araç çıkardı içinden: Bir sihirbaza, sepetinden tavşan çıkartan bir sihirbaza benziyordu. Aracı Delaney'e uzattı. Başkomiser, kalın parmaklarının arasına aldı bunu, seyretti, üst üste defalarca sağa-sola çevirdi. Tarttı, sıkı sıkı kavradı. Sapından tutup salladı. Başını yokladı. Tahta sapını burnuna yaklaştırıp kokladı.

«Ne Allahın belası şeydir bu böyle?» diye sordu en sonunda.

«Duvarcı çekici,» dedi hemen Langley. «Sapı, taze ceviz tahtasından. Başı da, çelik taklidi. Başının bir tarafındaki köşeli ucu gördünüz mü? Bu, tuğlaları çimentonun içine yerleştirip vurarak oturtmak için. Şim-

di bir de sivri ucuna bakın. Aşağıya doğru kıvrık. Alt tarafıysa yatay. Ucun kendisi, kıvrık değil. Uç, keskin bir keskiyle bitiyor. Bu da tuğlaları kırmak için kullanılıyor. Daha bakar bakmaz, aradığımız silahın bu olmadığını anladım. Ama yine de bir başlangıç, değil mi?»

«Elbette,» dedi hemen Delaney. Çekici kısa, sert darbeler savurarak salladı elinde. «Vay canına, hayatımda bilmiyordum böyle bir araç olduğunu. İnsan bununla da bir adamın kafatasını rahatça parçalayabilir.»

«Ama aradığımız bu değil, ha?»

«Hayır, değil,» diye kabul etti Delaney. «Uç tarafı aşağıya doğru kıvrılmıyor. Sonu da keskin ve yatay bir biçim alıyor. Sanırım üç santim kadar var. Bay Langley, ayrıca bilmenizi istediğim bir özellik daha var. Bu aracın sapı tahta. Lombard'ın tahta saplı bir araçla da öldürülmüş olabileceğini kabul ediyorum, ama tecrübelerime dayanarak şunu söyleyebilirim ki, genellikle bu tür araçlar böylesi işlerde saplarından kırılır. Hele araç eski ve kullanılmışsa. Genellikle de çelik başın, tahta sapa geçtiği yerden. Tamamen çelikten yapılmış bir araç, ya da silah bulabilseydik, kendimi çok daha rahat hissederdim. Bu benimki sadece bir sezi, dolayısıyla sizin soruşturmalarınızı hiç bir şekilde etkilemek istemiyorum.»

«Yok, etkilemez, etkilemez,» diye koltuğunda heyecanından zıp oturup zıp kalkan küçük adam bağırdı. «Kabul, kabul! Çelik daha iyi. Ama size olup biten her şeyi anlatmadım ki. Bu duvarcı çekicini bulduğum dükkanın sahibine, bunları neden biriktirdiğini, kaç tanesini sattığını sordum. Hem komiserim, şu dünyada topu topu kaç duvarcı çekici vardır? Kaç duvarcı buna ihtiyaç duyar? Şuna bakın bir kere. Böyle sağlam bir

araç satın alan acemi bir duvarcı, bunu bütün meslek hayatı boyunca kullanmayı düşünmez mi dersiniz?»

Delaney, çekici denemek amacıyla, sallayarak bir kere daha kaldırdı.

«Evet,» dedi. «Bence haklısınız. Sapı belki kırılabilirdi, ama kendisi elli yıl, belki de yüz yıl dayanırdı.»

«Tamam. Neyse, hırdavatçı dükkanının sahibi ne dedi, biliyor musunuz —şu insanlar kendi işleri ve uzman oldukları konular üzerinde konuşmaya ne kadar da meraklı oluyorlar hani—?»

«Bilirim,» diyerek gülümsedi Delaney.

«Neyse, adam dedi ki, kırk yılda bir satabildiğim için biriktirdim, dedi. Yalnız duvarcılara da değil. Yine adamın dediğine göre, defineciler de alıcıları arasındaymış. Şu değerli, ya da yarı değerli taşları arayanlar, değerli maden arayıcıları falan. Birkaç duvarcı çekicini de amatör arkeologlara satarmış. Bunun üzerine adama, ucu keskin bir kenarla değil de, sivri, eğri bir biçimde biten, buna benzer bir başka kazma türü bilip bilmediğini sordum. Böyle bir şeyden söz edildiğini işittiğini, ama hiç görmediğini söyledi. Jeologlar, araştırmacılar, arkeologlar için özel yapılan bir çeşit çekiç. Bu çekicin bir ucu, bir de içeri doğru kıvrık sivri tarafı varmış. Nerelerde kullanılabileceğini sordum adama; bilemeyeceğini söyledi. Yalnız açık hava sporlarıyla ilgili mağazalara uğramamı salık verdi. Buna ne buyrulur, komiserim?»

Delaney adamın yüzüne baktı. «Her şeyden önce, çok iyi bir şey başardığınızı söylemek isterim.» dedi. «Benim yapabileceğimden daha iyisini becerdiniz.» Langley'in minnet dolu bakışları, teşekkürle doluydu. «Umarım ki bu işi sonuna kadar izlemek, dağ - taş dolaşan kimselerin kullandıkları baltanın aşağı doğ-

ru kıvrık uçlu türünün nasıl olduğunu bulmak isterseniz»

«İster miyim?» diye kıvançla sordu Langley. «İstemek ha?» Yatağın yanında hâlâ sessiz sedasız konuşmakta olan iki kadın, birden sohbetlerini kestiler ve merakla başlarını kaldırdılar.

«İstemek ha?» diye daha alçak sesle tekrarladı Langley. «Komiserim, artık duramam ben. Dedektifliğin böylesine büyüleyici bir iş olduğunu hiç düşünmezdim doğrusu.»

«Ha, evet,» diye ciddiyetle onayladı Delaney. «Büyüleyicidir biraz.»

«Hayatımda bu kadar oyalandığımı hiç hatırlamıyorum. Buradan ayrıldıktan sonra, Myra'yla beraber...»

«Myra mı?» diyerek sözünü yarıda kesti Delaney.

«Canım, dul bayan Zimmerman,» dedi eski kulağı kesiklerden Langley. Sonra kızararak başını öne eğdi «Onun da sayısız meziyetleri vardır yani.»

«Bundan eminim.»

«Neyse, telefon rehberinin meslekler bölümüne bakıp, çeşitli mağazaların bir listesini çıkardım. Times alanı çevresinde bir yerde yemek yiyeceğiz, sonra elimdeki listeye göre, tek tek bütün adresleri dolaşıp, bir dağ izci baltasının nerede satıldığını saptamaya uğraşacağım. Tamam mı, komiserim?»

«Tamamen doğru yoldasınız,» diye güven verdi adama Delaney. «Ben de olsam, aynı şeyi yapardım. Eğer uğrayacağınız ilk dört, ya da beş, hattâ bir düzine, hattâ hattâ elli yerde bir şey bulamazsanız, sakın cesaretiniz kırılmasın. Devam edin, inatla.»

«Yo. merak etmeyin, benim de niyetim bu,» dedi oturduğu yerde doğrularak Langley «Önemli bir şey bu, değil mi, komiserim?»

Delaney garip bir bakışla süzdü adamı. «Evet,» diye başını salladı, «hem de çok **önemli**. Bay Langley. yaptığınız iş konusunda bir duygu var içimde. Bunun **çok** önemli olduğunu sanıyorum.»

«Pekâlâ,» dedi Christopher Langley, «öyleyse en iyisi biz gidelim artık.»

«Bu balta bende kalabilir mi?»

«Elbette, elbette. Bana bir yararı yok ki. Yeni bir ilerleme kaydedersek, size haber veririm.»

«**Kaydedersek** mi?»

«Şey... anlarsınız ya. Dul bayan Zimmerman'ı öğle yemeğine götürmek zorundayım. Bana karşı öylesine iyi davrandı ki.»

«Elbette.»

«Ama kendisine hiç bir şey söylemedim, komiserim. Yemin ederim, **hiç bir şey**. Yeğenim için bir dağcı baltası aradığımı sanıyor.»

«Güzel. Yine böyle devam edin. Bu sabahki telefon konuşmamız için de, sizden ayrıca özür dilemeliyim. Herhalde biraz fazla ihtiyatlı davranıyorum ben de. Telefonumun dinlenip dinlenmediğini pek bilemiyorum, ama asla raslantılara papuç bırakamam. Bundan sonra beni telefonla arayacak olursanız, evden arayın ve havadan-sudan söz edin. Beş-on dakika sonra ben sizi, umumi telefondan ararım. Sizin için iyi mi bu?»

«Elbette,» dedi Langley.

Ardından Barbara'ya veda edip, kendisini tekrar ziyarete geleceklerini söyleyerek çıktılar dışarı. Kapı arkalarından kapanır kapanmaz, Barbara'yla Edward birbirlerini süzdüler. Sonra sırayla bastılar kahkahayı.

«Kadını pek sevdim,» dedi Barbara. «Şu kısa tanışmamız sırasında bana pek kişisel sorular sordu, a-

ma bunun basit bir meraktan çok, gerçekten benimle ilgilenildiği için sorulduğuna eminim. Çok sıcak, içten, yürekli bir kadın.»

«Bence Langley'i ağına düşürmeye çalışıyor.»

«Yok canım?» diye meydan okudu Barbara. «Ne olmuş yani? Kocası öldüğünden beri kendisini pek yalnız hissettiğini bana da söyledi kadın. Doğrusu insanın, yaşlanınca yalnız kalması da, hiç güzel bir şey olmasa gerek.»

«Şuna bak,» diye hemen atılıp konuyu değiştirdi Delaney, «duvarcı çekiciymiş bu. Langley bunu bulmayı becerdi işte.»

«Lombard bununla mı öldürüldü?»

«Yo, hayır, ama buna çok yakın bir şeyle. Ne kadar çirkin bir araç değil mi?»

«Evet, şeytana benziyor, n'olursun, çek şunu önümden, şekerim.»

Delaney baltayı tekrar kahverengi kağıda sardı, sonra giderken içerde unutmamak için, katlayıp bir köşeye bıraktığı pardesüsünün altına koydu. Bir koltuk çekip yatağa yanaştı.

«Söyle bakalım, ne yapacaksın şimdi bu balığı?» diye sorarak gülümsedi.

«Biraz yemek isterim, Elbette, sen de tadına bakmak istemiyorsan, Edward.»

«Yok, yok, teşekkür ederim.»

«Her neyse, kadının bunu düşünüp getirmesi bile, çok hoş bir şey. O da, yemeğin hayatta her şey demek olduğunu düşünen ve insanın, işkembesini doldurunca, hiç bir derdi kalmayacağını sanan kadınlardan her halde. Bazan böyleleri haklıdır ya.»

«Evet.»

«Cesaretin kırıldı, değil mi Edward?»

Delaney yerinden kalkıp, yatağın ayak ucunda bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı. Elleri, pantalonunun arka cebindeydi.

«Hiç bir şey olmuyor,» dedi suratını buruşturarak. «Ben de hiç bir şey **yapamıyorum.»**

«Katilin bir sapık olduğundan emin misin?»

«Bu sadece bir fikir,» dedi Delaney, «ama bundan başka akla yakın gelen bir çözüm yolu yok. Yalnız eğer haklıysam, yeni hiç bir şey öğrenmeden, bir cinayet daha işlenmesi gerekir. İnsanı asıl çileden çıkartan da bu.»

«Langley'in getirdiği balta, bir ipucu değil mi?»

«Olabilir. Olmayabilir de. Ama Lombard, bunun gibi bir çekiçle başına vurularak öldürülmüş olsa bile, yine de katili hemen yakalayacağım demek değildir bu. Buna benzer yüzlerce —ne yüzlercesi, binlerce— çekiç vardır. Her gün de sürüyle satılmaktadır. Nereye varabilirim bu ipucuyla?»

«Şöyle gel de, otur hele.» Barbara böyle diyerek yatağının kenarındaki koltuğu gösterdi. Delaney koltuğa çöktü, karısının uzattığı eli tuttu. Barbara, kocasının parmaklarını aldı, yavaş yavaş yanağına yapıştırıp sürttü. Sonra da öptü. «Edward,» dedi. «Zavallı Edward.»

«Gariban polisin tekiyim ben,» diye homurdandı Delaney.

«Hayır,» diye mırıldandı karısı. «Sen iyi bir polissin. Yapabileceğin hiç bir şeyi, sen yapmadın diye düşünemem.»

«Lombard Harekatı, bütün bunları benden önce becerdi,» dedi ümitsizce Delaney.

«Ama adamın ehliyetinin kayıp olduğunu sen buldun.»

«Orası öyle. Tabii bu ne demekse...»

Barbara otuz yıldır bu adamla beraber yaşadığından, polisin kullandığı usulleri en az onun kadar öğrenmişti. «Civarda park etmiş otomobillerin plakalarını tespit ettiler mi?» diye sordu.

«Elbette. Poliş şefi Pauley bunu ihmal etmedi. Üç gece üst üste, çevredeki beş blokta park eden otomobillerin plakaları tespit edildi. Sonra otomobillerin sahiplerine baş vurulup, cinayet gecesi bir şey görüp görmedikleri soruldu. Bunun ne zor bir şey olduğunu sen düşün artık! Ama Broughton bunun altından kalkacak insan gücüne sahipti ve bu iş yapılmalıydı. Ama yine de hiç bir sonuca varamadılar. Tıpkı komşu bloklarda sürdürdükleri araştırmada hiç bir şeye varamadıkları gibi. Sonuç hep sıfır.»

«Occam'ın usturası,» dedi Barbara ve Delaney karısının ne demek istediğini anlayarak gülümsedi.

Delaney, yıllarca önce, Boston bölgesindeki cinayetlerle ilgili yüzdeler ve varsayımlar üzerine bir kriminoloji uzmanının raporunu okurken, 'Occam'ın usturası' biçiminde garip söze raslamıştı. Delaney, raporda verilen yüzdelerin o sırada New York'taki olaylara çok yakın olması karşısında, adamın bulgularına gerçekten inanmış, güvenmişti. Cinayetlerin büyük bir çoğunluğu, cinayet kurbanının akrabaları, ya da 'dostları' tarafından işlenmişti: Anneler, babalar, çocuklar, kocalar, karılar, dayılar, amcalar, teyzeler, halalar, komşular... Yani başka bir deyimle, cinayetlerin çoğu, biribirlerini tanıyan insanlar arasında işlenmişti.

Bostonlu kriminoloji uzmanı, bu bulguların ışığı altında, sorumluların, soruşturmalarını 'Occam'ın usturası' ilkesine uygun olarak yürütmeleri fikrini ileri sürmekteydi.

Pek meraklanan Delaney, Occam ve 'usturası'nın ne olduğunu anlamak için, bütün bir öğleden sonra saatlerini 42'nci caddedeki kitaplıkta sayfa karıştırmakla geçirmişti. Sonra da bulduğu şeyi, Barbara ya anlatmıştı.

«Occam, on dördüncü yüz yıl düşünürlerinden biriymiş,» diye başlamıştı. «Occam'ın felsefesi, 'adçılık' diye biliniyormuş. Doğrusu bunun ne demek olduğunu pek bilemiyorum ben de. Yalnız, galiba evrensel kavramların, aslında var olmadıklarını ileri süren bir düşünce yolu. Her neyse, adam, sorunları çözmekteki kalın kafalılığıyla ün salmış. Gereksiz ayrıntıların bıçak gibi kesilip atılmasından yanaymış. Bu nedenle de düşünce yoluna 'Occam'ın usturası' demişler. Bir sorunun çözümü için çeşitli yollar varsa, en doğrusunun, en açık-seçik olanı olduğunu ileri sürmüş; yani bir başka deyimle, gereksiz bütün ayrıntıları elemek olanağı var.»

«Ama sen zaten bütün hayatın boyunca bunu yaptın Edward.»

«Bana da öyle geliyor,» diye güldü Delaney, «ama ben buna 'zar kesmek' derim. Her neyse, bir on dördüncü yüz yıl düşünürünün benimle aynı fikirde olduğunu bilmek, yine de hoş oluyor. Keşke felsefe hakkında daha çok bilgim olsaydı da, anlasaydım bunları.»

«Anlayamamak seni çok mu üzüyor yani?»

«Yooo... Pek üzmüyor da, zekamın sınırını anlamama yardım ediyor. Yani soyutlamalar üzerine düşünemiyorum pek. Sen de bilirsin, tam üç defa satranç oynamayı denedim, en sonunda vaz geçtim bu işten.»

«Edward, sen olaylardan ve fikirlerden çok, insanlarla ilgilisin. İnsanları anlama konusunda müthiş bir zekan var.»

Şimdi de Barbara şu hastane odasında Occam'ın usturasından söz edince, ne demek istediğini çok iyi anlamış ve gülümsemişti.

«Neyse,» dedi alnını sıvazlayarak, «acaba bizim Occam adlı moruk, mantık dışı sorunları çözümlemek için mantığa baş vurur muydu? Pek merak ettim doğrusu, acaba mantığın ve tümdengelimli düşünce yolunun değerinden şüphe etmiş midir hiç, hele böyle..»

Tam bu sırada odanın kapısı aralandı ve Dr. Louis Bernardi, zeytunî teni, pırıl pırıl gözleriyle içeri süzülüverdi. Boynuna bir de dinleme aracı asmıştı.

Delaney'in elini yarım-yamalak sıktı, sonra sol elinin işaret parmağıyla o gülünç bıyığını şöyle bir okşadı.

«Komiserim,» diye mırıldandı. «Ve de siz, sayın hanımefendi,» diye daha yüksek sesle ekledi, «nasıl hissediyorsunuz bakalım bugün kendinizi?»

Barbara, ayaklarının rahatsız edici bir şekilde şişmeye devam ettiğini, bacaklarındaki kızıllıkların yeniden ortaya çıktığını, ilk antibiyotik iğnelerinden sonra mide bulantılarının şiddetlendiğini açıkladı.

Bernardi, kadının her şikayetinde gülümseyerek ya, «Evet, evet,» dedi, ya da «Bunun benim için hiç bir önemi yok,» diye fikir yürüttü.

Senin için ne önemi olabilir ki, diye öfkeyle düşündü Delaney. Domuz herif, olanlar senin başına gelmiyor ki.

Bu sırada doktor, kadının nabzını ölçüyor, kalbini dinliyor, göz kapaklarını hafifçe yukarı çekip, şaşkın gözlerinin içine bakıyordu.

«Ameliyattan sonra iyi bir düzelme gösteriyorsunuz,» diye cesaret verdi sonra da. «Iştahınızın da düzeldiğini söylediler. Nasıl sevindim buna, hanımefendi.»

«Acaba ne zaman tahmin edersiniz..» diye söze başlayacak oldu Delaney, ama doktor hemen elini uzattı.

«Sabredin,» dedi. «Sabırlı olmalısınız. Ben de sabırlı olmalıyım. Ya!»

Delaney, karısının, bu burnundan kıl aldırmayan kendini beğenmişe nasıl güvendiğini bir türlü anlayamayarak, tiksinmiş gibi başını yana çevirdi.

Bernardi birkaç kelime daha mırıldandı. Barbara'nın elini yavaşça gülümseyerek patpatladı, sonra gitmek üzere döndü. Delaney, odadan çıkmak üzere olduğunu ancak kapıya vardığı zaman gördü.

«Doktor,» diye seslendi, «sizinle bir dakika bir şey konuşmak istiyorum.» Barbara'ya dönüp, «Ben şimdi dönerim şekerim, dedi.»

Hole çıkınca, kapıyı ardından çekip kapattı ve Bernardi'nin karşısına dikilip taş gibi bakışlarını üzerine dikti. «Evet?» diye sordu.

Doktor, hiç bir anlam ifade etmeyen her zamanki hareketiyle ellerini iki yana açtı. «Ne söylememi istiyorsunuz? Kendiniz de görüyorsunuz. Enfeksiyon inatla direniyor. Şu Allahın belası Proteus. Şimdi de bütün antibiyotikleri deniyoruz. Zaman ister.»

«Bir şey daha var ama.»

«Ya? Neymiş o?»

«Karım, birtakım şey belirtileri de göstermeye başladı... şey, nasıl söylesem... mantıksızlık belirtileri. Garip garip bakıyor, birden her şeyden elini-eteğini çekmiş gibi oluyor, pek de anlamlı olmayan şeyler söylüyor.»

«Ne gibi şeyler?»

«Örneğin biraz önce benden birtakım çocuk kitapları istedi. Yani çocukluğunda kendisinin olan ve oku-

duğu birtakım kitaplar demek istiyorum. Uyuşturucu ilaçların etkisinde değil sanırım.»

«Yok, hayır, şimdi değil.»

«Ağrı kesici ilaçlar? Uyku hapları falan olmasın?»

«Hayır. Biz antibiyotiklerin kuvvetini maskelemekten ya da büyütmekten titizlikle kaçınıyoruz. Beni hiç endişelendirmiyor bu, komiserim. Karınız önemli bir ameliyat atlattı. Hâlâ ilaçların etkisi altında. Ateşin de kendisini zayıflattığını kabul edelim. Bu nedenle kısa süreli... ha, ne desek buna, kısa süreli hayalci anları olabilir. Yal Size, olanaklarınız ölçüsünde kendisini neşelendirmenizi salık vereceğim. Nabız atışları düzenli, kalbi de sağlam karınızın.»

«Eskisi kadar sağlam mı?»

Bernardi anlamsız bir yüzle karşısındakini süzdü. «Komiserim,» dedi yumuşak bir sesle —ve Delaney bunun ardından ne geleceğini çok iyi tahmin etti— «karınız beklenen gelişmeyi göstermektedir.»

Başını salladı, döndü, bir dansör kadar zarif adımlarla, sanki kayarak, uzaklaştı. Delaney, adamın bir şeyler bildiğinden, bir şeylerden şüphe ettiğinden, fakat bunu sözle ifadeye yanaşmadığından emin, boğazı amansız bir kızgınlıkla daralarak, olduğu yerde tek başına kaldı. Her yönden kuşatılmış ve itilip kakılıyormuş gibiydi. Mesleğinde de, özel yaşantısında da. Evrendeki tanrısal düzen üzerine neler söylemişti Thomas Handry'e? Şimdiyse bu düzen yıkılıyor, yavaş yavaş ellerinin arasından kayıp gidiyor, manyak bir katille, karısının vücudunu kemirerek beslenen gözle görünmez canavarlar karşısında yenik duruma düşüyordu.

Devriye gezen polis memurundan, polis müdü-

rüne kadar, emniyetçilerin hepsi de dolunay zamanı ne bekleyeceklerini çok iyi bilirlerdi: Uyur-gezerler, birtakım sesler işiten kadınlar, komşu apartmandan elektronik ışınlarla bombardıman edildiklerini söyleyen erkekler, dünyanın sonu geldi diye tutturanlar, gece yarısı çırılçıplak sokağa fırlayanlar, koşarken bir yandan da işeyenler.

Delaney de şimdi, savaş, cinayet, anlamsız şiddet gösterileri, amansız hastalıklar, kaba kuvvet, tedhiş ve kendi durumundan memnun doktorun kaypak ve ballandırarak söylediği sözleri düşünürken acaba Dolunay Çağı'nda yaşamıyor muyuz diye geçirdi aklından. Dünyada düzen bozulmuş, mantıksızlık zafere erişmişti.

Toparlandı, dudaklarına yapmacık bir gülümseme oturttu ve yine karısının hasta odasına girdi.

«Lombard cinayetini çözmenin benim için neden bu kadar önem taşıdığını birden anladım,» dedi karısına. «Çünkü cinayet, 251'inci Bölge'de işlendi. Benim dünyamdır orası.»

«Occam'ın usturası,» diye başını salladı Barbara.

Delaney biraz sonra evine döndü ve Mary, hazırladığı jambonlu bir sandviçle bir şişe buz gibi birayı çalışma odasına getirdi. Telefon rehberini açıp, Honey Bunch'ın resimli kitaplarından ellerinde olup olmadığını sormak üzere, elden düşme kitap satan kitapçıların numarasını ararken yemeğini de yedi.

Kimi aradıysa, ne istediğini sanki şıp diye anlayıveriyordu: 1920'lerin başında, Grosset-Dunlap yayınevinin çıkarttığı kitaplar. Yazarın adı Helen Louise Thorndyke'tı. Fakat hiç birinde kitap kalmamıştı. Kitapçılardan biri adını ve adresini alıp, bir

yerlerden bulmayı vâdetti. Bir başkası da, ikinci ve Üçüncü caddelerdeki şık 'antikacı butikleri'ni dolaşmasını salık verdi. Bunlar, 'Americana hasreti' üzerine ihtisas yapmış dükkanlardı.

Garip... ama bu gülünç iş Delaney'i sakinleştirmişti. Telefonları ve yemeğini bitirdiğinde, yeniden çalışmaya dönmeye kararlıydı. Bilerek ve hiç bir şey sormadan çalışmak, iş çıkarmak.

Kitaplarının arasına dalıp, yüzeysel de olsa, kitle halinde adam öldüren katillerin serüvenlerini, çözümlenmelerini ve nasıl ele geçirildiklerini işleyen ciltleri bir bir ayırdı. Koltuğun kenarındaki masanın üzerine yığılan kitap dizisi, pek de yüksek sayılmazdı doğrusu; bu konuda fazla yazılıp çizilmemişti anlaşılan. Koltuğa çöker gibi oturdu, okumak için kullandığı kalın çerçeveli gözlüklerini taktı ve Lombard cinayetiyle bir benzerliği olmayan bölümleri elinden geldiği kadar atlayıp, sadece kaymağını alarak, kitap sayfalarının arasına daldı.

Gille de Raix, Verdoux, Karındeşen Jack, sonra da daha yakın zamanlardan Whitman, Speck, Unruh, Boston Canavarı, Panzram, Manson, kurbanının rujuyla banyodaki aynanın üzerine «Daha çok insan öldürmeden beni tutun» diye yazan Chicagolu oğlan. İnsanoğlunun sapıklığının üzücü, can sıkıcı bir tarihçesi. Ama hepsinden de üzücü olanı, Delaney'in, katile de kendi korkulu şehvetinin ya da kâbuslarının oyuncağı olmuş bir kurban gözüyle bakmasıydı.

Fakat örnek diye alınacak biri yoktu, hiç değilse kendisi seçemiyordu bir örnek, hem de düzinelerle, yüzlerce, binlerce arasından seçemiyordu, çünkü her katil, apayrı bir kişiydi ve hepsinin kendine özgü nedenleri vardı. Eğer bir ortak yanları varsa, o da her

insanda bulunuyordu: **Modus operandi** (*) hep birbirine benziyor, aynı silah kullanılıyordu. Ve hemen hemen bütün olaylarda, cinayetler arasında geçen zaman, giderek kısalıyordu. Katil, nerdeyse giderek hızlı bir tempoya giriyordu: Çok! Daha çok! Çabuk! Daha çabuk!

Bir başka garip öğe de, dizi halinde cinayet işleyen katillerin, hemen hep erkek oluşlarıydı. Birden çok cinayet işleyen kadınlar, parmakla gösterilecek kadar azdı; Ohiolu Domuz Karı bunlardan biriydi, Beck-Fernandez de öteki olaydı. Ama bu, birkaç cinayet işleyen dişi katiller de, hep para hırsıyla işlemişlerdi cinayetlerini. Erkeklerse, amansız bir istekle, delice kızgınlıklarla, çılgın tutkularla işliyorlardı cinayetlerini.

Oda karardı; Delaney masa lambasının düğmesine bastı. Mary iyi geceler dilemek için uğradı. Delaney de kalkıp kadını geçirdi, sonra ardından ön kapıyı kilitledi, sürmeledi. Yine odasına dönüp, bir örnek, sürekli tekrarlanan bir sebep-sonuç bulmak, yüzdeleri hesaplamak üzere okumaya başladı.

Ön kapının zili çaldığında, saat akşamın beşi olmak üzereydi. Okuduğu ilginç kitabı masanın kenarına bıraktı —Hitler'i siyasî bir lider olarak değil de, bir katil olarak çözümlemeye çalışan bir eser— ve hole yürüdü. Kapının önündeki sahanlığın lambasını yaktı, yandaki camdan sarkıp dışarı baktı. Christopher Langley, elinde yeni ve beyaz bir pazar çantası, dikiliyordu. Delaney, kapının kilidini açtı.

«Komiserim!» diye kuşkuyla bağırdı Langley. «Sizi rahatsız etmiyorum ya? Telefon etmek istemedim, evim de sizinkinin yolu üzerinde olduğu için, fırsatı kaçırmadım ve...»

(*) «Davranış biçimi» anlamına gelen bu kavramla, cinayet işleniş biçimi kastediliyor.

«Beni rahatsız falan ettiğiniz yok canım. Buyrun, buyrun girin içeri.»

«Vay canına, ne güzel bir ev bu böyle.»

«Eskidir, ama rahattır.»

Aydınlık çalışma odasına girdiler.

«Komiserim, bugün...»

«Durun, bir dakika. Önce lütfen bir içkimi kabul edin. Ne istersiniz?»

«Şarap?»

«Şu an için, özür dileyerek yok diyeceğim. Ama sek bir vermut verebilirim. Olur mu?»

«Harika, tam öğrenci işi. Buz istemem. Ufak bir kadeh yeter, lütfen.»

Delaney mütevazi içki dolabının başına geçti, Langley'e küçük bir kadeh vermut doldurdu, kendisi de bir cin. Langley'e vermutunu uzattı, sonra onu maroken koltuğa rahatça yerleştirdi. Masa lambasının ışığından çıkmak için birkaç adım geri çekildi ve kadehini kaldırdı.

«Sağlığınıza, efendim.»

«Sizin de. Eşinizin de.»

«Teşekkür ederim.»

İkisi de kadehlerini diktiler.

«Evet,» dedi Delaney, «ne yaptınız bakalım, şimdi söyleyin.»

«Ah komiserim, ah, bir sersemlik ettim, **öyle** bir sersemlik ettim ki... Gözle görünen, öncelikle yapmam gereken şeyi yapmıyorum.»

«Biliyorum,» dedi yine Occam'ın usturasını hatırlayıp, gülümseyen Delaney. «Aynı şeyi ben de kaç defa yapmışımdır. Ne oldu?»

«Size hastanede de söylediğim gibi, rehberin sarı sayfalarını karıştırıp, şehir merkezinde gezi aracı sa-

tan mağazaların bir listesini çıkardım. Yani kaya araştırıcısının kullandığı sivri uçlu bir çekici satabilecek mağazaların. Dul bayan Zimmerman'la birlikte yemek yedik —nefis bir dil balığı dolması yapmıştım— sonra birlikte dolaşmaya çıktık. Altı ayrı mağazaya uğradık, hiç birinde kaya kıracak çekiç yoktu. Hattâ bazıları neden söz ettiğimi bile anlamadılar. Myra'nın yorulduğunu görünce, onu bir taksiye atıp, eve geri yolladım. Bu gece yemeğimi o hazırlıyor. Laf aramızda çok kötü bir aşçı olduğunu da söyleyeyim. Araştırmalarıma bir gün sonra devam etmeden önce, birkaç mağazaya daha uğrayayım dedim. Sırada, Abercrombie-Fithc adlı bir yer vardı. Bunlarda bir kaya araştırıcısı çekici olduğu belliydi. Çünkü şehrin böylesi araç satan en büyük mağazası buydu. Aslında işe buradan başlamam gerekirdi. İşte bu yüzden sersemin biri olduğumu söyledim ya. Her neyse, işte bulduğum araç.»

Eğildi, aracı beyaz torbasından çıkarıp, başkomiser Delaney'e uzattı.

Çekiç, hâlâ havası boşaltılmış plastik torbasının içindeydi ve üzerindeki bir kartta, «Kaya koleksiyoncularıyla arkeologlara özellikle tavsiye edilen madenci baltası» yazılıydı. Tıpkı duvarcı çekici gibi, bunun da tahta bir sapı ve çelik başı vardı. Başının bir tarafı köşeli bir çekiç biçimindeydi. Öbür tarafıysa, on santimetre uzunluğunda sivri bir uç. Köşeli bir biçimde başlıyor, ucuna doğru giderek sivrileşiyordu. Aracın bir de, bele takıp taşımak için yapılmış deri kılıfı vardı. Bütünü, bir balta büyüklüğündeydi: Tek elle kullanılabilecek bir araç.

«Ucunun sivriliğine dikkat edin,» diyerek işaret etti Langley. «Sivri bir uçla bitiyor, ama asıl uç aşağıya doğru kıvrık değil. Üst yüzeyi kıvrık, ama alt yüze-

yi hemen hemen yatay, sapıyla nerdeyse aynı açıda. Elbette, sap da tahta. Buna rağmen bizim aradığımıza en yakın olanı, değil mi?»

«Hiç şüphe yok,» dedi kesinlikle Delaney.

«Eğer ucu aşağıya doğru kıvrık olsaydı, buydu derdim. Plastik muhafazasını açabilir miyim?»

«Elbette.»

«Siz de avuç dolusu para harcıyorsunuz yani.»

«Saçma.»

Delaney plastik kılıfı açıp, baltayı eliyle tarttı.

«Sanki bu,» diye onayladı. «Sivri bir uçla biten bir çeşit kazma. Ucun, aşağı-yukarı üç santimetre dibinden itibaren. Üstelik bir insanın kafatasını yaracak kadar da ağır. Hem de kolayca. Belki de budur Bunu, Lombard'a otopsi yapan adlî tabibe göstermek isterdim.»

«Hayır, hayır,» diye karşı çıktı Langley. «Size henüz her şeyi anlatmadım. Bu nedenle, akşam size uğradım ya. Bu aracı, kamp eşyaları, bölümünden aldım, asansörlere doğru yürüyordum. Bu sırada ski ve dağcılık araçları satılan yerin önünden geçtim. Bileceksiniz, sırt çantaları, çiviler, halkalar, buna benzer şeylerin satıldığı yer. İşte orada, duvara asılı çok ilginç bir şey vardı. Şimdiye kadar hiç görmediğim, aşağı-yukarı doksan santimetre boyunda, iki ağızlı bir araç. Işte aradığımız silah bu, diye düşündüm birden. Kolay kolay saklanamayacak kadar hantal bir şey. Sapı da tahta. Sapı, sivri bir çelik parçasıyla bitiyordu, ama beni asıl ilgilendiren, başı oldu. Görünüşte krom kaplı çeliktendi baş kısmı. Bir tarafı, bir çeşit kazma gibi keskiye benzer küçük bir ağızla bitiyordu. Öbür tarafıysa, tam bizim aradığımız biçimdeydi. On, on üç santimetre uzunluğunda, sivri uçlu bir kazma ağzı. Baş-

langıcı köşeliydi. Her iki yana doğru aşağı-yukarı üç santimetre genişliği vardı. Sonra, bir üçgen gibi daralarak iniyor, dibinden üç santimetre kadar uzunlukta daralıp sivrileşiyor, inceliyor, içeri doğru kıvrık bir uçla bitiyordu. Komiserim, düşünebiliyor musunuz, **bütün uç aşağıya doğru kıvrıktı.** Üstü de, altı da. Hattâ ucu öylesine sivriydi ki, kullanılmadığı zaman bozulmasın diye küçük bir lastik kılıf geçirilmişti başına. Ucun iç alt tarafında da, testere gibi dört küçük diş vardı. Kesmek için konmuş olmalıydı bu dişler. En sonunda tezgahtarı çağırıp, bu ilginç aracın neye yaradığını sordum. Adam, buz baltası olduğunu söyledi. Nerede kullanılır bu diye sordum, adam da..»

«Ne?» diye bağırdı birden Delaney. «Ne dediniz?»

«Tezgahtara nerede kullanılır bu diye sordum..»

«Hayır, hayır,» diye sabırsızca atıldı komiser. «Tezgahtar ne demişti araç için?»

«Buz baltası.»

«Aman Allahım!» diye derin bir soluk aldı komiser. «Leon Troçki. Mexico City. Bin dokuz yüz kırk.»

«Ne, anlamadım? Anlayamıyorum, komiserim.»

«Leon Troçki canım. Stalin Rusyası'ndan kaçan biri, kaçan, ya da sürgüne gönderilen; doğrusu ben de pek iyi hatırlayamıyorum. Sonra bakarım. Troçki, Lenin ve Stalin bir zamanlar eşit güçteytiler. Derken Lenin öldü. Stalin de 'Bir Numaralı Adam' olmak istedi. Bunun üzerine Troçki nasıl olduysa oldu, Rusya dışına çıktı, Mexico City'ye sığındı. Bin dokuz yüz kırkta adamın izini buldular. Her neyse, hiç değilse katilinin, Sovyet Gizli Polisi'nin bir ajanı olduğunu söylediler. Ayrıntıları pek hatırlayamıyorum. Ama o da Troçki'yi bir buz baltasıyla öldürmüştü.»

«Herhalde bu cinayetle, Frank Lombard'ın öldü-

rülmesi arasında bir ilişki olduğunu sanmıyorsunuz, değil mi?»

«Yok canım. Aklıma gelmedi bile bu. Bir kere bakacağım, ama böyle bir şey olduğunu sanmıyorum.»

«Ama Lombard'ın bir buz baltasıyla öldürüldüğünü mü sanıyorsunuz?»

«İzin verin de içkinizi tazeleyeyim,» dedi Delaney. İçki dolabına kadar gitti, ikisi için de doldurduğu kadehlerle geri döndü. «Bay Langley, dedektifliğin iş mi, meslek mi, sanat mı, yetenek mi olduğunu bilmiyorum. Ama bildiğim bazı şeyler var. Bir insana, nasıl olimpiyatlarda bin beş yüz metre şampiyonu ya da büyük bir artist olmasını öğretmek olanağı yoksa, iyi bir dedektif olmasını da öğretemezsiniz, bu bir. İkincisi de, bir insan ne kadar yetenekli ve açıkgöz olarak işe başlarsa başlasın tecrübe sahibi olmadan iyi bir dedektif olamaz. Aradan ne kadar çok yıl geçerse o kadar iyi. Bu işin içinde bir süre yuğrulduktan sonra, birbirine benzeyen örnekleri görmeye başlarsınız. İnsanların cinayet nedenleri silahları, bir yere girme metodları ve kaçış yolları, temize çıkmak için buldukları deliller, hep aynıdır. Aynı şeylerin durmadan tekrarlandığını görürsünüz. Zorlanan pencereler, ekmek bıçakları, yırtılan perdeler, bükülen demirler, kırılan kilitler, fare zehiri... bir sürü şey. Hepsi tanıdık olur sonunda. İşte bu Lombard cinayetinde de beni şaşırtan, gerçekten çok şaşırtan şey, daha başından beri, şimdiye kadar işlenen cinayetlerle **benzer** hiç bir yönünün bulunmamasıydı. Hiç ama! Elbette, ilk tepki, yani yüzdelere dayanarak üzerine eğildiğim şey, cinayetin bir akrabası, tanıdığı, Lombard tarafından bilinen biri tarafından işlendiğini düşünmek oldu. Sonuç olumsuzdu. İkinci ihtimal, bunun bir soygun, adî bir cürüm ol-

duğuydu. Sonuç yine olumsuz çıktı. Adamın parasına bile dokunulmamıştı. İşin kötüsü, cinayetin hangi silahla işlendiğini de bulamıyorduk. Ama siz, şimdi içeri dalıyor ve, 'buz baltası' diyorsunuz. Sanki sihirli iki sözcük! Çıt! Troçki de bir buz baltasıyla öldürülmüştü. Böylece birden benzer bir şey bulmuş oluyorum. Önceden de kullanılan bir cinayet aracı. Biliyorum, bunu açıklamak biraz zor bay Langley ama şimdi kendimi işin başında olduğundan çok daha iyi hissediyorum. Sanırım kıpırdanmaya başladık. Sayenizde.»

Adamın suratı birden kıpkırmızı oldu.

«Özür dilerim,» dedi Delaney. «Sözünüzü yarıda kestim. Abercrombie-Fitch'teki tezgahtarın, buz baltası neye yarar diye sorduğunuzda verdiği cevabı anlatıyordunuz. Ne dedi adam?»

«Ha?» dedi şaşkınlıktan henüz kurtulamayan Langley. «Ha, tamam, bu aracın dağ tırmanışlarda kullanıldığını söyledi. Tersine dayanarak baston gibi kullanmanız olanağı da var. Buz üzerinde tırmanıyorsanız, sapının ucundaki sivri yeri kara, ya da buza saplayabilirsiniz. Adam ayrıca, buz baltalarının sapındaki ucun çeşitli biçimleri olabileceğini de anlattı. Ya gördüğüm gibi sivri uçlu olurmuş, ya da ski sopaları gibi, küçük bir tekerlekle bitermiş, bu da yumuşak kar üzerinde kullanılırmış. Bunun üzerine tezgahtara, tek elle kullanılabilecek daha kısa, ama başı aynı biçimde başka buz baltaları olup olmadığını sordum. Pek belirli bir şey söyleyemedi; emin değildi. Ama böyle bir aracın olabileceğini, bütününün çelikten yapılmış olması ihtimalinin bulunduğunu söyledi. Düşünün bir kere, komiserim! Tek elle kullanılabilecek, baştan aşağı çelikten, ucunun bir tarafı aşağıya doğru kıvrık ve üstelik kıvrılırken sivrileşen bir araç. Bu sizi ilgilendirmez mi?»

«Harika!» diye sevinçle bağırdı başkomiser Delaney. «Düpedüz harika! Artık bilinen bir silah, önceden bir başka cinayette de kullanılmış bir silahla karşı karşıyayız. Çok iyi anlıyorum. Bay Langley, siz harikalar yarattınız!»

«Aman canım,» diyerek gülümsedi ihtiyarcık. «Talihim yaver gitti de, ondan. Doğru söylüyorum.»

«Siz talihinizi kendiniz yarattınız,» diye cesaret verde Delaney. «Benimkini de. Talihimizi. Doğru yol izlediniz. Tezgahtar size, tek elle kullanılabilecek bir buz baltasını nerede bulabileceğinizi de söyledi mi?»

«Şey... hayır. Ama New York'ta, kamp ve dağcılık araçları satan pek çok mağaza olduğunu söyledi: Baltalar, el baltaları, çivili ayakkabılar, özel sırt çantaları, naylon halatlar ve buna benzer şeyler. Bu mağazaların, bir yerde herhalde listesi vardır. Belki de telefon rehberinin sarı sayfalarında. Yoklayayım mı, komiserim?»

Delaney, ileri doğru iki hızlı adım attı, küçük adamı iki kolundan birden yakaladı.

«Yapabilir misiniz bunu da?» diye gürledi. «**Yapabilir misiniz,** ha? Bence yaparsınız. Öylesine iyi beceriyorsunuz ki bu işleri. Tek elle kullanılabilen ve sırf çelikten buz baltası bulmayı deneyeceksiniz; kim satar, kim satın alır, bunu saptayacaksınız. Bu arada ben de Troçki cinayetine bir göz atayım, belki cinayet aracının bir fotoğrafını bulabilirim. Ayrıca dağcılar üzerine de daha çok bilgi toplamam gerek. Kıpırdanmaya başladık, bay Langley. Şimdi gerçekten bir şeyler **yapıyoruz.** Ya ben sizi telefonla ararım, ya da siz beni arayın. Canı cehenneme güvenliğin. Öyle hissediyorum ki —hissetmek ne kelime, **biliyorum**— doğru iz üzerindeyiz. İç güdü mü dersiniz? Belki... Bunun

mantıkla hiç bir alıp vereceği yok. Ama doğru olduğu **hissediliyor.»**

Buz baltasını bulmak için planlar yapmaya can atan ve içi kaynayan Langley'i dinledi. Baş salladı, gülümsedi, Langley'in söylediklerinin hepsine peki dedi, en sonunda adamı kibarca sepetledi, kapıyı ardından kapatıp kilitledi, yine çalışma odasına döndü. Yemek saatinin geldiğini anlamıştı, ama öylesine heyecanlıydı ki. Elleri pantalonunun arka cebinde, başı eğik, masasının önünde bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı.

Derken telefon rehberini kaptı, numaraları inceledi ve Thomas Handry'ın gazetesini aradı. Santraldan kendisini istihbarata bağladılar, oradan da Handry'ın çıktığını söylediler. Handry'ın evinin telefonunu istedi, ama numarayı vermediler.

«Rehberde yok mu numarası?» diye sordu Delaney.

«Evet, yok.»

«Ben New York polis örgütünden başkomiser Edward X. Delaney,» dedi en ciddi sesiyle Delaney. «Resmi bir iş için aramıştım kendisini. Diretirseniz, Handry'ın ev numarasını telefon idaresinden de alabilirim. Ama siz verirseniz zamandan kazanmış olurum. Benim hakkımda soruşturma yapmak isterseniz, Center sokağındaki adamınızı arayın. Neydi adı... Slawson, değil mi?»

«Slawson geçen yıl öldü.»

«Ya, doğrusu üzüldüm buna. İyi bir muhabirdi.»

«Evet. Bir dakika, ayrılmayın, komiserim.»

Adam biraz sonra tekrar konuştu ve Handry'ın evinin telefon numarasını verdi. Delaney teşekkür etti, telefonu kapattı, birkaç saniye bekleyip, tekrar açtı

ve numarayı çevirdi. Cevap yok. On dakika bekleyip, yine açı. Yine cevap yok.

Buzdolabında da yiyecek pek bir şey kalmamıştı; öğlende yediği jambonla, bir parça da salata. İki dilim jambon kesti, bir dilim de domatesle salatalık. Jambonun üzerine bol hardal sürdü, salata artıklarını da doldurdu. Lokmalarını çabuk çabuk çiğneyerek yedi sandviçini. Bir an önce hastaneye dönmek istediğinden, durmadan saatine bakmayı da unutmadı.

Tabağıyla bardağını bir tasın içine koydu, ellerini yıkadı, Handry'ı aramak için yine çalışma odasına döndü. Bu sefer yakaladı adamı.

«Alo?»

«Thomas Handry'la mı konuşuyorum?»

«Evet.»

«Ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«O, merhaba komiserim. Nasılsınız?»

«Eh, iyiyim, ya siz?»

«Bomba gibiyim. Süresiz izin aldığınızı duydum.»

«Evet, doğru.»

«Karınızın hasta olduğunu biliyorum. Çok üzüldüm buna. Umarım biraz daha iyidir.»

«Evet. Teşekkür ederim. Handry, senden bir ricam var.»

«Neymiş o, komiserim?»

«Her şeyden önce, Leon Troçki'nin bin dokuz yüz kırkta Mexico City'de öldürülmesiyle ilgili bazı bilgiler rica edeceğim. Sanırım sizin gazetenin arşivinden bir şeyler çıkartabilirsiniz.»

«Troçki'nin bin dokuz yüz kırkta Mexico City'de öldürülmesi mi? Aman Allahım, bu iş ben doğmadan olmuş, komiserim.»

«Biliyorum.»

«Ne istiyorsunuz?»

«Zor bir şey değil. Sadece, o zamanın gazetelerinin olayı nasıl aktardıklarını. Nasıl kimin tarafından öldürüldüğü, kullanılan silah. Eğer cinayette kullanılan aracın bir de fotoğrafı yayınlanmışsa, bunun da bir fotokopisini isterim.»

«Nedir bu işin içyüzü kuzum?»

«Gelelim ikinci konuya,» diye soruyu duymamazlıktan gelerek devam etti Delaney. «New York'taki en iyi dağcının adını ev adresini istiyorum senden. En iyisinin, hem tecrübe hem de ustalık bakımından. Her halde bunu da spor servisinden öğrenebilirsin.»

«Olabilir. Yalnız lütfen, bunlar neye yarayacak, söyler misiniz?»

«Yarın benimle kafa çekmeye gelir misiniz? Şöyle saat beşe doğru?»

«Şey... elbette. Gelirim herhalde.»

«O zamana kadar istediklerimi öğrenebilir misin?»

«Çalışırım.»

«Güzel. O zaman söylerim ben de size.» Delaney, Dr. Ferguson'la birlikte yemek yedikleri ızgaracının adresini verdi. «Tamam mı Handry?»

«Elbette. Elimden geleni yapmaya çalışacağım. Troçki ve dağcı... Oldu mu?»

«Oldu. Yarın görüşmek üzere.»

Delaney evden dışarı fırlayıp, ikinci caddede bir taksiye atladı. Bir çeyrek sonra hastanedeydi. Daha karısının odasının kapısını yavaşça açar açmaz, hemen uyuduğunu gördü. Ayak parmaklarının ucuna basarak plastik koltuğa kadar yürüdü, lambayı söndürdü, pardesüsünü çıkardı. Elinden geldiği kadar sessizce yerine oturdu.

Pek az kıpırdanarak, tam iki saat bekledi. Belki birkaç dakika dalmış olabilirdi, ama daha çok karısına baktı. Barbara derin ve sakin bir uykuya dalmıştı. Odaya kimse gelmedi. Koridordaki sesleri zorlukla işitebiliyordu. Aklı, birbiriyle hiç bir ilişkisi olmayan konular üzerinde koşup dolaşırken, devam etti oturmaya: Çocukları, Handry, Langley, Broughton, dul bayan Zimmerman, buz baltası, Thorsen ve Johnson bir otomobil ehliyeti... bir sürü yapışkan düşünce, kısa bir filmden çabuk çabuk geçen sahneler, birbirleriyle karışan, öne çıkan, silinen sahneler...

İki saatin sonunda not defterine bir mesaj karaladı, sayfayı kesip kopardı, yatağın başucundaki masanın üzerine koydu. «Seni görmeye geldim. Sen neredeydin? Sevgiler ve menekşeler. Ted.» Tekrar ayak parmaklarının ucuna basarak odadan çıktı.

Yolda soyulacağından emin, yürüyerek döndü eve, ama bir şey olmadı. Çalışma odasına kapanıp, dizi cinayetlerin hikâyelerini, nedenlerini ve usullerini okumaya devam etti. Bir örnek bile yoktu.

En sonunda kitapları bir kenara itti. Gece yarısını biraz geçe, çalışma odasının ışığını söndürdü. Aşağıya, zemin katına inip pencereleri ve kapı kilitlerini yokladı. Yukarı çıkıp soyundu, sıcak bir duş yaptı, traş oldu. Temiz pijamalarını giydi. Banyodaki aynada gördüğü vücudunun görüntüsü, hiç de umut verici değildi. Her şeyi —yüzü, boynu, göğsü, karnı, baldırları, kalçaları— sanki çökmüş gibiydi.

Yatağa girdi, başucundaki lambayı söndürdü ve bir saat kadar gözünü kırpmadan yattı. Durmadan sağa-sola dönüyor, kafası durmadan çalışıyordu. En sonunda lambayı açtı, yün terliklerini geçirdi ayaklarına, yine çalışma odasına indi. «Şüpheliler» yazılı

listeyi aldı. «Fizikî özellikler» sütununun altına «sporcu mu?» diye yazmıştı. Bunu çizip, altına «Dağcı mı?» diye yazdı. En aşağıya, «Ek notlar»a da, «Bir buz baltası var mı?» sorusunu ekledi.

2

DİPLOMAT ÇANTASININ kilidini açan Thomas Handry «Bana pek vakit bırakmadınız ki,» dedi. «Olayın siyasal yönünden çok cinayet bölümüyle ilgileneceğinizi düşünerek, ölümle ilgili bölümleri toparladım.»

«İyi tahmin etmişsiniz,» diyerek onayladı komiser Delaney. «Bu arada emniyet örgütüyle ilgili bütün yazılarınızı okudum. Doğrusu, dışardan birisi için, çok güzel.»

«Çok çok teşekkür iltifatınıza.»

«Siz şair olmak istiyordunuz, değil mi?»

Handry birden afallayıp sarsılır gibi oldu. Arkasına dayandı, okumak için taktığı gözlüklerini çıkarttı.

«Nereden öğrendiniz bunu?»

«Kullandığınız sözcüklerden ve cümlelerden. Ayrıca ritm. Üstelik polislerin iç dünyalarına girmek istiyorsunuz. İyi bir denemeydi bu.»

«Öyle... Ama insan şiir yazarak yaşayamaz ki.»

«Evet. Orası öyle.»

Handry sıkılmıştı. Kağıt kaplı duvarlara, maroken iskemlelere, eski levhalara ve sararmış, tozlu afişlere daldı.

«Burasını sevdim,» dedi. «Şimdiye kadar hiç

gelmemiştim. Galiba geçen yıl açtılar, sonra da her şeyin üzerine pislik serptiler. Ama iyi becermişler doğrusu. Gerçekten eski bir yere benziyor.»

«Gerçekten eskidir,» diye temin etti Delaney. «En azından yüz yıllık. Uydurma değil. Bira nasıl»

«Gerçekten iyi. Peki, başlayalım bakalım.» Çantasından elle yazılmış bir takım notlar çıkartıp, hızlı hızlı okumaya başladı.

«Leon Troçki. Dar-dar-dar-dar. Rus İhtilalinin ve sonraki dönemin liderlerinden biri. Bir düşünür. Stalin kendisini ülkeden attığı halde, yine de güven duyamamış. Troçki, Rusya dışında bile komplo kurabilirmiş. Mexico City'ye yerleşmiş. Elbette, her şeyden kuşkulu. Hep diken üzerinde. Ama dört duvar arasında da yaşayamaz ya. Jacson adında bir adam, kendisiyle tanışıyor. Gazetelerdeki haberlerde, iki biçimde yazılmış adı: **Jacson** ve **Jackson.** Beyaz ırktan bir erkek. En az altı ay Troçki'yi görmeye gitmiş. Dost olmuşlar. Ama Troçki yanında sekreteri ve koruyucuları olmadan **hiç kimseyle** görüşmüyormuş. Yirmi ağustos bin dokuz yüz kırk günü Jacson yine Troçki'yi görmeğe geliyor. Niyeti, yazdığı bir makaleyi, Troçki'ye okumak. Bu yazının konusunun ne olduğunu bulamadım. Herhalde siyasî bir şey olsa gerek. Jacson, çalışma odasına buyur ediliyor. İlk defa sekreterlerine haber verilmiyor. Jacson'un sonradan verdiği ifadeye göre, Troçki yazıyı okumaya başlamış. Masanın ardında oturuyormuş. Jacson solunda durmuş. Sırtında bir yağmurluk var, cebinde de bir buz baltası, bir tabanca, bir de hançer. Diyor ki...»

«Bir dakika, bir dakika,» diye atıldı Delaney. «Jacson'un cebinde bir buz baltası mı varmış? Olamaz. Hiç uymuyor bu.»

«Haberlerden birinde, baltanın, yağmurluğun cebinde olduğu yazılı. Bir diğerinde de, Jacson'un yağmurluğunun altında saklı, deniyor.»

«Saklı. Bakın, bu daha iyi.»

«Tamam. Troçki, Jacson'un yazısını okuyor demiştik. Jacson, yağmurluğunun altındaki ya da cebindeki buz baltasını alıyor ve Troçki'nin tepesine indiriyor. Troçki feryadı basıp, Jacson'un üzerine saldırıyor, sol elini ısırıyor. Harika bir şey. Sonra geri kaçıyor. Sekreterleri bu sırada içeri dalıp, Jacson'u kıskıvrak yakalıyorlar.»

«Peki, tabancayla hançer niçin yanında?»

«Jacson, Troçki'yi öldürdükten sonra, bunları da intihar etmek için kullanacağını söylüyor.»

«Olabilir. Troçki, hemen çalışma odasında ölüyor mu?»

«Hayır. Aşağı-yukarı yirmi altı saat daha yaşamış. Sonra ölmüş.»

«Darbenin yönü hakkında bir ayrıntı var mı?»

«Bildiğim kadarıyla Troçki'nin tepesinin orta yerine indirmiş darbeyi. Troçki oturuyordu, Jacson da ayaktaydı bu sırada.»

«Adama ne oldu?»

«Jacson mu? Hapse atıldı. Galiba GPU tarafından düzenlenen bir firar girişimi sonuçlanmadı. Rus Gizli Polis örgütünün adı o zamanlar böyleydi. Jacson'un bugün nerede olduğunu, hattâ sağ olup olmadığını da bilmiyorum. Geçen yıl Troçki üzerine bir kitap yayınlandı. İster misiniz, bu kitaba da bir göz atayım mı?»

«Hayır. Önemi yok. Bir bira daha içer misiniz?»

«Lütfen. Bu kadar çene çalınca, susuyor insan.»

Içkileri gelinceye kadar konuşmadan oturdular. Delaney de cin ve su içiyordu.

«Gelelim silaha,» dedi Delaney, Handry yeniden notlarını karıştırdı.

«Fotoğrafını bulamadım, ama bizim arşive bakan o harika ve **her şeyi** bilen kocakarı 1950'lerde dergilerden birinin, cinayetle ilgili bir yazı ve cinayet aracı olan buz baltasının bir fotoğrafını yayınladığını söyledi. Demek ki fotoğrafı var bir yerlerde.»

«Başka bir şey var mı bu konuda?»

«Dağcıların kullandığı türden bir buz baltasıymış bu. Jacson bunu önce İsviçre'den satın aldığını söylemiş. Ama sonra ifadesi çelişiyor. Jacson'un metresiyse, baltayı Mexico'ya gelmeden önce, Paris ya da New York'ta görmediğini beyan etmiş. Derken Jacson da dağcılığı sevdiğini ve baltayı Mexico'da satın aldığını, dağa tırmanırken kullandığını anlatmış —bir dakika; şuralarda bir yerde olacak— Mexico'daki Orizaba ve Popo zirvelerine tırmanırken. Ama daha da sonra Jacson'un bir süre Mexico'da bir kampta yaşadığı, kampın sahibinin meraklı bir dağcı olduğu saptanmış. Jacson'la beraber dağcılık üzerine bir hayli sohbet etmişler. Oğlunun dört yıl önce satın aldığı bir buz baltası varmış. Troçki'ye karşı düzenlenen saldırıdan ve Jacson'un tutuklanmasından bir gün önce, kampın sahibi, oğlunun buz baltasını aramış, ama yerinde yeller esiyormuş. Garip değil mi?»

«Hep öyledir zaten,» diye onayladı Delaney. «Ama Jacson baltayı İsviçre'den, Paris'ten, New York'tan satın almış olabilir, ya da Mexico'da çalabilir. Tamam mı?»

«Tamam.»

«Vay canına be,» dedi Delaney, «bu Allahın belası şeyin elma şekeri gibi kolay satın alındığını da bilmiyordum. Jacson gerçekten GPU ajanı mıydı?»

«Aslında kimse yüzde yüz emin değil. Ama Meksika Gizli Polis örgütünün eski şefi, böyle diyor. Yazdığı kitapta bu iddia üzerinde duruyor.»

«Jacson'un, Troçki'nin kafasına yalnız bir defa vurduğundan emin misiniz?»

«Herkesin üzerinde fikir birliğine vardığı tek nokta bu: Tek darbe. Bu konuda başka soracağınız bir şey var mı?»

«Yooo. Şimdilik hayır. Handry, çok kısa sürede, çok iyi bir iş becermişsiniz.»

«Elbette. Bu işlerde üzerime yoktur. Kabul ediyorum bunu. Şimdi gelelim New York'un en iyi dağcısına. İki yıl önce —daha doğrusu on sekiz ay önce— olsaydı, buna cevap vermek çok kolaydı. Otuz bir yaşındaki, evli, uluslararası şöhreti olan ve dünyanın en tecrübeli, en cesur, en süretli dağcısı diye bilinen Calvin Case. Fakat geçen yılın başlarında Eiger doruğunun kuzey yamacına tırmanan dört kişilik bir ekibin sonuncusuydu Case. Dünyanın en çetin yamaçlarından biri diye bilinir burası. Bizim gazetenin spor servisindeki konuştuğum muhabir, Everest'e tırmanmanın sırf teknoloji işi olduğunu, ama Eiger'e çıkmanın yürek istediğini söyledi. Eiger, İsviçre'dedir, bilmiyorsanız, haberiniz olsun. Üstelik son derece de dik bir yamaçtır. Her neyse, Calvin Case adlı bu sporcu, ipte, Charlie'nin ardından geliyordu. Nasıl olduysa oldu, ya ayağı kaydı, ya bir kaya yuvarlandı, ya da çaktıkları çivilerden biri söküldü. Bunları anlatan, ayrıntıları bilmiyordu. Yalnız Case'in havada asılı kaldığını hatırlıyor. En sonunda da kendisini öbürlerine bağlayan halatı kesip, boşluğa düşmek zorunda kaldı.»

«Aman Allahım!»

«Öyle. İnanılacak şey değil, ama ölmedi, bel kemiğini kırdı. Şimdi belinden aşağısı felç. Yatağa çivili. Ölünceye kadar. Ne çişini, ne kakasını tutabiliyor. Adamımın dediğine bakılırsa, ruhen de çökmüş. Kimseyle görüşmüyor. Üstelik kendisine çok iyi, bazı kitap teklifleri de yapılmış.»

«Nasıl yaşıyor peki?»

«Karısı çalışıyor. Çocukları yok. İdare ediyorlar sanıyorum. Neyse, ben bir başkasını daha buldum, şu sıra New York'un bir numaralı dağcısı o. Ne var ki o da şimdi Nepal'de, bir tırmanışa hazırlanıyor. Hangisini istersiniz?»

«Seçim yapma hakkım var mı? Ben Calvin Case'i tercih ederim. Adresi var mı sizde?»

«Elbette. Onu isteyeceğinizi tahmin etmiştim. Şuraya yazdım. İşte.» Delaney'e küçük bir kağıt parçası uzattı. Başkomiser bir göz attı kağıda.

«Greenwhich Village,» dedi. «Bu sokağı iyi bilirim. Yıllarca önce herifin biri burada bir damdan üzerime ateş etmişti. Üzerime ilk defa ateş ediliyordu.»

«Vuramadı mı sizi?» diye sordu Handry.

«Hayır,» diyerek gülümsedi Delaney. «Vuramadı.»

«Ya siz?»

«Ben vurdum.»

«Öldürdünüz mü?»

«Evet. Bir bira daha içer misiniz?»

«Şey... Olur. Bir tane daha. Siz de yuvarlayacak mısınız »

«Elbette.»

«Ama önce kenefe kadar bir uzanmam gerek. Yoksa böbreklerim çatlayacak.»

«Kenef, şu kapının ardında, köşede.»

Handry dönünce, sürtünerek geçip yerine oturdu ve, «Benim şiir yazmak istediğimi nereden anladınız?» diye sordu.

Delaney omuz silkti. «Dedim ya. Tahmin. Hem bunun için bu kadar sıkılmanın gereği yok. Utanılacak birşey değil ki şiir yazmak istemek.»

«Biliyorum,» dedi Handry. Bakışlarını masaya dikip, bardağını seyre daldı. «Ama yine de... Neyse, şimdi biraz da siz konuşun bakalım, komiserim. Neden bütün bu sorup soruşturmalar?»

«Sizce nedir acaba »

«Bana, bir buz baltasıyla öldürülen Troçki üzerine bilgi toplamamı söylüyorsunuz. Bir dağcı aracıyla. Ardından New York'taki en ünlü dağcının adını soruyorsunuz. Belli ki dağcılıkla ilgili bir şey. Buz baltası da en önemlisi. Nedir bütün bunlar?»

Delaney böyle sorularla karşılaşacağını bildiği için, cevaplarını büyük bir dikkatle hazırlamıştı. Verebileceği üç kaçamak cevabı vardı. Giderek daha açıksözlü üç cevap hazırlamıştı. Hem de gazeteciye ne ölçüde güveneceğinden pek emin olmadığı halde. Ama Handry, Troçki —buz baltası— dağcılık arasındaki ilişkiyi kurduğuna göre, doğrudan doğruya ikinci cevabına geçti.

«Şu an fiilen görevli değilim,» diye itiraf etti. «Ama Frank Lombard, benim bölgemde öldürüldü. Size garip gelebilir, ama bundan ben sorumluymuşum gibi sanki. İki yüz elli birinci bölge, benim dünyamdır. Bu nedenle de, benim yarı resmî bir soruşturma yürüttüğümü düşünebilirsiniz. Lombard Harekatı da, resmî soruşturmayı yürütüyor. Bunu bildiğinizden eminim. Ben ne yaparsam yapayım sizden ne yapmanızı istersem isteyeyim, hepsi emniyet örgütünün dışındadır.

Süresiz izne çıktığımdan beri, resmî hiç bir sıfatım yok. Benim için yaptıklarınızın hepsi, tamamen kişisel ricalarımı yerine getirmekten ibarettir.»

Thomas Handry uzun bir süre durup, komiseri süzdü. Sonra kadehine bir bira doldurdu ve kaldırıp yarısına kadar içti. Kadehi yerine bıraktı. Üst dudağında beyaz köpükten bir bıyık meydana gelmişti.

«Çok yamansınız,» dedi başkomiser Edward X. Delaney'e.

«Öyle,» diye sıkılarak onayladı Delaney. «Doğru. Lombard'ın bir buz baltasıyla öldürüldüğünü sanıyorum. Bu nedenle sizden bana Troçki cinayeti ve dağcılar hakkında bilgi vermenizi istedim. Bütün çıkartabildiğim bu. Size güvendiğim için bunu sizden istedim. Vadedebileceğim tek şey de, olayın hikâyesini öncelikle size vermek olabilir elbette, eğer bir hikâye olursa.»

«Kurmayınız var mı »

«Kurmay mı? Hayır, kurmayım falan yok. Yalnız bana yardım eden bazı kimseler var, ama onlar da Emniyet'ten değil. Hepsi sivil.»

«Demek haberi bana vereceksiniz ha? Yalnız bana?»

«Evet. Ama bir haber çıkarsa eğer.»

«Aslında şimdi de bir haber yazabilirim ben. Süresiz izinde olan başkomiser, eski bölgesindeki cinayetin soruşturmasını bizzat yönetiyor. Armonika ve kemanlar. Başkomiser Edward W. Delaney 'Kana kan istiyorum' diyor. Bunu mu istiyorsunuz siz?»

«Hayır. Siz ne istiyorsunuz?»

«Bu işin içinde olmak. Tamam mı, komiserim?» Yalnız olup bitenleri öğrenmek için. Dilediğiniz kadar beni kullanabilirsiniz. İstiyorum bunu ben de. Ama neyin peşinde olduğunuzu bilmek isterim.»

«Belki de hiç bir şeyin.»

«Peki. Hiç bir şey olsun. Kumar oynuyorum. Bir pazarlık yapalım mı?»

«Benim onayım olmadan hiç bir şey yazmayacaksınız, olur mu?»

«Oldu, yazmayacağım.»

«Sana güveniyorum, Handry.»

«Canınız cehenneme! Zaten başka bir şey gelmez ki elinizden.»

3

BELLİ-BELİRSIZ bir düştü bu. Adamı sisli bir sokakta izledi. Aslında bir adam da değil, çuval gibi bir şeydi, bir görünen, bir kaybolan bir ışık. Tıpkı Frank Lombard'ın öldürüldüğü gece gibi bir gece: Portakal sarısı sokak ışıkları ve çisileyen bir yağmur.

Keşfedemediği cisim önündeydi. Neyi izlediğini bilmeden, olanca hızıyla hareket ediyordu. Arayı hiç kapatmadı. Ne bir korku, ne de panik duydu. Sadece gölgeler. içinde ilerleyen gölgeyi görmek arzusundan başka bir şey hissetmedi.

Sonra bir zil çalmaya başladı; bu ne bir polis arabasının canavar düdüğüydü, ne de itfaiyenin acı acı öten sirenleri, ama bir cankurtaranın kesik kesik öten kornasıydı, yaklaşıyor, daha yakından duyuluyordu ses; birden uykusundan uyanıp, telefona doğru uzandı.

Daha kendisini tanıtmaya fırsat bulamadan, Dorfman'ın sesini tanıdı.

«Komiserim?»

«Evet.»

«Ben Dorfman. Doğu'da, Seksen Dördüncü sokakta bir saldırı oldu. Birinci ve ikinci caddelerin orta yerinde. Lombard cinayetine benziyor. Adının Bernard Gilbert olduğu saptanan bir adam. Ölmemiş Cankurtaran bekliyorlar. Ben de gidiyorum.»

«Polis şefi Pauley'e haber verdiniz mi?»

«Evet.»

«iyi etmişsiniz.»

«Oraya gelmemi ister misiniz?»

«Hayır. Siz işin altından kalkarsınız. Ne öğrendinizse, onu yapın. Nereye götürüyorlar yaralıyı?»

«Mother of Mercy hastanesine.»

«Aradığınız için teşekkürler, komiserim.»

«Rica ederim.»

Delaney hemen ışığı yaktı, terliklerini ayağına geçirdi, üzerine bir robdöşambr aldı. Çalışma odasına kadar duvarlardaki elektrik düğmelerine basa basa yürüdü, en sonunda masasının üzerindeki lambayı yaktı. Ev soğuk ve rutubetliydi; üzerine paltosunu da aldı. Sonra masa takvimine baktı: Frank Lombard cinayetinin üzerinden tam 22 gün geçmişti. Bunu dikkatle temiz bir kağıdın üzerine yazdı, ardından müdür yardımcısı Thorsen'in numarasını çevirip, adını ve telefon numarasını verdi.

Birkaç dakika sonra Thorsen uykulu, fakat hiç de kızgın olmayan bir sesle karşısındaydı.

«Hayrola, ne var Edward?»

«Evden arıyorum, ama çok önemli bir şey. İki yüz elli bir'de Lombard cinayetine benzeyen bir saldırı oldu. Seksen dördüncü sokakta. Adının Bernard Gilbert olduğu tespit edilen biri tecavüze uğradı. Adam

henüz sağ. Mother of Mercy hastanesine götürüyorlar. Bütün öğrenebildiğim, bu kadar.»

«Vay canına be!» diye soludu Thorsen. «Galiba haklısın.»

«Ama bunun bir yararı yok. Çünkü ben gidemem oraya.»

«Hayır. Doğru olmaz gitmen. Lombard cinayetine benzediği sağlam mı?»

«Size bütün bildiklerimi söyledim.»

«Peki, öyle olduğunu kabul edelim, ne yapacak şimdi Broughton acaba?»

«Eğer yara, Lombard'ın ölümüne sebep olan yaraya benziyorsa, Pauley, Lombard'la bu Bernard Gilbert arasında bir bağlantı kurmayı deneyecektir. Eğer kuramazsa, ki kurabileceğini pek sanmıyorum, ikisinin de bir raslantının kurbanları olduğunu anlayacak ve bir çılgınla karşı karşıya olduğunu takdir edecektir. Bunun üzerine çevredeki beş eyalette ne kadar akıl hastanesi varsa, hepsini arattıracaktır. Özel doktorları ve ruhiyatçıları sorguya çekecek adamlar da çıkartacak ve yeni salınan akıl hastalarının kimler olduğunu öğrenecektir. Şehirde kaç tane sabıkalı kaçık varsa, sorguya çekmek için onları da toparlatacaktır. Yani ne yapması gerekiyorsa, onu yapacaktır.»

«Bunun bir işe yarayacağını sanıyor musun?»

«Hayır. Broughton'un, hesabına çalışan beş yüz kadar köpeği vardı. Düşünün ki her dedektife sorguya çekmesi gereken üç-dört kişi düşüyor. Bu, bütün şehirde iki bin muhbir demektir, ama vardıkları sonuç, sıfırdı. Eğer kapatıldığı yerden kaçmış olan bir kaçık olsaydı —yani sabıkalı bir akıl hastası— **birinin** yüzde yüz haberi olurdu bundan. Garip bir şey görür, ya da bir şeyler duyardı. Adamımız yeni. Kuvvetli bir ih-

timalle sabıkası da yok. Herhalde görünüşü de normal. Zaten şimdiden onu, iyi görünüşlü, belki de iyi giyimli diye kaydettim listeme.»

«Ne listesi o?»

Delaney bir an sustu, ağzından laf kaçırdığı için küfretti kendi kendine. Bu liste, **onun** listesiydi.

«Adam hakkında şüphelerimi sıraladığım aptalca bir liste işte. Baştan aşağı hayal. Hiç bir şey **bilmiyorum** ki.»

Bu sefer Thorsen bir süre sustu, sonra...

«Sen, Johnson ve ben, bir toplantı yapsak, iyi olacak galiba,» dedi.

«Pekâlâ,» dedi homurdanarak Delaney.

«Listeni getirmeyi de unutma.»

«Şu Bernard Gilbert saldırısıyla ilgili raporları görünceye kadar gecikebilir mi bu toplantı?»

«Elbette. Benim yapabileceğim bir şey var mı?»

«Olaya burnunu sokacak, ya da soruşturmaya karışacak bir adamınız olabilir mi?»

«Bilmem ki...» dedi ihtiyatla Thorsen, «belki.»

«Eğer olursa, istediğim bir-iki şey var... Acaba saldırı kurbanının cüzdanında eksik olan bir şey var mı? Özellikle kimlik cüzdanı falan gibi bir şey. İkincisi de, adamın yarasında yağ var mıymış? Veya var mıydı?»

«Yağ mı? O ne demek yahu?»

Delaney telefonun başında kaşlarını çattı. «Bilmem. Sahi söylüyorum, bilmiyorum. Belki de hiç önemli değildir. Ama sordurtabilirsiniz, değil mi?»

«Denerim bir kere. Başka bir şey var mı?»

«Bir şey daha var. Eğer bu Gilbert denen adam ölürse ve cinayetin Lombard çirkefine benzediği ispatlanırsa, gazeteler bunun kokusunu alırlar. İşte o za-

man, «Manyak Katil Kol Geziyor» biçimindeki haberlere hazırlıklı olun. Ya da buna benzer şeylere. Milletin tüyleri diken diken olacak demektir.»

«Vay canına be. Herhalde öyle olur.»

«Fakat en çok Broughton hücuma uğrayacaktır.»

«Bir de komiserler.»

«Elbette, onlar da. Ama en çok polis şefi Pauley. Şimdiden yüzlerce uydurma ifade ve yalan itiraf dinleyeceğinden emindir zaten. Ayrıca bunların hepsini bir bir soruşturmak gerekecek. Hiç kuşkunuz olmasın, şehrin başka semtlerinde buna benzeyen, ama taklit saldırı ve cinayetler de olabilir. Nedense böyledir hep. Ama siz sakın kanmayın. Bunları da asıllarından tek tek ayırmak gerekecek..»

Müdür yardımcısı Thorsen'le bir süre daha konuştular. Dorfman, 251'inci Bölgeye yeni vekil olarak atandığına ve Thorsen de Devriye Kısmının personel şefi olduğuna göre, olay yerine gitmesinin son derece mantıklı ve anlaşılır bir davranış olacağına karar verdiler. Pekâlâ Dorfman'ın, olayı nasıl ele alıp yürüttüğüne bir göz atmak için gelmiş olabilirdi. Thorsen, döner dönmez Delaney'i arayacağına ve istediği şekilde, Bernard Gilbert'in cüzdanından kimlik belgesinin alınıp alınmadığını, saç briyantini kullanıp kullanmadığını şahsen soruşturup öğreneceğine söz verdi.

Delaney telefonu kapatır kapatmaz, Dr. Sanford Ferguson'un ev numarasını çevirdi. Saat sabahın ikisiydi, ama doktor uyanıktı ve son derece neşeli görünüyordu.

«Edward!» dedi, «nasılsın bakalım? Nefis bir parçayı evinde muayeneden şimdi geldim. Körpecik bir şeydi. Yirmi altısından, yirmi yedisinden fazla olamazdı. Aman ne şeker şeydi!»

«Öldü mü?»

«Aşağı-yukarı. Galiba kalp durması. Fakat sana biraz garip gelmiyor mu bu, Edward? Kalbi parça parça olan körpecik, nefis tatlı bir parça?»

«Evli mi?»

«Resmen değil.»

«Erkek arkadaşı doktor ya da tıp öğrencisi falan mı?»

Bir anlık bir sessizlik oldu.

«Seni gidi namussuz seni,» dedi en sonunda Ferguson. «Beni korkuttuğunun farkında mısın? Neyse, belki ilgilendirir diye söyleyeyim, erkek arkadaşı, eczacıymış.»

«Harika,» dedi Delaney. «Demek adam çok daha körpe ve çok daha tatlı bir başka parça buldu. Yahu, ben sizi niçin aramıştım doktor... İki yüz elli birinci bölgede bir saldırı oldu. Bu gece. İlk raporlara göre, kullanılan silah ve yara, Lombard cinayetini hatırlatıyormuş. Yalnız bu sefer saldırının kurbanı, henüz hayatta. Bernard Gilbert adında biri. Ya Mother of Mercy hastanesine kaldırıyorlar, ya da şu sıralarda kaldırıldı.»

«Vay anacığım vayl»

«Sizi bu iş için görevlendirdiler mi acaba?»

«Hayır, çağrılmadım ben.»

«Acaba Mother of Mercy hastanesindeki doktorları veya operatörleri arayıp, adamın yarasının gerçekten Lombard'ın yarasına benzeyip benzemediğini, yaşama ümidinin olup olmadığını... anlıyorsunuz ya işte, size söyleyebilecekleri her şeyi öğrenebilir misiniz?»

Yine bir sessizlik oldu. Ardından...

«Biliyor musun Edward, sen yine güzel bir yemek istiyorsun galiba.»

«Peki, güzel bir yemek daha ısmarlıyorum size.»

Ferguson güldü. «Sen herkese böyle farklı davranırsın, değil mi?»

«Hepimiz öyle yapmaz mıyız?»

«Sanırım öyle yaparız. Peki, öğrendiklerimden sonra yine arayayım mı seni?»

«Mümkünse. Lütfen. Sonra bir şey daha var doktor, eğer bu adam ölecek olursa, otopsi yapılacak mı?»

«Elbette. Her cinayet kurbanına yapıldığı gibi. Ya da bir cinayete kurban gittiği sanılan herkese yapıldığı gibi.»

«Bir akrabasının iznini almadan mı yoksa?»

«Bu doğru işte.»

«Eğer bu adam ölürse —Bernard Gilbert yani—otopsiyi siz yapar mısınız?»

«Ben baş adlî tabip değilim, Edward. Ben, sadece onun kölelerinden biriyim.»

«Ama uyutamaz mısın onu »

«Belki uyutabilirim.»

«Uyutmanı isterim doğrusu. Elbette adam ölürse.»

«Pekâlâ, Edward. Deneyeceğim.»

«Bir şey daha var..»

Ferguson'un kahkahası az daha kulak zarını patlatacaktı; gülmesi geçinceye kadar, Delaney telefonu uzakta tuttu.

«Edward,» dedi Ferguson, «bayılıyorum sana. Gerçekten bayılıyorum. Seninle konuşurken, 'Bir şey istiyorum,' veya 'üç ricam var,' sözünden başka bir şey işitmiyor insan. Hepsi bitince de, bu sefer, 'Bir şey daha istiyorum,' diye çıkıyorsun. Büyük adamsın vesselam. Peki, söyle bakalım, neymiş istediğin o 'bir şey'?»

«Mother of Mercy hastanesinde bir doktor ya da bir operatörle görüşebilirsen veya adam ölür de, otopsiye girebilirsen, saçında yağ olup olmadığına bakar mısın?»

«Yağ mı?» diye sordu Ferguson. «Yağ ha?» dedi. «Yağ mı?» diye gürledi ardından. «Hay Allahım be, sen hiç bir şeyi unutmaz mısın?»

«Bazan unuturum,» diye boynunu büktü Delaney. «Ama önemli hiç bir şeyi unutmazsın. Bahse girerim. Pekâlâ, adamı kesip-biçersem, yarasında yağ olup olmadığına da bakarım. Ama herhalde şimdi Mother of Mercy hastanesi acil servisinde çalışan adamları bu iş için rahatsız edemem.»

«Ona da peki. Sonra arayacak mısın beni?»

«Eğer bir şey öğrenebilirsem, ararım. Telefon etmezsem, anla ki hiç bir şey çıkartamadım.»

Delaney uyumayı aklından çıkarıp, bir kahve hazırlamak üzere mutfağa gitti. Suyu ısıtması için ocağa koyduktan sonra, tekrar çalışma odasına dönüp, köşedeki bir dolaptan dokuza on iki santim genişliğinde, üzerine 251'inci Bölgenin siyah-beyaz planı raptiyelenmiş bir bloknot altı çıkardı. Planın üstü, temiz kalsın diye bir plastikle kaplanmıştı. Fiilen görevde bulunduğu sırada, planı, sokaklarda işlenen suçların yerlerini tespit etmek, nerelerden nasıl ve nereye girileceğini saptamak, alçakça pusuları göstermek için kullanırdı. Bölge karakol binasının başkomiser odasında, duvara asılı büyük haritanın küçük bir modeliydi bu plan.

Şimdi de üzerindeki temiz plastik kabı çıkarıp açtı, kahvesini karıştırmak için tekrar mutfağa gitti. fincanını alıp geri döndü ve masasının başına geçip, önünde plan, oturdu. Kırmızı bir mum boya aldı, ucu-

nu sivriltti, dikkatle iki büyük yuvarlak işaretledi planın üzerine: Lombard'ın öldürüldüğü 73'üncü sokakla Gilbert'in saldırıya uğradığı 84'üncü sokaklara. Her yuvarlağın yanına da kurbanların ikinci isimleriyle olayların cereyan ettiği günlerin tarihini yazdı.

Delaney iki kırmızı yuvarlağın, bir örnek, hele bir cinayet dalgası sayılmak için pek az olduğunu biliyordu. Ama eski tecrübelerine ve insan kasapları üzerine okuduğu kitaplara dayanarak, bundan sonraki saldırıların da dar bir alan içinde, muhtemelen 251'inci bölgede olacağına ve katilin de muhtemelen bu bölgede oturanlardan biri olduğuna inanmıştı. (Muhtemelen! Muhtemelen! Her şey muhtemeldi!) Lombard cinayetinde katilin başarısı, herhalde kendisini biraz da semtinde rahat hissetmesinden ileri geliyordu.

Delaney, ardına yaslanıp, kırmızı yuvarlakları seyre daldı. Polis şefi Pauley'in iki kurban arasında hiç bir ilişki olmadığını saptaması için üç gün süre tanıyordu. Bu sürenin sonunda Pauley bir ruh hastasıyla karşı karşıya olduğunu anlayacak ve Delaney'in daha önce müdür yardımcısı Thorsen'e söylediği şeyleri sırayla yapmaya başlayacaktı.

Delaney, polis şefi Pauley'in fazla reklam yapmadan ve gürültü çıkarmadan, gece saat ondan, sabah şafak sökünceye kadar 251'inci Bölgenin sokaklarına 10 ya da 20 kadar ökse salacağını da tahmin etti. Dedektifler, sırtlarında sivil elbise, bir kollarının altında katlanmış gazeteleri, bir sokaktan diğerine kol gezecekler, görünüşte gece karanlığında evlerine dönen vatandaşları hatırlatacaklardı insana, ama aslında bir saldırıyı kışkırtmaktan başka bir şey yapmayacaklardı. Delaney de olsa, böyle yapardı. Pauley'in kusursuzluğunu bildiği için, Şef'in de aynı şeyleri

yapacağından emindi. Bu, işe de yarayabilirdi. Ama katil ökse diye sokaklara salınan dedektiflerin farkına varırsa, bu, katili daha uzak semtlerde av aramaya da itebilirdi. Ne var ki insanın talihini denemesi ve ümit etmesi gerekiyordu. **Bir şeyler** yapmak zorundaydınız.

Masasının üzerindeki telefon çaldığı zaman, Delaney hâlâ planın üzerindeki kırmızı yuvarlakları seyrediyor, arada-sırada kahvesini yudumluyor ve yüzdeleri, ihtimalleri hesaplamaya çalışıyordu. Zil bir kere çaldıktan sonra, alıp açtı.

«Buyrun, ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«Ben de Thorsen. İkinci caddedeki tavernadan telefon ediyorum. Ben geldiğimde Gilbert'i hastaneye götürmüşlerdi. Adam kendine gelir de bir şeyler söyler ümidiyle Broughton'la Pauley de onunla beraber gittiler.»

«Elbette.»

«Tıpkı Lombard cinayetinde olduğu gibi, bu sefer de kurbanın cüzdanı yanı başında, kaldırım kenarında duruyordu. Şu anda biri, cüzdanında bir eksik olup olmadığını soruşturmak için evinde.»

«Cüzdanda para var mıydı?»

«Dorfman, 'vardı' dedi bana. Elli dolar kadar bir şey olduğunu sanıyor.»

«Dokunulmamış mı paraya »

«Görünüşte öyle.»

«Dorfman beceriyor mu işini?»

«Hem de nasıl.»

«İyi.»

«Yalnız bir parça sinirli.»

«Elbette. Gilbert'in yaşayacağına dair bir ümit var mı?»

«Yok böyle bir ümit. Adam bir altmış sekiz, bir yetmiş boyunda, kısa boylu bir şey. Bu sefer önden vurmuşlar başına. Silah, kafatasının yukarı bir kısmına, olsaydı, saçlarının başladığı yerin birkaç santimetre üzerine indirilmiş.»

«Olsaydı mı, ne demek o?»

«Gilbert kabak denecek kadar saçsız biri. Dorfman, yalnız tepesinde birkaç tel biraz da kulaklarının ardında seyrek, kırlaşmış saçları olduğunu söyledi. Başında da şapka varmış. Bu nedenle, sanırım şapkanın bir parçası da yaranın içine girmiş. Hay Allah be, bu iş benim hiç hoşuma gitmiyor, Edward. Kanı ve adamın yuvarlandığı yeri gördüm. Ben yine personel dosyalarımın arasına dönmek istiyorum.»

«Anlıyorum. Demek briyantin kullanıp kullanmadığına dair bir şey öğrenmediniz, öyle mi?»

«Hayır, hiç bir şey öğrenemedim. Çok sersem bir dedektif olduğumu kabul ediyorum.»

«Siz elinizden geleni yaptınız. Artık eve gidip, biraz da uyusanız, nasıl olur acaba?

«Evet. Deneyeceğim bir kere. İstediğin başka bir şey var mı?»

«Mümkün olduğu kadar çabuk, Lombard Harekatı raporları.»

«Sıkıştırırım. Edward...»

«Evet?»

«Orada kan gölünü görünce, kaldırımın kenarında demek istiyorum, bir şey hissettim...»

«Ne?»

«Broughton'la uğraşmamızın aslında hiç bir bok olmadığını. Anlatabiliyor muyum?»

«Evet,» dedi kibarca Delaney. «Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum.»

«Bu herifi mutlaka yakalamalısın. Edward.»

«Yakalayacağım.»

«Emin misin?»

«Eminim.»

«İyi. Şimdi en iyisi ben eve dönüp, şöyle bir uyumayı deneyeyim!»

«Evet, en iyisi öyle yapın.»

Delaney telefonu kapattıktan sonra, «Şüpheliler» listesini çıkardı ve madde madde gözden geçirmeye başladı. Thorsen'in kendisine söylediklerinin hiç biri, yazdıklarını yalanlamıyordu. Hattâ tahminleri daha da kuvvetlenmişti şimdi. Kısa boylu bir adamın kafatasının ileri kısmına indirilen bir darbe, elbette adamın uzun boylu olduğunu gösterirdi. Ama Lombard'a arkadan saldırı son derece başarılı olduğu halde, ne diye bu sefer önden tecavüze kalkışmıştı? Gilbert, darbenin üzerine inmek üzere kalktığını görmüş ve engel olmak için kolunu uzatmış olamaz mıydı? Bilmece.

Bu gecelik bu kadar yeter dedikten sonra, sabaha kadar birkaç saat uyumak için yerinden kalkmaya hazırlanıyordu ki, birden telefon çaldı. Bu Allahın belası kara şeye kulağını dayayarak acaba ömrünün kaç yılını geçirdiğini düşünerek, uzanıp açtı.

«Buyrun, ben başkomiser Edward X. Delaney.»

«Ferguson. Müthiş yorgunum, gözümden uyku akıyor, öfkeden burnumdan soluyorum. Bu nedenle her şeyi bir çırpıda anlatacağım. Lafımı sakın kesme.»

«Peki, kesmem.»

«Kestin bile. Adı Bernard Gilbert. Beyaz, erkek. Kırk yaşlarında. Bir altmış sekiz, bir yetmiş bir boyunda. Altmış, altmış beş kilo. Tıp diline boş veriyorum. Lombard cinayetindeki gibi bir yara olduğu kesin. Önden indirilmiş. Kafatasının içine, normal saç çizgisi

nin beş santimetre kadar yukarısından girmiş. Fakat adam nerdeyse tamamen dazlak. Böylece briyantin sorunu da cevaplanmış oluyor.»

«Allah cezasını versin, doğru. İşler bütün bütün çatallaşsın diye...»

«Duymamış olayım bunu ben. Giydiği şapka nedeniyle yaranın içinde yabancı cisimler var. Yaranın derinliği on, on iki buçuk santimetre. Aşağıya doğru kıvrık. Yaralı derin komada. Felç olmuş. Kurtulma ihtimali: Olumsuz. Var mı soracağın bir şey?»

«Ne kadar yaşar diyorlar?

«Şu andan itibaren, belki bir hafta kadar. Kalbi o kadar sağlam değil.»

«Aklı başına gelebilir mi?»

«Çok şüpheli.»

Delaney, Ferguson'un sabrının taşmak üzere olduğunu hissediyordu.

«Teşekkür ederim, doktor. Çok büyük yardımınız dokundu.»

«Ne zaman isterseniz, emrinize amadeyim,» diye yüreğine su serpti Ferguson. «Gece yarısından sonra saat ikide, ne zaman isterseniz.»

«Ha, bir dakika,» diye atıldı birden Delaney.

«Çaktım,» dedi Ferguson, «bir şey daha var.»

«Otopsi için söylediğimi unutmayacaksınız, değil mi?»

Ferguson küfretmeye başladı —okkalı, sevimli küfürler— ve Delaney yavaşça, gülümseyerek kapattı telefonu. Sonra gidip yattı, ama uyumadı.

Bu hem nefret ettiği, hem de sevdiği bir şeydi: Nefret ediyordu, çünkü aklını hep ayakta tutuyordu. Üstelik uykusuz bırakıyordu. Seviyordu, çünkü bir çeşit meydan okumaydı: Bir anda havaya kaç portakal atıp, sonra kaçını tutabilirdi acaba?

Bütün çetin sorunlar, en sonunda gelir, bu karmaşık noktaya dayanırdı: Silah, metod, nedenler şüpheliler, deliller, zaman düzenlenmesi. Ve bir hokkabaz gibi bunların hepsini idare etmeli, her an, rahatça ve gülerek, atmalı, tutmalı, seyretmeliydi hepsini.

Zor, karışık bir soruşturmada bu noktaya gelip dayanınca, türlü tehditlere direnip direnmeyeceğini sormaya başladığı an gelip çatınca, her şeyi aklında tutması gerekince, işte tam bir kargaşalığın estiği o noktada, o anda, eğer dayanabilirse, eğer çok, daha çok şeyi sindirebilirse, işte o zaman nasılsa gürültü ve parazit birden kesiliyor, her şeyin serbestçe dolaşmaya başladığını görebiliyordu.

Şu anda her şey karmakarışıktı, her geleni yakalayıp istif ediyordu. Ama artık anahtar deliklerini görmeye başlamıştı. Neleri kaldırıp atacağını anlıyordu. Sonra her şey kaçıp gitmeye başlayacaktı. Artık karmaşıklıktan da çekinmiyordu. Buna göz yumabiliyor, hattâ daha fazlasına bile razı oluyordu. Yığ üst üste hepsini. Daha iyi olanın yapmıyacağı şeyi yapabilecek bir insan daha bulunamazdı ki. Bunun budalaca, küstah bir inanç olduğunu kabul etti. Ama buna sarılmasa, herhalde bu meslekte değil, bir başka işte çalışırdı.

4

DÖRT GÜN SONRA, Bernard Gilbert bir daha kendine gelemeden öldü. Bu arada polis şefi Pauley, Lombard'la Gilbert arasında saldırının benzerliğinden başka bir ilişki olmadığını meydana çıkartmış, bundan son

derece memnun, başkomiser Delaney'in önceden tahmin ettiği her şeyi uygulamaya geçmişti: Akıl hastanelerinde en son firar olaylarının gözden geçirilmesi, taburcu edilen akıl hastaları, aklî dengeleri bozuk sabıkalı suçluların sorguya çekilmesi, 251'inci Bölgeye ökse olarak salınan dedektifler.

Delaney bütün bunları, müdür yardımcısı Thorsen'in sağladığı Lombard Harekatı raporlarından öğrenebilmişti. Yine yığınla rapor vardı ve bir hayli de uzundu. Hepsini büyük bir dikkatle inceledi, birkaç kere okudu. Bernard Gilbert'in hayatının ayrıntılarını öğrendi. Cinayet kurbanının karısı Monica Gilbert'in verdiği ifadede, kocasının cüzdanında, yalınız kimlik belgesinin yerinde olmayışını açıkladığını da kaçırmadı.

Bernard Gilbert'in çalıştığı muhasebe bürosu, Birleşik Amerika hükümeti hesabına gizli bir iş yapan Long Islandlı bir fabrikatörün defterlerini de tutuyordu. Bernard Gilbert fabrikatörün yerine girebilmek için, üzerinde fotoğrafı da bulunan özel bir kimlik belgesi göstermek zorundaydı. Polis Şefi Pauley olayı FBI'a da bildirmişti; ama Delaney'in anladığı kadarıyla, Federal Büro soruşturmada etken bir rol oynamıyordu.

Polis şefi Pauley'in, müdür yardımcısı Broughton'a gönderdiği uzun raporda, Lombard ve Gilbert cinayetlerinde kullanılan silahın tipi üzerine oldukça uzun laf edilmişti. Hattâ, «bir çeşit balta veya kazma» deyimi bile vardı. Delaney, Pauley'in kendisinden pek yaya kalmadığını anladı.

Şimdilik gazeteler Lombard'la Gilbert'in öldürülmesi arasında bir ilişki kurmamışlardı. Aslında Gilbert cinayetinin haberi iç sayfalarda, birkaç kısa paragrafla verilmişti. Sıradan bir sokak cinayeti gibi. Delaney bir süre Thomas Handry'ı uyandırmayı düşündü, son-

ra daha âlâsı geldi aklına. Nasıl olsa eninde-sonunda gazeteler durumu öğrenecek, bu arada polis şefi Pauley de öfkeli manşetlerin, sahte telefon ihbarlarının, yalan itirafların ve taklit cinayetlerin baskısından kurtulmuş olacaktı.

Başkomiser Delaney'i en çok ilgilendiren şey. kendi çabalarını düzenlemekti. Lombard Harekatıyla ilgili, oluk gibi akan raporları okumak istiyordu. Ümitsizce Monica Gilbert'i sorguya çekmeye niyetleniyordu. Felçli dağcı Calvin Case'i ziyaret edip, buz baltaları hakkında ne yapabileceğini öğrenmek ihtiyacındaydı. Christopher Langley'in ne derece ilerlediğini, o tatlı ihtiyarcığa yalnız kendisine güvendiği hissini vermeden öğrenmek istiyordu. Elbette bir de günde iki defa hastanede Barbara'yı ziyarete gitmek gerekiyordu: Bu hepisinden önde gelen işiydi.

Gilbert'in saldırıya uğramasından iki gün sonra, adamcağız ölümle yaşamak arasında gidip gelirken, ama soluması henüz kesilmeden, Delaney, karısı Monica Gilbert'e nasıl yanaşabileceği üzerinde uzun uzun düşündü. Hiç kuşkusuz vaktinin çoğunu hastanede, kocasının başucunda geçiriyordu kadın. Lombard Harekatı'nda görevli iki memurun da evinin dışında nöbette olduğu, hattâ belki birinin de evin içinde beklediği yüzde yüzdü.

Delaney Lombard Harekatı'nda görevli olanlara farkettirmeden, kadınla gizli bir görüşme yapmak için çeşitli ihtimaller düşündü, ama sonunda hepsinden vaz geçti. O kadar çapraşık görünüyordu ki bunlar. En iyi çözüm yolunun, açık-seçik bir görüşme olduğunda karar kıldı. Telefon edip bir randevu isteyecek, sonra elini-koiunu sallayarak gidip, kapısının zilini çalacaktı. Broughton'un tazılarından biri tarafından görüle-

cek olursa, tıpkı Farank Lombard'ın dul karısını ziyarete gittiğinde yaptığı gibi, yine bir masal uyduracaktı: 251'inci Bölge karakolunun eski şefi olarak, baş sağlığı dilemeye geldiğini söyleyecekti.

Bir yere kadar, işleri tıkırında gitti. Kadına telefon etti, kendisini tanıttı, akşam üzeri saat dörtte, Mother of Mercy hastanesinden döndükten sonra görüşmek üzere bir de randevu koparttı. Delaney, bütün bu konuştuklarını, tembih edildiği üzere muhafızlarına aktaracağını düşünmüştü. Belki de telefon konuşmaları banda alınıyordu. Her şey olabilirdi. Bu nedenle saat dörde doğru kadının karanlık ve eski yüzlü evinin kapısında park etmiş duran plakasız polis otomobillerinden birinin penceresinden biri uzanıp el sallayınca ve, «Merhaba, komiserim,» diye seslenince, hiç şaşırmadı. Adamı tanımadığı halde, o da el sallayarak cevap verdi.

Monica Gilbert güçlü-kuvvetli, alımlı, gür saçlı bir kadındı. İri göğüslerini, dolgun kalçalarını ve kalın baldırlarını pek saklayamayan, biçimsiz bir siyah elbise giymişti. Yeni çay demlemişti ve Delaney, ikram ettiği çayı memnuniyetle kabul etti. Odada, annelerinin eteklerinde dolaşan iki de küçük kız çocuğu vardı. Kendisine Mary ve Sylvia diye tanıtıldılar; Delaney de ciddiyetle yerinden kalkıp çocukları selamladı. Çocuklar bunun üzerine kıkırdayarak odadan dışarı kaçtılar. Delaney evde bir muhafız falan görmedi.

«Süt de ister misiniz?» diye sordu kadın. «Şeker?»

«Teşekkür ederim, hayır. Çayı sade içerim, Kocanız nasıl?»

«Hiç bir değişiklik yok. Yine komada. Pek iyileşeceğini de ümit etmiyorlar.»

Kadın bunları renksiz, tekdüze bir sesle, gözünü bile kırpmadan ve dosdoğru Delaney'in gözlerinin içi-

ne bakarak söylemişti. Delaney bunun neye mal olduğunu bilerek, hayran kaldı kadına.

Biraz yağlı görünen gür, siyah saçları, geniş, gür kaşlarının üzerinde geriye doğru taranmış, nerdeyse omuzlarının üzerine dökülüyordu. İri gözlerinin maviyle kül rengi arası bir görünüşü vardı ve hiç kuşkusuz en güzel yeriydi kadının. Uzun, fakat yüzüyle orantılı burnu dikkati çekiyordu. Her şeyi iriydi kadının. Ama rahatsız edecek bir irilik değildi bu. Makyaj yapmamış, kaşlarını boyamak ihtiyacını duymamıştı. Delaney, kusursuz bir kadın, diye kararını verdi, ama yalnız tatlı dilden ve hareketten anlayacağını da hemen sezinledi.

«Bayan Gilbert,» diye alçak sesle seslenip, ona doğru eğildi, «kocanızın saldırıya uğradığı günden beri polis tarafından uzun uzun sorguya çekildiğinizi biliyorum. Benim ziyaretim, tamamen gayri resmî bir ziyarettir. Ben faal görevde değilim; süresiz izinliyim hatta. Ama yıllardır bu bölgenin şefiydim, bu nedenle de olaydan duyduğum üzüntüyü size şahsen iletmek istedim.»

«Teşekkür ederim,» dedi kadın. «Çok naziksiniz. Her şeyin yapıldığından da eminim...»

«Bunu size özellikle temin edebilirim,» dedi saf saf Delaney. Soruşturmayı çok sayıda adam yürütüyor.»

«Bunu yapan adamı yakalayacaklar mı?»

«Evet,» diyerek başını salladı Delaney. «Yakalayacaklar. Size ben söz veriyorum.»

Kadın bir an garip garip Delaney'i süzdü.

«Sizin bu soruşturmayla ilginiz yok, değil mi?»

«Doğrudan doğruya yok, hayır. Ama olay benim bölgemde cereyan etti. Burası benim bölgemdi.»

«Niçin süresiz izindesiniz?»

«Karım hasta da.»

«Bakın, buna üzüldüm. Yakında mı oturuyorsunuz?»

«Evet, karakol binasının hemen bitişiğinde.»

«Pekâlâ, öyleyse burada olup bitenleri biliyorsunuzdur... soygunlar, hırsızlıklar. Geceleri de sokağa çıkamazsınız.»

«Biliyorum,» dedi içtenlikle Delaney, «inanın ki biliyorum ve bu işlerden sizden belki daha çok nefret ediyorum.»

«Kocam kimsenin kılına bile dokunmamıştı,» diye birden boşandı kadın ve Delaney bir an ağlayacak diye korktu, ama ağlamadı.

«Bayan Gilbert, acaba kocanızdan söz etmek sizi üzer mi?»

«Ne münasebet. Nedir öğrenmek istediğiniz şey?»

«Nasıl bir insandır kocanız? İşini, yaşantısının perde arkasını demek istemiyorum, bunları biliyorum zaten. İnsan olarak nasıldır?»

«Bernie mi? Yeryüzündeki insanların en tatlısı, en sevimlisidir. Karıncayı bile ezmeye çekinir. Ben ve kızları için o kadar çok çalışır ki. Bütün düşüncesinin bizler olduğunu biliyorum.»

«Evet, evet.»

«Bir baksanıza etrafınıza. Zengine benziyor muyuz hiç?»

Delaney söylendiği gibi çevresine bakındı. Gerçekten kendi halinde bir daireydi: Yerde muşamba, ucuz eşyalar, kağıt örtüler. Ama her yer tertemizdi ve bir iki ufak şey de unutulmamıştı: İyi cins bir pikap, duvarlardan birinde orijinal ve canlı renkli bir soyut tablo, tahtadan anlamlı bir ilkel heykelcik.

«Rahat bir yer,» diye mırıldandı Delaney.

«Cennet,» dedi kesinlikle kadın. «Bernie ve benim önceden yaşadığımız yere kıyasla, cennet! Doğru değil bu yapılan, komiserim. Hiç doğru bir şey değil.»

Delaney şaşkın şaşkın başını salladı ve kadını teselli etmek için ne söyleyebileceğini düşündü. Söylenecek hiç bir şey yoktu. Bunun üzerine aynı alçak ve yumuşak sesiyle, kadını avutacağını düşünerek devam etti konuşmaya:

«Bayan Gilbert,» diye Ferguson'un, olay kurbanının kalbi hakkında söylediklerini düşünerek sordu, «kocanız faal bir adam mıydı?» Soruyu sorarken, geçmiş zaman kullandığını birden anladı, farketmeyeceği umuduyla, soruyu şimdiki zamana çevirip, tekrar sordu. Fakat kadının bakışlarının odağı birden değişiverdi: Delaney çam devirdiğini kabul edip, kendi kendine sövdü. «Yani fizik bakımından faal bir insan mıdır demek istiyorum. Jimnastik yapar mı, sportif oyunlar oynar mı?»

Kadın hiç bir cevap vermeden Delaney'i süzdü. Sonra bir fincan çay daha doldurmak üzere eğildi. Siyah elbisesi, kollarını daha da çıplak gösteriyordu; kaslarının gerilişini, cildinin dokusunu hayranlıkla seyretti.

«Komiserim,» dedi en sonunda, «soruşturmaya katılmayan biri olarak, doğrusu garip şeyler soruyorsunuz.»

Delaney, kadının cin fikirli olduğunu o zaman anladı. Ona yalan söyleyebilirdi, ama çakacağından da emindi.

«Bayan Gilbert,» dedi, «bu olayla kaç kişinin ilgilendiği, veya bunların kim oldukları, ya da niçin ilgilendikleri sizi düşündürmüyor mu hiç? Önemli olan, bu işi yapan adamı yakalayabilmek. Yalan mı? Neyse,

size yemin ederim ki, ben kocanıza vuran adamın yakalanmasını, sizden çok istiyorum.»

«Hayır!» diye bağırdı kadın. «Benden daha kuvvetle isteyemezsiniz.» Şimdi gözlerinde şimşekler çakıyor, bütün vücudu zangır zangır titriyordu. «Ben, bu işi yapanın yakalanmasını ve cezalandırılmasını diliyorum.»

Delaney, kadının öfkesi karşısında afallamıştı. Onun sinirlerine hakim, hattâ soğukkanlı biri olduğunu sanmıştı. Ama şu anda boşanmış bir yay gibiydi, dip diriydi ve ateş püskürüyordu.

«Nedir sizin istediğiniz?» diye sordu kadına Delaney. «İntikam mı?»

Kadının bakışları, komiserin gözlerinin içine saplanır gibi oldu.

«Evet. Ne istediğimin tam üzerine bastınız. İntikam. Eğer sorularınıza cevap verirsem, intikamımı alabilecek miyim?»

«Zannederim.»

«Bu yetmez, komiserim.»

«Evet, sorularıma cevap verecek olursanız, kocanıza o alçakça işi yapan adamı bulmamıza yardımcı olabilirsiniz.»

«Kocanız» sözü, kilit kelimeydi, Delaney yanılmamıştı. Kadın konuşmaya başladı.

Kocası fizik yönden zayıf bir insandı. Kalbinden gelen seslerden yakınırdı; sol bileğindeki damarlarda kireçlenme vardı; zaman zaman böbrek sancıları çekerdi; oysa filminde ve muayenelerde hiç bir şey görülmemişti. Gözleri de zayıftı. Sık sık gözünde arpacık çıkardı. Jimnastik yapmaz, spor nedir bilmezdi. Oturarak yaşayan bir adamdı.

Ama çok çalışıyordu, diye gururlu bir sesle ekledi kadın; hem o kadar çok çalışıyordu ki.

Delaney başını salladı. Zihnini kurcalayan şeye şimdi bir cevap bulabilmişti işte: Bernard Gilbert, gelen bir saldırıya niçin karşı koymamış, darbeden kaçınmak, sakınmak için niçin hiç bir şey yapmamıştı? Şimdi her şey apaçık ortadaydı: Zayıf kaslar, çok ağır kalan fizik tepki, vücudunun yeteneklerinin üzerinde çaba göstererek çalışan bir insanın, kemiklerine kadar işlemiş zayıflığı. Böyle birinin, 'güçlü-kuvvetli, genç, soğuk kanlı, kararlı ve kaslarını çok iyi denetleyebilen bir psikopat karşısında' kurtuluş şansı olabilir miydi hiç?

«Teşekkür ederim, bayan Gilbert,» dedi Delaney, yumuşak bir sesle. Çayını bitirip, ayağa kalktı. «Bana zaman ayırdığınız için minnettarım size. Kocanızın da en kısa zamanda iyileşmesini dilerim.»

«Durumu üzerine bildiğiniz fazla bir şey var mı?»

Delaney bu sefer yalan söyledi: «Sizin benden daha çok bildiğinizden eminim. Benim bütün bildiğim, kocanızın çok ciddi ve ağır yaralı olduğu.»

Kadın, konuğunun yüzüne bakmadan başını salladı ve Delaney, her şeyi çoktan öğrendiğini sezdi.

Komiseri kapıya kadar geçirdi. Şeker gibi iki kız çocuğu itişe-kakışa dışarı çıktılar, yüzüne bakarken yine kıkırdadılar ve annelerinin eteklerine asıldılar hemen. Delaney, Liza'nın bu yaştaki halini hatırlayarak gülümsedi ve eğilip yanaklarını okşadı afacanların. Sevimli yumurcaklar!

«Ben de bir şeyler yapmak istiyorum,» dedi birden kadın.

«Ne?» diye dalgın dalgın sordu Delaney. «Anlayamadım.»

«Ben de bir şeyler **yapmak** istiyorum. Yardımcı olmak.»

«Siz elinizden gelen yardımı yaptınız.»

«Yapabileceğim başka bir şey yok mu yani? Siz bir şeyin peşindesiniz. Neyin peşinde olduğunuzu bilemiyorum elbette, ama size güveniyorum. Bu alçakça işi kimin yaptığını bulmaya çalıştığınızdan eminim.»

«Teşekkür ederim,» diyen Delaney, yine kıpırdandı. «Evet, bunu yapanın kim olduğunu bulmaya çalışıyorum.»

«Öyleyse bırakın da, size ben de yardım edeyim. Ne isterseniz yaparım! Daktilo yazabilirim, steno da biliyorum. Sayılarla aram çok iyidir. Her şeyi iyi yapabilirim. Kahve bile pişiririm. Sağa-sola haber koştururum. Ne isterseniz!»

Delaney konuşacak kadar güvenemedi kendisine. Sözde gülümseyerek, başını sallamayı denedi. Kapıyı ardından sıkı sıkı çekip dışarı çıktı.

Sokakta, plakasız polis arabası hâlâ aynı yerde bekliyordu. İçindekilerin kendisine dönüp bakacaklarını, veya el sallayacaklarını umdu. Oysa dedektiflerden biri, başını arkaya yaslamış uyuyordu. Ağzı da bir karış açıktı. Öteki de bir yarış bileti doldurmaya dalmıştı. Yanlarından geçtiğinin farkına bile varmadılar. Eğer bu herifler kendi emrinde olsalardı, hesapları tamamdı.

5

ERTESİ GÜN İYİ BAŞLADI. Önce kitapçı telefon edip, orijinal Honey Bunch dizisinden iki cilt düşürdüğünü haber verdi. Komiser pek sevindi. Ciltleri, faturasıyla birlikte postalaması konusunda anlaştılar.

Delaney kitabın umulmadık bir anda bulunmasını, hayırlı bir haber diye kabul etti, çünkü polislerin çoğu gibi, onun da batıl inançları vardı. Başkalarına. «insan talihini kendisi çizer,» derdi, ama bunun pek de doğru bir söz olmadığını bilirdi; hiç beklenmedik bir anda çıka gelen, hattâ istenmeden gelen talih bile vardı ve asıl önemli olan, talihin geldiğini farketmekti. Çünkü baht açıklığı, bela da içinde, bin bir türlü maske taşırdı.

Çalışma masasının başına geçip, «Yapılacak işler» listesini yeni baştan gözden geçirdi. Sırayla okudu:

«Monica Gilbert'i sorguya çek.

«Calvin Case - buz baltası.

«Ferguson - otopsi.

«Langley'i ara.

«Honey Bunch.»

Son maddenin üzerine bir çizgi çekti. Tam birinci maddenin üzerine de bir çizgi çekmeye hazırlanıyordu ki, birden, anlayamadığı bir nedenle durdu, vaz geçti, açık bıraktı bunu. Bir süre araştırıp, en sonunda Thomas Handry'ın kendisine verdiği kağıt parçasını buldu. Calvin Case'in adı, adresi ve telefon numarası bu kağıdın üzerinde yazılıydı. Yürüttüğü soruşturmaya giderek daha çok insanın katılacağını anladı. En iyisi bir arşiv veya basit bir rehber hazırlayıp, bu işe bulaşacak herkesin adını, adresini ve telefon numaralarını bir karta yazmaya karar verdi.

Derken Calvin Case'le en iyi ne şekilde görüşebileceğini düşündü. Ve gitmeden önce telefon etmekten caydı. Hiç beklenmedik bir ziyaret, herhalde yararlı olacaktı. İnsanları bazan habersiz bastırmak, gösterecekleri tepkiyi planlamalarına engel olmak, çok daha iyiydi.

Acı soğukta omuzlarını büzüp, Lexington caddesine kadar yürüdü, burada metroya bindi. Ne zaman metroye binse —aslında pek ender binerdi— istasyonlarda vagonların içine ve dışına yazılan yazıların, karalamaların hep arttığını düşünürdü. Şükür ki cinsel ve ırkçı inciler enderdi, ama yüzlerce kişi, «Teny 168. Vic 134. Angie 127. Bella 78. İron Wolves 127» gibi lafları kazımak için, teneke kutular veya sivri bir şeylerden bol bol yararlanmıştı. Delaney bunların, bazı kişilerin küçük adlarıyla, sokak çetelerinin unvanları olduğunu biliyordu. Rakamlar da sokaklarının numarasıydı. Böylece burada olduklarını ispatlıyorlardı.

14'üncü sokakta metrodan çıktı ve kuzey batıya doğru yürümeye başladı. Bu semtin bölge karakolunda devriye memuru olarak çalıştığı günlerden beri, çevrenin ne kadar değiştiğine ve değişmekte olduğuna dikkat etti. Herhalde bu dünyadan tası-tarağı toplayıp giderken, geldiğimde bulduğum dünyadan çok daha iyisini bırakacağım, diye düşündü. Ama bütün kaygılarından arınıp giderse; hiç üzülmeyecekti.

Adreste, West, 11'inci sokak yani Beşinci caddenin sonu gösteriliyordu. Delaney bu semtteki kiraların yüksek olduğunu biliyordu. Elbette Case kira denetimi uygulanan bir yerde de oturuyor olabilirdi. Bina, eski bir yapıydı. Önündeki pencerelerin hepsine, beyaz kutular içinde ıtır ve sardunya çiçekleri yerleştirilmişti. Yapının dış topuzu ve numara plakası, pırıl pırıl parlatılmış bakırdandı. Çöp tenekelerinin kapakları, üzerinde duruyordu; evin giriş yeri iyice süprülmüş, temizlenmişti. Küçük bir tabelanın üzerinde, «Köpeğinizi lütfen bağlayın» yazısı okunuyordu. Altına da biri şunu yazmıştı: «Bağlamasak olmaz mı?»

Calvin Case 3-B numaralı dairede oturuyordu.

Delaney zile basıp dahili telefona doğru eğildi. Bekledi, ama açan olmadı kapıyı. Yine bastı zile: Bu sefer üç defa üst üste ve uzun uzun bastı. Haşin bir erkek sesi, «Evet, ne oluyor yahu?» diye seslendi.

«Bay Calvin Case, siz misiniz?»

«Benim. Ne istiyorsunuz?»

«Adım Edward X. Delaney. New York polis örgütü başkomiserlerindenim. Sizinle biraz görüşmek istiyorum da.»

«Ne hakkında?» Adamın sesi kaba ve küçümseyiciydi.

Dahili telefondan cızırtılı çıkıyordu.

«Yürüttüğüm bir soruşturmayla ilgili olarak.»

Bir sessizlik oldu. O kadar uzun sürdü ki bu, Delaney'in tam yine zile basmaya hazırlandığı sırada, kapının kilidi cızırdadı, hemen topuzuna yapışıp açtı kapıyı, halı döşeli merdivenlerden 3-B numaralı daireye çıktı. Burada da bir zil vardı. Bastı zile ve kendisine çok uzun gelen bir süre daha bekledi. Ardından yine bir cızırtı işitildi. Delaney iyice şaşırmıştı. Kıpırdanmadı bile. İnsan bir kapıyı çalınca, birinin gelip açmasını veya açmadan, kim o diye sormasını bekler. Oysa bu kapı kendi kendine açılıyordu.

Neden sonra, adamın yatalak olduğu aklına geldi ve aptalığına söverek, yine bastı zile. Kapıyı açacak olan otomatiğin cızırtısı, basanın öfkesini belli edecek kadar uzun sürdü. Delaney kanadı itip, küçük, dağınık bir dairenin karanlık holüne daldı. Kapıyı ardından sıkı sıkı çekip kapattıktan sonra, bir elektrik düğmesinin tıkırtısını işitti.

«Bay Case?» diye seslendi.

Haşin, nerdeyse çatlak bir ses, «Buradayım,» diye karşılık verdi.

Başkomiser, darmadağınık bir oturma odasına yürüdü. Burada, hâlâ toplanmamış bir divanlı karyolada biri yatıp uyumuş olmalıydı. Bir kadının varlığını belli eden belirtiler vardı: Dertop atılmış bir gecelik, masanın bir ucunda duran bir pudra kutusuyla başka makyaj malzemesi, uçları kırmızı sigara izmaritleri, üstüste yığılmış «Vogue» ve «Bride» dergileri. Ama pencerelerde de çiçek eksik değildi: Uzun, teneke bir vazonun içine taze azalya yaprakları yerleştirilmişti. Her halde burası için çabalayan biri vardı.

Delaney bu dağınıklığın arasından geçip, dairenin arka tarafına çıkan açık kapıya ilerledi. Perişan oturma odasıyla, ardındaki yatak odası arasındaki kapının çerçevesine, pek garip bir perde yerleştirilmişti. Perdeyi çekmeye yarayan kordonu da, yanından sarkıyordu. Delaney, bu perde herhalde aşağıya kadar çekilince, aydınlığın odaya girmesini önlüyor ve bir çeşit mahremiyet sağlıyor, diye düşündü. Hem de kapı kanadı gibi, sesin geçmesini engellemeden. Ayrıca kilitlenmesi de mümkün değildi.

Sarkık perdenin altından eğilip geçti ve yatak odasını şöyle bir süzdü. Tozlu pencereler, lime lime olmuş perdeler, tavandan dökülen alçılar, lekeli bir yol halısı, çekmeceleri yarıya kadar açık, meşe ağacından iki iyi cins dolap, yere gelişi-güzel savrulmuş gazeteler, dergiler. Ve sonra da yatak; yatağın tam karşısındaki duvarda da, sanki biri koca bir şişeyi kaldırıp buraya fırlatmış da, parça parça etmiş, içindekini yukardan aşağıya dökmüş gibi, insanı hayrete düşürecek kadar iri bir leke.

İçerde... ne olduğu pek kolay anlaşılmayan bir de koku vardı. Ucuz viski, leş gibi yatak çarşafları ve iğrenç bir ten kokusu. Sidik ve bok kokusu. Dövme de-

mirden bir buhurdanlık içinde de, küçük bir kütük parçası, için için tütüyor, daha da beter ediyordu havayı. Kokuşmuştu bu oda. Çürümüştü. Delaney bundan da beter kokular duymuştu —polis olup da kötü şeyler koklamamak var mı?— ama hiç bir zaman kolay olmamıştı buna alışmak. Bu nedenle ağzından solumaya başlayıp, yataktaki adama döndü.

Kocaman bir yataktı bu. Delaney, Calvin Case'le karısının bir zamanlar aynı yatakta yattıklarını düşündü. Ama anlaşılan karısı artık oturma odasındaki uyduruk yatakta uyuyordu. Yatağın çevresini masalar, iskemleler, dergilikler, bir telefon sehpası, üzerinde şişelerle bir buz kovası duran tekerlekli bir içki masası kuşatmıştı. Yerde de, yatak ısıtmaya yarayan bir buyotla, bir plastik «ördek». Kumaşlar, ucundan bir lokma ısırılıp bırakılmış sandviçler, ıslak bir havlu, sigara ve puro izmaritleri, bir öfke anında sayfaları yırtılmışa benzeyen bir defter, eğrilmiş ve yer yer boyaları kabarmış bir tahta kapak, kırık bir bardak ve... ve aklınıza gelen her şey!

«Ne bok istiyorsunuz benden?»

Delaney yataktaki adama ancak o zaman dosdoğru baktı.

Garip mavi renkte, nemli bir yorganı, çenesine kadar çekmişti. Delaney'in bütün görebildiği, köşeli bir yüz, köşeli bir kafa oldu. Adamın taranmamış, dağınık saçları, omuzlarına kadar iniyordu. Kızıla çalan sakalı ve bıyıkları da köşeli gibiydi. Üstelik birbirine karışmıştı. Kara gözleri ateş saçıyordu. Etli dudakları gerilmiş, çatlamıştı.

«Calvin Case siz misiniz?»

«Ha!»

«New York polis örgütünden başkomiser Ed-

ward X. Delaney'im ben. Bir adamın ölümüyle —daha doğrusu katliyle— ilgili soruşturmayı yürütüyorum».

«Hele bir kimliğinizi görelim bakalım.»

Delaney biraz daha sokuldu yatağa. Koku, mide bulandırıcıydı. Kimlik belgesini Case'un suratına yaklaştırdı. Adam bakmadı bile. Delaney geri çekildi.

«Adamın bir buz baltasıyla öldürüldüğünü sanıyoruz. Yani bir dağcı baltasıyla. Bu nedenle gelip...»

«Yoksa cinayeti benim işlediğimi mi sanıyorsunuz?» Adamın çatlak dudakları aralandı ve sapsarı dişleri göründü. Kuru kafa gibi sırıtıyordu.

Delaney şaşırmıştı. «Ne münasebet! Ama buz baltaları hakkında daha geniş bilgiye ihtiyacım var. Ve en iyi dağcı olarak, sizi salık verdiler bana. Düşündüm ki bana yardım eder...»

«Siktirin gidin buradan,» dedi. Koca başını bir yana kaçıran Calvin Case.

«Yani bir katili bulmak için bana...»

«Defolun!» diye fısıldadı Case. «Basın gidin buradan!»

Delaney döndü, iki adım attı, durdu. Barbara, ve Christopher Langley, ve Monica Gilbert ve çevresindeki diğer insanlar, Handry ve Thorsen ve Ferguson ve Dorfman geldi aklına ve bir de karşısındaki bu... Derin bir soluk alıp, öfkesi bile ölçülü olduğu için, kendi kendine kızdı. Nemli yatakta yatan canlı cenazeye döndü yine. Kaybedecek bir şeyi yoktu artık.

«Seni gidi Allahın belası, haram süt emmiş, anasını bellediğimin orospu çocuğu seni!» dedi sakin ve renksiz bir sesle. «Seni gidi beleşçi, lüpçü köpek enciği seni! Benim görevim soruşturup bulmak, anladın mı? İşte ben de seni soruşturup meydana çıkartaca-

ğım, **seni!** Uzan yatağına, yay taşaklarını, yat bakalım çirkef döşeğine. Ama kim getiriyor bu evin yiyeceğini? Karın, tamam mı? Kim hâlâ bir yuvan olması için çırpınıyor, saçını süpürge ediyor? Karın, tamam mı? Sen de burada göt büyütüp, viskini yudumluyorsun. Daha odaya girer girmez, senin ne aşağılık bir yaratık olduğunu çaktım zaten. Böyle uzanıp, bahtsızlığın üzerine yanıp-yakılmak ne âlâ şey, ha? Seni gidi hazır yiyici seni! Yatağına çişini et, altına doldur, sonra durmadan viskini çek, karın da geberinceye kadar çalışsın! Çalıştığı yetmiyormuş gibi, bir de ona köpek gibi hırla hep, yüreksiz herif! Erkek misin sen be? Ha! Elbette, sen de bir çeşit adamsın, tembel herifin birisin. Yüzüne tükürmek geliyor içimden; adını ilk defa işittiğim günü bile hatırlamak istemiyorum. Lanet olsun sana, aşağılık mahluk! Bir hiçsin sen be! Yoksun. Anladın mı? Bir bok değilsin sen!»

Öfkeden zangır zangır titreyerek döndü ve birden yatak odasının kapısında duran genç bir kadınla burun buruna geldi. Zayıf, narin bir sarışınla. Kadının saçları, perdenin kenarına sürtünüyordu. Yüzü, kireç gibiydi. Sıktığı yumruğunu ısırıyordu.

Delaney derin bir iç çekti, kendisini daha güçlü hissetmek için omuzlarını kaldırdı. O kadar küçülmüştü ki şu anda!

«Bayan Case?»

Kadın başını salladı.

«Adım Edward X. Delaney, New York polis örgütünde başkomiserim. Bir soruşturmayla ilgili olarak kocanızdan yardım istemeye geldim. Söylediklerimi işittinizse, kullandığım sözler için özür dilerim. Lütfen affedin beni. Sizin burada olduğunuzu bilmiyordum.»

Kadın hâlâ yumruğunu kemirerek ve iri-iri açtığı mavi gözleriyle Delaney'e bakarak, yine başını salladı.

«İyi günler,» diyerek kadının yanından geçip gitmek istedi başkomiser.

«Komiserim,» diye seslendi yataktaki adam.

Delaney geri döndü. «Evet?»

«Siz itin tekisiniz, değil mi?»

«Dilediğim zaman, öyleyimdir,» dedi Delaney.

«Herkesi kullanırsınız, değil mi? Kötürümleri de, ayyaşları da, ümitsizleri de. Hepsini!»

«Doğru. Ben bir katilin peşindeyim. Bu konuda yardımı dokunacak herkesi kullanabilirim.»

Calvin Case, çapaklı gözlerini silmek için nemli yorganının kenarını kullandı.

«Faraş gibi de ağzın varmış,» diye ekledi. «Faraş gibi!» Tekerlekli masanın üzerindeki yarı dolu viski şişesiyle kir-pas içindeki bardaklardan birine uzandı. «Şekerim,» diye seslendi karısına, «New York polis örgütünden sayın başkomiser bay Edward X. Delaney'e verilecek temiz bir bardağımız var mı acaba?»

Kadın yine ses çıkarmadan başını salladı. Dışarı koştu, biraz sonra iki bardakla döndü. Calvin herkese biraz viski doldurdu, sonra şişeyi yine masanın üzerine bıraktı. Üçü de hiç bir şey söylemeden bardaklarını kaldırdılar, ama içerlerken düşündüklerini zaten söyleyemezlerdi ki.

«Karnın aç mı, Cal?» diye sordu kuşkuyla karısı. «Ben işe gideceğim de.»

«Hayır, ben acıkmadım. Siz bir sandviç yer misiniz, sayın komiserim?»

«Teşekkür ederim, hayır.»

«Öyleyse sen bizi yalnız bırak şekerim.»

«Acaba önce temizlesem de...»

«Sana bizi yalnız bırak dedim, tamam mı şekerim?»

Kadın odadan çıkmak üzere döndü.

«Bayan Case,» dedi Delaney.

Kadın geri döndü.

«Lütfen siz de burada kalın. Kocanızla tartışacağımız şeyi sizin işitmemeniz için hiç bir sebep yok.»

Kadın şaşkına dönmüştü. Önüne, arkasına baktı, birinden öbürüne döndü bakışları, anlayamadı ne olduğunu.

Calvin Case başını salladı. «Yamansınız,» dedi başkomiser Delaney'e. «Gerçekten yaman adamsınız.»

«Doğrudur,» dedi Delaney de, «yaman adamımdır.»

«Buraya zorla girip, işlere el koyuyorsunuz.»

«Şimdi konuşacak mısınız?» diye sabırsızlanarak sordu Delaney. «Sorularıma cevap vermek istiyor musunuz?»

«Önce meselenin ne olduğunu anlatın bakalım.»

«Bir adam, garip bir silahla öldürüldü. Bunun bir buz baltası olduğunu sanıyoruz ve...»

«Bu, 'biz' dediğiniz, kimler?»

«Ben sanıyorum buz baltası olduğunu! Bu konuda daha başka şeyler öğrenmek istiyorum. New York'taki en tecrübeli dağcı diye, sizin adınızı verdiler bana.»

«İdim», dedi alçak sesle Case, «idim!»

İçkilerini yudumladılar, soğuk bakışlarla birbirlerini süzdüler. İlk defa olarak ne cankurtaran çığlıkları, ne polis düdükleri, ne bir patlamanın sarsıntısı veya sokak kavgalarının şamatası, ne de trafiğin gürültüsü işitiliyordu. Delaney, insancıl duygularını mahzende bomba hazırlayarak ispatlamak isteyen bir grup eli çabuk devrimcinin, eski ve güzel bir apartımanı yanlışlıkla çökerttiklerini hatırladı. Şimdi de Case'in apartımanında bir sessizlik zerreciği içinde var olmaya de-

vam ediyorlardı ve bilmeden yavaş konuşmaya başlamışlardı.

«Bir cinayet soruşturması için, bir başkomiser gelecek ha?» diye sakin bir sesle sordu Case. «Cinayet bile olsa, komiser gelir mi? Hayır, hayır! Belki üniformalı bir polis memuru, veya bir dedektif gelebilir, amenna. Ama bir başkomiser, asla! Nedir bu işin içyüzü, Delaney?»

Başkomiser derin bir soluk aldı. «Ben süresiz izinliyim. Faal görevde değilim şu anda. Sorularıma cevap vermek mecburiyetinde değilsiniz. Ben, 251'inci Bölge Karakolunun şefiydim. Yukarı şehirde. Bir ay kadar önce, bölgemde bir adam öldürüldü. Sokak ortasında. Belki gazetelerde okumuşsunuzdur. Adı, Frank Lombard'dı. Belediye Meclisi üyelerinden. Bu olayın peşinde sürüyle adam var. Fakat hiç biri bir sonuca varamıyor. Hattâ nasıl bir silah kullanıldığını bile saptayamadılar. Ben de boş vakitlerde bu işle uğraşıyorum. Resmî bir şoruşturma değil benimki. Dedim ya, süresiz izinliyim ben. Derken, üç gün önce, Lombard'ın öldürüldüğü yere yakın bir köşede, bir başkası daha saldırıya uğradı. Bu seferki henüz sağ, fakat herhalde kurtaramayacaklar, ölecek o da. Aldığı yara tıpkı Lombard'ın yarası gibi. Kafatasında bir delik. Bu yaranın bir buz baltasıyla açıldığını sanıyorum.»

«Nereden saplandınız bu fikre?»

«Yaranın türü, derinliği ve genişliği. Üstelik buz baltası daha önce de bir cinayet aracı olarak kullanılmış. 1944'te New Mexico'da Leon Troçki'yi öldürmek için.»

«Benden istediğiniz nedir?»

«Buz baltaları hakkında bana anlatabileceğiniz her şey. Bunları kim imal eder, nereden satın alırsınız. Ne iş için kullanılır?»

Calvin Case karısına baktı. «Baltalarımı getirir misin şekerim?» dedi. «Holdeki dolapta hepsi.»

Kadın dışarıdayken, hiç konuşmadılar. Case bir iskemle işaret etti, ama Delaney başını salladı. En sonunda bayan Case beş baltayı zorlukla taşıyarak geri döndü. İkisini bir kolunun altına almıştı; diğer üçünü bir küme halinde, kabzalarından tutmuştu.

«Yatağın üzerine bırak,» diye buyurdu Case; kadın da, boynu bükük, baltaları nemli yorganın üzerine bıraktı.

Delaney baltaların üzerine eğildi, ağır ağır inceledi, sonra elini uzatıp birini aldı. Sırf çelikten, balta uzunluğunda, sapı deri kaplı bir araçtı bu. Sapının kenarından kösele bir ilmik sarkıyordu. Başının bir yanı çekiç, bir yanı da kazma gibiydi. Kazma kısmı, tam Christopher Langley'in tarif ettiğine benziyordu; on santimetre kadar uzunlukta, başlangıcında köşeli, ucuna doğru incelen bir üçgen gibiydi. En ilceldiği yerde, içine doğru kıvrılarak, yuvarlak ve keskin bir uç halinde bitiyordu. Öbür tarafında da küçük testere dişleri vardı. Aracın baş tarafı parlak kırmızı, deri kaplı sapıysa, parlak maviydi. İkisinin arasındaki gövdeyse, pırıl pırıl parlatılmış çeliktendi. Aracın baş tarafında bir damga vardı; üzerinde yazı olan bir damga. Delaney yazıyı okuyabilmek için gözlüklerini taktı: «Made in west Germany.» (Batı Alman malı)

«Bu...» diye başladı.

«Bu bir buz baltası değil,» diye sözünü yarıda kesti Calvin Case. «Teknik deyimiyle, buna buz çekici derler. Ama çok kimse buz baltası der. Bütün bu araçları birbirini karıştırırlar zaten.»

«Siz bunu Batı Almanya'dan mı aldınız?»

«Hayır. Buradan, New York'tan aldım. En iyi dağ-

cılık araçları Batı Almanya'da, Avusturya'da ve İsviçre'de yapılır. Fakat bütün dünyaya ihraç ederler bu yaptıklarını.»

«New York'ta, nereden aldınız bunu?»

«Çalıştığım bir yerden. Burada çalışanların bir hesabı vardı. Spring sokağında, 'Açık Hava Hayatı' adlı bir yer. Burada avcılık, balıkçılık, kamp, safari gezileri, dağcılık ve sırt çantalarıyla ilgili her şey satılır... hep buna benzer şeyler.»

«Telefonunuzu kullanabilir miyim?»

«Keyfinize bakın.»

Delaney o kadar cesaretlenmiş, öylesine heyecanlanmıştı ki, Christopher Langley'in telefon numarasını bile hatırlayamadı, cep defterini açıp bakmak zorunda kaldı.

Buz baltasını bir türlü elinden bırakamıyordu; bir eliyle telefonun numaralarını çevirirken, balta hâlâ öbür elindeydi. En sonunda aradığını buldu.

«Bay Langley? Ben Delaneyl»

«Oo, merhaba komiserim! Sizi aramam gerekirdi, ama rapor edecek yeni hiç bir şey bulamadım doğrusu. Mağazaların bir listesini çıkardım, günde altı-yedi yer dolaşıyordum. Ama bu güne kadar...»

«Bay Langley, listeniz elinizde mi?»

«Ha? Evet komiserim. Yanımda. Siz aradığınız zaman, ben de dışarı çıkmaya hazırlanıyordum zaten.»

«Peki, listenizde, 'Açık Hava Hayatı' adlı bir mağazanın adı var mı?»

«'Açık Hava Hayatı' mı dediniz? Bir dakika... Evet, işte şurada. Spring sokağında.»

«İşte o!»

«Evet, listemde. Listemi semtlere göre bölmüştüm; bu da şehrin aşağı semtlerinde. Henüz oraya gitmedim.»

«Bay Langley, belki de istediğimiz yere varmamıza yarayacak bir delil buldum. Bu gün o mağazaya gidebilir misiniz?»

«Elbette. Hemen gidiyorum oraya.»

«Teşekkür ederim. Lütfen, bir şey bulsanız da bulmasanız da, beni telefonla arayın. Ben ya hastanede, ya da evde olacağım.»

Telefonu kapatıp, yine Calvin Case'e döndü; buz baltası hâlâ elindeydi. Kaçırmak istemiyormuş gibi bir hali vardı. Bir kütüğü yaracakmış gibi kaldırıp savurdu aracı. Sonra iyice yukarı kaldırıp, hızla aşağı indirdi.

«Dengesi çok iyi,» diye onayladı.

«Elbette,» dedi Case de. «Ağırlığı da iyidir. Rahatça birini öldürebilirsiniz.»

«Bana buz baltalarını anlatsanıza.»

Calvin Case bu konuda bildiği ne varsa, anlattı. Pek fazla bir şey de yoktu anlatacak. Modern buz baltalarının, eski Alp bastonlarından geliştirildiğini, eskisinin bir çoban bastonu kadar uzun olduğunu söyledi. Case bu eski bastonların İsviçre'de hâlâ kullanıldığını görmüştü. Bunların uzun saplı demir kazmalar gibi uçları vardı. Kar içine gömmeye, sert buz tabakalarını delmeye, sivri taşları ve yarıkları inceltmeye yarıyordu.

«İşte bunun üzerine, iki taraflı buz baltaları geliştirildi,» dedi Case. Yatağının ucundaki örnekleri almak için beline kadar aşağı sarktı. Anlaşılan yorganın altında, belinden aşağısı çıplaktı. Gövdesi ise, bir zamanlar yapılı ve adaleli olduğunu belli ediyordu. Ama şimdi her yanı iyice sarkmıştı: Ekşi kokan, kızıl tüylerle kaplı, soluk, donuk bir ten.

Delaney'e uzun saplı buz baltalarını gösterip, bu

araçların baston gibi nasıl kullanılacağını, bir halat desteği gibi nasıl işe yarayacağımı, baş tarafındaki çapa gibi bölümün, bazen granit kadar sert olan buzullar içinde, ayak ve el dayamaya yarayacağını açıkladı. Sapı, başka türlüydü. Buz üzerinde çukur kazmak için tam bir kazmaya benzeyebiliyor; sertleşmiş kar üzerinde yürümeyi kolaylaştırmak için, gerektiğinde küçük bir yuvarlak köseleyle kullanılıyordu. Bazan da, dişli bir başlık geçiriliyordu üzerine.

«Nereden aldınız bütün bunları?» diye sordu Delaney.

«Şu ikisini Avusturya'dan aldım. Bunu Batı Almanya'dan. Şunu da Cenevre'den.»

«Her istediğiniz yerde bulunur mu bunlar?»

«Avrupa'nın her yerinde bulunur elbette. Dağcılık orada çok ileridir.»

«Ya burada?»

«New York'ta da bunları satan bir düzine kadar mağaza olmalı. Belki de daha çoktur. Üstelik başka yerlerde de satılır. Örneğin, Batı Kıyısı'nda.»

«Peki, ya bu?» diyerek kısa buz baltasının sapındaki meşini bileğine saran Delaney sordu, «bu nerede kullanılır?»

«Dedim ya, teknik bakımdan bu, aslında bir buz çekicidir. Kayalık üzerindeyseniz, kazma gibi ucuyla kazabilirsiniz. Sonra da öbür kenarındaki çekiç gibi kısmıyla, çivi çakabilirsiniz. Bunlar çelik çivilerdir. Üzerinde bir halka vardır; bu halkadan ya bir halat geçirirsiniz, ya da birbirine raptedersiniz.»

Delaney tuttuğu baltanın baş tarafını iki parmağıyla sıvazladı, sonra parmaklarının ucunu baş parmağıyla silip, sırıttı. «Pek mutlu görünüyorsunuz,» dedi kendisine bir viski daha dolduran Case.

«Öyle. Yağlandım.»

«Ne?»

«Baltanın başı yağlıymış.»

«Ha... Elbette! Evelyn bütün araçlarımı temizler ve yağlar, öyle saklar. Hâlâ bir gün iyileşip yine dağa tırmanacağımı sanıyor. Öyle değil mi, şekerim?»

Delaney kadına döndü. Kadın sıkılarak başını salladı, gülümsemeyi denedi. Onun yerine Delaney gülümsedi.

«Nasıl bir yağ kullanıyorsunuz, bayan Case?»

«Şey... Bilmem ki. Her zamanki yağ işte. Altıncı caddede bir hırdavatçıdan alıyorum.»

«İnce bir makine yağı» dedi Calvin Case. «Dikiş makinelerinde kullanılan türden. Hiç bir özelliği yok yani.»

«Bütün dağcılar, araçlarını böyle yağlayıp temizler mi?»

«İyi dağcılar böyle yapar. Uçlarını da keskin tutarlar.»

Delaney baş salladı. Adeta üzülerek, kısa saplı buz baltasını, Case'in yatağının ayak ucuna, diğer benzerlerinin yanına bıraktı.

«Bunu satın aldığınız 'Açık Hava Hayatı' adlı mağazada çalıştığınızı söylemiştiniz, değil mi?»

«Öyle. Aşağı-yukarı on yıl çalıştım. Dağcılık malzemesi bölümüne bakıyordum. Üstelik tırmanmak için bana bolbol vakit veriyorlardı. Kendileri için iyi reklam oluyordu.»

«Farzedin ki ben de böyle bir buz baltası satın almak istiyorum. İçeri girip parayı sayacağım. Hepsi bu kadar, değil mi?»

«Elbette. Bunun fiyatı aşağı-yukarı onbeş dolardır. Ama beş yıl önce.»

«Elime sadece bir satış fişi mi verirler, yoksa aldığım şeylerin yazılı olduğu bir satış pusulası mı?»

Case bakışlarını kısarak başkomiseri süzdü. Derken sakallı yüzünde bir gülümseme belirdi; kirli dişleri göründü yine.

«Sayın bay dedektif,» diyerek sırıttı. «Her an yeni bir şeyler düşünüyorsunuz, değil mi? Neyse, 'Açık Hava Hayatı' mağazası bakımından şanslı sayılırsınız. Orada bütün satış fişleri kopyalı yazılır, daha doğrusu ben çalıştığım zaman böyle yazılıyordu. Müşterinin adı ve adresi hep kaydedilir. Bunun sebebi de, Sol Appel'in, yani patronun posta siparişleriyle iyi iş yapmasıdır. Her yaz ve her kış bir katalog hazırlar; listesine yeni adlar eklemeye pek meraklıdır. Satış fişlerine de alınan mallar hep işlenir.»

«Müşterinin adı ve adresi posta listesine geçirildikten sonra, acaba fişler ne kadar saklanır, biliyor musunuz?»

«Oh, yıllar ve yıllar boyu saklanır fişler. Benim zamanımda mahzen bunlarla doluydu. Yalnız dereyi görmeden paçaları sıvamayın, komiserim. 'Açık Hava Hayatı', New York'ta buz baltası satın alabileceğiniz tek yer değil ki. Öteki mağazaların çoğu yalnız toplamı fişe yazarlar. Ne müşterinin satın aldığı malın cinsini, ne de adını, adresini kaydederler. Üstelik önce de dediğim gibi, bu araçların çoğu ithal malıdır. Bir buz baltasını Londra'da, Paris'te, Berlin'de, Viyana'da, Roma'da, Cenevre'de ve bunlar arasındaki diğer küçük şehirlerde pekâlâ satın alabilirsiniz. Los Angeles, San Frascisco, Boston, Portland, Seattle, Montreal ve daha yüzlercesi de, cabası. Artık nereye varır bunun sonu, siz düşünün!»

«Çok teşekkürler,» dedi hiç de alaycı olmayan

bir edayla komiser Delaney. «Gerçekten çok yardımınız dokundu bana. Gösterdiğiniz yakınlığı takdir ediyorum. Biraz önceki sözlerim için de özür dilerim.»

Calvin Case, Delaney'in hiç bir şekilde yorumlayamadığı bir hareket, bir işaret yaptı.

«Şimdi niyetiniz ne komiserim?»

«Şimdi mi? Ha, yani bundan sonra atacağım adımın ne olacağını soruyorsunuz. Telefonda konuşmamı işittiniz. Şu anda bana yardım eden adam, 'Açık Hava Hayatı'na gidiyor. Sizinki gibi bir buz baltası bulup, satın alırsa, ben de aynı yere damlayıp, eski satış fişlerini tanımak için müsaade isteyeceğim adamlardan ve buz baltası alanların bir listesini çıkartacağım.»

«Ama size söyledim, binlerce satış fişi olabilir, **yüzbinlerce!»**

«Biliyorum.»

«Üstelik New York'ta buz baltası satan başka mağazalar da var. Hem de, satıcının adını, adresini almadan.»

«Biliyorum.»

«Delisiniz,» diyerek başını başka yöne çevirdi Calvin Case. «Bir an böyle olmadığınızı düşünmüştüm, ama şimdi deli olduğunuza inandım.»

«Cal,» dedi alçak sesle karısı, ama adam bakmadı bile ona.

«Dedektifliği nasıl bir şey olarak düşündüğünüzü bilemem,» dedi yataktaki adama bakarak Delaney, «insanların çoğu okudukları romanlar, seyrettikleri filmler ve TV yüzünden şartlanmıştır. Baş döndürücü ipuçları ve şeytanca bir mantık sayesinde, her şeyin meydana çıkarılabileceğini zannederler. Veya damlarda iz sürmek, kapıları kırıp içeri girmek, ya da tünelde iz kovalamakla, suçluların yakalanacağını düşü-

nürler. Bütün bunlar belki de bir dedektifin yaptığı işlerin ancak yüzde beşidir. Şimdi bir dedektifin vaktini nasıl geçirdiğini anlatacağım size. On beş yıl kadar önce, Long Island'da, sokak ortasında küçük bir kız kaçırılmıştı. Okuldan evine dönerken. Kızın yanına bir otomobil yanaşmış, şoför bir şeyler söylemiş çocuğa. Kız da arabaya binmiş. Küçücük kız! Şoför kapıyı açmış, kızı kolundan yakalayıp içeri çekmiş, kapıyı kapatıp, gazlamış arabayı. Olayın görgü tanıkları vardı. Bunlardan bir yaşlı kadın, arabanın koyu renkli, siyah veya koyu mavi, ya da koyu yeşil veya kahverengi olduğunu 'sanıyordu'. Ayrıca New York plakalı olduğu 'kanısındaydı'. Kadın hiç bir şeyden emin değildi. En sonunda çocuğun annesine-babasına, fidye isteyen bir pusula ulaştı. Anneyle-baba, istenen herşeyi yaptılar: Polise haber vermediler ve parayı da uçlandılar. Üç gün sonra küçük kız çocuğu ölü olarak bulundu. **Bunun üzerine** FBI'a haber verildi. Adamların, üzerinde çalışacakları iki nokta vardı: Otomobil New York plakalı olabilirdi ve fidye istemek için gönderilen pusula elle yazılmıştı. Bunun üzerine FBI altmış kadar ajanını çağırdı ve hepsine yazı teşhisi için kesin emirler verildi. Fidye istemek için gönderilen pusula büyültülerek, afiş gibi duvarlara yapıştırıldı. Her biri yirmişer kişilik üç grup, Long Island'da otomobil ehliyeti almak için verilen dilekçeleri karıştırmaya başladılar. Yirmi dört saat aralıksız çalıştılar. Kaç imza gözden geçirdiler dersiniz? Binlerce mi? Milyonlarca, belki daha bile çok! Ajanlar kuşkulandıklarını bir kenara ayırıyor, yazı uzmanları da daha yakın ve sıkı bir inceleme yapıyorlardı.»

«Katili buldular mı?» diye merakla sordu Evelyn Case.

«A, elbette!» dedi Delaney. «Yakaladılar. En so-

nunda ele geçirdiler. Eğer aradıklarını Long Island'dan verilen dilekçeler arasında bulamasalardı, New York eyaletinin bütün dilekçelerini inceleyeceklerdi. Milyonlarca, milyonlarca ve milyonlarca imzaya bakacaklardı. Yani bunu size anlatmamın nedeni, dedektiflik üzerine bilgi vermek için: Mantıklı olmak; bir çıkış noktasından araştırmaya başlamak gerektiğini bilmek; çetin, yorucu, sıkıcı bir biçimde çalışmak; bir de, yüzdeler! İşte hepsi bu kadar. Yine de yardımlarınız için çok-çok teşekkürler.»

Kapıdaki perdenin önüne, oturma odasına varmak üzereydi ki, Calvin Case alçak, nerdeyse ıslık gibi bir sesle konuştu:

«Komiserim!»

Delaney geri döndü. «Evet?»

«Eğer mağazada balta bulursanız, eski satış fişlerini kim tarayacak sizin için?»

Delaney omuzlarını silkti. «Ben. Ben olmazsam, biri yapacak bunu. İster-istemez bütün fişler taranacak.»

«Satılan malların ne olduğu, bazan sadece seri numaralarıyla belirtilmiştir. Yani malın ne olduğunu anlayamazsınız siz.»

«Sahibinden seri numaralarının anahtarını alırım. Seri numarası nedir, öğrenirim.»

«Komiserim, benim bol-bol boş vaktim var. Hiç bir yere gidemiyorum. Bu satış fişlerini arayıp taramak işini ben yapabilirim. Nasıl ve neye bakılacağını bilirim. Buz baltası satılan kimsenin fişini, sizden çok daha kolaylıkla bulabilirim.»

Delaney uzun bir süre, hiç bir anlam ifade etmeyen bir suratla adamı seyretti. «Size haber veririm,» dedi en sonunda.

Kendisini dış kapıya kadar Evelyn Case geçirdi.

«Çok teşekkür ederim,» dedi tatlı sesiyle komisere.

Delaney dışarı çıkınca, doğru Altıncı caddeye yürüdü. Sonra bir hırdavatçı dükkanı arayarak güneye döndü. Bulamadı. 11'inci sokağa dönüp, bu sefer kuzeye yürüdü. Yine hiç bir şey göremedi. Derken Altıncı caddede, Batı yakasında, bir tane buldu.

«Bir küçük yağdanlık istiyorum,» dedi adama. «Dikiş makinelerinde kullandıkları gibi.»

Kendisine dibi yuvarlak, ağzı ince, boru gibi uzanan, üstü, kırmızı bir tıpayla kapatılmış küçük bir yağdanlık verdiler.

«Bununla bütün araçları yağlayabilir miyim?» diye sordu.

«Elbette,» diyerek temin etti tezgahtar. «Araçları, dikiş makinelerini, elektrik malzemelerini, kilitleri... her şeyi! Zaten her çeşit yağlama için yaygın şekilde satılan tek yağ budur memlekette.»

«Çok, çok teşekkürler,» diye kendi haline acınarak söylendi içinden Delaney. Yağdanlığı aldı.

Delaney her aklına esince taksiye binenlerden değildi. Hoş, daha banka hesaplarında bir hayli paraları, kara günler için ayırdıkları dünyalıkları (çoğu vergiden muaf Belediye tahvilleri), bir de dökülen evleri vardı. Ama ne var ki Delaney artık maaş almıyordu ve Barbara'nın doktor ve hastane giderleri ürkütücüydü. Bu nedenle en iyisi metroya binmek, 59'uncu sokakta inip, buradan da bir otobüse atlamaktı. Ama birden kendisini öylesine cesur, öylesine iyimser hissetti ki, hastaneye kadar taksiyle gitmeyi kararlaştırdı. Yolda yağdanlığı alıp, tıpasını çıkardı, parmaklarının üzerine birkaç damla yağ akıttı. Sonra bunu baş

parmağıyla yaydı. İnce yağ. Güzel kokuyordu, gülümsedi.

Barbara odasında değildi. Kat hemşiresi, karısının yeniden filmi çekilmek ve tahlilleri yapılmak üzere laboratuvara indiğini söyledi. Delaney, yatağının başucundaki masaya kısa bir not bıraktı: «Selam. Geldim. Akşama görüşürüz. Seni seviyorum. Edward.»

Hemen eve koştu; ceketini, pardesüsünü attı, kravatını gevşetti, kol düğmelerini açıp kollarını sıvadı; ayağına terliklerini geçirdi. Mary evdeydi ve ocağa soğanlı bir dana yahnisi koymuştu. Tencere ağır ateşte kaynıyordu. Kadına piştikten sonra yemeğin altını kapatmasını söyledi: Yemek yiyemeyecek kadar çok düşüncesi vardı.

Çalışma odasındaki çelik masalardan birinin en üst iki gözünü boşaltmıştı. Üst göze, Lombard Harekatı raporlarının kopyalarını yerleştirmişti, düzenli çalışkanlığıyla, bunları ikiye bölmüştü: Frank Lombard ve Bernard Gilbert dosyaları. Her birinin altına da, raporları sınıflandırarak yerleştirmişti: Silah, Sebep, Yara, Hayat Hikayesi, vb.

İkinci göze de kendi dosyasını açmıştı; henüz bölük-pörçük notlardan meydana gelen, ince bir dosya.

Şimdi notlarını rapor haline getirmeye başlıyordu. Kimin için ve ne amaçla, kendisi de bilmiyordu ya. Ama yıllardır, yürüttüğü her soruşturmada böyle yapmaya alışmıştı ve kendi içgüdülerini, aklına esen soruları yazmanın yararlı olduğunu görmüştü. Mutlu günlerinde Barbara bu notları elektrikli daktilosuyla kopya eder, böylece kocasına büyük yardımı dokunurdu. Fakat Delaney bir türlü elektrikli daktiloyla yazmaya alışamamıştı, şimdi de el yazısı raporlarla yetinmek zorundaydı.

İşe, kaç zamandır savsaklayıp geciktirdiği, soruşturmayla ilgili bütün kişilerin adreslerini ve telefon numaralarını yazdığı bir rehber düzenleyerek başladı. Bulabildiklerini, hatırlayabildiklerini, deftere geçirdi. Ardından Thorsen ve Johnson'la arasındaki görüşmenin, Lombard'ın dul eşini, annesini, ortaklarını ziyaretini, Dorfman'la ve Ferguson'la konuşmalarını rapor halinde kaleme aldı. Elinden geldiği kadar hızlı yazıyor, eline ne geçerse, onun üzerine çiziktiriyordu: Cebindeki not defterinden koparttığı sayfalara, mektup zarflarının üzerine, dergilerin boş yapraklarına, gazetelerin kenarlarına.

Thomas Handry, Christopher Langley ve Calvin Case'le görüşmelerini de yazıp bitirdi. Duvarcı çekicini, kaya araştırıcısının çekicini, Case'in buz baltasını anlattı: Bunların nerelerden alındığını, ne zaman alındığını, kaç para verildiğini, ne için kullanıldıklarını hep not etti. Monica Gilbert'i sorguya çekişi hakkında da bir rapor düzenledi, ince makine yağı satın alışını, kayıp otomobil ehliyeti hakkındaki yazısını da kağıda geçirdi.

Aslında bütün bunları haftalarca önce yapmış olması gerekirdi. Niyeti dosyayı bir an önce tamamlamak, sonra da her günkü gelişmeleri, günü gününe geçirmekti. Bütün bu çabalar hiç bir şey ifade etmeyebilirdi, belki etmiyordu da, ama yaptığı işleri yazıya çevirmek, kaydetmek, kendisine önemli bir şey gibi görünüyor ve kağıtların yığını yükseldikçe, nerdeyse bir güven darlığı uyanıyordu ruhunda. İkinci dosya gözünün ardına duvarcı çekiciyle, kaya arayıcının çekicini de koydu, yağdanlığı yanlarına yerleştirdi: Maddi deliller.

İnatla çalıştı; yalnız iki defa mutfağa gidip, buz

gibi bira şişelerini almak için ara verdi çalışmasına. Mary yukarda temizlik yapıyordu, fakat tencerenin altını kısmıştı. Delaney kapağını açıp, tecrübeli bir edayla kokladı yahniyi: Nefistil

Elinden geldiği kadar belirli ve güzel yazmayı deniyordu, ama el yazısının pek garip olduğunu biliyordu. Barbara yazısını okuyabilirdi, ama başka kim sökebilirdi bu kargacık-burgacık satırları? Buna rağmen dosya giderek kabarıyordu: 'Şüpheli', Silah, Sebep, Sorgular, Zaman, Otopsiler vb. Hepsi de pek resmî görünüşlü ve etkileyiciydi.

Öğleden sonra, aynı hızla yazmaya devam ederken, Mary, yemeğini bozulmadan yemesi için çok ciddi bir uyarıda bulunduktan sonra, işini bitirip gitti. Delaney kapıyı kadının ardından kilitledi, yine raporlarının başına döndü, ama birkaç dakika geçmemişti ki, kapının zili çaldı. Öfkeyle kalemini atıp, yerinden kalktı, fakat birden, «Allahım, n'olur gelen, buz baltasıyla Langley olsa,» diye mırıldandı.

Kapının yanındaki dar camlardan dışarı bakınca gelenin gerçekten Langley olduğunu gördü. Elinde de kağıda sarılı bir paket yaşıyordu. Pırıltılar saçan bir paket. Yıldırım gibi açtı kapıyı.

«Buldum!» diye bağırdı Langley.

Başkomiser, aynı aracın bir eşini birkaç saat önce elinde tuttuğunu söyleyemezdi; bu harika adamın zafer anının heyecanını bozmak istemezdi doğrusu.

Çalışma odasına geçip, buz baltasını birlikte incelediler. Calvin Case'in baltasının bir eşiydi. Evirip-çevirdiler, birbirlerine, aradıkları özellikleri işaret ederek gösterdiler: Sivri ucunu, ucun içeri doğru kıvrılışını, keskin başını, tamamen çelik gövdesini.

«Oh, evet,» diye başını salladı Delaney. «Bu ol-

duğunu sanıyorum bay Langley. Sizi candan kutlarım.»

«Oh...» diyerek havada bir el işareti yaptı Langley. «Yolu siz gösterdiniz bana. Kim söz etti size bu 'Açık Hava Hayatı' mağazasından?»

«Tesadüfen tanıştığım bir adam,» dedi fazla açılmadan Delaney. «O da dağcılıkla ilgileniyordu ve bu mağazadan söz etti. Büyük talih. Ama siz de bulup çıkardınız işte.»

«Nefis bir dengesi var,» dedi aracı elinde sallayan Langley. «Çok da iyi yapılmış... Evet...»

«Evet?» dedi Delaney.

«Şey, sanıyorum ki benim işim artık bitti,» dedi yaşlı adam. «Yani silahı bulduk demek istiyorum, öyle değil mi?»

«Silah olduğunu sandığımız şeyi.»

«Evet. Elbette. Ama işte burada, karşımızda, değil mi? Yani demek istiyorum ki, artık benim yapılacak başka bir işim kalmadı demek istiyorum. Dolayısıyla...»

Sesi zayıfladı, kısıldı, sustu. Buz baltasını elinde evirip-çevirerek seyre daldı.

«Sizin yapacak başka şeyiniz kalmadı mı?» diye inanmamış gibi sordu Delaney. «Bay Langley, sizden daha çok şeyler isteyeceğim. Fakat şimdiye kadar öylesine büyük yardımlarınız dokundu ki, nerdeyse bunu istemeye çekiniyorum.»

«Ne?» diye sözünü ağzına tıkadı Langley. «Ne? Siz istediğinizi söyleyin bana. Artık durmak istemiyorum. Sahiden istemiyorum. Nedir yapılacak iş? N'olur söyleyin.»

«Şey...» dedi Delaney, New York'ta bu tür buz baltası satan tek yerin 'Açık Hava Hayatı' adlı mağa-

za olup olmadığını bilmiyoruz. Listenizde henüz gitmediğiniz daha başka mağazalar da var, değil mi?»

«A, evet, var.»

«İşte bunları da dolaşıp, New York'ta bu buz baltasını satan her mağazanın yerini tespit etmek zorundayız. Bunu ya da buna benzeyen başka bir türünü. Ayrıca kaç Amerikan firmasının bu tür buz baltası yaptığını, bunları hangi toptancılara sattıklarını ve toptancıların da New York bölgesinde hangi perakendecilerle iş yaptıklarını öğrenmemiz gerekiyor. Bakın, gördünüz mü şurayı? Ne yazıyor aracın başının yanında? 'Made in West Germany'. İthal malı bu. Belki Avusturya veya İsviçre'den ithal edilmiş olanları da vardır. Dolayısıyla bu işin ihracatçıları kimlerdir, bunu da öğrenmeliyiz; kimlere sattıklarını da. Bay Langley, bu iş biraz zor ve çetin, bu nedenle söylerken sıkılıyor ve çekiniyorum...»

«Yaparım ben,» diye bağırdı Langley. «Aman Allahım, dedektifliğin doğrusu böyle olduğunu hiç düşünmemiştim, bu kadar dallı-budaklı olduğunu yani. Ama bunun neden gerekli olduğunu çok iyi anlıyorum. New York'ta, buna benzeyen buz baltalarının kaynağını öğrenmek istiyorsunuz, değil mi?»

«Tam üstüne bastınız,» diye başını salladı Delaney. «New York bölgesinden başlayacak, sonra dört bir yana dal-budak salacağız. Fakat bu o kadar büyük bir iş ki. Yapamam...»

Christopher Langley küçük elini uzattı.

«Lütfen,» dedi. «Ben bu işi yapmak **istiyorum,** komiserim. Hayatımda kendimi hiç bu kadar **diri** hissetmemiştim. Şimdi benim yapmam gereken şey şu: Önce listemdeki mağazalarda buna benzer buz baltası satanlar olup olmadığına bakacağım. Satanları der-

hal kaydedeceğim. Sonra bir kitaplığa gidip, ülkede araç imal eden fabrikatörleri tespit edeceğim. Bunları tek tek soruşturacak, ya da yazıp, böyle bir buz baltası imal edip etmediklerini öğrenmek için kataloglarını isteyeceğim. Aynı zamanda Avrupa ülkelerinin sefarethanelerine, konsolosluklarına, ticaret ateşeliklerine baş vurup, bu araçları Birleşik Amerika'ya kimin ithal ettiğini öğreneceğim. Nasıl iyi mi?»

Delaney hayranlıkla süzdü adamı. «Bay Langley, sizin, eski soruşturmalarımdan birkaçında benimle birlikte çalışmış olmanızı isterdim,» dedi. «Siz bir harikasınız, gerçekten böyle bu.»

«Oh...» dedi zevkten yanakları al al olan Langley, «biliyorsunuz...»

«Planınızın kusursuz olduğunu sanıyorum ve gerçekten bu işte çalışmak istiyorsanız —yalnız bunun çok yıpratıcı ve ezici bir iş olacağını söyleyeyim— size bütün diyeceğim, 'yapacağınız şey çok önemli olduğu için, çok teşekkür ederim'den ibaret kalacak.»

İşte anahtar sözcük...

«Önemli,» diye tekrarladı Langley. «Evet. Teşekkür ederim.»

'Açık Hava Hayatı'ndan satın alınan buz baltasının Delaney'de kalmasında anlaştılar. Komiser, baltayı büyük bir dikkatle ikinci gözün arkasına yerleştirdi. «Sergiledikleri» artıyordu. Sonra Langley'i kapıya kadar geçirdi.

«Dul bayan Zimmerman nasıllar?» diye sordu.

«Ne? Ha, çok iyi, çok iyi, teşekkür ederim. Doğrusu bana karşı o kadar iyi davrandı ki. Biliyorsunuz.»

«Elbette. Karım kendisini çok sevmiş.»

«Sahi mi?»

«Ya, evet. Hem de pek çok sevmiş. Biraz fazla

yufka yürekli, içten, her şeyi olduğu gibi söyleyen bir kadın, ama...»

«Ya, evet. Ya, evet. Öyledir. Siz onun balıklarından hiç yediniz mi, komiserim?»

«Hayır, yemedim.»

«İnsanı fena sarıyor. Korkarım insan sonradan alışıyor tadına. Neyse...»

Küçük adam dışarı çıktı. Fakat komiser ardından, «Ha, bir dakika bay Langley, bir nokta daha vardı da,» der demez, geri döndü.

«Mağazadan buz baltasını aldığınızda bir satış fişi verdiler mi size?»

«Satış fişi mi? Ha, evet, verdiler. İşte burada.»

Pardesüsünün cebinden çıkardığı fişi Delaney'e uzattı. Komiser dikkatle okudu. Üzerinde Langley'in adı ve adresi, alınan malın cinsi («Dağ baltası—4B54C), fiyatı, 18.95 dolar, işletme vergisi ve toplam yazılıydı.

«Satıcı benden adımla adresimi de istedi çünkü bunlar yılda iki defa bedava katalog gönderirlermiş. Beni de listelerine katmak istediler. Ben de asıl adımı verdim. Bir sakıncası yok, değil mi komiserim?»

«Elbette yok.»

«Ayrıca kataloglarının ilginç olabileceğini de düşündüm. Gerçekten pek büyüleyici şeyler satıyorlar.»

«Bu fişi ben alabilir miyim?»

«Elbette.»

«Bu olay için çok para harcıyorsunuz, bay Langley.»

Langley gülümsedi, elini havada şöyle bir salladı, sonra gününü gün eden bir hovarda haliyle, yürüdü gitti.

Komiser kapıyı ardından kilitledikten sonra, ça-

lışma odasına döndü, soruşturmasının bütün raporlarını yazıp bitirmeye kararlı olarak yerine oturdu. Fakat yürümüyordu iş. En sonunda vaz geçti; canını sıkan bir şey vardı. Mutfağa gitti. Yahni tenceresi kısık ateşteydi. Uzun bir çatalla üç parça et, bir patatesle bir soğan, iki dilim de havuç aldı. Yediklerinin saman gibi tadı vardı. Ama Mary'nin iyi yemek yaptığını bildiğinden, ağzının tadı olmadığını anladı.

Daha sonra hastaneye gittiğinde, Barbara'ya derdinin ne olduğunu söyledi. Karısı sessizdi, adeta uyukluyordu. Yatağına uzanmıştı. Barbara'nın kendisini dinleyip dinlemediğinden, hattâ dinliyorsa bile, anlayıp anlamadığından emin değildi Delaney. Ateşli, iri iri açılmış ve pırıl pırıl gözleriyle kendisine bakıyordu.

Bütün gün olup bitenleri, bir bir ona anlattı, yalnız kitapçının Honey Bunch kitaplarıyla ilgili telefonunu bilerek atladı. Ona bu kitaplarla bir sürpriz yapmak istiyordu. Ama Langley'in buz baltasını satın aldığını, kendisinin de, yani Delaney'in Lombard ve Gilbert'e yöneltilen saldırıların bu aracın benzeriyle yapıldığına inandığını söyledi.

«Şimdi ne yapmak gerektiğini biliyorum,» dedi. «Langley şimdiden buz baltasının satılabileceği başka yerleri soruşturmaya başladı bile. Perakendecileri, toptancıları, fabrikatörleri ve ithalatçıları soruşturacak. Aslında bir kişi için çok ağır bir iş bu. Ardından 'Açık Hava Hayatı' adlı mağazanın posta servisi listesinin bir kopyasını elde etmeyi deneyeceğim. Listenin ne kadar geniş olduğunu bilmiyorum, ama bir hayli uzun olmalı. Biri bütün listeyi taramalı ve 251'inci Bölgede oturan herkesin listesini çıkarmalı. Katilin o semtte oturduğundan hemen hemen eminim. Ardından aynı mağazadaki satış fişlerini, sakladıkları günden beri ne

kadar varsa, toptan almak istiyorum. Yine aynı bölgede oturan bir buz baltası alıcısını tespit etmek için. Sonra Langley'in, bu baltaların satıldığını öğrendiği mağazalardan aynı iki aşamalı tarama işlemi tekrarlanacak. Eminim, mağazaların arasında sattıkları şeyin ne olduğunu yazmayan ya da posta listesi tutmayan çıkacaktır. İşte o zaman bütün bu uğraşılar, muazzam bir zaman kaybı sayılacak. Ama yine de bu işi yapmak gerek gibi geliyor bana. Öyle değil mi?»

«Evet,» dedi kesinlikle Barbara. «Hiç şüphen olmasın bundan. Üstelik tek çıkar yolun da bu, değil mi?»

«Tek çıkar yol,» diye buruk buruk gülümsedi Delaney. «Fakat o kadar çok zaman alacak ki.»

Barbara bir süre kocasını seyretti, sonra tatlı tatlı gülümsedi.

«Senin canın neye sıkılıyor, ben biliyorum, Edward. Bay Langley'le Calvin Case sana yardım etseler bile, bütün bu satış fişlerinin ve listelerin taranmasının çok zaman alacağını düşünüyorsun. Sen posta listeleriyle uğraşırken, birinin daha yaralanmasından veya öldürülmesinden korkuyorsun. Belki de şimdiden yan çizip, Lombard Harekatına yanaşmak, her şeyi Broughton ve beş yüz dedektifine bırakmayı geçiriyorsun aklından. Onlar bu işi senden çok daha çabuk halledebilirler.»

«Evet,» dedi karısının da kendisi gibi berraklıkla aynı şeyi düşündüğünü görmenin verdiği minnetle. «İşte canımı sıkan şeyin tam üstüne bastın. Nereden bildin?»

«Peki, Broughton, senin gösterdiğin izden gider mi?»

«Şef Pauley canavar gibi gider. Ona gitmeliyim ben. Şimdi umudunu yitirmeye başladı o. Haklı da.

Çünkü **hiçbir sonuca** varamadı ki. Bu fırsatı bulursa, hiç kaçırmaz, altından da kalkar.»

Bir süre konuşmadılar. Delaney gelip karısının yatağının kenarına ilişti ve elini avuçlarının arasına aldı. İkisi de dakikalarca konuşmadılar.

«Gerçek bir vicdan sorunu bu, değil mi?» dedi en sonunda karısı.

Acı acı başını salladı kocası. «Benim gururum, tutkum, bencilliğim hep... Elbette, bir de Thorsen ve Johnson'a bağlılığım. Ama bunu yapmaz da, bu arada bir başkası daha öldürülürse, bunun hesabını vermek zorunda kalacağım.»

Barbara, kime diye sormadı.

«Listelerin taranmasında sana yardımcı olabilirim,» dedi zayıf sesiyle. «Vaktimin çoğunu burada uzanıp okumak, ya da uyumakla geçiriyorum. Ama iyi olduğum günler de var; o zamanlarda sana yardımcı olabilirim.»

Delaney karısının elini sıktı, hüzünlü hüzünlü gülümsedi. «Sen yapılacak şeyleri söylemekle, bana daha çok yardımcı olabilirsin,» dedi.

«Benim dediğim şeyi ne zaman yaptın ki?» diye iğneleyici bir edayla sordu Barbara. «Sen hep bildiğini okursun, yalan mı?»

Delaney sırıttı. «Ama gerçekten yardımın oluyor bana,» diye avuttu karısını. «Benim hesabıma bulduğun şeyler var.»

«Edward, bence acele bir şey yapman şart değil. Ivar Thorsen bu işin iyice içinde, müfettiş Johnson da öyle. Broughton'a, ya da Pauley'e gider de, bulduğun, ya da şüphe ettiğin şeyi söylersen, hiç kuşkusuz sana kimden yetki aldın da soruşturmaya katıldın diyeceklerdir.»

«Thorsen'le Johnson'u bu işe sokmayabilirim. Unutma ki polis müdürünün mektubu var elimde.»

«Ama yine de işler arap saçına dönecek, yalan mı Ve Broughton çok kuvvetli bir ihtimalle Thorsen'in bu işe bulaştığını da anlayacak; ikiniz uzun zamandan beri birbirinize o kadar yakınsınız ki. Edward, niçin Thorsen ve Johnson'la bir görüşme yapmıyorsun? Onlara yapmak istediğin şeyi söyle. Tartış kendileriyle. Benim bildiğim, onlar mantıklı adamlardır. Belki onlar sana bir şey teklif edebilirler. Bu olayın senin için ne kadar önem taşıdığını biliyorum.»

«Evet,» dedi önüne bakarak Delaney, «benim için çok şey ifade ediyor. Her gün biraz daha fazla hem de. Thorsen de, Gilbert'e yöneltilen saldırıdan sonra olay yerine gittiğinde, çok sarsılmıştı. O da, Broughton'u devirmenin, katili bulmanın yanında çok önemsiz kaldığını kabul etti. Evet, bence en doğrusu böyle yapmak. Gidip Thorsen ve Johnson'la görüşeceğim, öğrendiğim şeyleri gidip Broughton'a aktaracağımı onlara bildireceğim. Aslında bunu düşünmek bile midemi bulandırıyor... o it oğlu itil Ama, kimbilir, belki de böyle yapmak zorunda kalacağım. Neyse, bu konuyu biraz daha düşüneyim ben. Bizimkileri yarın bulmaya bakayım. Bu nedenle belki öğle üzeri gelemem. Ama akşam uğrar, olup bitenleri sana da aktarırım.»

«Sakın sinirlenme Edward, unutma bunu.»

«Canım, ben ne zaman sinirlendim ki?» diye sordu. «Ben daima sinirlerimi kontrol altında tutan biriyimdir.»

İkisi birden bastılar kahkahayı.

6

ESKİ MODEL, düz usturalardan biriyle, bir güzel traş oldu. Babasının kullandığı bir çift usturanın tekiydi bu. Kemik saplı, İsveç çeliğinden çok iyi usturaydı ikisi de. Her sabah birini kadife kaplı kutusunun içinden alır, önce banyoda. kapının ardından aşağıya sarkan kayışın üzerinde hafifçe dolaştırarak şöyle bir bilerdi.

Barbara, çıplak ve soğuk çelikten nefretini hiç bir zaman saklamamıştı. Bir Noelde armağan diye kocasına elektrikli traş makinesi almış, o da karısını kırmamak için birkaç defa evde bu makineyle traş olmuştu. Sonra da alıp karakol binasına götürmüştü. Öğleden sonra ya da akşam bir toplantı olduğu zamanlar, sakalını bununla düzelttiğini söylemişti karısına. O da bu yalanı yutar gibi görünüp, peki demişti. Barbara, belki de çelik usturalar babasına, yani taptığı bir insana ait olduğundan kocası bunlarla traş olmayı tercih ediyor diye düşünmüştü.

O sabah da pırıl pırıl çelik usturayı sabunlu çenesinden aşağıya dikkatle ağır ağır kaydırırken, küçük transistorlu radyodan haberleri dinliyordu. Gece yarısı sokakta saldırıya uğrayan Bernard Gilbert'in komadan çıkamayarak öldüğünü de haberlerde öğrendi. Delaney'in eli titremedi bile, aynı dikkatle traşını bitirdi, fazla sabun köpüklerini sildi, losyon sürdü yanaklarına, biraz pudraladı, her zamanki koyu renk elbisesini, beyaz gömleğini giydi, çizgili kravatını bağladı, kahvaltı için aşağıya mutfağa indi. Alışkanlıkla bir süre sağda-solda dolandı. Çalışma odasına geçip, Monica Gilbert'e bir baş sağlığı mektubu yazmasını hatırlatan bir not yazdı kendisi için.

Mary'yi karşıladı, hazırladığı portakal suyunu içip,

haşlama yumurtasını ve yağsız tostunu yedi, bir de kahve çekti üzerine. Bir süre havadan, bayan Delaney' in sağlık durumundan söz ettiler. Mary'nin, Barbara' nın dikiş odasındaki örtüleri toparlayıp temizleyiciye gönderme teklifini onayladı.

Daha sonra çalışma odasında, bayan Gilbert'e göndereceği baş sağlığı mektubunun kurşun kalemiyle bir taslağını hazırladı. Mektubu istediği gibi yazdıktan sonra —aslında biraz özentili olmuştu yazdıkları, ama **bu iş** başka türlü ifade edilmezdi ki— mürekkepli kalemle temize çekti, zarfını da yazdı ve pulladı. Evden çıkarken postaya atmak üzere bir kenara koydu.

Saat aşağı-yukarı 9.30 olmuştu. Adli Tıb'bı telefonla aradı. Ferguson henüz gelmemişti, ama eli kulağında dediler. Delaney sabırla bir çeyrek bekledi, bir kağıda daireler, gittikçe daralan helezonlar çizerek vakit geçirdi. Sonra tekrar telefonu açtı. Ferguson'u bu sefer hemen bağladılar.

«Biliyorum,» dedi doktor, «öldü. İçeri girer girmez öğrendim.»

«İşi ayarladın mı?»

«Evet. Malı aşağıya postaladılar bile. Hayatımın en çetin sorunu neydi, bilir misin Edward? Malımı, yemekten önce mi, yoksa yemekten sonra mı kesmeye karar vermek. En sonunda yemekten önce kesip biçmenin daha iyi olduğuna karar verdim. Dolayısıyla saat on bir veya on bir buçukta yanına girerim sanıyorum.»

«İşe başlamadan önce görmek isterdim sizi.»

«Şimdi çıkamam, Edward. İmkansız. Başka şeyler var beni buraya bağlayan.»

«Ben gelirim öyleyse. Saat on birde bana on beş dakikalık bir zaman ayırabilir misin?»

«Çok mu önemli?»

«Öyle sanıyorum.»

«Telefonda söyleyemez misin?»

«Hayır. Sana göstermem gereken, vermem gereken bir şey var.»

«Peki öyleyse, Edward. Saat on birde, bir çeyrek vakit ayırırım sana.»

«Çok teşekkürler, doktor.»

Delaney, önce mutfağa uğradı. Kâğıt havludan dört köşe bir parça kopardı, ardından paketlik kağıtlar arasından bir büyük parça yağlı kâğıt çekti, bir de alüminyum yaprağı aldı. Tekrar çalışma odasına dönüp, masasının gözündeki ince yağdanlığıyla Christopher Langley'in 'Açık Hava Hayatı' mağazasından aldığı buz baltasını çıkardı.

Yağdanlığın tepesindeki tapayı çıkarıp, kâğıt havluya içindeki yağdan sıktı. Bunu da dikkatle yağlı kâğıda sardı. Hepsini alüminyum yaprağı kağıda koyup, paket etti. Paketin ağzını da yağ dışarı akmasın diye sıkı sıkı sardı. Paketi bir plastik torba içine yerleştirdi.

Ardından kalem açtığı çakıyla bir kurşun kalemin ucunu iyice sivrileştirerek yonttu. Buz baltasının baş tarafını paçavralarla sıkıca tutturup bağladıktan sonra, sivri uçlu kalemiyle ve son derece ağır, profilini çizmeye başladı. Ucunun iç tarafındaki dört küçük testere dişini de özellikle belirtmeye çalıştı.

Bu sefer masasındaki cetveli alıp, sivri ucunun baş tarafından köşeli olarak ayrıldığı yeri ölçtü. Ölçebildiği kadarıyla, dört kenarının her biri, 15-16 milimetre uzunluğundaydı. Aynı kağıdın üzerine kazmanın siluetiyle beraber, bu ölçüde bir kare çizdi. Kağıdı katlayıp, iç cebine soktu. Yağ akıttığı kağıt havluyu koyduğu paketi de alıp, davrandı. Pardesüsünü ve şapkasını giydikten sonra, yukarda çalışan Mary'ye seslene-

rek, çıktığını haber verdi. Kadının anladığını bildiren seslenişini duydu. Son dakikada, tam kapıya varacağı sırada Monica Gilbert'e yazdığı baş sağlığı mektubunu hazırlayıp, zarfı almak üzere tekrar çalışma odasına girdi. Önünden geçtiği ilk posta kutusuna attı zarfı.

«En iyisi bu işi çabuk bitirmek, Edward,» dedi Dr. Ferguson. «Broughton adamlarından birini, tanık olarak otopsiye gönderiyor. Resmî otopsi raporundan önce, acele bir sözlü rapor istiyor.»

«Çabuk davranacağım. Mother of Mercy hastanesinin doktorları bir şey söylediler mi?»

«Pek bir şey söylemediler. Önce de dediğim gibi, Gilbert önden yemiş darbeyi. Normal saç çizgisinin beş santim kadar yukarısında bir yara. Anlaşılan darbenin şiddetinden, adam geriye doğru hızla düşmüş, düşerken silah da kurtulmuş. Bu nedenle yara oldukça temiz ve belirli. Dolayısıyla, Lombard cinayetindekinden daha iyi bir kesitini çıkartabilirim yaranın.»

«Güzel.» Delaney cebindeki kağıdı açtı. «İşte doktor, bence yaranın kesiti buna benzeyecek. Buradan anlamak kolay değil, ama kazmanın ucu dört köşe olarak başlıyor. Şu küçük şekilde de ölçüler var. Aşağıyukarı her kenarın uzunluğu bir santimetre kadar olacak. Kafatasındaki yaranın demek istiyorum. Daha sonra dört köşe biçim, üçgen bir kazma ucuna dönüşüyor, giderek inceliyor, içeri doğru kıvrılıyor ve sivri bir uçla bitiyor.»

«Bu hayal gücünüz mü, yoksa bir silaha bakılarak mı çizildi?»

«Çizildi.»

«Pekâlâ. Daha fazla şey öğrenmek niyetinde değilim. Bunlar ne?»

«Sivri ucun alt tarafındaki dört küçük testere dişi. Yani yaranın alt yüzeyinde parçalanmış bir kısım bulabilirsiniz.»

«Bulabilirim, ha? Yalnız biliyor musunuz, beyin öyle sert, taş gibi tulum peynirine benzemez. Herhalde bu kağıdı cesedin yanına serdikten sonra çalışacağımı beklemiyorsunuz, değil mi?»

«Broughton'un adamı içerdeyse, elbette hayır.»

«Sanmıyorum pek.»

«Sadece bir göz atamaz mısınız, doktor? Ne olur, ne olmaz diye?»

«Elbette,» diyen Ferguson, kağıdı alıp katladı ve arka cebine indirdi. «Başka neler buldunuz bakalım?»

«Şunun içinde de alüminyum kağıda sarılı bir paket var; onun da içinde bir yağlı kağıt. Yağlı kağıdın içinde ise, yağa bulanmış bir kağıt havlu bulacaksınız. İnce makine yağına.»

«Öyle mi?»

«Lombard'ın yarasında yağ izi olduğunu siz söylemiştiniz. Bunun Lombard'ın saçının yağı olabileceği görüşündeydiniz, ama çözümleme yapılamayacak kadar az miktardaydı yağ.»

«Ama Gilbert keldi, kel olmasa da, başının saçsız yerinden yemişti darbeyi.»

«İşte bütün mesele burada ya. Demek ki saç yağı olamaz bu. Ben Gilbert'in yarasında da yağ izi bulacağınızı umuyorum. İnce makine yağı.»

Ferguson tekerlekli iskemlesini geri itip, komiserin yüzüne baktı. Ardından yün kravatının düğümünü gevşetti, fanila gömleğinin boynundaki düğmeyi açtı.

«Çok bitirim adamsın sen, Edward,» dedi, «aynı

zamanda bu şehrin en iyi dedektifisin, ama Gilbert'in yarasının Mother of Mercy hastanesinde filmini aldılar, sondayla incelediler ve iyice temizlediler.»

«Yani yarada yağ varsa, şimdi hiç kalmamış mıdır?»

«Ben öyle bir şey demedim. Ama yine de gerçeği yakalama şansını çok sarsar.»

«Koklamayla Çözümleme Göstergeci ne durumda?»

«KÇG mi? Ne olmuş ona?»

«Bunun hakkında ne biliyorsunuz, doktor?»

«Siz ne biliyorsanız, onu. Son bülteni okudunuz, değil mi?»

«Evet. Pek bir sonuca varamıyordu, değil mi?»

«Yüzde yüz öyle. İdeali, bir elektrikli süpürgeden daha büyük olmayan bir koklama aracı yapmaktı. Taşınabilir cinsten bir şey. Bu araç cinayet yerine götürülebilir, bir örnek havayı içine çekebilir, ya kokuları hemen teşhis eder, ya da saklayıp, sonradan laboratuvarda daha güçlü bir araç gerekli çözümlemeyi yapmak üzere, bir süre tutardı. Ama şimdilik buraya varmak için daha çok yol aşmak gerekiyor. Yapılan araç dev gibi bir şey, çok hantal ve eksik, buna rağmen geçen gün çok etkileyici bir gösteri izledim. On beş çeşit sigaradan yayılan dokuz dumanı doğru olarak teşhis etti. Fena sayılmaz bu.»

«Başka bir deyimle, bir kıyaslama olanağı vermiyor mu? Elektronik beyinlerdeki hafıza gibi?»

«Doğru. Ohooo. Nereye varmak istediğinizi anlıyorum. Pekâlâ Edward. Makine yağı örneğini de bırak bakalım. Gilbert'in yarasından alacağım bir doku üzerinde bir şeyler okumayı deneyeceğim. Ama buna pek bel bağlama. KÇG daha yıllarca sonra işe yarayacak bir araç. Şimdilik yalnız bir deneme.»

«Bunu anlıyorum. Ama yine de hiç bir ihtimali kaçırmak istemiyorum.»

«Zaten sen hiç bir şeyi ihmal etmezsin ki,» dedi Dr. Ferguson.

«Buralarda bir yerde bekleyeyim mi?»

«Hiç gereği yok. KÇG çözümlemesi en az üç gün sürer. Belki de bir hafta. Şekillerinle ilgili olarak beklediğin cevaba gelince: Bugün öğleden sonra veya akşama ben ararım. Evde misiniz?»

«Herhalde. Ama hastanede de olabilirim. Beni orada da bulabilirsiniz.»

«Barbara nasıl?»

«Yine aynı.»

Ferguson başını salladı, ayağa kalktı, tvid ceketini çıkardı, portmantoya astı, lekeli, beyaz gömleğini giydi.

«Bir yere gidecek misin, Edward?» diye sordu.

«Kim bilir?» diye homurdandı başkomiser Delaney, «sürünüyoruz işte.»

«Hepimiz öyle değil miyiz?» diyerek gülümsedi iriyarı doktor.

Deaney, bir otel holündeki telefondan Thorsen'i aradı. Verilen cevapta bay Thorsen'in meşgul olduğunu, kendisini öğleden sonra saat üçte tekrar aramasını söylediler.

Thorsen ilk defa olarak arandığında cevap vermiyordu ve bu durum Delaney'in hiç hoşuna gitmedi. Elbette, müdür yardımcısı bir toplantıda olabilirdi, belki de bir karakola gidiyordu, ama başkomiser yine de bir huzursuzluk duydu.

«Açık Hava Hayatı» adlı mağazanın adresini yazdığı not defterini yokladı. Spring sokağına kadar taksiyle gitti, arabadan indikten sonra, çevresini seyre-

derek bir süre blokların önünde, bir aşağı-bir yukarı dolaştı. Kirli cepheli, yüksek, göründüğü kadarıyla küçük imalathaneler, matbaalar, deri eşya toptancılarının bulunduğu bir bölmeydi. «Açık Hava Hayatı» mağazasının komşusu olarak bir hayli garip iş yerleri.

Mağaza ise, on katlı bir yapının ikinci ve üçüncü katlarını kaplıyordu. Delaney merdivenleri tırmanarak ikinci kata vardı, kapının üzerinde, «İdarehane ve Muhaberat» yazısını okudu. Onun da altında, «Mağaza satış yeri üçüncü kattadır» diyordu. Bunun üzerine bir kat daha tırmandı. Bir göz atmak istiyordu etrafa şeyle... şeyle... Tekrar açıp defterine baktı: Yani mağazanın patronu Sol Appel'le konuşmadan önce.

Mağaza bölümü, çok geniş, yüksek tavanlı, demir raflarla bölümlere ayrılmış, birkaç cam vitrini bulunan ve modern mağazacılıktan nasibini hiç almamış bir yerdi. Satılık malların büyük bir bölümü yerlere, boyasız tahta raflara istif edilmişti veya beyaz badanalı duvarlardaki çengellerden aşağı sarkıyordu.

Langley'in dediği gibi, burası büyüleyici bir kargaşalık içindeydi: Sırt çantaları, lastik sandallar, yürüyüş botları, kabaralar, kurutulmuş besinler, gaz lambaları, elektrikle ısınan çoraplar, kamış kesmeye yarayan kısa bıçaklar, hamaklar, şişirme lastik yastıklar, açık havada yemek pişirme araçları, av bıçakları, balık oltaları, makaralar, balık sepetleri, kazıklar, naylon halatlar, sandal levazımatı; kısacası beş sentlik balık oltasından, 1495 dolarlık, üç kişilik ve sivrisineklere karşı cibinliği de olan şahane bir çadıra kadar, akla-hayale gelebilecek her türlü malı bulabilirdiniz.

Bütün modası geçmiş görünüşüne rağmen, anlaşılan «Açık Hava Hayatı»nın sadık müşterileri eksik değildi. Delaney içerde dolaşan en az 40 müşteri gör-

dü. Tezgahtarlar da durmadan sipariş fişi dolduruyordu. Başkomiser dağcılık bölümüne vardı ve burada kazıkları, kabaraları, bez kemerleri, koşum takımlarını, naylon iplikli, alümiyum çerçeveli sırt çantalarını, çeşit çeşit buz baltasını gözden geçirdi. Kısa saplı iki tür balta vardı: Biri, Langley'in satın aldığı türdendi, diğeri de ona benzeyen, ama sapı tahtadan, alt tarafında testere dişlileri bulunmayan bir tür. Delaney bunu eline alıp yokladı ve tutamağının üzerinde «Made in U.S.A.» yazısını okudu.

Telaşla sağa-sola koşuşan tezgahtarlardan birine seslenip, bay Appel'in nerede olduğunu soracak kadar işinden alakoydu. Tezgahtar başını çevirip, «Sol, odasındadır,» dedi ve yürüdü. «Aşağı katta.»

Delaney alt kattaki ağır kapıyı itip içeri girdi ve kendisini birden küçük bir bekleme odasında buldu. Duvarlar, henüz tamamlanmamış kontrplakla kaplanmıştı. Ötede de geniş bir yere açılan, depoyla muhaberat odası karışımı bir yerin düz camlı kapısı görünüyordu. Bekleme odasının bir köşesinde bir santral memuru, tepesinde telli bir dinleme takımı, Delaney'in anladığı kadarıyla üretiminden yıllarda önce vaz geçilmiş bir düğmeli santral tablosunun karşısında oturuyordu. 'Açık Hava Hayatı' mağazasında belki insanlar işten ve çalışmaktan soluk alamıyorlardı, ama kazancın da cicili-bicili çalışma odalarıyla, göz alıcı dekorlara yatırılmadığı apaçık belliydi.

Santral memurunun yarım düzine kadar konuşmayı, fişleri deliklerine sokup çıkararak ayarlamasını sabırla bekledi. En sonunda ümidini kesip, «Bay Appel'i arıyorum. Adım...» diye başladı.

Santralcı kız ardındaki koca odanın girişine doğru başını uzatıp, «Sol! Bir arkadaş seni arıyor!» diye yaygarayı bastı.

Delaney yırtık plastikle kaplı, tek koltuğun üzerine oturdu. Yerdeki son derece büyük küllüğü görünce, neşelendi. Odanın tek dekorasyonu, kontrplak duvara asılmış duran ve bay Solomon Appel'in Birleşik Yahudi Yardım Derneği için çabalarını öven bir plaketti.

Cam kapı ardına kadar açıldı ve ter içinde, şişman biri içeri daldı. Delaney yusyuvarlak, şişman bir tip gördüğü izlenimini edindi (Ay'da yürüyen adam gibi); henüz yakılmamış, iyice çiğnenmiş bir puro, cehennemi renklerden örülmüş, lime lime, kolsuz bir süveter, bunun altında da hiç umulmadık, «moda» bir blucin: Hem de bir bacağının dizinden aşağısı daha koyu mavi. Ayaklarında ise, boncuklarla bezenmiş Kızıl derili mokasenleri.

«Benson-Hurst firmasından mı geliyorsunuz?» diye purosunu eze eze konuştu adam. «Sol Appel benim. Nerde, hangi cehennemde kaldı bu Allahın belası çadırlar yahu? Bir de söz verdiniz...»

«Bir dakika, bir dakika,» diye telaşla atıldı Delaney. «Ben Benson-Hurst firmasından gelmiyorum. Ben..»

«Öyleyse Gatters'ten,» dedi gayet olumlu bir tavırla adam. «Cam elyafından çubuk yapanlar. Senin patronlar beni sahiden kazıklıyorlar. Bilirsin nasıl kazık attıklarını sen de ya. Demiştiniz ki bana...»

«Bir dakika müsaade eder misiniz,» diye atıldı yine Delaney. «Ben Gatters'ten falan da gelmiyorum. Adım, Edward X. Delaney. Başkomiserim. New York polis örgütünden. İşte kimliğim.»

Sol Appel kimliğe bakmadı bile. Hemen ellerini kaldırıp başının üzerinde kavuşturdu, avuçları dışarda, teslim olmakla alay etti bir güzel.

«Teslim oluyorum,» dedi. «Ne diyecekseniz de-

yin, itiraf ediyorum yaptığımı. Haydi, götürün beni. Hemen. N'olur beni bu kaçıkların arasından kurtarın. Bir lütufta bulunun bana. Beni hapse atarsanız, dört köşe olacağım zevkten.»

«Yok, yok,» diyerek güldü Delaney. «Böyle bir şey söz konusu değil, bay Appel. Ben yalnız...»

«Dans mı düzenlediniz? Yoksa yemek mi? Biraz para mı istiyorsunuz? Elbette canım. Neden olmasın? Her zaman yardım yapabiliriz. Ne zaman isterseniz. Söyleyin bakalım: Ne kadar?»

Elini cüzdanına atmıştı ki, Delaney kolunu uzatıp durdurdu ve yine başını salladı.

«Bakın, bay Appel, böyle bir şey söz konusu değil. Hiç bir şey için para topladığım falan yok. Sizden sadece birkaç dakikanızı bana ayırmanızı isteyeceğim.»

«Birkaç dakikamı mı? Bakın, şimdi gerçekten değerli bir şey istediniz benden. Birkaç dakika ha!» Açık kalan camlı kapıya döndü. «Sam!» diye bağırdı. «Hey, Sam be! Nakit parayı al gel. Makbuz istemez. Nakit parayı! Anladın mı?»

«Konuşacağımız bir yer var mı burada?» diye sordu Delaney.

«Niye, konuşmuyor muyuz sanki?»

«Pekâlâ,» dedi kuşkuyla Delaney, sonra santral memuresine baktı. Ama kızcağız yine fişlerine ve tellerine dalmıştı çoktan. «Bay Appel, adınızı Calvin Case'den aldım, ve...»

«Cal!» diye feryadı bastı Appel. Koşup yanaştı ve Delaney'in pardesüsünün omuzlarına koydu ellerini. «O sevgili, tatlı çocuk ha. Nasıl şimdi? Söyler misiniz nasıl?»

«Şey... doğrusu biraz...»

«Söylemeyin. Bok durumda. Biliyorum. işittim.

Onun buraya dönmesini istemiştim. 'Artık yürüyemezsin,' dedim kendisine. 'Bir anlaşma yapalım. Yürüyemezsin, ama düşünebilirsin. Değil mi? Öyleyse çalışabilirsin. Değil mi?' Büyük şey bu da... değil mi, komiserim... şey, komiser...»

«Delaney.»

«Komiser Delaney. İrlandalısınız, değil mi?»

«Evet.»

«Elbette, bilirim. Önemli olan, çalışmaktır. Haksız mıyım?»

«Haklısınız.»

«Elbette haklıyım,» dedi Sol Appel öfkeyle. «Yani canı ne zaman çalışmak isterse, yeri hazır burada. Bizim mağazada. Kendisinden yararlanabiliriz. Söyleyin bunu ona. Söyler misiniz, ha?» Appel birden avucuyla alnına bir şaplak indirdi. «Aslında benim gidip onu görmem gerekirdi,» diye homurdandı. «Ne **çıfıt** herifim ben be, ha? Utandım doğrusu. Gidip göreceğim kendisini. Bunu ona söyleyin, müdür bey.»

«Başkomiser.»

«Komiserim. Söylersiniz, değil mi?»

«Evet, elbette, kendisini bir daha görürsem eğer. Ama asıl mesele o değil...»

«Yoksa onun için bir yardım kampanyasına para mı topluyorsunuz? Hayırlı bir iş yapıyorsunuz, değil mi komiserim? Ben de bu kampanyaya katılırsam büyük bir kıvanç duyacağım ve ben de...»

Delaney en sonunda adamı bir az teskin edip, plastik döşemeli koltuğa oturttu. Bir şoruşturmayla ilgili olduğunu anlattı ve durmadan purosunu emen Sol Appel, hiç bir soru sormadı artık. Delaney beş dakikada 'Açık Hava Hayatı' mağazasının yaklaşık 30.000 kişilik bir müşteri listesi olduğunu ve bunların yaz ve

kış kataloğu aldıklarını öğrendi. Postalama işlemi, adres klişeleri ve basılı adres etiketleriyle yapılıyordu. Bir de daktiloyla yazılmış ana listeleri vardı ve Sol Appel bunun bir kopyasını dilediği zaman komiser Delaney'e vermeye hazırdı.

«Emin olun, liste tam bir sır gibi saklanacaktır,» dedi saf saf başkomiser.

«Kimin umurunda canım?» dedi kayıtsızca Appel. «Rakiplerim benim fiyatlarımla baş edebilirler mi hiç? Ha?»

Delaney bu arada mağazada yedi yıllık satış fişlerinin saklandığını da öğrendi. Bunlar kartoteksler halinde, binanın zemin katında, aylık ve yıllık olarak saklanıyordu.

«Niçin yedi yıl?» diye sordu Delaney.

«Ne bileyim?» diyerek omuz silkti Appel. «Babam Allah ruhunu taziz etsin, adamcağız daha geçen yıl öldü, keşke ben de böyle uzun ömürlü olabilsem— Mike Appel yani, tam bir **kirli çıkı**ydı. Kirli çıkı nedir, bilir misiniz komiserim?»

«Evet, bilirim. Babam da İrlandalı bir **kirli çıkı**'ydı.»

«Güzel. İşte o bana, 'Bana bak oğlum Sol,' dedi belki yüz defa, 'satış fişlerini daima yedi yıl sakla,' Kim bilir niçin söyledi bunu? Ama söyledi işte. Ben de o gün bugün, fişleri yedi yıl saklarım hep. Vergi işi falan. Bilmem ki. Neyse, yine de saklarım ben. Bu yılın fişlerini katar, en eski yılın fişlerini de sepete atarım.»

«Bunlara bakmama da izin var mı?»

«Bakmak mı? Aman komiserim, yüz binlerce fiş taramanız demektir bu.»

«Mecbur kalırsam, bakabilir miyim?»

«Konuğum olun benim. Sarah!» Sol Appel birden yaygarayı bastı. «Hey! Sarah!»

Yaşlı bir Yahudi kadını, başını santral memuresinin bölmesinden dışarı uzattı.

«Beni mi çağırdın, Sol?» diye sordu.

«Şuna 'Hayır!' de,» diye gürledi yine Sol, ihtiyar kadın başını sallayıp, çekildi.

Delaney şimdi gitmek istiyordu, ama Appel bırakmak istemiyordu komiseri. Hiç durmadan başını salladı ve bol bol havadan-sudan konuştu...

«Şimdi yukarı çıkın. Hoşunuza ne gidiyorsa, alın. Parasını ödemeden önce söyleyin, beni arasınlar. İnanın bana, size çok iyi bir tenzilat yapacağım. Bilir misiniz, siz İrlandalılarla biz Yahudiler, birbirimize çok benzeriz. İrlandalılar da, Yahudiler de bir parça şair olur, haksız mıyım? Hem bu günlerde kimin petkosu sıkıyor da konuşuyor? İrlandalılarla Yahudilerden başka. Polise mi ihtiyacın var? Bir İrlandalıya tosluyorsun. Avukata mı işin düştü? Karşında bir Yahudi! Bu sattığım dalgametreler var ya, bunlardan anladığımı mı sanıyorsunuz? Haydi canım siz de! Benim canım kamp yapmak istedi mi, çeker ya Miami Beach'e, ya da Nassau'ya giderim. Yanınıza koca bir bardak içkinizi alıp, şu plastik kanepelerden birine uzandınız mı, keyfinize diyecek yoktur. Etrafınızda da o sülün gibi kızlar, avuç içi gibi bikineleriyle dolaşmaya başladı mı, oh, ne âlâ! Benim için açık hava hayatı bu demektir komiserim; sizi sevdim. Delaney'di adınız değil mi? Rehberde herhalde vardır adınız, ha? Elbette vardır. Gelecek ay yeğenim için bir parti düzenleyeceğim. Sizi de davet edeceğim. Sakın bir şey getirmeyin gelirken, tamam mı? Hiç bir şey! Gidip Calvin Case'i de göreceğim. Yemin ederim ki gideceğim. İnsan boş durmamalı, çalışmalı. Sarah! Sarah!»

Delaney kıs kıs gülerek ve başını sallayarak en sonunda kurtulup çıktı. Merdivende rasladığı adamlar, garip garip yüzüne baktılar. Appel'in kendisini partiye çağırmayı hatırlayacağını pek sanmıyordu, ama çağıracak olursa, mutlaka gidecekti. Böylesine hayat dolu bir insana adım başı raslanır mı hiç?

Neyse, bu arada öğrenmek istediği şeyi bulmuştu; her zamanki gibi de, bulduğu, ne korktuğu kadar kötü ne de umduğu kadar iyiydi. Spring sokağına doğru yürüdü, birden sosis, biber ve kızartma kokusuyla olduğu yerde mıhlandı. Bir açık hava lokantasının tezgahında, birden Portorikoluların yanında buluverdi kendisini. Sosisli pizza ve bir de coca-cola söyledi. Canı cehenneme perhizin diye düşündü. Hiç olmazsa arada bir kaçamak yapabilirdi...

Eve dönmek için iki defa metroya ve bir de otobüse bindi. Mary mutfakta oturmuş, kahve içiyordu. Delaney de onunla birlikte bir fincan içti, yemeğini yediğini de söyledi, ama ne yediğinden hiç söz etmedi.

«Ne yediğinizi anlamadım, ama içinde sarmısak olduğu belli!» diyerek güldü Mary.

Delaney saat üçe kadar odasında çalışıp, raporlarını günü gününe tamamladı. Kendi yürüttüğü soruşturmanın dosyası, hoşuna gidecek biçimde kabarmaya başlamıştı. Elbette hiç bir zaman Lombard Harekatı'nın kabarık dosyasına benzemiyordu, ama şimdi kendisininki de bir hayli genişlemişti; bir hayli.

Saat üçte, müdür muavini Thorsen'e telefon etti. Santraldaki ses, bu sefer Thorsen'i bulmak için sağa-sola bakıncaya kadar beklemesini söyledi. Biraz sonra tekrar konuşan santraldaki kız, Thorsen'in akşam saat yedide yine aramasını söylediğini bildirdi. Delaney telefonu kapattı. Bu sefer bir şeyler olduğundan, bir işin ters gittiğinden artık iyice emindi.

Kuşkuları aklından uzaklaştırıp, yine notlarına ve raporlarına döndü. «Şüpheli» kişi bir dağcı olduğuna göre —Delaney dağcı olduğundan emindi— kimliğini meydana çıkartmak için, acaba «Açık Hava Hayatı» mağazasının adres listesinden başka bir çare yok muydu? Örneğin, üyeleri içinde 251'inci Bölgede oturanları tespit edebileceği bir mahalli veya ulusal dağcılar kulübü olamaz mıydı? Ya da aynı amaçla kullanabileceği, bir dağcılık dergisinin abone listesi bulunamaz mıydı? Ya dağcılık hakkındaki kitaplara ne buyrulurdu? Acaba 251'inci Bölgedeki kitapçıya kadar uzanıp, bu konudaki kitapları satın alanların kim olduğunu soramaz mıydı?

Düşündükleri hakkında elinden geldiği kadar çabuk bir takım notlar aldı. Dağcılık, aslında ikinci sınıf bir spordu. Acaba buna **spor** denebilir miydi? Doğrusu hiç de oyanlanma ya da eğlenmeye benzer bir yönü yoktu. Dağcılık eğlenceden çok şeye... örneğin şeye... evet, bu konuda aklına gelen tek kelime, 'meydan okumak' tı: Meydan okumaya benziyordu dağcılık. Bir de nedense «Haçlı Seferi» lafı geldi aklına; ama bu, pek bir anlam ifade etmiyordu. En sonunda meseleyi Calvin Case'e açmayı kararlaştırdı. Bununla ilgili dikkatle not aldı bir kenara.

En sonunda da, bütün düşündüklerinin doğal bir sonucuymuş gibi, birkaç günden beri durmadan aklını kurcalayan sorunun üzerine eğildi yine. Öğrendiği her şeyi Broughton'la polis şefi Pauley'e aktarmayı kararlaştırdı. Onlar kendisinden çok daha hızlı bir şekilde gereken araştırmayı yapabilirler ve bir başkasının daha öldürülmesini engelleyebilirlerdi. Ama sadece bir ihtimaldi engellemeleri. Aslında her şeyi kendi kendine bulup meydana çıkartmak isterdi elbette, ama bu da bencillik olurdu, düpedüz bencillik.

Sol Appel'le görüşmesi hakkında ayrıntılı bir rapor yazmaya dalmıştı ki, birden telefon çaldı. Alıp açtı ve dalgın dalgın, «Alo,» diye seslendi.

«Alo?» diye güldü Dr. Sanford Ferguson. «Ayol bu ne soğuk karşılama böyle? Ne oldu, unuttun mu. Ben başkomiser Edward X. Delaney, buyrun, demeyi yoksa?»

«Peki, öyle olsun, buyrun, ben başkomiser Edward X. Delaney. Ne o, dinamit mi koydular altınıza?»

«İşimi bitirdim, dostum. Seni de kutlarım.»

«Yani çizdiğim resim doğru muydu demek istiyorsunuz?»

«Tıpatıp doğruydu. Dıştaki yara ağzı —yani şimdi kafatasından söz ediyorum— her kenarı aşağı-yukarı iki, iki buçuk santimetre uzunluğunda, kabaca bir kareydi. Yaranın içini incelemek için de fiberglas sonda kullandım. Bilir misin bunun ne olduğunu?»

«Bir bataryadan aldığı enerjiyle ışık da veren, eğrilir-büğrülür cinsinden, ince bir cam sonda.»

«Senin de bilmediğin hiç bir şey yok galiba, değil mi Edward? Evet, işte o dediğin şeyi kullandım. Gerçekten de yara, derine doğru içeri kıvrılıyor ve sivrileşiyordu. Hattâ en alt yüzeyinde bir çeşit aşınma, sanki bir yırtık bile gördüm. Bunu da o küçük testere dişleri yapmış olabilir. Resmî raporuma geçirecek kadar kesinlikle belli değil, ama bir ihtimaldir komiserim, bir ihtimaldir.»

«Çok teşekkürler doktor, peki ya yağdan ne haber?»

«Görünür bir ize raslamadım. Ama senin paçavranla, bir doku örneğini laborutuvara gönderdim. Söylemiştim ya, bu biraz zaman alır.»

«Konuşmazlar ya oradaki adamlar?»

«Laboratuvardakiler mi? Onlar sadece bana bir şey söylerler. İştir bu onlar için. Bir şeyden haberleri yok ki. Memnun oldun mu, Edward?»

«Evet, hem de çok. Siz niçin kafayı tütsülediniz?»

«Adamcağız öylesine ufak-tefekti ki. Ufak, zavallı, zayıf, kendini yemiş-bitirmiş biriydi.. Yüreğinin de beş paralık gücü kalmamıştı. Yüksük kadar bir yürek. İşte bu nedenle çektim kafayı. Var mı bir itirazın?»

«Hayır, hiç yok.»

«Yakala şu piçi, Edward.»

«Yakalayacağım.»

«Söz mü?»

«Söz veriyorum,» dedi başkomiser Edward X. Delaney.

Saat beş buçuktan hemen sonra hastaneye gitti, ama ziyareti tam bir fiyasko oldu. Barbara hemen yirmi yıl kadar önce ölen bir kuzeninden söz açtı, sonra «şu müthiş savaş»tan söz etti. Delaney önce Vietnam savaşını kastediyor sandı, ama karısının Deniz Piyade Teğmeni Tom Hendricks'ten söz ettiğini anlayınca, Kore savaşını kastettiğini farketti. Tom Hendricks bu savaşta ölmüştü. Barbara ardından «Siyah, gerçek sevgilimin rengidir» diye bir şarkı tutturdu. Delaney ne yapacağını şaşırdı.

Barbara'nın yanına oturup, sakinleştirmeyi denedi onu. Ama hiç niyeti yoktu karısının. Mary'den, üçüncü kattaki yatak odasında bulunan yatak örtülerinden, Thorsen'den, menekşelerden, bir ölü köpekten, telaşla ve saçma-sapan söz etti durdu; ve kim çocuklarını alıp götürmüştü uzaklara? Delaney çok korkmuştu, nerdeyse ağlayacaktı. Hemen hemşireyi çağırmak için zile bastı, ama kimse gelmeyince, ok gibi fırladı koridora, ilk gördüğü hemşireye adeta sarıldı.

Barbara hâlâ saçmalıyordu; gözlerini yummuştu, dudaklarında belli-belirsiz bir gülümseme vardı. Hemşire hastanın durum çizelgesini incelerken, Delaney bir süre daha kuşkuyla bekledi. Lombard'dan ve Honey Bunch'tan da söz ettiği saçma ve anlamsız sözlerine biraz daha kulak kabarttı. Sonra birden, «Yüz dolara ihtiyacım var,» dedi. Eddie'yle Liza'yı da istiyordu. Şimdi de parkta, atlı karıncadaydı, renk renk atların sırtında dönüp duruyordu. Dışarı çıkan hemşire, üstü kapalı bir tekerlekli masayla döndü, şırıngayı hazırlayıp, Barbara'nın koluna, bileğine yakın bir yere bir iğne yaptı. Birkaç dakika sonra karısı sakinleşmiş, uykuya dalmıştı.

«Aman Allahım,» diyerek derin bir iç çekti Delaney. «Ne oldu böyle ona? Neydi bu hali?»

«Biraz sinirlenmiş olmalıydı,» diye robot gibi gülümsedi hemşire. «Ama şimdi düzeldi. Huzur içinde uyuyor.»

«Huzur içinde,» dedi Delaney.

«Huzur içinde,» diye itaatla tekrarladı hemşire. «Eğer daha fazla öğrenmek istediğiniz bir şey varsa, lütfen yarın sabah doktoruyla temas edin.»

Bunu söyleyip döndü ve çıktı dışarı hemşire. Ardından baka kalan Delaney, acaba bu yer yüzünde çılgınlıkların sonu bir gün gelecek mi diye düşündü. Yine yatağa döndü. Barbara görünüşte huzur içinde uyuyordu. Delaney birden kendisini kahrolacak kadar korkak aciz ve öfkeli hissetti.

Saat daha yedi olmamıştı, bu nedenle Thorsen'i arayamazdı daha. Yolda bir saldırıya uğramayı dileyerek, düpedüz dileyerek, eve kadar yürüyerek gitti. Silahlı değildi, ama umursamıyordu bile. Şu anda, üzerine kim gelse tekme-yumruk haklayabilir gırtlakları-

na sarılıp sıkabilirdi, o havadaydı. Gölgelik sokaklarda çevresine bakındı. «Gel bir de beni dene,» diye haykırmak istedi. «Gel haydi! Buradayım işte.»

Eve girdi şapkasını ve pardesüsünü çıkardı, üst üste iki dolu viski yuvarladı. Yavaş yavaş sakinleşmeye başlamıştı. Ne biçim işti bu böyle. İşte şimdi evindeydi, hiç bir şey gelmemişti başına ve aklı başında düşünebiliyordu. Ama Barbara....

Saat yediye kadar viskisini yudumlamaya devam etti. Sonra pek de umursamadan Thorsen'in numarasını çevirdi. Thorsen hemen cevap verdi zile.

«Edward?»

«Evet.»

«Önemli bir şey mi var?»

«Sanırım, Johnson'u bulabilir misiniz?»

«Şimdi o da burada.»

Delaney adamın sesindeki tonu o zaman farketti, sıkışmış telaşlı bir hali vardı.

«Sizi mutlaka görmeliyim» dedi başkomiser. «Ne kadar erken olursa, o kadar iyi.»

«Evet» diye onayladı Thorsen. «Şimdi gelebilir misiniz?»

«Eve mi, daireye mi?»

«Eve.»

«Bir taksiye atlarım,» dedi başkomiser Delaney. «En çok yarım saat sonra oradayım.»

Telefonu kapatıp, «Hepinizin bilmem nerenize,» diye boğuk bir sesle homurdandı. Ama mutfağa gidip, musluğun altındaki dolaptan bir kese kâğıdı aldı, tekrar çalışma odasına döndü. Üç buz baltasıyla makine yağını —bütün maddi delilleri bunlardı— içine koydu. Sonra dışarı çıktı.

Kendisini kapıda bayan Thorsen karşıladı, şap-

kasını ve pardesüsünü alıp astı. Uzun boylu, gümüşî sarı saçlı, çiroz gibi zayıf, ama iri kemikli ve çok güzel, menekşe gözlü bir kadındı. Bir süre holde çene çaldılar ve bayan Thorsen, Barbara'yı sordu. Delaney bir şeyler mırıldandı.

«Akşam yemeği yediniz mi, Edward?» diye birden soruverdi bayan Thorsen.

Delaney yiyip yemediğini hatırlamak için biran durup düşündü, sonra başını salladı.

«Öyleyse bir kaç sandviç hazırlayayım. Peynir ve salamlı, olur mu? Yoksa söğüşlü mü yapayım »

«Hangisi olsa, farketmez Karen.»

«Biraz salatam da var. Bir saate kadar hazır ederim. Diğerleri oturma odasındalar.»

Odada üç kişi vardı, üçü de oturuyordu. Thorsen'le Johnson elini sıkmak üzere yerlerinden kalkıp yürüdüler. Üçüncü adam olduğu yerde kaldı; kimse de kendisini tanıtmaya kalkışmadı.

Bu kısa boylu, tıknaz, esmer, pos bıyıklı biriydi. Ellerini dizlerinin üzerine dayamış duruyordu ve anıt gibi bir görünüşü vardı. Yalnız koyu kara gözleri fıldır fıldır oynuyor, merak ve zekâ ışıklarıyla parlıyordu.

Ancak yerine oturduktan sonra, Delaney adamın kim olduğunu öğrendi; belediye başkan yardımcılarından Herman Alinski. İçine kapanık, reklamdan utanan bir politikacıydı, belediye başkanının bela arayıcısı ve en önemli sırdaşı diye ün salmıştı. «Times» dergisinde onun kısa bir biyografisini yayınlayan yazar, vardığı sonuçta, «görüldüğü kadarıyla en sık yaptığı şey, dinlemek,» diyordu, «ve kendisini tanıyan herkes de, bu işi gerçekten iyi yaptığını söyler.»

«Bir şey içer misin, Edward?» diye sordu Thorsen. «Bir cin?»

Delaney şöyle bir kolaçan etti etrafını. Thorsen'le Johnson'un içki kadehleri vardı. Alinski'nin yoktu.

«Teşekkür ederim, şimdi içmem, belki sonra alırım.»

«Pekâlâ. Karen bize sandviç hazırlıyor. Edward, bize söyleyecek önemli bir şeyim var demiştin. Serbestçe konuşabilirsin.»

Delaney yine Thorsen'in sesindeki gerilimi farketti ve müfettiş Johnson'a bakınca, pek sert ve amansız olduğunu gördü.

«Pekâlâ» dedi Delaney. «Öyleyse baştan başlayacağım.»

Oturduğu yerden konuşmaya başladı, bir süre sonra kalkıp, odayı arşınlayarak, ya da dirseğini şöminenin mermerine dayayıp durarak devam etti. Ayaktayken daha rahat düşünüp konuştuğunu ve daha rahat hareket edebildiğini biliyordu. Üçü de sözünü kesmiyor, fakat başları ve gözleriyle kendisini izliyorlardı.

Lombard'ın öldürülüşünü anlatarak başladı söze. Cesedin durumu. Katilin, kurbanına önden yaklaştığını, sonra hemen dönüp arkasından vurduğunu nasıl düşündüğünü açıkladı. Yaranın genişliği ve türü. Yaradaki yağ. Kayıp otomobil ehliyeti. Bunun, cinayeti işlediğine delil diye alındığına olan inancı. Sonra Langley, uzmanlığı, duvarcı baltasını, ondan sonra taş baltasını ve derken buz baltasını keşfetmeleri.

Konuşmasının burasına varınca, kese kâğıdını açıp, aletleri çıkardı. Üçü de bunları yakından incelediler, parmaklarının uçlarıyla keskin uçlarını yoklayıp, ağırlık ve dengelerini tartarlarken, yüzleri hiç bir anlam ifade etmiyordu.

Delaney devam etti: Bernard Gilbert'e yöneltilen saldırı. Kayıp kimlik belgesi. Katilin bir psikopat

olduğuna inancı. 251'inci Bölgede oturduğu. Yeniden birini öldürmeye kalkışabileceği. Handry'ın verdiği bilgiler: Troçki cinayeti ve Calvin Case adı. Sonra Case'le görüşmesi. Buz baltalarının başındaki yağ. Ardından çıkarıp yağdanlığı gösterdi.

Şimdi üçünü de avucunun içine almıştı ve üçü de merakla öne eğilmiş, Thorsen'le Johnson içkilerini unutmuş, belediye başkan vekilinin keskin bakışları öfke ve kıvılcımlar saçmaya başlamıştı. Üçünden de çıt çıkmıyordu.

Delaney onlara 'Açık Hava Hayatı' mağazasında, Sol Appel'le yaptığı görüşmeyi de aktardı. Muhabere listesi ve satış fişleri. Ardından buz baltasının kesitini nasıl çizdiğini izah etti. Gilbert'in otopsisini yapan doktora bu kesiti ve makine yağından bir örneği nasıl verdiğini de anlattı. Kesitle yaranın nasıl tıpatıp uyduğunu yağın da laboratuvarda inceleneceğini belirtti.

«Kim kesip-biçti?» diye sordu müfettiş Johnson.

Alinski birden başını çevirdi ve ilk defa olarak konuştu. «Kesip-biçmek mi?» diye sordu. «Nedir o?»

«Otopsi,» diye açıkladı Delaney. «Doktorun adına açıklamamak için söz verdim.»

«Biz bulur, öğreniriz yine,» dedi sakin bir sesle Alinski.

«Elbette,» dedi başkomiser, aynı sakin sesle. «Ama herhalde benden değil.»

Bu, Alinski'yi tatmin etmişe benziyordu. Thorsen, doktora, Langley'e, Handry'a, Case'e, bayan Gilbert'e, Sol Appel'e ne kadar açıldığını sordu.

Sadece bilmeleri gerektiği kadar, diye temin etti kendisini Delaney. Bütün bu şahıslar, sadece Lombard ve Gilbert cinayetleriyle ilgili özel bir soruştur-

ma yürüttüğünü biliyorlardı ve yardımcı olmak istemişlerdi ona.

«Niçin?» diye sordu Alinski.

Delaney omuzlarını silkti. «Kendilerinin bileceği nedenlerle,» dedi.

Birkaç saniye süren bir sessizlik oldu, sonra Alinski yumuşak bir edayla sordu:

«Elinizde hiç bir delil yok, değil mi, komiserim?»

Delaney hayretle adamın yüzüne baktı.

«Elbette yok. Her şey kalın bir sisin ardında, her şey teori. Şu anda size, mahkemeye delil diye çıkartılabilecek hiç bir şey göstermiş değilim.»

«Ama inanıyorsunuz, değil mi?

«İnanıyorum. Bunun da bir tek nedeni var. Çünkü inanılacak başka hiç bir şey yok. Yani Lombard Harekatı daha mı ilerde benden?»

Üçü de hiç konuşmadan başlarını çevirip birbirlerini süzdüler. Delaney yüzlerindeki ifadelere bakıp da bir şey anlayamadı doğrusu.

«Ben de aslında bunun için geldim buraya,» dedi Thorsen'e seslenerek. «Bu işten vaz geçip...»

Tam bu sırada kapı vuruldu; bir kere değil de, üç defa üst üste vuruldu kapıya. Thorsen yerinden kalktı, yürüdü, kapıyı açıp karısının elindeki koca sandviç tepsisini aldı.

«Teşekkür ederim, şekerim,» diyerek gülümsedi.

«Dilediğiniz kadar, her çeşidinden bol bol var,» diye diğerlerine seslendi karısı. «Bu yüzden nezaketi bırakın da, istediğiniz kadar yiyip, daha da isteyin.»

Thorsen ağır tepsiyi alçak kokteyl masasının üzerine bıraktı, hep beraber tepsinin başına üşüştüler. Salam ve peynirli sandviçler, söğüşlü sandviçler, bir çanak domates ve turp, dereotu, dilim dilim kesilmiş

soğanlı salata, bir tabak sıcak hardal, zeytin, patates kızartması, arpacık soğanı vardı tepside.

Hepsi ayakta, yiyeceklerini aldılar, Thorsen içkileri tazeledi. Delaney de bu sefer bir cinle su aldı. Belediye başkan yardımcısı Alinski de bir duble İskoç viski.

Delaney, anlattıklarının hızını kesmemek ve diğerleri üzerinde uyandırdığı gözle görünür izlenimi bozmamak için, sandviçinden bir lokma ısırıyor, ağzına iki soğan atıyor, sonra devam ediyordu konuşmaya. Bu sefer konuşurken de, Alinski'nin yüzüne baktı.

«Bu işten vaz geçip, öğrendiğim her şeyi polis şefi Pauley'e aktarmak istiyorum. Bunun karanlık bir sis perdesine benzediğini kabul ediyorum ama yine de bir yoldur. Baltanın nereden satın alındığını ve 'Açık Hava Hayatı' mağazasının posta listesiyle satış fişlerini tarayıp inceleyecek tecrübesiz birkaç kişi buldum, ama Pauley'in beş yüz tazısı var emrinde, kaç tane de masa başı memuru bulacağını Allah bilir. Bu bir zaman meselesidir. Pauley'in bu işin altından kalkacağını sanıyorum. Benden çok daha çabuk becerebilir o. Yeni bir cinayetin işlenmesini önlemek zorundayım ve bir cinayet daha işleneceğine inanıyorum. Sonra bir daha, bir daha, bir daha. Bu azgın deliyi yakalayıncaya kadar.»

Öteki üçü durmadan yemeye devam ediyor, yüzüne bakarak içkilerini yudumluyorlardı. Bir ara Thorsen konuşacak gibi oldu, ama Alinski elini uzatıp susturdu onu. Belediye başkan yardımcısı en sonunda sandviçini bitirdi, parmaklarını bir kağıt peçeteyle sildi, gidip koltuğuna yaslanmadan önce, bir kadeh içki daha aldı. Oturup başını kaldırdı ve Delaney'e dikti bakışlarını.

«Sizin için vicdanî bir sorun, değil mi komiserim?» diye yumuşak bir sesle sordu.

«Siz artık ne derseniz, onu deyin,» dedi omuzlarını silkerek Delaney. «Ben, hangi yolu izlemek gerekiyorsa, onu izlemek gerektiğini hissediyorum ve bence Pauley...»

«İmkânsız» dedi Thorsen.

«Niçin?» diye öfkeyle bağırdı Delaney. «Eğer siz»

«Sakin ol, Edward,» dedi sakin bir sesle müfettiş Johnson. Üçüncü sandviçini yemeğe başlamıştı. «Bu gece biz de bu nedenle seninle konuşmak istedik. Anlaşılan son birkaç saat içinde ne radyoda, ne de TV'de haberleri dinlemedin sen. Öğrendiklerini Pauley'e aktarmana imkan yok. Broughton, birkaç saat önce onu sarıp-sarmaladı, rafa kaldırdı.»

«Rafa mı kaldırdı?»

«Sen artık ne dersen de işte. Görevden aldı yani. Lombard Harekatı'nın başından uzaklaştırdı.»

«Aman Allah!» diye öfkeyle bağırdı Delaney. «Yapamaz ama bunu.»

«Yaptı işte,» diye onayladı Thorsen. «Hem de özellikle, özellikle kabaca bir biçimde. Kendisine haber bile vermeden. Bir basın toplantısı düzenleyip, Pauley'i Lombard Harekatıyla ilgili bütün sorumluluklardan aldığını açıkladı. Pauley'in etkisiz kaldığını ve hiç bir sonuca varamadığını söyledi.»

«Ama hangi Allahın cezası..»

«Broughton, Lombard Harekatıyla ilgili bütün dedektiflerin nezaretini de omuzlarına yüklendi.»

«Aman Allahım!» diye homurdandı Delaney, «işte bu da üzerine tüy dikti şimdi.»

«Daha hepsini işitmedin,» diye anlamsız bir yüzle Delaney'e bakan Thorsen devam etti. «Bir saat ka-

dar önce de, Pauley emekliliğini istedi. Broughton'un söylediklerinden sonra, Pauley meslek hayatının mahvolduğunu biliyor. Bu nedenle de uzaklaşmak istiyor.»

Delaney bir koltuğa çöker gibi oturdu. İçindeki buzları sallayarak, elindeki kadehi seyre daldı

«Orospu çocuğu,» dedi buruk bir sesle. «Pauley aslında işini bilen bir ustaydı. Siz anlayamazsınız ne kadar iyi olduğunu onun. Benden hemen sonra geliyordu soruşturmada. Benim frenlerim vardı, onun yoktu. Ama bir iki haftaya kadar o da buz baltasını bulacaktı. Biliyorum bulacağını; soruşturmasıyla ilgili raporlara bakıp da söyleyebilirim bunu. Allah belasını versin! Aslında Emniyet örgütü Pauley gibi değerli kişilerin kaybına göz yumamaz. Vay canına be! Pırıl pırıl bir beyin ve otuz yıllık bir tecrübe, bir anda yerle bir ediliyor. Tiksiniyorum bu işten.»

Hiç biri ağzını açıp da bir şey söylemedi, sakinleşmesini beklediler. Alinski yerinden kalkıp yine tepsinin başına gitti, birkaç turpla bir-iki dilim soğan aldı. Sonra ağzına attıklarını çiğneyerek gitti, Delaney'in koltuğunun karşısına dikildi.

«Biliyorsunuz komiserim,» dedi yumuşak bir sesle, «bu beklenmedik gelişme, yine de sizin vicdanî sorununuzu halletmez değil mi? Yani demek istiyorum ki, öğrendiklerinizi gidip, Broughton'a da açabilirsiniz.»

«Galiba öyle,» dedi aksi bir sesle Delaney. «Hay Allah, Pauley'in ayağını kaydırmak ha. Broughton çıldırmış olmalı. Herif kendi itibarını kurtarmak için, kızgın tanrılara kurban diye verdi onu.»

«Biz de böyle düşündük,» dedi müfettiş Johnson

Delaney başını kaldırıp hâlâ karşısında dikilen Belediye başkan yardımcısı Alinski'ye baktı.

«Bütün bunlar ne demek oluyor?» diye sordu «Lütfen söyler misiniz bana, nedir bütün bu Allahın belası işler?»

«Gerçekten öğrenmek istiyor musunuz, komiserim?»

«Ha, öğrenmek istiyorum ya,» diye homurdandı Delaney. «Ama sizin söylemenizi istemiyorum bana. Ben kendim bulup çıkartırım.»

«Bulacağınızı sanırım,» diye onayladı Alinski. «Sizin çok akıllı biri olduğunuzu sanıyorum.»

«Çok mu akıllı? Haydi canım siz del Bölgemdeki kan tutmuş, psikopat bir katili bile yakalıyamıyorum.»

«Katili bulmak sizin için çok önemli bir şey. değil mi komiserim? Belki de en önemli şey.»

«Elbette en önemli şey. Bu azgın deli, durmadan öldürecek, öldürecek, öldürecek. İşlediği cinayetler arasındaki süre, giderek daralacak. Belki gündüzleri de öldürecek. Kim bilebilir ki? Yalnız bir şeyi garanti edebilirim: Artık bundan sonra duramayacaktır. Herifin damarlarındaki kan tutuşmuş bir kere. Hele siz, gazeteler bunun kokusunu alıncaya kadar bekleyin. Alacaklardır da. İşte o zaman tam şenlik başlayacak.»

«Bildikierini yine Broughton'a gidip aktaracak mısın?» diye nerdeyse tembelce sordu Thorsen.

«Bilmiyorum. Ne halt edeceğimi bilemiyorum. Bunu oturup düşünmem gerekiyor.»

«Çok akıllıca bir şey bu,» dedi hiç beklenmedik bir anda Alinski. «Düşün bir kere. Düşünmek gibi hoş bir şey olabilir mi? Uzun uzun ve derin düşünmek.»

«Yalnız hepinizin bir şeyi bilmenizi isterim,» dedi birden neden kızdığını anlayamadan, ama öfkeyle Delaney. «Karar bana aittir. Yalnız bana. Ben neye karar verirsem, onu yapacağım.»

Adamlar kendisine bir şey teklif edebilirlerdi, ama bundan da iyisini biliyorlardı.

Johnson yaklaşıp kocaman elini Delaney'in omuzuna koydu. Dev zenci, sırıtıyordu. «Bunu biz de biliyoruz, Edward. Daha başından beri senin çetin ceviz olduğunu biliyoruz. Sana güvenmeyeceğiz her şeyde.»

Delaney içkisini içip bitirdi. Ayağa kalktı Boş kadehini kokteyl masasının üzerine bıraktı. Baltaları ve yağdanlığı yeniden toplayıp kese kağıdına doldurdu. «Teşekkür ederim,» dedi Thorsen'e. «Yiyecekler için Karen'e de tarafımdan teşekkür edin. Ben yolu bulurum.»

«Telefon edip vardığın kararı bana bildirir misin, Edward?»

«Elbette. Broughton'a gitmeye karar verirsem, önce size haber veririm.»

«Teşekkür ederim.»

«İyi geceler beyler,» diyen Delaney, hepsini süzüp, dışarı yürüdü. Hepsi ayakta, çıkışını izlediler.

İşleyen bir umumi telefon kulübesi buluncaya kadar, beş blok boyunca yürümesi gerekti. En sonunda telefonu açıp, Thomas Handry'ı buldu.

«Evet?»

«Ben başkomiser Edward X. Delaney. İşinize engel olmuyorum ya?»

«Oluyorsunuz.»

«Çalışıyor muydunuz?»

«Çalışmayı deniyordum.»

«İyi gidiyor mu bari?»

«Dilediğiniz gibi olmuyor bir türlü işte.»

«Doğrudur,» dedi hiç de alaycı ve kötülük taşımayan bir sesle Delaney. «Polisler için de, şairler için de böyledir bu. Ben de belki bana bir yardımınız dokunur diye ümit etmiştim.»

«Troçki'nin katlinde kullanılan buz baltasının fotoğrafını mı? Bulamadım.»

«Hayır, bu sefer başka bir şey.»

«Siz de doğrusu âlem bir adamsınız, biliyor musunuz bunu? Hep bana, rabbena diyorsunuz. Ne zaman açıklama yapacaksınız?»

«Bir-iki güne kadar.»

«Söz mü?»

«Söz veriyorum.»

«Pekâlâ. Nedir istediğiniz?»

«Broughton hakkında ne biliyorsunuz?»

«Kim?»

«Broughton. Timothy A. Müdür yardımcısı.»

«O domuz mu? Bu gece TV'de gördünüz mü alçağı?»

«Hayır, görmedim.»

«Polis şefi Pauley'i sepetledi. Yeteneksizlik ve üstü kapalı olarak, görevini ihmal etti diye. İyi adamdı oysa.»

«Ne istiyor dersiniz bu herif?»

«Broughton mu? Polis müdürü, sonra belediye başkanı, sonra vali, sonra da bu birleşikliğini bilmem ne yaptığımının Birleşik Amerika başkanı olmak istiyor. Öyle bir tutku var ki adamda, nereye gideceğini Allah bilir artık.»

«Anladığım kadarıyla onaylamıyorsunuz onu.»

«İyi anlamışsınız. Onunla bir kere baş başa görüştüm. Bilirsiniz, insanların çoğu cüzdanlarında karılarının ve çocuklarının fotoğrafını taşır, değil mi? Broughton da, kendi fotoğrafını saklıyor.»

«Harika. Siyasal bir bayrağı var mı?»

«Hem de nasıl. Queens ve Staten adalarına güveniyor. Söylentilere bakılırsa, gelecek yıl ön seçim-

lere girecekmiş. 'Kanun ve Nizam' sloganıyla. Anlarsınız ya, 'Sokaklarda, her ne pahasına olursa olsun, asayişi hakim kılacağız' laflarıyla.»

«Becerebilecek mi dersiniz?»

«Becerebilir. Bu Lombard harekatı hikayesinden yüzünün akıyla çıkarsa herhalde bundan geniş çapta yararlanacaktır. Hele Lombard'ın katili bir zenci eroinmansa, ya da on beş yaşında, uzun sarı saçlı bir beyaz hippiyle yaşayan bir zenginse, Broughton'u artık hiç bir şey durduramaz.»

«Sizce belediye başkanı huzursuz mu?»

«Siz olsanız huzursuz olmaz mısınız?»

«Anlıyorum. Teşekkür ederim, Handry. Birçok şeyi aydınlatmış oldunuz.»

«Benim için öyle değil ama. Neler dönüyor Allah aşkına etrafta?»

«Bana bir ya da iki gün müsaade eder misin?»

«O kadar, daha fazla değil. Gilbert öldü, değil mi?»

«Evet. Öldü.»

«İkisi arasında bir ilişki var, ha?»

«Evet.»

«İki gün,» dedi Handry. «O kadar. İki gün içinde sizden bir ses seda çıkmazsa, düşüncelerimi açıklamaya başlayacağım; elbette basılmış olarak.»

«Anlaşıldı.»

Delaney, kese kağıdı dizine çarpa çarpa, eve kadar yürüdü. Şimdi olup bitenlerden bir şey anlamaya başlamıştı: Thorsen'in üzerindeki gerilim, Johnson'un ters tutumu, Alinski'nin toplantıda bulunuşu. Aslında bu siyaset çirkefinin içine girmeye hiç niyetli değildi. En sonunda bir polisti o, bir profesyoneldi. Şu andan itibaren, yapacağı tek şey, bir katili yakala-

maktı; ama başkalarının tutkuları, didişmeleri, yükümlülüklerinin yarattığı şaşkınlık yüzünden, boğulacak gibi oluyor, elinin-kolunun bağlandığını sanıyordu.

Birden Lombard'la Gilbert'in katillerini aramak işinin, kendisi için tamamen kişisel bir sorun haline geldiğini farketti. Sanki özel bir iş. Başka insanların, başka koşulların, başka nedenlerin buna burnunu sokmaları karşısında hiddetleniyordu. Elbette yardıma ihtiyacı vardı —her şeyi tek başına yapamazdı ki— ama aslında bu bir düelloydu, iki kişinin kavgasıydı ve hariçten okunan gazellerden, baskılardan, etkilerden sakınmak gerekiyordu. Ne yapacağınızı biliyordunuz ve rakibin ustalığına saygılıydınız, onu küçümsemiyordunuz. Bu bir eskrim gösterisi, ya da ölümüne bir düello da olsa, bu yola baş koyuyordunuz.

Yüksek sesle homurdanarak, bunun aslında bencillik olduğunu kabul etti. Canını tehlikeye atıncaya kadar hiç bir şeyin önemi olmadığına inanan budalaca bir mekanizma. Barbara ve belediye başkan yardımcısının belirttikleri gibi, aslında moral bir sorun olan bu konuda hiç bir şey vereceği kararı etkilememeliydi.

Bu şekilde derin derin düşünerek, beyni uğuldayarak, kendi evinin bulunduğu bloğa döndü, başı önünde, ağır paketiyle birkaç adım daha attı atmadı, birden haşin bir ses ardından, «Delaney!» diye seslendi.

Yavaş yavaş durdu. New York'taki —bütün dünyadaki— dedektiflerin çoğu gibi, o da pek çok kimseyi kodese göndermişti. Ya demir parmaklıkların ardına, ya akıl hastanesine, ya da idam sehpasına. Bunların çoğu da, bir gün intikam alacaklarına yemin etmişlerdi: Mahkeme salonunda, dostlarına ettirdikleri telefonlarla, mektup göndererek. Şükür ki bu tehdit-

lerin sahiplerinin pek azı, dediğini yapmaya kaikışıyordu. Ama birkaçı vardı ki...

Şımdi de yarı aydınlık bir sokakta, kaldırımın kenarına park etmiş, karanlık bir otomobilden adının çağrıldığını işitince, silahsız olduğunu da aklına getirince ağır ağır arabadan yana döndü. Kese kağıdını kaldırımın kenarına bıraktı. Avuçları öne doğru açık kollarını hafifçe yukarı kaldırdı.

Fakat direksiyon başındaki üniformalı polisi o an farketti. Arka tarafta da yarı aralık pencere camına doğru eğilmiş duran müdür yardımcısı Broughton'un öfkeli ve şiş suratını gördü. Dişlerinin arasına sıkıştırdığı purosunu hızlı hızlı üfürüyordu.

«Delaneyl» diye, tatlılıktan çok, emreder gibi bir sesle tekrarladı Broughton. Başkomiser biraz daha yaklaştı otomobile. Broughton kapıyı açmak için hiç bir harekette bulunmadı. Bu yüzden Delaney, adamla konuşabilmek için yarı beline kadar eğilmek zorunda kaldı. Broughton'un kendisini kasten böyle dilenci gibi iki büklüm bırakmak istediği açıkça belliydi.

«Buyrun efendim?» diye sordu.

«Sen ne bok yediğini sanıyorsun, ulan?»

«Anlayamadım, efendim.»

«Florida'ya bir adam gönderdik. Anlaşılan Lombard'ın otomobil ehliyeti kayıpmış. Dul karısı, bu konuda sizinle konuştuğunu söylüyor. Seni karının evine girerken de görmüşler. Demek ehliyetin kayıp olduğunu biliyordun. Seni delilleri saklamaktan kodese tıktırırım, ulan itl»

«Fakat ben bunu rapor ettim, efendim.»

«Rapor ettin mi? Pauley'e mi?»

«Hayır. O kadar önemli olduğunu sanmıyordum.

251'inci Bölge karakolu şef vekili Dorfman'a rapor ettim. Onun da Trafik Şubesi'ne bildirdiğinden eminim. Lütfen New York Eyaleti Motorlu Araçlar Şubesi'ne bir baş vurun, efendim. Orada kayıp bir ehliyetle ilgili olarak gerekli işlemin yapıldığını görebilirsiniz.»

Bir an bir sessizlik oldu. Aralık camdan dışarıya üfürülen kalın bir puro dumanı, Delaney'in yüzüne çarptı. Delaney iki büklüm durumunu hiç bozmadı bile.

«Niçin Gilbert'in karısını ziyarete gittiniz?» diye sordu bu sefer Broughton.

«Bayan Lombard'ı niçin ziyarete gittimse, aynı nedenle,» diye hemen cevap verdi Delaney. «Baş sağlığı dilemek için. Cinayetlerin işlendiği bölgenin polis şefi... sabık polis şefi olarak. Emniyet hesabına halkla iyi ilişkiler sürdürmek için.»

Yine kısa bir sessizlik oldu.

«Her şeye bir cevap yetiştiriyorsun, gidi açıkgöz herif seni,» dedi öfkeyle Broughton. Yarı karanlıktaydı. İyice öne doğru eğilen Delaney, yüz hatlarını güç farkediyordu. «Thorsen'le müfettiş Johnson'u da görmeye gittin mi?»

«Elbette müdür muavini Thorsen'i görmeye gittim, efendim. Kendisi yıllardan beri arkadaşımdır.»

«Senin 'dayın' o, tamam mı?»

«Evet. Beni Johnson'la da o tanıştırdı. Süresiz izindeyim diye, Emniyetteki eski dostlarımı görmeyecek değilim ya.»

«Delaney sana hiç güvenemiyorum. Senin gibi kendini beğenmişlerin kokusunu burnum çok iyi alır. Bir şeyler çevirdiğini de farkediyorum, bilesin. İyi aç kulaklarını: Hâlâ listedesin ve canım ne zaman isterse, o zaman toz ederim seni, ezerim. Haberin var mı bundan?»

«Evet, efendim.»

«Beni becermeye kalkma, Delaney. Senin bana yapabileceğinden daha kötüsünü ben yaparım sana. **Çaktın mı?»**

«Evet, anladım efendim.»

Öfkesini gemlemek için uğraştığı saniyelerden hemen sonra, Delaney bir anda kararını verdi. Aslında öfkesinin hiç önemi yoktu, ne de Broughton'un iğrenç kişiliğinin. Kese kağıdını alıp iyice pencerenin camına yaklaştırdı.

«Efendim,» dedi, «burada size göstermek istediğim bir şey var. Umarım ki bu size yardımcı olacak ve...»

«Siktir git,» diye kabaca sözünü ağzına tıkadı Broughton ve Delaney, adamın geğirdiğini işitti. «Senin yardımına ihtiyacım yok. İstemiyorum senin yardımını. Senden tek istediğim şey, bir deliğe girip görünmemen, başını bile dışarı çıkartmaman. Anlaşıldı mı?»

«Efendim, ama ben...»

«Vay canına be, senden kurtulmanın imkanı yok mu yahu? Siktir git buradan, Delaney. Senden başka bir şey istemiyorum. Sadece siktir git, koca kafalı sersem.»

«Olur efendim,» dedi başkomiser Edward X. Delaney, nerdeyse çılgın bir neşeyle. «İşittim, anladım da.»

Doğruldu ve siyah otomobilin hızla uzaklaşmasını seyretti. Gördün mü, bak? Sen vicdanî sorunlar için üzüntü çek, geber, didin sonra birden pis ağızlı bir kuş beyinli çıksın, senin hesabına bütün sorunu kökünden hallediversin. Delaney son derece mutlu bir tavırla evine girdi, müdür yardımcısı Thorsen'i aradı, Broughton'la karşılaşmasını anlattıktan sonra, kendi başına soruşturmayı yürütmek istediğini açıkladı.

«Bir dakika ayrılma bekle beni Edward,» dedi Thorsen. Delaney, Müfettiş Johnson'la belediye başkan yardımcısı Alinski'nin hâlâ orada olduklarını anladı. Ivar konuşmasını onlara aktarıyordu. Thorsen iki dakika kadar sonra döndü.

«Harika,» dedi. «Haydi ileri şimdi. Talihin açık olsun.»

7

VAKTİNİN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜNÜ düşünerek, boşluğu seyrederek, nerdeyse anlaşılmaz birtakım notlar karalayarak, tamamlanır tamamlanmaz gözünden düşen ve bu nedenle yırtıp attığı programlar düzenleyerek geçiriyor gibiydi. Fakat Thorsen'in evindeki toplantıdan iki hafta sonra, hissedilir bir harekatı geliştirmekte olduğunu biliyordu.

Christopher Langley'le beraber dul bayan Zimmerman'ın dairesinde oturup, durmadan ikram ettiği çayı içer ve kekleri yerken, Langley'in soruşturması için hazırladığı kesin programın sonuçlarını incelediler. Küçük adam Manhattan'da buz baltası satan iki mağaza daha bulmuştu, ama ikisinin de ne bir müşteri listesi; ne de satış fişlerini saklamak adeti vardı.

«Pekâlâ, öyle olsun,» dedi buruk bir sesle Delaney. «Her seferinde de talih yüzümüze gülecek değil ya. Biz de elimizdekilerle yetiniriz.»

Langley, Manhattan'da buz baltası satan diğer mağazaları araştırmaya devam edecek, sonra da araştırmalarını öteki semtlere aktaracaktı. Ardından kamp

malzemesiyle araç satan perakendeci ve toptancıları dolaşacaktı. Bunu, Amerika'da buz baltası imal eden fabrikaların listesini çıkartmak izleyecekti. Derken Batı Almanya'dan başlayıp, Avusturya ve İsviçre'de, dağcılık malzemesi imal eden ve bunları Birleşik Amerika'ya ihraç eden yabancı fabrikatörlerin isim ve adreslerini hazırlayacaktı.

«Çok büyük bir iş bu,» dedi Delaney.

Langley gülümsedi, yüklendiği görevin altında ezilmişe benzemiyordu hiç.

«Biraz daha kek ister misiniz?» diye sordu dul bayan Zimmerman. «Elimle, evde yaptım.»

Langley doğru söylemişti: Pek berbat bir aşçıydı kadıncağız.

Delaney bu arada Calvin Case'le bir kere daha görüştü. Sabık dağcı gururla artık radyoda öğle haberlerini dinlemeden içki içmediğini söyledi.

«İçkim hazır duruyor,» dedi Case, «ama radyoda haber bültenini işitinceye kadar, dokunmuyorum bile. Sonra...»

Delaney, adamı kutladı ve Case yeniden yardım etmek teklifinde bulununca, 'Açık Hava Hayatı' mağazasının fişlerini nasıl tarayacakları işini birlikte gözden geçirdiler.

«Yalnız bir mesele var,» dedi Case. «Son yedi yıl içinde buz baltası alanların fişlerini bir kenara ayırmak hiç zor olmasa gerek. Ama ya adamımız baltayı on yıl önce satın aldıysa?»

«O zaman da adı mektup listesindedir. Biri de bu liste üzerinde çalışıyor.»

«Tamam, ama ya buz baltasını başka bir yerden aldıysa ve 'Açık Hava Hayatı' mağazasından da başka bir dağcılık aracı satın almışsa?»

«Peki, öyleyse her türlü dağcılık aracı satın alanların fişlerini ayıramaz mısınız?»

«İşte bütün mesele bu ya,» dedi Case. «Dağcılıkta kullanılan bir sürü araç; kamp kuranlar, sırtta çanta yürüyüşe çıkanlar, hattâ dağa adım atmayan bir sürü kimse tarafından da kullanılır. Sırt çantası, fener, dondurulmuş besinler, eldiven, koşum takımları, ke mer gibi şeyler. Allah cezasını versin, balıkçılar da çivi alır, yelkenciler de dağcıların kullandığı aynı halatlardan yararlanır. O zaman nasıl çıkarız işin içinden?»

Delaney birkaç dakika düşündü. Case bir içki daha yuvarladı.

«Bakın,» dedi Delaney, «sizden yüz bin satış fişini bir defadan fazla elden geçirmenizi istemeyeceğim. Neden şöyle yapmayasınız: Niçin dağcılıkla uzaktan-yakından ilgili her şeyi bir yana ayırıp koymayasınız yani? Ama **herşeyi** demek istiyorum. Halat sırt çantası, besin maddesi, aklınıza ne gelirse. Böylece çok kabarık sayıda fişi ayırmış olacaksınız, tamam mı? Bunların arasında dağcı olmayanlar da bulunacak. Anlaştık. Aynı zamanda bir başka liste daha yapıp, buraya da kesinlikle bir buz baltası alanları kaydedin. Bütün fişleri elden geçirdikten sonra, önce buz baltası alanların listesini inceler, bunlardan 251' inci Bölgede oturanları tespit ederiz. Haklarında soruşturma yaparız. Bir şey çıkartamazsak, bu sefer genel dağcılık malzemesi alanların listesindeki semt sakinlerini ayırırız. Bu da sökmezse, bütün satış fişlerindeki müşterileri yoklarız biz de.»

«Aman Allahım. Bu da bir sonuç vermezse, koca dosyadaki yüz binlerce fişin sahiplerini tek tek araştırmak ve sorguya çekmek zorunda mı kalacaksınız yani?»

«Merak etmeyin, rakam o kadar kabarık olmaz. 'Açık Hava Hayatı, mağazasından son yedi yıl içinde bir defadan fazla alış-veriş yapan müşterilerin sayısı kabarıktır. Unutmayın ki, Sol Appel, arşivinde yüz bin kadar satış fişi olduğunu tahmin ediyor, ama adres listesinde topu topu otuz bin ad var. Kendisine soracağım, siz de sorabilirsiniz, ama ben birçok defa alış-verişe gelen aynı müşterinin çok olduğunu sanıyorum. Bunlardan da yalnız yeni müşteriler adres listesine ekleniyor.»

«Şimdi anlaşıldı. Peki, otuz bin müşteri olduğunu farzedelim. Ayırdığım fişlerdeki müşterilerden bir sonuç alamazsanız, bu otuz bin kişiyi de tek tek sorguya mı çekeceksiniz?»

«Mecbur kalırsam, evet,» diye başını salladı Delaney. «Ama bu noktaya varıncaya kadar, köprüyü geçmiş olacağım. Bu plan size nasıl geliyor, yani iki ayrı dosya hazırlamak fikri? Biri buz baltası öteki de, genel dağcılık malzemesi satın alanlar için, ha?»

«Bence iyi bir düşünce.»

«Öyleyse satış fişlerinin buraya gönderilmesi için Sol Appel'le anlaşabilir miyim?»

«Elbette. Yaman adamsınız, biliyor musunuz komiserim?»

«Evet, biliyorum.»

Monica Gilbert'i ziyaret ederken, daha dikkatli ve düşünceli hareket etmek gerekiyordu. İki defa evin önünden geçti, karşı kaldırımda yürüdü, ama ne bir gözetleme, ne de üniformalı bir devriye veya plakasız bir otomobili görebildi. Ama evi gözetlemekten vaz geçmiş olsalar bile, herhalde telefonu henüz dinleniyordu. Broughton'un kendisini «ezip ufalayacağı» tehdidi aklına gelince, müdür muavininin haber alabileceği temaslara girmeye kolay cesaret edemiyordu.

Sonra birden aklına kadının çocukları geldi. Bunlardan büyüğü, herhalde okula gidiyordu, belki ikisi de gidiyordu. Monica Gilbert eğer çocuklarını devlet okuluna gönderiyorsa, ki Delaney'in öğrendiği kadarıyla içinde bulunduğu koşullar böylesini gerektiriyordu, biri veya ikisi de üç blok ötedeki okulda olmalıydılar. Belki de öğleden sonraları onları almaya gidiyordu.

Böylece ertesi sabah bloğun alt tarafına dikildi. Yolun karşı kaldırımında durdu. Beklemeye başladı. Soğuktan, olduğu yerde ayağını yere vuruyor, kulaklıklarını takmadığı için kendi kendine sövüyordu. Ama aradan yarım saat geçmeden, bayan Gilbert'in iki kızıyla birlikte, sırtlarında karlık kıyafetleri, asık yüzlü binadan dışarı çıktıklarını gördü. Yol boyunca uzaktan peşlerini izledi. Bu izleyiş, kadının çocukları okulun kapısından içeri bırakmasına kadar devam etti. Kadın geri döndü. Anlaşılan eve gidiyordu yine. Delaney de hemen karşıya geçip, önüne çıktı. Şapkasını çıkardı.

«Bayan Gilbert.»

«O, komiser... Delaney, değil mi?»

«Evet. Nasılsınız?»

«Eh, iyiyim, teşekkür ederim. Baş sağlığı mektubunuz için de teşekkür ederim. Çok naziksiniz.»

«Rica ederim, önemi yok... Şey, bayan Gilbert, acaba sizinle birkaç dakika konuşabilir miyim, diye düşünüyordum da. Bir fincan kahve içer misiniz acaba? Bir lokantaya girebiliriz.»

Bir süre komiserin yüzüne bakıp düşündü genç kadın. «Peki... Ben zaten eve dönüyorum. Niçin benimle birlikte eve gelmiyorsunuz? Nasılsa çocuklar okula gittikten sonra ben de oturur bir fincan kahve daha içerim evde.»

«Teşekkür ederim. Daha iyi.»

Delaney yanında, 'Açık Hava Hayatı' mağazasının adres listesinin bir fotokopisini, 3X5 ebadında üç paket kart, bir de küçük, elle yapılmış, 251'inci Bölge haritası getirmişti. Haritada bölgenin yalnız sınırları görünüyordu.

«Güzel kahve, elinize sağlık,» dedi.

«Teşekkür ederim.»

«Bayan Gilbert, bana yardım edeceğinizi vadetmiştiniz, hatırladınız mı? Hâlâ istiyor musunuz acaba yardım etmeyi?»

«Evet. Her zamankinden de çok. Şimdi..»

«Yalnız sıradan bir iş. Belki de sıkıcı.»

«Olsun.»

«Pekâlâ.»

Delaney, istediğini kadına anlattı. Adres listesindeki 30.000 ismi teker teker araştıracak ve 251'inci Bölgenin sınırları içinde oturan birini bulduğu zaman her şahıs için bir kart dolduracaktı. Listeyi taramayı bitirince de, kendisi ayrı bir liste düzenleyip, bunun daktiloyla iki kopyasını çıkartacak, bölge içinde oturanları karttan bu listeye aktaracaktı.

«Soracağınız bir soru var mı?» dedi kadına.

«Bölgenin sınırları içinde oturmaları şart mı?»

«Evet... Bu konuda kendi yargınızı da kullanabilirsiniz. Eğer sadece bikaç blok uzakta oturan varsa, onları da katın.»

«Bu, kocamın katilini bulmaya yardım edecek mi?»

«Edeceğini sanıyorum, bayan Gilbert.»

Kadın başını salladı. «Pekâlâ. Hemen başlayacağım çalışmaya. Üstelik şu sıralarda kendime bir uğraşı bulursam herhalde daha iyi olacak.»

Delaney hayranlıkla kadını süzdü.

Daha sonra, Calvin Case ve bayan Gilbert'le yaptığı görüşmelerden sonra, niçin pek memnun kaldığını kendi kendine düşündü. Onlarla isimleri ve adresleri tartıştığı için böyle oluyordu. İsimler! Şimdiye kadar hep araçlar ve yağdanlıklarla uğraşmıştı. Ama şimdi isimler vardı önünde: Hem de bir depo dolusu, sel gibi isimler! Ve adresler. Belki de bu araştırmadan hiç bir şey çıkmayacaktı. Buna da hazırlıklıydı. Ama şu anda **insanları** araştırıyordu ya, cisimleri değil, işte bu yüzden halinden memnundu.

Thomas Handry'la görüşmesi, iki cambazın bir ipte oynamasına benzedi. Delaney ona sadece Handry'ın bilmesi gerektiği kadarını açıkladı. Çünkü gazetecinin aradaki boşlukları kapatacak kadar zeki olduğuna inanıyordu. Şimdilik Handry'a Lombard'la Gilbert'in aynı silahla öldürüldüklerini, görünüşte aynı silahla öldürülmüş olduklarını açıkladı. Ama buz baltası diye belirtmedi. Hırsla not alan Handry, kullanılan silahın tipi hakkında hiç bir şey sormadan, başını salladı. Bir gazeteci olarak, «görünüşe göre», «iddiaya göre», «söylendiğine göre» gibi sözcüklerin ne anlam ifade ettiğini çok iyi biliyordu.

Delaney yürüttüğü soruşturmanın bütün sorumluluğunu üzerine aldı, Thorsen'den, Johnson'dan, Alinksi ya da Broughton'dan hiç söz etmedi. Cinayetlerin kendi bölgesinin sınırları içinde işlenmiş olmasından dolayı, kişisel bir sorumluluk hissettiğini ekledi. Handry bir an için başını not defterinden kaldırıp, uzun bir süre yüzünü süzdü, ama hiç bir yorumda bulunmadı. Delaney, ona katilin bir psikopat olduğuna inandığını, Lombard'la Gilbert'in raslantı kurbanları olduğunu, katilin yine cinayet işleyeceğini de söyledi.

Handry bütün söylenenleri yazdı ve şükür ki Delaney'in bunları neden Lombard Harekatına aktarmadığını sormadı.

Asıl tartışma, Handry, bunları ne zaman yayınlayabileceğini sorduğu zaman çıktı. Gazeteci, söylenenlerle hemen yayına başlamak istiyordu; başkomiser ise, kendisi peki deyinceye kadar beklemesini istiyordu. Seslerini gittikçe yükselterek, sert bir tartışmaya giriştiler. Kimin kime borçlu olduğu, kimin ötekine ne borçlandığı enine-boyuna tartışıldı bu arada. En sonunda ikisi de ne kadar gülünç bir duruma düştüklerini farkedip, başladılar gülmeye. Başkomiser içkileri tazeledi. Ve bir anlaşmaya vardılar: Handry iki hafta tutacaktı haberi. Bu süre içinde komiserden bir haber alamazsa, aklına eseni yayınlamakta serbest olacaktı. Her şeyi yayınlayabilecekti de, Delaney'den doğrudan doğruya kaynak diye söz etmeyecekti.

Delaney, bu dönemde en büyük hayal kırıklığına, büyük bir gurur ve mutlulukla Honey Bunch'ın postadan gelen iki kitabını alıp Barbara'ya götürdüğü zaman uğradı. Karısı tamamen aklı başında ve son derece sağlıklı görünüyordu. Kitapları alıp baktı, sonra kocasına dönüp, başını sallayarak, neşeyle bağırdı.

«Edward,» dedi, «nedir bunlar **Allah aşkına?»**

Tam karısına bu kitapları kendisinin istediğini hatırlatmak üzereydi ki, birden Barbara'nın böyle bir şeyi hatırlamadığını farkedip, sustu. Üzüntüsünü sakladı.

«Hoşuna gider diye düşündüm,» diyerek gülümsedi. «Tıpkı Liza'ya gönderdiklerinin eşi.»

«Ah, ne şeker şeysin sen,» diyerek, öpsün diye yüzünü ona uzattı Barbara.

Delaney, karısının neşesinin iyileşme belirtisi ol-

masını umudederek, hasta yatağına doğru öpmek üzere uzandı. Odadan çıkarken, kitaplar yatağın kenarında, yerde duruyordu. Ertesi gün geldiğinde, biri açılmış, yayılmış, yatağın baş ucundaki masanın üzerine sayfalar dağılmıştı. Delaney, Barbara'nın kitapları okuduğunu biliyor, ama bunun iyi ya da kötü bir belirti olup olmadığını kestiremiyordu. Barbara kitaplardan hiç söz etmedi, o da dokunmadı bu konuya.

Delaney'in günleri böylece planlar, programlar, toplantılar, görüşmeler arasında geçiyor ve haftada iki defa Thorsen'e telefon ettiğinde, haber verecek hiç bir ilerleme bulamıyordu doğrusu. Amatör «kurmay»-ını görevlendirdikten sonra, her gün ya da gün aşırı hepsini arıyor, denetlemek için değil de, kendileriyle konuşmak, yaptıkları işin önemini hissettirmek için sorular soruyordu. Sorularına cevap veriyor, bütün bunların zaman alacağını biliyor, ama hiç birinin cesaretini kaybetmesini istemiyordu. Bu konuda son derece de başarılıydı. Çünkü yardımcılarını gerçekten seviyordu. Kendisine niçin yardım ettiklerini de hissediyor, anlıyordu.

Ama amatör yardımcıları, başlarını kaşıyacak zaman bulamazken, plan ve programları tıkır tıkır işlerken, Delaney'in kendisine yapacak hiç bir iş kalmamıştı. Bunun üzerine yeniden kendi notlarına ve raporlarına döndü, bir sürü dağcılık dergisi, dağcılık kulüp veya derneği yayını, dağcılık hakkında yazılmış kitap karıştırarak, bunlardan yararlanmaya çalıştı.

En sonunda da, yeniden «Şüpheli» listesine döndü. Hemen hemen altı haftadan beri bir ek yapmamıştı. Saatine baktı. Hastanedeki gece ziyaretinden henüz dönmüştü. Saat sekize geliyordu. Yemek yemiş miydi? Evet yemişti. Mary bir tencere karidesli ufak ufak

doğranmış salamlı ve tavuklu pilav bırakmıştı. Ceviz de vardı. Delaney pek ceviz sevmezdi ama onları bir kenara ayıklayıp geri kalanı yedi. Beğendi de.

Sonra Calvin Case'i aradı.

«Ben başkomiser Edward X. Delaney. Nasılsınız bakalım?»

«İyiyim.»

«Ya karınız?»

«O da iyi. Yine ne geldi aklınıza?»

«Sizinle konuşmak istedim de. Şimdi. Satış fişleri hakkında değil. Onlar için sıkı çalıştığınızı biliyorum. Bu başka bir şey. Eğer hemen taksi bulursam yarım saate kadar sizde olabilirim.»

«Elbette. Hemen gelin. Size müthiş bir şey göstereceğim ben de.»

«Öyle mi? Geliyorum hemen.»

Kendisine kapıyı Evelyn Case açtı. Kadının yanaklarına pembelik gelmişti, mutluydu, soluk renk blucini içinde, olduğundan on beş yaş daha genç görünüyordu. Kocasının gömleklerinden birini de, belinden sıkıp bağlayarak giymişti. Altı lastik papuçları parça parçaydı. Hiç beklenmedik bir şekilde ayak uçlarının üzerine dikilip, yanağından öptü Delaney'in.

«Oh!» dedi komiser, «teşekkürler.»

«Satış fişleri üzerinde çalışıyoruz komiserim,» dedi nefes nefese. «İkimiz de. Her gece. Cal bana depo numaralarının ne demek olduğunu da öğretti. Bazan öğle tatilinde bile kendisine yardım ettiğim oluyor.»

«Güzel,» diyerek gülümsedi Delaney ve omuzunu okşadı genç kadının. «Harika bir şey. Siz de iyice toparlanmışsınız.»

«Siz asıl Cal'ı görün.»

Daire iyice aydınlıktı şimdi. Oldukça da temiz görünüyordu. Case'in yatak odasının pencereleri silinmiş, temiz kağıtlar serilmiş, tekerlekli masasının üzerine bir sarmaşık saksısı yerleştirilmişti. Yere de yeni muşambalar döşenmişti.

Fakat 'Açık Hava Hayatı' mağazasının satış fişleri, odanın dört bir tarafını kaplıyordu. Holde, oturma odasında, yatak odasında, tavanlara kadar yığınlar yükseliyordu. Delaney, kalan birkaç adımlık yerden yan yan yürüyerek geçebildi, perdesinin kaldırıldığını gördüğü kapı aralığından geçip, yatak odasına girdi.

«Merhaba,» diye seslendi Calvin Case ve elini salladı. «Ne dersiniz buna?»

Böyle diyerek inanılmaz bir buluşu gösteriyordu. Beş santimetre kalınlığında, yatağının üzerine asılmış ve sarkan demir bir çerçeveydi bu. Bir kubbenin çıplak iskeletini andırıyordu. Ayrıca üzerinde bir sürü çelik kablolar, ağırlıklar, tutamaklar, makaralar, oyuncak gibi şeyler vardı.

Delaney hayretle bakıp, «Yahu, **nedir** bu garip şey?» diye sordu.

Case yarattığı heyecandan memnun, güldü.

«Sol Appel verdi bunu bana. Beni ziyarete geldi. Ertesi gün biri ölçü almak için damladı eve. Birkaç gün sonra da üç kişi bütün bunlarla gelip, gördüğünüz gibi yatağın üzerine monte ettiler hepsini. Bir çeşit jimnastik aleti. Böylece belimden yukarısını çalıştırmak olanağı var artık benim için. Şuna bakın...»

İki eliyle uzanıp, yukardan çelik tellerin ucunda sarkan bir trapeze yapıştı. Vücudunu yataktan dışarı çekti. Temiz serilmiş yatak örtüsü beline kadar kaydı. Çıplak gövdesi hâlâ pek sarkıktı, sarfettiği çabayla kasları titriyordu. Kendisini bıraktı, yeniden yatağın üzerine düştü.

«Hepsi bu kadar,» dedi soluk soluğa. «Şimdilik. Ama eski gücümü yavaş yavaş kazanıyorum. Kaslarıma güç geliyor. Hissediyorum bunu. Şimdi bir de şuna bakın...»

İki elini tepesinin üzerine kaldırdı. Tutunduğu yer, üzerindeki demir parmaklıklara çelik kablolarla asılıydı ve bunlar da makaraların ucunda gidip gelebiliyordu. Kablolar yatak boyunca uzanıyordu, makaralar, en aşağıdaki demire kadar götürüp, geri getirebiliyordu kendisini. Bunlar da paslanmaz çelik ağırlıklara bağlanmıştı.

«Gördünüz mü?» dedi Case ve tutamakları göğsüne doğru çekerek gösterdi: Sağ, sol, sağ, sol. Şimdilik sadece yarım kiloluk bir ağırlık kaldırabiliyorum,» diye kabul etti. «Ama isterseniz her kabloya iki buçuk kilo ağırlık ekleyebilirsiniz.»

«İlk başlandığında, yarım kilolukları bile kaldıramıyordu,» diye heyecanla atıldı Evelyn Case. «Gelecek hafta bir kiloluklara başlayacağız.»

«Hele şuna bakın bir de,» diyen Case, tepesindeki tel kafesten sarkan ve dev bir firketeye benzeyen çelik parçasını gösterdi. «Bu da kollar için. Kol kaslarının gelişmesine yarıyor.»

İki eliyle birden firketeye sarılıp, kollarını bir arada sıkmak istedi, yüzü kızardı. Zor hareket ettirebiliyordu.

«Çok iyi,» dedi Delaney, «harika bir şey.»

«Ama en iyisi şu,» diyen Case, jimnastik aracının yan taraflarından sallandırılmış çelik bir kolu gösterdi. «Bunu monte eden çocuklarla konuştum. Bunun gibi aletleri yapmakta, monte etmekte ihtisas yapmış, fizik tedaviyle ilgili bir yerin adamlarıydı hepsi. Bir de tekerlekli sandalye satıyorlar, binmesi çok kolay

olan türden. Kısacası oturaklı bir sandalye üzerinde oturmuş oluyorsunuz. Hem dilediğinizce dolaşabiliyorsunuz, hem de dilediğiniz zaman işiyorsunuz. Ama en güzeli, hareket edebilmeniz. Ben, Ev'in beni kucağına alıp iskemleye taşıyamayacağı kadar ağırım.. Ama kuvvetimi kazandıktan sonra, bu kolu hareket ettirerek, kendi kendime tekerlekli sandalyeme geçebileceğim dilediğim zaman da, tekrar sandalyeden yatağa dönebileceğim. Biliyorum, becereceğim bunu. Kollarım ve omuzlarım eskiden de kuvvetliydi. Şimdiden ellerimle tutunup kendimi kaldırabiliyorum yukarı.»

«Müthiş bir şeye benziyor bu,» dedi hayranlıkla Delaney. «Ama çok yorma kendini. Yani başlangıçta fazla telaş etme demek istiyorum. Eski kuvvetini adım adım kazanmaya bak.»

«Elbette. Bunun nasıl becerileceğini biliyorum. O iskemlelerden bir tane sipariş ettik, ama birkaç haftadan önce gönderemiyorlar. O zamana kadar çok terlemeden kendimi yataktan çıkartmaya ve tekrar yatağa döndürmeye yetecek güce ereceğimi sanıyorum. Sandalyenin freni de var, çektiniz mi, üzerine geçerken kayması da söz konusu değil. Bunun ne demek olduğunu takdir edebiliyor musunuz, Delaney? Satış fişlerini tararken, artık oturabileceğim. Çok yardımı dokunacak.»

«Elbette dokunacak,» diyerek gülümsedi başkomiser. «İçkiyle aran nasıl?»

«İyidir. Bırakmadım, ama iyice azalttım. Azaltmadım mı, şekerim?»

«A, evet,» diye mutlu bir edayla onayladı karısı. «Önceden aldığımın yarısı kadar şişe aldığım için, iyi biliyorum azalttığını.»

İki erkek bastılar kahkahayı. Sonra kadın da güldü.

«Bu arada,» dedi Case, «fişleri taramak işi sandığımdan daha hızlı gidiyor.»

«Yok canım? Neden acaba?»

«'Açık Hava Hayatı'nda ne kadar çok balıkçılık, avcılık, tenis, golf, hattâ kriket ve badminton ve daha buna benzer şeyler için malzeme satıldığını unutmuşum ben. Zannederim sattıklarının yüzde yetmiş beşi bu tür şeyler. Bu nedenle şöyle bir göz atıp, dağcılıkla ilgili malzeme yoksa, fişi bir kenara atıyorum.»

«Güzel. Bunu işittiğime memnun oldum. Sizinle biraz konuşabilir miyim? Satış fişleriyle ilgili değil. Başka bir şey. Konuşabilecek misin »

«Elbette. Kendimi o kadar iyi hissediyorum ki. Şekerim, komisere bir iskemle çeker misin?»

«Ben alırım,» diyen Delaney, yatağın kenarında duran uzun arkalıklı sandalyayı kaptı ve oturdu. Buradan Case'in yüzünü rahatça seyredebilirdi.

«Bir şey içer misiniz, komiserim?»

«Peki. Teşekkürler. Su da olsun.»

«Şekerim?»

Karısı içeri, mutfağa gitti. İki erkek bir süre sessiz sedasız karşılıklı oturdular.

«Neden söz edeceğiz kuzum?» diye sordu en sonunda Case.

«Dağcılardan.»

Başkomiser Delaney, biraz sonra çalışma odasında, «Şüpheli» listesini çıkartıp, Calvin Case'in dağcılar hakkında söylediklerini unutmadan not etmeye başlamıştı bile. Case'in içgüdülerine ve tecrübesine dayanarak anlattıklarını, bir daha süzgeçten geçirdi.

«Fizik özellikleri» nin altına, uzun bacaklı, uzanma yeteneği yüksek, kolları ve omuzları kuvvetli, ge-

niş göğüs kafesi, paniğe kapılmaya karşı direniş gücü olan gibi özellikler ekledi. Aslında Case dağcılar arasında «her boyda ve her yapıda insan» olduğunu söylemişti, ama bunu sonra eklemişti. Delaney de yüzdelere uymayı yeğ tutuyordu.

«Ruhi özellikleri» nin altına ise yazılacak bir sürü şey vardı: Doğa sevgisi, her şeye çabuk alışma özelliği, disiplinli bir zeka, görünür bir intihar yatkınlığı olmaması, tam bir bencillik —ki bu, Case'in deyimiyle, insanı 'hayatın eşiği'ne kadar itebilirmiş,— çünkü ölümle aranızda, kendi gücünüzden ve zekanızdan başka hiç bir şey bulunmaz. Bir de, evrenle birleşen çok derin ve kuvvetli bir din inancı: «Her şeyde birlik.» Bununla kıyaslandığında başka her şey tuzsuz lapa gibi yavan kalırmış.

Delaney, «Ek notlar»ın altına da, «Herhalde ölçülü bir içkici», «Esrar kullanmıyor» ve «Cinayeti işledikten sonra cinsel münasebette bulunabilir, ama önce değil,» diye yazdı.

Listeyi bir daha, sonra bir daha okudu, unutmuş olabileceği bir şey var mı diye baktı. Hiç bir şey bulamadı. «Şüpheli» kişi, yavaş yavaş karanlıklar arasından belirlenerek çıkıyordu. Delaney, adamına kanca atmaya başlamıştı, ne olduğunu, ne istediğini, yaptıklarını niçin yaptığını anlar gibi oluyordu. Belki halâ bir gölgeden, bir dumandan ibaretti, ama dış hatlarını artık biliyordu. Kağıt üzerinde ve Delaney'in aklında var olmaya başlamıştı bir kere. Başkomiser, adamın fizik yapısını bile zihninde kabaca tasarlayabiliyordu. Delinin aklından neler geçirdiğini düşünüp tahmin edebiliyordu. «Zavallı, budala sersem,» diye boğuk bir sesle homurdandı Delaney, öfkeyle başını salladı, bu serseriye ne diye hiç sempati besleyemediğini düşünmeye daldı.

Saat ona doğru, hâlâ aynı düşünceler içindeyken, birden masasındaki telefon çalmaya başladı. Zilin üç defa çalmasını bekledi, çünkü telefonun niçin çaldığını biliyordu —**biliyordu**— ve korkuyordu. En sonunda telefonu alıp açtı.

«Evet?» dedi ihtiyatla.

«Başkomiser Delaney mi?»

«Ben Dorfman. Bir tane daha.»

Delaney derin bir soluk aldı, ağzını kocaman açıp, başını geriye yasladı, bakışlarını tavana dikti, derin bir soluk daha aldı.

«Komiserim? Siz misiniz?»

«Evet. Nerede oldu bu?»

«Yetmiş Beşinci sokakta. İkinci ve üçüncü caddeler arasında.»

«Öldü mü?»

«Evet.»

«Kimliği belli mi?»

«Evet. Kimliği kayıp, ama beylik tabancası üzerindeymiş.»

«Ne?»

«Bu seferki kurban, Broughton'un tuzak diye sürdüğü adamlarından biri.»

BİRİNCİ CİLDİN SONU

mağrurlar

lawrence sanders

25 LİRA

roman

